

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

B. 87.

Dr. Kaufmann
Hof. v. v. v. v. v.
G. m.

אנשי שם

גאוני ישראל, אדירי התורה, רבנים, ראשי מתיבתא, מורי צדק, מגידי מישורים, דיינים, פרנסים ומנהיגים, אשר שמשו בקדש בעיר לבוב במשך ארבע מאות שנת, משנת ה"א ר"ס (1500) עד ה"א תר"ן (1890). גם איזה גדולי ישראל, אשר נולדו פה ואשר רק מנוחתם כבוד בעירנו.

נסדרו עפ"י סדר א"ב עם קצת תולדות וקורות חייהם, ושמות הספרים אשר חברו, ואיה נמצא זכרונם בספרים ובהסכמות, ומהם אשר היו בועד ארבע ארצות, גם אותם אשר באו בחתימת ידם בפנקס הקהל תחת פסקי דינים וכתבים ותקנות וכרוזים וקיום שמרות משנת ה"א שפ"ו (1626) עד שנת ה"א תקל"ח (1778), עם העתקת נוסח מצבות הרבה, ונלוו אל זה גם איזו הוספות מכתבים ותקנות הנמצאים בפנקס הנ"ל, המפיצים אור על מצב האומה ודרכי חייהם בזמן ההוא, ועם מבוא בראש הספר לקורות בני ישראל בעיר הזאת.

ממני

שלמה באבער

מלבוב.

קראקא

בדפוסו של יוסף פישער. — בהוצאת המחבר.

תרנ"ה.

כ"ט ש"א

שאל נא לדר רישון וכוונן לחקר אבותם.

(איוב ח' ח')

פ ת ח ד ב ר

זה שנים ועשרים שנה, אשר אנכי אחד מפרנסי ומנהיגי העדה הגדולה לאלהים, היא עיר לבוב, רחש לבי דבר טוב לעשות זכרון לראשונים וגם לאחרונים מהעדה המהללה הזאת, לאסוף לאספה את שמות רבניה וגאוניה, אשר שמשו בתוכה במשך ארבע מאות שנה בתור ראש מתיבתא, אב בית דין, ראש ב"ד, מורה צדק, מגיד מישרים, ולדבר קצת מתולדות חייהם.

עירנו עיר לבוב דמתקריא „לעמבערג“, נודעת לעיר ואם בישראל, קריה אשר בכל דור ודור היו בקרבה גדולי ישראל וגאוני עולם, אנשי שם ושרי התורה, מהם אשר עשו להם שם עולם בחבוריהם ואשר האירו פני תבל ושמש חקוק למזכרת נצה, כי מפיהם אנו חיים ומאתם תצא הוראה ודבר ה' זו הלכה, מעשיהם הם זכרוניהם, ומהם אשר לא זכו להיות חכמתם ותורתם הרותה עלי לוח, אם בעבור שלא רצו, או לא היה להם פנאי לחבר ספרים, ומהם אף כי הברו חבורים, לא היתה בידם היכולת להוציאם לאור כי שכר הוצאת ספרים בדפוס היה יקר מאד בימים ההם, ולכן דבריהם אבדו במשך הזמן ולא זכינו להנות מאורם וכמעט נשכה שמש עלי אדמות, אף כי באמת היו גדולי עולם ומפורסמים מאד בימיהם. ובכל משך הזמן אין איש שם על לב לחרות שמותם עלי ספר, ולחבר ספר זכרון לכל גאוני לבוב ורבניה, לחקור אחרי קורות חייהם ותולדותם ולהציב להם מזכרת עולמים. והנה לעבודה רבה כזו נחוץ בראשונה לחפש בפנקסאות אשר בהן באו בחתימת ידם, ונמצאו בתוכם גם דברים הנוגעים לתולדותם וזמן חייהם וגם במצב אומתנו בזמן ההוא, ובשנית לחקור איה הם נזכרים בספרים ואיה באו בהסכמותיהם על ספרים, כי עיז נוכל ג"כ למצוא ולברר מקום

משכנם והזמן אשר שמינו בקדש, ובשלישית לגלות שפוני טמוני אדמת עפר, שרידי מצבות אשר הוקמו על קבריהם, להוציא מהם שמות, לדעת מתי הלכו למנוחות, תכונתם ופעולתם בעדה. והנה זה לפני שלשים שנה החל ה"ר גבריאל סאחיסמאווער לאסוף נוסחאות ממצבות של גאונים ורבנים וקדושים, העומדות למשמרת בבית מועד לכל חי הישן פה עירנו, בשנת תר"כ (1860) הוציא לאור חוברת אחת בשם „מצבת קדש“ ואח"כ בשנת תרכ"ג (1863) הוציא לאור מהברת שניה אשר נכללה בה החוברת הראשונה עם קצת הוספות מנוסח מצבות אשר העתיק מחדש. ובשנת תרכ"ד תרכ"ה ותרכ"ט (1864, 1865, 1869) הוציא לאור חוברת חוברת והוסיף בהן נוסחאות מצבות אחדות. אבל מלבד כי החל ולא כלה מעשהו, כי נמצאו עוד פה הרבה מאות מצבות לגאוני ישראל אשר לא העתיקן כלל, כי היה הדבר קשה עליו, באשר רובן מכוסות וטמונות במעבה האדמה מרוב ימים ושנים, גם אלה אשר העתיק אין סדרים להן כראוי, וגם נמצאו בהעתקתו שגיאות גסות אין מספר, כי הרכיב לפעמים שני אנשים ויקרבם בזרוע, או הפריד בין הדבקים ויחלק איש אחד לשנים, מלבד כל זה הכפיל הרבה נוסחאות שלא לצורך, עד כי נמצא לפעמים שם אחד ארבע פעמים, גם הוסיף והביא דברים אשר אין להם ענין ושייכות כלל לעבודה זו, כמו דרשות והספדים וכדומה, ועוד זאת עשה להוסיף תאר „הגאון“ להרבה רבנים אשר מצאם כפנקס, ושמה אין זכר מהתאר הזה, ואין ספק כי גם בנוסחאות המצבות הוסיף מעצמו תוארים כרצונו כאשר הוכחתי פעמים הרבה בפנים, ולכן אף כי העתקתי נוסחאות אשר העתיק הניל בחוברות מצבת קדש, בכל זאת אין אחריותם עלי, וקשה הדבר להפש אחריהן ולחקור ולברר אמתת הנוסחאות, באשר המצבות אינן מצוינות בסימנים לדעת מקומם.

ומה שנוגע לחפוש הפנקסאות שזכרתי, היה נמצא פה פנקס ישן נושן בבכ"נ הקטנה דתוך העיר, אשר היו כתובים בו הרבה דברים עתיקים הנוגעים לקורות העדה, רבניה וחכמיה, והיה יקר מאד, והיה שאול מהגבאים אל בעל מצבת קדש להוציא ממנו איזה דברים למחברותיו, אבל לדאבון נפשנו נגנב או נאבד הפנקס הזה ממנו ואיננו דרשתי וחקרתי היטב ולא כצאתיו (ומי יתן כי האיש אשר נמצא הפנקס הזה בידו יחזיר האבדה לבעליה לראשי העדה, ומשכרתו תהיה שלמה על הטוב והחסד אשר יעשה עם החיים והמתים). ועוד פנקס שני נשאר למשמרת בבכ"נ הגדולה בחוץ לעיר, והיה ספון וטמון שנים רבות ביד איש אחד ולא נודע איה מקומו, ואח"כ חפש ומצא אותו אחד מנכבדי עירנו פ"מ העדה הוא הרב החכם הגדול הגביר הנכבד מוה"ר נפתלי הירץ בערנשטיין ז"ל והפנקס הזה נמצא

כעת בידי, בו לא נמצאים זכרונות מעירנו, רק נאספו בו תקנות, פסקים, כרוזים, קיום שטרות וקנינים ושטרי מבירה, ותחתיהם חתומים בכתב ידם ממש, רבנים, דיינים, ראשי מתיבתא, פרנסים ומנהיגים ושאר יחידי סגולה, משנת ה"א שפ"ו (1626) עד שנת ה"א תקל"ח (1778) ושמות החתומים עולה במספר ר"ם, ובתוכם חתימות גדולי עולם מפורסמים, כמו ה"ר אברהם ב"ר גרשון גרויפין, ה"ר ארית ליב הכהן רפפורט, ה"ר דוב בער בהגאון מזאמושטש, ה"ר דוד הלוי מלודמיר בעל טו"ז, ה"ר חיים כהן רפפורט, ה"ר יעקב קאפיל, ה"ר נפתלי הירץ אשכנזי, ה"ר פנחס משה חריף ודומיהם (ושם כלם תמצא בספרי זה), גם נמצא בפנקס הזה העתקה מפנקס דארבע ארצות ל"ח תקנות שתקן הועד דארבע ארצות בדיני בורחים באספת כל גאוני ורבני ארץ פולין, התקנות האלה מובאות גם בספר מאמר קדישין מה"ר קיום קדיש דיין בקראטאשין שהוא הדושים על ש"ע הו"מ, ובסופו נמצאו תקנות הועד דדי"א בדיני בורה ונדפס פראג תקכ"ד, גם בעל מסגרת השלחן מה"ר בנימין זאב וואלף ב"ר שבתי מפינטשוב הדושי דינים הו"מ נדפס ברלין תע"ג, הביא בסופו תקנות דיני בורחים אשר העתק מפנקס ארבע ארצות.

מן הפנקס הזה, אשר נשאר לפליטה, הוצאתי בספרי זה שמות גדולי ישראל ותמצאים כלם במקומותם למושבותם כל אחד בערכו עפ"י סדר א"ב. גם יגעתי ואספתי על יד שמות רבני וגאוני לבוב אשר באו בהסכמותיהם על ספרים וגם אותם אשר נזכרו ובאו בספרים אחרים, גם ממרוצות תשובותיהם עם חכמי הדור המפורסמים אז, ואלה אשר בשם אחד נקראו סדרתי שמותם לפי סדר השנים. גם הצגתי ניסחאות המצבות החקוקות על קבריהם מאותם הנמצאים בחבורות מצבות קודש. גם ספחתי בסוף הספר הוספה קטנה כוללת דוגמאות מהפנקס אשר בידי כתבים ותקנות ופסקים המפיצים אור על מצב האומה ודרכי חייהם בזמן ההוא.

אקוה כי מלאכתי זאת תצמיח תועלת לכל החפצים ומשתוקקים לדעת שמות גדולי ישראל מעירנו, אשר שרתו בקודש וזמנם ואשר פעלו להגדיל תורה ולהאדירה, וכל הקורות אותם, והספרים אשר חברו, ותהיה חומר לבנין גדול לאחד החכמים אשר יאבה לכתוב קורות היהודים בלבוב בכלל וקורות רבניה וגאוניה בפרט, ותהי מלאכתי זאת לו לעינים, לשאוב ממנה הדברים הנחוצים למלאכתו.

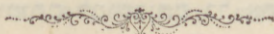
ובטרם אכלה לדבר בקשתי שטוחה לראשי העדה הנכבדים דפה, אשר חבר אני להם, לגמול חסד עם המתים נוחי נפש: א) להוציא את המצבות הטבועות בארץ מערמת עפר ולהקימן על מקומן, ב) האבנים אשר

עשבים צמחו עליהן, לנקות אותן ולהרש אותן על פני האדמה; ג) להפש אחרי מצבות גאוני התורה אשר עפרות זהב גויתם טמונים באדמת קדש פה אשר עוד לא נעתקו ולעשות העתקות מנוסחת מצבותיהם, כי בלי ספק נמצאים עוד הרבה גאונים ורבנים אשר מצאו פה קבר, והמה נעלמו מאתנו ונשכחו כמת מלב, למען לזכר עולם ינון שמם; ד) גם להעתיק שנית המצבות אשר כבר נעתקו ע"י ר' גבריאאל סאהאסטאווער להעמידן על האמת. ובוה יעשו חסד גדול עם המתים והחיים, ומשכרתם תהיה בארץ ובשמים.

לתכלית זאת אני מקדיש את הכנסת הספר הזה, אשר הוצאתי לאור על הוצאותי, והמחיר אשר יעלה יהיה קדש לההוצאות הדרושות לעבודה הזאת. והאלהים אשר היה עמדי להחל ולהשלים את החלק הראשון הזה, הוא יחיינו ויזכני לסדר גם את החלק השני, וזכות הגאונים יעמוד לי ולורעי מעתה ועד עולם אמן.

לבוב בחדש ניסן תרנ"ד.

שלמה ב"ר ישעי' אברהם הלוי באבער.

מ ב א .

בטרם אבוא אל הספר פנימה, ראיתי לדבר בקצרה ע"ד קורות הרבנים בעירנו בכלל, גם קצת דברים הנוגעים לקורות היהודים בעיר הזאת, אמנם אי אפשר לי פה לדבר מתולדותיהם וקורותיהם בארוכה, ולהביא את כל המעשים והקורות, כי קצר פה הטצע מהשתרע, גם יחסרון לע"ע המקורים הדרושים למלאכה הזאת, אבל על כדומה לזה אמרו חז"ל, "לא עליך המלאכה לגמור", ולכן אמרתי לנפשי לערוך זה המעט אשר אספתי לפני הקוראים, ואקוה כי תנוח דעתם ויכרכוני בעד עמלי.

(א) העיר לבוב היא עתיקת ימים, בה היו גדולי ישראל וגאוני עולם, אבל אין לנו ספר זכרון אשר בו רשומים וחרותים שמותם וקרותם. הראשון אשר מזכיר איזה גדולים אשר ישבו בקרבה מהמאה הרביעית לאלף הששי הוא הרב החכם מוהר"ר דוד גאנו (נולד ה"א ש"ו ונפטר ה' אלול שע"ג) בספרו צמח דוד (אלף הששי), וז"ל: "בימיו של ה"ר שכנא, אשר נפטר ש"ט והי' הותן הרמ"א הרביצו תורה בישראל, ובין ראשי ישיבות גדולי עולם ואנשי שם במדינת פולין ורוסיין, מהם ר' קלמן ווירמש ראש ישיבה בק"ק לבוב ואוסטרא (הוא היה הותנו של הגאון המהרש"ל), ר' יהודה קרשוויץ ראש ישיבה בק"ק לבוב" וכו'. עוד הביא שם כי בימיו של המהרש"ל (נפטר של"ג) הרביצו תורה בישראל בארץ פולין ורוסיה גדולי עולם ואנשי שם, והושב שם את ר' הירצקי ראש ישיבה בלעמבערג (עי' בספרי אות נ' סי' תמ"ה). ודבריו של בעל צמח דוד העתיק גם בעל סדר הדורות (ה"א ש"ז וה"א של"ג), ועוד הביא שם (ה"א שצ"ח) וז"ל: "הג"מ יואל סירקיש אב"ד בקראקא חבר ב"ח על ד' טורים ובין הגאונים שכתבו לו והוא להם בתשובתו הושב את הג"מ אברהם אשכנזי כס"י צ"ב, את חתנו בעל ט"ז סי' קי"ג, את הג"מ יהושע שנת שצ"ח סי' ע"ד, ואת הג"מ קאפיל אבד"ק לבוב חוץ לעיר שנת שפ"ז סי' ע"ב".

(ב) אך שמות גדולי ישראל בעירנו ממחצה השניה למאה הראשונה לאלף הששי וממאה השניה עד המחצה הראשונה למאה השלישית (היינו מן ה"א נ' עד ה"א ר"ג, 1290—1490 לערך ב' מאות שנה) לא נודעו לנו כלל, מאשר לא היה אז לאל ידם להרביץ תורה בישראל ולא היו נמצאים אז גאוני עולם להורות לעם חקי האלהים ותורתיו ואת המעשה אשר יעשון ובה ארכו להם הימים במצב הזה עד המחצה השנית למאה השלישית (ה"א ר"ג, 1490), ומני אז הבריקו קרני אורה בארצות פולין, ומשם יצאה

תורה, וכן העיר יפה הרה"ג מהר"ר ה"ן דעמביצער ז"ל במבוא לספרו „כלילת יופי“, כי כל הגדולים אשר הרביצו תורה בישראל במדינת פולין ורוסיא ידענו מהם באמצע המאה השלישית, תחת אשר טלפנים במשך איזה מאות שנה קודם לכן היתה הארץ תהו ובהו מבלי יודע תורה ומבלי מחבר ספרים, ורק מקרי דרדקי היו להם וכאשר נודמן להם איזה איש מצוין שהיה מבין בספרים שמו אותו אלוף לראשם להורות להם חקי אלהים ותורותיו, מנהגו אבותיהם החזיקו בדיהם, אך בתורה לא היו עמלים, והנסכה לזה כבר גלה אחד מרבותינו בעלי התוספות והוא רבינו אליעזר מניהם תלמיד רבינו תם, בתשובתו הנדפסה בשו"ת מהר"ם ב"ר ברוך ה"ג סי' ק"ב, ובס' אור זרוע בה' תפלה סי' ק"ג, ואלה דבריו: „הנה ברוב המקומות במדינת פולין ורוסיא ואונגריא שאין שם לומדי תורה מתוך דחקם והם שוכרים להם אדם מכין מאשר ימצאו, והיה להם שלוח צבור ולמורה צדק, וגם למלמד לבניהם, ומפני כי אין ספוק ביד כל צבור ליתן להם שכר מכיסם למחיתם תקנו להם חזקות שיהיה שיוך להם מגבית פורים ונדבות שמחת תורה, וגם נדבות החתנים, והיינו לגבות מאוכלי שלחן החתנים שלא ירע לבכם בתתם להם מפני הנאת שמחה ואכילה ושתיה, ונמצאה מצוה גוררת מצוה, ואם באת לבטל מהם כל זה, הנה לא יספיק להם שכרם למחיתם וירדו משירותם וישארו בלא תורה ובלא תפלה ובלא מורה צדק“ ואך מן העת ההיא (ה"א ר"ג) החל הלמוד פה ע"י הגולים אשר הגלו מאשכנז ויבואו לגור בעירנו להסתר מחמת הרודפים ולמצא מחסה מפני הגזרות והצרות.

ג) גם זכרונות עתיקות מזמן ההוא היינו עד המחצה השניה ממאה השלישית (לערך 1500) אין אתנו, כי בין המצבות העתיקות בבית הקברות הישן פה, אשר הרבה מהן נעתקו במחברות מצבת קדש נמצאו רק שתי מצבות מהמאה השלישית, היינו המצבה מה"ר לוי רופא קיקניש שהיו אבי"ד ור"מ פה משנת ה"א רס"ג (1503 למספרם), והשניה מה"ר אברהם מקולוניא ממגורשי פורטוגאל ומחסדי פרובינצא משנת ה"א רפ"ב (1522 למספרם) ואם כי בעל מצב"ק הביא בחוברת א' סי' א' מצבה אחת של יעקב בחור וישער כי היא משנת ק"ח (1348) יען כי האותיות קי' ה' מנוקדות, אולם אין מזה ראיה, כי הפרט לא נכתב בפירוש רק מכללא אתמר, ומי יודע אם לא נמחק עוד רושם אחד כאשר הוא בעצמו מפקפק בדבר בחוברת א' 2 סי' א'. גם הביא שם מצבה שניה מהאשה מרים מיום א' ב' תמוז שנת ק"ט (1380), אבל גם מהמצבה הזאת אין להביא ראיה כי יום ב' תמוז לא יחול מעולם ביום א' ואין ספק כי האותיות לא נכרו היטב, וראיתי כי החכם מהר"ם דר' פיננער ז"ל במחברתו מצבות רבנים ואנשי שם אשר אסף ממקומות שונים (שהחל להדפיסה ולא השלימה) הביא בצד 105 כי המצבה היותר ישנה בבית הקברות בלבוב היא משנת רנ"ו (1496) אולם במצבת קדש לא מצאתי מצבה משנת רנ"ו רק זאת מצאתי כי בעל מצב"ק הביא שם בה"א I סי' א' מצבת יעקב בחור אשר שער שהיא משנת ק"ח ובנוסח המצבה הלזו נמצא א"ה/ר"ן נשא עליו נהי וקינה ומלת אהרן מנוקדת ואולי

הי' שמו גם אהרן והבין החכם הנ"ל כי הוא הפרט משנת רנ"ו כי אהרן בגימטריא רנ"ו, ואם כן גם זה דחוק מאד.

(ד) בית הכנסת הישן שבתוך העיר, אשר לפי המקבל בין אנשי עדתנו התפלל שם הגאון בעל הט"ז ז"ל, נבנה בשנת ה"א שמי"ב (1582), ובית הכנסת הגדול שבתוך העיר נבנה הרבה שנים אח"כ. הבית הזה אמנם ישן מאד כי היה לפניו בית תפלה לקראים, כי בזמן קדמון מאד היו קראים הרבה בעיר הזאת, וכן נמצאו עוד סמוך להוסת בית החיים הישן מצבות אחדות מהקראים אשר אי אפשר לקרא עוד את הכתובות שעליהן, אבל לבסוף נשאר ביהכ"נ ביד הרבנים ויבנהו מחדש לצרכיהם. בית הכנסת הגדול שמהוץ לעיר נבנה בשנת ה"א שצ"ב (1642) (*). גם פנקס הקהל אשר בידו, אשר נאספו בו תקנות, פסקים, כרוזים, קיום שמרות וקנינים ושטרי מכירה, ותחתיהם התומים רבנים דיינים, ראשי מתיבתא, פרנסים ומנהיגים, הוא משנת ה"א שפ"ו (1626) עד שנת ה"א תקל"ח (1778) ולא נשארו אפוא בידנו זכרונות עתיקות ורשמים אשר נוכל להוציא מהם פרטים ממצב אבותינו בעירנו רק ממחצה השנית למאה השלישית (היינו מערך 1500 למספרם) ואז היתה לבוב עיר ואם בקהלות פולין, כי הופיעו בה גאוני עולם אשר ישבו כסאות למשפט, ושמש תורתם זרחה למרחקי ארץ, ומהם יצאה הוראה לכל ישראל, כאשר הביא הב"ח בתשובה סי' ע"ב והובא גם בס' "כלילת יופי" ז"ל: "העיר הגדולה והמפוארה מלאה חכמים וסופרים ומשנים שם הוא מקור החכמה ומעין התבונה, אבן פנה ליסוד האמונה" גם הרב ר' פתחי' לידא, בהקדמתו לס' עיר דוד שחבר אביו הגאון מו"ה דוד לידא שהי' אב"ד פה כתב ז"ל: "וזאת היא שיאמרו עליה עיר כלילת יופי משוש כל הארץ מלאה חכמים וסופרים גדולים בתורה ובמעשים טובים בצדקה ובגמילות חסדים והארץ האירה מכבודם, וכן ראיתי בתשובת איתן האזרחי להגאון ה"ר אברתם שרענציל ז"ל (דף ז' ע"ב) שהביא תשובה מהגאון ה"ר יעקב קאפיל שהי' אב"ד פה הוץ לחומה בשנת ש"פ וכתב על עיר לבוב "קהלה קדושה עיר ואם בישראל וממנה תצא תורה לרבים".

(ה) בעירנו זאת היתה גם אספת חכמים וקבוץ גאוני הדור וראשי אלופי ישראל, כי בה נועדו והתאספו לפעמים גאוני ומנהיגי ארבע ארצות פולין, אשר נקבצו יחד מדי שנה בשנה לפקח בעסקי הקהלות לעשות סדרים ותקונים במה שנוגע לחוק הדת, וגם לשום עין על החוקת הישיבות ועל מנוי הרבנים בכל עיר ועיר, וגם לעסוק בדברים הנוגעים לחלבה, גם התייעצו על הדפסת ספרים חדשים אם ראויים הם לבא בקהל (*). הועד הזה הית

(* ובימינו כעז ה"א ה"ו (1846) נכנס היכל (טעמטעל) לעדה הנאורים ובה סגנון פאל הרבנים החכמים ה"ר אברהם כהן ז"ל (נפטר בשנת ה'ת"ח), ה"ר שטיין אהרן שוואבאכער ז"ל (נפטר ה'ת"ט) וה"ר יצחק דוב בערים לעווינשטיין ז"ל (נפטר בשנת ה'ת"ח). (** גם' שו"ת השוב' ר' אליעזר מהג"מ אליעזר ב"ר שלמה זלמן ליפשיץ (ניאוויט הק"ט) נמצאה הסכמה מהג"חן ר' יהודה לייב חוגס ק"ק קדאקא והג"ל ול"ע פה ק"ק שטאנצב

בקביעות בלובלין וביערסלאב, ואח"כ במשך הזמן נתבטל מקום הועד בלובלין, ונשאר בקביעות ביריד יערסלאב לבד ולפעמים הי' גם בעיר לבוב. (1) גם הרבה גאונים אשר לא היתה להם שום משרה הי' משכנם בעירו ועי' בשו"ת איתן האזרחי להגאון הי"ר אברהם שרענציל (דף ט"ו) שהביא תשובה מהגאון בעל תו"ט שהשיב בדבר האילנות בבית החיים אם מותרים הכהנים שילכו שם, ובתוך דבריו כתב; „אל ישים מעכת"ה אשם בנפשי על אשר אחרתי עד כה ממלאות בקשתו אשר שלח אלי ביום נסיעתו מק"ק לבוב". והתשובה היא מקראקא מן י"ג כסלו שצ"ג, וישב בלבוב בעת אשר הוכרח לעקור דירתו מק"ק פראג כמבואר במגלת איכה. הגאון מו"ה יהושע ב"ר יוסף בעל מגני שלמה ושו"ת פני יהושע הי' דרכו לשוטט בעירות לשתות בצמא דברי גדולי הדור, היה פעם אחת גם בעיר לבוב (שו"ת פ"י ח"א סי' א"י) ואח"כ בסוף ימיו נתקבל גם לאב"ד דפה. הגאון מו"ה יעקב עמדין הי' בלבוב והספיד פה את אביו הגאון החכם צבי ביום הציבו מצבתו בפ' לך בשנת תע"ט ונדפס החסד בשם יציב פתגם (אלטונא ת"ק). הגאון מו"ה אברהם לונטשיץ בעל כלי יקר, עיר גבורים, ועוללות אפרים, גם הוא ישב פה, כנזכר בס' עיר גבורים שכתב ז"ל: „ובאו מעיר פראג ולקחו אותי מעיר לבוב אשר הייתי שם במנוחה". הגאון מו"ה אברהם ב"ר שבתאי שעפטיל הלוי תורוויץ מחבר ספר עמק ברכה הי' מושבו פה לבוב בשנת ש"ן וחבר פה את ספרו, וגם בנו השל"ה ז"ל הי' מילידי קהלתנו (כן מובא בס' מצב"ק הי"ג בשם החכם המפורסם מו"ה יעקב נפתלי הירץ בערנשטיין ז"ל וכן ראיתי מובא בעמודי העבודה צד 138). הגאון מו"ה אברהם בן הגאון מו"ה בנימין אהרן סלניק בעל שו"ת משאת בנימין והי"ר אברהם הי' בתהלה אבד"ק טארנופאל ובסוף ימיו הי' אבד"ק ברוסק ונזכר איזה פעמים בתשובות אביו, והי' לו חליפות שו"ת עם הב"ח (שו"ת ב"ח החדשות סי' מ"ה ס"ו פ"ז), גם עם הגאון בעל מגני שלמה (שו"ת פ"י ח"ב סי' נ"ה) והי' בשנת שצ"ב בק"ק לבוב, ומכאן שלח תשובתו אל בעל הב"ח (שו"ת ב"ח החדשות סי' ס"ו), והגאון מו"ה יחזקאל ב"ר אברהם קאצנעללנ-בויגן אב"ד דק"ק אה"ו (אלטונא האמבורג וואוינבעק) מחבר ספר כנסת יחזקאל (אלטונא תצ"ב) כתב בס"י ע"ב שהי' בילדותו בק"ק לבוב ועוד הרבה גדולים, כי היה פה בית ועד לגאוני עולם.

(2) גם נבחר מתוך עירנו נשיא של ארץ ישראל אשר אליו נשלח כסף התרומה מיתר הערים לצורך עניי ארץ ישראל, והנשיא שלה הכסף המתוכן לארץ ישראל לחלק שם לתושביה, והרה"ג מוה"ר ח"ן דעמביצער ז"ל הביא בראש ספרו כלילת יופי, כי בפנקס הקהל מקראקא נמצא כי עוד בזמן

מנחת הס"ו והניח כהן הסכמתו פעלה במוסכס אלנו ודבר נמנון לאסור בועד קודם דיערסלאב אל המחרות הגדולים דד' ארצות בלא להרשות לבוס אדם שבעולם להדפיס כוס ספר יהי מי סו"ה"ה אס לא באסופת הוועים גאוני וכוונת דד' ארצות י"ו ומי יתן והי' כי ועד כזה יתוסד גם ציימנו וכל ספר וספר יעבור תחת כנע הנקודה, אס ראויו הוא לראות אור לטענותו על מזבח הדסים.

קדום מאד היו נוהגים בקראקא וגם בשאר קהלות ישראל במדינת פולין לשלוח כסף המקובץ לצורך עניי א"י לק"ק לבוב ליד הגבאי הכולל שהוא נשיא ארץ הקדושה.

(ח) גם היו פה ישיבות גדולות, אשר בהן הרביצו תורה והעמידו תלמידים גדולי עולם ולכן מלבד האב"ד היו הרבה גאונים בתור ראשי מתיבתא, כמו לדוגמא הגאון בעל הסמ"ע היה רק ריש מתיבתא פה, כי בימיו הי' הגאון מהר"ם מלובלין אב"ד פה, ודומיהם הרבה, ולפעמים הי' מתואר גם האב"ד בתואר ריש מתיבתא היינו אב"ד ורי"מ, ולפעמים יתואר גם הריש מתיבתא בתואר הכבוד אב"ד, אבל באמת לא היה אב"ד רק ריש מתיבתא לבד, וזה הי' באשר נשכח או נעלם מן הדור שלאחריו באיזה משרה שרת בקודש, ובפרט כי רבים מראשי ב"ד נתחלפו באבות ב"ד, יען כי הריש מתיבתא הי' ג"כ ראב"ד (ראש ב"ד), לכן החליפוהו בתאר אב"ד, אבל לא הי' זה בכונה להפריז על המדה.

(ט) גם היו פה בהמשך איזה זמן שני רבנים ושניהם בתור אב"ד, אחד בתוך העיר ואחד בחוץ לעיר ונמשך הדבר הזה לערך מאה שנים, היינו סביב לשנת ה"א ש"ם עד סביב לשנת ה"א ת"ם, ואולם מלפנים וגם אח"כ, מן הגאון ה"ר משה הריף לא מצאנו בלבוב רק אב"ד אחד, ובלי ספק התאחדו שתי הקהלות דתוך העיר ודחוץ לעיר להיות אגודה אחת ומנו עליהם רק אב"ד אחד, כאשר העיר גם הרה"ג מ"ה ח"ן דעמביצער בספרו כלילת יופי, וכן נתמנו בלבוב שני מורי צדק אשר בשם מגידים נקראו, אחד בתוך העיר ואחד מחוץ לעיר וכל אחד היה במקומו ראש לבית דינו, כי שני בתי דינים היו תמיד קבועים וכלם היו כפופים להגאון האב"ד הכולל. הגאון מ"ה מאיר תאומים ובנו הגאון בעל פרי מגדים ז"ל היו ג"כ מגידי מישרים ומורי צדק מחוץ לעיר, וכה הי' נהוג עד שנת תרי"ט כאשר הלך לעולמו הגאון מ"ה שמחה נתן עלינבערג (אשר הי' מגיד מישרים פה ובסוף ימיו היה ממלא מקום האב"ד) הסכימו פרנסי ומנהיגי הקהל שלא לקבל עוד מ"מ ומ"ץ בחוץ לעיר רק הרב האב"ד יושב על כסא הרבנות ובית דינו עמו ומ"מ ומ"ץ אחד בתוך העיר.

(י) בזמן הראשון הי' כל רב אב"ד דק"ק לבוב (כאשר הביא הרב בעל כ"י) המושל והרודה בכל ארץ הגליל וכל הרבנים הגדולים מכל ערי הגליל היו כפופים לו, אך בזמן האחרון ראו פרנסי ומנהיגי ד' ארצות כי טוב לחלק את הגליל לבוב לשנים, חלק אחד נשאר תחת ממשלת הרב דמתא והתימתו היתה "החונה בק"ק לבוב והגליל" ועל החלק השני היותר גדול נתמנה רב מיוחד, והי' לו שם ממשלה בפ"ע, והי' נקרא בשם אב"ד דגליל לבוב והתימתו היתה "החונה בגליל לבוב".

(יא) והנה אבוא פה איזה גרגרים הנוגעים לקורות עדת ישראל בעיר הזאת: בשנת ה"א שס"ד (1604) קמו הכמרים היעזואיטים ויאמרו לקחת את בית הכנסת הישן דתוך העיר (הנבנה בשנת ש"ם), באמרם כי הבית הקדוש הזה וכל משכנות יעקב ברחוב היהודים להם המה, ועל פי מצות המלך היה הדבר הזה כי הוא אהב את היעזואיטים מאד ויצו על שרי העיר

לתת להם בתים לנחלה, ויען כי לא מצא בית אחר מוכשר להם הוציא חק על בהכ"נ ויתן טעם דדבריו, כי אין הזכות לשרי העיר למכור מקום ליהודים לבנות בהכ"נ בלי רשיון מאת המלך ובכך יצאה הפקודה בראשית שנת שס"ה כי בהכ"נ אחוות הכמרים הוא, ונשיאי הקהל נלחצו לתת להם המפתחות למען יירשו אותו, וכאשר לקחו הכמרים את ביהכ"נ הי' ד' שנים וששה חדשים תחת ידם עד אמצע חדש אדר שנת ה"א שס"ט, אולם לא נגעה בו יד זרים לחלל את הקדש, וע"י מריבה שהיתה בין השרים וינצו איש את אחיו, מצאו היהודים שעת הכושר להגיש גם הם את ריבם לפני כסא כבודם, ויבוקש הדבר וימצא כי הצדק את היהודים וישיבו את הבית הקדוש לזרע יעקב ויבוא אל תוכו בקול רנה ותודה וירצו את אבניו ועפר ארצו לחבו בדמעות גיל וברכה לשוכן שמים, ועקר הדבר כי הושבה הגזרה נעשה בעצת אשה גדולה והכמה מאד מרת רוזא אשת ה"ר נחמן ב"ר יצחק (אחד מבני ביהכ"נ) שהיתה חשובה בעיני השרים ואחרי רב עמל ותלאה עלתה בידה להחזיר עטרה ליושנה, ולזכר הנס הזה כתב הגאון מו"ה יצחק הלוי אחי הגאון בעל טו"ז ז"ל פיוט הנקרא בשם שיר גאולה, והגאונים ה"ר מאיר ז"ל אב"ד דפה והגאון בעל הסמ"ע תקנו לומר את השיר הזה מדי שנה בשנה בשבת שלאחר פורים בתפלת שחרית, השיר הזה עם פירוש מהגאון הנ"ל כתוב על קלף באותיות אשוריות יפות ומהודרות נמצא פה בסוף המחזור דפוס פראג על קלף יקר מאד. וראיתי בשו"ת איתן האורחי דף ס"ט שהביא וז"ל: "זה שלש שנים שהיתה הביהכ"נ דפה ק"ק לבוב ביד הגלחים החדשים בעו"ה, וה' המל עלינו ונתן לנו לב טוב ביד המלך יר"ה והפך הדבר לטובה ונפתח הביהכ"נ בעוה"י או קמתי ועליתי להודות לה' יתברך וכה יתן ה' ויעשה פלא ויגאל אותנו בכ"א, וקראתי הדרוש זה לבית אבות." (י"ב) אחרי כן הוכיח ה' את רחוב היהודים אשר בתוך העיר ביום ו' עש"ק ז' ניסן שע"ו (26 מארץ 1616) בשרפת אש אשר שרפה את כל הבתים ותעש אותם שממה, גם ביום ו' עש"ק כ"א שבט ת"ה (17 פֿעבער 1645) פרצה אש והתבערה ללהב יצאה ותאכל את כל הבתים מלבד בתי הכנסיות אשר נשארו לפלטה. בשתי הפעמים האלה יצאה האש מבית אופה והודות להשתדלות האזרחים הנוצרים לא פרצה האש אל תוך רהובות העיר מקום משכן הנוצרים. בשנת ת' (1640) פרצה אש בחוץ לעיר אשר אכלה את כל הבתים וגם אם בהכ"נ. הנוצרים מהרו אמנם לבא לעזרת היהודים, אך היהודים סגרו עצמם ברחובם ולא נתנו לזרים לבא שמה, ובלי כל ספק כבר נכחו בפורשין כאלו וייראו כי הבאים לעזרתם לא יועילו לקלקלתם ותחת להציל מפני הרליקה ישימו אל החמס והשוד פניהם.

(יג) בשנת ה"א ת"ח (1648 למספרם) נחרבה הארץ ע"י מלחמת צורר היהודים חמיל, שנהרגו אז כמה אלפים נפשות מישראל ובתוכם הרבה גאונים ובסליחה שחבר הגאון בעל השי"ך על כ' סיון ת"ח כתב: "ובעת ההיא באה העיר לבוב במצור". וגם ה"ר מנחם מן הלוי בספרו שארית ישראל (ספורים מקורות בני ישראל בל"א) יספר שם בפלי"ב מה שקרה ליהודים בפולין בשנת ת"ח והביא כי גם העיר לבוב באה במצור והיתה הריגה

ANSICHTEN SCHEM.
Beschreibung und Sachverhalte des rabbinischen
Lebensstandes, insbesondere die Verhandlungen
von vierzig Jahren (1800-1840) in Lemberg
zu alttestamentlicher Hebräer, neben einem Beitrag zur
Geschichte der Juden in Lemberg.

אַנשי שׂם.

LEMBERG.

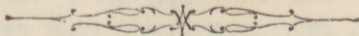
ANSCHE SCHEM.

Biographien und Leichensteininschriften von Rabbinen,
Lehrhausvorstehern, Religionsweisern, Rabbinatsassessoren
und Gemeindevorstehern, die während eines Zeitraumes
von vierhundert Jahren (1500—1890) in Lemberg lehrten
und wirkten.

In alphabetischer Reihenfolge nebst einem Beitrage zur
Geschichte der Juden in Lemberg

von

SALOMON BUBER.

K R A K A U.

Druck von Josef Fischer. — Verlag des Verfassers.

1895.

גדולה בחוץ לעיר לבוב וכמה יהודים מתו במצור ונשפטו בדבר ובחרב וברעב, ובעת ההיא הי' בק"ק לבוב כמה גאונים וראשי ישיבות, ובתוכם הי' הגאון מו"ה יהושע ר"מ ואב"ד מק"ק קראקא, והגאון מו"ה נפתלי ב"ץ אב"ד ור"מ מק"ק קראקא, והגאון מו"ה נפתלי ב"ץ אב"ד ור"מ מק"ק לובלין (*). ואח"כ ברחו היהודים מק"ק לבוב לארצות אחרות, וגם באמסטרדאם (מחבר שארית ישראל הי' באמסטרדאם) באו אנשים חשובים וגדולים אשר היו בזמן לא כביר עשירים גדולים והוכרחו אה"ז לבקש עזר מאת אחב"י באמסטרדאם, והספרדים הטו אליהם הסד ורחמים, ודבריו מובאים גם במצב"ק בהתחלת ח"ב וכן בה"ד דף ח', וכן נעתק הס' שארית ישראל ללה"ק וגדפס בלבוב תר"ן והביא שם בקצרה במקום הי"ד נפתלי אבד"ק לובלין הביא המעתיק ללה"ק הגאון מו"ה נפתלי סתם. ובס' יון מצולה מה"ד נתן נטע הנובר ספור המאורעות שהי' משנת ת"ח כתב כי העיר לבוב לא היתה במצור רק נתפשרו עם השונאים והלכו מפה עיר לבוב ולא נגעו בה, ועי' גם בהקדמת זרע ברך השני על התורה לה"ר ברך שפירא דרשן דק"ק קראקא, ובהקדמת שו"ת חנוך בית יהודה (פד"א תס"ח). וראיתי בשו"ת איתן האזרחי בח"ב במגילת איבה הביא „דרשתי בחורבן של ק"ק טולטשין שנת ת"ח ועוד שם בדרוש שדרשתי על החרבנות הגדולות דק"ק קאסמנשין וק"ק פולנא פ' שופטים ת"ח, ועוד שם דרשתי בהספד על הרבנים ועל החרבן הגדול דק"ק נעמרוב בפ' זאת חוקת התורה שנת ת"ח" ובאמת הרכו אז הקאזאקים אך את פרורי העיר לבוב ולא את העיר עצמה והצורר המיל שלח להגיד ליועצי העיר, כי אם יתנו לו את כל היהודים הם ונשיהם ובניהם עם כל הונם ורכושם, אז ילך לו עם חילו ולא יצור עוד על העיר, אך היועצים ענוהו, כי היהודים הם קנין המלך ואין להם רשות לתת לו, ויתפשרו לתת לו סכום הגון כפר פדיון נפשות בני ישראל. י"ד) עוד נעשה חורבן גדול בעירנו בשנת ה"א תכ"ד (1664 למספרם) בשתי הקהלות בחוץ לעיר ביום ש"ק, ח' אייר, ובתוך העיר מן ח' אייר עד כ' סיון ונהרגו שם יותר משתי מאות נפשות מישראל ובתוכם ג"כ הרבה גאונים ותופשי ישיבה וקצינים וגבירים, והיה חון היהודים לשלל בתי הכנסיות לשמה ולבוה, וילדים רבים נשבו בידי האויבים, והי' זה בימי הגאון בעל מו"ז שהי' אז אב"ד בלבוב בחוץ לעיר, ונמצא זכרון הקדושים ההם אשר נהרגו בפנקס בהכ"נ הגדולה דתוך העיר, ואמרתי להעתיק פה הכתוב שם אודותם:

(*) בעל מצב"ק הסג על הס' שארית ישראל, פי הנאזים הי' יהושע הוא בעל מגיני שלמה והגאון מו"ה נפתלי ב"ץ לא היו בלבוב באוס זמן והביא בזה הרב הגדול הגביר הנכבד מו"ה יעקב נפתלי הי"ד בערנשטיין ז"ל כי הטעות המחה לבעל שארית ישראל כי ראה בהסליחה שחבר הגאון בעל הס"ך שכתב ובעת ההיא בלבו במצור (אולי קודם שנחשפה עם השואה), וגם בשנה זו נעדרו מאהנו גדולי הדור מורי וכני הגאון הגדול מו"ה יהושע אבד"ק קראקא, והגאון הגדול מו"ה נפתלי ב"ץ אבד"ק פוזנא. ונעשה בזה וסדר שהנאזים הי"ל היו בעיר לבוב, והמחה אזו רק מה שחשב שהגאון בעל מגיני שלמה לא הי' בלבוב באוס זמן נעלם ממנו כי הי' אב"ד פה עירנו (עי' פנים הסגד חות י' סי' ק"ח).

אל מלא רחמים שוכן במרומים המציא מגוחה נכונה תחת כנפי השכינה במעלות קדושים וטהורים כוהר הרקיע כוהרים את נשמת הקדושים והטהורים שהיו בקהלתנו הספוארה עיר גדולה של חכמים ושל סופרים ונהרגו בתוץ לעיר בק"ק לבוב החשובה והרמה במקום אחד תורה וגדולה מקימה בשמונה לחודש אייר א'ך' ה'ז'ה' ב'חש'ב'ה' ג'ד'ז'ל'ה' (תכ"ד) לפ"ק בני ישראל לילות וימימה בשבת קודש לז' יושב שמימה נאספו התשמירים ושאר פוחזים ביד רמה, וההרג ושחטו יותר ממאה נפשות באף ובחמה, לומדים ומופלגים אנשי שם המה מופלגים עשירים ומנהיגים היו לנו למחסה ביום זעם וגזלו כמה מאות אלפים כספם וזהבם במהומה, וגם נהרגו אלופים דיינים קולם נשמע ברמה, אנשי אמנה אבדו היו לנו לחומה, ונחבלו יותר משני מאות אנשים ועשירים חשובים במראה ובקומה, אכלו את יעקב ואת נהוה השמו לבזה ושמה, בתי כנסיות ומדרשות הקדושים בנוי לתלפיות כחומה, וקרעו וחתכו ספרי תורות ה' תמימה, על זאת יבכו עש כסיל ובימה, ונאבדו ילדים נפזרו ונפרדו בין האומה, יתומים ואלמנות בוכים ומבכים בנהימה, על אלה דמעתו על לחיי אורימה, כבי ונהי ארימה, העל אלה תתאפק ה' איש מלחמה, נוקם ה' ובעל חימה, ישקף וירא ה' מן השמים לנקום נקמה, ומין ה' רוטמה, לכן בעל הרחמים יסתירם בסתר כנפיו לעולמים בישיבה של מעלה יהי' יושבים והונים, וערכה לה' מנחת יהודים וירושלים כימי עולם וכשנים קדמונים, ויצורו בצרור החיים את נשמתם, ה' הוא נחלתם, וינקום נקמתם, ועם עשרה הרוגי מלכות יהיו נשמתם, וינחו על טיטבתם שלום, ונאמר אמן.

גם נמצא בפנקס הנ"ל אל מלא רחמים על הקדושים דתוך העיר שנהרגו מן ה' אייר עד כ' סיון תכ"ד, ונהרגו יותר משבעים וחמש נפשות ובתוכם אלופים דיינים ובעלי תורה, ובעבור זה תראה כי בביה"כ הגדולה דהויץ לעיר בעמוד אחד מן העמודים הוא מרופף למטה כי הפוחזים רצו להרוס היסוד והבנין ולא היו יכולים לבצע זממם, כי ביהכ"צ הגדול הזה בנוי בתוקף ועוז, רק שאר בתי כנסיות ובתי מדרשות הרסו עד היסוד וגם כביהכ"נ הגדולה בתוך העיר יש מחזור גדול מהודר מאד נדפס בפראג על קלף, שמה נראה בפיוט לשבתות שבין פסח לעצרת הוא מהותך מחנית וחרב, כי באו הפוחזים בביהכ"צ הישן בשעה שהי' השיץ מתפלל ונהרג ודקרו את השיץ מוהר"ר שמואל ב"ר יוסף חיות (ע"י בגוף הספר אות ש' סו' תקל"ג) וכל הקדושים אשר נהרגו ונוסת מצבותיהם נמצא כל אחד במקומו כסדר הא"ב, ובדבר הסבה לשערוריות ההן נודעו לנו אך דברים טקטעים כי בעת אשר נפוצה השמועה בעיר לבוב כי יושבי קראקא התנפלו על היהודים ויפרעו בהם פרעות, וילבשו היהודים חרדות, ויפתדו מאד פן כמקרה אחיהם בקראקא יקרה גם אותם, ויכינו להם קרדומות בעלי פיפיות, אתים, חרבות וקני רובה, ויהיו נכונים לעמוד על נפשם ביום צרה ולדבר את אויביהם בשער, ורבים מהם עמדו יומם ולילה על המשמר, בין כה וכה הגיע חג שלהם אשר בו יאספו המונים המונים מיושבי הכפרים אל אחד בתי התפלה אשר בפרור העיר, היל ורעדה אחזה את היהודים כחשבם כי בהאסף העם יהדו, יקום לעשות בהם שערוריות, ויאספו בבקר כארבע מאות איש חמושים אל יד אחד מבתי הכנסיות, ויעמדו שם עד הצהרים, אחרי כן נפלגו לשלש מהנות אשר התיצבו בשלשה מקומות, להיות נכונים למלחמה, וגם מן הנוצרים שכרו להם אנשים להיות ידם אתם, ויתנו בידיהם

נשק, ויהי בהודע להמון הנוצרים הנאספים, כי היהודים יעמדו על המשמר כאנשי צבא בימי מלחמה, וישתוממו מאד על הדבר, ויאספו לראות את המחזה ההוא, ואף רבים מהמון העם חרה מאד על היהודים אשר נעזו להחליץ כאנשי חיר ויקצפו עליהם, ויחרפו את מערכתיהם, ואחדים שחקו עליהם ויבזו להם. ואולם לב היהודים היה סמוך בטוח כי זרועם תושיע למו, ותדוף את אויביהם מפניהם, וישיבו לאיש איש כגדופיו, וכאשר ערב אחד הנוצרים בנפשו עז לגעת בהם יד, שלמו לו כגמולו, ואת צעירי עם הארץ אשר נאספו עליהם להתקוטט בהם, גרשו ממקומם, וירדפו אחריהם עד השער הקראקאי, עד כי נלחצו שומרי העיר לסגור את השער. ויהי כשמוע תלמידי בתי הספר היעזובאים את הדבר ההוא, ויתחזקו גם הם בנשק, ויחלו לקצות ביהודים, והיהודים לא התרפו ביום צר וילחמו את שונאיהם בגבורה, ושלשה מהם התנפלו בתוך מחנה עם הארץ ויכו את אויביהם הכה ופצו, ואת אחד הטבחים הרגו בקרדומות אשר בידיהם. אז עלתה חמת תלמידי בתי הספר והמון העם, אשר נלוה להם עד להשחית והמהומה החלה. מספר המתנפלים על היהודים הלך הולך וגדל, ויקיפו אותם מכל עבר ויהרגו מהם רב. לשוא השליכו רבים את נפשם מנגד למען הציל את אחיהם, לשוא חזק איש את רעהו לבל ירך לבבו כי רבים מהם מאד היו אויביהם אשר התנפלו עליהם כדובים שכולים, גם הנוצרים אשר שכרו להיות בעזרתם בגדו בהם ונוספו על שונאיהם. אז נמס לב היהודים ויהי למים, ויברחו ממקום המערכה אל בית הכנסת להסתר שם בהיות להם המלחמה מכל העברים, אפס גם שם לא הצליח בידם להציל את נפשם ותלמידי בתי הספר התנפלו על בתי היהודים, ויוציאו משם את כל אשר מצאו ויהרנו באכזריות נוראה. ואחרי אשר העצימו שם הרוגיהם באו אל תוך העיר ויעשו גם שם ליהודים כאשר עשו לאחיהם בפרוד העיר. זלולי הסתירו רבים מן הנוצרים בבתיהם יהודים הרבה בחמלתם עליהם כי עתה לא נשאר מהם בתוך העיר ובפרוורו שריד ופליט. ואזרחי העיר בחפצם להציל את היהודים מידי פורעי הפרעות, שכרו אנשי חיל לעמוד על המשמר יומם וליילה להגן על היהודים, ואת ראשי העריצים חרשי משחית הקריבו למשפט, ואולם היו בתוך הנשפטים שלשה תלמידים מבני האצילים, ובהודע לבני משפחתם כי יענשו קשה ויאספו אנשים הרבה מאוהביהם ויקחו אתם גם רבים מהמון העם ויחלו עוד הפעם לעשות שערוריות וחיל המשמר לא עצר כח לעמוד בפניהם. *

17) גם בראשית שנת תל"ג (ספטמבר 1672) נחרבה העיר לבוב ע"י מכת חרב הרג ואבדן ותהי לחרדת אלהים וביום א' דחנ הסכות החלה מלחמה כבדה בתוך העיר אשר נמשכה עד הושענא רבה, שאז פסקה לזמן קצר. והנמלטים מחללי חרב ברחו מהעיר, ובתוך הגולים היו ג"כ הרבנים אשר שרתו או בקדש הרב הגאון מוה צבי הירש בר זכרי' מענדל ז"ל

* כדברים האלה מובא גם בהצפירה גליון 250 משנת תרנ"ב ע"י החכם השלם הרע"ג פרענק שהעתיק מספרו של חוקר דברי הימים יוזפאָוויטש.

אביד דתוך העיר (עי' אות צ"י ס"י תע"ט) והגאון ה"ר יהודה יודל ב"ר משה מלובלין אביד בחוץ לעיר (עי' אות י' ס"י קפ"ח), ויהיו מוכרחים להיות נודדים ממקומם מחמת המציק כמבואר בהסכמתם על ס' לקט שמואל מה"ר שמואל פייבוש כ"ץ ממגורשי ווינא (וויניציא תניד) מן ט"ז אייר תל"ב וכאשר עברו ימי הזעם חזרו ושבו לגבולם, אבל נזקי היהודים אשר הוסבו להם ע"י המלחמה הזאת ומה גם נזקי אלה שישבו בחוץ לעיר עלה למעלה ראש.

טז) גם בהתחלת המחצה השנית ממאה החמישית לאלף הששי (לערך 1700) ה"י חרבן גדול בלבוב בימי הגאון מו"ה פתח"י לידא ז"ל והוא ראה בעיניו כל הצרות והתלאות אשר עברו אז על בני עדתו והי' מתאונן ומקונן על חרבן העיר וכה אמר בקינתו בהקדמה לס' עיר דוד ה' ברחמיו הצילני מהרב פרועה בעיר מולדתי מקום גדולתי אשר נתגדלתי ונתרוממתי והייתי מתנשא לכל לראש בתוך עם קדש עיר יאם בישראל בק"ק לבוב יצ"ו, והנה אורך היריעה האחת ושתיים שהן ארבע לא יספיקו כמר מדלי אנקי דילן והצרות והרבות רעות הקורות בעוה"ר בק"ק לבוב בקרתא עליזה, קריה נאמנה והעדינה, ואנחנו הנמלטים מתוך ההפכה מתי מעט מעט זעיר שם זעיר שם נער יכתבם נעצרים בסביבות העיר ביום אשר גבר האויב ותבקע העיר, באלה רשעים ושלוי עולם, השיגו חיל היילים לעורייתא, שפך ה' באש חמתו ויאכל חיל והומה מירתם היתה לשמה ושועלים הלכו בה, נשרפה הבירה תוך העיר והוצה לה, ונהרגו כמה וכמה נפשות מישראל, וענו אותם בענוים קשים ומרים, קשה יום מחברתה, ושרים בידם נתלו ופני זקנים לא נהדרו, ואחר כך נשאו את דידנו מעלינו שוללנו ובזוננו בזווי דבזווי הציגום ככלי ריק כמצולה שאין בה דגים, ועוללים שאלו לחם ופירש אין להם, לא עליכם כל עוברי דרך ובכל זאת לא שב אף ה' ועוד ידו נטויה במכת דבר רעה ובמגפה קשה ר"ל איכה ישבה בדד העיר גלמודה מיושביה, הזאת אשר יאמרו עליה עיר כלילת ופי משוש כל הארץ, מלאה חכמים וסופרים גדולים בתורה ובמעשים טובים, בצדקה ובגמילות חסדים והארץ האירה מכבודם, ועתה נהפך עליהם בלהות, בני ציון היקרים המסולאים בפז, איכה נהפכו פניהם כשוי קדרה, תשתפכנה אבני קדש כראש כל חוצות, ביום אכלתם חרב וקרת בלילה, אוי לאזנים שכך שומעות, נשארנו מעט מהרבה, והשרירים אשר ה' קרא בהם פלישת חרב ולחומי רשף שרדו, ולא נשאר שנים יחד, ובתי כנסיות וכל בית גדול שהיו מגדלים בו תורה, שעריו שוממים, ודרכי ציון אבלות מבלי באי מועד, במסתרים תבכה נפשנו, ודמעותינו על להיינו מאין הפגות וידנו כבדה באנחתנו, הבזנו וקראו למקוננות ותמהרנה ותשאנה עלינו נהי, ותרדנה עינינו דמעה ועפעפינו יזלו מים, והייתי כאיש נדהם וכגבור אשר לא יוכל להושיע, והייתי כערער בערבה לא יראת כי יבוא טוב, והיום קובל כי הוסיף ה' יגון על מכאובי, יגעתי באנחתי ומנוחה לא מצאתי, היתה לי נחלתי כאריה ביער, עזבתי את ביתי נמשתי את נחלתי נתתי ידית נפשי בכף אויבים, קולם כנחש כי בחיל ילכו ובקרדומות באו כחוטבי עצים

זאמרו כלם קומו למלחמה, ומרעה לרעה יצאו לנגדנו, הבנים מלקטים עצים
 והאבות מבערים, וגרמו להרגנו על הפרישה. — אלה אזכרה ואשפכה עלי
 נפשי בזכרי העירה, מאז היתה בנויה על תלה לתלפיות מאירה, איכה ארץ
 עיפתה כמו אפל וצלמות לא סדרים, אין מנהל ואין מנתם לה, איש לדרכו
 פנה, הלך ילך בלא כת אבנים, להמלט על נפשו מפני רודף כי מלא קרא
 אחרינו, ולעת אשר קוינו לשלום להיות מרפא כי האויב פנה עורף, והנה
 בעתה, בעותי אלקי יערכום להכרית עולל ויינק ואנכי הייתי עמהם בתוך
 המנוים, בתוך עם הייתי יושב, גם עלי העביר הכוס הזה, בהיותי בקהל ה',
 ואז אמרתי ונדר לה' נדרתי כאותן הנודרים בעת צרה לקיים הכרית
 והשבעה אשר נשבעתי לרוד אבי אשר צוה לפני מותו להביא מנחתו על
 מזבח הדפוס מהעיר הזאת ואת ביתו בית נכון ונשא, ומתוך צרה גדולה
 הוציאני ה' לרוחות, לששון ולשמחות, וקבלוני לאב"ד ולר"מ בק"ק יאם
 והמדינה, ותשבע נפשי שובע שמחות ונחלתי היתה לרוחות, ונתן לי נחלה
 בלי מצרים על מי מנוחות, עכ"ל. והמקונן שכת להביא פרט השנה אבל
 בודאי היה זה אחר מיתת אביו הגאון ה"ר דוד לידא בין שנת תנ"ה ותס"ה,
 ע"י בס' כלילת יופי בסוף מכתבו אשר כתב אליו. גם הביא שם אחרי אשר
 עברו ימי הזעם וה' אמר לצרתם די, ושארית הפליטה חזרו וישבו ומצאו
 מנוחה בלבוב, עוד לא מצאו נוחם לנפשם, כי נשבר לבם בקרבם, אחרי
 כי ירדו פלאים ונשארו מעט מהרבה ע"י רוב הצרות והתלאות וההרג רב
 שהי' שם, עדי בא אליהם הגאון החכם צבי לשבת על הכסא, והוא ז"ל
 החיה את רוחם והשיב את נפשם, עד כי יכלו להרים ראש, ולהחזירן
 העמרה ליושנה, וכאשר כתב בנו הגאון יעב"ץ במגלת ספר שלו, כי אביו
 הגאון הח"צ ז"ל לאחר שעקר דירתו מאמסטרדם בשנת תע"ד בשביל
 המחלוקת שהי' שם או הלך למדינת פולין ונתקבל לאב"ד ור"מ בק"ק לבוב
 והגליל, ושם נהג נשיאותו ברמה עד שגם כל השררות שם עשו לו כבוד
 גדול מפני הנהגתו האלקית ומדותיו הישרות אשר דבר חדש באותו המחוז
 ותקן שם תקנות טובות, באופן שהיו אנשי ק"ק לבוב מרימים ראשם אחרי
 שירדו פלאים וכו'.

י' בשנת ה"א תס"ג ביום ה' ג' כסלו (23 נאוועמבער 1703) היתה
 נפילת הבתים פה ונהרגו ששה ושלשים אנשים ונשים ובתוכם אשת הגאון
 בעל פני יהושע ובתו וחמותו ואבי חמותו ע"י הריסת איזה בתים מהמת
 כי נשרפו איזה חביות אבק שריפה (Pulverexplosion) וגם הגאון בעל פני
 יהושע נשקע במעמקי האדמה אך נצול בחמלת ה' עליו (ועי' מה שהכתתי
 בגוף הספר אות י' סי' רנ"ה).

י"ח עוד אמרתי להביא לפני הקוראים דברים הנוגעים ג"כ לקורות
 עיר לבוב ומצב אחינו בגאליציען ומנוי הרבנים בזמן האחרון מעת באה
 המדינה תחת ממשלת הקיסרת מאריא טערעזיא הנמצאים נוסף בסוף ס' קורות
 העתים מה"ר אברהם טריבטש מניקולסבורג וזה תוכן דבריו: בשנת
 תקל"ב (1772) בששה עשר לחדש יולי יצאה פקודה חדשה מהקיסרת
 מאריא טערעזיא כי מהיום ההוא והלאה גם עניני ועסקי היהודים מסודרים

יהיו והפקודה הזאת נקראת בשם סדרי היהודים (יודען ארדנונג), על פיה נבחר רב אחד על כל מדינת גאליציען ולאדמיריען וגליל זאמושץ (כי מתוו הבוקאווינע לא היתה אז תחת ממשלת עסטרייך ורק למאלדווי תחשב, ותמורתה היה גליל זאמושץ לגאליציען) ועמו שנים עשר פרנסים ונשיאים, בית משפטם של הנבחרים האלה, היה כמו בית ממשלה ופקודה ליהודים (יודענדירעקציאן), וממנו יצא כל חק ומשפט, אשר על פיהם יחנו ויסעו וכל היוצא מפי הפרנסים כן ישמרו לעשות, והגם שמדינת גאליציען היתה גם אז נחלקת לתשעה עשר גלילות כמו עתה, הנה לעניני היהודים נחלקה רק לששה פלכים, בכל פלך ופלך ישב פרנס אחד, רק בעיר הבירה לבוב היו יושבים תמיד ששה פרנסים, ורב המדינה בראשם, כי גם משנה היה לו, ודייני וסופרי מדינה גם מעתיקי לשונות (טראנסלאטארען) עמהם, כל ענין בית משפט זה, היה כמו בית משפט שרי הכהנים (קאנסיסטאריום) בתוקף ועוץ מהממלכה, וכל עניני היהודים היו מסורים בידם, כל דבר מנוי ופקודת הרבנים והמנהיגים בכל עיר ועיר, בעניני המשפט בין איש ואיש, היו דייני המדינה דנים את העם לפי משפטי התורה בכל דיני ממונות וירושה, ובעניני הדת והאמונה היה בידם להחרים על כל העובר בזדון, ולהבדילו מתוך העדה להענישו גם בעול ברזל על צוארו, ולשומו בסוחר באין מוחה. נגד משפט חרוץ בדיני ממונות אשר יצא מקום מדייני המדינה ומאושר בחותם המשפט המיוחד להם (על כל חותם זה היה פתוח נשר בעל כנפים עם שני ראשים וכל ציוני הכבוד (עהרענצייכען, וואפפען) אשר לבית עסטרייך) לא היו הבעלי דינים רשאים להעלות משפטם לפני שרי הממלכה היושבים על מדין, לעשות בקורת ולהחדש ולהזק טענותיהם שנית כי דייני המדינה לא היו עומדים תחת הקרייזערמטער רק תחת הגובערניום ובדיני ממונות גם שרי הגובערניום לא צוו עליהם, וכל אשר חפץ לבוא בקובלאנא ולעורר על גזר דינם, היה מוכרח לבא בבקשתו רק בחצר המלך (אבערסטע יוסטיץ קאמטער), ומצא שערים פתוחים לפניו, לערוך טענותיו או לבקש הסד.

י) סדר הבחירה היה כפול, היינו בראשונה יהיו נבחרים איזה אנשים בוררים מכל אנשי הגליל, והבוררים האלה כל אחד מהם הגיד דעתו, ובחרו את הרב דמדינה עפ"י רוב הדעות. שלשה רבנים היו צריכים להיות בקלפי, וכל אשר הסכימו עליו הרוב היה הנבחר, אכן אם הדעות שוות היו על כלם, הנה הקיסר בעצמו בחר באחד מהם והודיע את הקדוש לו, והקריבו אליו, ובהעדר הקיום מן הקיסר בעצמו לא היה רשות גם ביד שרי המיניסטרוים לחתוך הדין בזה.

כ) שכר הקצוב מדי שנה בשנה לרב המדינה הי' שש מאות פרחי כסף, מלבד הכנסות רבות, אשר העלו לו עשר פעמים ככה, כי כל רב וכל ש"ץ וכל שוחט, וכל מגיד ומורה צדק, אשר נתקבל באיזה עיר בכל המדינה, לא נתמנה בלתי רשותו וקיומו, והרשות היתה בידו לקחת שכר מסוים (טאקסע) בעד כתיבת הרשיונות וכתב העודה (צייגניססען) אשר נתן, גם היו הכנסותיו מרובות מכל תואר, מורנו' אשר חלק בכל מלכות גאליציען

כי גם התואר הזה לא נתן משום רב זולתו, וכל אשר שלם מס (שמייערן) להמלכה מאה זהובים פוליש לשנה, היה מחויב לשלם לרב המדינה בעבור התואר „מורנו“ אשר קבל ממנו אדום זהב לשנה, ואם שלם יותר ממאה אדומים פאלניש, היה מחויב לשלם בעבור התואר הזה שני אדומים. הרב הגאון מוהר"ר מרדכי זאב אורנשטיין ז"ל (אביו הגאון ה"ר יעקב אורנשטיין בעל ישועות יעקב) היה משנה לרב המדינה (כן חתם עצמו ג"כ בסדור האר"י שהדפיס ה"ר מרדכי אריה ז"ל מזאלקווא שנדפסה שמה הסכמת הרב המדינה והדיינים וגם הגאון מו"ה מרדכי זאב ז"ל וחתם שם שני לארץ), ורב המדינה נסע לבראדי וכו' וכאשר ה' או שמה וטוב לב הראה למשנה שלו אות לטובה, ונתן לו במתנה מאה מורנות בחתימת ידו, בלתי ממולאות לחלקן כחפץ לבבו ורצונו, והיתה לו הכנסה ע"י זה להגאון מוהר"ר מרדכי זאב ז"ל יותר מן מאה וחמשים אדומים, הוץ לזה היו כל המשפטים נחתכים רק על פי רב המדינה, הן בדברי ריבות אשר היו בין איש לרעהו, והן העזבונות והנחלאות, וכל עניני אפטרופסים כלם ה' בידו, וכאשר גזר בן היה.

כ"א רב המדינה הראשון (והאחרון), אשר נבחר על פי הפקודה הזאת היה הרב הגאון מו"ה יהודה ליבוש בערנשטיין ז"ל, עמו יחד נבררו ג"כ הגאון מו"ה צבי הירש אבד"ק ברלין ז"ל והגאון מו"ה יחזקאל לאנדא ז"ל והנה הקיסרת מאריא טהערעזיא נטתה אחר הגאון ה"ר יחזקאל לאנדא ז"ל לתת עטרת הרבנות עלי ראשו, כי נודעים ה' דרכיו לחצר המלכות ומחשבותיו הטובות בשנת תקי"ז עת באה העיר פראג במצור ע"י המלך פרידריך הגדול מפרייסין, כי אז השתתף עצמו הגאון הזה בצרת הצבור והרהיב והלהיט לבב היהודים לעמוד על נפשם, לעזור צבאות עסטרייך בכל תוקף ועוז, לבל תמכר העיר ביד האויב, אולם הגאון הזה בעצמו היה לבבו נע ונד בעסק זה ולא החליט בדעתו, כי אנשי עדתו הפצירו בקשתם עליו לבל ילך ממנם, וכן יעידו דבריו היקרים בספרו נורע ביהודה מהדורא תנינא הא"ה ס"י ל"ו באמרו שם: „והנה בימים הללו לבי כל עמי, כי כבר הייתי קרוב לכנפי התנועה, כי נגמר במחשבתי ועלתה על דעתי לשוב לארץ מולדתי, כאשר בודאי נתפרסם שנתקבלתי בכל מדינת גאליציע ולאדעמעריען, ואמנם הפרידה מכאן קשה כפרידת טופרא מברשא, ולכן לא שקטה רוחי, ובכל יום ויום בני קהלתי נאספו עלי אגודות בהרבה דברים בעת ובתפלה ותחנונים, עד שכבר הניעו אותי מלהחליט הדבר בהחלט, ואין דעתי מיושבת כראוי, וה' הטוב יורני הדרך הנכון.“ אלה היו דברי הגאון הגדול הזה, והקורא יכיר מוצאם מלבבו הטהור, כי היה צר לו באמת לעזוב מצב נכבד ורחב ידים כזה, אכן אהבתו לאנשי עדתו כפראג ואהבתם העצומה אליו, גברה על תשוקת הכבוד לברוח מן השררה, ולהשאר על מקומו בשלום, ובנו הגאון מו"ה יעקבא ז"ל ערך בקשה ומכתב תודה לפני שרי מדינת גאליציען בשם אביו הגאון וערך גם מכתבו לפניהם כ מפני הבקשות העצומות של יושבי פראג לא יוכל לעזוב את מקומו, ובעבור זה נתן כתב הרבנות אל הגאון מו"ה ליבוש בערנשטיין ז"ל. הוא היה בימי

נעוריו אבד"ק זבאריש, ואחר עזב מקומו ושב לעיר מולדתו כראדי, והי נקרא בשם תואר הרב מזבאריש, וכאשר נתקבל לרב המדינה נסע לעיר לבוב וכל הרבנים והפרנסים והגבירים, כלם נסעו לקראתו עד עיר גלינא (כי דרך המלך מזבאריש ללעמבערג הי' דרך עיר גלינא ויארטישוב) בעברך דרך יארטישוב יצאו לקראתו כלם באבוקות וכחופות בהלל ושירי זמרה, וכאשר בא ללבוב בא הגובערנער (ושרים רבים עמו) והשביעו, ונתן לו גושפנקא דמלכא, הוא החותם אשר הזכרנו למעלה, והרב דרש דרש בבית הכנסת בהלכה ובהגדה לכבוד הממלכה ולכבוד העם, אולם ימי גדולתו לא ארכו מחמת קנאה שנאה ריב ומדון, ונאספו רבים להיות בקשר נגד הרב דמדינה, עד אשר יצא דבר המלכות לשול הכבוד והשררה מישראל. כנסת שופטי ישראל (יודען דירעקציאן), נתבטלה, ובחודש נאוועמבער 1786 (שנת היא תקמ"ו) נפסקו כל ענין רבנות המדינה והפרנסים בכל מדינת גאליציען, רק להרב דמדינה מהר"ל בערנשטיין נשאר שמו וכבודו, ומשמינים רבים נענשו והושמו במאסר והרב הנ"ל נפטר בהושענא רבה שנת תק"נ. יהי זכרו ברוך!

אקוה כי זה המעט יספיק לרוות צמאון המשתוקקים לדעת את הנעשה בימים עברו, וידעתי כי לא יצאתי בזה ידי חובתי מכל וכל ועוד נשארו הרבה ענינים אשר לא זכרתים פה, וכאשר יעורני הי' בחסדו הגדול להוציא עוד החלק השני, אנופף ידי שנית למלאות את המחסור כפי יכלתי.

מפתחות.

א.

- (א) ה"ר אהרן ב"ר שמואל וועלי.
 (ב) ה"ר אהרן ב"ר בנימין סג"ל.
 (ג) ה"ר אהרן אבא הלוי ב"ר יוחנן.
 (ד) ה"ר אהרן ב"ר פנחס.
 (ה) ה"ר אהרן לוריא.
 (ו) ה"ר אהרן ב"ר מאיר ז"ק.
 (ז) ה"ר אהרן ב"ר לפידות.
 (ח) ה"ר אהרן יהויאל ב"ר יוסף.
 (ט) ה"ר אהרן ב"ר צבי הירש סג"ל.
 (י) ה"ר אהרן ב"ר ישכר בער.
 (יא) ה"ר אהרן זעליג ב"ר שמואל.
 (יב) ה"ר אהרן ב"ר נתן הכהן.
 (יג) ה"ר אהרן ב"ר חיים יהודה ליב איטונגא.
 (יד) ה"ר אהרן ישכר בער ב"ר יוסף סג"ל.
 (טו) ה"ר אהרן משה ב"ר צבי הירש.
 (טז) ה"ר אהרן משה ב"ר יעקב טויבש.
 (יז) ה"ר אליהו ב"ר נתן יהויאל.
 (יח) ה"ר אליהו ב"ר אברהם קלמנקש.
 (יט) ה"ר אליהו ב"ר שמואל יוסף משה סג"ל ליפשיץ.
 (כ) ה"ר אליהו ב"ר צבי הירש.
 (כא) ה"ר אליהו ב"ר אברהם מיוזלש.
 (כב) ה"ר אליהו מרגליות מלכוב.
 (כג) ה"ר אלימלך סג"ל מלכוב.
 (כד) ה"ר אלימלך ב"ר אליעזר ליבערמאן הלוי.
 (כה) ה"ר אליעזר ב"ר מנחם.
 (כו) ה"ר אליעזר ב"ר מנשה.
 (כז) ה"ר אליעזר ליפמאן ב"ר עקיבא.
 (כח) ה"ר אליעזר ב"ר אשר.
 (כט) ה"ר אליעזר ב"ר שמואל.
 (ל) ה"ר אליעזר ב"ר אביגדור.
 (לא) ה"ר אליעזר ב"ר ראובן הכהן.
 (לב) ה"ר אליעזר ב"ר אליהו.
 (לג) ה"ר אלעזר ב"ר יוחנן ברוך מיונה.
 (לד) ה"ר אלעזר ב"ר משה הכהן פרופס.
 (לה) ה"ר אליעזר במהרה"ת.
 (לו) ה"ר אליעזר ליפמאן ב"ר יהודה ליב סג"ל.
 (לז) ה"ר אליעזר ב"ר אשר.
 (לח) ה"ר אלכסנדר זיסקינד ב"ר משה.
 (לט) ה"ר אלכסנדר סענדר ב"ר יהושע ולק הכהן.
 (מ) ה"ר אלכסנדר זיסקינד בר"א ליב.
 (מא) ה"ר אלקנה ב"ר דוד.
 (מב) ה"ר אפרים פישל ב"ר צבי.
 (מג) ה"ר אפרים ב"ר שלום פירדמן.
 (מד) ה"ר אפרים ב"ר אליקים געץ.
 (מה) ה"ר אפרים זלמן ב"ר יהודה ליב שור

- (א) ה"ר אברהם ב"ר יהויאל.
 (ב) ה"ר אברהם ב"ר דוד.
 (ג) ה"ר אברהם אבראשקו ב"ר שאול וואהל.
 (ד) ה"ר אברהם חיים ב"ר נפתלי צבי הירש שור.
 (ה) ה"ר (יוסף יעקב) אברהם ב"ר יואל אשכנזי קאצענלפויגען.
 (ו) ה"ר אברהם ב"ר עזריאל.
 (ז) ה"ר אברהם ב"ר מאיר ז"ק.
 (ח) ה"ר אברהם ב"ר מרדכי.
 (ט) ה"ר אברהם ב"ר משולם זאלצבורג.
 (י) ה"ר אברהם ב"ר שמרי' עבריל.
 (יא) ה"ר אברהם ב"ר משה אשכנזי היילפרין.
 (יב) ה"ר אברהם ב"ר ישראל יהויאל כ"ץ רפאפורט (שרענציל).
 (יג) ה"ר אברהם ב"ר גרשון גרוויפין.
 (יד) ה"ר אברהם ב"ר גרשון מיוזלש.
 (טו) ה"ר אברהם ב"ר יוסף כ"ץ.
 (טז) ה"ר אברהם ב"ר שלמה.
 (יז) ה"ר אברהם ב"ר שלמה (השני).
 (יח) ה"ר אברהם הלוי מקראקא.
 (יט) ה"ר אברהם ב"ר שמרי'.
 (כ) ה"ר אברהם כ"ץ.
 (כא) ה"ר אברהם קלמן יאלש.
 (כב) ה"ר אברהם ב"ר משה.
 (כג) ה"ר אברהם במהר"י ליב.
 (כד) ה"ר אברהם ב"ר יואל סג"ל.
 (כה) ה"ר אברהם ב"ר אהרן מדראהביטש.
 (כו) ה"ר אברהם ב"ר שלמה.
 (כז) ה"ר אברהם סג"ל מטיסמיניץ.
 (כח) ה"ר אברהם סג"ל מסאטנאב.
 (כט) ה"ר אברהם ב"ר שמואל שור.
 (ל) ה"ר אברהם מוגש.
 (לא) ה"ר אברהם ר' הירשקיס מלכוב.
 (לב) ה"ר אברהם חיים ב"ר גדליה.
 (לג) ה"ר אברהם יצחק ב"ר משה.
 (לד) ה"ר אביגדור ב"ר יעקב.
 (לה) ה"ר אביגדור ב"ר אליהו.
 (לו) ה"ר אבייל ב"ר אליקים געציל.
 (לז) האשה אדיל בת ה"ר משה קוקניש.
 (לח) ה"ר אהרן שמעון שפירא ב"ר בנימין וואלף.
 (לט) ה"ר אהרן ב"ר משה וויבער.
 (מ) ה"ר אהרן קלונימוס (המכונה קלמן גרוויפין) ב"ר משה אברהם.

קלט) ה"ר דוד מעביל ב"ר מאיר.
קמו) ה"ר דוד ב"ר אליעזר מטויסמניץ.
קמא) ה"ר דוד ב"ר יוסף.
קמב) ה"ר דניאל ב"ר ראובן זעליג.

ה.

קמוג) ה"ר הלל ב"ר יצחק ב"ץ.
קמד) ה"ר הלל ב"ר מרדכי הלוי.

ז.

קמה) ה"ר זאב וואלף הכהן.
קמו) ה"ר זאב ב"ר משה מרדכי הכהן.
קמוז) ה"ר זאב וואלף ב"ר ראובן זעליג.
קמז) ה"ר זאב במהר"ז ר' מייקיש מלבוז.
קמט) ה"ר זאב וואלף ב"ר פנחס.
קנ) ה"ר זאב וואלף ב"ר יוסף.
קנא) ה"ר זאב וואלף ב"ר מנחם מענדל.
קנב) ה"ר [בנימין] זאב וואלף בלומענפעלד.
קנג) ה"ר זכרי' ב"ר יעקב.
קנד) ה"ר קלמן קראקוויז.
קנה) ה"ר זיסקינד ב"ר אלחנן הלוי.

ח.

קנו) ה"ר חיים ב"ר משה הלוי.
קנז) ה"ר חיים ב"ר מרדכי.
קנח) ה"ר חיים ב"ר ברוך.
קנט) ה"ר חיים ב"ר יהושע.
קס) ה"ר חיים ב"ר יצחק מקאמרני.
קסא) ה"ר חיים מלבוז.
קסב) ה"ר חיים מיאבוריב.
קסג) ה"ר חיים מאך מצוזמר.
קסד) ה"ר חיים ב"ר משה משולם מקאוולי.
קסה) ה"ר חיים וה"ר יהושע ב"ר יצחק הלוי רויצס.
קסו) ה"ר חיים יהודה ליב סג"ל אוטינגא ב"ר אליעזר.
קסז) ה"ר חיים ב"ר יחיאל מיכל הי"ד.
קסח) ה"ר חיים ב"ר שמחה כהן רפאפורט.
קסט) ה"ר חיים גרינפעלד.
קע) ה"ר חיים יוסף ב"ר בנימין זעליבערג.
קעא) ה"ר חנוך (הענדיל) ב"ר שמריה.
קעב) ה"ר חנוך ב"ר מרדכי.

י.

קעג) ה"ר יהודה ליב ב"ר מנחם.
קער) ה"ר יהודה ליב ב"ר משה.
קעה) ה"ר יהודה ליב ב"ר משה (השני).
קעו) ה"ר יהודה ב"ר זעליג ב"ץ.
קעז) ה"ר יהודה קראשוויץ.
קעח) ה"ר יהודה ליווא סג"ל ב"ר יעקב עפשטיין.
קעט) ה"ר יהודה ב"ר שמעי'.
קפ) ה"ר יהודה ליב ב"ר אברהם.
קפא) ה"ר יהודה ליב ב"ר אורי.
קפב) ה"ר יהודה ליב ב"ר ישראל.
קפג) ה"ר יהודה ליב ב"ר אשר לעמול.
קפד) ה"ר יהודה ליב ב"ר שלמה.
קפה) ה"ר יהודה ב"ר שמואל.
קפו) ה"ר יהודה ליב ב"ר שמואל ב"ץ מרגליות.
קפז) ה"ר יהודה אברהם ב"ר יצחק סג"ל מבית לוי.
קפח) ה"ר יהודה יודל ב"ר משה מלובלין.
קפט) ה"ר יהודה ליב מפונא.

פז) ה"ר אפרים פישל.
יז) ה"ר אפרים ב"ר צבי הירש.
יח) ה"ר אריה ליב ב"ר יוסף געץ.
יט) ה"ר אריה ליב ב"ר משה.
יך) ה"ר אריה ליב ב"ר שאול.
יא) ה"ר אריה ליב במהר"ז וואלף מלבוז.
יב) ה"ר אריה ליב ברוסקר מלבוז.
יג) ה"ר אריה ליב ב"ר יהושע חיים מראווי.
יד) ה"ר אריה ליב ב"ר צבי הירש.
יזה) ה"ר אריה ליב ב"ר אהרן שור.
יזו) ה"ר אריה ליב ב"ר חיים כהן רפאפורט.
יזי) ה"ר אריה ליב ב"ר יעקב יהושע.
יזכ) ה"ר אריה ליב ב"ר יחיאל מיכל.
יזט) ה"ר אשר ב"ר יצחק הכהן.
יזק) ה"ר אשר ב"ר דוד איש מבית הלוי מלבוז.
יזקא) ה"ר אשר יעקב אברהם ב"ר אריה ליב קלמנסקי.
יזקב) ה"ר אשר ב"ר ראובן.
יזקג) ה"ר אשר אנשיל ב"ר משה מטויסמניץ.
יזקד) ה"ר אשר זעליג ב"ר יעקב.
יזקה) ה"ר אשר אנשיל ב"ר משה אשכנזי.

ב.

קז) ה"ר בנימין ב"ר משה.
קזא) ה"ר בנימין וואלף.
קזב) ה"ר בנימין ב"ר משה יחוקאל.
קזג) ה"ר בנימין וואלף ב"ר יהודה ליב ב"ץ.
קזד) ה"ר בנימין וואלף ב"ר יואל.
קזה) ה"ר בנימין וואלף ר"א ר"ל מלובלין.
קזו) ה"ר בנימין ובית קצינלנפוגין.
קזז) ה"ר בנימין וואלף ב"ר יהודה ליב סג"ל עפשטיין.
קזח) ה"ר בנימין ב"ר יהודה ליב.
קזט) ה"ר בנימין ב"ר שמחה הכהן רפאפורט.
קזז) ה"ר בנימין ב"ר מאיר.
קזי) ה"ר בנימין ב"ר שמחה נתן.
קזכ) ה"ר בעריל דוין.
קזט) ה"ר בערמאן מלבוז.
קכ) ה"ר בצלאל ב"ר מאיר מרגליות.
קכא) ה"ר ברוך ב"ר מרדכי.
קכב) ה"ר ברוך הלוי מקאליש.
קכג) ה"ר ברוך ב"ר ישראל.
קכד) ה"ר ברוך ב"ר יעקב.
קכה) ה"ר ברוך ב"ר מענדל.

ג.

קכו) ה"ר גדלי' יצחק ארוך מלבוז.
קכז) ה"ר גרשון ב"ר נחמן כהן רפאפורט.

ד.

קכח) ה"ר דוב בער ב"ר נתלוי הירץ הלוי.
קכט) ה"ר דוב בער (בערוש) ב"ר אריה ליב.
קל) ה"ר דוב ב"ר מרדכי סג"ל אשכנזי.
קלא) ה"ר דוד ב"ר אהרן שלום הלוי.
קלב) ה"ר דוד עלקיש.
קלג) ה"ר דוד ב"ר דניאל.
קלד) ה"ר דוד ב"ר יצחק נחמיש.
קלה) ה"ר דוד ב"ר חיים.
קלז) ה"ר דוד פרעגור מבוטשאטש.
קלח) ה"ר דוד לודא ב"ר אריה ליב.
קלח) ה"ר דוד הלוי (בעל ט"ז) ב"ר שמואל.

- קצ) ה"ר יהודה במוהר"י יאזלוויצר.
- קצא) ה"ר יהודה ליב סג"ל ב"ר יעקב.
- קצב) ה"ר יהודה ליב סג"ל ב"ר אליעזר.
- קצג) ה"ר יהודה ליב מוואידסלב.
- קצד) ה"ר יהודה ליב ב"ר נתן נטע שפירא.
- קצה) ה"ר יהודה ליב ב"ר צבי הירש קאניוור.
- קצו) ה"ר יהודה צבי ב"ר חיים זאב באמבאך.
- קצז) ה"ר יהושע ולק ב"ר אלכסנדר הכהן.
- קצח) ה"ר יהושע ב"ר יוסף.
- קצט) ה"ר יהושע סג"ל.
- ר) ה"ר יהושע העשל ב"ר צבי הירש.
- רא) ה"ר יהושע פלק ב"ר יהודה ליב.
- רב) ה"ר יהושע זעליג מלבוז.
- רג) ה"ר יהושע ב"ר יצחק הלוי רייזעס.
- רד) ה"ר יהושע ב"ר יוסף סג"ל.
- רה) ה"ר יהושע יצחק יאיר ב"ר יעקב הורוויץ.
- רו) ה"ר יואל ב"ר נתן הלוי.
- רי) ה"ר יואל פייבוש ב"ר משה מלבוז.
- ריא) ה"ר יואל ב"ר יצחק אייזיק היילפרין.
- ריב) ה"ר יואל ב"ר דוד קאצינעלנבונן.
- ריג) ה"ר יוחנן סג"ל ב"ר דוד עשרים וארבע.
- ריד) ה"ר יוחנן ב"ר אהרן הלוי.
- ריה) ה"ר יוחנן ברוך מיינה ב"ר שמהה.
- ריז) ה"ר יונה ב"ר פנחס.
- ריזא) ה"ר יוסף ב"ר שמואל.
- ריזב) ה"ר יוסף קאזי.
- ריזג) ה"ר יוסף יוספה ב"ר יהושע ולק הכהן.
- ריזד) ה"ר יוסף ר"א קלמנס מלובלין.
- ריזה) ה"ר יוסף ב"ר יחיאל.
- ריזו) ה"ר יוסף ב"ר יחיאל (השני).
- ריזא) ה"ר יוסף ב"ר מאיר.
- ריזב) ה"ר יוסף ב"ר אלכסנדר.
- ריזג) ה"ר יוסף ב"ר נתן הלוי העליר.
- ריזד) ה"ר יוסף ב"ר יצחק.
- ריזה) ה"ר יוסף ב"ר אלוקים געץ.
- ריזו) ה"ר יוסף יהושע העשל ב"ר בנימין.
- ריזא) ה"ר יוסף ב"ר אברהם חייניש.
- ריזב) ה"ר יוסף ב"ר אברהם חיות.
- ריזג) ה"ר יוסף ב"ר משה חרופ סג"ל.
- ריזד) ה"ר יוסף ב"ר ברוך סג"ל.
- ריזה) ה"ר יוסף ב"ר מנחם מאניש סג"ל.
- ריזו) ה"ר יוסף ב"ר נתן נטע סג"ל.
- ריזא) ה"ר יוסף שצקס.
- ריזב) ה"ר יוסף יהושע פלק ב"ר משולם פייבוש.
- ריזג) ה"ר יוסף יוזל ב"ר אהרן נעבליש.
- ריזד) ה"ר יוסף ב"ר מאיר תאומים.
- ריזה) ה"ר יוסף שאול הלוי נאטאזאהן ב"ר אריה ליבוש.
- ריזו) ה"ר יחיאל מיכל ב"ר אברהם.
- ריזא) ה"ר יחיאל מיכל מסקאהל.
- ריזב) ה"ר יחיאל מיכל ב"ר אריה ליב ברוסקר.
- ריזג) ה"ר יעקב קאפיל ב"ר אשר הכהן.
- ריזד) ה"ר יעקב קוקניש ב"ר אליעזר.
- ריזה) ה"ר יעקב ב"ר יעקב יוסף אברהם אישניו קאצינעלינפויגן.
- ריזו) ה"ר יעקב ב"ר יוסף ישראל מביט א"צ.
- ריזא) ה"ר יעקב ב"ר יהודה ליב.
- ריזב) ה"ר יעקב במוהר"ש מטקטין.
- ריזג) ה"ר יעקב מלבוז.
- ריזד) ה"ר יעקב ב"ר אברהם.
- ריזה) ה"ר יעקב ב"ר אברהם.
- ריזו) ה"ר יעקב ב"ר נטע הלוי.
- ריזא) ה"ר יעקב ב"ר אברהם (השני).
- ריזב) ה"ר יעקב איצק שרענגעלס מלבוז.
- ריזג) ה"ר יעקב הלוי מלבוז ב"ר מרדכי.
- ריזד) ה"ר יעקב ב"ר צבי אישניו.
- ריזה) ה"ר יעקב אהרן יוסף כהן רפאפורט.
- ריזו) ה"ר יעקב יעקל במוהר"ם מלבוז.
- ריזא) ה"ר יעקב במהרמ"ל.
- ריזב) ה"ר יעקב קאפיל ב"ר משה.
- ריזג) ה"ר יעקב ב"ר אלוקים היילפרין.
- ריזד) ה"ר יעקב ב"ר שבת.
- ריזה) ה"ר יעקב ב"ר יצחק בער.
- ריזו) ה"ר יעקב יהושע ב"ר צבי הירש.
- ריזא) ה"ר יעקב אב"ד דק"ק קיליקוב.
- ריזב) ה"ר יעקב ישעיהו ב"ר אהרן נעבליש.
- ריזג) ה"ר יעקב ב"ר משה.
- ריזד) ה"ר יעקב שור.
- ריזה) ה"ר יעקב ב"ר שמעון וואלף.
- ריזו) ה"ר יעקב קאפיל ב"ר ישכר בער.
- ריזא) ה"ר יעקב ב"ר שלמה זלמן.
- ריזב) ה"ר יעקב ב"ר דוד בער.
- ריזג) ה"ר יעקב ב"ר מרדכי היילפרין.
- ריזד) ה"ר יעקב משולם ב"ר מרדכי זאב אורנשטיין.
- ריזה) ה"ר יעקב ב"ר יצחק כהנא שפירא.
- ריזו) ה"ר יעקב אייזיק ב"ר יחיאל.
- ריזא) ה"ר יעקב ב"ר אברהם חיות.
- ריזב) ה"ר יעקב אייזיק ב"ר יוחנן.
- ריזג) ה"ר יעקב ב"ר אברהם משה ישראל איילינבורג.
- ריזד) ה"ר יצחק ב"ר יעקב.
- ריזה) ה"ר יצחק ב"ר שמואל הלוי.
- ריזו) ה"ר יצחק ב"ר שמואל.
- ריזא) ה"ר יצחק ב"ר יהודה ליב.
- ריזב) ה"ר יצחק ב"ר וואלפיש.
- ריזג) ה"ר יצחק איש איסטרייך.
- ריזד) ה"ר יצחק הלוי ב"ר שלמה.
- ריזה) ה"ר יצחק ב"ר שמואל (השני).
- ריזו) ה"ר יצחק ב"ר יעקב (השני).
- ריזא) ה"ר יצחק ב"ר יעקב (השלישי).
- ריזב) ה"ר יצחק ב"ר יעקב (הרביעי).
- ריזג) ה"ר יצחק ב"ר אליהו.
- ריזד) ה"ר יצחק אייזיק ב"ר מרדכי.
- ריזה) ה"ר יצחק ב"ר מרדכי.
- ריזו) ה"ר יצחק ב"ר יהודה.
- ריזא) ה"ר יצחק אייזיק ב"ר אלקנה.
- ריזב) ה"ר יצחק איש מביט לוי.
- ריזג) ה"ר יצחק מכריסק.
- ריזד) ה"ר יצחק ב"ר יעקב קוקניש.
- ריזה) ה"ר יצחק ב"ר אהרן.
- ריזו) ה"ר יצחק ב"ר אשר לעמיל.
- ריזא) ה"ר יצחק ב"ר יוסף סג"ל.
- ריזב) ה"ר יצחק ב"ר אליעזר שפירא.
- ריזג) ה"ר יצחק ב"ר יעקב הלוי.
- ריזד) ה"ר יצחק ב"ר יעקב חיות.
- ריזה) ה"ר יצחק מלוועק.
- ריזו) ה"ר יצחק ב"ר מאניש סג"ל.
- ריזא) ה"ר יצחק סג"ל לאנרא.
- ריזב) ה"ר יצחק ב"ר שמעיה.
- ריזג) ה"ר יצחק ב"ר אברהם.
- ריזד) ה"ר יצחק ב"ר נטע הלוי.
- ריזה) ה"ר יצחק ב"ר אברהם (השני).
- ריזו) ה"ר יצחק איצק שרענגעלס מלבוז.
- ריזא) ה"ר יצחק הלוי מלבוז ב"ר מרדכי.
- ריזב) ה"ר יצחק ב"ר צבי אישניו.

(שם) ה"ר מנחם מענדל.
 (שפא) ה"ר מנחם מענדל פאטיקר ב"ר משה.
 (שם) ה"ר מנחם מנלי ב"ר ברוך הלוי.
 (שסג) ה"ר מנחם מענדל ב"ר נחמן ב"ר רפאפורט.
 (שסד) ה"ר מנחם מאניס ב"ר יוקיל הלוי איש הורוויץ.
 (שסה) ה"ר מנחם מענדל אלמין פ' הכולל.
 (שסו) ה"ר מרדכי ב"ר דוד ב"ר.
 (שסז) ה"ר מרדכי ב"ר נתן הכהן.
 (שסח) ה"ר מרדכי ב"ר צבי הירש.
 (שסט) ה"ר מרדכי ב"ר יוסף.
 (שע) ה"ר מרדכי ב"ר אברהם.
 (שעא) ה"ר מרדכי מודל ב"ר מנחם מענדל.
 (שעב) ה"ר מרדכי ב"ר שלמה.
 (שעג) ה"ר מרדכי ב"ר יחיאל הכהן.
 (שעד) ה"ר מרדכי ב"ר יחיאל הכהן (השני).
 (שעה) ה"ר מרדכי ב"ר דוד.
 (שעו) ה"ר מרדכי גימפל ב"ר יעקב.
 (שעז) ה"ר מרדכי מילובלין.
 (שעה) ה"ר מרדכי ב"ר יהושע רייזיס.
 (שעט) ה"ר מרדכי ב"ר יעקב.
 (שפ) ה"ר מרדכי ב"ר צבי הירש.
 (שפא) ה"ר מרדכי ב"ר יצחק הלוי.
 (שפב) ה"ר מרדכי גימפל ב"ר ראיבן.
 (שפג) ה"ר מרדכי זאב ב"ר משה.
 (שפד) ה"ר מרדכי זאב ב"ר יעקב משולם אורנשטיין.
 (שפה) ה"ר מרדכי ראבין ב"ר שמעון.
 (שפו) ה"ר מרדכי זאב ב"ר יצחק אהרן סג"ל אוטונגא.
 (שפז) ה"ר משה ציפורש ב"ר יעקב ישראל.
 (שפח) ה"ר משה ב"ר אהרן.
 (שפט) ה"ר משה ב"ר יוסף.
 (שצ) ה"ר משה יעקב נתן מהעליטש.
 (שצא) ה"ר משה ב"ר מרדכי אשכנזי.
 (שצב) ה"ר משה נכנע מייזיט ב"ר יצחק אשכנזי.
 (שצג) ה"ר משה ב"ר יושע.
 (שצד) ה"ר משה ב"ר יהושע.
 (שצה) ה"ר משה ב"ר אורי פייבש אשכנזי.
 (שצו) ה"ר משה ב"ר דוד הלוי הורוויץ.
 (שצז) ה"ר משה ב"ר אליהו.
 (שצה) ה"ר משה ב"ר מנחם מן.
 (שצט) ה"ר משה ב"ר נטע.
 (ת) ה"ר משה ב"ר אברהם.
 (תא) ה"ר משה ב"ר חיים.
 (תב) ה"ר משה ב"ר שלום.
 (תג) ה"ר משה ב"ר אברהם.
 (תד) ה"ר משה ריש מתיבתא.
 (תה) ה"ר משה ב"ר יעקב קוקניש.
 (תו) ה"ר משה ב"ר יוסף (השני).
 (תז) ה"ר משה מאישל.
 (תח) ה"ר משה ב"ר יהודה ליב.
 (תט) ה"ר משה חירק (הראשון).
 (תי) ה"ר משה חירק (השני) ב"ר ישראל.
 (תיא) ה"ר משה מואמישטש ב"ר יהודה זינדל.
 (תיב) ה"ר משה הלוי.
 (תיג) ה"ר משה ב"ר דוד.
 (תיד) ה"ר משה ב"ר דוד הלוי הורוויץ.
 (תיז) ה"ר משה במהרא"ל קאזינר.
 (תיח) ה"ר משה במהרא"ל.
 (תיו) ה"ר משה במהרא"ל קוקניש.
 (תיז) ה"ר משה ב"ר דוד צבי ב"ר.
 (תיט) ה"ר משה ב"ר יוסף סג"ל.

(שו) ה"ר יצחק אהרן ב"ר מרדכי זאב סג"ל אוטונגא.
 (שח) ה"ר יקותיאל זלמן ב"ר הנדן.
 (שט) ה"ר יקותיאל זלמן ב"ר נתן יחיאל.
 (שו) ה"ר יקותיאל זלמן סג"ל עפשטיין.
 (שיא) ה"ר יקותיאל זלמן ב"ר יוסף הלוי.
 (שיב) ה"ר ישכר בער ב"ר משה.
 (שיג) ה"ר ישכר בער טארנפאלר.
 (שיד) ה"ר ישכר רוב (בערוש) ב"ר יעקב יושע.
 (שיו) ה"ר ישכר בער מלכוב.
 (שיז) ה"ר ישכר בער ב"ר ראובן.
 (שיז) ה"ר ישכר בער ב"ר מנחם מענדל פאטיקר.
 (שיח) ה"ר ישכר בער ב"ר ישראל.
 (שית) ה"ר ישכר בער ב"ר משה איגרא.
 (שכ) ה"ר ישכר בער ב"ר יצחק עווה.
 (שכא) ה"ר ישע' ב"ר יחיאל.
 (שכב) ה"ר ישע' קרעמניצר.
 (שכג) ה"ר ישע' ב"ר יצחק.
 (שכד) ה"ר ישע' ב"ר שפירא.
 (שכה) ה"ר ישע' ב"ר דוד סג"ל.
 (שכו) ה"ר ישע' ב"ר יוסף.
 (שכז) ה"ר ישע' ב"ר מענדל ב"ר דובש מלכוב.
 (שכח) ה"ר ישע' מלוויצק ב"ר אהרן משולם.
 (שכט) ה"ר ישע' ב"ר מנחם מענדל מבית קצינאלנפויגין.
 (של) ה"ר ישע' ב"ר אברהם הלוי הורוויץ.
 (שלא) ה"ר ישע' בודק.
 (שלב) ה"ר ישע' ב"ר מרדכי קוקניש.
 (שלג) ה"ר ישע' ב"ר יוסף.
 (שלד) ה"ר ישראל אליטור ב"ר משה אברהם גרויפן.
 (שלה) ה"ר ישראל איסר ב"ר שמוחה בונם.
 (שלו) ה"ר ישראל ב"ר יצחק אפרים ליב מלר.
 (שליז) ה"ר ישראל ב"ר משה.
 (שלז) ה"ר ישראל ב"ר מלכוב.
 (שלט) ה"ר ישראל ב"ר נפתלי הירן אשכנזי.
 (שמ) ה"ר ישראל ב"ר יהודה ליב רייס.
 ל.
 (שמא) ה"ר לוי ב"ר יעקב קוקניש.
 (שמב) ה"ר ליב ראש מדונה.
 מ.
 (שמג) ה"ר מאיר ב"ר גדלי' (מהרים לובלין).
 (שמד) ה"ר מאיר ב"ר נפתלי הירן.
 (שמה) ה"ר מאיר ב"ר יוסף.
 (שמו) ה"ר מאיר ב"ר אברהם איש מבית לוי מלכוב.
 (שמו) ה"ר מאיר ב"ר אברהם ז"ק.
 (שמו) ה"ר מאיר ב"ר מנחם הלוי.
 (שמט) ה"ר מאיר ב"ר מקאליש.
 (שנ) ה"ר מאיר ב"ר אריה ליב ראוויר.
 (שנא) ה"ר מאיר ב"ר שמואל האומיס.
 (שנב) ה"ר מאיר ב"ר נחמן הכהן רפאפורט.
 (שנג) ה"ר מאיר ב"ר צבי הירש מינגלייט.
 (שנד) ה"ר מאיר ב"ר שמואל שמעלקא הלוי איש הורוויץ.
 (שנה) ה"ר מנחם ב"ר צבי ב"ר.
 (שנו) ה"ר מנחם מענדל ב"ר יחיאל מיכל ש"ן מלכוב.
 (שנז) ה"ר מנחם ב"ר יצחק.
 (שנח) ה"ר מנחם מאניש ב"ר יוסף.
 (שנט) ה"ר מנחם מענדל מנרף.

צ.

תעב) ה"ר צבי הירש ב"ר משה לאנדא.
 תעג) ה"ר צבי הירש ב"ר יהודה ליב פעפרקארן.
 תעד) ה"ר צבי הירש ב"ר אברהם כ"ץ.
 תעה) ה"ר צבי הירש ב"ר יו"ט.
 תעו) ה"ר צבי הירש אשכנזי ב"ר יעקב.
 תעז) ה"ר צבי הירש ב"ר נתן ז"ק.
 תעח) ה"ר צבי הירש ב"ר אהרן שלום סג"ל.
 תעט) ה"ר צבי הירש ב"ר זכרי.
 תפ) ה"ר צבי הירש ב"ר משה מרגליות.
 תפא) ה"ר צבי ב"ר שאול לאנדא.
 תפב) ה"ר צבי הירש ב"ר משה.
 תפג) ה"ר צבי הירש ב"ר משה קאוונר.
 תפד) ה"ר צבי הירש מיוש.
 תפה) ה"ר צבי הירש ב"ר נפתלי הירץ אשכנזי.
 תפו) ה"ר צבי הירש ב"ר אברהם כ"ץ (השני).
 תפז) ה"ר צבי הירש ב"ר יהודה ליבוש.
 תפח) ה"ר צבי הירש ב"ר נתן הכהן.
 תפט) ה"ר צבי הירש ב"ר דוב בער.
 תצ) ה"ר צבי הירש ב"ר יהודה משה.
 תצא) ה"ר צבי הירש הירוש.
 תצב) ה"ר צבי הירש מבילקאמין ב"ר משה.
 תצג) ה"ר צבי הירש ראניש ב"ר ישכר דוב בעריש.
 תצד) ה"ר צבי הירש ב"ר מאיר חיות.
 תצה) ה"ר צבי הירש ב"ר מרדכי זאב אורנשטיין.

ק.

תצו) ה"ר קאפול קלמנקים.
 תצז) ה"ר קהת ב"ר אליעזר.
 תצח) ה"ר קלמן ווירמיווא.
 תצט) ה"ר קלמן האברקשטן.

ר.

תק) ה"ר ראובן ב"ר זעליג.
 תקא) ה"ר ראובן מלבוז.
 תקב) ה"ר ראובן אורבאך.

ש.

תקג) ה"ר שאול ב"ר מאיר מרגליות.
 תקד) ה"ר שאול שפירא.
 תקה) ה"ר שאול ב"ר יעקב אווערבאך.
 תקו) ה"ר שלום ב"ר ניסן.
 תקז) ה"ר שלום מלבוז.
 תקח) ה"ר שלמה זלמן ב"ר יוסף קאוי.
 תקט) ה"ר שלמה מבית לוי ב"ר יצחק אברהם.
 תקי) ה"ר שלמה ב"ר מרדכי.
 תקיא) ה"ר שלמה זלמן ב"ר שמואל כ"ץ.
 תקיב) ה"ר שלמה ב"ר שמואל.
 תקיג) ה"ר שלמה ב"ר דוד.
 תקיד) ה"ר שלמה ב"ר צבי הירש קראקוייר.
 תקיז) ה"ר שלמה ספרא דמתא לובלין.
 תקמז) ה"ר שלמה זלמן.
 תקיח) ה"ר שלמה ב"ר אשר מיודיששוב.
 תקיט) ה"ר שלמה לנדא סג"ל.
 תכ) ה"ר שלמה זלמן ב"ר יצחק.
 תכא) ה"ר שלמה ב"ר וואלף היילפרין.
 תכב) ה"ר שלמה דוב בער ב"ר צבי הירש.
 תכג) ה"ר שלמה בבוהר"ם.
 תכד) ה"ר שלמה מקרעמניץ.

תכ) ה"ר משה חיים מלבוז.
 תכא) ה"ר משה ב"ר מאיר.
 תכב) ה"ר משה ב"ר אהרן מלבוז.
 תכג) ה"ר משה אלחנן היילפרין.
 תכד) ה"ר משה ב"ר יעקב.
 תכה) ה"ר משה ב"ר יוסף.
 תכו) ה"ר משה ב"ר יהודה ליב.
 תכז) ה"ר משה ב"ר צבי הירש מיוש.
 תכח) ה"ר משה ב"ר יאיר.
 תכט) ה"ר משה יהושע העשל ב"ר מרדכי זאב אורנשטיין.

תל) ה"ר משולם ב"ר אברהם.
 תלא) ה"ר משולם ב"ר אברהם זאלצבורג אשכנזי.
 תלב) ה"ר משולם ב"ר ישעי.
 תלג) ה"ר משולם ב"ר אברהם (השני).
 תלד) ה"ר משולם הכהן ב"ר וואל.
 תלה) ה"ר מתתיהו ב"ר מינז.
 תלו) ה"ר מתתיהו פאלקירא.

נ.

תלז) ה"ר נח משה יונה ב"ר משה.
 תלח) ה"ר נח צבי ב"ר יוחנן.
 תלט) ה"ר נחום ב"ר יצחק מויביש.
 תמ) ה"ר נחמן ב"ר מאיר כ"ץ רפאפורט.
 תמא) ה"ר נחמן ב"ר יצחק.
 תמב) ה"ר נחמן ב"ר חיים להן רפאפורט.
 תמג) ה"ר נחמן ב"ר שלמה.
 תמד) ה"ר נפתלי יצחק ב"ר אריה יהודה ליב סג"ל.
 תמה) ה"ר נפתלי הירץ ב"ר מנחם.
 תמו) ה"ר נפתלי ב"ר צבי הירש.
 תמז) ה"ר נפתלי הירץ ב"ר יהודה זעלקל מויא אשכנזי.

תמח) ה"ר נפתלי הירץ ב"ר ישראל אשכנזי.
 תמט) ה"ר נפתלי הירץ ב"ר בער.
 תנ) ה"ר נפתלי הירץ ב"ר משה מיוש.
 תנא) ה"ר נפתלי הירץ מבית לוי.
 תנב) ה"ר נפתלי ב"ר יעקב.
 תנג) ה"ר נפתלי הירץ ב"ר אברהם חיים סוחסטאאור.
 תנד) ה"ר נתן ב"ר אליהו כ"ץ.
 תנה) ה"ר נתן ב"ר אליעזר רופא.
 תנו) ה"ר נתן ב"ר אליעזר שטערנבורג.
 תנז) ה"ר נתן ב"ר שמעון.
 תנח) ה"ר נתן.
 תנט) ה"ר נתן נטע ב"ר יקותיאל זלמן סג"ל.
 תס) ה"ר נתן נטע ב"ר ראובן.
 תסא) ה"ר נתן ב"ר יעקב וישע.
 תסב) ה"ר נתן ציומיר.

ע.

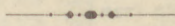
תסג) ה"ר עוזר ב"ר שלמה.
 תסד) ה"ר עזריאל ב"ר אביגדור.
 תסה) ה"ר עזריאל ב"ר יוסף.

פ.

תסו) ה"ר פנחס יקותיאל לאזיל ב"ר אברהם סג"ל.
 תסז) ה"ר פנחס זעליג ב"ר יהודה ווילנר.
 תסח) ה"ר פנחס ב"ר יעקב קאצינעלינבונין.
 תסט) ה"ר פנחס שופער.
 תע) ה"ר פייבל ב"ר יעקב קאפיל.
 תעא) ה"ר פתחי ב"ר דוד.

תקנה) ה"ר שלמה זלמן ב"ר אליהו.
תקנה) ה"ר שלמה ב"ר משה.
תקנו) ה"ר שלמה יהודה ליב כהן רפאפורט.
תקנו) ה"ר שמואל זנוויל ב"ר יהודה אוורבאך
אשכנזי.
תקנה) ה"ר שמואל אלכסנדר ב"ר יהושע ולק.
תקנה) ה"ר שמואל ב"ר אליעזר.
תקל) ה"ר שמואל זנוויל ב"ר יעקב סג"ל.
תקלא) ה"ר שמואל ב"ר מאיר קיקיניש.
תקלב) ה"ר שמואל ב"ר יהודה.
תקלג) ה"ר שמואל ב"ר יוסף חיות.
תקלד) ה"ר שמואל שמעלקי ב"ר מאיר ז"ק.
תקלה) ה"ר שמואל זנוויל ב"ן שפירא מלבוז.
תקלו) ה"ר שמואל ב"ר מרגליות מלבוז.
תקלז) ה"ר שמואל ב"ר חיים.
תקלח) ה"ר שמואל מוזאלקוויי.
תקלט) ה"ר שמואל ב"ר פייבוש.
תקמ) ה"ר שמואל ב"ר יעקב יהושע.
תקמא) ה"ר שמואל סאלר (שינדליגר) ב"ר אברהם.
תקמב) ה"ר שמחה ב"ר משה.
תקמג) ה"ר שמחה כונם ב"ר אליעזר מקראקא.
תקמד) ה"ר שמחה כונם ב"ר יוחנן.

תקמה) ה"ר שמחה ב"ר נחמן כהן רפאפורט.
תקמו) ה"ר שמחה ב"ר יעקב.
תקמז) ה"ר שמחה נה"ן ב"ר אריה ליב עלינבערג.
תקמח) ה"ר שמעון ב"ר יצחק אייזיק.
תקמט) ה"ר שמעון ב"ר מאיר.
תקנ) ה"ר שמעון ב"ר מאיר (השני).
תקנא) ה"ר שמעון ב"ר יצחק.
תקנב) ה"ר שמעון ב"ר יצחק קראקוויי.
תקנג) ה"ר שמעון ב"ר אליעזר.
תקנו) ה"ר שמעון ב"ר יצחק איוויץ.
תקנה) ה"ר שמשון ב"ר יצחק.
תקני) ה"ר שמשון ב"ר קלונימוס.
תקנז) ה"ר שמשון ב"ר בצלאל.
תקנח) ה"ר שמשון ב"ר בייניש.
תקנט) ה"ר שמשון ב"ר שלמה.
תקס) ה"ר שניאור פייבוש ב"ר דוד.
תקסא) ה"ר שניאור.
תקסב) ה"ר שרגא פייבל ב"ר שמואל.
תקסג) ה"ר שרגא פייבל קארפ.
השמיטה
תקסד) ה"ר דוד מעבל ב"ר שמואל.

(א) ה"ר אברהם ב"ר יחיאל. היה דיין הגדול פה, נפטר יום א' דחג הסוכות בשנת ה"א רפ"ב, ומצבתו נעתקה במצבת קדש ח"ג סי' ה' וח"ד סי' ה' (דף ג' ע"ב) וחרות עליה:

ואברהם שב למקומו, וה' כרת את אברהם ברית לאמר, צדיק זה בא לבית מלוני, הוא אברהם בצדקתו מתחלתו ועד סופו, עליונים ששו קרבתו, תחתונים כבו פרידתו, היה שש ועושה צדק ומשפט, ה"ה האלוף הגדול בתורה מו"ה אברהם מקלוגיא, בן מו"ה יחיאל, דיין הגדול דפה, אשר היה ממגורשי פורטוגאל ומחסידו פרובינצא, ומגוע יונה הנביא, עשה משפטים ישרים, והרכיץ תורה כל הימים, וישב באוהל של תורה, ולמד עם ישיבתו הרטחה, ועלה למרום ביום א' דחג הסוכות רפ"ב לפ"ק. בזכות זה תנצב"ה:

(ב) ה"ר אברהם ב"ר דוד. היה אב"ד ור"מ דפה, ונפטר ד' אב ה"א שפ"ב. חבר פי' על האלפסי והמרדכי, גם עשה פירוש על ספר העקדה, ומנוחתו כבוד פה, וזה נוסח מצבתו, כאשר העתיק בעל מצב"ק ח"ג סי' י"ג וח"ד דף קס"ט ע"ב:

(בראש הנלכה) יום ג' ד' אב שפ"ב לפ"ק.

(נלכה) פה נטמן גוף צדיק קדוש וטהור, ה"ה הגאון מו"ה אברהם במו"ה דוד זל"ה, אב בי דינא, ראש להכמים והבין בינה, שר האלוף בתורה, מנורה השמורה, כאספקלריא המאירה, מפנינים נבחרה, אשר חבר ותקן פירוש על האלפסי והמרדכי, וגם עשה פי' על העקדה, שמו נודף כטוב שמן סתרי תורה, בו נטמן מרגניתא דלית ליה טימא, הרביץ תורה בישראל, העמיד תלמידים גדולי ישראל, והשיב לשואליו דבר זו הלכה, ורבים שתו מימיו ממקור מים חיים, בזכות זה תנצב"ה:

(ג) ה"ר אברהם אבראשקי ב"ר שאול וואהל. ריש מתיבתא דק"ק בריסק ואב"ד דק"ק ווארניק, ואח"כ אב"ד בלבוב, נזכר בגדולת שאול דף י"ט כ"ד וכ"ה, והובא בשה"ג החדש אות א' סי' א', כי ה"ר אברהם קאצינעלבויוגן בהשר מוהר"ר שאול וואהל בהגאון מוהר"ר שמואל יודא מינץ בהגאון סהר"ם פאדווה ז"ל היה ראש ישיבה בכריסק בהקלויו של אביו השר, ואחר כך נתקבל לאב"ד בק"ק ווארניק, ואח"כ לאב"ד דק"ק לבוב והגליל כו', עי"ש. וה"ר אברהם הנ"ל הובא במגלת איבה להגאון בעל תו"ש כי הוא ה"י מחותנו ז"ל: ביום זה אחר השבת כחל שנת שצ"ב נסעתי אני ובני האלוף מוהר"ר שמואל ואשתו הצנועה מרת דבורה בת הגאון מוהר"ר אברשקי בן הקצין והראש והנגיד מוהר"ר שאול וואהל ז"ל. וה"ר אברהם הנ"ל היה חתן הרב

הקצין מוהר"ר אברהם אלפרש מק"ק פוזנן. תולדותיו המה : א) בתו אשת הרב ר' שמואל בן התוי"ט. ב) הגאון מוהר"ר זלמן האבד"ק לופקא סמוך לפוזנן התן דודו ה"ר יעקב בהגאון מ"ה שאול וואהל. ג) אשת הקצין המנהיג מוהר"ר ליפמאן בן ה"ר יצחק הלוי איש הורוויץ, הובא במה"ע המל"ץ שנת תרמ"ג סי' ט"ז, בן הגאון מ"ה פנחס הלוי איש הורוויץ.

ד) ה"ר אברהם חיים ב"ר נפתלי צבי הירש שור. גאון מפורסם, היה אב"ד בק"ק בעלז ומנוחתו כבוד

בעיר לבוב. נפטר ט' טבת שצ"ב, חבר ס' תורת חיים על הש"ס (נדפס הרבה פעמים), גם ס' צאן קדשים על סדר קדשים (נדפס בוואזניבעק תפ"ט) ושם הרבה ענינים מנכדו הרב ז"ל, והספר הזה חבר ביחד עם הגאון ה"ר מרדכי אבד"ק בערוזאן (עי' אות מ' סי' שס"ה). ונכדו ה"ר חיים ב"ר עוזר אבד"ק הילדסהיים הוסיף נופך משלו והוציא הספר לאור עולם, והגאון היד"א מביאו בשם הגדולים ח"א אות ח' סי' ט"ו ומזכירו בשם ה"ר חיים שור אשכנזי, וכן נזכר בס' כנסת ישראל לה"ר שמואל יוסף פ"ן ז"ל צד 65. והגאון הר"י לעוונישטיין אב"ד בסיראצק הביא בעיר תהלה צד 153 שהיה אב"ד בק"ק סטנוב ובלבוב, אולם באמת לא הי' אב"ד בלבוב. והובא בס' אלים לישראל מקאנדיא י"ב מ"ז ובתשובות משאת בנימין סי' פ"ח, ועי' עוד בס' ברכת אברהם לנכדו ה"ר אברהם אביש האבד"ק ליסא ופד"מ. ונוסח המצבה נעתק במצב"ק ח"א 1 סי' ח', ח"א 2 סי' י"ט וח"ד סי' י"ט דף ע"א ע"ב :

כתבו בעט ברזל עלי שמיר שבר אשר הי' קראנו אמרו בקבר זה מקור חכמה נקבר ועולם בא בעירון נגנו ארון הקודש שנת שצ"ב טבת נשברו לוחות והארון עשירי ותשעה בו יספרו אבלו לכל יבוא לדור אחרון, הוא הגאון מוהר"ר אברהם חיים בן הגאון מוהר"ר נפתלי שור. הוא חבר ספר תורת חיים על ששה סדרים, בזכות זה נשמתו ב"ה נצורים :

וראיתי במצבות שהעתיק ד"ר פיננער ובתוכן נמצאו גם קצת נוסחאות מצבות אשר בעיר לבוב הביא עשרים ותשעה בו יספרו ואבלו לכל יבא לדור אחרון. והגאון מוהר"ר מרדכי אבד"ק בערוזאן נקבר סמוך להגאון הנ"ל, ואביו הגאון מוהר"ר נפתלי הירש שור הי' מורו של הגאון הב"ח, בנו הי' הג"מ צבי הירש שור והי' מחכמי וגדולי עיר קראקא ונפטר בקראקא בימי עלומיו ב"ב שבט שצ"ה (עי' להלן אות ז') ונכדו של הגאון בעל תורת חיים הי' הגאון בעל תבואות שור.

ה) ה"ר (יוסף יעקב) אברהם ב"ר יואל אשכנזי קאצנעלפויגען. הוא הי' אב"ד דק"ק

לבוב וזקנו של הגאון בעל כנסת יחזקאל שמוזכרו בזה הלשון : זקני הגאון הנשר הגדול מ"ה אברהם אשכנזי אב"ד דק"ק לבוב, אשר היה יחיד בדורו. וכן נזכר בשו"ת מהר"ם מלובלין, וכן ראיתי באיתן האזרחי סי' י"ב (דף ט"ז ע"א) שהביא וז"ל : גם בימים ושנים שעברו כהיות עודנו חי הגאון כמוהר"ר אברהם אשכנזי ז"ל שלח אלינו ג"כ גט אחד כו" ונמצאה הסכמתו לס' בן דעת על תהלים עם פי' קב ונקי (האנוואה שע"ו), שם בא אחרי

גאוני מיץ הג'מ מתתי ליבערמאן ב"מ יואל קאצינעלנבויוגן אבד"ק שנייטאך, והששי הוא התימת ה"ר אברהם ב"מ יואל אשכנזי בשנת שע"ה, ואין ספק כי ר' מתתי ליבערמאן ה' אחיו, וכן במדרש רבה עם פ"י תולדות נח להדין ה"ר נח ב"ר פסח (קראקא שצ"ד) נמצאה הסכמתו וחתום יוסף יעקב אברהם אשכנזי אבד"ק לבוב, וגם על סדור שער השמים להשל"ה אחרי הב"ח והתי"ט חתם א"ע יוסף יעקב אברהם בהח"ר יואל נ"ש אשכנזי החונה בק"ק לבוב, והיא מן יום ב' ר"ח אלול שצ"ו ביומא דשוקא ביערסלאב, וכן נמצאה התימתו על החרם שגזרו הגאונים על ס' הסמ"ע דפוס ראשון שלא להדפיסו במשך י' שנים וחתם שם נאום אברהם בלא"א הח"ר יואל זלה"ה אשכנזי, וראיתי בס' תולדות גדולי ישראל מה"ר מרדכי שמואל גירונדי ז"ל באות א' ס' י"ד הביא וז"ל: "מהר"ר אברהם אשכנזי מלבוב, הרב ברכת טוב הביא מהדושי"ו עכ"ל, והיא בס' ברכת טוב לה"ר משה אבד"ק מיץ (וויניציא שצ"ו) ושם דף ס"ד הביא הדושי תורה בשם הרב ר' אברהם אשכנזי מלבוב, וגם הרב החכם הגדול מוהר"ר חיים מיכל בספרו אור החיים אות א' ס' 118 הזכירו וז"ל: הר"ר אברהם בהח"ר יואל אשכנזי מבית קאצינעלנבויוגן היה אב"ד בלבוב בשנת שע"ה כנראה מהסכמתו ע"ס בן דעת, ובסוף ימיו חתם א"ע יוסף יעקב אברהם כנראה מהסכמתו ע"ס תולדות נח משנת שצ"ד ואחיו האב"ד בשנייטך הרב מ' מתתי ליבערמאן למדו בניישטעטיל אצל דודם אחי אביהם הרב הזקן מו"ה יצחק ככתוב בהקדמתו לס' תולדות יצחק, ומחותנו היה הרב מו"ה בנימין אהרן סלניק אשר השיב לו בענין עגונה ונדפסה התשובה בס' משאת בנימין ס' צ"ה [צ"ל צ"ג], וגם בנו מו"ה יעקב היה דיין בלבוב בשנת ת"ח (ע"י להלן באות י' ס' רמ"א), ובמצב"ק הביא מעשה נפלא אשר העתיק מהפנקס של בהכ"נ הקטנה דפה (הפנקס נאבר ואיננו), ומובא בשבילי עולם ח"ג דף נ"ה וז"ל: "הגאון מוהר"ר אברהם קאצינעלנבויוגן נעשה במקרה מהור אב"ד העיר כי לפניו היה הגאון מו"ה משה חריף חותן הגאון מו"ה שעפטייל הרוויץ בן השל"ה אב"ד פה ור' אברהם הנ"ל היה רב בק"ק יאנוב (סמוך ללבוב) ויהי היום יובא ללבוב אל אסיפת הפרנסים מארבע הארצות וכיום הששי אמר לו בעל המלון כי לא יהי' לו בשר ליום השבת כאשר שחט ונטרף ע"י הוראת אב"ד העיר, ויקם ר' אברהם ויתן כובע שבת על ראשו וילך לבית הרב, כי כן הי' המנהג אשר הרב מפה או משאר ד' ארצות הלכו בכובע של שבת בחול ושאר רבנן מעירות הקטנים לא הורשו לילך בכובע של שבת רק בכובע של חול, ויטאן משרת הרב לתתו לבא אל תוך הבית ויתן עליו בקולו לאמר מי הרשה לך ללבוש כובע של שבת לילך בחול כי אתה רב מעיר קטנה, ויהי כשמוע הרב את צעקת משרתו, פתה הדלת וישאל את ה"ר אברהם לאמר מה זה תבקש, ויען אותו ר' אברהם ויאמר שאלה אחת קטנה אני שואל מאתך, הורני נא את משפט השור הטבוח אשר כזה וכה קרה בו אם כשר הוא ואם לא, וכאשר נשאו ונתנו יחד בדבר הזה, ור' אברהם חוה את דעתו עפ"י שקול הדעת וסברא ישרה, כי השור כשר לאכול הוא, הודה הרב לדבריו, ובענות צדקו אמר למנהלי ארבע הארצות,

האדם היקר הזה גדול הוא מאד והנני שב אהורנית מפניו כי ראוי הוא לכתר הרבנות יותר ממני, וכן היה כי הגאון ה"ר משה הריף הסיר את נזרו מעל ראשו וילך לעיר מולדתו, הוא אולינאוו והרב ר' אברהם אשכנזי הורם לרב אב"ד תחתיו.

נפטר ביום ה' ו' אייר שצ"ז וזה נוסח מצבתו (מצב"ק ח"א I סי' י"ב, ח"א 2 סי' כ"ו וח"ד סי' כ"ו דף ע"ג ע"א):

פה בעיי הר העברים, נשמע נהי ויליל כבי תמורוים, איך נפל אכיר הגבורים, גבור וראש המורוים, גלי מטמורוים, קלום וחמורוים, כמפי הגבורה, החכם החסיד השלם בוצינא קדישא מופת הדור הגאון המרוומם כמוהר"ר יעקב יוסף אברהם בן ה"ר יואל מביט קאצנעלפויגן אשכנזי אשר היה ר"ג ור"מ ואב"ד מורה צדק שלש ועשרים שנה פה ק"ק לבוב בתוך קהל עדת נבונים, ובכל קהלות שבגליל, ופה נתבקש בישיבה של מעלה ביום ה' ו' אייר שצ"ז לפ"ק נתעלה ונעלה כאחד מבני העליה שיאספו אליו כל העדרים תופשי ישיבות ופורשי מכתורים וברוב חריפותו ובקיאותו ירד וצלל בעמקיים התלמוד והעלה מרגליו וספרין בכל שתא סדרים ובאור תורתו הזריח לתלמידים הנבחרים ומצורתו היתה פרושה בכל הרי העברים, ולפי גדולתו ענותנותו כל ימי חיותו, אשרי הדור שראו כמותו, ויגוע ויאסף אברהם זקן ושבע ימים, תנצב"ה:

גם היה נמצא בפנקס מביהכ"נ הקטנה דתוך העיר (הנאבד) אל מלא רחמים וז"ל:

אל מלא וכו' נשמת גאוננו עזנו רבנו ומורנו ומאורנו, תפארתנו ומופת דורנו, מורנו הרב ר' יוסף יעקב אברהם בן החבר ר' יואל צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל זה ארבעים וארבעה שנים שנהג נשיאתו ברמה, ובתוך עשרים ושלשה שנים היה פה לבוב ראש ישיבה ואב לחכמים פה מפיק מרגליו ולשון למודים והיה חריף גדול וברכבי הדורים אשר תלמידיו יצאו עדרים ועדרים ורבנים גדולים המאירים לארץ ולדורים מתלמודיו של הלל, אי חסיד אי עניו, אהב שלום ורדף שלום בכל עניו, וחי עד אחד מספר שנות חי"ם תהי נפשו צרורה בצרור החיים כו' יבא שלום הולך נכוחו על משכבתו, ינוח ככבוד על מנוחתו ואמרו אמן:

(ו) ה"ר אברהם ב"ר עזריאל. ה"ר ריש מתיבתא פה והוא גיסו של הגאון מוהר"ר יהושע בעל מגיני שלמה (ע"י אות ו') סי' קצ"ז) והובא בספרו שו"ת פני יהושע ח"א סי' י"ג, נפטר בלבוב י"ג אלול ת"ה ונוסח מצבתו נעתק במצב"ק ח"ב סי' ט':

עניו עיני יורדה מים מאין הפוגות עת אזכרה כי נפלה מעל ראשנו העטרה נזר ישראל ריש מתיבתא נאמן הקהלה וראש מנהיג המדינה ומגיד מישירים בקהלתנו עיר גדולה של חכמים וסופרים לבוב עיר המפוארה וראש החבורה הקדושה, זקן זה קנה חכמה ויראת ה' שהורה ה' צנא מלא ספרא ובקי בחדרי תורה והיה דרשן גדול הנותן אמרו שפר במקרא ובמשנה ובגמרא ובפוסקים ורובי חלקי התלמוד עם הרי"ף והרמב"ם ה' שמור על פיו והי' יודע לפלפל בסברא ישרה סיני ועוקר הרים והי' ג"כ מגיד מישירים בח"ק שומרים לבוקר איה שוקל ואיה סופר האלוף הגאון מוהר"ר אברהם כמו"ה עזריאל, נפטר ביום י"ג אלול ת"ה לפ"ק, לכן בעל הרחמים יסתירו כסתר כנפיו לעולמים ויצרור בצרור החיים את נשמתו ה' הוא נחלתו וינוח על משכבו שלום:

(ז) ה"ר אברהם ב"ר מאיר ז"ק. אביו הגאון ה"ר מאיר ז"ק ה"י אב"ד דפה (ע"י אות מ' סי' שט"ה) וה"ר אברהם בנו היה בתחלה אב"ד באר ואח"כ נתקבל לראש ישיבה פה. הובא מעשה

בשמו בפתח השער ובהקדמה לס' שושנת העמקים על שיר השירים לה"ר משה אלשיך, ובהצופה להמגיד שנת י"ד גליון 50 הביא הרב החוקר מהר"א ד"ר נייבויער כי בס' תפארת ישראל כ"י באקספארד מהרב מו"ה ישראל האבד"ק בעלזיץ בע"ס ולקוט חדש, מובא עליו בפ' וישב הספד מר, וראיתי בס' כלילת יופי חלק א' דף מ"ד ע"ב הביא כי בפנקס הקהל בקראקא כתוב כי ה"ר אברהם ז"ק הנ"ל לקח לו לאשה בזיוג שני את הגבירה מרת חוואליש בת הגאון מהר"ן שפירא ר"מ דק"ק קראקא בעל מגלה עמוקות אשר היתה בתחלה אשת הג"מ צבי הירש שור בן הגאון מוהר"ר חיים שור בעל תורת חיים, והי' מחכמי וגדולי עיר קראקא ונפטר בקראקא בימי עלומיו ב"ב שבט שצ"ה, ואלמנתו נשאת להגאון מו"ה אברהם ז"ק הנ"ל, ונפטר בלבוב גם הוא בחצי שנותיו עוד בחיי אביו הגאון מהר"ם ז"ל בט"ז תשרי ת"ה. והשאר אחריו בת אחת ושמה רוזה אשר ילדה לו האשה השניה הנ"ל וקמו האחים של ה"ר אברהם הלא המה ה"ר שמואל וה"ר מרדכי (בני הגאון מוהר"ר מאיר ז"ק הנ"ל) ונכנסו בפשר עם הגבירה מרת חוואליש הנ"ל אלמנת אחיהם אודות היתומה הקטנה רוזה הנ"ל, עי' שם מה שהביא את הכתוב בפנקס שם.

וגוסח מצבתו נעתק במצב"ק (ח"א 1 סי' י"ז וח"א 2 סי' ל"ה) וחרות עליה בראש המצבה :

שכינה מראשי קלני אומרת, והתורה שק חוגרת, כשבר לוחות דברות עשר בשבירת הגאון מוהר"ר אברהם אבד"ק באר בהגאון כו',
(כוננה) יום א' ט"ז תשרי ת"ה לפ"ק, עליונים ששו בשמחה, ותחתונים ככו, בחג הסוכות אחזו עליונים א"ה ולוחות נכבו כשנתקבל לראש ישיבה בלבוב תיכף נתבקש בישיבה של מעלה בסערות השמים עלה, הוא הגאון מו"ה מאיר שיהי' יגע בתורה בר' בון ותלמיד ותיק וימין עתיק נפטר רך בשנים בחכמה אב, היה רוכב על כמתו עב, במרכבת המשנה כהויות דאביו ורבא נהירין לי' שבילי דשמויא, אפי' זוטרי ואפי' רברביא, העמיד תלמידים רבים ת"ה שלום בעולם מרבים, כל הנפש אשר עשה בחורים ונערים, תנצב"ה :

(ח) ה"ר אברהם ב"ר מרדכי. היה פרנס ומנהיג הקהלה והמדינה. אביו ה"ר מרדכי הי' אחי הגאון בעל מגיני שלמה, נפטר בלבוב יום ד' ח' טבת ת"ט. וזה גוסח המצבה כאשר הובא במצב"ק (ח"א 1 סי' כ' ח"א 2 סי' ל"ח) :

יום ד' ח' טבת ת"ט לפ"ק נפטר ונטמן צנצנת המן, ה"ה הרב המה"ג הראש המנהיג הקהלה והמדינה מו"ה אברהם בן מו"ה מרדכי טבעלי תריסין במשנת ובגמרא, עוף הפורח נשרף בהבל פיו כבמדורה, יצאה נשמתו בקדושה ובטהרה, לאל נורא עלילה ראוי להעיר עליו קינה ויללה נתבקש לישיבה של מעלה, ויום ויללה לא פסק פומיה מתורה הוא מודה הוא יורה מוציא ספקות לאורה, נהג נשיאותו ברמה בדרך ישרה במצות ה' ברה. תנצב"ה :

(ט) ה"ר אברהם ב"ר משולם זאלצבורג. דיון הגדול דפה. נמצאה חתימת ידו בפנקס אשר ת"י דף 80 על העתקת תקנה מפנקס דארבע ארצות בשנת ת"ד, ונזכר בשו"ת איתן האזרחי סי' כ"ב (דף כ"א ע"ג) ותתום על גביית עדות ביהד עם הדיינים ר' יעקב בהגאון מוהר"ר יוסף, ר' יעקב ב"ר אברהם אשכנזי מבית קאצנעלנבוין

וחתום שם נאום אברהם בלא"א הגאון מוה"ר משולם זעלצבורג יום ה' י"ח אב ת"ח.

ובאות מ' ס'י תכ"ח הבאתי את ה"ר משולם ב"ר אברהם זאלצבורג אשכנזי ובודאי הוא אביו, וראיתי בס' כלילת יופי ח"א צד מ"ג הביא אחד מבניו של ה"ר משולם זאלצבורג ה"ר הרב מוה"ר אברהם עבריל ז"ל אשר בא בקשר החתון עם הרב הגביר שר ונגיד בישראל מוה"ר שלום שכנא הכתן (חתן בעל מגיני שלמה) שה"י פרנס הדור ומנהיג העיר בקראקא, היינו בנו של ה"ר אברהם אשר נקרא ר' שמרי' שמעירל היה חתן ה"ר שכנא כהן, ואין ספק שהוא ה"ר אברהם שהבאתי, ובס' חדושי הלכות מהר"י בן לב (ווילמערסדארף תע"ט) כתוב בשער הספר הובא לדפוס ע"י האלוף התורני מו"ה יהודה ליב בהמנוח מוה"ר שמרי' בן הרב הגדול מוה"ר אברהם עבריל בן הגאון הגדול המפורסם מו"ה משולם זצ"ל אב"ד ור"מ דק"ק לבוב.

י) ה"ר אברהם ב"ר שמרי' עבריל. היה דיין גדול ומצוי, ונמצאה חתימתו בפנקס אשר ת"י דף 12 על העתקה

מפנקס דארבע ארצות משנת שצ"ד והוא חתום בתחלה נאם אברהם עברילש מלבוב ואח"כ נאם הצעיר ראובן ב"ר זעליג, נאם הצעיר יעקב יעקל במהר"ם מלבוב (ע"י הוספה ב'), וכן עוד שם בפנקס דף 31 על שטר מכירת קרקע משנת תמ"ו ביחד עם ה"ר מרדכי מודל ב"ר מנחם מענדל ז"ל ועם ה"ר אברהם ב"ר גרשון מייזלש ז"ל ונתקיים הפס"ד בחתימת הגאון מו"ה נפתלי הירץ בא"א הגאון מו"ה יהודא זעלקל מו"א אשכנזי ונאם ישעי' ב"ר יוסף ונאם יהודא אברהם ב"ר יצחק סג"ל. ובתנ"ך דפוס אמשטרדם משנת תמ"ז בין הסכמת האלופים מנהיגי ד' ארצות בועד יריד יערסלאב מיום ג' כ"ד אלול תל"ז נמצאה גם חתימת ה"ר אברהם עבריל ב"ר שמרי' זצ"ל מלבוב ובמצביק העתיק נוסח מצבתו בח"ב ס'י מ' ורשום עליה:

נפטר ביום י"ג טבת תכ"א לפ"ק.

נפלה עמרת ראשינו אראלים אחוז בארון הקודש ובקשו רבי ליישובה של מעלה ה"ה הרב הגדול ומופלג בחסידות ובקדושה האלוף הדיין המצויין מו"ה אברהם בהרב מו"ה שמריה ז"ל הוא ה' עושה משפט וצדקה בישראל והורה דרך ה' ופיו לא פסיק מגורסא יומם ולילה והרביץ תורה להאיר עיני ישראל בתורת ה' והעמיד חלמידיים רבים לבן בזכות זה תנצב"ה:

ואין ספק בעיני שעל האבן היה חרות תמ"א ובטעות הביא תכ"א.

יא) ה"ר אברהם ב"ר משה אשכנזי היילפרין. היה אב"ד בפה וחבר ספר אהבת ציון פ"י על התורה

וח"מ ועל קצת פירש"י, נדפס לובלין שצ"ט, ובהקדמה כתב שחבר גם על נביאים וכתובים ואביו ה"ר משה חבר ספר זכרון משה תשובת קצת קושיות הרא"מ על פירש"י עה"ת ובתוכו שמות הגטין ובסופו קצת לקושי דינים נדפס לובלין שע"א וכפי המובא בטיב גטין להגאון הר"ז מרגליות שמות אנשים סקמ"א ה' תלמיר הרמ"א וראיתי במכתב עוז מהרב הגאון הגדול מוה"ר יוסף שאול נ"ז ז"ל אשר כתב בראש מצביק ח"ד וז"ל: והנה הקרה השם לפני עוד מצבות גאוני ישראל אדירי התורה אשר הארץ האירה

מכבודם ואחד מהם הגאון הגדול מוהר"ר אברהם היילפרין אב"ד דק"ק לבוב שהי' בן הגאון החסיד בעל זכרון משה גיסו של המרשי"א ז"ל עכ"ל. ובסי' גדולת שאלו הביא בשם סי' יש מנחילין כתב יד להג"מ פנחס ק"ב מלבוב כי הגאון מו"ה משה אשכנזי הנזכר הי' חותנו של המהרש"א וחתן הגאון מו"ה משה ליפשיץ ז"ל. ה"ר אברהם הנ"ל נפטר י"ט טבת ה"א ת"ט וזה נוסח המצבה (מצב"ק ח"א 1 סי' כ"א וח"א 2 סי' מ"א):

לפרט הנ"ה א"ך הש"ך [ת"ט] מאור גדול נחשך בן שבעים ואחד בירח טבת נכחד ביו"ט להדש נגנו ארון הקודש פה מצאה קן הגאון הגדול מו"ה אברהם זקן, שלם בכל מדות בתורה וענוה וחסידות לבש צדקה כשריון חבר ספר אהבת ציון שהיה אב"ד דפה לבוב בן החסיד השלם צדיק יסוד עולם מו"ה משה אשכנזי היילפרין בעל זכרון משה, מנוחתו כבוד בארץ הקדושה, זכותם יעמוד לנו ולכל ישראל אמן, הנצב"ה:

ג) ה"ר אברהם ב"ר ישראל יחיאל כ"ץ ראפאפורט (שרענציל). חד מגאוני לבוב ונקרא ר' אברהם שרענציל על שם חותנו ה"ר מרדכי שרענציל בהרב הגאון מוהר"ר יצחק שרענציל אב"ד דק"ק לבוב שבנה בית הכנסת בתוך העיר. אביו היה הגאון ר' ישראל יחיאל כ"ץ ראפאפורט אב"ד בקראקא בן הגאון ר' אריה ליב כהנא רפאפורט האב"ד דק"ק פראג כאשר מובא בסדר היחוס לנכדו בסוף סי' איתן האזרחי. אולם כפי הנראה מדברי הרב בעל כלילת יופי (ח"א דף פ"ו ע"ב) לא הי' אב"ד בקראקא, וז"ל: הגאון ר' ישראל יחיאל הכהן אביו של בעל איתן האזרחי היה מחכמי וגאוני ק"ק קראקא בימי הגאון האב"ד מוהר"ר משולם פייבוש מקראקא (רבו של הב"ח) שהיה רבו של הגאון ר' אברהם שרנציל. והביא עוד כי בפנקס בית הכנסת הגבוה דק"ק קראקא נמצא פסק דין אחד מראשי בי דינא רבה מיום ד' ה' מנחם שס"ה וחתום ראשון נאם ישראל יחיאל הכהן, ואחריו עוד חמשה דיינים גאונים מצוינים, והוא היה חותן הרב הגביר נשיא העדה מו"ה אייזיק ר' יעקלש ז"ל פו"מ דק"ק קראקא אשר בנה בית הכנסת המפואר בקראקא בשנת קד"ש ונקרא על שמו ונפטר ביום ש"ק כ"ו סיון ת"ג.

ה"ר ישראל יחיאל הנ"ל נפטר בקראקא בשנת שע"ד כמו שמצאתי בספר איתן האזרחי בקונטרס אחרון פ' יתרו שהביא בנו ה"ר אברהם הנ"ל: דרשתי בק"ק קראקא שנת שע"ד אחר כלות ימי שלשים של אבלי מא"מ החסיד ז"ל שדרשתי בבהכ"נ הישנה בפ' יתרו. ועוד שם דף ס"ד ע"ג הביא ז"ל ובק"ק קראקא פ' יתרו שנת שע"ז דרשתי בבהכ"נ הישנה בכלות שלשים של אבלות מא"מ החסיד ז"ל ואין ספק שצ"ל שנת שע"ד או לעיל צ"ל שע"ז. ובקונטרס אחרון פ' יתרו הביא בשם אביו מה שהראה לו ה"ר פנחס סג"ל הורוויץ באבן עזרא בפ' לתורה בענין עשרת הדברות. ובס' איתן האזרחי בס' א' נמצאו תשובות מכבוד אביו ז"ל משנת שמ"א וחתום ישראל יחיאל הכהן ראפאפורט והגאון בעל מגיני שלמה השיב להמחבר בעל איתן האזרחי וכתב קראתי דברי אביו החכם הכולל איש חי רב פעלים מוהר"ר ישראל יחיאל נ"י.

הרב הגאון ר' אברהם שרענציל הנ"ל חבר סי' שו"ת איתן האזרחי, וחי"ב הוא דרושים בסדר התורה ונקרא בשם קונטרס אחרון, והוציאו לאור נכדו

הגאון ר' אברהם הכהן ב"ר מרדכי ז"ל אב"ד דק"ק באהוסלאוו ומנכדו הנ"ל נדפס בסוף חרושים בשם ירח האתנים ונדפס באסטרהא בשנת תקנ"ו. בהקדמתו אשר כתב נכדו בראש הספר קורא את אבי זקנו בשם ה"ר אברהם שרענצליש ויוספר כי הסטודענטין שהיו בק"ק לבוב בזו ושללו את כתב יד של הגאון המחבר ובנו של המחבר הגאון ה"ר מרדכי הכהן פדה אותם, וכל הכתבים נפלו בירושה לכן בנו של המחבר ה"ר שמעון הכהן ולבנו ה"ר דוד הכהן מיקירי עיר בראדי, והרבה מהם נשארו בכתובים ורבים נאבדו והביא כי היה נמצא בידו עוד כ"י מאבי זקנו ז"ל מלבד סדר גטין וש"ת אשר היו ת"י הגאון הר"ז מרגליות בכראדי כאשר כתב הגאון הנ"ל בהקדמתו לש"ת הב"ח החדשות ובטיב גיטין הביא חבור בכ"י מהגאון ר' פינחס משה הריף אשר חבר בצוותא חדא עם הגאון מ"ה אברהם שרענציל בעל איתן האזרחי. בשנת תקכ"ח נהרג אחיו של המו"ל את הספר איתן האזרחי הרב ר' צבי הירש אב"ד דק"ק ליסינקא שנהרג ביחד עם אחיו הצעיר מוהר"ר מרדכי עם כמה אלפים נפשות מישראל בעת הזעם, וממונם נאבד, רק ממון אחיו הגאון מוהר"ר צבי הירש שכר הרבנות נשאר ת"י האדון הדוכס וערך משפט עמו ואח"כ עם יורשי הדוכס ויצא המשפט שישלמו לו ערך מאה אדומים, ובסך הזה הדפים את הספר איתן האזרחי: להגאון בעל איתן האזרחי היה אח ונמצאה תשובה אליו בס"י מ"א אבל לא רשם את שמו:

אחד מבניו היה ה"ר מרדכי אב"ד דק"ק סטעפין ור"מ דק"ק לויצק ולא הזכירו בספרו, ומוזכר את בנו ה"ר שמעון כ"ץ בס"י כ"ח והוא ה"י בבריסק והובא בטיב גיטין ש"נ אות צ"י סק"ו ואות ר' סק"ז ולקוטי שמות ועיירות סק"ה וכאשר כתב אלי הרב הגאון מהר"י לעוונישטיין נ"י אב"ד בסרעראצק ה"ר מרדכי חתן הגאון מ"ה מאיר וואהל האב"ד בריסק ועיין טיב גיטין ש"נ אות ק' סק"ז.

גם עוד בן אחד ה"י לו ושמו ה"ר מיכל כ"ץ ונמצאה שאלה ממנו בס"י ל"ב ותשובתו אליו. הגאון בעל תו"ט היה מחותנו כמבואר בספרו סי' ט'. ואלה המה הגאונים המובאים בספרו: בס"י ד' הביא פסק אחד ממחותנו הגאון מוהר"ר שמשון ב"ך ז"ל (ע"י אות ש' סי' תקנ"ה). שם דף ז' ע"ב הביא תשובה מהגאון ר' יעקב קאפיל אב"ד בלבוב משנת שפ"א (ע"י אות י' סי' רל"ט). שם דף ט' ע"ג הביא כי הלך בבית הקברות יחד עם האלוף המופלג הישיש כ"מ מרדכי כ"ץ. דף ט' ע"ג הביא תשובה מהגאון ה"ר אבא וחתום שם אהרן אבא הלוי, וכן בס"י ל"ט הביא תשובה ממנו וחתום ג"כ הצעיר אהרן אבא הלוי (ע"י להלן סי' מ"ב). שם סי' ז' (דף י' ע"א) נמצאה תשובה אל המחבר מהגאון בעל תו"ט מן יום ו' י"ג כסלו שצ"ג, ובס"י ט' (דף י"ב ע"ד) מובאה תשובה מן התו"ט אליו, גם בס"י י' ובס"י מ' הביא תשובה אל מחותנו ה"ר יהושע וכותב עליו האלוף ור"מ ואב"ד. וכן בס"י ט"ז מוזכר את שמו הגאון הגדול מוהר"ר יהושע ר"מ ואב"ד והוא הגאון בעל מגיני שלמה (ע"י אות י' סי' קצ"ז) והגאון המחבר הובא בספרו שו"ת פני יהושע ה"א חיו"ד סי' ז'. בס"י י"ב (דף ט"ז ע"א) הזכיר את הגאון ר'

אברהם אשכנזי ז"ל ושם בסי' י"ב (דף ט"ו ע"א) הביא כי נשלחה אליו תשובה מק"ק לודמיר ממחותנו הגאון מופת הדור כמוהר"ר ליב סג"ל יצ"ו, ויכנהו מאר"י דבי עלאה גאון ישראל. סי' ט"ז ובסי' מ"ח הביא תשובה ארוכה מתלמידו ה"ר יצחק איש אוסטרייך ונכתב בכבוד גדול. ובתשובה סי' מ"ט נמצאה תשובה אליו מהמחבר. סי' י"ט נמצאה תשובה מה"ר שבתי הלוי הורוויץ נקרא שעפטיל (הוא בן השל"ה בעל ווי העמודים) וחתמו שם גם הדיינים דוד כמוהר"ר מרדכי מלבוב, יהודה ליב בא"א מוהר"ר ישראל מקראקא. סי' כ' הביא תשובה אחת וחתום עליה הצעיר מאיר, ובסי' כ"ב הביא מה שכתב הרב הזקן אב"ד מוהר"ר מאיר ב"ר יוסף אב"ד דק"ק לבוב (ע"י אות מ' סי' שמ"ג). בסי' כ"ב הביא חתימת הדיינים על גביות עדות מרדכי כמוהר"ר הירש ביחד עם יהודה ליווא סג"ל עפשטיין, וגם עם אהרן ב"ר פנחס מן י"ט מנחם שנת ת"ח. עוד שם הביא גביות עדות וחתומים שם יעקב בהגאון מוהר"ר יוסף יעקב [בר] אברהם אשכנזי מבית קאצנלנבוגין, יהודה ליווא סג"ל עפשטיין בלא"א יעקב ז"ל, אברהם בלא"א הגאון מוהר"ר משולם זעלצבורג בשנת ת"ח, עוד שם וחתומים מרדכי כמוהר"ר צבי הירש, יעקב לבית קאצנאלנבוגין, נתן בלא"א מוהר"ר אליעזר שטערנבורג. בסי' כ"ב (דף כ"ב ע"א) נמצאה תשובה משנת ת"ט וחתום הצעיר יוסף בן לא"א מוהר"ר אליקים הנקרא געץ וצלה"ה חונה לע"ע בק"ק לבוב חוץ לחומה, ובסי' מ"ג הביא תשובה אליו מהגאון ר' דוד במהר"י סג"ל אשכנזי אב"ד במאניסטערויץ והוא השיב אליו בסי' מ"ד וחתום יוסף בן לא"א מוהר"ר אליקים געץ והתשובה נכתבה בשנת ת"ח. בסי' כ"ג הביא תשובה מהגאון ר' מאיר ז"ק וחתום הצעיר מאיר בלא"א אברהם זצ"ל ז"ק. בסי' כ"ו הביא תשובה ממנו וחתום הצעיר מאיר בלא"א אברהם זצ"ל ז"ק. בסי' כ"ז הביא תשובה מהרב בעל מגיני שלמה אליו ומשמע משם כי ה"י ג"כ בעיר לבוב, וכן בסי' כ"ט נמצאה תשובה ממנו ורשם המחבר על התשובה "תשובת הגאון המרום כמוהר"ר יהושע ר"מ ואב"ד יצ"ו אשר הוברר להיות ר"מ ואב"ד דק"ק פרעמיסלא יצ"ו וחתים שם בתשובה "יושע". גם בתשובה סי' ל"ה כתב נשאנו ונתנו גם יחד פה ק"ק לבוב זה כמה שנים עברו עם הגאון כמ"ו יהושע ר"מ ואב"ד דק"ק קראקא יצ"ו אשר העלינו במצודתנו בהסכמה אחת כ"ו. בסי' כ"ח הביא תשובה לבנו ה"ר שמעון כ"ץ, בסי' ל' תשובה לבנו ה"ר מיכל כ"ץ, סי' ל"ד תשובה למחותנו האלוף הר"מ ואב"ד מוהר"ר צבי הירש סג"ל מבוסק, בסי' ל"ה כתב תשובה להגאון ר"מ ואב"ד בעיר לבוב ולא פרט את שמו ומתחיל ביום אתמול כי יעבור דברתי דרך העברה אל מול פני הוד ר"מ מכ"ת ועתה באתי להוסיף אחר עיוני מה שנ"ל על המעשה שאירע בחוץ לעירנו, וגם בסי' ל"ד סיים כל זה העליתי להלכה ורמעשה אם יסכימו עוד חכמי הגאונים כמו הרב הגאון אב"ד דק"ק לבוב יצ"ו, ובודאי כוון אל הגאון ה"ר משה חריף, ועוד בסי' ל"ה הביא את הרב ר' אברהם היושב בוישיבה בק"ק בריוסק ושלח אליו כתבו בהיותו בק"ק פודהייץ ושם הביא את הגאון ה"ר משה חריף בא"ב שלו שסדר. בסי' ל"ו הביא תשובה לראשי פרנסי ק"ק פראג והביא כי אז ה"י שם האב"ד הגאון

כמוהר"ר ל"ב וכותב בזה הלשון ואני היה עם לבבי שלא להטפל בעת ההיא כי פראג עיר גדולה לאלהים נתן ה' חכמה ותבונה בהמה להבין בכל מדע ולהורות נתן בלבם ומלכם בראשם ה"ה הגאון המופלא כמ"ו ל"ב יצ"ו, אשר אם ח"ו משתכח תורה הוה מהדרא לה בפלפוליו ובבקיאותו והי' ראוי שיקרבו למשפחת האנשים לפני הגאון הלזה לברר את דינם כי מרא דאתרי' הוא ואב"ד שלהם כו', כס"י מ"א כתב תשובה לאחיו ולא רשם את שמו רק אחי היקר כו' וסיום כל זה העליתי לפענ"ד זעיר שם בנחיצה רבא אשר האיש המביא הכתב מק"ק פרעמיסלא עמד על ימיני לכתוב דעתי הקצרה. כס"י מ' הביא שאלה אחת מאת ה"ר דוד בן מהר"י סג"ל אשכנזי ז"ל מק"ק מאניסטריוץ משנת ת"ח אשר שאל את הרב הגאון ר' מאיר ב"ר אברהם ז"ק ואת הגאון ר' יוסף ב"ר אליקים געץ והמה השיבו לו ג"כ בשנת ת"ח כמו שמובא בס"י מ"ד וס"י מ"ה. כס"י מ"ז הביא תשובה שכתב אל מחותנו האלוף החסיד מוהר"ר העניך יצ"ו. כס"י מ"ח הביא תשובה אליו מהגאון ר' יצחק איש אוסטרייך וחותם זעירא דמן תלמידיו המתאבק בעפר רגליו. כס"י מ"ט נמצאה תשובה אשר השיב אליו, וסיום מרוב טרדות ביאת בני האלוף הנעלה כ"ה וחיאל מיכל כ"ץ אשר בא לביתי לראות וליראות עם כלתי הנעימה וזוגתו תי' לא כתבתי ביום אתמול כי יעבור כו'. כס"י נ' כתב תשובה אל הרב כמוהר"ר יוסף פילוסין:

חלק שני מספרו איתן האזרחי מתחיל "קונטרס אחרון" והוא דרשות על התורה וחסר עד סוף פ' נח ומתחיל מן פ' לך והביא שם זה הדרוש דרשתי על ברית מילה פ"ק לבוב שנת שס"ה, כפ' בא הביא הארכתי בדרוש שדרשתי בבית הקברות על האלוף כמ"ו פרץ מלמד ז"ל, ועוד שם הביא בדרוש שדרשתי פה ק"ק לבוב ביום ראשון של פסח שנת שס"ט שקראתי את הדרוש "זה לבית אבות" כשנפתח הבה"כ החדש מהגלחים החדשים. כפ' יתרו הביא מה שאמר בהספד על הגאון מוהר"ר חיים שהיה ר"מ ואב"ד בק"ק קרעמניץ שנת ת"ט. כפ' תרומה הביא דרשתי בבית הכנסת על חמי החסיד כמ"ו מרדכי ב"ר יצחק ז"ל. כפ' תשא הביא דרשתי בק"ק קראקא בבה"כ הישנה שנת שס"ט. כפ' אמור הביא דרשתי בהספד הגאון מו"ה יוסף ז"ל בשנת שפ"א. עוד שם הביא דרשתי בהספד הגאון כמ"ו מאיר ז"ל אב"ד ור"מ דק"ק לבוב וק"ק לובלין וק"ק לודמיר וק"ק אסטרא. פ' במדבר הביא דרשתי על הספד הגאון מוהר"ר פתחי' שנת שצ"ד. פ' נשא הביא דרשתי בהספד הגאון מוהר"ר משה ר"מ ואב"ד דק"ק לובמלא שעז' לפ"ק. עוד שם דרשתי בהספד הגאון הישיש מוהר"ר מאנוש ר"י ואב"ד דק"ק ווילנא בן הגאון מו"ה יצחק חיות ז"ל גם זכרתי בהספד את האלוף המופלג ר"י ואב"ד מו"ה יעקב ר' ליפמנש ור"י ואב"ד מו"ה דוד עלקיש סג"ל בשנת שצ"ו. כפ' בהעלותך הביא דרשתי על הספד האלוף ר"י ואב"ד מו"ה אייזיק דק"ק הראדני בשנת ת"ג לפ"ק. כפ' קרח הביא דרשתי בהספד הזקן והחסיד מו"ה אברהם בן החסיד מו"ה משה אשכנזי ר"י ואב"ד דק"ק קושטאנטין בשנת תמ"ל (הוא ר"ת ת"ט לפ"ק). כפ' הקת דרשתי על הספד מו"ה אורי ז"ל ר"י ואב"ד דק"ק סטנאב שנת שצ"ו. עוד שם דרשתי על הספד הגאונים הוא הקדוש

הגאון מו"ה יחיאל מיכל ר"י ואב"ד דק"ק נעמרוב, והחסיד מו"ה הנוך שהלך לירושלים ע"ה ושבק לן חיים ז"ל ועל הגזרה הגדולה דק"ק נעמרוב שנהרגו בעו"ה יותר מן ששה אלפים נפשות בשנת ת"ח. פ' ואתחנן הביא דרשתי בהספד על האלוף כמ"ו וואלף ר"י ואב"ד דק"ק קאוולי. עוד שם דרשתי בק"ק פוזנא בכה"כ ביום השבת ברוב עם הדרת מלך בנשואין בני האלוף מוהר"ר יחיאל מיכל כ"ץ יצ"ו בשנת ת"ג לפ"ק גם בהספד על ה"ר יהושע ר"מ דקראקא והוא בעל מגיני שלמה ועל החורבן הגדול הנעשה בק"ק באר שנהרגו כמה אלפים נפשות ונשרפו כמה מאות ס"ת בשנת ת"ח. פ' ראה הביא דרשתי על הספד הגאון מוהר"ר נתן התן מהו' וש"כ כמ"ה משה ר' יעקליש מק"ק קראקא בשנת שצ"ג, גם רצייתי לדרוש על הזקן הצדיק מו"ה משה זיסקינד ז"ל שנת שע"ח. פ' תצא הביא דרשתי על ברית מילה לבני יצחק יצ"ו שנת ש"ס לפ"ק. עוד שם דרשתי על ברית מילה שנת ש"ע לפ"ק. פ' נצבים הביא דרשתי בהספד הגאון מו"ה יהודה ליב ר' הענכש אב"ד פוזנא שנת ש"ץ ועל שני רבנים מו"ה יצחק מק"ק קרעמניץ, גם על הגאון מהו' מו"ה יעקל ז"ל שנת תג"ל (ר"ת ת"ג לפ"ק) ועל ה"ר ליב שפירא בשנת שע"ג. פ' וילך הביא דרשתי על הספד הר"מ ואב"ד הגאון מו"ה נח שנת ת"ב לפ"ק. פ' ברכה הביא דרשתי על הספד הגאון מו"ר החסיד מוהר"ר משה בן הגאון מו"ה מענדיל ז"ל שנת ת"א לפ"ק. במגלת רות הביא כתבתי בדרוש בהספד על הגאון מו"ה ליב ר' הענכש אב"ד דק"ק פוזנא ז"ל. במגלת איכה הביא דרשתי בחורבן של ק"ק טולטשין שנת ת"ח לפ"ק. עוד שם בדרוש שדרשתי על החרבנות הגדולות דק"ק קאסטנטיין וק"ק פולנא פ' שופטים שנת ת"ח לפ"ק. עוד שם דרשתי בהספד על הרבנים ועל החורבן הגדול דק"ק נעמרוב בפ' זאת חקת התורה שנת ת"ח. במגלת קהלת הביא דרשתי בהספד הגאון מו"ה זיסקינד כ"ץ ז"ל אב"ד דק"ק לויצק שנת שפ"א לפ"ק. במגלת אסתר הביא אנכי הייתי מכיר איש חשוב וצדיק מו"ה אהרן ז"ל מק"ק לבוב שהיה מתענה מליל מוצאי שבת עד ערב שבת כמה וכמה שנים. עוד שם דף ס"ה דרשתי בק"ק ברוסק שנת שפ"ג. עוד שם דף ס"ט הביא זה שלשה שנים שהיתה הבה"כ דפה ק"ק לבוב ביד הגלחים החדשים בעו"ה וה' חמל עלינו ונתן לנו לב טוב ביד המלך יר"ה והפך הרבר לטובה ונפתח הבה"כ בעו"ה אזי קמתי ועליתי להודות לה' יתברך וכה יתן ה' ויעשה פלא ויגאל אותנו בב"א וקראתי הדרוש "זה לבית אבות". וראיתי בהקדמה מהגאון ר' זלמן מרגליות לסי' מגלה עמוקות על התורה מהגאון ר' נתן נטע שפירא אב"ד בקראקא (לבוב תקנ"ה) הביא כי הגאון מו"ה אברהם שרענציל הספידו:

בס' דמשק אליעזר מר' אליעזר בר' שמואל אב"ד ק אפטא חדושים על מס' חולין (לובלין ת"ו) יש חתימות מהרבה רבנים ביריד יערסלאב בשנת ת"ד ובתוכם נמצאו חתימת אברהם כ"ץ מלבוב, הוא הגאון ר' אברהם שרענציל:

ונפטר ח"י סיון ת"א, ועל מצבתו חרותים הטורים האלה, כמובא במצב"ק ח"א 1 סי' י' ח"א 2 סי' כ"א וח"ד סי' כ"א דף ע"ב.

ו'א'ב'ר'ה'ם ז'ק'ן בא בימים מפולש לחיי עולם הבא, ח"י סיון הגזירה עליו שבת, עלתה נשמתו למקור מחצבתה, הוא הגאון הכהן הגדול מוהר"ר אברהם במוהר"ר ישראל יחיאל כהנא רבא, נשיא וגבאי בארץ ישראל, וי חסרת ארעא דישראל גברא רבא, הה ליום כי בא, היום הוא חושך, השמש בצהרים כי בא העמיד תלמידים הרבה, ולא חסרוהו כדמסיק תעלא מבי כרבא, הרבה בישיבה ארבעים וחמשה שנים בהיות דאביו ורבא. ח"י עניו היה חסיד כהלל, בזכות זה תנצב"ה:

וראיתי בשם הגדולים החדש שהביא וז"ל: הרב מוהר"ר אברהם שרענציל הגאון הגדול המפורסם בדורו חד מקמאי תלמיד מובהק של רבינו הגאון הסמ"ע ז"ל ונת נפשיה בשנת שע"ה עכ"ל. וזה בטעות כי נפטר בשנת ת"א, וכן במכה"ע בכורים שנה ראשונה שנת תרכ"ה הביא שם החכם מהר"ז שמערן ז"ל בשם מצב"ק ביום ד' ח"י סיון שנת ת' נפטר הגאון מו"ה אברהם שרענציל ויש לתקן ת"א.

בפנקס של בהכ"נ הקטנה דתוך העיר הנאבד ח"י נמצא אל מלא רחמים ונעתק במצב"ק שם: אל מלא רחמים כו' לנשמת הצדיק שומר אמונה המוכתר בארבעה כתרים וביחוד כתר כהונה רוממות זיו קלסתר פניו כאור הלבנה פנים מאירות בתורת ה' ובהוראות מופלאות שושנה, ולא פסקה ישיבה מביתו יותר מארבעים ושנים שנה, פיזר ונתן וסיפק מהונו תלמידים בחנינה, היה שר וגדול בישראל לאב ולפטרון נתמנה, אהוב למעלה ונחמד למטה, שפט את ישראל באומן אמונה כו' העמיד תלמידים רבים הרבה מתודדים הלכו לאורו בפאר דבורה, האלוף הגאון המרומם מורינו ר' אברהם בן מורינו הרב ר' ישראל יחיאל הכהן ראש גולת אריאל היה גבאי צדקה מרא דארעא ישראל כו' עלתה נשמתו למרום למקום שרשה ומקורה בגזרת ח"י לחודש השלישי שבו נתנה התורה ו'א'ב'ר'ה'ם ז'ק'ן בא בצפוני חדרי סתרי התורה השלים נפשו בבאוריו וכחדושו הוראותיו ופירושו אשר עדיין לא זכינו לאורה כו':

גם נמצא בפנקס הח"ק מעשה ממנו והפנקס נאבד ג"כ ואיננו ונמצאה העתקה מהפנקס במצב"ק שם:

הגאון מהר"ם מלובלין היה פה אב"ד כמה שנים והגאון בעל הסמ"ע היה פה ריש מתיבתא והיה חתן הנדיב הראש המנהיג ר' ישראל אדלש מפה, והגאון מו"ה אברהם שרענציל ח"י תלמיד להגאון הסמ"ע ופעם אחת אירע שהגאון מו"ה אברהם שרענציל אשר היה אחד המיוחד מיקירי פה, תורה וגדולה בו נצמדים עשה משתה לחתונת בנו וקרא להגאון מהר"ם מלובלין שהי' אב"ד דפה ג"כ להמשתה הנ"ל, אחר כלות המשתה הלך הגאון מוהר"ר אברהם שרענציל ללות להגאון מהר"ם מלובלין לביתו והלך מאחוריו, והגאון מהר"ם מלובלין לא ראה, אם הגאון מו"ה אברהם שרענציל הולך לאחוריו כי כבוד התורה היה יקר בזמן הזה, וכאשר בא הגאון מהר"ם מלובלין לביתו והכיטה האשה הרבנית אשת הגאון מהר"ם מלובלין כי הגאון מו"ה אברהם שרענציל הולך לאחוריו והוא אינו רואה, אמרה אליו בזה"ל אינך רואה אשר גברא רבא בזה הולך ללותך, אמר לה האם רבו הגאון ראוי ג"כ שילך ללותי ומיד חרה אפו להגאון מו"ה אברהם שרענציל והמתין אחר כלות החתונה ומיד עשה אסיפה גדולה וקרא לכל הפרנסים ופרנסי

דר"א כי הגאון מו"ה אברהם שרענציל הי' ג"כ פרנס דד"א ונשיא בארץ הקדושה וצוח אצל הועד בזה"ל כבודי אני מוחל אך כבוד רבי הגאון בעל הסמ"ע אין אני מוחל ובכך דעתי שהגאון מהר"ם מלובלין לא יהי' פה לאבי"ד והיה שם כמה דעות שהצדדו לצד הגאון מהר"ם מלובלין והי' כמה שהצדיקו להגאון מו"ה אברהם שרענציל וסוף הדבר היה שהגיע מאת המלך שהגאון מהר"ם מלובלין מוכרח לנסוע מפה ונסע מפה לעיר לובלין כי עיר לובלין היה פניו אז כי לא היה להם בזמן הזה רב, ונתקבל שם לאבי"ד.

(ג) ה"ר אברהם ב"ר גרשון גרויפין. היה דיין מציון ראש הדיינים בלבוב מחוץ לעיר. חתימת ידו נמצאה הרבה

פעמים בפנקס אשר ת"י על שמטות ופסקים, דף 30 על קיום חתימות מן י"ד סיון ת"כ, וכדר החתימות ר' אברהם בן ה"ר גרשון גרויפין זצ"ל ר' משה ב"ר נטע בערמנש דיין בלבוב, ור' יוסף ב"ר יצחק דיין בלבוב, ובדף 35 על קיום עדי חתימה משנת ת"ד בצרוף הרב ר' מאיר איש מבית לוי ואח"כ ה"ר אברהם ב"ר גרשון הנ"ל, ור' בנימין וואלף ב"ר יואל, ואח"כ נתקיים מן כ"ה מנחם תכ"א, וחתום הגאון בעל ט"ז, ואחריו חתום זאב וואלף ב"ר ראובן זעליג מלודמיר. דף 47 מן י' סיון תט"ו על קיום שטר והחתימות הדיין ר' ישעי' קרעמניצר, ואח"כ ה"ר אברהם ב"ר גרשון הנ"ל, ואח"כ ר' משה ר' נטע בערמנש. דף 29 שנת ת"ה על קיום קבלת חוב של יתומים ממכירת קרקע שלהם בצירוף האב"ד ר' נפתלי הירץ מלובוב, ואח"כ חתום נאום אברהם ברי"ג גרויפין. דף 33 מן כ"ג אדר תכ"א על מכירת מקום כבה"כ והחלטתו לטובת פדיון שבויים והחתומים ר' נפתלי הירץ ב"ר יהודה זעלקל מויא אשכנז, ר' אברהם ב"ר גרשון גרויפין דיין בלבוב, ור' יוסף ב"ר אברהם חיות דיין מלובוב. דף 36 מן ט"ו מנחם תכ"ה בנדון זווי דיתמי, וחתום בצרוף האבי יתומים ר' ישכר בער ב"ר מענדל ז"ל, ואח"כ אברהם ר"ג גרויפין מלובוב. דף 38 מן ט"ו שבט תכ"ט על שטר מכירה וחתום עליו רבינו בעל טו"ז ר' דוד מלודמיר (ולפלא בעיני כי מובא במצב"ק שנפטר ה"ט"ז בשנת תכ"ז ואולי חתימת ה"ר דוד מלודמיר הוא אחר), ור' אברהם ברי"ג גרויפין, ור' שלום מלובוב ור' יהודה אברהם ב"ר יצחק סג"ל. דף 47 שנת ת"ל, על קיום חתימת עדים וחתום בראש ר' אברהם ב"ר גרשון גרויפין ואח"כ ר' אפרים ב"ר שלום פרידמאן. דף 48 מן י"ט סיון תל"ה על העתק פסק דין וקיום חתימת עדים בצרוף ה"ר יוסף חיות וה"ר יהודה אברהם מבית לוי. דף 40 מן יום ב' ו'ג' מרחשון תל"ה על בטול שטר פרוע וחתום הראב"ד ר' יהודה אריה מלודמיר הדר בלבוב דחוץ לעיר, ור' אברהם ר"ג גרויפין מלובוב ור' יהודה אברהם מבית לוי. דף 49 כ"ד מרחשון תמ"ד על קיום שעבוד בית חומה לפרוע חוב יתומים. דף 63 מן כ"א מנחם תמ"ז על פסק דין בנדון קרקע, וחתום ר' אברהם ר"ג גרויפין, ר' שלמה קראקאוור, ור' יהודה אברהם מבית לוי, ונמצא ג"כ בפנקס בצד א' על מודעה ממכירת בית משנת ת"ז והחתומים המה ר' אברהם ב"ר גרשון גרויפין, ר' ישעי' מלויצק, ר' יהושע פלך שור, ר' שמרי' שמעיריל הורוויץ, ר' שאול מזאלקווי ור' נתן. ובמצב"ק ח"ב סי' מ"ה העתיק נוסח המצבה כי נפטר ער"ח מנחם

אב תכ"ט, ואין ספק כי חרות על האבן תנ"ט, כי בשנת תמ"ו חתם עוד על פסק דין, וזה נוסח המצבה:

אראלים אחוז בארון הקודש ונלקח האורה ונחשכו עינינו, עליונים ששו ותחתונים כפו, ביום אשר נשברו הלוחות ה"ה הרב הגאון מוהר"ר אברהם גראפין בהרב מו"ה גרשון הוא היה רועה נאמן לעדת ה' ועשה משפט וצדקה והאיר עיני ישראל בתורתו תורת אמת ה' בפיו והאיר עיני ישראל בתורתו ועבד לה' ככל לבבו ונפשו ומאודו והעמיד תלמידים רבים בזכות זה תנצב"ה. נפטר ער"ח אב תכ"ט [תנ"ט] לפ"ק:

יד) ה"ר אברהם ב"ר גרשון מייזלש. היה דיין גדול דפה, ונמצאה התימתו בפנקס אשר ת"י צד 31 על שטר מכירת קרקע ביחד עם ה"ר מרדכי מודל ב"ר מנחם מענדל ז"ל ועם ה"ר אברהם עבריל ב"ר שמעי' זצ"ל, ואח"כ באו על החתום מן ב' סיון תמ"ו נאום נפתלי הירץ בא"א הגאון מו"ה יהודה זעלקל ז"ל מו"א אשכנזי, נאום ישעי' בלא"א מוהר"ר יוסף ז"ל ונאום יהודה אברהם בא"א הר' יצחק סג"ל זצ"ל, ונפטר ביום ב' אדר ת"ח. וחרות על המצבה, כאשר העתיק בעל מצב"ק ח"ב סי' ל"ט:

אבל אעורר וקונים ונהי כתוניים ובנות יענים על שכבה נר ישראל וילך אברהם הלוך וגדול בתורא צנא מלא ספרא וספרי ותוספתא ומסיק שמעתתא אלו"ב דהלכתא הלא הוא החכם הגדול מופלא ומופלא בתורת ה' ופומי' לא פסק מגורסא הרביץ תורה בישראל ודן משפטי אמת וצדק והאיר עיני ישראל בתורתו והעמיד תלמידים רבים גדולי הדור מוהר"ר אברהם בהגאון מוהר"ר גרשון מייזלש, היה דיין מצויץ פה והנהיג בני קהלתנו בחכמה ובתבונה ועסק בגחס"ד כ"ה בזכות זה תנצב"ה. נפטר ביום ב' אדר שנת ת"ח:

טו) ה"ר אברהם ב"ר יוסף כ"ץ. ידוע כי בשנת תכ"ד נעשה חורבן גדול בקהל עדת ישרון בלכוב בשתי הקהלות בתוך העיר ובהויץ לעיר. בחויץ לעיר הי' ביום שבת קודש ח' אייר, ובתוך העיר מן ח' אייר עד כ' סיון ובפנקס בהכ"נ הגדולה דתוך העיר ואשר משם העתיק בעל מצב"ק ח"ב בהתחלתו וח"ד דף ז' מבואר הכל בפרטיות באל מלא רחמים הנמצא שמה כי נהרגו ונשחטו בחויץ לעיר יותר ממאה נפשות ובתוך העיר יותר מן שבעים וחמשה נפשות לומדים ומופלגים אנשי שם וגזלו את כספם וזהבם וגם נהרגו אלופים דיינים ע"ש. בין הנהרגים חד מהקדושים הי' גם ה"ר אברהם הנ"ל ונהרג ביום השבת ח' אייר תכ"ד ונוסח מצבתו היא:

על זה דוח לבנו, על אלה חשכו עינינו, כי הפליא ה' את מכותינו, ולוקח מאתנו נזר ראשנו עטרת תפארתנו ה"ה הגאון מוהר"ר אברהם בן האלוף הגאון מו"ה יוסף כ"ץ ריש מתיבתא בק"ק קאלמייא, נאסף בחטאינו ונהרג במיתה המורה בידי ארורה וקדש השם המיוחד במורא, לכן בעל הרחמים יסתירו בסתר כנפיו לעולמים וינקום נקמת דמיו במהרה, כי הרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים הרבה, תנצב"ה:

טז) ה"ר אברהם ב"ר שלמה. גם הוא נהרג י"א אייר תכ"ד והי' דיין וריש מתיבתא דפה. ואלה הטורים חרותם על מצבתו:

ויגוע אברהם ויאסף אל עמיו בלא עת ומשפט והמשפט לאלהים אל נקמות ה' קנא ונוקם נקום נקמת דם עבדיך השפוך אשר נאספו אנשי בלעל והרגו ודקרו אלופינו וקדושינו האלוף הגדול בתורה וביראה והרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים הרבה ה"ה הריון וריש מתיבתא מוהר"ר אברהם במוהר"ר שלמה, היה חסיד גדול ושפך שיחו ותפלתו ברמ"ה אבריו וקולו ערב כשוריו הלויים בבית המקדש ומסר נפשו באהבת השם ויראתו וקדש שמו הגדול, נהרג ביום י"א אייר תכ"ד בתוך העיר לבוב, לכן תהא מיתתו מכפרת על כל ישראל בכלל, וה' ינקום דמו, תנצב"ה:

(יז) ה"ר אברהם ב"ר שלמה (השני). הי' בן הפרנס והמנהיג הראש והקצין והנגיד מוהר"ר שלמה בהגאון מוהר"ר שמואל ומנוחתו ככוד אצל אביו ה"ר שלמה אשר גם הוא נהרג בין הנהרגים וחרות על המצבה:

הקדוש והטהור מו"ה אברהם בן הקדוש מו"ה שלמה אשר מסר נפשו ונהרג ג"כ ביום השבת קודש ה"ת אייר תכ"ד לפ"ק לבוב בחוץ לעיר תנצב"ה וה' ינקום נקמת דמו במהרה:

(יח) ה"ר אברהם הלוי מקראקא. הי' מנהיג ארבע ארצות, נכד הגאון ה"ר אברהם אשכנזי, ונמצאה חתימת ידו בפנקס צד 77 על שטר חזקה מן י"א תשרי תמ"ז ביריד יערסלאב ובאו שמה הרבה התומים, ובתוכם גם הגאון ה"ר פנחס משה ואולי הוא ה"ר אברהם סג"ל ב"ר אליעזר מקראקא אשר מצבתו נעתקה במצב"ק ח"ב סי' ז' וחרות עליה:

וילך אברהם מארצו וממולדתו ואברהם כבוד מאד הי' מנהיג וריש הקהלה והמדינה ומעמידה על תלה והיה מתייק ישיבתו הרמתה בביתו עם תלמידים רבים הוא אדוננו מורנו הגאון מו"ה אברהם במוהר"ר אליעזר אשר כבר יצאו לו מוניטון בעולם, הוא המפורסם בתורתו הגדולה אשר היה מלא וגדוש צנא מלא ספרא ספרי ותוספתא ומפולפל מאד בהריפות ובקיאות סיני ועוקר הרים וטוחנן זו בזו בסברה ישרה קולע אל השערה הלוא הוא הנקרא מו"ה אברהם סג"ל מק"ק קראקא אשר הרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים רבים גדולי הדור בזכות זה ינוח על משכבו בשלום תנצב"ה:

ושנת מותתו נמחקה מהמצבה.

(יט) ה"ר אברהם ב"ר שמרי'. היה אב"ד בעיר בילקאמין ומנוחתו ככוד פה ועל מצבתו חרותים הטורים האלה כפי אשר העתיק בעל מצב"ק ח"א 2 סי' פ"ו:

יום א' ה' כסלו תנ"ז לפ"ק.

הן אראלים צעקו חוצה כולאכי שלום מר יבכיון על פטירת הגאון המופלג האלוף עין הגולה מוהר"ר אברהם בהגאון מו"ה שמרי' אבד"ק בילקאמין תנצב"ה:

(כ) ה"ר אברהם כ"ץ. היה דיין בתוך העיר. וראיתי בס' כלילת יופי ח"א דף ל' ע"א העתיק שם מפנקס הקהל דק"ק קראקא שנמצא שמה אשרתא דדייני דק"ק לבוב שנשלח לשם מן הביד מלבוב דתוך העיר מן יום ג' כ"ה ניסן תפ"ד וחתמו שמה הדיינים: נאם הק' נתן נטע בהרב המאוה"ג מוהר"ר זלמן סג"ל מלבוב, ונאם הצעיר אהרן זעליג בלאאמור"ר מוהר"ר שמואל ז"ל איש צבי, נאם נתן בלא"א מוה"ר שמעון זצ"ל, ונאם פנחס זעליג במו"ה יהודה ווילנר, ונאם אברהם כ"ץ דיינא וספרא פה ק"ק

לבוב והגליל, ונאם אליהו במוהר"ר אברהם מייזלש, ע"כ. ויותר לא נודע לי ממנו, והדיין ר' נתן בה"ר שמעון נמצאה חתימתו בין הדיינים שהיו בעת אשר כהן פאר הגאון מוהר"ד נפתלי אשכנזי, עי' מה שהבאתי בהוספה י"ב. (א) ה"ר אברהם קלמן יואלש. דיין דפה ונמצא חתימתו בפנקס דף 118 על פסק דין מן י"ג תשרי תפ"ח ובתחלה חתם הק' יהודה ליב איטינגא חופ"ק לבוב, הוא ה"ר חיים יהודה ליב איטינגא עי' אדותיו אות ח' סי' קס"ה ואח"כ באו עוד עשרה על החתום ואחד מהם הוא ה"ר אברהם קלמן יואלש :

(ב) ה"ר אברהם ב"ר משה. נמצאה חתימת ידו בפנקס וחתום ספרא ודיינא דפה, דף 99 חתם על שטר מכירה מן ט"ו אלול תקכ"ח ובדף 133 על צוואת שכיב מרע וקיום עדי חתימה מן י' סיון תקל"ג ובדף 134 על פסק דין בענין שבועת כתובה מן י"ג אלול תקל"ג וחתום שם הגאון ה"ר דוב בער בהגאון מזאמושטש, נחמן כהן ראפאפורט, אהרן ישכר בער סג"ל, מנחם מענדל כהן ראפאפורט ואחרים בא על החתום אברהם ב"ר משה הנ"ל ובדף 134 ע"כ על פסק דין אחר קבלת השבועה משנת תקל"ד ובא על החתום הגאון ה"ר דוב בער הנ"ל, יחיאל מיכל בריסקר, מרדכי גימפל ב"ר ראובן ואחרים הק' אברהם ספרא ודיינא (ועי' הוספה י"ז וי"ח) וכן דף 139 מן כ"ה אייר תצ"ז בנדון חזקת מבוי אחד :

(ג) ה"ר אברהם במהר"י ליב. חד מז' טובי העיר בלבוב, ונמצא העתק חתימתו בפנקס צד 139 מן כ"ה אייר תצ"ז על פסק דין בנדון חזקת מבוי אחד ובאו שמה ז' טובי העיר על החתום (עי' הוספה י"ז) :

(ד) ה"ר אברהם ב"ר יואל סג"ל. מנהיג דפה, ונמצאה חתימת ידו בפנקס דף 75 מן יום ו' ר"ח אדר תק"ד על הכרות תקנה בנדון שטרות שאין להם חשיבות בלי קיום הבית דין ונמצאה שמה י"ד חתימות ומהם היא חתימת הנ"ל ונתקיים העתקה, וחתום על הקיום הק' חיים ב"ר יחיאל מיכל ז"ל הי"ד. (ראה הוספה ו') :

(ה) ה"ר אברהם ב"ר אהרן מדראהביטש. מנהיג וגם הוא חתום בפנקס דף 75 על תקנה הנ"ל משנת תק"ד (עי' בהוספה י").

(ו) ה"ר אברהם ב"ר שלמה. מנהיג בלבוב בחו"ל וחתום בפנקס צד 139 על שטר מתנה משנת תק"י שנתנו ראשי הקהל רצועת קרקע במתנה לבן נדיב אחד שירד מנכסיו (ראה הוספה י"ח).

(ז) ה"ר אברהם סג"ל מטיסמניץ. היה ראב"ד ור"מ פה, ונמצאה חתימת ידו בפנקס צד 98 מן ר"ח אדר שני תצ"ט על פסק דין בנדון תקון דרך לבהכ"נ וחתומים שמה הרבה גדולי ישראל והוא חתום בראש הק' אברהם סג"ל מטיסמניץ חופ"ק לבוב וכן ראיתי כתב טקנית בית משנת תק"א מן י"ג סיון וחתום נאם אברהם סג"ל

מטיסמיניץ חופיק לבוב יע"א ואחריו חתום נאם נתן נטע סג"ל בהרב ה"ה מוהר"י זלמן וצל"ה מלבוב ואחריו הקי מנחם מנלי ב"מ ברוך סג"ל ז"ל מלבוב. ואח"כ בצד השני בא הגאון מוה"ר חיים כהן ראפפורט לקיים תקף הכתב מן כ"ו תשרי תק"ב, והכתב הנ"ל ראיתי פה אצל אחד מאנשי עירנו. ובס' ברכת יוסף ואלוהו רבה (זאלקווא תק"ו) בא על החתום הגאון ה"ר חיים כהן ראפפורט מן כ' כסלו תק"י בצרוף בי דינא רבא דק"ק לבוב מן ר"ה אייר תקי"א ובראשם חתום הקי אברהם סג"ל מטיסמיניץ ואחריו נאם נתן נטע בהרב ר' יקותיאל ז"ל ראש בית דין דק"ק לבוב ונאם פנחס בן הרב ה"ה מוהר"ר יעקב ז"ל קאצינעלנבויוגין מגיד דק"ק לבוב.

(נח) ה"ר אברהם סג"ל מסאטנאב. מנהיג בלבוב, ונמצאה חתימתו בפנקס דף 158 על תקנת ענושים משנת תקל"ז

דבר מעשה רע שקרה בכפר אחד הסמוך ללבוב (ראה הוספה כ"א).

(נט) ה"ר אברהם ב"ר שמואל שור. הגאון ה"ר זלמן מרגליות ז"ל הביא בספרו מעלות היוחסין כתב יד כפי

מה שהביא בשמו בעל שם הגדולים החדש אות ז' סי' י"ח וז"ל: „הגאון מוהר"ר אפרים זלמן שור בעל תבואות שור, אחיו הגאון מוהר"ר שמואל שור הוליד את הגאון מוהר"ר אברהם שור אשר מנחתו כבוד בק"ק לבוב והגאון ה"ר זלמן מרגליות ז"ל ראה בפנקס בק"ק לבוב ככה"כ הקטנה שבתוך העיר (הפנקס הזה נאבד ואיננו) מזכירים את ה"ר שמואל שור ואת בנו ה"ר אברהם שור כמה פעמים לשבת וה"ר אברהם שור הוליד את הגאון מוהר"ר יהודה ליב שור, ומוהר"ר יהודה ליב שור הוליד את הגאון מוהר"ר אפרים זלמן שור שהי' מגיד בק"ק לבוב, ועל מצבת האבן שעל קברו נרשם בלשון זה: „הגאון הגדול מוהר"ר אפרים זלמן שור ז"ל בהרב מוהר"ר יהודה ליב שור, נפטר ד' אייר תל"ד, וע"ע שם מה שמספר אדותיו.

(ל) ה"ר אברהם מוגש. הרב ר' אליעזר ב"ר שלמה זלמן ליפשיץ ז"ל בהקדמת ספרו שו"ת „השוב ר' אליעזר“ הביא את יחוסי כי

אם אביו היתה בת ה"ר אברהם מוגש זצ"ל אחיו של השר הנגיד והמפסר אבי הגאונים מוהר"ר נתן ציומטר מלבוב ז"ל ור' אברהם הנ"ל היה חתנו של הגאון מהר"ם ז"ל מלבוב, ואמו זקנתו הנ"ל מצד השני היתה נכד הגאון מו"ה קאפיל קלמנקס זצ"ל אב"ד ור"מ דק"ק לבוב. עי' אות ק' סי' תצ"ד.

(לא) ה"ר אברהם ר' הירצקים מלבוב. בעל שם הגדולים החדש אות א' סי' מ"ב וסי' ר"א הביא וז"ל: „ה"ר

אליעזר גאון מפורסם, חתן הגאון מוהר"ר יצחק, חתן המהרש"א ונכד הגאון מוהר"ר אברהם הנקרא בימיו ר' אברהם ר' הירשקים מלבוב שצוה לפני סותו שהבלתי טהור לא יגע במצבתו. והגאון ה"ר יוסף לעוונישטיין אב"ד דק"ק סעראצק כתב אלי כי בשה"ג נדפס בטעות הירשקים וצ"ל הירצקים והובא בס' מעלת יוחסין כתב יד והוא אבי הגאון מוהר"ר יהודה טפאטין, חתן הגאון מו"ה אליעזר מולאטשוב, אחי הגאון ה"ר וחיאל מיכל מנעמרוב, הובא בס' בית לחם על שוי"ב בתחלתו. ובשם הגדולים החדש אות מ' סי'

ס"ט הביא שם כתב היחש וסיים שם „היה נכד הגאון ר' אברהם הנקרא
בפי כל ר' אברהם ר' הירשקעס מלבוב“ כו'.

לב) ה"ר אברהם חיים ב"ר גדליה. הי' אב"ד דק"ק ולאטשוב, והיה חתן הגאון
מוהר"ר פנחס הלוי הורוויץ בעל הפלאה,
ואח"כ היה חתן ה"ר ישכר בער האבד"ק הנ"ל, וחבר ספר ארח לחיים פשטים
כסדר התורה (ואלקווא תקע"ז), והגאון מהר"ז מרגליות ז"ל כתב הקדמה
ארוכה לספרו והפליג בשבחיו, עיי' שם הגדולים החדש אות א' סי' מ"א. ובא
בהסכמה לספר בינה לעתים (לבוב תקנ"ז) וחתום אברהם חיים בהרב גדלי'
אבד"ק ולאטשיב ובק"ק לבוב, ואחריו באו בהסכמה ה"ר יצחק אשכנזי מ"מ דק"ק
לבוב בעה"מ ספר טהרת הקדש, והגאון ה"ר צבי הירש רוזאניש האבד"ק לבוב.
לג) ה"ר אברהם יצחק ב"ר משה גייער. הי' דיין מצוין דתוך העיר, וזה
נוסח מצבתו:

אור ליום ב' ב' דהג הפסח תרכ"ח. פ"ג כבוד הרב המאה"ג חריף ובקי מוהר"ר
אברהם יצחק במו"ה משה ז"ל מילידי בראדי, שם לילות כימים לתורה ולתעודה,
יותר משתים ועשרים שנה ישב לדין ולהורות, והיה דיין מצוין תוך העיר פה
לבוב, תנצב"ה:

לד) ה"ר אביגדור ב"ר יעקב. אחד מהקדושים אשר נהרגו ביום השבת ח'
אייר תכ"ד (עיי' לעיל סי' ט"ו) ומצבתו נעתקה
במצב"ק ח"ב בהתחלתו וח"ד דף י"א ע"ב סי' י"א:

פה טמון תמים דעים, ה"ה הקדוש והטהור מוהר"ר אביגדור בן מוהר"ר יעקב ז"ל,
אשר מסר נפשו על קדושת השם המיוחד ביום השבת ח"ת אייר תכ"ד לפ"ק,
לכן בזכות זה תנצב"ה וה' ינקום נקמת דמו:

לה) ה"ר אביגדור ב"ר אליהו. אביו ה"ר אליהו הי' אבד"ק ביאלוגורי וחבר
ספר הר הכרמל שו"ת בדי' חלקי הש"ע
(פפר"א תקמ"ב) וה"ר אביגדור בנו היה חתן ה"ר פנחס רובל מלבוב, וחבר
פירוש על סי' פרקי אליהו להמדקדק ר' אליהו בחור בשם „סוגה בשושנים“
(לבוב תקמ"ג) ובסופו נמצאו ממנו זמירות ושירים לשבת ובראש הספר נמצאה
הסכמה מהגאון ה"ר מרדכי זאב אורנשטיין ז"ל (אבי הגאון בעל ישועות יעקב)
ושם הוא כותב על המחבר ה"ר אביגדור הנ"ל „כבוד ש"ב ידידי הרבני המופלא
ומופלג החריף ובקי שלשלת הייחסין ידיו רב לו בש"ס ופוסקים“ וגם נמצאה
שמה הסכמת ה"ר יעקב דרשן ומו"צ בלבוב, ובס' מגלה עמוקות (לבוב
תקנ"ה) נמצאה הסכמת הגאון ר' צבי הירש רוזאניש מן כ"ה מנחם אב
תקנ"ה ובית דינו הגאון ה"ר שמואל שיינדליגער והגאון ה"ר יצחק אשכנזי
(בעל טהרת הקדש), ונמצאה שם גם הסכמת ה"ר אביגדור הנ"ל מיום
ב' כ"ה מנחם אב תקנ"ה וחתום „פה ק"ק לבוב, הק' אביגדור בהגאון מ'
אליהו מרגליות מלבוב“.

לו) ה"ר אבריל ב"ר אליקים געטציל. בעל מצב"ק ח"ב סי' מ"ד הביא נוסח
מצבתו ושהי' דיין הגדול והמצוין
וריש מתיבתא דפה, אולם אנכי הראיתי לדעת כי בודאי היה תרות על האבן
אפרים ב"ר אליקים געץ (עיי' להלן סי' פ"ד).

לו) האשה אדיל בת ה"ר משה קיקיניש. קדשה את השם ונהרגה ביום ו'
עש"ק כ"ז אלול תע"ח ומצבתה
נעתקה במצב"ק ח"ב בהתחלתו סי' מ"ו ובח"ד דף י"ד ע"ב סי' מ"ו וחרות
על האבן :

ביום ו' עש"ק כ"ז אלול ת"ע [תע"ח] לפ"ק,
נדונה האשה הקדושה והטהורה והגבירה מ' אדיל בת הראש והמנהיג מוהר"ר
משה קיקיניש, שם הגדול קדשה ומסרה נפשה בעד כל ישראל, ה' ינקום את דמה
ובוכות זה תנצב"ה.

ושם מובא כי הקדושה מ' אדיל הי' משכנה בעיר דראהביטש, ונתפסה יחד
עם כל הקהל הקדש בעלילת דם, כי טמנה שפחתה הנכרית בליל פסח
ילד נוצרי מת בביתה, ואמרה כי שחטה אותו במצות גבירתה לצרך העדה
וכראות הצדקנית הזאת צרת הרבים, הקריבה נפשה לשבח ואמרה כי מלבה
יצאה הפקודה הזאת וכל העם נקי מעון, ואחרי אשר יצא משפט מות עליה
נחמה השפחה על רעתה ונתנה הודאה גמורה לפני השופטים כי שקר ענתה,
אולם השופטים מאנו לבטל גזר דינם, אך הכמרים אמרו להחיותה אם תמיר
את דתה, והרבו לפתותה על ככה, והאשה יפת תאר מאד וצעירה לימים,
ובעלה גדול בהון ועשר, ומשפחתה רמה בישראל, ותמאן בצדקתה לשוב
מאחרי ה' ומתה בשמחת נפש על קדוש שמו הגדול. אולם בעל מצב"ק
טעה במספר השנה ותחת שנת ת"ע צ"ל תע"ה, כמו שכתוב גם במחברתו
של מהר"ם פיננער («מצבות רבנים» צד 105) וטעותו של בעל מצב"ק בולטת
אחרי אשר יום כ"ז אלול שנת ת"ע חל ביום ב' ולא ביום ו'.

לה) ה"ר אהרן שמעון שפירא בר בנימין וואלף. נולד בשנת ש"ס ונפטר
כ"ט כסלו ת"ס ומנוחתו
כבוד בפראג, ומצבתו נעתקה בגלעד סי' ל"א וחרות עליה ששמש ברבנות
בפראג ארבעים שנה ומצורתו היתה פרושה בפראנקפורט, לבוב, לובלין,
קראקא, ווינא ועי' שם בהערות הר"ש האק בס"י 31 ואחריו כתב אודותיו
החכם המהולל מו"ה מנחם וויטקינד בהאסיף לשנת תרמ"ז צד 295 כי הוא
היה לרב בכמה ערים פראנקפורט, לבוב, בריסק דליטא, קראקא, וויען,
ובאחרית ימיו בפראג ושמש שמה ארבעים שנה וכמה פעמים נדרף בלי
חשך, ובעמל רב עלתה בידו להנצל מכית האסורים עד אשר באחרונה
קבל מכתב חפשה מהמלך לעאפאלד כתוב באותיות של זהב. כל מרבית
חברויו בגפ"ת ותשובות נגנבו ונקרעו ויהיו לשלל. איזה מחדושו יזכיר
גכדו ה"ר אליהו שפירא האב"ד דק"ק טיקטין ופראג בס' אליהו רבה על
או"ח סי' קכ"ה סקפ"א, סי' תס"א סקט"ו וט"ז, סי' קמ"ג סק"ה, סי' קנ"ו
סק"ג, סי' רס"ג סק"י ועוד בהרבה מקומות שם. בדפוס יצא לאור ממנו
ספר מראה יחזקאל קטן ע"י ה"ר יחזקאל קינדעלש רב בנאחוד (פראג
תל"ה) ויש לו תשובה בשו"ת נחלת שבעה סי' ע"ג. בנו הי' ה"ר
בנימין וואלף והיה ג"כ אב"ד ונכדו הי' ה"ר אליהו מחבר ס' אליהו
רבה וזוטא, וחתנו של בנו ה"ר בנימין הי' הרב בעל שבות יעקב
ומנחת יעקב, והרב בעל אליהו רבה וגיסו מזכירים אותו ועי' שבות יעקב

היא סי' ל"ו מה שהביא אודותיו, ועי' שם הגדולים להיד"א היא סי' קל"ח.
אביו הגאון ה"ר בנימין וואלף הי' ג"כ אב"ד בפראג ונפטר שם שנת שצ"א.
אולם אם כי הרות על המצבה מצודתו היתה פרושה בלבוב אין להוכיח
עוד כי ישב על כסא הרבנות בלבוב וגם הרב הגאון בעל כלילת יופי בשער
העיר דף ל"ד כתב כי הגאון הזה לא ישב מעולם על כסא הרבנות בלבוב
ובקראקא וגם לא בפפד"מ ובווינא, רק בק"ק פראג בלבד נהג נשיאותו כל
ימיו עד יום פטירתו.

לט) ה"ר אהרן ב"ר משה וויבצר. הי' ריש מתיבתא פה ונמצא נוסח מצבתו
במצב"ק ח"ב בתוספת קדש דף ל"ג ע"ב
וחרות עליה :

פה נגנו אור הגנוז המאיר עיני ישראל בתורתו ה"ה הרב הגאון האלוף מנורה
הטהורה מו"ה אהרן במהר"ר משה וויבצר אשר היה רישא דמתיבתא דפה והרבין
תורה בישראל והיה גבור בתורה כאלי ולביא וישב בישיבה שיש בה סמוכין
לאורייתא, פה מפיך מרגליו ועשה משפט וצדקה בישראל, נפטר ביום א' דר"ח
אלול שפ"ב לפ"ק, בזכות זה הנצב"ה:

ט) ה"ר אהרן קלונימוס (המכונה קלמן גרויפן) ב"ר משה אברהם. היה תד מדיני
לבוב, ונמצאה

חתימתו בפנקס דף 14 על פסק דין מן כ"ה אדר ראשון שצ"ז בענין חלוקת
בית, ותתם בתחלה "אליה ר"א קלמנקש ז"ל מלובלין החותם פק"ק לבוב",
ואחריו "אהרן קלונימוס המכונה קלמן גרויפן", ואחריו אהרן לוריא, ואח"כ
נתקיים הפסק דין והחתימות מאת ה"ר מרדכי ר' הירש, ומן ה"ר שמשון
מלבוב, ומן ה"ר יהודא ליווא סג"ל עפשטיין, ועוד הפעם דף 19 על שטר מכירת
קרקע מן כ"א סיון ת"ד ותתומים שם נאם משולם בן לא"א אברהם ולצבורג
אשכנזי, נאם אהרן קלונימוס בלא"א משה אברהם ז"ל המכונה קלמן גרויפן
ונאם שמשון בלא"א קלונימוס ז"ל, ונאם יוסף בלא"א האלוף מוהר"ר
אלכסנדר מאפלה ש"ן יזי"א, ואח"כ חתמו לקיים את זה אהרן קלונימוס
המכונה קלמן גרויפן, שמשון מלבוב, וראיתי במצב"ק ח"ב דף י"ט הביא
ז"ל: "הגאון מוהר"ר אהרן קלונימוס המכונה קלמן גרויפן בהגאון מוהר"ר
שמשון חותם עם הגאון מאור הגולה מוהר"ר משולם ולצבורג אשכנזי לענין
מכירת קרקעות נכתב ביום ג' י"ב טבת לפרט ביז'א"ת יבא אהרן אל הקדש",
ופה טעה מתחלתו ועד סופו כי כאשר הבאתי מהפנקס דף 19 שם
חתם אהרן קלונימוס המכונה קלמן גרויפן ובשורה שניה נמצאה חתימת
שמשון מלבוב, אשר חתמו לקיים הפסק ובגוף הפס"ד נמצאה חתימתם: אהרן
קלונימוס בלא"א משה אברהם ז"ל המכונה קלמן גרויפן ונאום שמשון בלא"א
קלונימוס ז"ל מזה תראה כי שנים הם, הראשון הוא ר' אהרן קלונימוס
והי' בן ה"ר משה אברהם והשני אשר חתם בשורה שניה הוא ה"ר
שמשון הנ"ל ובעל מצב"ק חשב כי ה"ר אהרן קלונימוס הוא בן ר' שמשון
והוסיף התואר גאון, וכותב "בהגאון מוהר"ר שמשון" גם טעה בזמן הכתיבה
כי הביא שנכתב ביום ג' י"ב טבת לפרט ביז'א"ת ובאמת הפרט הזה הוא
בדף שלפניו בענין אחר ותתומים שם הרבנים ה"ר מרדכי ר' הירש וה"ר
שמואל זנוויל בן מוהר"ר יודא אויערבאך אשכנזי.

(מא) ה"ר אהרן ב"ר שמואל וועלי. היה ריש מתיבתא ודיין מצוין, ועל מצבתו חרותים הטורים האלה (טובא במצב"ק ח"א 2 סי' ל"ג):

יום א' ל"ג כסלו ת"ב לפ"ק.

פה נטמן איש קדוש מלא תורת ה' ומצותיו, מלאכי מעלה מר יבכיון על פטירת הגאון מו"ה אהרן בן הרב הגאון מו"ה שמואל וועלי ז"ל ריש מתיבתא ודיין מצוין, בעבור שתורתו אומנתו שעוסק בתורת ה' יומם ולילה בגפ"ת ובפוסקים וחדש חדשים רבים בתורת ה' והעמיד תלמידים רבים חכמים וגדולים, בזכות זה תנצב"ה:

(מב) ה"ר אהרן ב"ר בנימין סג"ל. היה התן ה"ר יצחק ב"ר יהודה ליב ונפטרו בשנה אחת ועליהם הוקמה מצבה אחת כאשר העתיק בעל מצב"ק ח"ב סי' מ"ח וחרות עליה:

פה נגנזו תרי גברי דרבני אנשי שם ואנשי מעשה, בעלי תריסין במשנה ובגמרא, גבורי כח, ארוי הלבנון, יושבי אהלים, חותן וחתנו, נתבקשו ביישובה של מעלה בשנה אחת, כשנת ת"ג, הרב החכם המופלג האלוף החסיד מוהר"ר יצחק בן החסיד איש ירושלים מוהר"ר יהודה ליב ז"ל, כל ימיו גמל חסד לעניים ולעשירים, עוד הפליא עצה ותושיה, עם התנו הנדיב המאור בתורתו לקבוע בית מדרש גדול עם מדורים, והרכיץ בה תורה עם תלמידים וחרדים, כל היום שיעורים, תמידים כסדרם לילה היו כימים מאירים.

ואח"כ חרות:

בליל ה' אלול נפטר חתנו האלוף מו"ה אהרן בן מו"ה בנימין סג"ל, צנא מלא אורייתא, רך כשנים ואב בחכמה, פלפל בחריפות ובקי בסדרי שיטא ובפוסקים ובמדרשים ואגדות, יגע בתורה מה שלא יגע תלמיד ותיק במאה שנה, לכן בזכות זה תהא נפשו צרורה בצרור החיים, את אלהים חיים, אמן:

(מג) ה"ר אהרן אבא הלוי ב"ר יוחנן. הי' דיין וריש מתיבתא פה, ונמצאה תשובה ממנו בשו"ת איתן האזרחי

מהגאון ה"ר אברהם שרענציל (דף ט' ע"ג) ורשום עליה "מבעל הוראה החכם הישיש כמוהר"ר אבא" והיא לענין פסק להתיר הכהנים שילכו תחת האילנות בבית הקברות דפה לבוב, וסיים "וכל המתקדשים יותר מדאי הוא מן המתמיהין" וחתום שם אהרן אבא הלוי, וכן בס' ל"ט הביא תשובה ממנו, וחתום הצעיר אהרן אבא הלוי. גם הגאון מהר"ם מלובלין בתשובותיו סי' י"ט השיב תשובה להגאון מוהר"ר אהרן אבא ז"ל: "דולה מים מבארות עמוקים, מפרק הרים ומקים בתורה וחוקים, אהובי מחותני היה ר"ג ור"מ האלוף המרוטם מוהר"ר אבא סג"ל יצ"ו וע"ש כל המסתופפים בכל מעלתו שלום" וע"ש בס' כ' ס"ב, גם בס' קט"ו נמצאה תשובה שכתב הגאון מהר"ם מלובלין אליו, וכן קט"ז, קכ"ב, קל"ד, קל"ט, ק"מ, ובס' קכ"ב הביא ארבעה גדולי הדור המסכימים עמו לענין גט שכיב מרע ואחד מהם הוא הגאון מו"ה אהרן אבא הלוי ז"ל ריש מתיבתא דפה, וכן נמצאו בשו"ת הב"ת הרבה תשובות אליו.

אביו ה"ר יוחנן הובא בשו"ת מהר"ם פאדווא סי' מ"ב נ"ט פ"ו ונפטר בלבוב ר"ח תמוז ת"ג ובעל מצב"ק ח"ג סי' י"א וחי' סי' י"א דף ע"ה ע"א הביא נוסח המצבה:

נפלה עמרת ראשנו, נשבה אהרן הקדש, גאוננו ופארנו עמרת ישראל מאורנו ורוענו רועה ישראל האלוף שר התורה עמוד הוראה אשר הורה משפטים וחוקים ישרים ודן בצדק והורה לעם ה' הדרך דרכה של תורה ויראת שמים ה"ה אדונינו מו"ה אהרן אבא במו"ה יוחנן ריש בי דינא וריש מתיבתא ומורה פה לבוב זה חמש ושלישים שנה והרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים גאוני וגדולי ישראל, נפטר ביום ר"ח תמוז ת"ג לפ"ק, בזכות זה תנצב"ה:

(מד) ה"ר אהרן ב"ר פנחס. היה דיין וריש מתיבתא, מובא בשו"ת איתן האורחי סי' כ"ב לענין עגונה אשר נהרג בעלה בפסח שנת ת"ה ע"י הקאזאקים, אשר השר הרוכס מטולטשין נתפשר עם הקאזאקען לתן לו היהודים השבויים, וברתו כלם לחצר האדון משמעטאווסקי ושם נצבו היהודים שורות שורות והשר הנ"ל נתן מעות בעד יהודי ויהודי והקאזאקים נתפשרו בערמה, ומיד כשהלכו מחצר הנ"ל שלחו תיכף את האכרים מהכפר הנ"ל ויכו ביהודים מכת הרב והרג רב ואיזה מהם נמלטו, והעידו על הריגת בעל האשה הנ"ל, והשואל היה הגאון מוהר"ר אהרן ב"ר פנחס הנ"ל מן י"ט מנחם שנת ת"ח ביחד עם הדיינים ה"ר מרדכי ב"ר הירש וה"ר יהודה ליווא סג"ל עפשטיין, ועל השאלה השיב הגאון מוהר"ר יוסף אבד"ק לבוב בחוץ לחומה חתן הגאון מהר"ם מלובלין (הוא הגאון ה"ר יוסף ב"ר אליקים געץ, עי' בסי' רפ"ד) ודבריו המה מן יום ו' לסדר ולהורות נתן בלבוב שנת ת"ט, והמשיב השני אשר השיב להגאון מוהר"ר אהרן ב"ר פנחס הנ"ל הוא הגאון מוהר"ר מאיר ז"ק אבד"ק לבוב בתוך העיר והחומה (עי' סי' שט"ו) והמשיב השלישי היה הגאון בעל איתן האורחי. ונפטר בלבוב ר"ח תמוז ת"א ונוסח המצבה העתיק בעל מצב"ק ח"ג סי' כ"ב וח"ד דף צ"א ע"א ואלה הטורים החרותים עליה:

מה הציון הלז אשר אתה רואה, מצבת אבן וציון קודש אשר נפל מאתנו עמרת ראשנו ותפארתנו, אבד חסיד מן הארץ, אראלים אחוה באהרן הקדש ה"ה הגאון האלוף מגורה הטהורה כמספקלריא המאירה שר האלוף בתורה מו"ה אהרן במו"ה פנחס, ריש מתיבתא ודיין הגדול דפה לבוב, הוא אשר הופיע אור תורתו ע"פ תבל והעמיד תלמידים רבים וחדש בתורה מאד והעמיק בפלפול, פה מפיץ מרגלין בששה סדרים והעלה מרגלין וסנפירין בים התלמוד, צלל במים אדירים ורבים שאבו מימי תורתו ממקור מים חיים ועשה משפט וצדקה בישראל משפטים וחוקים ישרים והיה חסיד גדול ותפלתו היתה ברמ"ח אבריו, לכן בזכות זה תנצב"ה. נפטר ר"ח תמוז ת"א לפ"ק:

(מה) ה"ר אהרן לוריא. היה דיין פה ונמצאה חתימת ידו בפנקס דף 14 על פסק דין מן כ"ה אדר ראשון שנת שצ"ז בנדון חלוקת בית וחתום בתחלה אליה ר"א קלמנקש ז"ל מלובלין החותם פה ק"ק לבוב ואחריו נאם אהרן קלונימוס המכונה קלמן גרויפן (עי' לעיל סי' מ') ואחריו חתום נאם אהרן לוריא ואח"כ נתקיים הפס"ד וחתומים נאם מרדכי ר' הירש נאם שמשון מלבוב ונאם יהודא ליווא סג"ל עפשטיין. גם בדף 8 נמצאה חתימתו על שטר מחילה מן י"א אדר ראשון שצ"ט וחתום בראשונה מרדכי ר' הירש ואחריו אהרן לוריא ואח"כ נתקיימו החתימות מן ה"ר שמואל זנוויל בן לא"א יהודא זצ"ל אויערבאך, נאם הק' משה אשכנזי. ובס' גשמת אדם לה"ר אהרן שמואל מקרעמיניץ (האנווא שע"ז) נמצאה הסכמת

ה'ר אהרן בהרב יהושע משה לוריא ביחד עם הגאון בעל השליה משנת ש"ו.

(מו) ה"ר (יהושע) אהרן ב"ר מאיר ז"ק. אביו הגאון ה"ר מאיר ז"ק הי' אב"ד ור"מ דפה (עי' אות מ' סי' שמי"ז) ובשו"ת מים

חיים להגאון ה"ר חיים כהן ראפפורט בקונטרס אוצרות חיים סי' כ"ב כתב שלהגאון ה"ר מאיר ז"ק היו ז' בנים והוא הי' הבן החמישי. ואחריו הי' ה"ר אברהם (עי' לעיל סי' ז') והי' שמו ר' יהושע אהרן ז"ל והביאו בהקדמת סי' ענף עץ אבות ונפטר י"ב טבת ת"א ומנוחתו כבוד פה, ובעל מצב"ק העתיק את המצבה בח"ב סי' נ"ו וחרות עליה:

נשמן פה מקור חכמה ובמעמקי קבר נגנו ארון הקודש ה"ה הגאון הגדול מוה"ר אהרן בהגאון והגדול מו"ה מאיר אב"ד ור"מ דק"ק לבוב. (השאר נמחק ונתבקע):

(מו) ה"ר אהרן ב"ר לפידות. הי' דיין הגדול המצוין והי' אחד מהקדושים אשר נהרגו בשנת תכ"ד (עי' לעיל סי' ט"ו)

ומצבתו נעתקה במצב"ק ח"ב בהתחלתו ובח"ד דף ז' וחרות עליה:

אל ה' הנוקם, נקום נקמת דם עבדיך השפוך יקום אשר נשפך דמם כמים אשר נתאספו אנשי בלועל והרגו ב"ג לחודש אייר שנת תכ"ד בבתיהם על עריסותיהם, ה"ה האלוף מנורה הטהורה, הגדול בתורה, הקדוש והטהור, גאוננו ופארנו מו"ה אהרן כמו"ה לפידות, הי' יושב כל ימיו באוהל של תורה ולמד והעמיד תלמידים רבים והיה דיין הגדול המצוין והי' חסיד גדול ועבד ה' בכל לבבו ונפשו ותפלתו הי' ברמ"ח אבריו וקדש השם הגדול והנורא, ואשתו הצנועה וחסידה הקדושה והטהורה מרת רייזל בת מוה"ר יעקב ז"ל. ה' ינקום דמם במהרה, בזכות זה תנצב"ה:

(טח) ה"ר אהרן יחיאל ב"ר יוסף. הי' ג"כ חד מהקדושים (עי' סי' מ"ז) והי' ריש מתיבתא ודיין מצוין דפה. ומצבתו

נעתקה ג"כ שם וחרות עליה:

אוי ואכזי שוד ושבר לנו כי אבדנו בלוי חמדתנו פארנו ויפינו ותפארתנו אל נקמות ה' נקום דם עבדיך נפש מורנו ורבנו הגאון הגדול מו"ה אהרן יחיאל כמוה"ר יוסף, היה ריש מתיבתא ודיין מצוין, הדן דין אמת לאמתו, דך בשנים יאב בחכמה, ונהרג במיתות חמורות כארבע מיתות ונשפך דמו כדם פה. ארץ ארץ אל תכסו דמם, נהרג במיתות חמורות בסקילה שרפה הרג וחנק בשבת קודש ה' אייר תכ"ד, לכן בעל הרחמים יסתירו בסתר כנפיו לעולמים ויעלה ליכרון כאפרו של יצחק וכחרוגי מלכות עשרה, תנצב"ה:

(טט) ה"ר אהרן ב"ר צבי הירש סג"ל. הי' דיין בק"ק וואנליוו, ונמצאה התימתו בפנקס דף 107 על העתק פסק דין

בנדון חזקה מן י"ט שבט תל"ג וחתום ראשון נאם שניאור פייבש בן מו"ה דוד הי"ד חונה ק"ק וואנלוב ואחריו מנחם בן א"א ה"ר צבי כ"ץ וצ"ל ואחריו נאם אהרן בן כהר"ר צבי הירש סג"ל.

(י) ה"ר אהרן ב"ר ישכר בער. היה ריש מתיבתא פה ונפטר אור ליום ג' ו' ניסן תס"ב ועל המצבה חרותים הטורים

האלה (מצב"ק ח"א 2 סי' ע"ד):

נצחו אראלים למצוקים ונשבה ארון הקודש ויגיע ויאסף אהרן אל עמיו ונקבר בשם טבא הגאון האלוף החסיד מוה"ר אהרן כמו"ה ישכר בער, אשר הרביץ

תורה בישראל ותפס הישיבות והעמיד תלמידים הרבה גדולי ישראל, זכותו יעמוד
לנו, תנצב"ה :

(נא) ה"ר אהרן זעליג ב"ר שמואל. הי' דיין בתוך העיר. ועי' לעיל סי' כ'
בערך ה"ר אברהם כ"ץ מה שהבאתי בשם סי'
כלילת יופי אשר העתיק מהפנקס דק"ק קראקא.

(נג) ה"ר אהרן ב"ר נתן הכהן. בקריה נאמנה צד 97 מובא : הגאון ה"ר
יהודה יודל הוא מחבר ספר קול יהודה על
ש"ע או"ח ולא נדפס והיו לו ארבעה בנים גאוני עולם עי"ש, וחתנו היה
הגאון מוהר"ר אהרן הכהן אב"ד דק"ק לבוב ומנוחתו כבוד בק"ק ראזינו
מחותנו של הגאון בעל סדר הדורות, וכן בעל שה"ג החדש אות א' סי'
קכ"ו ובאות י' סי' מ"ג הביא ז"ל : הרב מוה"ר אהרן הכהן הגאון המפורסם
בדורו אב"ד ור"מ דק"ק לבוב ומנוחתו בק"ק ראזינו התן הגאון החסיד המקובל
האלהי המפורסם בדורו מוהר"ר יהודה יודל זצ"ל אבדק"ק קאוולי, והוא (ר"ל
ה"ר אהרן) מחותנו של הגאון מו"ה יחיאל היילפרין בעל סה"ד עכ"ל. וכן
ראיתי כי נין ונכד של הגאון בעל סדר הדורות ה"ר יצחק ב"ר שלמה כתב
בהקדמת סי' ערכי הכנויים כי הוא בן בתו של בעל סה"ד, ואביו ה"ר שלמה
היה נכד להגאון הגדול מוה"ר אהרן הכהן אב"ד ור"מ דק"ק לבוב ומנוחתו
כבוד בק"ק ראזינו. וכתבתי אל החכם השלם ה"ר ישראל טוביה איזענשטאדט
בק"ק ראזינו (Ruzana) ברוסיא להגיד לי פשר דבר אודות ה"ר אהרן הכהן
ולהעתיק בעדי המצבה והשיב במכתבו אלי כי אין לאל ידו למצוא מצבתו
כי בבית החיים שם נטבעו הרבה מצבות וקשה הדבר להוציאם מערמות
עפר. רק בפנקס הקהל נמצאה חתימתו מן ד' אייר תמ"ה אשר חתם „הצעיר
אהרן בלא"א מוהר"ר נתן כ"ץ חופ"ק ראזינו, ובשנת תנ"א נתקבל שם
לאב"ד הגאון ה"ר שלמה מזאלקווי ובפנקס על מכירת בית מן ה' אלול תנ"א
נמצאה חתימתו הצעיר שלמה מזאלקווי חופ"ק ראזנאי, ואחריו חתום ה"ר
אהרן בלא"א מוהר"ר נתן כ"ץ ז"ל, ובפנקס הקהל השני נמצאה חתימת בנו
של הגאון מוהר"ר אהרן על שטר פטורין שאין לו שום טו"מ על הקהל מן
י"א תשרי תס"ט שהי' בטח אחר מות אביו וחתום נתן בלאאמ"ר הרב החסיד
מוהר"ר אהרן הכהן זצ"ל, ועוד בן שני היה לו וגזכר בפנקס סלוצק דח"ק
בוה"ל : ז' אדר שני תצ"ו נפטר הרב מו"ה זאב וואלף בהרב המאוה"ג מוהר"ר
אהרן כ"ץ אבד"ק ראזינו, ובן השלישי היה הרב ר' יצחק הכהן המובא בס'
ערכי הכנויים בהקדמה והחכם הנ"ל במכתבו אלי רצה לשער כי בהקדמה
מס' ערכי הכנויים חסר וכצ"ל : נכד הגאון הגדול מוהר"ר אהרן הכהן [בן
הגאון מוהר"ר נתן הכהן] אב"ד ור"מ דק"ק לבוב, ומנוחתו כבוד בראזינו,
היינו כי אביו ה"ר נתן הי' אב"ד ור"מ בק"ק לבוב והמלות ומנוחתו כבוד
בראזינו קאי על ה"ר אהרן בנו, והוא לא היה אב"ד בלבוב
רק אביו ה"ר נתן ולדעתו הוא הנמצא במצב"ק ח"ג (לא בח"ג רק בח"א 2
סי' ג' וח"ד דף ס"ט ע"ב) היינו ה"ר נתן ב"ר אליהו כ"ץ אשר נפטר כ"ה

כסלו בשנת ל'ביש ב'ג'ד'י כ'ה'י'נ'ה ועולה תל'זי ובעל מצב'ק הביא נקודות רק על מלת ל'ביש היינו שנת של'ב, אך הפרט הוא על שלשת התיבות גם יחד, כן דעת החכם הנ"ל. אולם לדעתי השערה רחוקה היא להוסיף בהקדמה של ס' ערכי הכנויים המלות בן הגאון מ"ה נתן הכהן והמלות אב"ד דק"ק לבוב תהיינה מוסבות על ר' נתן אביו שהוא ה' אב"ד בק"ק לבוב והוא ה"ר נתן המובא במצב'ק. בפרט כי הפרט מהמצבה של ה"ר נתן רשום רק על מלת ל'ביש והוא שנת של'ב והמצבה היא בין העתקות מהמצבות ממאה הרביעית משנת ש"מ שנ"ב שנ"ט, כאשר יראה הקורא במצב'ק שם. לכן אין ספק כי ה"ר נתן ב"ר אליהו כ"ץ הוא אחר אשר נפטר בשנת של'ב וה"ר אהרן הכהן בעצמו ה' אב"ד או ראב"ד בלבוב ואח"כ נתקבל לק"ק ראזינו ושם מנוחתו כבוד. ובס' יד של שלמה הדושים על מסכתות מ'ר' שלמה בה"ר יצחק הכהן ממעוריש (ווארשוו תרכ"ט) מתיחס עד הגאון ה"ר אהרן הכהן אבד"ק לבוב, ובס' נעימה קדושה חותם המביא לביה"ד את שמו יצחק בן לא"א הרב המה"ג מ"ה שלמה כהנא הכ"ט בהרב המאה"ג מ"ה יצחק בן הרב הגאון הגדול החריף מוהר"ר אהרן הכהן, חתן הגאון הגדול איש אלקי מ"ה יודא יודל אבד"ק קאוולו גיסו של הגאון המחבר, והרב המאה"ג מ"ה יצחק ה' חתן הגאון בעל סה"ד, וע"י גם מראות הצוכאות על פתח השער ועל ס' בות מצרים.

ג) ה"ר אהרן ב"ר חיים יהודה ליב אימינגא. באות ח' ס' קס"ו דברתי מכבוד אביו הגאון ה"ר חיים

יהודה ליב אימינגא ז"ל שהי' אב"ד ומ"צ פה. ובנו הגאון ה"ר אהרן ה' אב"ד דק"ק יאבורוב והי' חתן הגאון ה"ר חיים כהן רפאפורט ז"ל ויש לו תשובה בתוך תשובות חותנו בחלק יוד' ס' מ' מן י"ט מנחם תק"י בהיותו עוד בק"ק יאבורוב ובס' מ"ט תמצא תשובה מחותנו אליו. ובשנת תקי"ח נתן שם הסכמתו על ס' מענה אליהו על מס' ב"מ, ומשם נתקבל לאב"ד ולר"מ בק"ק רישא והגליל ובס' גנת ורדים להגאון ה"ר יוסף תאומים בא בהסכמה בשנת תקכ"ז וחתם אהרן בהגאון ר' ליב אימינגא חופ"ק רישא חתן הגאון אבד"ק לבוב וגם חותנו הגאון ר' חיים כהן ר"פ בא שמה בהסכמה, וכן בא בהסכמה בס' קרבן ראשית מה"ר יהודא ליב מרגליות וחתם פה ק"ק רישא נאום הקטן אהרן הלוי אימינגא וכן בס' הר הכרמל (פפד"א תקמ"ב), ובס' שער המלך מוסר. גם בא בהסכמה על תשובות גאונים בתראי משנת תקכ"ג, ומנוחתו כבוד בעיר לבוב ונוסח המצבה נמצא במצב'ק ח"א I ס' נ"ח ח"א 2 ס' צ"ז:

אוי לנו כי נפלה עטרת ראשנו, כי נשבה אהרן האלהים נצחו אראלים את המצוקים ונפל ממנו רב האי גאון, אור יקרות וקפאון, דלה דלה והשקה כל בני דורו לצמאון, הי חסיד הי עניו, כמוהו לא היה לפניו, ה"ה הגאון הגדול החסיד מוהר"ר אהרן הלוי אבד"ק רישא בהגאון מ"ה חיים יהודא ליב אב"ד דפה. תנצב"ה.

ולא העתיק פרט השנה כי בלי ספק נמחק מהאבן, ומאשר כי חותנו הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ הספידו והגאון הזה הלך למנוחות בשנת תקל"א והוא נפטר בחיי חותנו, ע"כ נוכל לשער כי היתה שנת פטירתו תקכ"ט בערך.

(נד) ה"ר אהרן ישכר בער ב"ר יוסף סג"ל. היה דיין מצוין פה ובא בהסכמה בשנת תקל"ו בב"ד של הגאון

מוהר"ר שלמה האב"ד דק"ק לבוב, הוא בעל מרכבת המשנה שבא בדפוס בשות' זכרון כהונה בסופו, ונמצאה חתימתו בפנקס הקהל אשר ת"י ולפעמים חתם ישכר בער ב"ר יוסף סג"ל בלי השם „אהרן". בצד 148—149 חתם על פסק דין מן כ"ו מנחם תקכ"ב בנדון מכירת קרקע וחתומים שם ה"ר ישכר בער ב"ר משה איגרא, וה"ר יחיאל מיכל ב"ר אריה ליב בריסקר, וה"ר חיים ב"ר יחיאל מיכל ז"ל הי"ד וה"ר ישכר בער ב"ר יוסף, ואחריו ה"ר מנחם מענדיל כ"ץ ראפפורט, ונתקיימו החתימות מהגאון ה"ר חיים כהן ר"פ ז"ל ואח"כ באו עוד הפעם על החתום הק' דוב בער בהגאון מזאמושט, יחיאל מיכל ב"ר אריה ליב בריסקר, ישכר בער ב"ר יוסף סג"ל, אשר אנשיל מטיסמיניץ. עוד שם צד 150 מן כ"ג חשון תקכ"ו על מכירת מקום בביה"כ ובא על החתום בראשונה דוב בער בהגאון אב"ד מזאמושט חונה פה ק"ק לבוב, ואחריו הק' ישעי' ב"ר מרדכי קיקיניש, הק' ישכר בער במוהר"ר יוסף סג"ל זצ"ל, הק' אשר אנשיל ב"ר משה מטיסמיניץ. עוד שם צד 151 מן י"ג כסלו תקל"ב על אבדת סתם חתימה וחתום האב"ד הגאון דוב בער בהגאון מזאמושט, ואחריו יחיאל מיכל בריסקר, מרדכי גימפל ב"ר ראובן, הק' אהרן ישכר בער סג"ל, משה בהרב ר' יאיר זצ"ל, מנחם מענדיל ב"ר נחמן כ"ץ ראפפורט, שם צד 128 מן י"ג סיון תקל"ב בנדון עזבון וחתום שם אהרן ישכר בער סג"ל ביחד עם רבנים אחרים. צד 85 מן ר"ח שבט תקל"ג בנדון מכירת מקום בביה"כ בתחלה חתום הגאון ה"ר דוב בער הנ"ל וה"ר יחיאל מיכל בריסקר וה"ר מרדכי גימפל ב"ר ראובן ובאחרונה חתום הק' אהרן ישכר בער במוהר"ר יוסף סג"ל זצ"ל. צד 86 מן ד' אייר תקל"ג על הכרות שטר חוב הנאבד וחתום הגאון ה"ר דוב בער הנ"ל, ה"ר אשר אנשיל מטיסמיניץ, ה"ר יחיאל מיכל בריסקר, ה"ר אהרן ישכר בער ב"ר יוסף סג"ל זצ"ל, ה"ר מנחם מענדיל ב"ר נחמן כ"ץ ראפפורט. צד 99 נמצא שמה פסק דין בנדון תקון דרך לביה"כ מן ר"ח אדר תקל"ג וחתום הגאון ה"ר דוב בער בהגאון מזאמושט ואחריו חתום הק' אהרן ישכר בער במוהר"ר יוסף סג"ל זצ"ל. צד 134 מן י"ג אלול תקל"ג על פסק דין בנדון שבועת כתובה בראשונה חתום הק' דוב בער הנ"ל ואח"כ נאום נחמן כהן ראפפורט, ונאום הק' אהרן ישכר בער סג"ל ואחריו חתום מנחם מענדיל כהן ר"פ, אברהם ב"ר משה זלה"ה. צד 105 על פסק דין בנדון שותפות וחתומים כמו בצד 134 רק נוספה גם חתימת ה"ר משה ב"ר מאיר. צד 87 מן י"ב שבט תקל"ה על מודעה מהכרות שטרי חובות אבודים וחתום יחיאל מיכל בריסקר, אהרן ישכר בער סג"ל, משה בה"ר יאיר, ונתקיים מהגאון אב"ד וחתום הק' שלמה חונה פק"ק לבוב והגליל יצ"ו וע"י הוספה י"ג והוספה ט"ו.

(נה) ה"ר אהרן משה ב"ר צבי הירש. היה דיין פה וחבר ספר הלכה ל"משה חרושים על הש"ס וכן חבר ספר אהל משה על דקרוק ועל השער מס' אהל משה כתב שהוא נכד הגאון ה"ר שלמה סג"ל ז"ל אב"ד ומ"ץ דק"ק לבוב והגליל, ונמצאה שמה הסכמה

מהגאון ה"ר חיים כהן ראפאפורט משנת תקל"ל. וגם אחיו של המחבר הלכת למשה ואהל משה הרב ר' מענדל שינאווי בספרו שיחת חולין (פפד"א תקל"ט) כותב כי הוא נכד להגאון ה"ר שלמה סג"ל הנקרא ר' שלמה חרוף שהי' אב"ד ור"מ פה בק"ק לבוב (עי' אות ש' סי' תק"ח):

(נ) ה"ר אהרן משה ב"ר יעקב טויבש. גאון מפורסם, נולד בעיר לבוב בשנת תקמ"ז ונתקבל בשנת תקפ"פ

לאב"ד בסניאטין והגליל, ואח"כ נתקבל בשנת תר"א לאב"ד בק"ק יאסי, חבר ספר תועפות רא"ם והוא שו"ת על ארבעה ש"ע ובתוכם איזה שו"ת לבנו ה"ר שמואל שמעלקא ולנכדו ה"ר שלום טויבש, נדפס בזאלקווא תרט"ו, וחבר ג"כ סי' קרני ראם על הש"ס הובא בשו"ת שאילת שלום סי' רנ"ד, ובעל שם הגדולים החדש אות א' סי' קכ"ט הביא כי חבר סי' על האלפסי ולא נדפס, ושקיל וטרי עם הגאון בעל ישועות יעקב ועם בנו הגאון ה"ר מרדכי זאב בחדושי הנדפסים בספרו ישועות יעקב גם עם הגאון מהרש"ק ז"ל, ובנוספות לס' צמת דוד דף נ"ג הביא וז"ל: הרב הגאון מאור הגולה ה"ר משה טויבש אב"ד בק"ק סניאטין והגליל ואח"כ אב"ד ביאסי והמדינה והיה אהוב להגאון בעל ישועות יעקב כבן, ועוד בעת היה הגאון ה"ר יעקב אורנשטיין ז"ל בבית חותנו ביארוסלוי והגאון הר"ם טויבש בבית חותנו בפרעמיסלא נקשרה האהבה יחד, ואחרי אשר ישב הגאון הר"י אורנשטיין על כסא ההוראה בלבוב התרועעו יחדו ותהי אהבת דוד ויונתן ביניהם, ובכל יום ויום נתעמצו בפלולא דאורייתא כו'. נפטר ביאסי י"א תמוז תרי"ב ובנו הגאון ה"ר יעקב טויבש הוא ממלא מקומו בעיר יאסי.

(ז) ה"ר אליהו ב"ר נתן יחיאל. היה ריש מתיבתא ודיין הגדול דפה ומבא בשו"ת רש"ל סי' מ"ב ונפטר בשמחת תורה שנת שצ"ב. על המצבה חרותים המורים האלה (מצב"ק ח"ג סי' כ"ה וח"ד דף קס"ד ע"ב):

ויעל אליהו בסערה השמים כיום שמחת תורה שצ"ב לפ"ק, עליונים ששו כיום שמחת תורה ותחתונים כבו כיום שמת רבי, בטל כבוד התורה ונגנזו ארון הקדש, הוא הי' רועה נאמן לעדתו, ה"ה הרב הגדול האלוף שר התורה מגורה הטהורה באספקלריא המאירה מו"ה אליהו בהגאון מו"ה נתן יחיאל, אשר היה ריש מתיבתא ודיין הגדול דפה אשר מנעוריו שקד על התורה והרביץ תורה בישראל, אוי נא לנו כי אבדנו, אבדת הצדיק, איה חסיד איה עניו גודר גדר ועומד בפרץ כי היה חסיד גדול ועשה לילות כימים על התורה ועבודה והעמיד תלמידים רבים אשר שמו מימיו ממקור חיים ועשה משפט וצדקה, בזכות זה תנצב"ה:

(ח) ה"ר אליהו ב"ר אברהם קלמנקש. היה אב"ד וריש מתיבתא פה, אחי הגאון מוהר"ר יוסף ב"ר אברהם קלמנקש שנפטר בפראג בשנת שצ"ז (גלעד סי' פ"ט). והיה נקרא גם בשם ר' אליהו מלובלין, ובהסכמת הגאונים על הדפסת סי' זכרון להג"מ יצחק שפירא נמצאה גם הסכמת הג"מ אליהו ב"ר אברהם מלובלין אבד"ק לבוב וכן בא בהסכמה על סי' אור חדש להג"מ חיים באכנער מקראקא ושלשה גאונים הסכימו על הדפסת הספר בשנת שצ"ז והם: רבינו הבי"ה והגאון ה"ר שלמה בר יצחק סג"ל חתם ביריד לובלין שצ"ז והשלישי הי' ה"ר אליהו

במו"ה אברהם מלובלין חתם בק"ק אפטא ורשום שם הסכמת ריש מתיבתא
ובס' ברכת המים מהג"מ ר' מיכל ר' יופס דיין דק"ק קראקא באות ז'
הביא מה שכתב הגאון ר' יצחק דרשן דק"ק קראקא וז"ל: שם זעליק יש
לכתוב בקו"ף וכן ראיתי למו"רי ורבי (הוא הגאון הב"ח) בהרבה גטין שסדר
פה קראקא שהי' כותב זעליק בקו"ף וכ"ה בתרומת הדרשן ומביאו בבית יוסף
ופעם אחת נשלח גט אחד מלכוב וסדר אותו הגאון מו"ה אליהו ז"ל והי'
כותב בו זעליג בגימ"ל כו' וכן כתבנו לאחיו הגאון מו"ה יוסף קלמנקש
מפראג, עכ"ל מהר"י דרשן.

וראיתי בס' כלילת יופי ח"א דף מ' ע"ב אשר נבוכ מתי היה אב"ד בלבוב,
כי אם נאמר שנתקבל לאב"ד בחוץ לעיר אחרי מות הג"מ קאפיל
הכהן שנפטר בשנת ש"ץ הלא בזמן ההוא ישב על כסא הרבנות בחוץ לעיר
הג"מ מרדכי ב"ר צבי הירש ז"ל שנפטר ביום א' דחג הפסח שצ"ו, ובתוך
העיר היה עדיין חי הג"מ אברהם אשכנזי קאצינלנבוגין ונפטר ו' אייר שצ"
ואחר התקירה והדרישה משער כי נתקבל לאב"ד בלבוב אחרי פטירת הג"מ
קאפיל הכהן ולא ישב על הכסא רק זמן קטן. ואני מצאתי בפנקס אשר
ת"י צד 14 חתימת ידו ממש על פסק דין ענין חלוקת בית מן יום א' כ"ה
אדר ראשון שצ"ו וחתום אליה ר"א קלמנקש ז"ל מלובלין החותם פה ק"ק
לבוב ואחריו חתומים נאום אהרן קלונימוס המכונה קלמן גרויפן ונאום אהרן
לוריא ואח"כ חתמו על קיום העתקה נאום מרדכי ר' הירש שמעון מלבוב,
יהודא ליווא סג"ל עפשטיין, מזה נראה ברור שהי' אז אב"ד בלבוב.

וכאשר הביא בעל מצב"ק ח"א 1 סי' י"א ת"א 2 סי' כ"ד וחד"ד סי' כ"ד דף
ע"ג ע"א נפטר ביום א' ח' ניסן ונקבר למחרתו ביום ב' ט' ניסן שצ"ו.

ונוסח המצבה :

הוסר המצנפת והורם העטרה החסיד הגאון הגדול בוצינא קדישא דנהורא, ר"מ
ואב"ד דק"ק לבוב המעוטרה, מוהר"ר אליהו בן הראש המנהיג הרב ר' אברהם
קלמנקש זצ"ל בקרבנו לפני ארון האלהים לדרשה ולבארה פרישת צפור המשתלח
ביום טהרה ויהי הלוך ודבר חדושי התורה והנה רכב אש זו מקרא משנה גמרא
וסתרי תורה, יצאה נשמתו בקרושה ובטהרה מתוך דברי תורה יום ב' ט' ניסן
שצ"ו יום הקבורה, חבר ספר אדרת אליהו לא הספיק לגומרה, ולא זכינו להשתמש
לאורה, וירם אדרת אליהו אשר נפלה ונעדרה, פנה זיוה הודה והדרה, הרביץ
תורה והעמיד תלמידים הרבה, וישכב עם אבותיו ויקבר במקום קבר אביו ולא
ידע איש את קבורתו עד היום הזה. תנצב"ה :

ומעבר השני מהמצבה חרות :

ויד ה' היתה אל אליהו בשבת ויגוע וימת ביום א' ויאסף אל עמיו ביום ב' ט'
ניסן שצ"ו לפ"ק :

ובראש המצבה חרות בהעלות ה' את אליהו בסערה לפ"ק (שצ"ו) :

והנה החכם מוהר"ר אליקום כרמולי במכה"ע הכרמל לשנת תרכ"ז צד 301
מדבר מר' יצחק שפירא אשר חבר ספר זכרון פסקי דינים של ארבעה
ש"ע בשיר פשוט מרובע ובא שם בין שנים עשר רבנים בהסכמותיהם גם
ה"ר אליהו בהר"ר אברהם מלובלין אב"ד דלבוב ורצה בתחלה להוכיח
שהג"מ אליהו ב"ר אברהם נעשה אב"ד בלבוב בחוץ לעיר אחרי שנפטר

הג'ט קאפל הכהן בשנת שצ"א ושוב העיר שם כי בספר זכרון מהדורא תנינא חלק א"ח ומהדורא זו יש שנוים ותקונים הרבה גם ההסכמות הן בשנוי תוספת וחסרון תחת י"ב שבאו בהסכמות לא נמצא עוד כי אם שמונה, ובין השנוים נמצא גם שה"ר אליהו ב"ר אברהם מלובלין חותם „פה ק"ק אפטא" ושם בעיר אפטא מת ביום א' ח' ניסן שצ"ג, וסוים שם דמזה יש להוכיח כי המצבה אשר הוקמה בעיר לכוב על ה"ר אליהו זה איננו ציון קברו כי לא מת בלבוב ולא נקבר שמה, ובאמת כתוב על המצבה ההיא: וישכב עם אבותיו ויקבר במקום קבר אביו ולא ידע איש את קבורתו עד היום הזה ומה בנה השערה רחוקה מאד כי זאת לפנים בלבוב להקים מצבת אבן על חכמי העיר אשר מתו ונקברו במקומות אחרים והביא לדוגמא כי במצב"ק ח"ב דף כ"ב נמצא נוסח מצבה מן ה"ר פתחי בן הרב ר' דוד לידא נפטר בערב ר"ח שבט תפ"א וזה הרב מת ונקבר בפראנקפורט דמיין יום ב' י"ט אייר תק"י, אף כי יכול להיות כי בעל מצב"ק מצא מצבה אחת אשר הוקמה על רב אחד ושמו הי' ר' פתחי ב"ר דוד ושמע כי להרב הגאון ר' דוד לידא הי' בן ושמו ר' פתחי וחשב כי בוודאי היא המצבה אשר מצא והמלה „לידא" הוסיף בעצמו כדרכו להוסיף תוארים. אבל במצבת הגאון ה"ר אליהו כתב מפורש ר' אליהו ב"ר אברהם קלמנקש גם כי עלה השמימה בשעת הדרשה, גם הזמן אשר הלך לעולמו הוא הזמן שהביא החכם כרמולי, לכן רחוק מאד הדבר כי מת ונקבר באפטא ושאלתי את ידידי הרב הגאון מוה"ר חיים נתן דעמביצער ז"ל להגיד לי פשר דבר והשיב אלי במכתבו ז"ל: על שאלתך אשר שאלת להגיד לך מנ"ל להחכם כרמולי שנפטר הגאון ה"ר אליהו באפטא ונקבר שם הנני להגיד לך קושט אמרי אמת כי בעברי בשנת תרל"ד דרך עיר פפד"ט לקחתי דברים בזה עם החכם כרמולי ואז שאלתי אותו גם אודות הגאון ר' אליהו קלמנקש מנין לו שמת ונקבר באפטא, והשיב לי שכן הודיעו לו מעיר אפטא ואני הראיתי לו כמו שאיני מאמין לו ואמרתיו לו שעדיין הרבה צריך בקור. מכל זה יראה הקורא כי אין לסמוך בזה על החכם כרמולי.

הגאון הזה הניח אחריו בן גדול בתורה והוא הגאון מו"ה אברהם קלמנקש והיה חד מבי דינא רבה דק"ק קראקא בזמן הגאון בעל תו"ט, והרב בעל כלילת יופי הביא כי בפנקס הדיונים בקראקא נמצא הרבה פעמים חתום שמו בין שאר הגאונים בשנת ת"י, ת"א, ונוסח חתימתו נאם אברהם בלאאמור הגאון כמ"ה אליהו קלמנקש זצ"ל חתן הראש והקצין מ"ה זלמן ר' יעקב וואהלש ז"ל, ונפטר הגאון ה"ר אברהם קלמנקש בקראקא, י' מנחם ת"יב.

(נט) ה"ר אליהו ב"ר שמואל יוסף משה סג"ל ליפשיין. דיין דק"ק קראקא ונמצאה חתימתו בפנקס

דף 14 על שטר מכירת בית מן כ"ב אלול שצ"ח ותתום בתחלה יצחק בלא"א אברהם משה ישראל זלה"ה איילנבורג ואח"כ חתום ה"ר אליהו הנ"ל ואחריו משה ב"ר מרדכי זלה"ה ואח"כ נתקיימו החתימות מה"ר שמשון מלבוב, ומה"ר משה אשכנזי, יהודא ליווא סג"ל עפשטיין.

ס) ה"ר אליהו ב"ר צבי הירש. הי' דיין פה ונמצאה חתימת ידו בפנקס דף 77 על שטר מכירת זכות מן י"ז תמוז תס"ד וחתום בתחלה הקי' יצחק סג"ל החפ"ק לבוב ואח"כ ישעי' מבית קאצינלנפוגין, משה מזאמושט, חיים מלבוב, שלמה זלמן כ"ץ, יחיאל מיכל מסאקאל ואח"כ אליהו בה"ר צבי הירש ולה"ה.

סא) ה"ר אליהו ב"ר אברהם מייזלש. ספרא ודיינא בלבוב תוך העיר ונמצאה חתימתו בפנקס דף 88 תחת העתק פסק דין בחלוקת שותפים מן כ"א אלול תפ"ה וחתומים שם נתן נטע בהרב המאה"ג מו"ה יקותיאל זלמן סג"ל, נאם פנחס זעליג ב"ר יודא ווילנר זצ"ל, נתן בא"א ה"ר שמעון ז"ל ונאם אלימלך סג"ל מלבוב, ואח"כ נתקיימו החתימות וחתום אליה מייזלש מלבוב.

סב) ה"ר אליהו מרגליות מלבוב. בנו הי' ה"ר אביגדור, ע"י לעיל בס"י ל"ד בערך ה"ר אביגדור ב"ר אליהו.

סג) ה"ר אלימלך סג"ל מלבוב. דיין דתוך העיר, ע"י לעיל בס"י ס' כי נמצאה חתימתו בפנקס:

סד) ה"ר אלימלך ב"ר אליעזר ליבערמאן הלוי. הי' אב"ד בעיר בילקאמין ומנוחתו כבוד פה ונפטר

יום ד' ט' אדר ת"ד ומצבתו נעתקה במצב"ק ח"א 2 ס' ל"ה וחרות עליה:
וילך אלימלך הליכות עולם שם לו, טוב לו תורת פיו שהוגה בתורה בחשבה באורה פה מפי' מרגלין עסק במצות ה' ברה איש צדיק בדורו הגאון מאור ישראל בוצינא קדישא אספקלריא המאירה מוה"ר אלימלך במוה"ר אליעזר ליבערמאן הלוי שהי' אב"ד בולקאמין, נתבקש בישיבה של מעלה יום ד' ט' אדר ת"ד לפ"ק, תנצב"ה:

סה) ה"ר אליעזר ב"ר מנוח. באות ק' ס' תצ"ו הבאתי את הגאון מוה"ר קלמן ווירמיווא שהי' אב"ד ור"מ פה משנת רע"ה עד שנת ש"כ, וחתנו הי' הגאון ה"ר אליעזר הנ"ל ונדפסה ממנו תשובה בשו"ת הרמ"א ס' ט"ו אחרי תשובת חותנו הגאון מו"ה קלמן הנ"ל, וכן בשו"ת שארית יוסף בסוף ס' א' הביא וז"ל: בהיות שבנגדי הי' חולק עלי קצת, כתבתי למקצת חכמי דורנו והסכימו על ידי והם: הזקן כמו"ה קלמן ז"ל מווירמיווא אשר משכן כבודו ובית מדרשו היה קבוע בק"ק לבוב וגם חתנו הגאון כמו"ה ליזר ז"ל, והאריכו ג"כ בראיות והם בידי עכ"ל. יותר מזה לא נדע דבר אודותיו.

סו) ה"ר אליעזר ב"ר מנשה. היה ריש מתיבתא פה ונפטר א' דר"ח תמוז שני"ב. ועל המצבה חרותים הטורים האלה (מצב"ק ח"א 2 ס' ז' וח"ד דף ע' ע"א).

(כ"לסס) ביום א' דר"ח תמוז שני"ב לפ"ק.

(כ"לסס) נגעו ונטמן צנצנת המן פאר הומן הגאון החסיד תפארת ישראל מוה"ר אליעזר בן מו"ה מנשה ריש מתיבתא דפה לבוב אשר כל ימיו היה יושב באוהל של תורה ולמד עם תלמידים בחרודה של תורה ובחבורה של מופלגי תורה בפלפולא חריפא בשתא סדרא, בהויות דאבוי ורבא ובגמרא ובסברה בפלפול בחריפות והי' עוסק במצות גבאי צדקה פה לבוב ככה"כ החדשה, ובגמילות חסד עם העניים והאביונים, בזכות זה תנצב"ה:

ז' ה"ר אליעזר ליפמאן ב"ר עקיבא. מנותחו כבוד פה ונפטר ביום א' ז'
שבט ת"א ומצבתו נעתקה במצב"ק
ח"א 2 סי' ס"ט וחרות עליה:

נטמן נרתק התורה ארי שבחבורה הגאון המופלא החכם הגדול השלם המקובל
האלהי מוהר"ר אליעזר ליפמאן בן מו"ה עקיבא עלה ונתעלה לישיבה של מעלה
וממי באר צדקתו חלקו בחיים יגע בתורה בן שלשים ושנים שלא יגע תלמיד
ותיק בן כפלים אשרי לו שתלמודו בידו מתקיים, ויצרור את נשמתו בצרור החיים,
ה' הוא נחלתו וינוח על משכבו בשלום, אמן:

סה) ה"ר אליעזר ב"ר אשר. הי' ריש מתיבתא וחד מהקדושים (עי' לעיל
סי' ט"ו) ונהרג בשבת ח' אייר תכ"ד ומצבתו
נעתקה במצב"ק ח"ב בהתחלתו ובח"ד דף ט' ע"א סי' ג') וחרות עליה:

אוי ואבוי כי נלקח בחטאנו ומת במיתה חמורה וקשה בידו ארורה מורנו מ"ה ג'
ריש מתיבתא הגאון מו"ה אליעזר בן מו"ה אשר, אשר נהרג ע"י הפוחזים ביום
שבת קודש ח' אייר תכ"ד פה ק"ק לבוב בחוף לעיר בעבור שהרכיז תורה בישראל
והעמיד תלמידים רבים לכן בזכות זה תהא צרורה נשמתו בצרור החיים ה' הוא
נחלתו וינוח על משכבו בשלום וה' ינקום נקמת דמו במהרה:

סט) ה"ר אליעזר ב"ר שמואל. חד מהקדושים ונהרג ג"כ בשבת ח' אייר תכ"ד
ומצבתו נעתקה ג"כ שם וחרות עליה:

פה נקבר ונאסף הקדוש והטהור מו"ה אליעזר במו"ה שמואל אשר מסר נפשו
ונהרג במיתה קשה ביום השבת קודש ח"ת אייר תכ"ד היה למערכת עצים ואש
תנצב"ה וה' ינקום נקמת דמו:

ע) ה"ר אליעזר ב"ר אביגדור. חד מהקדושים ונהרג ג"כ בשבת ח' אייר
תכ"ד ועל המצבה חרותים הטורים האלה:

פה נטמן הקדוש והטהור מו"ה אליעזר במו"ה אביגדור בעבור שקדש השם הגדול
והנורא ומסר נפשו להריגה ביום שבת קודש ח"ת אייר תכ"ד לפ"ק בזכות זה
תנצב"ה וה' ינקום נקמתו:

עא) ה"ר אליעזר ב"ר ראובן הכהן. ג"כ חד מהקדושים ונהרג ביום השבת
ח' אייר תכ"ד וחרות על המצבה:

פה טמון גוף קדוש ה"ה הרב הקדוש והטהור מו"ה אליעזר במו"ה ראובן הכהן
בעבור שמסר נפשו על קדושת השם המיוחד ונדרן במיתות חמורות ונשרף גופו
במדורה ביום עברה ביום השבת קודש יערבנו בח"ת אייר תכ"ד לכן בעל הרחמים
יצרור בצרור החיים את נשמתו ויעלה זכרונו כאפרו של יצחק ובהרנוג מלכות
עשרה וה' ינקום נקמת דמו ודם עבדיו השפוך כריח נחוח אמן:

עב) ה"ר אליעזר ב"ר אליהו. חד מהקדושים ונהרג ביחד עם אחיו ה"ר
יצחק י"ד אייר תכ"ד ומצבתו נעתקה במצב"ק
שם סי' ל"ז וחרות עליה:

אל נקמות ה' נקום נקמת דם עבדיך השפוך וינקום נקמת דם הקדושים שמסרו
נפשם על קדושת השם המיוחד והנורא כי אוי ואבוי אנשי אמנה אבדו, ואין מי
עומד בפרץ וגורר גדר הני תרי אחי המופלגים הקדושים הטהורים החסידים גדולים
בתורה ובקדושים מוהר"ר יצחק ומוהר"ר אליעזר בני האלוף הגאון מו"ה אליהו
ר"ש היו יושבים באהלה של תורה ולומדים על תלמידים שיעורים כסדרן והיו
חריפים ושנונים אוי כי נהרג בידו ארורה במיתות חמורות ביום י"ד אייר תכ"ד
וה' ינקום דמם במהרה ויצרור בצרור החיים את נשמתם ה' הוא נחלתם וינוחו
על משכבם בשלום:

עג) הרופא ה"ר אליעזר ב"ר יוחנן ברוך מיונה. הוא אחיו של ה"ר שמחה דאקטור, נפטר בר"ה אלול תל"ב ונוסח המצבה העתיק בעל מצב"ק ח"ג סי' י' וח"ד דף ה' ע"א וחרות עליה:

אוי ואבוי שוד ושבר כי נאסף בדמו ימיו וזי על האי שופרא דבלי בארעא שופרא דתורה ומעשים נוראים צדיקים וישרים אשר צדקת פורונו נודע בישראל והיתה תורתו אומנתו ויגע בתורה ה"ה החכם הגדול בתורה וביראת ה' הרופא מומחה לרבים מו"ה אליעזר במו"ה יוחנן ברוך מיונה כל ימיו היה ותיק וחסיד במלאכתו ותפלתו זכה ושלמה בגוף ונפש פה המתגבר בתורה יגוה בעפר, לכן בזכות זה הנצב"ה, נפטר ביום ר"ח אלול תל"ב לפ"ק:

עד) ה"ר אליעזר ב"ר משה הכהן פרופס. בעל מצב"ק ח"ב סי' ד' הביא נוסחת מצבת הרב הגאון הגדול מופת הדור מו"ה אליעזר הכהן פרופס אב"ד וריש מתיבתא דק"ק אמסטרדם הבירה וריש מתיבתא דפה לבוב. וחרות עליה:

ספון פה חלקת מחוקק ראש עמ"ה^א צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל רב הלוי גאון המפורסם, בישראל גדול שמו מורנו ורכנו ראש גולה אריאל הגאון האלוף מגורה המהורה מוהר"ר אליעזר במוהר"ר משה הכהן פרופס וצללה"ה מק"ק אמסטרדם היה ריש מתיבתא ואב"ד דשם וריש מתיבתא דפה. וכי נתבקש בישיבה של מעלה עליונים ששו ותחתונים כבו ביום אשר נלקח ארון האלהים אשר האיר עיני ישראל בתורתו והיה ריש מתיבתא דפה והרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים רבים אשר שמו מימיו ממקור מים חיים, לכן בזכות זה ילך לפניו צדקתו ולהשמיע במרום קולו, יבוא שלום ויגוה על משכבו בנוה שאנן אמן הנצב"ה נפטר ביום ב' מנחם תנ"ח לפ"ק.

וראיתי בס' כלילת יופי ח"א צד מ"א ע"ב שמפקפק באמתת המצבה וכתב הגאון הזה לא היה ולא נברא כי לא נמצא שמו ושם אביו לא בין רבני אמסטרדם ולא בין רבני ותופשי ישיבה בק"ק לבוב ובשנת תנ"ח היה הר"מ והאב"ד בלבוב הגאון ה"ר משה חריף, ובאמסטרדם ה"י אז הר"מ והאב"ד הג"מ משה יהודה במו"ה קלונימוס הכהן הנקרא בשם ר' ליב חריף שנתקבל שם בשנת תמ"ה, אולם עדה המצבה אבל יכול להיות כי הוסיף בעל מצב"ק "היה ריש מתיבתא ואב"ד דשם" כדרכו להוסיף תוארים ואולי היה שם איש פרטי ולא אב"ד והנה כתבתי לידידי הרב הגדול מוהר"ר דוב אריה רישטער אב"ד בראטטערדאם לחקור על השם הזה ר' אליעזר ב"ר משה הכהן פרופס אם היה אב"ד באמסטרדם והשיב אלי כי חקר ודרש אצל רבים וכן שלמים היודעים קדמוניות העיר אמסטרדאם וכלם כאחד ענו ואמרו כי מעולם לא היה רב באמסטרדאם בשם הזה ומשנת תמ"ה עד תס"ז ה"י שם אב"ד הרב הגאון מוהר"ר משה בן ה"ר קלונימוס הכהן, לכן אין ספק אצלי שבעל מצב"ק בדה השם הזה מלבו או היו האותיות מטושטשות מרוב הימים ובהרבה דברים אין לסמוך עליו, וקשה למצא כעת מקום המצבה בבית החיים דפה.

עה) ה"ר אליעזר במוהר"ה. מנהיג חתום בפנקס דף 158 על פסק דין מן ב' שבט תנ"ה בנדון חוקת הבתים בעיר סקאליט וחתום שם הגאון ה"ר פנחס משה, ואחריו יהודה במהר"י

יאזלוויצר, שלמה לאנדא סג"ל, חיים מאך מצומויר, שמשון בר שלמה הי"ד ז"ל, ואח"כ חתום נאם אליעזר במוהר"ח ז"ל, ואח"כ נתקיימו החתומים מן ג' אייר תכ"ב והתום הק' משה מזאמושט.

עו) ה"ר אליעזר ליפמן סג"ל בר יהודה ליב. דיין דפה, ונמצאה התימת ידו בפנקס דף 118 מן ו' חשוון

תפ"ח על פסק דין אחר שבועת כתובה וחתום בראשונה ה"ר חיים יהודה ליב איטינגא חונה פ"ק לבוב, ואח"כ באו עשרה על החתום והוא אחד מהם. ושם ע"ב על פסק דין בנדון עובון משנת תק"ג, ובדף 167 מן ט' אדר ת"ץ על פסק דין בנדון עובון וחתום בין שבעה טובי העיר. ובדף 139 מן כ"ה אייר תצ"ו נמצא חתימתו בין שבעה טובי העיר (עי' הוספה י"ז).

עז) ה"ר אליעזר בר אשר. מנוחתו כבוד פה, וזה נוסח המצבה (מצב"ק ח"ב סי' ט"ז):

פה הונח גוף קדוש וטהור שמו נודף כשמן הטוב סתרי תורה בו נטמן ה"ח הרב הקדוש הגדול בתורה ובסודות התורה יודע לדרוש על כל קוץ וקוץ תלי תלין של הלכה מו"ה אליעזר כמו' אשר, אשר שמו נודע בשערים המצוינים בהלכה והרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים רבים והיה מתפלל כל היום בקדושה ברמ"ח אבריו ויודע לכון רבונו בתפלתו כחוק' ועשה משפט וצדקה והאיר עיני ישראל בתורת ה' ועסק בגמולות חסד, בזכות זה תנצב"ח:

עח) ה"ר אלכסנדר זיסקינד בר משה. בפנקס הקהל אשר ת"י צד 130 מצאתי שבא לפני הבי"ד ה"ר יעקב

גבריאלי בהרב המאה"ג מוהר"ר אלכסנדר זיסקינד שהי' חתן הראש הנגיד מוהר"ר יהודא ליב דובש הנקרא ר' ליב ר' יהושע'ש מקהלתנו יצ"ו ועשה מתאה בנדון הנחלאות כו' ונעתק שם המאהה מאביו וכתב שם הרב המאה"ג מוהר"ר אלכסנדר בר משה כו' מזה נראה כי ה"ר אלכסנדר היה חד מגדולי הדור ומתואר בתואר "המאה"ג" והוא מן ח' אדר תק"ח וחתום שם הגאון ה"ר אריה ליב כהן ראפפורט, ואחריו משה מגיד, יוסף סג"ל, מרדכי במוהר"ץ, משה בר יוסף.

עט) ה"ר אלכסנדר סנדר בר יהושע ולק הכהן. הוא בן הגאון בעל הסמ"ע, ועל מצבתו מכונה ה"ר

שמואל אלכסנדר, לכן הבאתיו באות ש' סי' תקכ"ח ע"ש.

פ) ה"ר אלכסנדר זיסקינד בר"א ליב. דיין וחתום בפנקס דף 167 על פסק דין בנדון עובון מן ט' אדר ת"ץ

והתומים שם יקותיאל זלמן עפשטיין, יהושע פ"ק שור מלבוב, שמריה שמערל סג"ל הורוויץ, יהודה ליב מוואיסדיסלב, אליעזר ליפמאן במהר"ל סג"ל, ישכר בער בר משה איגרא. ובדף 94 מן י"ט אדר ראשון תצ"א על קיום שטר שלישיית וחתומים עמו שמרי' שמערל סג"ל הורוויץ, שמואל מזאלקווא, ובדף 74 מן כ"ה ניסן תצ"ו על פטור וחתום עמו יוסף יהושע פ"ק שור מלבוב, שמואל מזאלקווא. ובדף 98 מן ר"ח אדר שני תצ"ט על פסק תקון דרך בבהכ"נ ונמצאו שמה הרבה חתימות י"ב במספר והוא אחד מהם.

א) ה"ר אלקנה ב"ר דוד. היה מנהיג המדינה ובעל מצב"ק ח"ב בתוספת קדש דף ל"ג ע"ב הביא נוסח מצבתו:

פה נטמן אביר הרועים מעשיו שעשועים ה"ה האלוף הראש המנהיג הגדול בתורה מוהר"ר אלקנה בהגאון מוהר"ר דוד ז"ל הנפטר ביום ה' י"ב טבת תמ"ד לפ"ק חכם גדול והיה עוסק בתורה יומם ולילה בפלפול ובסברא הריף בתורה ובגמרא, ובזכות זה תנצב"ה:

ב) ה"ר אברהם פישל ב"ר צבי. היה אב"ד ומנהיג ד' ארצות ונשיא דארעא דישראל, נפטר בלובב בשנת תי"ג ואביו

ה"ר צבי היה בן הגאון מו"ה אפרים פישל ז"ל מבריסק, הובא בב"ח או"ה ס' רע"ג, ובדרישה יו"ד ס' ט"ז ובפרישה א"ח ס' כ"ה כ"ז ואה"ע ס' קכ"ט בהגה ס' וע"י עיר תהלה צד 168 מה שכתב הגאון הר"י לעוונישטיין אב"ד מסעראצק נ"י, ובסמ"ע חו"ט ס' ס"ט סק"כ וה"י חתן המהרש"ל, אשתו הרבנית מרת גיטל בת ה"ר מרדכי נפטרה יום ה' ב' דר"ח חשון תי"ג (ע"י מצב"ק ח"א 1 ס' ס"א וח"א 2 ס' קי"ח) בנו ה"י הגאון מוהר"ר זאב וואלף ז"ל אביו הגאון מו"ה שמואל מקראקא אשר הוציא לאור ס' קול הרמ"ז פעם ראשונה באמסטרדאם בשנת תע"ט וחתנו של ר' אפרים פישל היה הגאון מו"ה אריה ליב האבד"ק קראקא המובא בעיר הצדק ס' ט"ז ובכלילת יופי ח"א דף ע"ח ע"ב. וה"ר ארי' ליב ה"י נקרא ר' ליב ר' פישלס ע"ש חותנו ה"ר פישל מלובב וה"י בתחלה אב"ד בק"ק ווינא ובק"ק פרעמיסלא ואח"כ בקראקא ובשנת תכ"ה כבר ישב על כסאו בקראקא ונפטר ט"ז אייר תל"א ובנו השני של הגאון ר' אריה ליב ה"י ה"ר אפרים פישל שה"י פרנס הדור ונשיא העדה בק"ק לודמיר והמדינה ונאמן דב"י מד' ארצות, ע"י כ"י שם דף פ' כהערה ובמצבת קדש ח"א 1 ס' כ"ד וח"א 2 ס' מ"ד, הביא על הגאון ה"ר אפרים פישל: הוא היה התן הגאון מהר"ל מקראקא, יש לתקן וצ"ל ה"י חותן הגאון מהר"ל מקראקא כי הגאון ה"ר אריה ליב ה"י חתנו. ונוסח המצבה הובא שם וחרות עליה:

מבוכה וצרה, בו נלקח האורה, בפ' כי לקח א'ת'ו אלקים ליצירה, יצאה בטהרה נשמתו אלוף פאר ראש ישראל, אב"ד ומנהיג הקהלה והמדינה, אבן כוחן ואבן פנה, ווי ווי קברניטא דספינה, פה מפיק מרגליות, רב תבונה ראש גולה אריאל גבאי צדקה ומרא דארעא דישראל ידו פתוחה לעניים אוכלו לחמו נודע בשערים שמן תורק שמו מורנו ורבנו הרב הגאון רבי אפרים פישל בן מו"ה צבי, חכם עדיף מנביא פיור נתן לאביונים בצדקה וגמילות חסדים ושאר מעשים טובים כספיר ויהלום, בגופו ובנפש במרומים, שמה מעשיו הנעימים יעלו כריח ניותו וכקטורת הסמים להסתירו בסתר כנפיו לעולמים:

והנה על המצבה (כאשר הביא בעל מצב"ק) חרות „אב"ד" ובס' חותם ה' חבור קטן על ה' מילה (פפד"א תק"ג) כתוב על השער ולקט ואסף הרב המאה"ג מו"ה יוסף אבד"ק ייסלינג וק"ק בוחאווי ודיין דק"ק לובלין בהרב המאה"ג מוהר"ר ארי' ליב בהגאון מו"ה זכר'י מענדל אבד"ק בעלזא והגליל בן הגאון מו"ה ארי' ליב אבד"ק קראקא והגליל שיה"י נקרא ר' ליב ר' פישלס חתן הרב המאה"ג מוהר"ר אפרים פישל אב"ד דק"ק לוקאבוי עכ"ל. ובעל שה"ג החדש אות ל' ס' ס"ב הביא ג"כ שה"ר ארי' ליב אבד"ק קראקא ה"י חתן הגי"ט פישל אבד"ק לובב.

ג) ה"ר אפרים ב"ר שלום פרידמן. היה דיין ומ"צ דחוץ לעיר בזמן הגאון בעל ט"ז, ובפנקס הקהל דף 35 נמצאה חתימת ידו על קיום חתימת הגאון ה"ר אפרים ב"ר אליקים געץ אשר חתם בתחלה נאם יהודה אברהם מבית לוי ואחריו נאם אפרים במוהר"ר שלום פרידמאן ז"ל, ואחריו חתום נאום ישעי' בלא"א מוהר"ר סענדר כ"ץ זצלה"ה, ואח"כ נתקיים מהגאון בעל ט"ז מן כ"ה מנחם שנת תכ"א. ובדף 47 בשנת תט"ז נמצאה חתימתו על קיום פסק דין של ב"ד אשר חתמו מקודם ובתחלה חתום אברהם סג"ל גרויפין מלבוב ואח"כ חתום ה"ר אפרים הנ"ל, ועוד בדף ההוא משנת ת"ל חתום נאם אפרים במוהר"ר ש"ף מלבוב, וכן בדף 53 מן כ"ה כסלו תל"א על בטול שטר מכירה חתום אחר חתימת ה"ר אברהם סג"ל גרויפין מלבוב, והוא חתום נאם אפרים במוהר"ר ש"ף זלה"ה ועוד כמה פעמים נמצא חתימתו בפנקס.

ד) ה"ר אפרים ב"ר אליקים געץ. דיין ור"מ דפה ונמצאה חתימתו בפנקס הקהל אשר ת"ד דף 35 על שטר מכירה מבית אחד בלבוב מהוץ לחומה שנמכר להגאון ה"ר נפתלי הירץ ב"ר יהודה זעלקעל (עי' אות נ' סי' תמ"ז) והוא מן ז' אדר ת"ד וחתום נאם אפרים בלא"א מוהר"ר אליקים געץ ז"ל, ואחריו חתום נאם משה נח יונה בלא"א מו"ה משה זצ"ל מזאלקווי, ושם בפנקס מצד השני נתקיימה חתימת ה"ר משה נח יונה זצ"ל מזאלקווי מאת הרב ר' מאיר איש מבית לוי מלבוב, ומאת הרב ר' אברהם ר"ג גרויפין ומאת ה"ר בנימין וואלף בן ה"ר יואל ז"ל, וחתימת ה"ר אפרים ב"ר אליקים געץ נתקיימה מאת ה"ר יהודה אברהם מבית לוי ומאת ה"ר אפרים ב"ר שלום פרידמאן ז"ל ומאת ה"ר ישעי' בלא"א מוהר"ר סענדר כ"ץ זצלה"ה, ואח"כ ביום ג' כ"ה מנחם שנת תכ"א קיים הגאון הט"ז את החתימות וחתם נאם דוד הוא הקטן בא"א הקצין הר"ר שמואל זלה"ה, ואחריו זאב וואלף בן לא"א ה"ר ראובן זעלקל מלודמיר. וראיתי במצבי"ק ח"ב סי' מ"ד שהביא נוסח מצבת הגאון מוהר"ר אבריל בהרב ר' אליקים געטציל נפטר ר"ח ניסן תכ"ה והביא שם כי נזכר בפנקס, אבל בפנקס שהבאתי צד 35 כתוב אפרים ב"ר אליקים געץ, וגם במצבי"ק שם דף כ"א הביא כי הגאון מוהר"ר אבריל בן הגאון מו"ה אליקים געטציל והגאון מו"ה נח יונה בן מו"ה משה ז"ל חתומים ביחד עם הגאון בעל הט"ז על שטר מכירה על בית אחד שנמכר להגאון מו"ה הירץ בהגאון מוהר"ר יהודה זעלקי נכתב בפנקס, עכ"ל. אולם בפנקס כתוב אפרים ולא אבריל וגם ב"ר אליקים געץ, ולא געטציל, ולא חתם עם הט"ז רק הגאון בעל הט"ז קיים את החתימה מהשטר, גם כתוב בפנקס שנמכר הבית להאלוף המרום מוהר"ר נפתלי הירץ במוהר"ר יהודה זעלקל ובעל מצבי"ק הוסיף תוארים כדרכו, גם כתוב שם משה נח יונה והוא השמיט שם משה משמו. וזה נוסח המצבה.

הציבו לך ציונים שימי לך מספר תמזורים על כי לוקח ראש המורים יום מבוכה וצרה כי נלקח ארון האלהים ה"ה הגאון מוהר"ר (אבריל) [אפרים] בהרב מוהר"ר אליקים (געטציל) [געץ] היה דיין הגדול המצוין וריש מתיבתא רבץ בתורה

כארי וכלביא והעמיק בפלמול חריף סיני ועוקר הרים פה מפיך מרגלין וסגפירין
בשתא סדרי, ירד וצלל במי ים התלמוד ולמד עם תלמידים, בזכות זה הנצב"ה:
נפטר בר"ח ניסן תכ"ה לפ"ק:

פה) ה"ר אפרים זלמן ב"ר יהודה ליב שור. היה מגיד בק"ק לבוב ועל מצבת
האבן שעל קברו נרשם בלשון זה:

הגאון הגדול מוה"ר אפרים זלמן שור בהרב מוה"ר יהודה ליב שור, נפטר ד' אייר תל"ד
ועי' לעיל סי' כ"ט.

פו) ה"ר אפרים פישל. בפנקס צד 77 על קיום שטר חזקה משנת תמ"ז
ביריד יערסלאב נמצאה חתימת „אפרים פישל" בין
מנהיגי ד' ארצות ונמצאה שמה גם חתימת הגאון ה"ר פנחס משה.

פז) ה"ר אפרים ב"ר צבי הירש. הוא בן הגאון חכם צבי ורבינו יעביץ לקח
את בתו בזוג שלישי ה"ה מרת בתיה צביה
(עי' תולדות יעביץ צד 8). נפטר ביום ב' ג' ניסן תקל"ב ועל מצבתו חרותים
הטורים האלה (מצב"ק ח"א 2 סי' קי"ג):

נפטר ביום ב' ג' ניסן תקל"ב לפ"ק.
מצבת זרע קדש מחצבתה הלא הוא המאור הגאון מו"ה אפרים ה' חסיד ה'
ענו נאה דורש ונאה מקיים בן הגאון האמתי חכם צבי ז"ל, היה זריו כמעות ה'
ויצאה נשמתו בקדושה ובטהרה בזכות זה הנצב"ה:

פח) ה"ר אריה ליב ב"ר יוסף געץ. באות י' סי' רכ"ד תמצא ה"ר יוסף ב"ר
אליקים געץ ה' אב"ד דפה מחוץ לעיר
והי' חתן הגאון מהר"ם לובלין ז"ל. ומצאתי בפנקס הקהל אשר ת"י צד 33
נוכר שם כי ה' להגאון ה"ר יוסף ז"ל שני בנים שם האחד ה"ר זאב וואלף,
ושם השני ה"ר אריה ליב.

פט) ה"ר אריה יהודה ליב ב"ר משה. בעל שם הגדולים החדש באות ל'
סי' נ"ז הביא ז"ל: הרב מוהר"ר אריה
יהודה ליב הגאון החסיד האמתי המקובל המפורסם בדורו איש אלהים קדוש
יאמר לו אב"ד וריש מתיבתא דק"ק פרעמיסלא וק"ק לבוב והיה נקרא
ר' ליב חסיד נכד רבינו הרמ"א ז"ל, עכ"ל ובאות י' סי' ע"ז הביא ז"ל ה"ר
יוסף סג"ל בן הגאון מו"ה משה חריף אבד"ק לבוב, וה"ר יוסף היה חתן
הגאון המקובל אלהי מוהר"ר יהודה ליב חסיד אבד"ק לבוב ודק"ק פרעמיסלא
עכ"ל ולא נודע איה מקום מנוחת הגאון ה"ר אריה יהודה ליב וחתנו ה"ר
יוסף סג"ל בן הגאון ה"ר משה חריף ז"ל וזה לא כביר כתב אלי החכם השלם
מוהר"ר שמעון מנחם לאזער כי מצא בפרעמיסלא שתי מצבות ישנות
ונשחתו מאד מחציה ומעלה כי האותיות הבולטות נפלו ונשמטו מעל פני
האבן אך מחציה ולמטה נשארו איזה תיבות, על המצבה האחת נשארו המלות:
דק"ק לבוב והגליל וק"ק פרעמיסלא והגליל החסיד הטהור מוהר"ר משה אריה
יהודה ליב חסיד וענו כמשה הנצב"ה.

ואצל המצבה נמצאה מצבה שנית של ה"ר יוסף בהרב ר' משה משנת תסי"ב.
אח"כ הודיע זאת החכם הנ"ל בהאסיף הרביעי משנת תרמ"ח ואין ספק
אצלי כי המצבה הראשונה היא מצבת הגאון ה"ר אריה יהודה ליב ב"ר משה

הנ"ל ואח"כ הוסיפו עליו גם השם משה. והמצבה השניה היא מחתנו ה"ר יוסף בהרב ר' משה והנה ה"ר אריה יהודה ליב הוא אשר הספידו בס' שמנה לחמו ח"ב פ"ו ונמצא שם כי נפטר בש"ק י"ג אייר תנ"ה, והוא אשר מצאתי חתימת ידו בפנקס הקהל אשר ת"י דף 40 מן י"ג חשוון תל"ה על פסק דין בנדון שטר פרוע וחתום אריה יהודא מלאדמיר הדר בלבוב מחוץ לעיר ואחריו חתמו שם ה"ר אברהם גרויפין מלבוב וה"ר יהודה אברהם מבית לוי. ובתנ"ך דפוס אמסטרדאם משנת תמ"ז נמצאה הסכמתו בועד יריד יערסלאב מן יום ג' כ"ב אלול תל"ז וחתום אריה יהודה ב"ר משה מלאדמיר הדר בלבוב דה"ל [צ"ל דה"ל והוא ר"ת דחוץ לעיר], וכן בירושלמי זרעים עם פ"י ה"ר אליהו מפולדא (אמסטרדאם ת"ע) נמצאה בין הסכמת הגאונים גם הסכמת מלבוב מן י"ב טבת תנ"א ובא על החתום אריה יהודא מלאדמיר ואח"כ חתום נאם הצעיר פנחס משה (הוא הגאון ה"ר פנחס משה חריף) ונאם יוסף סג"ל מלבוב ונאם הצעיר יהודה ליב ר"מ דק"ק לבוב מחוץ לעיר. הגאון ה"ר יוסף סג"ל הוא בנו של הגאון ה"ר פנחס משה, וגם הוא חתן הגאון ה"ר אריה יהודה מלודמיר המובא למעלה והגאון ר' יהודה ליב ר"מ דק"ק לבוב מחוץ לעיר הוא ה"ר יהודה ליב סג"ל ב"ר יעקב המובא להלן (אות י' סי' קצ"א), ואין להחליפו עם ה"ר אריה יהודה ליב ב"ר משה שה"י אב"ד בלבוב ובפרעמיסלא ומנוחתו כבוד שם. ובס' לקט שמואל לה"ר שמואל פייביש כהנא בסוף הספר בלקושים בשם דרוש שמואל הביא בפ' תרומה את הרה"ג ר' ליב חסיד אבד"ק לבוב, גם בא בהסכמה על ס' בית הלל (דיהרנפורט תנ"א) ביחד עם רבני ד' ארצות מן יום ד' ג' תשרי תנ"ב בועד יערסלאב וכן בא שם בין החתומים הגאון ר' פנחס משה מלבוב, וכן בא בהסכמה על שו"ת בית יעקב שנת תנ"ג ד' תשרי וגם שם בא ביחד עם הגאון ה"ר פנחס משה הנ"ל בין שאר רבני ד' ארצות וכן הרב מוהר"ר נפתלי הירש ב"ר שמשון לאנגלאזי מסגורשי וויען הוציא לאור את המדרש רבה עם פירושו הקצר נפתלי אילה שלוחה (פפד"א תני"ב) בהסכמת גאוני ד' ארצות בועד יערסלאב מן ח' תשרי תנ"ב ובתוב שם עליהם בזה"ל: הסכמות הגאונים הרבנים רד' ארצות ה"ה הגאון הגדול המקובל החסיד כמוהר"ר ליב חסיד אב"ד דק"ק פרעמיסלא, והגאון הגדול החריף הרב הנקרא כמז"ה פנחס משה חריף אב"ד וריש מתיבתא דק"ק לבוב, ועל זה באו על החתום נאם הצעיר פנחס משה מלבוב, ונאם אריה יהודה מלודמיר. והג"מ עוויאל מייזעלש אב"ד דק"ק עיר חדש בגליל קראקא בעהמ"ה ס' תפארת הצבי על מס' ביצה (ואלקווא תקס"ג) התיחס אחריו והביא הג"מ אריה יהודה ליב חסיד שה"י אב"ד ור"מ בק"ק לבוב ופרעמיסלא.

ז' ה"ר אריה ליב ב"ר שאול. אביו ה"ר שאול ה"י בנעוריו אב"ד דק"ק לאקטש ואח"כ נתעלה לאב"ד בכריסק ובאפטא ובקראקא ונפטר בעיר גלוגא יום ה' י"ז אייר תס"ז והוא היה בן הגאון ה"ר העשל ז"ל שה"י ר"מ דק"ק לובלין, ואח"כ אב"ד בכריסק ואח"כ נתקבל לאב"ד בקראקא במקום הגאון בעל תו"ט, ונפטר כ"י תשרי תכ"ד, וע"י אודותם בס' העורבים ובני יונה צד 34, ובס' עיר הַצדק סי' כ"א, ובס' רבני ברלין מלאנדסהוט

צד 71 ובס' כלילת יופי דף קכ"ח. הגאון ה"ר אריה ליב הנ"ל הוה חתנו של הגאון חכם צבי ז"ל שנתן לו את בתו מ' מרים לאשה, ובעצת חמיו נתקבל הגאון ה"ר אריה ליב לאב"ד ברישא ושם הסכים בשנת תפ"ד על הדפסת ס' תולדות יעקב עה"ת לה"ר יעקב איילנבערג מקראקא, וכן הסכים על הדפסת ס' יפה מראה אגדת ירושלמי (אמסטרדאם תפ"ז) והיא מן ד' אלול תפ"ה, וחתם הק' אריה ליב חונה בק"ק רישא, וכן הסכים שמה על ס' חקי דרך על ש"ע אבן העזר מהרב בעל לחם הפנים, ובשנת תפ"ז הסכים על הומש עם ג' תרגומים דפוס דיהרנפורט. ובתולדות יעב"ץ להחכם ר' אברהם חיים וואגנה (אמסטרדאם תרכ"ט) צד 21 מובאה אגרת ה"ר משה האגוז שנכתבה באלטונא עש"ק כ"ז חשון תפ"ז להגאון ר' אריה ליב בעוד שהי' אב"ד ברישא. מעיר רישא נתקבל לאב"ד בגלוגא רבתי ושם הסכים על הדפסת הש"ס של פראנקפורט-בערלין הנדפסת בראש מס' שבת והסכמתו היא משנת תצ"ד וחותם ומצורתו פרוסה בק"ק לבוב, וכן בס' קנה בשם על דקדוק (פפד"א תצ"ד) מר' מרדכי ב"ר יחיאל מיכל הלוי בא בהסכמה מן י"ד אייר תצ"ד וחתם אריה ליב חונה בק"ק גלוגא ומצ"פ בק"ק לבוב והגליל וכן בס' שכל טוב (זאלקווא תק"ט) מביא בפ' נח בשם הרב ר' אריה ליב אבד"ק גלוגא ומצורתו פרושה בק"ק לבוב, וכן בהסכמתו להשתערוות מלך הנגב עם מלך הצפון (אמסטרדאם תצ"ז) נמצאה הסכמתו מן יום א' ר"ח סיון תצ"ה וחתם הק' אריה ליב חונה ק"ק גלוגא ומצורתו פרוסה בק"ק לבוב והגליל יצ"ו, וכן בא בהסכמה על ס' בית שמואל עה"ת (זאלקווא תצ"ט) וחתם שם נאם אריה ליב חונה בק"ק גלוגא רבתי ומצ"פ לק"ק לבוב והגליל והיא מן יום ג' י"ב טבת תצ"ט (ושם נדפסה גם הסכמה מהג"מ יהודה ליב סג"ל איטינגא האבד"ק לבוב מיום כ"ז אייר תצ"ז), מזה נראה כי בעת היותו בגלוגא נקרא לשבת על כסא הרבנות בעיר לבוב, וכנראה שבשנת תצ"ט ישב על הכסא בעירנו לבוב. בהסכמתו על הרמב"ם ד' יעסניץ משנת תצ"ט נמצאה הסכמתו וחתם אריה ליב חוב"ק לבוב והגליל ומצורתו פרוסה בק"ק גלוגא, וכן בס' נצח ישראל על הש"ס להרב ר' ישראל בן משה הלוי (פפד"א תק"א) נמצאה הסכמתו מן ר"ח מרחשון שנת ת"ק וחתם חונה פה לבוב והגליל ומצורתו פרוסה בק"ק גלוגא רבתי. ובשנה ההיא שנת ת"ק בחדש תמוז נתקבל לאמסטרדאם וביום ד' פרשת עקב בא בכבוד לאמסטרדאם (שארית ישראל לר' מנחם מן הלוי פל"ד). ושרם יציאתו מגלוגא רבתי בכ"ד תמוז ת"ק כתב הסכמה על עין יעקב (אמסטרדאם ת"ק) וחתם אריה ליב חוב"ק גלוגא ומצ"פ בלבוב ועומד לשרת בק"ק אמסטרדאם, ובס' חקי דרך לה"ר יקותיאל קויפמאן בא בהסכמה חוב"ק רישא ואב"ד בק"ק לבוב ולע"ע אב"ד באמסטרדאם, ובהתחלת שנת תק"א כ"ד תשרי כבר ישב על כסאו ובו ביום הסכים על ס' קרבן אהרן על הספרא (דעסא תקי"ב). וכן בקהלת שלמה הוא חרושים על עין יעקב נמצאה הסכמתו וחותם חונה בק"ק גלוגא מן כ"ד תמוז ת"ק וממנו בעצמו שהי' אב"ד באמסטרדאם מן א' סיון תק"א וכן על ש"ע יו"ד (אמסטרדאם תקי"ד) נמצאה הסכמתו מן כ"ג שבט תקי"ד וכן נמצאה ממנו הסכמות בשו"ת השיב ר"א ושו"ת השרה (ניאוויט. תק"ט).

מירא דביא עה"ת, מגיני שלמה על מסכתות, פרח לבנון עה"ת, רפדוני בתפוחים על אגדותו מגיני זהב. באמסטרדאם יושב [על כסא הרבנות משך חמש עשרה שנה והקים שם בית המדרש הגדול (עי' הקדמת בנו הג"מ שאול ז"ל בס' בנין אריאל)].

הגאון הזה הוציא לאור מחדש שו"ת הרמ"א בדפוס אמסטרדאם בשנת תע"א בהסכמת חותנו הגאון חכם צבי, וכתב שם כי נדבה רוחו של התנו היניק וחכים האלוף המרוטם התורני האברך בנן של קדושים מו"ה ארי' ליב בהגאון הגדול מוהר"ר שאול ז"ל שהיה אב"ד ור"מ בק"ק בריסק דליטא ובק"ק קראקא והגליל מטרפולין של מדינת פולין, וכן נזכר בתוך הס' שו"ת חכם צבי בס' ע"ו בתשובת הגאון מו"ה נפתלי הכהן אב"ד פפד"ם, וכן הובא בס' קלי"א גם בשו"ת מאמר מרדכי להרב מהר"ם מדיסלדארף ושם בס' ס"ב השיב תשובה ארוכה להרב המחבר ביום טוב אלול תקי"ד וכן עוד לו שם תשובה אחת בסוף ס' ס"ג, וכן נדפס אשר שמע מפיו הגאון בעל פני משה על הירושלמי והביאו שם במראה הפנים ריש פ"א דסוטה ד"ה קטנה וז"ל: ראיתי לכתוב כאן מה ששמעתי מפה קדוש אדמ"ו הרב הגאון המפורסם אב"ד ור"מ דכאן (כונתו באמסטרדאם) ה"ה כבוד מוהר"ר אריה ליב נר"ו כו'. וכן בנו הגאון ה"ר שאול ז"ל הביאו בספרו בנין אריאל בסוף ח"ב גם בעל ידי משה על המדרש הביאו שמ"ר פט"ו, גם הביאו בעל מירא דביא בפ' תבא, ומובא בשו"ת עבודת הקדש ס' א' וס' ט"ו, ובס' שמנה לחמו דף כ"ה.

הכרוז שהכריזו רבני וויניציא ו' חשוך תצ"ה בכל בתי כנסיות נגד ר' משה חיים לוצאטו ושלחוהו לכל רבני הארצות נשלח באותה השנה גם להגאון ה"ר אריה ליב אב"ד ק"ק גלוגא וק"ק לבוב (כרם חמד ג' הערה 94 צד 156—157) ונדע מן המחלוקת ודברי ריבות שעברו בינו ובין הגאון רבינו יהונתן ז"ל בנדון הקמיעות כמפורש הכל באריכות בס' לוחות העדות ובס' שברי לוחות, ועי' מה שכתב גיסו הגאון יעב"ץ בשפת אמת ולשוך זהורית דף כ"ב ע"ג על מכתב ה"ר אריה ליב מסוף ניסן תקי"א לר' שמואל הילמן במיץ ושם מכנהו כמוהר"ר אריה ליב נר"ו אב"ד ור"מ דק"ק אמסטרדאם ומצורתו פרושה לק"ק פראג ולא נודע מאומה מישיבתו בק"ק פראג אבל ברור שראשי העדה בפראג שמו עיניהם בו לקבלו לרב שם (עי' בס' רבני ברלין צד 74).

באמסטרדאם מתה עליו אשתו הרבנית מ' מרים בת הגאון חכם צבי ואחות הגאון יעב"ץ ז"ל בי"ז תמוז תקי"ג (קול בת גלים צד 6—5) והגאון ה"ר אריה ליב הלך לעולמו באמסטרדאם בליל שביעי של פסח שנת תקט"ו ויקבר ממחרת היום יום אחרון של יו"ט ובן ס"ד או ס"ה שנים היה במותו ויסקדו אותו כל ישראל (מצבות מולדר צד 12—11):

ואלה הם בניו הראשון הרב הגאון ר' שאול נולד בעיר רישא בשנת תע"ז ונתקבל לאב"ד בלאקטש, ואח"כ נתקבל לאב"ד בק"ק דובנא רבתי (על מקום כסאו של חותנו הגאון מו"ה אברהם כהנא ז"ל), בהיותו בן שלשים ושמונה שנה מת אביו וישב על כסאו באמסטרדאם כשלשים וחמש שנה ונפטר שם

בשיבה טובה בן שבעים ושלש שנים כיום ש"ק ז' תמוז תק"ן ומצבתו נעתקה בס' העורבים ובני יונה צד 36 והוא בעל המחבר ס' בנין אריאל (אמסטרדאם תקל"ח) ומה שנדפס עוד ממנו ומתולדותיו עי' בס' העורבים ובני יונה צד 36 ובס' תולדות אנשי השם בעדת ברלין מלאדנרסהוט צד 72 ובס' כלילת יופי ח"א צד קל"ג. בנו השני הוא הגאון מו"ה צבי הירש, נולד ברישא שנת תפ"א, מרישא הלך עם אביו לעיר לבוב, ומעיר לבוב לעיר אמסטרדאם והי' סופר אביו כל הימים וכן ארבע ושלשים שנה היה ה"ר צבי הירש כאשר מת אביו בשנת תקט"ו, נתקבל לאב"ד בעדת אשכנזים בק"ק לאנדאן ובר"ח סיון תקכ"ד נתקבל מעיר לאנדאן לאב"ד ור"מ בק"ק האלבערשטאט ובשנת תקל"ג נתקבל משם לאב"ד ולר"מ בק"ק ברלין ויגיע ויאסף אל עמיו בן ע"ט שנה כיום ב' ד' אלול ונקבר למחרתו יום ג' ה' אלול תק"ס ועי' עוד אודותיו בס' העורבים ובני יונה צד 37 ובס' תולדות אנשי השם צד 72 ובכלילת יופי ח"א דף קל"ד.

גם שתי בנות היו לו להגאון מוהר"ר אריה ליב, הראשונה היתה אשת הרב הגאון הגדול מו"ה שאול הלוי שהי' אב"ד ור"מ בק"ק האג, עי' תולדות אנשי השם בהערות צד 118 וכלילת יופי ח"א דף קל"ה ובתו השניה היתה אשת הרב הגאון מוהר"ר יצחק הלוי אב"ד דק"ק לעשנוב ואח"כ אב"ד ורי"מ בקראקא (עי' להלן אות י' סי' ש"ה).

יא) ה"ר אריה ליב במהר"ז וואלף מלבוב. דיין גדול וחתום בפנקס הקהל דף 66 על פסק דין בנדון עזובן מן י"ט אייר תע"ב, ובא בראשונה על החתום נאום הק' משה מזאמושט, נאום חיים מלבוב, ונאום הק' אריה ליב במהר"ז וואלף מלבוב, וכן בדף 76 על העתק קנין מן י"א מנחם ת"ע ועל הכתב חתום נאם שלמה זלמן רייז ונאם משולם בהר"ר משה מלוצק וקיום הקנין חתמו הדיינים מן ו' כסלו תע"ג וחתום הק' משה מזאמושט, נאם הצעיר חיים מלבוב, נאום הק' אריה ליב במהר"ז וואלף מלבוב, נאם שמואל בר"ב מרגליות מלבוב ונאם יואל פייביש מה"ל, וכן בדף 158 על פסק דין מכ"ד תמוז שנת תע"ג וחתום שם הצעיר חיים מלבוב ונאם דוד טעבל בא"א מו"ה מאיר ז"ל ונאם הק' אריה ליב במהר"ז וואלף זל"ה מלבוב.

יב) ה"ר אריה ליב בריסקר מלבוב. הי' דיין פה ונמצאה חתימת ידו בפנקס דף 79 על פסק דין ופשר בין בעלי חובות מן יום ה' ו' ניסן תפ"א ובא שם על החתום נאם שמריה שמערל סג"ל הורוויץ, נאם יהושע פלק שור מלבוב ונאם ישכר בער טארניפאלר, נאם יעקב במוהרמ"ל ונאם נתן גטע מלבוב, ונאם הק' אריה ליב בריסקר מלבוב, ואח"כ נתקיימו החתימות מן יום ד' ר"ח סיון תקי"ד בחתימת הגאון ה"ר חיים כהן ראפאפארט ואחריו חתום יוסף סג"ל דיין, ואחריו הק' משה סג"ד פ"ק לבוב, ואחריהם יהודה ליב ב"ר צבי הירש קאזינר מלבוב, ושמותם תמצא במקומותם, ובערכיהם, ושם דברתי אדוותם, ובנו של ה"ר אריה ליב הי' ג"כ דיין גדול בלבוב (עי' להלן אות י' סי' רל"ט) ה"ר יחיאל מיכל ב"ר אריה ליב בריסקר.

צ"ה ה"ר אריה ליב ב"ר יהושע חיים מראווי. דיין בלבוב וחתום בפנקס הקהל דף 98 על פסק בנדון

תקון דרכים לפני ביהכ"נ מן יום ג' ר"ח אדר תצ"ט וחתום בראשונה הק' אברהם סג"ל מטיסמיניץ חפ"ק לבוב ואחריו יוסף יהושע פלק ב"א מוהר"ר משולם פייבש שור, הק' שמואל מזאלקווע, הק' מרדכי במהר"ץ מלבוב, הק' אלכסנדר זיסקינד במוהר"ר ליב זצ"ל, הק' אריה ליב במוהר"ר יהושע חיים ז"ל מראווי, הק' יוסף במוהר"ר מנחם מאניש זצ"ל, הק' ישכר בער במוהר"ר משה איגרא זללה"ה, הק' דוב בער הלוי בהרב ה"ה מו"ה מוהר"ץ הירש ז"ל, הצעיר באלפי יהודה ליב בה"ה מוהר"ר צבי הירש קאזינר.

צ"ה ה"ר אריה ליב ב"ר צבי הירש. מנהיג בלבוב חתום בפנקס הקהל דף 75 על כרוז ותקנה מן יום ו' ר"ח

אדר תק"ד שאין חשיבות לשום שטר בלי חתימת הראב"ד או הב"ד דשתי קהלות וחתומים שם הרבה הנמצאים כלם בהוספה ו' :

צ"ה ה"ר אריה ליב ב"ר אהרן שור. מנהיג בלבוב, חתום בפנקס הקהל דף 139 על שטר מתנה מן כ"ה תמוז תק"י

אשר נתנו ראשי הקהל רצועת קרקע של רשות הרבים מתנה לבן אלוף אחד שירד מנכסיו כדי להרחיב גבולו והבאתי בהוספה י"ח שמות החתומים עמו ביחד.

צ"ה ה"ר אריה ליב ב"ר חיים כהן רפאפורט. אביו הגאון ה"ר חיים כהן ה"י אב"ד דפה (עי' אות ח')

ס"י קס"ח) ובנו ה"ר אריה ליב ה"י ר"מ דפה, וכאשר הובא בצמח דוד בהוספות דף מ"ט בשנת ה"א תקי"ג עלה בדעת פרנסי העיר למנות ראש ישיבה בעיר לבוב וישימו עיניהם בהרב ר' משה ב"ר צבי הירש מיזעס, אולם הגאון ר' חיים כהן ר"פ בקש לתת המשרה הזאת לבנו ה"ר אריה ליב ויהי ריב בין בעלי מיזעס ובין בעלי רפאפורט, ולבסוף גברו הראשונים ונתקבל ר' משה מיזעס לראש הישיבה, ויהי ביום השבת כאשר דרש הרב ר' משה מיזעס הדרשה הראשונה שב לביתו ויחלה וימת בחצי ימיו בטרם מלאו לו ארבעים שנה, ונבחר הגאון ה"ר אריה ליב כהן רפאפורט תחתיו, אולם גם הוא לא ישב על כסאו ימים רבים כי מקץ שבע שנים מת על פני אביו בשנת תקי"ט, ובטעות הביא בצמח דוד שם כי לא עלתה לו שנה תמימה ומת בשנת תקי"ג, ומובא לנכון בס' העורבים ובני יונה צד 16 וכן עדה המצבה כאשר תראה להלן. וכראות אביו הגאון כי נלקח מחמדו, התחתן עם אלמנת ה"ר משה מיזעס ונתן את נכדו לבן ה"ר משה לאשה, בן ר' משה זה היה צדיק יסוד עולם, ושמו ר' אליהו מיזעס, גם שם עינו על בית הרב ר' משה והשיא את בנו ר' מרדכי מיזעס עם נכד הרב ר' דוב אלטשולר בעל מצודות דוד, כל אלה עשה לכפר פני נשמת הצדיק ר' משה מיזעס אשר חשב כי יצאה בלא יומה בעבורו, אחי הרב ר' משה הנזכר היה הרב הגדול ר' יהודה ליבוש דיינא רבא בלבוב (עי' אות י' סי' קצ"ה)

ונפטר ה"ר אריה ליב יוס ד' כ"ה סיון * שנת חס"ד ואמ"ת (תק"ט) כאשר תראה להלן מנוסח המצבה. והוא היה חתן הגאון מוהר"ר דוב בעריש האבד"ק רישא ולבוב (ע"י אות ד' סי' קכ"ט). ובנו היה הגאון מוהר"ר דוב בעריש הכהן רפאפורט האבד"ק מעזיבעז, ובנו של הגאון ה"ר דוב בעריש ה"י הגאון מוהר"ר חיים כהן רפאפורט אבד"ק אסטראה בעל מחבר שו"ת מים חיים (זיטאמיר תר"ו). מן הגאון ה"ר אריה ליב הנ"ל נמצאו הרבה הסכמות: בס' ברוך מבנים אשר ביחד עם אביו מן ח' תמוז תק"ט ובס' מענה אליהו על ב"מ ביצה ג"כ ביחד עם אביו מן כ' חשוון תק"ה ורשם שם עליו אב"ד וראש הישיבה, ובס' נטע שעשועים על סדר נשים בא שם על החתום ביום ג' ט' אייר תק"ה וחתם נאום אריה ליב הכהן רפאפורט החופ"ק לבוב יע"א, בס' פורת יוסף מהגאון בעל פרי מגדים על יבמות כתובות ביחד עם אביו מן כ"ה תשרי תקט"ז ובס' פני אריה באור על משנת ערוגה להרמב"ם מן ח"י תמוז תקי"ד, ועל ספר קהלת יעקב הדושים (זאלקווא תק"ט), ובס' שערי בנימין חלק ראשון באמסטרדם מן ט' אדר תקי"ב, ברכת אברהם (זאלקווע תקי"א) ביחד עם מר אביו ובס' שם אהרן מן ב' מנחם תקי"ד ביחד עם אביו ז"ל, בס' עטרת צבי ביחד עם אביו מן ר"ח אלול תקי"ט, ויש לו תשובה בתוך תשובות מר אביו בחלק או"ח סי' כ"ג כ"ד ובחלק יוד' סי' מ"ה מ"ו ובחלק אה"ע סי' ט"ו וזמן התשובה מן כ"ד מרחשוון תקי"ז וזכר בשם הגדולים החדש אות ל' סי' מ"ה על שם ר' ליבוש הכהן רפאפארט ובטעות הביא שם כי נפטר על פני אביו בשנת תק"ט ויש יש לתקן תקי"ט.

וראיתי כעת בהאסיף ח"ו צד 127 כי בפנקס הקהל דק"ק שקוד בקול קורא מן ח' אלול תק"ב בועד דד' ארצות בק"ק משלויץ נמצאה גם חתימת ידו הק' אריה ליב כהן רפאפארט ונמצאה ג"כ חתימת ידו בפנקס הקהל אשר ת"י בהרבה מקומות דף 144 על קיום שטר מכירה מן ה' סיון תק"ג וחתום הק' אריה ליב כהן רפאפורט חופ"ק לבוב ואחריו חתום הצעיר באלפי יהודה ליב קאזינער מלבוב, דף 119 על קיום חתימה מן כ"ח תמוז תק"ד וחתום כנ"ל ואחריו נאם דוד בלא"א ר' יוסף ז"ל מלבוב, הק' ישכר בער ב"ר משה איגרא ז"ל, מרדכי במוהר"ץ ז"ל מלבוב, דוב בעריש שור בהרב ה"ה מוהר"ץ הירש זצ"ל, נתן נטע ב"ר ראובן, צד 146 ע"ב על קנין מקום בבית"כ מן ו' אלול תק"ה, ואחריו חתומים מרדכי במוהר"ץ ז"ל יהודה ליב ב"ר צבי הירש קאזינר זל"ה מלבוב, צד 130 בנדון יורשים ושבעות כתובה מן ח' אדר תק"ה וחתום אריה ליב כהן ר"פ חונה פ"ק לבוב ובתוך הכתב כתוב: דברי דיינים בצרוף הרב המאה"ג ריש מתיבתא דקהלתנו ואחריו חתום הק' משה מגיד דביה"מ, יוסף סג"ל מלבוב, מרדכי במוהר"ץ ז"ל, משה

(* בעל מצבת קודש בנוסח המצבה הביא כי נפטר יוס ז' ח' סיון שנת חס"ד ואמ"ת וזה נעוץ והחכם כדמולי בספרו הערוכים ובני יונה הגיב שג"ל ז' סיון כי בשנת תקי"ט ה"י ז' סיון ביום השבת. והביא שם כי קבל מכהב מלבוב שמה ביום ד' כ"ה סיון וכן היא האמת כי קן חרות על המצבה יוס ד' כ"ה סיון.

ב"ר יוסף ולה"ה ואח"כ סיים שם ולהיות לאות ולמשמרת כתבנו וחתמנו בצרוף כבוד אמ"ו הרב הגאון המפורסם מופת הדור אב"ד ומ"ץ בקהלתנו פה ק"ק לבוב והגליל היום יום ד' ט"ז סיון תקל"א, וכונתם בזה אל הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ אבל לא בא שם עם התימתו. צד 143 על תוקף החלטה מן כ"ו ניסן תק"ד ובא שם על החתום ואחריו שמואל מואלקווא, יהודה ליב ב"ר צבי הירש קאינער, ישעי' ב"ר מרדכי קיקיניש, דוב בער בהרב מוהר"ן הירץ, ואח"כ קיים הכתב ובא בעצמו על החתום בכתב ידו הק' אר"י ליב כהן רפאפורט חופ"ק לבוב יצ"ו. צד 142 על קיום חתימות מן ט"ו מנחם תק"ו ובא על החתום ואחריו חותם יוסף ב"ר מנחם מאניש סג"ל, ישכר בער ב"ר משה איגרא, מרדכי במוהר"ר צבי הירש, נתן נטע במוהר"ר ראובן ז"ל. צד 89 על פסק דין בגדון בית מן כ"ח אלול תקי"א וחתם כנ"ל ואחריו יוסף ב"ר מנחם מאניש סג"ל, משה ב"ר יהודה ליב ומוזה תראה כי בשנת תקי"ג כבר שמש בקודש וא"כ כשנפטר תקי"ט הורה בצדק לערך. ט"ו שנה וזה נוסח המצבה כפי שמובא במצב"ק ח"א I סי' נ"א וח"א 2 סי' צ"ב:

חבל על האי שופרא דבלי בארעא, שופרא דמעשים טובים, מורנו ורבנו הרב המאור הגאון מו"ה אריה ליב כהן רפאפורט ולה"ה שהיה ר"מ דפה והי' צדוק תמים והר"ף ובקו ונפטר בשם טוב יום ד' כ"ה סיון חס"ד ואמ"ת לפ"ק והוא בן אב"ד דפה והגליל והורה בצדק ובחסד לעדת ה' שמונה שנים, ובתוך העיר שבע שנים זכותו יעמוד לעד:

צו) ה"ר אריה ליב ב"ר יעקב יהושע. הוא בן הגאון בעל פני יהושע, המכונה ר' ליבוש והי' אב"ד בסקאהל ובק"ק סווירו והי' תלמיד ה"ר צבי הירש אבד"ק האלבערשטאדט, ונמצאה הסכמתו בס' כתנות אור מה"ר מאיר ווארזיר מן חוה"מ פסה תקי' בעברו דרך גלוגא, וכן בועד בראדי כ"ו אייר תקט"ו חתמו י"ד רבנים ובתוכם גם ה"ר אריה ליבוש שהי' אז אב"ד בק"ק סקאהל, ועל מכתב חרב פיפיות שנשלח לכל הקהלות לקרות אותו בבתי כנסיות בכל ערי"ה להבדיל ולהפריש מאמיני ש"צ מתוך קהל הגולה (יעוין אוצר חכמה מחברת א' צד 28) חתום הק' אריה ליב חונה ק"ק סקאהל. בשנת תקי' ותק"ח ישב בוישיבתו הרמה בפ"פ דמ"ין כי נתקבל שם לריש מתיבתא בהיות אביו הגאון ז"ל אב"ד שם, ומשם נכתבו תשובה נ"ו ונ"ט בזמן הזה הנדפסות בשו"ת אור ישראל מה"ר ישראל לפשיץ (קלעווע תק"ל) והוא נתקבל אחר פטירת אחיו הגאון מו"ה ישכר בעריש ז"ל האב"ד דק"ק פאדהייץ אשר נפטר בנסעו לשם בק"ק ברלין נתקבל הוא אחריו ואח"כ עוד בחיי אביו הגאון בעל פ"י שב למדינת פולין והי' אב"ד דק"ק סקאהל ונתקבל אחר זה לאב"ד בהנובר, ובס' אור ישראל שם בסיומן כ"א נדפסה ג"כ תשובתו בהיותו כבר אב"ד בק"ק הנובר, והסכים בשנת תקל"ה כ"ח אלול בהדפסת פני יהושע ח"ד עם היסופותיו הנקראות בשמו פני אריה על ב"ק ועם קצת חדושים גם מבנו ה"ר בעריש ז"ל (פ"ורדא תק"ט) וכן מצאתי הסכמתו לס' שלחן עצי שמים להגאון ה"ר שלמה בעל מרכבת המשנה וכתב הסכמתו בעברו דרך ברלין בשנת תקכ"א ובשנה ההיא נתקבל לאב"ד ור"מ בק"ק הנובר וחתום נאם הק' אריה ליב באאמור' הגאון האמתי מוהר"ר יעקב יהושע זצ"ל לע"ע אב"ד ור"מ דק"ק הנובר והמדינה.

ובשנת תקכ"ג נתן שם הסכמתו על ס' עטרת צבי על התורה מהרב מוהר"ר נח צבי דרשן דגליל לבוב, וכן בס' עטרת ראש נמצאה הסכמתו משנת תקכ"ז וחתום הק' אריה ליב חונה לע"ע בק"ק הנובר וכן בא בהסכמה על ס' מספר צבאם וס' משנת חכמים. מלבד ספרו פני אריה על מס' ב"ק אשר בא בדפוס ה' נמצא ג"כ כ"י על מס' פסחים ביד הרב הגדול מוהר"ר ישכר בער לעזינשטיין ז"ל ועל שאר מסכתות נמצא כ"י בהאג ובאשר הביא הרב הגדול החכם הכולל והנכבד מוהר"ר נפתלי הירץ בערנשטיין ז"ל במכתבו הנדפס במתברת שם עולם צד 31 ראה בעצמו בהאג ובהנובר כמה כרכים מחלוקים שדרש ברבים ובפרט בהיותו ר"מ בק"ק פפד"ט וש"ת ובידו ה' נמצא כמה דרושים תוכחת מוסר והספדים, גם הביא שם שראה תשובה ממנו שכתב בשנת תצ"ט בהיותו אב"ד דק"ק סווירו והגאון מ"ה יחיאל מיכל היילפרין אבד"ק בערוזאן ה' חותנו נולד בשנת תע"ה ונפטר עש"ק ח' אדר תקמ"ט בהנובר ונקבר שם ביום א' בעשירי לאדר ועל מקומו נתקבל בנו הגאון ה"ר ישכר בעריש ז"ל * והספידו הגאון ה"ר אלעזר פלעקילש בעל תשובה מאהבה בג' אב תקמ"ט בפראג וההספד נמצא בס' עולת חדש השלישי בדרוש ה'.

צח) ה"ר אריה ליב ב"ר יחיאל מיכל. היה מ"מ ומ"ץ פה לבוב תוך העיר. וקרוב שאביו הוא הגאון ר' יחיאל מיכל אב"ד בק"ק פרעמיסלא בהגאון ה"ר שמואל אבד"ק פרעמיסלא, הובא בהקדמת ש"ת תועפות ראם, ויש לו הסכמה בש"ת גאוני בתראי, גיסו של הגאון ר' חיים כהן ר"פ כמבואר בצוואתו בסוף ש"ת מים חיים לנכדו ה"ר חיים כהן ר"ע מאסטראה, ועי' בהאסיף החמישי מצבת הגאון ר' יחיאל מיכל ואביו הגאון ה"ר שמואל רבני פרעמיסלא וה"ר אריה ליב נפטר בלבוב כ"ה תשרי תק"ע ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א 2 ס' ק"ט) וחרות עליה:

אריה דבי עלאה נפלה עטרת ראשנו כ"ה תשרי תק"ע לפ"ק הרב הגאון הגדול בוצינא קדישא חסידא ופרישא כחד מן קמאי קדוש עליון אדוננו מורנו ורבנו מוהר"ר יהודה ליב בהרב מוהר"ר יחיאל מיכל ז"ל מ"מ ומ"ץ פה לבוב תוך העיר תנצב"ה:

ובעל מצבת קדש רשם בהתחלתו „נוסחת מצבת הגאון הגדול מוהר"ר אריה ליבוש אבד"ק הורודנקא ומ"מ פה לבוב תוך העיר" אולם בגוף המצבה לא נזכר כלל שה' אבד"ק הורודנקא כי זה הוא אחר והרב מהורודנקא ה' שמו ר' יהודא ליב ב"ר ישראל וחיבר ספר מחוקק יהודה תדושי דינים על ה' פסח (לבוב תקנ"ב) ובא שם בהסכמה הגאון ר' הירש ראוניש מן כ"ג טבת תקנ"ב ובס' נחל אשכול דרושים כסדר הפרשיות מר' חיים עוזר הכהן מ"מ דק"ק בראד (דובנא תקס"ט) בקהל המסכימים בא גם הג' ה"ר יהודה ליב לאבד"ק הורודנקא מ"מ ומ"צ בלבוב תוך העיר.

צט) ה"ר אשר ב"ר יצחק הכהן. היה ראב"ד ור"מ פה, נפטר ער"ה אייר שמ"ב וזה נוסח המצבה (מצב"ק ח"ב ס' נ"ז דף כ"ג ע"א):

* נולד בק"ק ספד"מ ביום השני בשבועי לחדש מנחם אז בנ"ח תק"ז ותקבל לאכ"ד דק"ק הנובר והמדינה ביום שני של ספס בשנת תקמ"ט ונפטר ונקבר סס ביום החמישי וס לאזן של ר"ח כסלו שנת תקס"ח.

אראלים אחוז בארון הקודש ונגנו ארון הקודש לוחות ושברי לוחות מונחים בארון, אללי כי נפלה עטרת ראשנו אדוננו מורנו ורבינו כאיר הגולה הגאון הגדול החסיד מו"ה אשר הכהן במוהר"ר יצחק האב"ד ור"מ דפה והיה ראש לחבורה קדושה והר מגזכרי הקודש כרבי פינחס בן יאיר והיה ראש לחבורה קדושה שומרים לבוקר ועשה משפט וצדקה בישראל והאיר עיני ישראל בתורתו והרביץ תורה והעמיד תלמידים רבים גדולי הדור, בזכות זה תנצב"ה, נפטר ער"ה אייר שמ"ב לפ"ק :

(ק) ה"ר אשר ב"ר דוד איש מבית הלוי מלכוב. כן חתם עצמו בין הסכמות על תנ"ך בהעתקה אשכנזית

הנדפס באמסטרדאם שנת תמ"ז ובא בין התימתי האלופים הקצינים מנהיגי ד' ארצות בעיר לובלין מן ה' אייר תל"ח.

(קא) ה"ר אשר יעקב אברהם ב"ר אריה ליב קלמנקש. היה דיין בפה וחבר ספר אשל אברהם

דרשות על התורה עפ"י מאמרי הז"ל ובתוכו מה ששמע בפראג בשם זקנו ה"ר יוסף קלמנקש (מובא באוצה"ס אות א' סי' 1038 בשם ספר „האשל“) ועוד חבר ספר מעין החכמה מפתח וכללים להכמת הקבלה מלוקט מכתבי האריי ז"ל ועל סוד מעשה בראשית בקצור (אמסטרדאם תי"ב ובקאריין תקמ"ד) וה"ר משה בן צור עשאו בשירים וקראו מבוא שער השמים וחבר עליו שני פירושים „דברי אמת“ „קרא משה“. אביו ה"ר אריה ליב הי' בן הגאון ה"ר יוסף קלמנקש. ונוסח המצבה תמצא במצב"ק ח"א 2 סי' ל"ב :

(בראש המלכה) שנת תתן אמת ליעקב. (ואין ספק כי הפרט הוא על המלה אמ"ת) (כנולדה) ביום טוב נהפך כי טוב פעמים ואבל ומספר ונהי בפלים ט"ו בחודש ניסן נגנו צנצנת המן המאיר באספקלריא המאירה כבוד מורנו ורבינו ומאורנו, נתבקש בישיבה של מעלה הגאון האלוף עין הגולה מו"ה אשר יעקב אברהם בן הרב מוהר"ר אריה קלמנקש, צלל במים אדירים של תורה והיבר ס' אשל אברהם על שמו נקרא ובשביל שזכה את הרבים יבוא שלום וינחו על משכבו בשלום תנצב"ה :

(קב) ה"ר אשר ב"ר ראובן. דיין מצוין פה ונהרג בנפילת הבתים שהיתה בלכוב ביום ה' ג' ככלו תס"ג. עי' בפני יהושע בהקדמתו

ונוסח מצבתו נעתקה במצב"ק ח"ב דף ט' סי' ט"ו :

אוי כי נפלה ונהרג הדין המצויין מוהר"ר אשר במוהר"ר ראובן אשר למד תורה ברבים והעמיד תלמידים והי' עובד ה' בכל לבנו ונפשו אשר נהרג ביום ו' ד' כסלו תס"ג לפ"ק, בזכות זה תנצב"ה :

(קג) ה"ר אשר אנשיל ב"ר משה מטיסמניץ. היה אב"ד בגאליגורו וראב"ד ודיין הגדול ור"מ בלכוב, ונמצאה

התימתי ידו בפנקס הקהל אשר תי' דף 149 על העתק פסק דין ממכירת קרקע מן כ"ז מנחם תקכ"ב, וחתמו חמשה דיינים ואח"כ חתום הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ ואח"כ נתקיימו החתימות כ"ג חשון תקכ"ז וחתום ה"ר דוב בער בהגאון מזאמושטש, יחיאל מיכל ב"ר אריה ליב בריסקר, ישכר בער ב"ר יוסף סג"ל ואח"כ חתום אשר אנשיל מטיסמניץ וכן צד 150 על קנית מקום בביה"ב גי"ב מן כ"ג חשון תקכ"ז וחתומים שם הגאון ה"ר דוב בער בהגאון

אב"ד מזאמושט חופ"ק לבוב ואחריו חתומים ישעי' ב"ר מרדכי קיקיניש, ישכר בער במוהר"ר יוסף סג"ל, אשר אנשיל ב"ר משה ז"ל מטיסמיניץ, וכן צד 13 על מכירת מקום בביה"כ מן כ"ב אלול תקל"ב וחתומים שם הגאון ה"ר דוב בער בהגאון אב"ד מזאמושט, הק' אשר אנשיל מטיסמיניץ אבד"ק גאליגורי וכן חתם שם נאם אהרן ישכר בער סג"ל, יחיאל מיכל בריסקר, מנחם מענדל ב"ר נחמן כ"ץ רפאפורט, וכן חתום שם הק' מאיר אב"ד דק"ק לבוב והגליל יצ"ו. וכן בדף 128 על פסק דין ממכירת עזבון מן מ' אייר תקל"ב וחתום שם הק' אנשיל אב"ד דק"ק גאליגורי יצ"ו וכן חתם שם יחיאל מיכל בריסקר וכן עוד שם מן י"ג סיון תרל"ב וחתומים שם דוב בער חפ"ק לבוב אשר אנשיל מטיסמיניץ אבד"ק גאליגור, יחיאל מיכל בריסקר, אהרן ישכר בער סג"ל, וכן בדף 86 על שטר חוב הנאבד מן ד' אייר תקל"ג וחתום הגאון ה"ר דוב בער בן אב"ד מזאמושט ובצדו חתום אשר אנשיל מטיסמיניץ יחיאל מיכל בריסקר, אהרן ישכר בער ב"ר יוסף סג"ל, מנחם מענדל ב"ר נחמן כ"ץ רפאפורט. ואולי הוא ה"ר אשר שהביא בעל שם הגדולים החדש אות א' ס' רל"ה שהי' מחותנו של הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ ושקיל וטרי בהדי', חבר ספר מים אדירים חדושים על מסכתות, וידידי הרב הגאון מוהר"ר יוסף לעווינשטיין אבד"ק סעראצק העירני שה"ר אשר אנשיל היה חתן הגאון מוהר"ר מאיר הלוי איש הורוויץ האב"ד דק"ק באליהאב וטיקטין ואולי הוא זה ותולדותיו הובאו בהמליץ שנת תרמ"ג ס' ט"ו ובס' אלפי יהודה על חוי"מ ובס' מגן דוד ועי' שה"ג החדש אות מ' ס' כ"ה.

קד) ה"ר אשר זעליג ב"ר יעקב. חד מדייני לבוב וגם הוא בא בהסכמה על היתר הגט מהגאון מוהר"ר שלמה בעל מרכבת המשנה שנדפס בסוף שו"ת זכרון כהונה להג"מ יצחק אייזיק מאסטראה. קה) ה"ר אשר אנשיל ב"ר משה אשכנזי. היה אב"ד בק"ק ראָודאָל ומ"מ בלבוב ויש לו הסכמה בס' טל אורות עם מגדל דוד לה"ר אליעזר ליפמאן ב"ר יהודה ליב סג"ל (וויען תקנ"ב) ביחד עם הגאון ה"ר צבי הירש ראזאניש ועם הגאון המגיד ה"ר שמואל שיינדליגער ועם ה"ר יצחק אשכנזי והם היו מגידי מישרים דפה וההסכמה היא משנת תקנ"א והפרט כי טל אורות סליך הרי"ש מן אורות היא באות קטנה ובעל מצבת קידוש ח"א ס' קכ"א הביא כי נפטר כ' חשון תקמ"ד שנת א'שיר'ך ו'טו"ב ואין ספק שחרות על האבן א'שיר'ך ו'טו"ב והיא שנת תקנ"ד. וזה נוסח המצבה:

פה נטמן ונגנו האשל אשר ברמה שר התורה ותחכמה, הי' מאור הגולה ה"ה הרב הגאון המאור הגדול בקי ומופלג בתורה וביראה החכם השלם מחזיק ותומך לדלים ואביונים משען ומשענה ליתום ואלמנה נר ישראל ע"ה פה"ח כש"ת מוהר"ר אשר אנשיל זצלה"ה אבד"ק ראודיל בהרב מוהר"ר משה ז"ל ביום ו' עש"ק כ' חשון שנת אשירך וטוב לפ"ק תנצב"ה.

ב.

ק) ה"ר בנימין ב"ר משה. היה חד מגדולי ישראל ונפטר בלבוב ב' ניסן ש"ט. ונמצא נוסח המצבה במצב"ק ח"א 2 סי' ד' וה"ד דף ס"ה ע"ב:

ובנימין הצדיק מת ביום ב' לחודש ניסן ש"מ לפ"ק:

הוא היה חד נחית לעומקא של הלכה בהרודה ובקי בהדרי תורה ודורש על כל קוץ וקוץ תלי תלי של הלכה קדוש יאמר לו פה קדוש מפיק מרגליו (נ' סווס) נחמקו) אף כי זקן וכהו עיניו מצודתו ומצולתו פרוסה בישיבה ובפלפול התלמוד בהרודה ובישיבה שיש בו סמיכות להלכה וכל גדולי ישראל עושים וסומכים צל תשובתו ועל דבריו כאשר ישאל איש בדבר אלהים (כחן) גם נחמק ונפסקע (ונעבר הסני סרוס) הלא הוא שר התורה לישראל גאון בית יעקב בעהמ"ח ספר תבנית הבית וספר אוהל של שמחה מוהר"ר בנימין בהרב מו"ה משה זלה"ה תנצב"ה:

ק) ה"ר בנימין וואלף. היה אבד"ק ראהמנוב וריש מתיבתא דפה ואין לברר מהמצבה שנת מותתו. ואלה הטורים החרותים על

מצבתו (מצב"ק ח"א 2 סי' י' וה"ד סי' י' דף ע' ע"א):

בשנת ויהי בע"ש בום ההוא הראש נעשה מר וראש, וישא את ראש בני ישראל רב פעלים מקבצאל הרביץ תורה בישראל מאוד בחור הרועה אבי רכב ישראל הגאון המופלא בדורו מוהר"ר בנימין וואלף אבד"ק ראהמנוב וריש מתיבתא דפה לבוב העמיד תלמידים רבים גדולי הדור ועשה משפטים צדיקים הודיע לעם משפטי אל ישרים וזכים, זכותו יעמוד לנו ולכל ישראל תנצב"ה:

ק) ה"ר בנימין ב"ר משה יחזקאל. היה תלמיד להגאון ה"ר יהושע ולק בעל הסמ"ע ודרישה ופרישה והוא הגיה

ספר מאירת עינים (סמ"ע) ונסע עם הספר לפראג להדפיסו ובסמ"ע דפוס הראשון כתוב על השער: מוגה בעיון רב ונמרץ ע"י הנעלה מוהר"ר בנימין וואלף יזייא מלבוב, תלמידו דמר הגאון הרב המחבר מוהר"ו כ"ץ ז"ל נדפס בפראג בשנת שיע"ד ואחר הקדמת הסמ"ע נדפס בדפוס ראשון הקדמת תלמידו הנ"ל ואביא פה דבריו בקצרה: בהיות שאני החי"ט בבית מורי ורבי הרב המחבר הנ"ל ז"ל כמעט זה שתים עשרה שנה נתגדלתי מתורתו למדתי ומים על ידו יצקתי ועמו השכמתי והערבתי, ובחדר בית מדרשו נתבודדתי וידי מתוך ידו לא זזתי, וגודל התמדתו להוציא תעלומות החכמה לאורה ראיתי, וסניף לדבר מצוה בלמוד והגהה תמיד עמו הייתי, ובכן קמתי ונדודתי ובדרך רחוקה עם חבורו דמ"ו הרב הנ"ל נסעתי (כונתי כי נסע לפראג) ולבית הדפוס עמו באתי ועל מלאכת הקדש עמדתי, טעות וקלקלה ממנו הסרתי, וגם מראה מקום לדיינים שהן כפולים וכתובים גם בסימנים אחרים הצבתי כו', גם כמה טעותים שהיו בדפוסים הראשונים בדברי הגאונים מהר"י קארו ז"ל ומהר"ם איסרלש ז"ל עמדתי עליהן להגיהן מתוך דברי הסמ"ע (והשו"ע שלו) שכתב שם הנוסחאות והגירסאות כאשר ראוי להיות ע"פ הוכחות המחבר כמבואר שם כו', גם באתי להודיע תוכן כונת המחבר זצ"ל כאשר נמצא בחבורו שיעשה מראה מקום באיזה מקום על מ"ש הטור ושאר פוסקים לפניו או לאחריו אף שאותו הדין הוא משנה או ברייתא או גמרא ערוכה מ"מ בהיות שאין דבר המשנה והברייתא והגמרא מצוים

ביד כל ודברי הטור ושאר פוסקים הן מצויים, משה עשה המראה מקום עליהם כו' ובהיות שפקדני מ"ו בצוואתו בענין הלמוד והגה בשאר החבורים שאהגה בו יומם וליל כמו שהיה דרכי כל הימים ושנים שעברו ועלי לשמור ולעשות ולקיים, ואקוה לאל שיזכני להגיה כל הספרים שחבר מ"ו הגאון מהרי"ו כ"ץ ז"ל ולא יצא מת"י דבר שאינו מתוקן וזכות הרבים וזכות דמ"ו יעמוד לי ולזרעי עד עולם אמן כן יהי רצון, כה דברי הטרוד בנימין בן לא"א משה יחזקאל ז"ל המכונה וואלף ראחשקז מלבוב, ואח"כ נדפס בדפוס ראשון התנצלות הרב ר' וואלף הנ"ל עם לוח המעיות וקצת פשטים.

קט) ה"ר בנימין וואלף ב"ר יהודה ליב כ"ץ. הי' ראב"ד ודיין בלבוב, ונמצאה חתימת ידו בפנקס דף 7 על פסק דין בשנת שפ"ז.

ק) ה"ר בנימין וואלף ב"ר יואל. היה דיין דפה בזמן הגאון בעל ט"ז ונמצאה חתימתו בפנקס דף 35 על קיום חתימת עדי שטר מכירה בשנת תכ"א ושם התומים עמו ה"ר מאיר איש מבית לוי, וה"ר אברהם גרויפין.

קי) ה"ר בנימין וואלף ר"א ר"ל מלובלין. הי' מנהיג ד' ארצות וחתום בפנקס דף 77 ביריד יערסלב שנת תמ"ז על שטר חזקה, והגאון מהרי"ו לעוונישטיין אב"ד בסעראצק כתב אלי כי בהעתקה מהפנקס דח"ק מלובלין שתחת ידו מובא זכרון תולדותו, האחד ה"ר משה ב"ר בנימין וואלף ר"א ר"ל נפטר הי' שבט תק"א והשני ר' צבי במוהר"ר בנימין וואלף ר"א ר"ל נפטר כ"ו טבת תקי"א §

קיב) ה"ר בנימין לבית קאצינלנפוגין. היה מנהיג ד' ארצות וחתום בפנקס דף 77 על שטר חזקה ביריד יערסלא בשנת תמ"ז. ואולי הוא המחבר מס' מנורת זהב שם הכולל לשבעת ספרים שחבר ונקראים בשם האורות, ע"י אוצר הספרים אות מ' סי' 1441 נדפס בדיהרנפורט תקל"ה :

קיג) ה"ר בנימין וואלף ב"ר יהודה ליב סג"ל עפשטיין. היה ראב"ד ור"מ פה ונמצאה חתימתו בפנקס דף 50 על פסק דין משנת תמ"ה וחתום בנימין וואלף סג"ל, וכן נמצאה חתימתו בפנקס דף 10 על הכרזת שטר חוב נאבד ובדף 36 ג"כ על שטר חוב נאבד ובדף 44 על קנין מכירת בית, כלם בשנת תס"א, ובדף 112 על פסק דין משנת תס"ז, ויש לו תשובה בשו"ת אמנות שמואל להגאון מוהר"ר אהרן שמואל קיידאנובר סי' ט' וסי' י', ואביו ה"ר יהודה ליב הי' בן הגאון מוהר"ר מאיר סג"ל עפשטיין, המובא בתשובות הב"ח.

קיד) ה"ר בנימין ב"ר יהודה ליב. היה ריש מתיבתא פה ומנותתו כבוד בעירנו ונוסח המצבה נעתק במצב"ק ח"א 1 סי' ל"ו וח"א 2 סי' ס"ב וחרות עליה :

ויהי בערב שבת קדש כיום ז' שבט תס"ט לפ"ק נפטר ונקבר פה איש צדיק
וחסיד קדוש ואמר לו, האלוף הגאון מו"ה בנימין וואלף כמוהר"ר יהודה קלמנקיש
ר"מ דפה, אשר ישב בשקו ובתעניתו משבת לשבת, בבית המדרש לא פסק פומיה
מגורסא ולצדקתו אשר עשה אין חקר, בזכות זה תנצב"ה:

ובאוצר הספרים אשר באקספורד נמצאה מחברת „הנהגת הבית“ עם פי' וכתוב
עליה „אשר חבר ויסד הגאון הגדול החסיד הקדוש והטהור מוהר"ר
בנימין ב"ר יהודא זצ"ל ריש מתיבתא דק"ק לעמבערג“ ונעתקה למענו, ואני
מסרתיה להר"ר גבריאל סוחסמאבר שהדפיסה במצב"ק ח"א 2. ובנו של הגאון
ה"ר בנימין היה ה"ר ליב קלמנקש האבד"ק איידליץ ויש לו הסכמה בספר
„תולדות יעקב“ על התורה.

קטו) ה"ר בנימין ב"ר שמחה הכהן רפאפורט. הוא אחיו של הגאון ה"ר
חיים כהן רפאפורט ומוכירו
בתשובותיו לאה"ע סי' א'. חבר ספר „גבולות בנימין“ חדושים כסדר התורה
(נדפס בלבוב תקנ"ט). בנו היה ה"ר שמחה הכהן רפאפורט ועי' בשם הגדולים
החדש אות ו' סי' שי"ג, אולם שם בס' ש' טעה במש"כ ה"ר ישראל הכהן
ר"פ בן הגאון מוהר"ר שמחה הכהן ר"פ אבד"ק לובלין, אחי הגאון מוהר"ר
חיים כהן ר"פ זצ"ל: הרב ר' ישראל הכהן ר"פ [בן הגאון ר' שמחה הכהן
ר"פ, בן הגאון ה"ר בנימין הכהן ר"פ] בן הגאון ר' שמחה הכהן ר"פ אבד"ק
לובלין והורדנא, והמלות „אחי הגאון מוהר"ר חיים כהן ר"פ“ יש למחוק כי
ה"ר בנימין הי' אחי הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ ור' שמחה היה בן ה"ר בנימין.

קטז) ה"ר בנימין ב"ר מאיר. ראיתי ברשימת הח' מהר"ם ראסט מאוצר
הספרים של ה' ראזענטאה' מאמסטרדם צד
766 שהביא כי בס' „טוב ויפה“ (פפד"מ תק"ל) נמצאו הסכמות הג"מ שאול
אב"ד דק"ק פפד"מ והג"מ בנימין ב"ר מאיר אב"ד דק"ק לבוב מן ג' ניסן
תק"ל, אולם יען כי לא נודע אב"ד בלבוב בשם הנ"ל עיינתי בס' הנ"ל ורשום
שם „הסכמת הרב הגאון הגדול המפורסם מוהר"ר בנימין אב"ד ור"מ דק"ק
ל"ב“ וכן התום שם „הק' בנימין בהגאון מוהר"ר מאיר ז"ל חונה פה ק"ק ליב
יע"א“ והחכם ראסט חשב שהכונה על העיר לבוב ולא נכון היא כי כון לעיר
אחרת, ויוכל היות כי כונתו לעיר לאנדסבורג הקרובה לפפ"ד או לעיר אחרת.

קיו) ה"ר בנימין ב"ר שמחה נתן עלינבורג. הי' אבד"ק באקשעוויץ ואח"כ
אביו הגאון מוהר"ר שמחה נתן ז"ל (עי' „שם הגדולים החדש“ אות ב' סי'
כ"ז). נפטר בלבוב כ"ט אלול תרט"ז.

קיב) ה"ר בעריל דיין. נזכר בפנקס דף 145 בפסק דין מאת הגאון ה"ר דוב
בער ב"ר אריה ליב ז"ל אב"ד ור"מ בלבוב משנת תקל"ד.

קיט) ה"ר בערמאן מלבוב. בכתב היחש מהגאון ה"ר סענדר מרגליות ז"ל
(נדפס בשם הגדולים החדש אות מ' סי' ס"ט).

הביא כי לה"ר מאיר ליוויש היו שני בנים, שם האחד ר' בערמאן ושם השני
ר' הירש ר' בערמאנס, נקרא על שם אחיו לפי שנשא את בתו, ושניהם ישבו

בלבוב ור' בערמאן היה חתן הגאון מוהר"ר [יצחק] איצק שרענצלס (עי' אות י' סי' ש"ד).

קב) ה"ר בצלאל ב"ר מאיר מרגליות. ה"ר מאיר מרגליות הי' אב"ד הגליל לבוב ואח"כ אב"ד באסטרא, חבר סי' "מאיר נתיבים" (עי' אות מ' סי' שנג') ובנו ה"ר בצלאל מרגליות הי' ממלא מקומו באסטרא, ונמצאה הסכמתו בס' ערכי הכנויים להגאון בעל סדר הדורות מן א' אייר תקל"ה וחתום שם ביחד עם אחיו הגאון ה"ר שאול אב"ד דק"ק לובלין והגליל. ובנו של הגאון ה"ר בצלאל היה הגאון מוהר"ר נחמן, חתן הגאון ר' חיים כהן רפאפורט, הובא בהקדמת מגלה עמוקות עה"ת להגאון ה"ר אפרים זלמן מרגליות ז"ל מבראדי.

קכא) ה"ר ברוך ב"ר מרדכי. אחד הקדושים אשר נהרגו בש"ק ח' אייר תכ"ד (עי' לעיל סי' ט"ו) ומצבתו נעתקה במצב"ק (ריש ח"ב ובח"ד דף ח' ע"ב סי' כ"ו), וחרות עליה:

פה נטמן הקדוש והטהור מו"ה ברוך כמו"ה מרדכי, בעבור שמסר נפשו ונהרג בידי אורורה ע"י הפוחזים בש"ק ח' אייר תכ"ד לפ"ק לבוב בחוץ לעיר, בזכות זה תנצב"ה וה' ינקום נקמתו.

קכב) ה"ר ברוך הלוי מקאליש. היה דיין ור"ט פה, ובא בחתימת ידו בפנקס דף 62 בשנת תניב על חשבון מעות יתומים.

קכג) ה"ר ברוך ב"ר ישראל. היה מגיד בבמה"ד דתוך העיר ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א 3 סי' ע"ו) וחרות עליה:

יום ה' א' דר"ה ת"ס לפ"ק.
נטמן ונגנז איש אמונים ורב ברכות, צדיק וקדוש וטהור, ה"ה הרב הגאון הגדול, הרב המגיד בתוך העיר ובמה"ד, מו"ה ברוך בן מו"ה ישראל ז"ל, הרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים הרבה, ובזכות שזכה את הרבים תנצב"ה:

קכד) ה"ר ברוך ב"ר יעקב. היה אבד"ק דאבריקמיל ומנוחתו כבוד פה ואלה השורים החרותים על מצבתו (מצב"ק ח"א 2 סי' ע"ה):

ביום השבת ו' שבט תר"א לפ"ק נפטר, וביום כ' נקבר ונטמן ונגנז פה, הרב הגאון המפורסם, הריף ובקי בחדרי תורה, ועסק יומם ולילה בתורת ה' תמימה, מו"ה ברוך בהרב הגאון מוהר"ר יעקב אבד"ק הרובשיב, בזכות תורתו אשר הרביץ בישראל תנצב"ה:

וועבר הסני לנלכה חיוס: הרב הגאון מו"ה ברוך אבד"ק דאבריקמיל חתן הרב מוהר"ר מאשיל:

קכה) ה"ר ברוך ב"ר מענדל. מנחג דפה, התום בפנקס דף 75 על כרוז ותקנה להודיע לבני הקהל בשנת תק"ד (עי' הוספה ו') ובס' שערי בנימין להיר בנימין אשכנזי בין רב ההסכמות נמצא ועד קדש מגליל לבוב ובהם רבנים ומנחיגי מדינה, ובא הוא ג"כ שם על החתום נאם ברוך בה"ה מוהר"ר מענדל מלבוב.

ג.

קנו) ה"ר גדליה יצחק ארוך מלכוב. הובא בס' נחלה לישראל להג"מ יחיאל מיכל הובנר מניזנוב סי' ז'.

קנו) ה"ר גרשון ב"ר נחמן כהן רפאפורט. היה אבד"ק בעלזא וחתום בפנקס צד 77 בין הרבה רבנים אשר חתמו ביריד יערסלאב בשנת תמ"ז על שטר חזקה, הוא אחי הגאון מוהר"ר שמחה הכהן ר"פ (עי' אות ש' סי' תקמ"ה) והוא הי' אבי אמו של הגאון בעל הלכה אדם מישראל.

ד.

קנח) ה"ר דוב בער ב"ר נפתלי הירץ הלוי. דיין דפה, חתום בפנקס דף 98 בשנת תצ"ט על פסק תקון דרכים לכהכ"נ, דף 119 בשנת תק"ד על קיום חתימות, דף 148 בשנת תק"ד על תוקף הכרזה והחלטה ובדף 46 כתוב שטר מכירה על ביתו ברחוב הנקרא ברייטע גאס, כדי לפדות את בנו ר' יקותיאל זלמן שנשבה מיד בן נכר הבא לגבות חובותיו.

קנט) ה"ר דוב בער (בעריש) ב"ר אריה ליב. היה ריש מתיבתא פה במשך י"ד שנים והיה גאון מפורסם בדורו. אביו הגאון ה"ר אריה ליב הי' אב"ד דק"ק זאמושטש, וחתום תמיד דוב בער בהגאון אבד"ק זאמושטש, והובא בשו"ת מחותנו הגאון ה"ר חיים כהן ראפאפורט ז"ל חיד"סי מ"ו וכן עי' בתשובתו אשר השיב לו בחלק ארי"ה סי' ט"ה, גם נזכר הרבה פעמים בפנקס הקהל אשר ת"י בפסקים וחתומים בח"י בשנת תקכ"ו: דף 126 בנדון עזבון לטובת יתומים, דף 150 בדבר מכירת מקום בביה"כ, דף 159 על פסק דין ביחד עם ראשי הקהל, העתק פסק דין ממכירת קרקע. בשנת תקכ"ז: דף 84 בנדון מקום בביה"כ, דף 135 על קיום עדי חתימה, דף 106 בענין חלוקת יורשים. בשנת תקכ"ח: דף 99 תוקף חתימתו לשטר מכירה. בשנת תקל"א: דף 111 על פסק דין של המנהיגים בנדון עזבון ודף 128 על פסק דין בנדון ירושה. בשנת תקל"ב: דף 13 על מכירת מקום בביה"כ, דף 112 על פסק דין לטובת יתומה, דף 128 על פסק דין בנדון עזבון. בשנת תקל"ג: דף 85 בנדון מקום בביה"כ, דף 86 הכרזת שטר חוב נאבד, בדף 97 בענין התקשרות שורך אחד, דף 99 על העתק הפסק דין בנדון תקון דרך לכהכ"נ, דף 133 על פסק דין בנדון שבועת כתובה. בשנת תקל"ד: דף 112 בנדון עזבון אחד, דף 123 על בטול שטר שלישי, דף 127 על קיום עדי חתימה, דף 145 על פסק דין בנדון מקום בכהכ"נ: בשנת תקל"ה: דף 87 על מודעה. בשנת תקל"ו: דף 157 בנדון עזבון. בשנת תקל"ז: על תקנות ענושים בדבר מעשה רע שקרה (עי' הוספה י"ג, ט"ה, כ"א, כ"ב, כ"ג) ונמצאו ממנו הרבה הסכמות בס' חלוקא דרבנן (ואלקווא תקכ"ה) חתום ביחד עם הגאון ה"ר חיים כהן ראפאפארט

מן יום ד' כ"ח תשרי תקכ"ה, בס' נבחר מהרוץ התום ביחד עם בעל מרכבת המשנה מן יום ג' ט' אייר תקל"ב, וכן בס' שבט מישראל על תהלים (זאלקווא תקל"ב), ובס' פרי מגדים יו"ד ביחד עם הגאון ר' חיים כהן ר"פ ז"ל ובנו ה"ר ארי' ליב ז"ל, בס' זהב טהור (זאלקווא תקל"ה) מן יום ה' ז' אב תקל"ה ביחד עם בעל מרכבת המשנה, בס' אהל מועד (פפד"א תקכ"ז) ובס' עבודת השיר הלוי שו"ת קרן אור ומראה כהן (זאלקווא תקל"ו) התום ביחד עם בעל מרכבת המשנה מן יום ג' ז' אב תקל"ו וכתוב שם "הסכמת הרב הגאון אב"ד ור"מ דק"ק לבוב בתוך העיר". בס' מחנה ראובן (ליורנו תקל"ז) חתום ביחד עם בעל מרכבת המשנה מן יום א' ח' שבת תקל"ו. בס' שפה ברורה (זאלקווא תקל"ח) ביחד עם הגאון ה"ר מרדכי זאב והגאון ר' יצחק הלוי אב"ד קק עלמא וק"ק קראקא מן י' תמוז תקל"ו. וכן בס' הר הכרמל (פפד"א תקט"ב) ביחד עם הגאון בעל מרכבת המשנה והגאון ה"ר מרדכי זאב וכתוב שם "הסכמת הרב המאור הגאון הגדול מוה"ר רוב בעריש ראש ישיבה דק"ק לבוב" מן יום ו' י"א שבט תקל"ז. וראיתי בס' כלילת יופי ח"א צד קל"ט שהביא שם בהערה אחר פטירת ה"ר אריה ליב כהן רפאפורט (בן הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ) נתקבל במקומו לריש מתיבתא בלבוב הגאון ה"ר רוב בער בהגאון מזאמושטש ז"ל שהי' מלפנים אב"ד בקהלות שונות, בשנת תק"ה הי' אב"ד בק"ק קאזניץ בגליל לובלין ושם בא בהסכמה על ס' תבנית הבית (פפד"א תק"ז) ובשנת תק"ד הי' אב"ד בק"ק קראשניק ואז בא על החתום בועד גאוני ד' ארצות ביריד יערסלאב אשר עמדו שם לימין צדקו של הגאון רבנו יהונתן ז"ל כנז' בס' לוחות העדות, ובשנת תק"ה היה אב"ד בק"ק רישא והגליל ושם בא בהסכמה על ס' מענה אליהו על מס' ב"מ ביחד עם הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ ובנו הגאון ה"ר ארי' ליב ז"ל ומשם נתקבל לריש מתיבתא בק"ק לבוב לאחר מות הגאון ה"ר אריה ליב ר"פ (בשנת תקי"ט) והוא הי' ר"מ האחרון בלבוב. וראיתי בס' קריה נאמנה להרב החוקר מו"ה שמואל יוסף פין ז"ל שהביא כי הרב הגדול הדרשן ר' יחזקאל פייוול בר זאב וואלף מגיד מישרים בוולנא בנסעו דרך לבוב דרש שם והעידו עליו גאוני הדור ה"ר שלמה בעל מרכבת המשנה והרב ר' רוב בער בהגאון אב"ד מזאמושטש מן כ"ד שבט תקל"ו, ובעל פרי מגדים מן ח' אדר תקל"ו. נוסח מצבתו נמצא במצב"ק (ח"א 1 סי' נ"ד וח"א 2 סי' צ"ה):

ביום ב' ג' אייר תקל"ל לפ"ק.

פה נטמן אוצר החכמות, מופ"ח מדות השלמות, וברוח מעלות הרמות, אב הרבנים, ראש המדינים, נזר המלוצים והנבונים, ה"ה אדוננו מורנו ורבנו, הרב הגאון הגדול החריף והמפורסם, נר ישראל, ע"ה פה"ה, ריש מתיבתא ומ"ן, מו"ה רוב בעריש בהגאון המפורסם מוה"ר אריה ליב ז"ל אב"ד מזאמושטש, והי' אב"ד ור"מ דפה י"ד שנים. תנצב"ה:

וונענר הסני היום: גם את הארי גם את הדוב הכה וימת ביום ג' אייר שנת תק"ל נ"י ע"ה פה"ה מו"ה רוב בעריש אב"ד ור"מ דפה י"ד שנים:

ואין ספק שהיה חרות על האבן תקל"ט והאות האחרונה נמחקה.

קל) ה"ר דוד ב"ר מרדכי סג"ל אשכנזי. היה דיון מצוין בפוזנן בכית דינו של הרב ר' שבתי שעפטייל בעל

זוי העמודים ואבד"ק מאניסטערזיסק וריש מתיבתא ודיין הגדול דפה, הובא בשו"ת מהר"ם לובלין סי' כ"ח כ"ט ור"ל, ובתשובות „איתן האזרחי" סי' י"ט בנדון גט ומשמע משם כי הוי דיין אצל הגאון ר' שעפטיל ז"ל, ובסי' מ"ג הובאה תשובה ממנו בנדון הורג נפש ערוכה להגאונים מו"ה יוסף ב"ר אליקים געץ אבד"ק לבוב חוץ לחומה חתן מהר"ם לובלין, ולהגאון מו"ה מאיר ז"ק אב"ד דק"ק לבוב בתוך לחומה, ונמצאה שם התשובה מהגאון ה"ר יוסף הנ"ל וחתום עליה „הצעיר יוסף בן לא"א מוהר"ר אליקים געץ זללה"ה, יום ב' ואל שרי יתן לכם רחמים בשנה הזאת פה ק"ק לבוב, והתשובה השנית מהגאון מוהר"ר מאיר ז"ק האבד"ק לבוב בתוך העיר וחתום „הצעיר מאיר בא"א מ"ו מוהר"ר אברהם זצ"ל ז"ק, יום א' לסדר גם דמו הוא נדרש לפי"ק. ובא בהסכמה על סי' „תקוני שבת" עם פי' מנחת יעקב וחתום „נאם דוד בן מו"ה מרדכי זללה"ה מלבוב, וכן בס' נחלת יעקב מו"ה יעקב ב"ר נפתלי מנגיזן מוסר השכל במליצות (אמסטרדאם תי"ב) נמצאה שם הסכמתו וחתום „נאם דוד בן מו"ה מרדכי זללה"ה מלבוב ונמצאה שם גם הסכמת הגאון ה"ר מאיר ב"ר אברהם ז"ק (עי' סי' שמ"ז) ומהגאון ה"ר יוסף ב"ר אליקים געץ (עי' סי' רכ"ד). הגאון ה"ר מאיר ז"ק הוי אב"ד בתוך העיר והגאון ה"ר יוסף געץ הוי אב"ד בחוץ לעיר וה"ר דוד אשכנזי הוי ראש מתיבתא בימיהם, נפטר ר"ה כסלו ת"ה וזה נוסח המצבה כפי שמובא במצב"ק (ח"ג סי' כ' וח"ד דף פ"ו ע"ב) :

אראלים אחוז בארון הקדש ונלקח מאתנו רוענו ורועה ישראל אשר הרביץ תורה, הוא הגאון האלוף מנורה המהורה, הדיין המצויין וריש מתיבתא, מו"ה דוד בהגאון מו"ה מרדכי אשכנזי אשר כרע ורבץ בתורה כארי ולביא, העמיד תלמידים רבים והגהיג בני קהלתנו בחכמה ובתבונה וברעות וביראת ה' פה מפיק מרגלץ והעמיק בפלפולים ישרים ומתוקנים והי' מגדולי הוראה והורה בישראל חוקים טובים וחבר חבורים מתוקנים ועשה משפט וצדקה, לכן בזכות זה תנצב"ה. עלת למרום ר"ה כסלו ת"ה לפ"ק :

קלא) ה"ר דוד ב"ר אהרן שלום הלוי. היה ריש מתיבתא פה, והיה אחי הגאון מוהר"ר יצחק האבד"ק ליסא בע"ם שו"ת בית לוי, וחי'ב שלום בית נשאר בכ"י (עי' אוצה"ס אות ב' סי' 847), הובא בס' אבן השהם ומאירת עינים סי' ס' ובהקדמת תלדות יעקב עה"ת התיחס אחריו. נפטר כ"א כסלו שנת ת"ט ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א I סי' י"ט וח"א 2 סי' ל"ז) וחרות עליה :

ויצא שם דוד בכל הארץ הגורר גדר ועמד בפרץ, עלה השמים שנת ולא שק"ט ארץ, הוא הגאון הגדול ריש מתיבתא מתלמידי הלל, מו"ה דוד בן הרב חסיד מו"ה אהרן שלום סג"ל זללה"ה, א"ך כסלו ת"ט לפ"ק ביום ד' הוא אבל בני גדול ומר, עשה משפט וצדקה לישראל, תנצב"ה :

ובפנקס (הנאבד) הוי נמצא אל מלא רחמים לנשמת הקדוש והחסיד ארי שבחבורה, הוציא מפיו מצפוני מסתרי התורה, ה"ה מו"ה דוד במו"ה אהרן שלום הלוי, הוי חכם גדול בחדרי התורה ועדיף מנביא, איה חסיד איה עניו, אוהב שלום ורודף שלום בכל עניו, למד תורה בבית המקדש מעט עם תלמידיו וחבריו, ותפלתו היה מעולה בכל רמ"ח אבריו, לכן וכו'.

קלב) ה"ר דוד עלקיש. הגאון הגדול מוהר"ר יוסף שאול הלוי נ"ו זצ"ל אב"ד דפה הביא במכתבו בראש "מצבת קדש" ח"ד שהגאון מוהר"ר דוד עלקיש ז"ל הנוכח בשו"ת משאת בנימין מנוחתו כבוד בעיר לבוב וכוון אל התשובה סי' כ"ג בספר משאת בנימין והביא שם כי היה אב"ד ור"מ דק"ק בזיליאה ועיי"ש גם בסי' כ"ד, ובעל מצב"ק לא העתיק נוסח מצבתו וראיתי באיתן האזרחי בח"ב "קונטרס אחרון" בפ' נשא הביא "זכרתי בההספד גם את ר"י ואב"ד מוהר"ר דוד עלקיש סג"ל".

קלב) ה"ר דוד ב"ר דניאל. אחד מן הקדושים (עי' לעיל אות ט"ו) ונהרג ביום השבת ח' אייר תכ"ד בחוץ לעיר והי' גבאי צדקה בבהכ"נ החדש דחוץ לעיר. וזה נוסח המצבה (מצב"ק ריש ח"ב ובח"ד דף י' ע"ב סי' כ"ח) :

פת נטמן הקדוש והטהור, גברא רבא ויקרא, גבאי צדקה בבה"כ החדשה דחוץ לעיר, מו"ה דוד במו"ה דניאל, בעבור שמסר נפשו על קדושת השם המיוחד ונהרג במיתות קשות בידי ארורה ע"י הפוחזים, בש"ק ח' אייר תכ"ד לפ"ק בחוץ לעיר, לכן בזכות זה הנצב"ה וה' ינקום נקמת דמו במהרה :

קלד) ה"ר דוד ב"ר יצחק נחמיש. הי' ג"כ אחד מהקדושים ומצבתו נעתקה במצב"ק (שם סי' ל"ד) וחרות עליה :

אל נקמות הלושב בגדי נקם נקום נקמת דם עבדיך השפוך אשר נשפך כמים, על האי גדיא ועירתא היניק וחכים, חכו ממתקים ממשפחת גדולים וספונים, מתמיד בלמודו כפלפולא הריפתא בהיות דאביו ורבא, לכו פתוח כפתחו של אולם, מתגבר בתורה כארי ולביא, הנהגתו היה ככן שבעים שנה, יגע בתורה מה שלא יגע תלמיד בן מאה, ועליו נאמר מתוקה שנת העובד אם מעט וגו' והשובע לעשיר בעשירי תורה הכתוב מדבר, נהרג בידי ארורה, ביום השבת קדש ח' אייר תכ"ד פה. לבוב בחוץ לעיר, מו"ה דוד ב"ר יצחק נחמיש, אשר נהרג בימי בחוריו בעטיו של נחש, בזכות זה תהא נשמתו צרורה בצרור החיים, אמן :

קלה) ה"ר דוד ב"ר חיים. דיין דפה, נמצאה חתימת ידו בפנקס דף 65 על נתינת כח זכות וחזקה בשנת תמ"ז, וחתום "דוד הוא הקטן בהאלוף מו"ה חיים יצ"ו מלבוב דח"ל", וכן בדף 67 חתום על זכות וחזקה בשנת תמ"ז.

קלז) ה"ר דוד פרעניר מבוטשאטש. ראש מדינה דגליל לבוב, חתום בפנקס דף 77 על שטר חזקה ביריד יערסלב תמ"ז. קלז) ה"ר דוד ב"ר אריה ליב לידא, היה מלפנים אב"ד במגנצא, ואח"כ בשנת ת"ט—תמ"א נתקבל לאב"ד באמסטרדם. חבר הרבה ספרים, דרוש נאה, חלקי אבנים חדושים על רשיי עה"ת (פיורדא תנ"ג), עיר דוד דרושים ופשמים (אמסטרדם תע"ט), עיר מקלט, תרי"ג מצות כסדר התורה (דירנפורט ת"ן), שרביט הזהב, דיני מילה (אמסטרדם תנ"ד), סוד ה' (עי' אוצה"ס אות ס' 235), וכן חבר ס' מגדל דוד, שומר שבת, דברי דוד, תפוח זהב, וחבר גם ס' באר מים חיים על ש"ע אר"ח ובשנת תמ"א הסכימו עליו גאוני זמנו ובראשם הגאון בעל עבודת הגרשוני מו"ה גרשון אשכנזי אב"ד דק"ק מיץ והגאון מוהר"ר אהרן תאומים אב"ד ק ווירמייזא כמבואר בהסכמותיהם בראש ספרו עיר דוד, אבל הספר לא

נדפס עד היום. והי' תלמיד הגאון ה"ר העשיל כש"כ בספרו חלקי אבנים פ' חיי ויש לו הסכמה בחומש דפוס אמסטרדם עם שפתי חכמים וכן בש"ע או"ח דפוס ראשון דיהרנפורט מן י"ב תמוז תנ"ב והי' אז כבר עסלוי אשר בא שמה להדפיס את ספרו עיר דוד אצל ה"ר שבתי משורר מפראג בבית דפוסו אשר בדירנפורט, כמובא בהסכמתו אשר נתן על הט"ז והמ"א על ש"ע או"ח בהדפסה ראשונה, וחתום „דוד ב"ר אריה ליב מלכוב“, וכן נמצאה הסכמתו בס' זבחי טוביה על ה' שחיטה ובדיקה (אמסטרדם תמ"ג) והסכמתו היא מן יום ד' י"ב תשרי תמ"ג. וכן בס' דרך שיח (פפד"ט תנ"ג) מן א' תמוז תנ"ב כבר עסלוי ובס' דברי דוד (לובלין תל"א) חותם „חונה כעת בק"ק לידא חתן הישיש האלוף ר' וואלף ר' יושפ מלכוב“. והובא בס' „אדני פו" פ' בראשית בשם ר' דוד פעשים מלכוב ובס' עולת תמיד או"ח סי' נ"ג ס"ק ט"ז ובס' שארית ישראל פל"ד הביא וז"ל: „בימים ההם בשנת ת"ט בא לאמסטרדם הגאון הגדול מו"ה דוד לידא ז"ל אשר חבר ספרים רבים בנגלה ובנסתר ומתמת שהיו לו מחלוקת עם הקהל נסע משם, ובשנת תמ"ה נתפשר עם הקהל ובא לחזרה ואח"ז בשנת תמ"ח נסע משם לארץ מולדתו למדינת פולין ומנוחתו כבוד שם, וראיתי בתולדות אנשי שם להחכם לאנדסהוט ז"ל שהביא וז"ל: „בברלין הי' אב"ד הרב ר' בנימין וואלף ב"ר אליעזר אשכנזי והיה נקרא ר' וואלף ב"ר ליפמאן בעל מחבר ספר נחלת בנימין ונדפס באמסטרדם תמ"ב (עי' אוה"ס סי' 116) והוא הי' גם אב"ד בעיר לאנדסברג ואח"כ בעיר סלוצק בפולין, וגיטו של ה"ר וואלף הוא ה"ר ניסן במוהר"ר יהודה ליב, ובשנת תמ"ג נתעורר ריב בין ר' ניסן ובין האב"ד דאשכנזים באמסטרדם הגאון ר' דוד לידא בשביל דבה שהוציאו עליו, והרבנים הספרדים שבאמסטרדם קנאו לכבוד חבריהם ה"ר דוד ויעריכו נגד משנאיו דבריהם הנדפסים בשו"ת אוהל יעקב מר' יעקב ששפורטש סי' ע"ה ועי"ו, והדבה שהוציאו עליו כי חשדוהו באמונת שב"צ כאשר בדרוש בדברו רמז מגדולת ש"צ, ובאמת זהו תום' המדפיסים שזיפו בשמו ואח"כ מצאו כתב התנצלות ממנו הנדפס בס' „תפארת ישראל זוטא“ וחזר אז לעיר לבוב עיר מולדתו. וראיתי בס' כנסת ישראל להרב החוקר מו"ה שמואל יוסף פין ז"ל צד 240 הביא כי ה"ר דוד לידא הי' בן אחותו של ה"ר משה רבקש בעל באר הגולה והי' אב"ד בלידא הקרובה לוויילנא ונקרא על שמה ואח"כ נתקבל לאב"ד במגנצא ומשם לאמסטרדם בקהל האשכנזים בשנת תמ"א ומפני המחלוקת שקראו עליו חכמי הספרדים אשר חשדוהו בנטיה אחרי שבתי צבי ירד מרבנות, אך רבני פולין והועד של ד' ארצות תבעו את עלבונו וכתבו חרמים על מוציאי הדבה בשנת תמ"ב ותמ"ג ומעט מעט שככה המחלוקת והרב ר' דוד שב למקומו לאמסטרדם ועמד שם שנים אחדות ופנה לשוב אל ארץ מולדתו וברך מסעו מת בלעמבערג כ"ז חשון ת"ן. אולם מיתתו לא היתה יכולה להיות בשנת ת"ן, כאשר תראה להלן ובהסכמת הגאון מו"ה אהרן תאומים האבד"ק ווירמיווא על ס' עיר דוד מן ד' משפטים תמ"ז כתב שם שהגאון המחבר הי' בתחלה אב"ד ור"מ בק"ק מגנצא ואגפיה ומקרב נתקבל לאב"ד ור"מ בק"ק אמסטרדם. ובודאי נתקבל לאב"ד באמסטרדם

בסוף שנת ת"מ שכן נראה מהסכמת הגאון ר' יצחק מפוזנר שם מיום ג' ה"י מנחם אב ת"מ לפ"ק שכתב שם על המחבר שהוא אב"ד ור"מ בק"ק אמסטרדם ובשנת תמ"ב נתן שם הסכמתו על ס' מראות הצדק שנדפס שם באמסטרדם בשנה ההיא, וגם נמצאה תשובתו אשר ערך בנדון עגונה אחת אשר הציע לפני הגאון מהר"ם זיסקינד מרוטנבורג בחדש תשרי תמ"ב ונדפסה בשו"ת מהר"ם זיסקינד סי' ד'. הסי' עיר דוד שהבאתי נדפס באמסטרדם בשנת תע"ט ע"י בנו הגאון מו"ה פתחי' לידא האבד"ק יאס והמדינה (ע"י אות פ' סי' תע"א). וזה נוסח המצבה (מצב"ק ה"א 1 סי' ל"א, ה"א 2 סי' נ"ה):

ויהי דוד בא עד הראש (לידות) שבחבורה, סיני ועוקר הרים, צנא מלא ספרא, אספקלריא המאירה, ה"ח הרב המאור הגאון הגדול, נר ישראל, ע"ה פה"ח, החסיד העניו המפורסם, בישראל גדול שמו, כבוד מוהר"ר דוד בן מוהר"ר אריה ליב אבד"ק אמסטרדם, אשר האיר עיני ישראל בכמה ספרים בנגלה ובנסתר, תנצב"ה: ונענר השני מרומ: הרב הגאון הגדול מו"ה דוד אבד"ק אמסטרדם יום ה' כ"ז חשון ת"ג לפ"ק תנצב"ה:

ואין ספק שנשמטה אות אחת מהמצבה והי' תרות עליה „תני"ה או „תנ"ח" כי מאשר הבאתי נראה כי נמצאו הסכמות ממנו משנת תני"ב וא"כ הי' אז עוד בחיים חיותו. ובספר „קריה נאמנה" צד צ"ג טעה במה שכתב שר' דוד לידא מת באמסטרדם קודם שנת ת"מ, וכן במב"ה"ע בכורים שנה ראשונה הביא התכם מהר"ז שטערן בשם מצב"ק בטעות שנפטר יום ה' כ"ג מרחשון תמ"ה יען שהביא שם „בשנת תמ"ח נסע מאמסטרדם לארץ מולדתו פולין ומנוחתו כבוד שם" וחשב שנפטר בשנה ההיא.

קלה) ה"ר דוד הלוי (בעל טורי זהב) ב"ר שמואל. נולד בעיר לאדמיר באמצע המאה הרביעית לאלף הששי.

אבי זקנו היה ה"ר יצחק בצלאלש הנודע בספרי הפוסקים ונכדו בעל הפ"ז הביא מפסקיו, מורו היה אחיו הגאון ה"ר יצחק הלוי (ע"י אות י' סי' רע"ג) ועוד מורים גדולים אחרים אשר למד לפניהם בישיבה, ויצא שמו בעולם והתחתן עמו הגאון בעל הבי"ח (רבנו יואל סירקיס ז"ל), ונתן לו את בתו השניה מרת רבקה לאשה (שו"ת מהר"י הלוי סי' מ"ח), ולמד אה"כ אצל חותנו בישיבה בשקידה רבה ובעיון רב עם חברים גדולי עולם המקשיבים לקולו, והריץ משם שאלותיו לפני אחיו הגאון הגדול מו"ה יצחק הלוי כתלמיד לפני רבו (שו"ת מהר"י הלוי סי' מ"ט) והוא השיב לו בכבוד ובאהבה, ופעם אחת חתם על שאלה אחת „דוד הוא הקטן בן לא"א החסיד מו"ה שמואל הלוי ז"ל חתן הגאון מופת הדור כמו"ה יואל בעל המחבר בי"ח והשיב לו אחיו: „דוד הוא הקטן בעיניו, וגדול הוא בכל עניניו, חסיד ועניו, ה"ה אדוני אחי חביבי, ידידי רידי, צימדי חמודי, נאוה תהלה לאמרי פניניו, אב בחכמה ורך בשניו, האלוף הנעלה לשם ולתהלה קנן מלא, בעיון ובפלפולא, כמו"ה דוד שיחי"י וסיים שם „נאם יצחק לוי יושב אוהל פה ק"ק העלם" (שם סי' מ"ח) וכאשר נפרד מבית חותנו הבי"ח ז"ל להרביץ תורה במקום אחר אשר בחרו בו, הריץ שו"ת לפני חותנו ז"ל והבי"ח הסכים עמו להלכה ולמעשה (ראה לדוגמא בשו"ת בי"ח הישנות בסוף סי' צ"ב וסי' צ"ג ובשו"ת בי"ח

החדשות סי' י"ז ובסי' נ"ד). ועי' שו"ת הבי"ח סי' קי"ג ותראה דבריו להתנו:
 "עוקר הרים ושוחנן זו בוז בפלפולא, בהיכלו אומר כבוד כולו, קול לו קול
 אליו, קדוש יאמר לו, הוא התני ר"מ ואב"ד האלוף כמוהר"ר דוד סג"ל נרו
 ונר זרעו יאיר עד ביאת הגואל" ומלכר זה שקיל וטרי הרבה פא"פ גם עם
 שאר גאונים, עם הגאון מהר"ם יפה בעל הלבושים (ט"ז יו"ד סי' ס"ג סק"ז
 ובסוף סי' ל"ט סוף ס"ק כ"ג) ועם הגאון מו"ה משה חריף הראשון (ט"ז
 או"ח סי' ת"ל סק"א) ועם הגאון מהר"ן שפירא השני בעל מגלה עמוקות
 (ט"ז אהע"ז סי' קכ"ט ס"ק כ"ה) ועם הגאון רבנו ר' העשיל ז"ל בהיותו אצלו
 בק"ק לובלין (ט"ז אהע"ז סי' קנ"ו סק"ח, ושו"ת גאוני בתראי סי' ז') ועם
 הגאון הש"ך ז"ל כשהי' אצלו באכסניא שלשה ימים, והש"ך בעצמו ספר
 שנהג בו כבוד גדול אף כי השיג עליו, וגם הט"ז שמה עמו (הקדמה לספר
 נקודות הכסף), גם עם הגאון מו"ה יונה קראכמאל ז"ל דיין הגדול דק"ק
 קראקא (ט"ז הו"מ סי' ע"ב סעיף מ'), ובחליפות מכתבי שו"ת עם הגאון
 מו"ה נפתלי כ"ץ האב"ד דק"ק לובלין (ט"ז או"ח סי' תרפ"ד), ועם הגאון
 בעל מגיני שלמה (ט"ז אהע"ז סי' קכ"ט סק"ח), וכן נדפסו ממנו הרבה
 תשובות להלכה בשו"ת גאוני בתראי ובשו"ת בי"ח החדשות בסי' ע"ח ובשו"ת
 פני יהושע ח"א (בחלק אהע"ז סי' י"א) ופסקי דינים נדפסו ממנו ג"כ בשו"ת
 שאגת אריה וקול שחל, כמו שהביא הרב בעל כלילת יופי בספרו ח"א.
 והנה בתחלה לאחר שנפרד מבית חותנו קבע ישיבתו ובית מדרשו בעיר
 קראקא ובט"ז או"ח סוף סי' קנ"א הביא וז"ל: "ואני בילדותי הייתי דר בק"ק
 קראקא עם ביתי ובית מדרשי שהי' למעלה מבית הכנסת ונענשתי הרבה
 במיתת בנים ותליתי בזה, ומשם נתקבל לאב"ד ולר"מ בק"ק פאטליטצא
 הסמוך לעיר ראווא, ובשנת שע"ח כבר ישב על כסאו שם, ומשם כתב
 תשובתו בהיתר עגונה אחת לחותנו הבי"ח בהיותו אז עדיין אב"ד ור"מ בק"ק
 בריסק דלויטא (שו"ת בי"ח סי' צ"ד), וחי שם בדוחק ועוני, ובשנת שע"ט
 כאשר נתקבל הבי"ח לאב"ד ולר"מ בק"ק קראקא עבר דרך עיר פאטליטצא
 לראות בשלום חתנו ובתו וראה שם את גודל עניו ומרודו, וכאשר בא הבי"ח
 לקראקא ערך מכתב לחתנו וכה דבריו: "עת הייתי אצלך בק"ק פאטליטצא
 ראיתי את עניך ומאד צר לי כי לא תוכל לשבת על התורה במנוחה, אך
 אקוה כי ירחיב ה' את גבולי ואשלח לך מתנה וכו'", והבי"ח קיים אח"כ
 הבטחתו כי שלח לו מתנה הגונה (מצבת קדש ח"ג סי' א' בשם אביו הר"ר
 נפתלי הירץ מסאהיסטאוו שהעיד שראה דבר זה בכתב יד הבי"ח עצמו אצל
 הגאון הר"ר זלמן מרגליות מבראדי ז"ל), ומהעיר ההיא הלך הט"ז למדינת
 פולין גדול, ויט אהלו בק"ק פוזנן (עי' תשובות הבי"ח החדשות סי' י"ז),
 וברבות הימים לאחר פטירת חותנו הגאון ז"ל נתקבל לאב"ד ולר"מ בק"ק
 אסטרא אשר בגליל וואהלין, ובהקדמתו בט"ז ליו"ד כתב וז"ל: "וזה שלש
 שנים אשר קבלוני ק"ק אוסטרהא בבית המדרש הגדול דשם להרביץ תורה".
 ובשנת ת"ו הוציא לאור בלובלין את ספרו טורי זהב על הטור וש"ע יו"ד,
 זאת אשר קרה לכל ספריו ספרי הט"ז על ד' חלקי הש"ע וגם שאר חבוריו
 דאה בסי' כלילת יופי ח"א דף ס', ששם האריך בהשכל ודעת להביא את

כל הנוגע לזה. ובזמן גזרות הקהלות בשנת ת"ח ות"ט שאז היה הרג רב ברוב מדינות פולין ע"י הצורך המיל וברחו רבים ממקומם ובשנת ת"י בחדש כסלו ה' גם רבנו הט"ז בתוך הגולים (ע"י ט"ז אהע"ז סי' קנ"ז סק"ה ושו"ת גאוני בתראי סי' ז'), והי' במצור ובמצוק מאד נודד מפולין ומביתו וענה בדרך כחו, כי היה חונה עם כל בני ביתו על פני השדה, ושם ערך ג"כ תשובתו בנדון עגונה אחת, וטרח מאד להתירה מכבלי העגון, וכתב שם שלא היה יכול לעיין בספרי הפוסקים כי לא היה בידו שום ספר זולתי גמרא וטור, ועכ"ז התיר אז את העגונה (שו"ת ב"ח החדשות סי' ע"ה) ונסה לעזוב ארץ מולדתו ולנסוע למדינת אשכנז והלך דרך ארץ מעהרין ובכל מקום בואו מוקטר מוגש כבוד לשמו וכלם מבקשים לשמוע תורה מפיו, ראה בט"ז א"ח סי' רס"ג סק"כ אדות השאלה אשר שאלו אנשי ק"ק שטייניץ במדינת מעהרין וכן מדי עברו בעיר העלישוי שאלו ממנו גם שם שאלה כמובא בס' כלילת יופי ח"א דף נ"ז. אבל לא מצא מנוח לקבוע מקום להרביץ תורה, וגמר בלבו להחזר לארץ פולין ובא לעיר לבוב ונתקבל לאב"ד ולר"מ בחוץ לעיר, והי' זה איזה שנים אחר פטירת הגאון ה"ד יוסף ב"ר אליקים געץ חתן מהר"ם מלובלין (נפטר ב' תשרי ת"יב) וגם אחרי פטירת הגאון ה"ר מאיר ז"ק (נפטר כ' כסלו ת"יד) שהיו שניהם רבני לבוב, הראשון בחוץ לעיר והשני בתוך העיר (ע"י אות י' סי' רכ"ד ואות מ' סי' שמ"ז) וראיתי במצבת קדש ח"ג אות א' שהביא שם בהערה איזה דברים הנוגעים לתולדות הגאון בעל ט"ז ובודאי העתיקם מהפנקס שהי' לפניו וכעת נאבד מאתנו, וז"ל: „הגאון בעל ט"ז נתקבל לראש מנקר דפה, ואז הי' הגאון ה"ר מאיר ז"ק אב"ד דחוץ לעיר והגאון מ"ה יקותיאל זלמן אב"ד בתוך העיר, ואירע פה שאלה בבית המטבחים ופסק הגאון בעל ט"ז להכשיר, והמנקרים ידעו כי ע"פ הדין הפשוט היא טרפה, והלכו לקבול עליו אצל הרב הגאון מ"ה מאיר ז"ק ז"ל, שהי' אז מרא דאתרא, וישלח הגאון לקרא את הט"ז אליו ויתן עליו בקולו מדוע הכשיר את הטרפה, וכאשר עמד הט"ז על דעתו, כי ע"פ הדין כשר היא עלתה חמת הגאון באפו ויגזור אומר להעמידו במקום הכושת תחת מסגר של ברזל אשר עודנו היום אתנו למוזכרת באולם ביהכ"ג הגדול דחוץ לעיר, ותעודתו הי' להציב בתוכו כל חוטא ופושע ושלשלאות של ברזל על אצילי ידיו לאות לבני טרי, למען ישמעו וייראו, והוא הנקרא בשפת העם קיהנע, ויהי בעת עמד שם הט"ז עבר במקרה אחד הנערים לפניו ותרנגולת שחוטטה בידו, וישאלהו הט"ז למה זה התרנגולת הזאת בידך, ויענהו הנער שאלת הכס שאלתי עליו אצל הרב הגאון דפה, וכאשר ספר לו ענין השאלה ואמר לו כי הטריף אותו הגאון, אמר לו הט"ז שוב אל הגאון והגידה לו בשמי כי התרנגולת כשרה, הנער טהר לבית האב"ד ואמר לו כדברים האלה, והגאון מהר"ם ז"ק באהבתו את האמת חקר שנית על אדות התרנגולת, וראה כי באמת הצדק עם הט"ז, וימחר לפתוח אותו ממאסרו, וישלח לקרא לו, ובדברו אותו וראה כי הוא צנא מלא ספרא ורוח אלהים בו, בקש ממנו מחילה על העלבון הרב אשר עשה לו, וישלח לקרא לפרנסו העיר ויאמר להם, דעו לכם כי האיש הזה רם ונשא הוא

וראו לשבת בראשיכם, אך יען כי לא היה אז כסא הרבנות פנוי, עשוהו לראש ב"ד, וכאשר מת הגאון ר' מאיר ז"ק בשנה השניה קבלי את הט"ז לאב"ד ור"מ" — וראיתי בפנקס הקהל אשר תחת ידי בצד 84 נמצא שטר מכירה על בית אחד ונכתב מעיר זאלקווא משנת תכ"א ונתקיים השטר ההוא בכתב ידו, וחתימתו מן ז"ך מנחם תכ"א, וחתום, נאם דוד הוא הקטן בא"א הקצין ה"ר שמואל זל"ה"ה מלאדמיר" ואחריו חתום, זאב וואלף בן לא"א ראובן זעליג ר' מייקש מלבוב" (עי' אות ז' סי' קמ"ז) וכן בדף 85 ג"כ על קיום העתק שטר מכירה מן כ"ח מנחם תכ"א ואחריו חתום ג"כ ה"ר זאב וואלף הנ"ל ובשנת תכ"ד ה' אחד מראשי הועד באספת גאוני ד' ארצות פולין אשר התועדו יחדו בלובלין ביריד גראמניץ ביום י"א ניסן תכ"ד ובא שם בהסכמה על הדפסת סי' "עמודיה שבעה" לה"ר בצלאל דרשן דק"ק סלוצק (פראג תל"ד) וחתום שם, נאם דוד הוא הקטן בלא"א הקצין מו"ה שמואל זל"ה"ה מלאדמיר חונה בק"ק לבוב בחוץ לעיר, וכן בס' דברי שמואל (אמסטרדם תל"ח), בא בהסכמה וחתם, נאם דוד הוא הקטן בא"א מו"ה שמואל הלוי חונה בק"ק לבוב והגליל". לעת זקנתו מתה עליו אשתו הרבנית מ' רבקה בת הגאון בעל הב"ח ולקח לו לאשה את גיסתו אשת גיסו הגאון מו"ה שמואל צבי הירץ אב"ד דק"ק פינטשוב בן הגאון הב"ח ז"ל. מאשתו הראשונה היו לו שלשה בנים ובת אחת, בנו הראשון ה' ה"ר מרדכי סג"ל, בנו השני היה ה"ר שלמה סג"ל ושניהם נהרגו על קדוש השם בחיי אביהם הגאון ז"ל בין שאר הקדושים שנהרגו בעיר לבוב בשנת תכ"ד בחוץ לעיר ביום השבת ח' אייר ובתוך העיר מן ח' אייר עד כ' סיון. ובנו השלישי ה' ה"ר ישעי' סג"ל ואותו שלה אביו ביחד עם בן חורגו ה"ר אריה ליב בעל שו"ת שאגת אריה וקול שחל (שהוא היה בן הגאון ר' שמואל צבי הירץ שהזכרתי למעלה) אל השי"ץ לתהות על קנקנו של השי"ץ והביאו ג"כ אגרת שלומים ומנחה ודורון אשר מסר בידם השי"ץ לאביהם כמבואר הכל בס' "ציצת נובל צבי" להגאון ר' יעקב ששפורט. בתו של הט"ז היתה אשת הגאון מוהר"ר גד והיא ילדה לו את הגאון ה"ר יואל אב"ד ור"מ בק"ק שעברשין בעהמ"ח סי' מגיני זהב אשר בו בא להגן ולישב דברי זקנו הגאון בעל ט"ז מהשגות הש"ך בעל נקודות הכסף. ועי' בס' כלילת יופי שהביא הרבה גאונים שהיו נכדיו וכן הביא שם מי היו תלמידיו וקורות ספריו, וערך הכל בבקיאות נפלאה ובטוב טעם ודעת. מלבד ספרי הט"ז על ארבעה ש"ע נמצא ממנו גם סי' דברי דוד על התורה לבאר דברי רש"י. ואלה הטורים החרותים על מצבתו (מצב"ק ח"א 1 סי' כ"ז ח"א 2 סי' מ"ח).

ביום כ"ז שבט תכ"ז לפ"ק נטמן הגאון הגדול מאור הגולה הרב בעל טורי זהב, ^{ה'תקצ"ג} אב"ד ור"מ זק"ק לבוב והגליל, מורנו ורבנו מו"ה דוד בן מו"ה שמואל הלוי, מחבר חבורים יקרים, (באור) תורת האר"י לדוד הוריס, על כל השלחן ערוך וארבעה טורים, הן בעורנו בחיים כבר זכה, כי נפסקה כמותו הלכה, הוראתו שלמה זכה וערוכה, תנצב"ה:

ובמכה"ע בכורים משנת תרכ"ד הביא כי יום פטירתו היה יום ד'ו שבט תכ"ז. ואי אפשר, כי יום ו' שבט תכ"ז חל ביום ב'.

קלט) ה"ר דוד מעביל ב"ר מאיר. דיין דפה, התום בפנקס דף 158 על פסק דין אחד בנדון חוב ששעבד על בית אחד בשנת תע"ג.

קמ) ה"ר דוד ב"ר אליעזר מטיסמיניץ. מנהיג בלבוב בחול והתום בפנקס דף 111 על פסק דין משנת תקל"ל בענין תביעת הקהל מעזבון אחד לטובת הקהל ולתמיכת עניים, והתום שם "דוד הוא הקטן בהמנוח מו"ה אליעזר ז"ל מטיסמיניץ".

קמא) ה"ר דוד ב"ר יוסף. דיין דפה התום בפנקס דף 119 בשנת תקל"ד על קיום עדי חתימה ביחד עם הגאון ה"ר ארי' ליב כהן רפפורט ז"ל.

קמב) ה"ר דניאל ב"ר ראובן זעליג. בן התום בפנקס דף 7 על העתק שטר מכירה משנת שצ"א.

ה.

קמג) ה"ר הלל ב"ר יצחק כ"ץ. ריש מתיבתא ודיין הגדול פה התום בפנקס צד 19 על שטר מכירת קרקע מן ז' ניסן משנת שצ"ט והותם ביחד עם הגאון ר' שמואל זאנוויל אשכנזי אויערבאך גם עם הגאון ה"ר יעקב קאצינעלינבוגין, נפטר י"ג ניסן ת"ב, ומצבתו נעתקה במצב"ק ח"ב סי' ל"א וחרות עליה :

יום י"ג ניסן ת"ב.

מאיר כהילל בן שחר, איך אופל בא השמש בצהרים, יגע בתורה כארי וכלביא ובמצות כלי חוץ וטפל, עבד ה' בכל לבבו, וי על האי שופרא דבלי בארעא, ה"ה הרב הגאון מו"ה הלל בהגאון מו"ה יצחק כ"ץ, ריש מתיבתא ודיין הגדול דפה לבוב, עשה משפט וצדקה בישראל, והורה חקים ישרים ומתוקנים, והרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים רבים גדולי הדור, לכן בזכות זה תנצב"ה :

קמד) ה"ר הלל ב"ר מרדכי הלוי. ביום ה' ג' כסלו תס"ג היתה פה נפילת הבתים כנזכר בהקדמת פני יהושע ז"ל וה"ר הלל היה ג"כ מן המתים או שנפלו עליהם האבנים. ומובא נוסח מצבתו במצב"ק ח"ב דף ח' ע"ב סי' ה' וחרות עליה :

יום ה' ג' כסלו תס"ג נטמן פה החכם ועניו הקדוש מוהר"ר הלל במוהר"ר מרדכי במוהר"ר אברהם הלוי ז"ל נכד הגאון מוהר"ר יהושע ז"ל, תנצב"ה :
נעבר השני : מו"ה הלל במוהר"ר מרדכי הלוי מקראקא :

הגאון ה"ר יהושע הוא בעל פני יהושע ואמו של בעל פני יהושע מ' מרים היתה בת הפרנס דארבע ארצות מוהר"ר אברהם הלוי ואשת ה"ר אברהם הלוי היתה בת הגאון בעל מגיני שלמה.

ז.

קמה) ה"ר זאב וואלף הכהן. ה' אביד ורי"ט פה אחרי מות חותנו הגאון ה"ר יעקב קאפיל כ"ץ (עי' אות י' סי' ר"ב) ובנו ה' הרב מו"ה יהודה ליב יאליש כ"ץ חתן ה"ר מרדכי יאליש מקראקא.

קמ"ו) ה"ר זאב ב"ר משה מרדכי הכהן. בעל מצב"ק (ה"א 1 סי' ט"ז וה"א 2 סי' כ"ט) העתיק נוסח המצבה וכתב שהוא הי' בן הגאון הגדול מו"ה מרדכי אבד"ק בערוואן. ואלה הטורים החרותים על קברו:

גברו אראלים על המצוקים וארון האלהים נלקחה, ה"ה הגאון החסיד הקדוש מו"ה זאב בהגאון הגדול מוהר"ר משה מרדכי הכהן שהלך לעולמו ביום ז' ח' מרחשון שצ"ט לפ"ק ונקבר ביום א' ונסתם הגולל, זאב יטרף את עצמים יחלק שלל, והוא חטא הרבים נשא ולפושעים הפגיע ויתפלל, חגרו שקים וספרו כבי ושימון הילולו, הוא קבע עתים לתורה יומם ולילה, הכהן הגדול שמן כשחת קדש על ראשו וצק ובעבור שהציל עני מעושק, בזכות זה תנצב"ה:

קמ"ז) ה"ר זאב וואלף ב"ר ראובן זעליג. היה דיין ור"מ פה בזמן הגאון בעל ט"ז, וחתום תחת חתימת הגאון בעל הט"ז כי הי' ראש לדייניו ולבית דינו, ונמצאה חתימת ידו בפנקס דף 34 על העתק שטר מכירה משנת תכ"א ביחד עם הט"ז וחתום „נאם זאב וואלף בן לא"א ה"ר ראובן זעליג ר' מייקיש מלבוב". וכן בדף 35 ג"ב על העתק שטר מכירה משנת תכ"א וחתום תחת חתימת הגאון בעל ט"ז „זאב וואלף בן לא"א ה"ר ראובן זעליג". וראיתי במצב"ק ח"ב סי' מ"ג שהביא נוסח מצבת הרב הגאון מוהר"ר זאב וואלף בן מוהר"ר חיים זעליג ואין ספק שהיה חרות על האבן בן מוהר"ר ראובן זעליג, רק לא העתיק היטב וזה נוסח המצבה:

גברו אראלים על המצוקים וארון האלהים נלקח, ה"ה הרב החכם הגדול בתורה, זאב יטרף, סני ועוקר הרים ודן דין אמת, מו"ה זאב וואלף בן מוהר"ר חיים זעליג הדיין המצויין פה, היה עוסק בתורה כל הימים ופומי' מפיק מרגלין והעמיק בפלפול בהיות דאביו ורבא, והרכיץ תורה בישראל והעמיד תלמידים רבים אשר שתו מימיו ממקור מים חיים, לכן בזכות זה תנצב"ה. נפטר ביום א' אלול תכ"ה לפ"ק:

קמ"ח) ה"ר זאב במוהר"ר ר' מייקיש מלבוב. כן חתום בפנקס דף 77 על שטר חוקה ביריד יערסלב בשנת תמ"ז בתואר ראש מדינה ראשון דגליל לבוב.

קמ"ט) ה"ר זאב וואלף ב"ר פנחס. בשו"ת בית יעקב מה"ר יעקב ב"ר שמואל אבד"ק צויומר (דיהרנפורט תנ"ו) באו שמה בהסכמה ביומא דשוקא דיערסלוב רבני ארבע ארצות וגם רוזנים קצינים מנהיגי ד' ארצות בחדש תשרי תנ"ג ובין ההתימות נמצאה חתימת הגאון ה"ר פנחס משה מלבוב (הוא הגאון ר' משה הריף ז"ל) וה"ר חיים ר' דודש מאך זצ"ל מלבוב (עי' אות ח' סי' קס"ג), וה"ר זאב וואלף במוהר"ר פנחס ז"ל מלבוב.

ק"י) ה"ר זאב וואלף ב"ר יוסף. אביו הגאון ה"ר יוסף ב"ר אליקים געץ היה אב"ד דפה והיה חתן הגאון מהר"ם דובלין ז"ל (עי' אות ו' סי' רכ"ד), ובפנקס הקהל צד 38 נזכר כי היו להגאון ה"ר יוסף שני בנים, שם האחד הי' ה"ר זאב וואלף, ושם השני הי' ה"ר ארי' ליב, והפסק בהפנקס שם הוא מן כ"ג אדר שני תקי"א.

קנא) ה"ר זאב וואלף ב"ר מנחם מענדל. אחד מראשי הקהל בלובב בחו"ל
ונמצאה חתימתו בפנקס הקהל

דף 111 על פסק דין מעובון אחד ממה שהניח נדיב אחד אחרי מותו
לטובת עניי הקהל בשנת תק"ל.

קנב) ה"ר זאב וואלף בלומענפעלד. הי' מגיד ומ"צ דפה בתוך העיר והי'
מגדולי בעלי הוראה, הובא בשו"ת יד
אליעזר סי' נ"ו ושו"ת מאמר מרדכי החדש סי' ל"ה וסי' ע"ב, ובשואל ומשיב
מה"ת ח"ג סי' ק"ו וסי' קכ"א, ח"ד סי' כ"ח.

קנג) ה"ר זכרי' ב"ר יעקב. אחד מהקדושים אשר נהרגו ביום השבת ח'
אייר תכ"ד ומצבתו נעתקה במצב"ק ח"ב
בהתחלתו וח"ד דף ח' ע"ב סי' כ"ב והמצבה הוקמה עליו ביחד עם אחיו
ה"ר יצחק ב"ר יעקב ואלה דבריה :

פה נקבר ונאסף הגדול והטהור מו"ה זכרי' בן מו"ה יעקב אשר מסר נפשו וקדש
השם המיוחד ונשפך דמו כדם פו, לכן בזכות זה תנצב"ה וה' ינקום נקמת דמם
במהרה :

קנד) ה"ר זלמן קראקוויר. בס' אדני פו מה"ר לוי מאיר מזאלקווא הכולל חדושים
מלוקטים כסדר התורה בשם גדולי הדור (זאלקווא
תק"מ) הביא את ה"ר זלמן קראקוויר מגיד דק"ק לבוב. ואולי הוא ה"ר
יקותיאל זלמן ב"ר נח יחיאל (עי' אות י' סי' ש"ט).

קנה) ה"ר זיסקינד ב"ר אלחנן הלוי. הי' אב"ד וריש מתיבתא פה והובא
בתשובות מהר"ם מלובלין סי' נ"ג וסי'
ק"ד וז"ל: "ה' עמך גבור החיל האלוף המרום והנעלה עולה מעלה מעלה
בשם ותהלה ר"מ ור"ג, מוהר"ר זיסקינד סג"ל ולכל המסתופפים בצלו שלום".
ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ג סי' ל"ג וח"ד דף קס"ד ע"א) וחרות עליה :

הציבו לך ציונים שימי לך מספר תמורוים על כי לוקח ראש המורוים יום מבוכה
וצרה כי נלקח ארון האלהים, ח"ה הגאון הגדול מו"ה זיסקינד במוהר"ר אלחנן
הלוי, הוא הגבר הוקם על לתורה מנעוריו, והרכיב תורה בישראל והיה אב בי
דינא וריש מתיבתא והעמוק בפלפול חריף סיני ועוקר הרים פה מפיק מרגלין
בשאת סדרים ירד וצלל במי ים התלמוד והעמיד תלמידים רבים אשר שחו תורתו
ממי באר מים חיים אשר רבים מהם המה גדולי הדור ועשה משפט וצדקה וחוקים
ישרים, בזכות זה תנצב"ה. נפטר י"ג ניסן ת"א לפ"ק :

ח.

קנו) ה"ר חיים ב"ר משה הלוי. אחד מהקדושים אשר נהרגו בשבת ח' אייר
תכ"ד ומצבתו נעתקה במצב"ק ח"ב בהתחלתו
וח"ד דף ח' ע"ב סי' כ"ד, וחרות עליה :

פה טמון תמים דעים, הולך תמים ופועל צדק, הקדוש והטהור מו"ה חיים במוהר"ר
משה הלוי, שמסר נפשו ונהרג על קדושת השם ביום השבת קדש ח"ית אייר
תכ"ד לפ"ק לבוב בחוץ לעיר, תנצב"ה וה' ינקום נקמת דמו :

קנט) ה"ר חיים ב"ר מרדכי. ג"כ אחד מהקדושים, נהרג כ' סיון תכ"ד ועל מצבתו חרותים הטורים האלה (מצב"ק שם סי' ל"ח):

שאו קינה ויללה על אילנא דחיים איך נגרע במיעוט שנים הללו כי פרי קדש עץ חיים למאכל וחמישיתו היה גדול מאד בתורה עמל ויגע בתורה כתלמיד בן מאה שנים, פתאום נקנסה עליו מיתה קשה וחמורה, ה"ה הרב הגדול החכם המופלג מו"ה חיים בהרב מו"ה מרדכי, נהרג ביום כ' סיון תכ"ד לפ"ק וה' ינקום דמו ויצרור בצרור החיים את נשמתו וינח על משכבו בשלום אמן:

קנה) ה"ר חיים ב"ר ברוך. אחד מהקדושים שנהרגו בשבת ח' אייר תכ"ד וה' עוד צעיר לימים ועל מצבתו חרות:

הביטו אל צור חוצבתו, סימן לציון מערתו, הציב וירה אבן פנה מצבת קבורת ווי להאי שפרא דבלי בארעא אריה דבי רב וקרא הרבה ושנה הרבה בר חמשה עשר שנים ה"ה החרוף ובקי כמר חיים במו"ה ברוך, נהרג בידי ארורה הפתוים ואנשי בליעל, לכן בעל הרחמים יסתר בצרור החיים את נשמתו ואל נקמות ינקום נקמת דמו, ה' הוא נחלתו וינח על משכבו בשלום:

קנט) ה"ר חיים ב"ר יהושע. היה אב"ד בק"ק קאלימייא ורי"מ פה, והוא בן הגאון ה"ר יהושע בעל מגני שלמה וחתן הגאון מו"ה צבי הירש האבד"ק מעזריטש, הובא בשו"ת אמונת שמואל לה"ר אהרן שמואל ב"ר ישראל קיידינובר (פפד"מ תמ"ג) ויש לו הסכמה משנת תל"א בס' לב אריה דרשות מה"ר יהודה אריה ליב ב"ר יהושע האשקי (ויולמרשדארף תל"ד) וחתום שם "הצעיר חיים בן לאאמור הגאון הגדול מו"ה יהושע ז"ל מקראקא החונה לע"ע בק"ק קאלימיע וחותם פה יערסלוב". בנוי המה הגאון מו"ה אפרים פישל האבד"ק קאלימייא, זקנו של הגאון מו"ה משולם ז"ל האבד"ק טיסמיניץ, פרעשבורג, והשני הגאון מו"ה צבי הירש האבד"ק בערזאן דראהביטש בראדי ליסקא. ה"ר חיים הנ"ל נפטר יום ז' ט' אדר תל"ג ונוסח מצבתו נמצא במצב"ק ה"א 1 סי' כ"ה וח"א 2 סי' נ"א, וחרות עליה:

יום ד' [כ"ז יוס ז'] אדר תל"ג נפטר לעולמו צדיק איש חיים אשר פה טמון, תפס ישיבות כבמה מקומות ובפרט בעיר ואם בישראל ק"ק קאלימייא, הוא הרב הגאון מו"ה חיים בהגאון מוה"ר יהושע אבד"ק קראקא בזכות זה תנצ"ה:

קס) ה"ר חיים ב"ר יצחק מקאמרני. ה"י דיין גדול פה וה"י חתן ה"ר ר"י ר' מייקש ונמצאה התימת ידו בפנקס

דף 2 על פסק דין משנת תמ"ז בנדון אסור השגת חזקת ברייהויו, דף 65 על פסק דין משנת תמ"ז על כח זכות וחזקה, דף 67 על פסק דין משנת תמ"ז על כח זכות וחזקה, וכן בדף 81 שנת תמ"ח על זכות וחזקה ובדף 83 על פסק דין וחזקה בנדון טענת לא הרוחתי, ופעמים התם א"ע "הצעיר חיים במהר"י מלבוב" ואולי הוא ה"ר חיים מלבוב המובא אחר זה.

קסא) ה"ר חיים מלבוב. דיין גדול דחוץ לעיר וגאון מפורסם בדורו, נמצאה התימתו בפנקס דף 58 משנת תמ"ט לענין פסק דין על

פרעון חוב, דף 4 שנת תנ"ז אדות עזובן, דף 107 משנת תנ"ז פסק דין אדות פרקע של ביהכ"נ בעיר זידיטשוב, דף 60 שנת ת"ס על הלואת כסף יתומים,

דף 10 שנת תס"א על שטר חוב נאבד, דף 44 שנת תס"א (וחתום חיים במהר"י ז"ל מלבוב ח"ל) על מכירת חזקת הצר, דף 77 שנת תס"ד על מכירת זכות, דף 102 שנת תס"ה על פסק דין, דף 66 שנת תס"ה על מכירת מקום בבהכ"נ, דף 91 שנת תס"ד על חזקה, דף 101 שנת ת"ע על רשימת עזבוני, דף 29 שנת ת"ע שטר חוב נאבד, דף 66 שנת תע"ב אדות עזבוני, דף 76, 115, 158 משנת תע"ג על פסקים שונים (עי' הוספה י"ב וט"ז).

קסג) ה"ר חיים מיאבורוב. הי' ראב"ד ומ"צ פה תוך העיר וראש מדינה דגליל לבוב וראש ומנהיג דארבע ארצות וחתום בשני תוארים האחרונים בפנקס דף 77 על שטר חזקה מיריד יערסלאב שנת תמ"ז, ובס' זרע ברך שלישי נמצאה הסכמתו, וחתום "חיים מיאבורוב שהי' אבד"ק נעמרוב בהמפורסם מוהר"ר יקותיאל זיסקינד כ"ץ" משנת תפ"ו.

קסד) ה"ר חיים מאך מצויומר. ראש מדינה דגליל לבוב ונמצאה חתימת ידו בפנקס דף 77 על פסק דין בנדון חזקת הבתים בעיר סקאליט בצרוף הגאון מוהר"ר משה חר"ף ז"ל ובש"ת בית יעקב מה"ר יעקב ב"ר שמואל אבד"ק צויומר (דיהרנפורט תנ"ו) נמצאה הסכמתו בין הסכמת רוזנים וקצינים מנהיגי ד' ארצות ביומא דשוקא דייערסלב יום ג' כ' תשרי תנ"ג וחתום חיים ר' דודש מאך מלבוב, וכן נמצאה שם הסכמת רבני ארבע ארצות ג"כ ביומא דשוקא הנ"ל מיום ד' ז' תשרי תנ"ג ובאה שם גם חתימת הגאון ה"ר פנחס משה מלבוב, וגם בא שמה בהסכמה ה"ר יואל ב"ר יצחק אייזיק היילפרין חונה בק"ק אסטרהא (עי' אות י' סי' ר"ח).

קסה) ה"ר חיים ב"ר משה משולם מקאוולי. מנהיג דארבע ארצות, חתום בפנקס צד 77 על שטר חזקה מיריד יערסלאב שנת תמ"ז.

קסו) ה"ר חיים ואחיו ה"ר יהושע ב"ר יצחק הלוי רייצים. גאונים מופלגים. ה"ר חיים רייצים

היה ראש מתיבתא דשתי קהלות ונתפש עם אחיו ע"י עלילות אנשי רשע בליל פסח שנת ה"א תפ"ה והוכו מכות אכזריות בלי חמלה, וסבלו עניים ויסורים רעים, ונהרגו על קדוש השם בערב חג השבועות שנת תפ"ה, ובפנקס דחבורה קדושה דפה נמצא כתוב המעשה (נעתק במצב"ק ה"ד דף ט"ו) וז"ל: "מעשה שהיה כך היה, הרב הגאון הקדוש מוהר"ר חיים רייצים ז"ל היה ריש מתיבתא פה בשתי הקהלות, והיו בו תורה וגדולה במקום אחד, כי הי' עתיר נכסין, והיה נדיב גדול ופוזן במעותיו לעניים ואביונים, והי' בן מ"א שנים, ואחיו הצעיר היה גדול בתורה ומופלג מאד בחסידות, והיה מתענה נפשו כמה שנים בתענית (והוא היה אבי הגאון הגדול מוהר"ר מרדכי ריש מתיבתא דפה), והיה בן ל"א שנים, ואירע כי איש יהודי אחד אשר לא היה מכני עירנו, וארץ מולדתו לא היה ממדינתנו, כי בא ממרחק, אשר המיר דתו, ובא לפה ונחם על רעתו ושב לאמונתו, אחר זה נתפש האיש הזה, כי נודע הדבר לראש הכמרים, וכאשר שאלוהו מי היה המסית

שישיב לאמונתו, והשיב באשר אינו מכיר פה מאנשי קהלתנו איש אחד, רק אם יתיצבו האנשים מפה והוא ילך לפנייהם ויכיר מי הוא המסית לו, וצוה ראש הכמרים להציג כל אנשי קהלתנו, והרב הגאון ריש מתיבתא ואחיו, ברחוב היהודים, ובא ראש הכמרים והמומר עבר וכאשר הוגד לפני ראש הכמרים והכמרים כי הרב ואחיו הסיתו בו, וכאשר עבר לפני הרב הגאון מ"ה היים רייצעס הריש מתיבתא ואחיו ה"ר יהושע ז"ל, ולא הגיד דבר, ענה הרב אל ראש הכמרים ויאמר בלשון רומי: «ראה אדוני כי חף אנכי מפשע ובחנם נחשדתי», וכאשר שמע המומר, שב אל קיאו, ויאמר אתה הוא האיש ואח"כ ג"כ, ונתפסו תיכף ונדונו להריגה ולשרפה, ולהרב ר' יהושע ז"ל לקשרו בזנבי הסוס ושיוליכוהו בחוצות וברחובות, וישבו במאסר ארבעים וח' יום ובערב שבועות נהרגו ונשרפו ונדקרו הגאונים הקדושים החסידים במיתה המורה». ובפנקס ביהכ"נ הקטנה דתוך העיר נמצא «אל מלא רחמים» עליהם וז"ל: «אל מלא רחמים כו' את נשמת האחים הרבנים החסידים הקדושים גוע ישישים שמסרו נפשם על קדושת השם הגדול והנורא באהבה גמורה, הגדול שבהם הוא הרב המאור הגדול אדונינו מורנו ורבינו ראש ישיבה, עסק בתורה כרב הביבא, הרב ר' חיים, שם נפשו ולבו אל אל שבשמים, ואחיו רב קטינא, מלא חסדא וחנא, הרב המופלג מורנו הרב ר' יהושע, אל נקמות ה' אל נקמות הופיע, איכה ישבה בדר זה כ"א ימים במחשבים בין העמים סגורים חלוטים בדו"דים בחייהם נעימים ובמותם לא נפרדו היו מתענים משבת לשבת, למרק אכילה ושתייה שבמעיהם כמלאכי השרת במעוניהם, הון רב פזר נתנו לאביונים, כאחד המיוחד שבקצינים, צדקתם עומדת לעד ולעולמים, לא ימנע הטוב מהולכים בתמים, יום ערב הג שבועות בפרוע פרעות חיל וחומה אומללו יחד כשני עולות תמימים, ביום א' וירא זבוח לפניו ושוע הבן מר ינוקא לאמו והספידוהו הספר מר לעומתו, פה שהתגבר בתורה יהיה גורף ביבין כשקשרוהו בזנבי הסוס נתן נפשו לה באהבה גמורה, כשהוליכוהו לפני בית החיים, כון לבו לשמים והתחיל בקול איום ונורא, לאמר תפלת אתה גבור להיות לו שם קבורה, וי צוה בתמרורים שלא ראה ילדי עברים, וישקף לשמש שהתחיל לנטות, ערב התפלל תפלת מנחה, עיניו למטה ולבו למעלה, זאת תורת העולה, עשה פשרה עם הסרדיוט שימית אותו במהרה, ועודנו בחיים חתם את עצמו בשם הקדוש ר' חיים, בני מורנו הרב ר' יצחק הלוי נשרפו בשעה הדא אריה ולביא, הרב הגדול ליהודים היה בן מ"א שנה, ורב קטינא בן ל"א שנה, נשמתו הטהורה לעסוק בכל מצות ה' כמיוחדים בדורות ראשונים כתב ונתן לו ל"ה אדומים להיות נוגעים דמים בדמים, ויורידו אותו לשפוך לארץ מררתו, וידו ורגליו לארבע כנפות הארץ להשביט מישראל חרון אף וקרץ ויכוין בצלע השלישי כנגד הלב מהר להמיתו, והנה יצאה נשמתו והנה דם הרב החבל מפרפר ומפרכס ומחץ ראשו ובמעיו ממרס ולמספר רובע ישראל נתחווהו לארבע רבעים, דמי האחים מן האדמה צועקים לשלישים ורביעיים, והנה עצי המערכה סדורים כעל המזבח ויראה וירצה בעולת הזבת, בשנת פח"ת ופחד נשרפו האחים הרבנים החסידים הקדושים

כאחד וכל בני ישראל יבכו את השרפה ואמרותיהם הטהורה אמירה צרופה,
 ה' הנוקם ובעל החימה דמי האחים בפרפרו גליפה וינקום לעינינו נקמת
 דמיהם דם השפוך כאילו של יצחק המסובך ויצרור בצרור החיים את
 נשמתם, ה' הוא נחלתם וינחו על משכבותם בשלום. והנה הגאון מהר"ם
 האגוזי בספרו משנת חכמים דף פ"ה מעלה י"ז אות ת"ה הביא דברים
 הנוגעים להאחים רייצעס ז"ל וגם בעל מצב"ק הביא דבריו בח"ד דף ט"ז
 והביא שם כי אני העירותיו על זה וז"ל: „ומה מאד תמה אני ורעדה אחזני איך
 מלאם לבם של שום רב לנבל שום רבנות על פי ממון לשררה, דמלבד
 מה שאסורו מבואר מצד הדת והשכל, בפרט אחר שמעם וראותם מעשה
 שהי' בק"ק לעמבערנ הנקראת לבוב מהצואה שעשה האב"ד הקדוש מו"ה
 חיים רייצליש זצ"ל בערב שבועות משנת אשתקד שנת פת"ח ה' אוצרו
 לקבל נשמת קדוש זה שמימות רבי עקיבא ועד עכשו לא קם כמוהו ויוצא
 ה' כלי זעמו כי מלאכה היא לה' אלהים צבאות בכללות ארץ פולין שכך
 עלתה בימיהם וימינו להיות צדיק יסוד עולם מקדש שם שמים ברבים
 ולסבול כמה עניים ויסורים קודם מיתה ושרפה שגורו עליו, והכל קבל
 עליו בשמחה והתודה ברבים מה שצוו לחתוך ידיו, ה' מפני שספר מעותיו
 לשררה לקבל הרבנות ומה שצוו וגורו לחתוך את לשונו ה' מקבל לעונש
 מפני שלמד לשון לאטין ושאר לשונות העמים, ומה שגורו עליו לרצץ את
 מוחו היה מקבל עליו לעונש על שהיה מהרהר בדברי העולם ופוסק מדברי
 תורה, וכן נמי על מה שגורו עליו להוציא את לבו והוא עודנו חי כי שאר
 הגוף לא פלט, ולפיכך היה נרון להשרף, ולכן ה' מצוה לכל ישראל להתרחק
 מן השררות ומן המחלוקת ושלא לקבל שום רבנות על ידו ממון, ואחר
 שראה את אחיו החסיד מו"ה יהושע זצ"ל, שמת בבית האסורים עמו ונגזר
 לנקוב ארכובי רגליו ולקשרם בונכי הסוסים כדי שילכו הלוך וסחוב שנגרר
 על כל אשפה, התפלל מנחה והצדיק עליו את הדין ככל האמור, ויתר מזה
 כמו שנראה מהצוואה שלו, ומסר עצמו לענוי ולמיתה משונה ולשרפה
 כאמור, ויצאה נשמתו באחד, אשריו ואשרי חלקו, ואוי לדור שכך עלתה
 בימיו, כי בעונות הרבים הקול נשמע שיד פושעי ישראל היתה במעל הזה,
 אשר ודאי על שמועה רעה זו מחויבים אנחנו לקרוע סגור לבבנו הערל
 משמוע אל דבר ה', כי הוא יתברך היודע כמה חרה לי וכמה מהצער
 והיגון מר ורע נגע אל לבי מכה מעשה זה. והנה הרב ר' משה חאגוזי (עי'
 אודותיו שה"ג אות ט' סי' 123) ה' חי בימיו והביא את אשר שמע
 מהמעשה והיתה לפניו הצואה אשר חבר ה"ר חיים רייציס. והרב החכם
 המופלג מוהר"ר הלל נח שטיינשניידר מווילנא העתיק למעני אל מלא
 רחמים הנמצא בסדור תפלות מביהכ"נ הגדול כתוב על קלף והוא מעשה
 ידי הגאון ר' אריה ליב בה"ר יצחק שפירא הוא בעל מחבר סי' נחלת אריאל
 ומעון אריות על מס' סופרים (עי' אדותיו בספר קריה נאמנה צד 111
 סי' 54) וכאשר העירנו החכם הנ"ל כי אביו ה"ר יצחק שפירא הוא בעהמ"ח
 סי' אלף המגן (ואלקיוא תצ"ב) ושם על השער כתוב סדר יחוסו, ובהקדמתו
 כתוב כי ר' יצחק הזה מת כ"ה אדר תע"א בק"ק לבוב. ומפני אשר

תפלת אל מלא רחמים אשר חבר ה"ר אריה ליב הנ"ל היא חסרת השעם ע"כ לא העתקתיה פה והיא מיוסדת ע"ס א"ב גם התום שמו של המחבר אריה ליב ב"ר יצחק שפי ... והסיום אותיות "רא" מסוף שם שפירא חסרות. המצבה של האחים רייצעס נעתקה במצב"ק ה"א 1 ס"י מ"ו וה"א 2 ס"י פ"ה וח"ד דף י"ג ע"א וחרות עליה :

מנוחת האחים הגאונים הקדושים ה"ה מוהר"ר חיים רייצוס ומוהר"ר יהושע רייצוס זצלה"ה אשר נהרגו על קדושת השם בערב שבועות תפ"ח לפ"ק. וכל בית ישראל יבכו את השרפה אשר שרף ה' והבערה ללהב יצאה ולחלק אברים ולנתח לנתחים הראש והפדר לרית ניהוחים ומדת הדין עלינו מתוחה ביום טבוח ערב שבועות כי נטה צל ערב הושחר פנינו, שנת פ"ח"ת שוד ושבר למורא היינו, ויצאה אש ותאכל יסודותיהם, ה"ה האחים הקדושים הרב המאור הגאון הגדול מורנו ורבינו מו"ה חיים ריש מתיבתא דשתי קהלות, נור ישראל ועטרה, נהרג במיתה חמורה ונדקר במדקירה, ואחיו הקטן פני יהושע חפר הלבנה כמה שנים ישב בתענית מת בצמא ובנפש מרה, הרב הגאון מו"ה יהושע, בני מו"ה יצחק הלוי שספרו נפשם לקדש השם כגבורה וילכו שניהם בגזרה שוה, נשרפו במדורה ולא רצו שם הגדול והנורא להמירה ויצאה נשמתם בקדושה ובטהרה ואפרם אשר מוצל מאש שמו פה להטמינה והוא צבור ומונח כאפרו של יצחק תמיד לזכרה וכהרוגי מלכות עשרה, בזכות זה הנצב"ה :

קסו) ה"ר חיים יהודה ליב ב"ר אליעזר סג"ל אימינגא. אביו ה"ר אליעזר היה מגאוני הדור

אב"ד דק"ק העלישוויא במדינת מעהרין, ועי' מה שהביא אדותיו בנו הרה"ג מו"ה יוסף הלוי מגלוגא בספרו עדות ביוסף על התורה (זולצבאך תק"א) הלא שם הביא הרבה חרושים בשמו, וחבר ג"כ איזה ספרים אבל לא זכינו לאורם ועי' בס' כלילת יופי ח"א דף קט"ז. בנו ה"ר יהודה ליב אימינגא אשר נקרא ג"כ בשם ר' חיים יהודה ליב היה ריש מתיבתא פה ובשנת תע"ט בא בהסכמה על ס' מאמר מרדכי על התורה שחבר הרה"ג מו"ה מרדכי ב"ר יהודה ליב מלבוז האב"ד דק"ק דאברני מן כ"ג אדר תע"ט וחתום שם "נאם הק' יהודה ליב בלא"א המאוה"ג מו"ה אליעזר סג"ל זצ"ל החונה פה ק"ק לבוב יצ"י, גם בא בהסכמה על ס' טעמי המסורה לה"ר יהודה ליב מייזלש מקראקא (אמשטרדם תפ"ח), וכתב שם "עם היות שטרוד אני בטראא דרשות הרבים ובפרט כעת שהזמן גרמא כו' מ"ט סמכתי על כבוד מחותני הגאון מו"ה אברהם במו"ה מרדכי האב"ד זאלקווא" כו', וחתום שם ביום ה' כ"ג אלול תפ"ז לפ"ק "נאם הק' יהודה ליב הלוי אימינגא החונה פה ק"ק לבוב יצ"י, ובראש הקדמתו נדפס ע"י המדפיס "אב"ד בק"ק לבוב", ובאמת הו' אז הגאון בעל פני יהושע אב"ד בלבוב והוא הו' ריש מתיבתא. ובשנת תצ"א כאשר נסע בעל פני יהושע לכהן פאר בעיר ברלין, נתקבל הגאון מו"ה יהודה ליב אימינגא לאב"ד בלבוב, ובאותה שנה בא בהסכמה על ספר עדות ביוסף על התורה שחבר אחיו הגאון ה"ר יוסף אימינגא וחתם שם ביום א' י"ב אלול תצ"א "אב"ד דק"ק לבוב והגליל" וכן בס' בית שמואל עה"ת (זאלקווא תצ"ט) נמצאה הסכמתו מן כ"ה סיון תצ"ו וחתום "חיים יהודא ליב הלוי הונה ק"ק לבוב והגליל", כן נמצאה שם הסכמת הגאון ה"ר אריה ליב וחתום הונה ק"ק גלוגא ומצ"פ ק"ק לבוב, וכן מהגאון ה"ר

יצחק סג"ל לנדא. הגאון ה"ר חיים כהן רפאפורט הי' גיסו ומחותנו ובשורת
שלו (לבוב תרכ"א) בחלק ח"מ סי' ו' נמצאה ממנו תשובה אחת וחתום
„נאם חיים יהודה ליב הלוי איטונגא החונה בק"ק לבוב יצ"ו ובסי' ז' נדפסה
תשובת המחבר אליו וז"ל: אשיב לשואל בענין וכהלכה משיב, ה"ה גיסי
ומחותני עמוד הימני נ"י פ"ה המאור הגדול הגאון המפורסם בדורו לשבח
כבוד שמו מפארים מו"ה ליב נשיא הלויים נרו יאיר ויזרח" והגאון ה"ר חיים
כהן היה אז אב"ד דק"ק סלוצק ושם בחלק י"ד בסי' ז' נדפסה תשובת
המחבר אליו ותשובת מהר"ל איטינגא לא נדפסה שם כי נאבדה. *) וכן יש
לו תשובה בשורת מים חיים להגאון ר' חיים כהן ר"פ מאסטררה ח"מ סי'
י"א אשר כתב אל הגאון ר' חיים כהן ר"פ אב"ד מלבוב בעת היותו אב"ד
בק"ק סלוצק ובסי' י"ב שם נמצאה תשובת הגאון ר' חיים כהן ר"פ אליו
וכותב: שלום אשיב לשואל כענין וכהלכה משיב, ה"ה גיסי ומחותני, עמוד
הימני, נ"י פ"ה המאור הגדול הגאון המפורסם בדורו לשבח כבוד שמו
מפארים מו"ה יהודה ליב נשיא הלויים נ"י, וחתום שם „חיים בן לא"א מורי
ורבי הגאון המפורסם כמו"ה שמחה כ"ץ זלח"ה רפאפורט חונה פ"ק סלוצק
יצ"ו. תולדותיו הם: הראשון הרב הגאון מוהר"ר אהרן הלוי איטונגא אב"ד
דק"ק יאבורוב ורישא, חתן הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ (ע"י אות א' סי' נ"ג),
ובנו השני הוא הגאון מו"ה מנחם מענדל איטינגא האבד"ק מעזריטש גדול
והוא הי' חתן הגאון מו"ה יעקב האבד"ק ווענגראב (כ"כ בתולדות הרב זכרון
למשה) והובא בס' עיר דוד סי' קצ"ב, ובנו השלישי הי' הרב הגאון מו"ה
יוסף הלוי איטונגא שהי' אב"ד דק"ק ראהאטין והוא הי' חתנו של הגאון
מו"ה יצחק סג"ל לנדא שהי' אב"ד דגליל לבוב ואח"כ בעיר קראקא ונמצאו
ממנו מכתבים בס' לוחות העדות דף נ"ה ע"א מה שהשיב להגאון רבינו
יהונתן ז"ל ביום ג' ט"ז שבט תקט"ו בהיותו אז בבית חמיו הגאון מוהר"ר
יצחק סג"ל לנדא הנ"ל בעיר קראקא כאשר הביא בעל כלילת יופי בח"א דף
קכ"ז וכאשר כתב אלי הרב המופלג ר' ישראל לאנדא הי' לו עוד בן שמנותתו
כבוד בעיר לעווארטוב וחקוק על המצבה „הרב המאה"ג מו"ה יחיאל מיכל
אבד"ק טישוויץ בן הגאון החסיד מו"ה חיים יהודא ליבוש איטינגא אשר
היה אב"ד דק"ק לבוב. בתו של הגאון הזה היתה אשת הג"מ שמואל אבד"ק
ווילנא בזוג שני ונוסח מצבתה נמצא בקריה נאמנה צד 129 גם הביא שם
תולדות הגאון ה"ר שמואל אבד"ק ווילנא, ונמצאה חתימת ידו של הגאון
מהר"ל איטינגא בפנקס הקהל אשר ת"י דף 118 על פסק דין אחר שבועת
כתובה בשנת תפ"ח, ובדף 140 על פסק דין בנדון עזבון אחד משנת תפ"ז
(ע"י אות מ' סי' ת"ך) והגאון הזה עלה לשמים עם בתו בעיר יאריטשוב
ונוסח מצבתו הוא כפי שהעתיק בעל מצב"ק בח"ה משנת 1879 אצל נוסח
מצבת הג"מ מרדכי זאב איטינגא :

*) הרב הגדול הנכבד מוהר"ר יעקב נפתלי הויז צענענשטיין ז"ל כתב במכתב העודה
לשו"ס ר' חיים כהן ר"ס כי סיוס החסונה הוא מן יוס ו' ז"ך למכ"י הג"מ לפ"ק ס"ה
ק"ק יאריטשוב הקי חיים יהודה ליב הלוי.

עליונים מבקשים את רבי, נצחו אראלים בניצוח ושיר שהלויים היו אומרים על רב האי גאון, היתה יהודה לקדשו ובישראל גדול שמו, הרב הגאון מו"ה יהודה ליב הלוי אב"ד רק"ק לבוב, ומשם נשבת ארון הקדש וספר תורה עמו, כל ימי חייו לא פסק גירסא מפומי, ואחריו יצאה בתו השמימה ונקברה עמו, יום שמת רבי לא נאמר בו כי טוב, יום ב' ג' שבט תק"ל לפ"ק, הנצב"ה :

ובס', «כור הבחינה» לה"ר יוסף שמואל הלוי לנדא מתיחס על שער הספר כי הוא נכד להגאון ר' חיים יהודה ליב איטינגא אבד"ק לבוב הנקרא ר' ליבוש ראש ישיבה והרה"ג מהר"י לעוויןשטיין מסעראצק הודיעני כי נמצא ביד הגאבד"ק ראגאווי פלך קאוונא ס' «דברי יהודה» מהג"מ חיים יהודה ליב איטינגא אבד"ק יאריטשוב ולבוב.

קפו) ה"ר חיים ב"ר יחיאל מיכל הי"ד. היה דיין פה ונמצאה חתימתו בפנקס דף 77 משנת תקכ"ד על כרוז הקהל,

בדף 124 משנת תקכ"ד בצרוף הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ על נתינת תקף לפשר צדדים, דף 127 משנת תקכ"ו על פסק דין בנדון עזבון לטובת יתומים (עי' הוספה ו') ונמצא חתום בסוף שו"ת זכרון כהונה על פסק דין, ובא גם בהסכמה לתשובות, כנסת המשנה.

קפו) ה"ר חיים ב"ר שמחה כהן רפאפורט. אביו הגאון נתקבל בסוף ימיו לאב"ד ולר"מ בק"ק לבוב, אבל

בנסעו מלובלין לעירנו נפטר בעיר שעברשין בשנת תע"ה ושם מנוחתו כבוד (עי' אות ש' ס' תקמ"ה) ובנו הגאון ה"ר חיים היה בתחלה אב"ד זר"מ בק"ק זיטל ובשנת תפ"ט הי' עוד שם (עי' בשו"ת ר' חיים כהן הלך חוה"מ ס' א' ובחלק אה"ע ס' פ"ב). אח"כ נתקבל לאב"ד בק"ק סלוצק במדינת ליטא, ובהיותו שמה לקח ממנו הגאון בעל סדר הדורות הסכמה על ספרו והוא מן יום א' ג' תמוז ת"ץ, וחתם «חיים בא"א מ"ו הגאון מ"ה שמחה כ"ץ זצ"ל רפאפורט חונה פה ק"ק סלוצק יע"א» וראה בספרו שו"ת הג"ל או"ח ס' א', חו"מ ס' ז', אה"ע ס' מ"ב תשובה משנת תצ"ד בהיותו אב"ד בסלוצק, וכן בספרו «זכר החיים» נמצא בס' י"ט דרוש אחד משנת תצ"ה. ומשם נתקבל בתחלת שנת תק"א לשבת על כסא הרבנות בלבוב וכחן פאר פה במשך אחת ושלושים שנה עד י"ב תמוז תקל"א כפי שחרות על המצבה שהי' אב"ד פה משנת תק"א עד שנת תקל"א ובצוואתו הנדפסת בשו"ת מים חיים ח"ב ס' נ"ג הביא הוא בעצמו שהי' אב"ד פה משנת תק"ב ומזכיר שם אשר שרת בקדש אחת ושלושים שנה. במשך הזמן הזה הרביץ תורה בישראל וינהל את קהל עדרו בתכמה ובדעת ויהי ראש גאוני זמנו, והתוכח עם בני כת שבתי צבי (פראנקיסטים) לעיני העמים והשרים בקטדרא הגדולה בלבוב ויוכל להם, וזה הי' בשנת תקי"ט (1759), כי אז גזר הבישוף מיקאלסקי שיאספו רבני ישראל ממדינת פולין לעיר לבוב לעמוד לזכות עם ראשי הפראנקיסטים, וארבעים איש נאספו, ומן הארבעים נבחרו שלשה, הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ וה"ר דוב בער אב"ד ביאולאוויץ וה"ר ישראל בעש"ט, ובמשך שלשה ימים היה הזכות מן כ"ג תמוז תקי"ט עד כ"ו תמוז, ובס' שו"ת מים חיים להג"מ חיים כהן ר"פ מאסטרא (נכד

ה"ר חיים כהן ר"פ אב"ד מלבוב) כתב שם בנו של המחבר בהקדמתו וז"ל:
"אבותינו ספרו לנו כי הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ אבד"ק לבוב הוא היה הנבחר
להתוכח עם כת שב"ץ לפני נסיכים שלטונים שרי המדינות והגמונים במקום
משפט אשר הוכן לזה, והלך שמה בלי רפיון לבב, ומדי לכתו התעטף
לבנים, באלה הבגדים אשר האדם הולך לבית עולמו וינצחם בעור שדי
ברוב חכמתו, עד אשר גם השרים תמהו על גודל תבונתו ויהללוהו לאמר
אין זה כי אם רוח אלהים נוססה בקרבו". גם הגאון רבינו יהונתן ז"ל בעל
התומים והפלתי בא אליו בשאלתו ובקשתו להיות בעזרתו בדבר המחלוקת
בנדון הקמיעות בשנת תקי"א ותקי"ב (עי' לוחות העדות דף ס"א ע"ב דפוס
אלטונא תקט"ו) ושם נדפסה גם כן תשובתו אשר השיב לרבינו יהונתן ז"ל
(עי' גם בס' שפת אמת ולשון זהורית דף כ"א שם נדפס פסק דין שלו מן
יום ד' חוה"מ פסח תקי"א), וכן על הכרוז שהכריזו בק"ק בראדי ביום כ"ו
אייר תקט"ו ע"ד הש"צ בא הוא על החתום (עי' אוצר חכמה ח"א צד 27).
ספריו היקרים היו מונחים בקרן זוית זמן כביר ונדפסו זה מקרוב בלבוב,
שם האחד "שו"ת רבינו חיים כהן" כולל שו"ת מארבעה חלקי הש"ע (נדפס
שנת תרכ"א בלבוב) ושם השני נקרא בשם "זכר חיים" כולל דרשות והספדים
(נדפס בלבוב תרכ"ו) ועוד הרבה ספרים נשארו בכתובים ובפנקס הקהל אשר
ת"י נמצאה חתימת ידו הרבה פעמים כמו בצד 25 על הכרות שטר הוב
הנאבד מן ב' אב תקט"ו וחתום "הק' חיים כהן רפאפורט חונה פה ק"ק לבוב
והגליל", וכן בצד 114 ג"כ בענין שטר חוב הנאבד משנת תקט"ו ואחריו
חתמו הדינים ובתוכם גם ה"ר יחיאל מיכל בריסקר (עי' אות י' סי' רל"ט).
ועוד שם בדף הנ"ל משנת תק"ך וצד 96 ג"כ משנת תק"ב על מכירת בית
ואחריו חתומים "נאם יוסף סג"ל מלבוב, נאם נתן נטע ב"ר ראובן, נאם
יעקב שור מגיד דק"ק לבוב בחו"ל, הק' יחיאל מיכל במוהר"ר אריה ליב",
וכן בצד 97 פסק מן ד' ניסן תקכ"ב, צד 128 משנת תקכ"א כ' תמוז,
צד 124 מן י"ד סיון תקכ"ד נתינת תוקף על פשר ואחריו חתומים הק'
ישעי' בה"ר מרדכי קיקניש מלבוב, נאם נתן נטע במו"ה ראובן ז"ל, יחיאל
מיכל במו"ה אריה ליב בריסקר, הק' משה במו"ה יוסף, נאם חיים ב"ר
יחיאל מיכל, הק' מנחם מענדל במוהר"ר נחמן כ"ץ רפאפורט. בצד 126
משנת תקכ"ו על נתינת תוקף לפסק דין צד 86 משנת תקכ"ה על פסק
דין בנדון בית ואחריו חתומים "נאם יוסף במו"ה מנחם מאניש סג"ל ז"ל,
הק' ישכר בער בה"ה הרבני מו"ה משה' איקרא זללחה", הק' יעקב שור
מגיד דק"ק לבוב בחו"ל, הק' נתן נטע במו"ה ראובן ז"ל, הק' יחיאל מיכל
במו"ה אריה ליב בריסקר ז"ל. בס' אמרי בינה (זאלקווא תקכ"ז) בסוף הספר
נדפסו דברים בשם הגאון הגדול מו"ה חיים אבד"ק לבוב וכן בס' פרי הלולים
(זאלקווא תקכ"ז) הובאו דברים בשמו בפ' משפטים ובפ' שלח, בשו"ת מים
חיים מהגאון ר' חיים כהן ר"פ מאסטראה הובאו חדושים בשמו בח"א סי'
ט' וסי' י"ז וסי' י"ח וחי"ב סי' כ"ט וחי"ד סי' י"ב וסי' כ"ט. גם הובאו דברי תורה
בשמו באוצרות חיים שם פ' שמות יתרו ואתחנן גם נדפסה שם צואתה.
גם נמצאו ממנו הרבה הסכמות כמו על סדר הדורות (קארלסרוה ת"צ)

בהיותו עוד בעיד סלוצק, על באר היטב ישן על יו"ד (ואלקווא תקי"ב), על ס' זרע קודש עה"ת מן א' חשון תקי"ה, על ס' ברכת יוסף (ואלקווא תקי"ז) מן כ' כסלו תקי"ז, ס' חקי דרך על אה"ע (דיהרנפורט תקי"ז), ברוך מבנים (ואלקווא תקי"ט), שיח ספונים (ואלקווא תקי"א) מן יום ב' כ"ה תשרי תקי"א, ברכת אברהם (ואלקווא תקי"א), שערי בנימין (ואלקווא תקי"ב) מן יום ה' ט' אדר תקי"ב, אבן העזר (ואלקווא תקי"ב), שו"ת בית אברהם (ברלין תקי"ג) מן ט' אייר תקי"ב, צרור החיים (ואלקווא תקי"ג) מן יום ד' י"ב תשרי תקי"ג, מרכבת המשנה מן ג' תמוז תקי"ד, הלכות עולם (זולצבאך תקט"ז) מן יום ג' ב' מרחשון תקי"ד בועד יערסלאב וחתם „נאם חיים כהן ראפאפארט חונה בק"ק לבוב והגליל יצ"ו מאסף דד' ארצות". על ס' שם אהרן (ואלקווא תקט"ז) מן יום א' כ' מנחם תקי"ד, פורת יוסף (ואלקווא תקט"ז) מן יום ב' כ' כסלו תקט"ז, מצנפת בד (ואלקווא תקי"ז) מן ח"י חשון תקי"ז, לב שמחה (ואלקווא תקי"ז) מן יום ג' טו"ב טבת תקי"ז, מענה אליהו (ואלקווא תקי"ח) מן יום ה' י"ט חשון תקי"ה, תפארת צבי (ואלקווא תקי"ט) מן טו"ב אלול תקי"ח, עטרת צבי (ואלקווא) מן ר"ח אלול תקי"ט, מרי צבי (ואלקווא) מן יום א' ח' סימן תקי"ב, מים עמוקים (ואלקווא תקי"ב) מן ז' טבת תקי"ב, צמח מנחם (ואלקווא תקי"א) מן יום ו' ט' אדר תקי"א, ברכת דוד על או"ה (ואלקווא תקי"ז) מן י"ג טבת תקי"ד, אהל משה (ואלקווא תקי"ה) מן ב' טבת תקי"ה, הלכה פסוקה (שורקא תקי"ה) מן יום ב' ח' אדר תקי"ה, שבט מישראל (ואלקווא תקל"ב) מן כ' מנחם תקי"ה, חלוקא דרבנן (ואלקווא תקי"ה) מן יום ד' כ"ה תשרי תקי"ה, אהל מועד (פפד"א תקי"ז) מן יום ב' ר"ח אב תקי"ו, גנת ורדים (פפד"א תקי"ז) מן כ"ט ניסן תקי"ו, אהל יוסף (אלעקסניץ תקי"ז) מן יום א' ט"ו תמוז תקי"ו, תקנתא דמשה (אלעקסניץ תקי"ה) מן י"ג שבט תקי"ה, בס' עטרת ראש כתב המחבר כי נאבדה ממנו הסכמת הגאון ר' חיים כהן, ובחי"ב הנקרא עטרת תפארת הודיע כי מצא את ההסכמה והיא מן י' אייר תקי"ט ובפרי מגדים יו"ד נמצאה הסכמתו מן יום ו' אסרו חג של פסח תקל' ובשעת הדפסת הספר הלך דעולמו ונדפסה שם גם הסכמת בעל מרכבת המשנה מן כ"ד ניסן תקל"ב, כוכב יעקב (ואלקווא תקל"ד) מן יום ג' ו' אייר תקל"א.

אשתו הרבנית מרת מרים היתה בת הגאון מו"ה שמואל שמעלקי האבדי"ק פרעמיסלא. בנו הראשון ה' הרב הגאון מו"ה אריה לייב (ליבוש) כהן רפאפורט אשר ה' ריש מתיבתא פה (עי' אות א' סי' צ"ו), ובנו השני היה הרב הגאון מו"ה נחמן כהן רפאפורט האבדי"ק גלוגא (עי' אות נ' סי' תמ"ב). בתו הראשונה מ' יארא היתה אשת הגאון מוהר"ר יואל לבית קאצינעלינבוגן שה' אב"ד דק"ק שינאווי יאריטשוב והרובשוב ונדפסו ממנו שתי תשובות בשו"ת חותנו הגאון ז"ל בחלק יו"ד סי' כ"ג וכ"ד והן מן כ"ג כסלו תקט"ז וחתום „נאם יואל לבית קאצינעלינבוגן חונה פה ק"ק יאריטשוב", ויש לו הסכמה בס' אהל משה עה"ת (ואלקווא תקי"ד) ובס' אסיפת יהודה הנדפס בפפד"ט תקצ"ג. בתו השניה היתה אשת הגאון מוהר"ר אהרן הלוי

איטינגא האב'ד דק"ק רישא (עי' אות א' סי' נ"ג) ובהקדמת ספר שו"ת ברכת
יעקב לה"ר יואל מגארליץ הביא כי בת אחת חיתה אשת הגאון ר' ברוך
בחרב מו"ה מנחם מענדל בה"ר הירץ ז"ל. נכדו היה הגאון מוהר"ר חיים כהן
רפאפורט אבד"ק אסטראה מחבר ספר שו"ת מים חיים הנדפס בזיטאמיר, הוא
חי' בן הגאון מוהר"ר דוב בעריש אב"ד דק"ק מעזיבוו וה"ר דוב בעריש חי'
בן הגאון ה"ר ארי' ליב שהי' בן הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ אבד"ק לבוב,
ונמצאה ממנו הסכמה בשו"ת שאגת אריה משנת תקצ"ג.

הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ הלך לעולמו ביום ג' י"ג תמוז תקל"א וצוה לפני
מותו שלא לכתוב תוארים על המצבה כי אם "רב" לבד ונתקק על
האבן כדברים האלה (מצב"ק ח"א 1 סי' נ"ה וח"א 2 סי' צ"ו):

פה נטמן הרב מוהר"ר חיים בן אדונינו טוריני ורבינו הגאון מו"ה שמחה הכהן
ראפאפורט שהי' אב"ד פה ק"ק לבוב והגליל יצ"ו והרב מו"ה חיים ממלא מקומו
והי' ג"כ פה והגליל אב"ד משנת תק"א עד שנת תקל"א, ועולה לא נמצא בו,
הורה צדק לעדת ה' ושפט משפטים ישרים יום ג' י"ג תמוז [תקל"א].

ומה שחרות על המצבה על אביו שהיה אב"ד פה ובנו הי' ממלא מקומו
היא כי אביו נתקבל אמנם לאב"ד בלבוב (כנוכר לעיל) אבל לא שרת
בכהונת הרבנות כי נפטר בעיר שעברשין ובנו לא הי' ממלא מקומו כי הי'
הפסק מן פטירת הגאון ה"ר שמחה (שנת תמ"ח) עד שנתקבל הגאון
ה"ר חיים בנו (שנת תק"א), וכאשר הביא בעל מצבת קדש נפטר כ"ו
תמוז וזה טעות, כי בפירוש חרות על המצבה י"ג תמוז.

קסט) ה"ר חיים גרינפעלד. מו"צ פה, מחבר סי' 'שנות חיים' על יו"ד, הובא
בשואל ומשיב מה"ד ח"ב סי' כ"ג.

קע) ה"ר חיים יוסף ב"ר בנימין עלינבערג. הי' דיין ומו"צ אצל הגאון מוהר"ר
יוסף שאול הלוי נאטאנזאהן ז"ל.

אביו הגאון ה"ר בנימין ז"ל הי' אבד"ק באקשאוויץ ואח"כ ראב"ד אצל כבוד
אביו הגאון ר' שמחה נתן עלינבערג ז"ל (עי' אות ב' סי' קי"ז). ה"ר חיים
יוסף הנ"ל הובא בשואל ומשיב מהד"ק ח"ב סי' קל"ה, ח"ג סי' קי"א, מה"ת
ח"א סי' ל"א, ח"ג סי' ל"ג ות"ד סי' קי"ד, מהד"ג ח"א סי' קפ"ד וסי' קצ"ו
וסי' ר"ה וסי' רמ"א רמ"ב ובח"ג סי' מ"ו מ"ז מ"ח וסי' נ"ב, מה"ד ח"א סי'
כ"ו. נפטר בשנת מ"ד לחייו בט"ז אב תרל"ח.

קעא) ה"ר (מנוח) חנוך (הענדיל) ב"ר שמריה. ריש מתיבתא פה, והוא הי' מן
המסדרים את הגט בוועין ביחד

עם הגאון הסמ"ע, וגאוני הדור הפליגו בשבתו כמו הגאון מהר"ם יפה בעל
הלבוש והגאון מהר"ם מלובלין והגאון בעל משאת בנימין והוא בעל מחבר ספר
מנוח הלכות על סי' חובת הלכות וז"ל בעל קריה נאמנה צד 57: גם
בשאר ערי פולין נפתחו ארובות השמים להריק תורה וחכמה לרבים ומן
המפורסמים הוא הגאון החכם הכולל מוהר"ר מנוח המכונה הענדל ב"ר
שמריה בעל מנוח הלכות על סי' חובת הלכות, ובהקדמתו לספרו זה
הולך ומונה הספרים שחבר בכל מקצעות התורה והחכמה אשר לא יאומן
כי יסופר וז"ל: ואלה הם הספרים אשר שקדתי עליהם להבינם ולפרשם

כיד ד' הטובה והרחבה, ראשונה כל ספרי המקרא בקצרה על דרך פשוטם ודקדוק לשונם כו' וספר ארבעה טורים כלו קצר בכמות ורב באיכות נוסף על מה שפירש בו הביי כו', במושכלות ס' רוח חן וספר מלות הגיון וספר בחינת עולם וס' המורה, וס' העקרים, וחי' פרקים שחבר הרמב"ם וכו', ספר העקדה בכלל, ובפרט מעשה בראשית וכו', בחכמה האמתית ספר המערכת וס' שערי אורה, וספר פרדס רמונים וספר רבינו בחיי וקצת מאמרי הזוהר החמורים כו' ובספר התקונים כו' בחכמת הלמודים בחכמת המספר והנדסה, ספר המספר למהר"ר אליה מזרחי, וספר איקלידס שבעה מאמרים ממנו ומתוכם בארתי ההלכות החמורות במשנה ובתלמוד המדברים בחכמת התשובות כו' ובחכמת התכונה ספר הגלגל הנקרא אישעירא (ספהערע) הגדול והקטן וספר הטוארקא נקרא מהלך הכוכבים, וספר צורת הארץ, וספר שש כנפים וספר יסוד עולם לר' יצחק הישראלי, וספר אלמאגיסטי הקצר המיוחד לאבן רש"ד, עוד חברתי לוחות קצרים ברורים יודעו מתוכם מקומות כל הכוכבים ולקיות המאורות וכל הקורות אותם באורך וברוחב בכל עת ובכל שעה בדקדוק רב וכו' על פי מאמר רו"ל בסוד העבור כו' ובחכמת החזיון ספר ראשית חכמה כו' עכ"ל, גם חבר ס' חכמת מנוח הגחות ותקונים בש"ס (קראקא ש"ס"ב, פראג שע"ב) וכעת נדפסו בש"ס החדש בוויילנא. וברשימת כתבי יד להרד"א נמצא שו"ת להג"מ מנוח המכונה הענדל ב"ר שמריה ז"ל לרבו הגאון מהרש"ל. וכן הביאו הגאון בעל טו"ז בספרו דברי דוד עה"ת פ' אמור. הגאון הזה מנוחתו כבוד פה ומצבתו נעתקה במצב"ק ח"ג ס' ל"ד וה"ד דף כ"א ע"א וחרות עליה:

אראלים אחוז בארון הקודש ונלקח מאתנו רועה נאמן צנצנת המן פאר הזמן, מאור עינינו, ציץ נור הקדש, אדונינו מורינו ורבינו הגדול, אוי ואבוי מזוד ושבר לנותרים, כי אבדנו אבדת הצדיק, מרגניתא דלית בה טימא, הגאון המופלג סיני ועוקר הרים, מוהר"ר חנוך הענדיל במוהר"ר שמריה ז"ל, ריש מתיבתא וריש גלותא, אביר הרועים דאותוהו רברבין ומופתיו תקיפין, אשר היה מלא וגדוש, צנא מלא ספרא ובכל החכמות ומפולפל מאד ויגע בחורה כארי ובלביא והרביץ תורה והעמיד תלמידים גאוני הדור והעלה מרגלין טבין וסנפירין מים התלמוד וכל בית ישראל יבכו על מקור החכמה אשר הלך מאתנו ועלתה נשמתו מרומים ביום א' דר"ה שע"א לפ"ק. בזכות זה תנצב"ה:

קעב) ה"ר חנוך ב"ר מרדכי. היה ריש מתיבתא פה והחזיק ישיבה במשך ארבע ושלושים שנה. ואלה הדברים חחרותם על מצבתו (מצב"ק ח"ב ס' י"ב):

(כנלכה) ער"ח שבט ת"ע לפ"ק.

(כנלכה) אראלים אחוז בארון הקדש ונלקח מאתנו פאר דורנו, רועה ישראל, אבינו רבב ישראל, ה"ה הגאון מאור עינינו ותפארת עדת ישרון, מוהר"ר חנוך בחרב מו"ה מרדכי ז"ל, הרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים רבים והיה מחזיק ישיבתו חרומה פה קהלתנו ארבע ושלושים שנה, פה מסיק מרגליות בפלפולא דאורייתא, חריף ובקי בחרי התורה, והשיב לשואליו דבר ה' זו הלבנה, לכן בזכות זה תנצב"ה:

י.

קעג) ה"ר יהודה ליב ב"ר מנחם, ריש מתיבתא פה ומצבתו נעתקה במצב"ק ח"ב סי' י"ג והרות עליה:

עלה ארי במסתרים של תורה, סיני ועוקר הרים בפלפולא דאורייתא, ויהודה עוד רד עם אל ועם קדושים נאמן, צנא מלא ספרא וספרי ותוספתא, פרי קודש הלולים, איה שוקל ואיה סופר, ה"ה הרב הגאון הגדול מוהר"ר יהודה ליב כהגאון מו"ה מנחם, היה ריש מתיבתא דפה והרביץ תורה בישראל והעמיק בהלכה עם תלמידים ורבים שתו מימיו מקור מים חיים, והעמיד תלמידים גדולי הדור, לכן בעל הרחמים יסתירו בסתר כנפיו ויצרור בצרור החיים את נשמתו ה' הוא נחלתו וינות על משכבו בשלום, נפטר בשם טבא ובקולי קולות ביום ג' אב שט"ז לפ"ק. תנצב"ה:

קעד) ה"ר יהודה ליב ב"ר משה, היה ריש מתיבתא וריש בי דינא דפה ומצבתו הובאה במצב"ק ח"ב סי' ב' והרות עליה:

נפטר ביום ש"ק א' דר"ח אלול של"ג לפ"ק נפל שר וגדול בישראל, ה"ה הרב הגאון החריף ובקי בכל חדרי תורה מוהר"ר יהודה ליב במוהר"ר משה ושמו נודע בשערים המצוינים בהלכה הנקרא רבי יהודה ויבציר אשר היה ראש מתיבתא וריש בי דינא דפה והרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים רבים, ורבים שתו מימיו ועשה משפט וצדקה והאיר עיני ישראל בתורתו תורת אמת היתה בפיו ורבים השיב מעון, בזכות זה תנצב"ה:

קעה) ה"ר יהודה ליב ב"ר משה (השני), הי' אב"ד דק"ק פאדהאיטין וריש מתיבתא דפה, וגם אביו הי' אבד"ק פאדהאיטין. מצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ב סי' מ"ט), והרות עליה:

ויהודה עוד רד עם אל ועם קדושים נאמן, ה"ה האלוף הגאון מנורה הטהורה, הבקי בחדרי התורה, כנגלה ובנסתר, יגע בתורה יומם ולילה, והיה ריש מתיבתא דפה ואבד"ק פורחייץ, מוהר"ר יהודה ליב כהרב הגדול מו"ה משה שה"י ג"כ אבד"ק פורחייץ, הרביץ תורה בישראל ויגע בתורה ושם לילות כימים והאיר עיני ישראל ועשה משפט וצדקה בישראל והורה לעם ה' דרך התורה אשר ולכו בו והעמיד תלמידים רבים גדולי הדור אשר שתו מימיו, לכן בזכות זה תנצב"ה. נפטר י"א מרחשון שע"ג לפ"ק:

קעו) ה"ר יהודה ב"ר זעליג כ"ץ. נפטר כ"ו ניסן שע"ה ועל המצבה הרות (כאמור במצב"ק ח"א 1 סי' נ"ו וח"א 2 סי' י"ד):

זאת ליהודה, כהנא רבא, בוצינא קדישא דנהורא, שר התורה, מנורה הטהורה, חריף ובקי בחדרי התורה, רב נפל מרבנן צורך לשמים הוקרב ספיר ויהלום אוצר כלום חסיד ועניו בחכמתו האיר פניו. גפן אדרת בן מוהר"ר זעליג כ"ץ ז"ל. תנצב"ה:

קעז) ה"ר יהודה קראשוויץ. היה ריש מתיבתא פה והביאו בעל צמח דוד (אלף הששי) וגם בעל סדה"ד הביאו בשם בעל צ"ד (ח"א שי"ז) וז"ל: ובמימי (של ה"ר שכנא) הרביצו תורה בישראל והיו ראשי ישיבות מגדולי עולם ואנשי שם, הראשון ה"ר קלמן ווירמיש, השני ר' קלמן האברקשטן והשלישי ר' יהודה קראשוויץ, שהי' ראש ישיבה בק"ק לעמבערג, ובמצב"ק ח"א 1 משנת תר"כ סי' נ"ו הביא העתקה ממצבת ה"ר

יהודה ב"ר זעליג כ"ץ ואח"כ בהוברת א' 2 משנת תרכ"ג סי' י"ד הביא ג"כ מצבת ה"ר יהודה ב"ר זעליג הנ"ל. והוסיף עליו הכנוי „קראשוויץ“ כפי שמצא בסדרה"ד שהביא את ה"ר יהודה קראשוויץ, וחשב כי הוא ה"ר יהודה ב"ר זעליג הנ"ל, ולא ידע כי הוא איש אחר.

קעה) ה"ר יהודא ליווא ב"ר יעקב סג"ל עפשטיין. ה"י דיין וראש ב"ד פה בחוץ לעיר ונמצאה

התימת ידו בפנקס הקהל אשר ת"י דף 5 על העתק פסק דין לענין מכירת בית וחתום שם „נאם יוסף הנקרא יוסף ר"א קלמנקיש מלובלין ונאם מרדכי ר' הירש“ מן י"ג ניסן שצ"ה ואח"כ קימו החתימות ביום י"ב טבת שצ"ו ה"ר משה בן ה"ר מרדכי זל"ה אשכנזי וה"ר יהודה ליווא סג"ל בא"א הר"ר יעקב זצלה"ה עפשטיין אשכנזי מפראנקפורט, ובעל מצב"ק ח"ב דף י"ח ע"א הביא בטעות כי נכתב בפנקס י"ב טבת שצ"ו ואחריו העתיק כן בעל גבורות הארי (תולדות הגאון ה"ר ארי' ליב הלוי עפשטיין) דף כ"ד, והאמת שכתוב בפנקס שנת שצ"ו. בדף 8 על נתינת רשות לבנות מן כ"ג טבת שנת שצ"ט, וחתומים שם „נאם יהושע בן מוהר"ר יוסף זל"ה ונאם מרדכי ר' הירש ונאם יהודא ליווא סג"ל עפשטיין“, בדף 14 על מכירת מקום בביה"כ והכתב הוא מן ז"ך אייר שצ"ז וחתומים „נאם משה נכנע מייזות במה"ר יצחק זצ"ל אשכנזי ונאם יוסף בן הר"ר נתן לוי העלר זצלה"ה ואח"כ נתקיים הכתב מן ה' תשרי שנת ת' וחתום „נאם זנוויל אשכנזי ונאם שמשון ב"ר קלונימוס זצ"ל ונאם יהודא ליווא סג"ל עפשטיין“ ועוד איזה פעמים שם. והיה מדייני הגאון ר' אברהם שרענציל בעל איתן האזרחי, והובא בספרו סי' כ"ב וחתום על גביית עדות י"ט מנחם שנת ת"ח בצרוף ר' מרדכי במוהר"ר הירש, ועם ר' אהרן ב"ר פנחס ז"ל והוא חתום „יהודא ליווא סג"ל עפשטיין“ ועוד שם מן י"ח אב ת"ח וחתום „יהודא ליווא סג"ל עפשטיין בלא"א מוהר"ר יעקב ז"ל“. וחתום ביחד עם ה"ר יעקב בהגאון מו"ה יוסף וגם עם ה"ר יעקב בה"ר אברהם אשכנזי מבית קאצינעלבוגין ועם ה"ר אברהם בן הגאון מוהר"ר משולם זעלצבורג ובעל מצב"ק (ח"ב סי' כ"ה) הביא נוסח מצבתו:

וימת יהודה ספרא רבא דישראל, ראש גולה אריאל, האלוף הדיין, הרב הגדול בתורה, אשר האיר עיני ישראל בתורתו, מוהר"ר יהודה ליוואה בהגאון מוהר"ר יעקב ז"ל, אשר היה דיין מצוין וריש ב"ד, החזיק ושיבתו הרמתה ונהג נשיאותו ברכות ועשה משפט וצדקה בישראל והרביץ תורה והעמיד תלמידים רבים גדולי הדור. לכן בזכות זה תנצב"ה. נפטר בר"ח אלול שצ"א לפ"ק:

וכפי שהבאתי כי נמצאה חתימת ידו בפנקס משנת ת"ח נראה כי לא העתיק יפה את שנת מיתתו.

קעה) ה"ר יהודה ב"ר שמעיה. ה"י ראש ב"ד פה, ונוסח מצבתו נמצא במצב"ק (ח"ב סי' ט"ו):

(כראש הולכה) יום ז' ניסן שצ"ז לפ"ק.

(כנוסחה) פה הונח גוף צדיק (קרוש זמורה, שמו נודף כטוב שמו, סתרי תורה בו נטמן, ה"ה הרב הגדול המקובל האלהי, שר התורה ראש הגולה) מוהר"ר יהודה

במטהר"ר שמעון ריש ב"ד דפה ודיין המצוין, ידיו רב לו בהלכה, סיני ועוקר הרים
והי' לו ישיבה בביתו אשר למד עם תלמידים תמידין כסדרן ולא פסק פומי'
מגורסא והרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים רבים, אשר שאבו מימיו ממקור
מים חיים, בזכות זה תנצב"ה וינוח על משכבו שלום)

52

קפ) ה"ר יהודה ליב ב"ר אברהם. נוסח מצבתו נעתק במצב"ק (ח"א 2
סי' ל"י):

(בראש הולכה) הלא תדעו כי שר וגדול נפל בישראל ראש גולת אריאל,

(בזלכה) וימת יהודה ספרא רבא דישראל, ה"ה הרב המאור הגדול הגאון מוהר"ר

יהודה ליב בהגאון מו"ה אברהם... נפטר ביום ג' י"ב כסלו ת' לפ"ק, תנצב"ה:

התנצב"ה
ד"ר אב"ד

ואולי הוא בן הגאון מוהר"ר אברהם ב"ר עזריאל אשר הבאתי לעיל אות
א' סי' ו'.

קפא) ה"ר יהודה ליב ב"ר אורי. דיין דפה ונמצאה חתימתו בפנקס דף 30
על פסק דין משנת ת' בנדון מכירת קרקע.

קפב) ה"ר יהודה ליב ב"ר ישראל. ריש מתיבתא פה, מוכב בשו"ת איתן
האזרחי סי' י"ט בתשובת הגאון מוהר"ר

שעפטיל בן הגאון בעל השל"ה אבד"ק פוזנא, והגאון ה"ר יהודה ליב הנ"ל
חותם עם הגאון מוהר"ר שעפטיל הנ"ל, נאם יהודה ליב בא"א מוהר"ר ישראל
מקראקא ז"ל. נפטר י"ג אדר ת"ט וזה נוסח המצבה (מצב"ק ח"ג סי' כ"א
וח"ד דף צ"א ע"א):

עלה ארי במסתרים של תורה, סיני ועוקר הרים בפלפולא דאורייתא, ויהודה
עוד רד עם אל ועם קדושים נאמן, ה"ה האלוף הגאון מו"ה יהודה ליב במוהר"ר
ישראל ריש מתיבתא דפה, איה שוקל ואיה סופר גמיר ומוסיק שמעתתא אלבא
דהלכתא, והרביץ תורה בישראל והעמיק בפלפולים עם תלמידים וחכמים, ורבים
שתו מימיו ממקור מים חיים והעמיד תלמידים גאוני הדור, לכן בעל הרחמים יסתירו
בסתר כנפיו ויצורו בצרור החיים את נשמתו ה' הוא נחלתו וינוח על משכבו
בשלום. נפטר י"ג אדר ת"ט לפ"ק:

קפג) ה"ר יהודה ליב ב"ר אשר לעמיל. אחד מגדולי המורים, נפטר כ"ו
תשרי ת"ז ונוסח מצבתו נמצא
במצב"ק (ח"ב סי' ו'), וחרות עליה:

על האי שופרא דבלי בארעא ארץ רעשה ועוף השמים ויליך את הקול, קול הבכי
בכי תמרורים, על ראש ההרים, חד מגדולי המורים, בחצי ימיו במסלה עלה ונתבקש
בישיבה של מעלה, רב האי גאון חסידא ופרישא דאגוהו רבובין עובדיהו (תקופין)
עביד לילתא כימים ומתחם עם תמימים, ה"ה (הגאון) המופלא (בדורו) החכם המופלג)
מוהר"ר יהודה ליב במוהר"ר אשר לעמיל, הרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים
רבים גדולי הדור. נפטר ביום השבת כ"ו תשרי ת"ז לפ"ק, תנצב"ה:

תקט

קפד) ה"ר יהודה ליב ב"ר שלמה. אחד מהקדושים ומצבתו נעתקה במצב"ק
(ריש ח"ב ובח"ד דף ו"א ע"ב סי' ח')
וחרות עליה:

פה נטמן היניק והחכים, המופלג הקדוש והטהור, מו"ה יהודה בן הגאון מו"ה
שלמה ז"ל אשר מסר נפשו ונהרג במיתה קשה על ידי הפוחים הארורים ביום
הש"ק ח"ת אייר פה לבוב בחוץ לעיר, לכן בזכות זה תנצב"ה עם נשמתם של
אברהם יצחק ועקב ועם הרוגי מלוכה עשרה וז' ינקום נקמת דמו:

קפח) ה"ר יהודה ב"ר שמואל. ג"כ אחד מהקדושים ומצבתו נעתקה שם
סי' י"ב :

פה נטמן ה"ה הקדוש והטהור מו"ה יהודה במו"ה שמואל אשר מסר נפשו ונהרג
על קדושת השם ביום הש"ק ח' אייר תכ"ד לפ"ק לבוב תנצ"ה וה' ינקום נקמת
דמו במהרה :

קפו) ה"ר יהודה ליב ב"ר שמואל כ"ץ מרגליות. היה אב"ד בק"ק פרעמישלאן
ודיין הגדול וריש בי דינא
דפה והי' אחד מהקדושים שנהרגו ביום הנ"ל ומצבתו נעתקה שם סי' מ"ב
וחרות עליה :

ביום השבת קדש ח' אייר תכ"ד לפ"ק.

אל נקמות ח' הופיע, ונקום נקמת דם עבדיך השפוך, כי נתאספו אנשי בלועל
והרגו באף וכחימה, הגאון הקדוש והטהור פארנו ותפארתנו הדיין הגדול וריש
בי דינא, מו"ה יהודה ליב כמוהר"ר שמואל כהן צדק מרגליות, היה אב"ד בק"ק
פרעמישלאן ופה נהג נשיאותו ברמה והרביץ תורה בושראל ויגע בתורה כארי
יומם ולילה, אוי פה המתגבר בתורה נקנסה עליו מיתה קשה וחמורה, לכן בעל
הרחמים יסתירו בסתר כנפיו לעולמים ויצרור בצרור החיים את נשמתו ח' הוא
נחלתו ויזנה על משכבו וינקום נקמת דמו במהרה וזכותו יעמוד לכל ישראל :

קפו) ה"ר יהודה אברהם ב"ר יצחק סג"ל מבית לוי. היה דיין וראב"ד וריש
מתיבתא פה בזמן רבנו

הגאון בעל הט"ז, נמצא תתום בפנקס דף 34 על שטר מכירה משנת תכ"א
דף 38 על פסק דין בענין יורשים ועל הפסק הנ"ל הוא הותם ביחד עם
הגאון בעל ט"ז, דף 39 ג"כ על פסק כנ"ל, דף 48 בשנת תל"ה על פסק
דין בנדון זווי דיתמי, דף 40 בשנת תל"ה על בטול שטר חוב פרוע, דף
56 בשנת תמ"ד על חלוקת ירושה, דף 63 בשנת תמ"ז בנדון עזובן, דף 65
בשנת תמ"ז בנדון זכות וחזקה.

קפח) ה"ר יהודה יודל ב"ר משה מלובלין. היה אב"ד ור"מ פה בחוץ לעיר
ונתקבל אחרי פטירת הגאון בעל

הט"ז ואז היה הגאון ר' צבי הירש ב"ר זכריה מענדל אב"ד בתוך העיר (עי'
אות צ' סי' תע"ט). בא בהסכמה על סי' לב אריה עה"ת מהגאון ה"ר אריה
ליב האבדי"ק בוסק במדינת פולין (ווילמערסדארף תל"ד) ובא שם בהסכמה
אחר הסכמת הגאון ה"ר צבי הירש ב"ר זכריה הנ"ל ובראש הסכמתו כתוב
הסכמת הרב הגדול דק"ק לבוב בחוץ לעיר" ובא על החתום יום שני
בצום גדלי' תל"ב לפ"ק פה ק"ק לבוב בחוץ לעיר הק' יהודה המכונה יודל
בלא"א מהר"ם ר"ה ר"י (ר"ת ה"ר משה ר' הירש ר' יאסקעס) מלובלין חונה
בק"ק הנ"ל, וכן בס' לקט שמואל מה"ר שמואל פייבוש כ"ץ ממגורשי ווינא
(וויניציא תנ"ד) בא בהסכמה ג"כ עם ה"ר צבי הירש הנ"ל מן ט"ז אייר תל"ג
בהיותם בגולה אשר ברחו לנפשם מחמת המציק והיו אז בועד קדש פינמשוב
וחתם "הק' יהודה המכונה יודל בא"א מהר"ם ז"ל מלובלין נטרד בגולה בתר
גולה הרב דהויץ לעיר ק"ק לבוב, הותם בפינמשוב בועד קודש ט"ז אייר
תל"ג. וכן בס' דברי שמואל מה"ר שמואל זאנוויל ב"ר הנוך מלובלין אבד"ק
מיינץ דרשות עה"ת (אמסטרדם תל"ח) בתוך חתימות הגאונים בהתועדם

בק"ק פינמשוב נמצאה גם חתימתו "יהודה המכונה יודל בא"א משה ברבי יוסף זל"ה חונה בק"ק לבוב דחוץ לעיר" וכן על ס' כתונת פסים על הגרה לה"ר יוסף ב"ר משה דיין מפרעמיסלא (פפד"א תנ"א) ובס' קב הישר פ' ל"ט מביא דברי תורה משמו ועי' בס' גבורות הארי (תולדות הגאון ה"ר ארי' ליב עפשטיין) בדף ג' ע"ב וחושב שם את בניו: א) הגאון מו"ה יוסף יוסקי אבד"ק דובנא רבתי, ב) הגאון מו"ה משה זאב אבד"ק פיורדא, ג) הגאון מו"ה משה אבד"ק פוזנא, ד) הגאון מו"ה אריה ליב מסלוצק. בשנת תל"ז היה הוא והגאון ר' צבי הירש הנ"ל בועד יערסלאב בין גאוני ד' ארצות ושם באו שניהם בהסכמה אחת על ההפסת הנ"ך באמשרדס עם ההעתקה לשפת אשכנז ומלבד זה לא נודע לנו אודותיו מאומה.

קפט) ה"ר יהודה ליב מפוזנא. מנהיג דארבע ארצות, נמצאה חתימתו בפנקס דף 77 על שטר חזקה מיריד יערסלב שנת תמ"ז.

קצ) ה"ר יהודה במוהר"י יאזליוויצער. מנהיג, חתום בפנקס דף 158 על פסק דין משנת תנ"ה בנדון חזקת בתים בק"ק סקאליש שיצא מבית דינו של הגאון מוהר"ר פנחס משה חריף זצ"ל ויוכל היות כי ה"ר יצחק אבד"ק יאזליוויץ שעמד עם הגאון ה"ר חיים כהן רפאפורט להתוכח את כת הפראנקיסטים במעמד כהנים נוצרים ושרים גדולים בשנת תקי"א היה בנו.

קצא) ה"ר יהודה ליב סג"ל ב"ר יעקב. ה"י אב"ד וריש מתיבתא פה תוך העיר וחוץ לעיר ונמצאה חתימת ידו בפנקס דף 44 משנת תנ"ב על פסק דין בנדון שכירת בית דף 69, שנת תנ"ד ג"כ בענין מכירת בית, דף 57 משנת תנ"ה פסק דין בנדון בית, דף 59 משנת תנ"ז בנדון פריעת חוב. הובא בס' אדני פו מה"ר מאיר ב"ר לוי מזאלקווא (נאוידוואר תקמ"ט, ווילנא תקצ"ה) בפ' בהעלותך וכן בס' ארבע שיטות על פסחים מה"ר יהושע שפירא אבד"ק שווערין ונקרא בשם פנים מסבירות (פפד"א תקל"א) ונזכר בהקדמה וכן בפתח השער לס' כרם שלמה על ביצה לנכדו, מנורה הטהורה על ה' שבת, מפעלות אלהים על סגולות וקמיעות אות אבן סי' י"ח אות ז', בס' לקושי שושנים על התורה מה"ר מאיר ב"ר לוי, פתח השער לס' עין הרעת טוב, קונטרס שאלת חכם שבסוף שו"ת הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ דף קי"א, בס' שמנה לחמו פ"א דף ט' ע"ב, שו"ת שאגת אריה וקול שחל לנכדו הגי"ט נתן נטע אבד"ק ווישניץ בהקדמה, ובס' דברי חכמים חדושים בשם כמה גאונים (יעסניץ תפ"ו) במס' ב"מ הובאו חדושים בשמו וגם בפ' נח תולדות ויתרו וכן בס' אסיפת חכמים (אופיבאך תפ"ג) מה"ר ישראל איסריל ב"ר יצחק סג"ל מביא חדושים כסדר התורה מאת גדולי הזמן ובתוכם מביא גם דברי גאוני לבוב ומהם "הגאון מו"ה יהודה ליב נרו ר"מ דק"ק לבוב" והביאו בפ' נח ד"ה בפסוק ובפ' ויצא ד"ה רש"י ובפ' וישלח ד"ה בפ' נסעה ונלכה, פ' יתרו ד"ה ב"ק בפ' אמור ד"ה קדושין וכן בס' אמרי בינה (זאלקווא תקכ"ז) בפ' בראשית הביא בשם

הרב המאור הגדול מו"ה יהודה ליב זצ"ל שהי' ר"מ בק"ק לבוב, ובסוף הספר הביא חדושים בשם הגאון מו"ה חיים אבד"ק לבוב וכונן אל הגאון ה"ר חיים כהן רפאפורט ז"ל. ובא בהסכמה בירושלמי זרעים עם פי' הרא"פ ששם נמצאה הסכמת גאוני לבוב מן י"ב שבת תנ"א וחתומים ה"ר אריה ליב מלודמיר ה"ר פנחס משה חר"ף, ה"ר יוסף סג"ל מלבוב וה"ר יהודה ליב ר"מ דק"ק לבוב מחוץ לעיר, וראיתי בשם הגדולים החדש אות י' סי' קפ"ג שהביא וז"ל: "הרב מוהר"ר יעקב יצחק אבד"ק דיקלא צילץ פרעסבורג היה חתן הגאון מוהר"ר יהודה ליב סג"ל אבד"ק לבוב" ולא אדע אם כן אל הגאון ר' יהודה ליב סג"ל הנ"ל וקשה מאד לברר אם אלה אשר הביאו אותו אם כונו אליו כי היו עוד גאונים הנקראים בשם הזה וגם בשם אריה יהודה ליב אשר שמשו בקדש בעירנו. נוסח מצבתו נעתק במצב"ק (ח"א 1 סי' ל"ד וח"א 2 סי' ס') והרות עליה:

בר"ה תנ"ז לפ"ק בעש"ק. ספון וטמון פני עתיק יומין גאון עונו מחמד עינינו, כתר תפארתנו, ציץ נזר הקודש, רבינו הגדול ר' יהודא נשיאה אריה דבי עלאה הפליא עצה הגדיל תושיה נתבקש למתיבתא דרקיע מוריננו ורבינו המאור הגדול אב"ד ור"מ דק"ק לבוב תוך העיר וחוזן לעיר מוהר"ר יהודא ליב בן הרב מו"ה יעקב זצ"ל, יבוא שלום ינוח על משכבו שלום. תנצב"ה:

קצב) ה"ר יהודא ליב ב"ר אליעזר סג"ל. היה דיין וריש מתיבתא פה ונמצאה חתימת ידו בפנקס דף

104 משנת תס"ב על קיום פרעון חוב של זווי דיתמי, ובס' מאמר מרדכי (דיהרנפורט תע"ט) בא בהסכמה מן יום ג' כ"ג אדר תע"ט וחתום "הק' יהודה ליב בן לא"א המאה"ג מו"ה אליעזר סג"ל זצ"ל החונה פה ק"ק לבוב יצ"ו, וכן בא בהסכמה בס' זרע ישראל מה"ר ישראל ב"ר בנימין אבד"ק הרומלוב (ווילמרשדארף 35) וחתום "לסדר זאת חוקת התורה תפ"ב לפ"ק, הק' יהודא ליב כהרב המאה"ג מוהר"ר אליעזר סג"ל ז"ל, חונה פה ק"ק לבוב" ונמצאו שם עוד הסכמות הרבה גאונים כמו הגאון מהר"ם מלובלין, הגאון ה"ר יחזקאל קאצנעלנבוגין אב"ד דק"ק אה"ו ועוד גאוני עולם. וראיתי בס' "תולדות גדולי ישראל" מה"ר מרדכי שמואל גירונדי ז"ל שהביא באות י' סי' פ"ט וז"ל: "ה"ר יוסף הלוי ב"ר אליעזר מו"צ בוולצבאך גיסו של הרב בעל נזר הקדש חבר ספר עדות ביהוסף עה"ת ובספרו מזכיר את אחיו כמהר"ר יהודה ליב מו"צ בלבוב והביא מתדושויו על התלמוד".

קצב) ה"ר יהודה ליב מוואידיסלוב. דיין דפה ונמצאה חתימת ידו בפנקס דף 100 על פסק דין משנת תפ"ז, ובדף

69 על פסק דין בנדון פריעת שטר חוב, ובדף 167 על פסק דין בנדון עזבוני, שניהם בשנת ת"ץ.

קצב) ה"ר יהודה ליב ב"ר נתן נטע שפירא. מנהיג, חתום בפנקס דף 75 על כרוז ותקנה משנת תק"ד (עי' הוספה ו').

קצב) ה"ר יהודה ליב ב"ר צבי הירש קאזינר. ראש ב"ד בזמן הגאון ר' חיים כהן רפאפורט והי' נקרא ר'

ליבוש מיוזעם והי אחי הרב מוהר"ר משה מיוזעם (עי' אות א' סי' צ"ו) ובהסכמתו לספר קהלת יעקב נמצאה חתימתו ביחד עם הגאון הנ"ל וחתום, יהודה ליב בהנגיד ר' צבי הירש קאזניר ז"ל. וכן בס' מפלגות ראובן מר' מרדכי גימפל (זאלקווא) נמצאה הסכמתו וכתוב בראשה: „הסכמת הרב המופלג חריף ובקי רביד מק"ק לבוב מו"ה יהודא ליב מיוזעם, יום א' ר"ה אייר תקל"ה" וחתום שם „נאם הצעיר באלפי יהודא ליב בהנגיד היה מ' צבי הירש זל"ה רביד דק"ק לבוב יצ"ו. אביו ה"ר צבי הירש היה פרנס ומנהיג הקהלה (עי' אות צ' סי' תפ"ז) ונמצאה חתימת ידו בפנקס הרבה פעמים וחתם את עצמו „הצעיר באלפי יהודא ליב בהנגיד הח' מוהר"ר צבי הירש ז"ל קאזניר" בפנקס דף 144 נמצאה חתימתו על קיום שמר מכירה משנת תק"ג, דף 143 על תוקף הכרזה והחלטה משנת תק"ד בדף 98 על פסק דין בנדון תקון דרך לכהכ"נ משנת תצ"א, בדף 95 על העתק צוואה, דף 146 על פסק דין בנדון מקום בביהכ"נ משנת תק"ה, דף 79 על העתק פסק דין בנדון מקום בביהכ"נ משנת תק"ח, עוד שם על העתק פסק דין משנת תקי"ה, דף 72 על העתק תקנה משנת תקכ"ב (עי' הוספות ה', י"ב וט"ו).

קצו) ה"ר יהודה צבי ב"ר חיים זאב באמבאך. מו"צ פה, בע"ס שו"ת מנחת יהודה ב' חלקים (זאלקווא

תקצ"ה ותקצ"ח) הובא בשואל ומשיב להג"מ יוסף שאול נ"ו זצ"ל מהד"ג ח"ב סי' קכ"ז ובנו ה"ר הרח"ג ה"ר יהושע אפרים באמבאך מליוזענסק האבד"ק קרעשוב והובאו קצת מחדושו מכבוד אביו בספרו מנחת יהודה ח"ב סי' נ"ה והובא בשו"ת דברי שאול סי' כ' ובס' דברי חיים להרב הגאון מו"ה יצחק איצק אויערבאך אבד"ק לונטשיץ ח"ב חיו"ד סי' קכ"ז וחסד"ע סי' ז'.

קצו) ה"ר יהושע ולק (פלק) ב"ר אלכסנדר הכהן. ראש ישיבה פה וחבר ספר מאירת עינים (סמ"ע)

זס' דרישה ופרישה, ועי' שם הגדולים לחיד"א אות י' סי' 74 והביא שם כי היה בזמן הב"ח (בית חדש) והרב משאת בנימין והב"ח טכנהו מהרו"ך (ר"ת מו"ה ולק כהן), והרב נחלת צבי טכנהו רפ"ך (ר"ת ר' פאלק כהן), ועי' בשו"ת שם אות 1 סי' 7 והביא שם כי הזכירו גם הרב בעל תו"ש בכמה דוכתי ובנו ה"ר יוזפא בהקדמתו לדרישה יו"ד מונה כמה חבורים שחבר מר אביו ז"ל: ובהיותו בחיים נשרפו חרושי הלכות, וב' שנים אחר מותו נשרפו בק"ק לבוב בהשרפה התוך העיר כל ספריו שלמד מתוכם והגיה אותם וכתב ובאר כל דבר הקשה ורשם על הגליון מלא על כל גדותיה, גם הכרך דרשות והבאורים על רש"י והתורה והכרך שו"ת את כל אלו נאבד ונשרף רק בערך מאה ועשרים תשובות נשארו כו" ונאשר הביא בעל מצב"ק ח"ד דף כ"ג ע"ב בשם מעשה נסים למד בפולין אצל הגאון הרמ"א ז"ל ואצל הגאון הרש"ל ז"ל ואח"כ התחתן עמו הרב הקצין מוהר"ר ישראל פרנס דק"ק לבוב והגליל ונתן לו את בתו הצנועה מ' ביילא לאשה ונתן לו בית גדול ולמד שם עם רבנים גאונים וחותנו הנדיב הפרנס הנ"ל הספיק להם פרנסתם וגם לגאון הסמ"ע בעת שהי' עוסק בחבורו הסמ"ע חמש ועשרים שנה

כאשר הזכיר בהקדמתו וז"ל: "והנה אנכי הקטן יהושע ולק בן לא"א הרב ר' אלכסנדר הכהן נער הייתי וגם זקנתי וכל ימי בין גדולים נתגדלתי כו', בימי חורפי למדתי אצל מורי ורבי שארי הגאון מו"ה משה איסרלש ז"ל (הרמ"א) ואחריו נכנסתי לפני ולפנים אל היכל קדשו של מורי ורבי האלוף מוהר"ר שלמה לוריא ז"ל (הרש"ל), אשר שניהם הניחו אתריהם ברכה בתלמידיהם רבים וגדולים כו', בצלם תמיד ישבתי ודרכיהם לפני ראיתי ועל ידיהם מים יצקתי ומתורתם למדתי כו', וזכיתי להנהיג הקהלות ולתפוש ישיבות כו', ובראותי רב התלאות המוטלים על רב המנהיג הקהלה כו', ושמעתי ה' תפלתי ונתן בלב חמי הקצין והנדיב הראש ומנהיג בק"ק לבוב ואגפיה נודע בשערים שמו מוהר"ר ישראל כמוהר"ר יוסף ז"ל כו' (עי' אדותיו אות י' סי' של"ג) והיה נקרא בשם ר' ישראל אידלש כמו שהביא נכדו ה"ר שמואל פייבש כהנא ממגורשי וויען בספרו לקט שמואל (וויוניציא תנ"ד) וז"ל: וזקנתי אם אבי הרבנית מרת בילא בת זקני ר' ישראל אידלש ז"ל. מלבוב הנקברת תוך ד' אמות של קבר זכריו הנביא ז"ל. הגאון הסמ"ע והגאון בעל מנוח הלבבות (עי' אות ח' סי' קע"א) היו מסדרי הגט בעיר וויען, אשר הרעישו כל גאוני הדור הגאון מהר"ם מלובלין והגאון בעל הלבוש והגאון בעל משאת בנימין (עי' בתשובות מהר"ם מלובלין סי' קכ"ב ומשאת בנימין סי' ע"ה), גם תקן איזה תקנות ביריד גראמניץ בשנת שס"ז וכתב בסוף שהעלה אותן בהסכמת רבותיו ורעיו שנתועדו ביריד גראמניץ ונדפסו במצב"ק ח"ד. שני בנים היו לו, האחד ה"ר סענדר כ"ץ (עי' אות א' סי' ע"ט), והשני ה"ר יוסף יוספה (עי' להלן סי' רט"ז). מגדולי תלמידיו היו הגאון בעל מגיני שלמה והגאון מו"ה פינתס אב"ד דק"ק פולדא כאשר נזכר בס' מעשה נסים וכן הגאון ר' בער ב"ר ישראל ליוז פרנס איילנבורג בעל מחבר סי' באר שבע וס' צידה לדרך, גם הגאון בעל איתן האורחי ועוד גאונים אחרים כאשר הביא גם בנו בהקדמתו לדרישה ופרישה יו"ד. בא בהסכמה בס' מזבח הזהב לר' שלמה ב"ר מרדכי (באסיליאה שס"ב) בין שאר הגאונים המסכימים וחתם "יהושע ב"ר אלכסנדר מזרע כהונה ואלק כהן יכונה", וכן בס' יש נוחלין וחתם "הק' יהושע בן לא"א כמוהר"ר אלכסנדר זצ"ל מזרע כהונה פלק כהן יכונה" וכן בס' קצור אברבנאל על פרקי אבות (לובלין שס"ה) בא בהסכמה ביריד יערסלאב בשנת שס"ג, ובשו"ת גאוני בתראי סי' ד' נמצאה תשובה ממנו וחתום "הק' יושע המכונה ולק כהן פה ק"ק לבוב", וכן בס' נ"ב חתום יהושע ולק בלא"א מוהר"ר אלכסנדר מזרע כהונה פק"ק לבוב. מאשתו הרבנית מרת בילא הובאו בשמה דינים בהקדמת בנה הגאון מו"ה אלכסנדר לס' דרישה על הטור יו"ד ח"ב. הספר "מאירת עינים" נדפס בפעם הראשונה בפראג בשנת שע"ד ונמצא בו בדפוס ראשון החרס שגזרו הגאונים דמדינת פולין בצרוף הגאונים דפיהם ביריד יערסלאב שלא להדפיס הספר מחדש תוך י' שנים ואלה הם הבאים על החתום: יעקב ב"ר אליקום זל"ה"ה היילפרין, משה בן מוהר"ר ישעיה מנחם זל"ה"ה נקרא משה ר' מענדליש, יואל בן לא"א כמוהר"ר שמואל זל"ה"ה, אלכסנדר ב"ר משה הכהן אשכנזי ז"ל המכונה זיסקינד, יעקב קאפיל בלא"א ה"ר

אשר כ"ן, פנחס נקרא מאניש חיות בן א"א הגאון מו"ה יצחק חיות זצלה"ה, שלמה אפרים בן משה"ר אהרן זצ"ל איש לונטשיץ (הוא בעל עוללות אפרים), ישע"י בן לא"א משה"ר אברהם סג"ל זלה"ה הורוויץ, אהרן זעליג בן מו"ה נפתלי הירץ זלה"ה, אברהם בלא"א הח"ר יואל זלה"ה אשכנזי, שמשון בן משה"ר יצחק באכנר, שלמה בן לא"א ה"ר יצחק אברהם סג"ל. על מצבתו חרותים הטורים האלה (מצב"ק ח"א I סי' ד', ח"א 2 סי' י"ב וח"ד דף כ"ב ע"א):

(בראש סגולה) בשבת קדש י"ט ניסן שלמ"ד לפ"ק (שע"ד). פה טמון ריש מתיבתא אמונת אומץ, הגאון החסיד מו"ה יהושע וולק בן הרב ר' אלכסנדר כ"ן חתן הראש הנדיב המנהיג הרב ר' ישראל אידלש ז"ל.

(ועשר סג"י) הגאון החסיד המוכתר בארבעה כתרים בכתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות וכתר שם טוב עולה על גביהן אשר לעצמו הוא היה קנה. (בגולה) עליו הסיר רנה שאי קינה, על אבן פנה, שתקן ועשה אוניס, בספר מאירת עינים, שם גלה סתוים, ועקר הרים, בכל ארבע טורים, וחבר ביאורים על כל הפוסקים הראשונים גם אחרונים, גם חבר שאלות ותשובות, ספונות וחשובות, ותפס ישיבות, והשקט ריבות, ועשה צדקה ונדבות, והעמיד תלמידים צדיקים חסידים, נהירים כלפידים, וטרם כבה אורו און ותקן תקנות לדורו, וזוהו יעמוד לנו לעולם, ויעזור ויגן בעדנו. הנצב"ה:

קצה) ה"ר יהושע ב"ר יוסף. נולד בוויילנא ואביו ה"ר יוסף גדלו על ברמי התורה והי' שוקד יומם ולילה בתלמוד

ופוסקים ושמו הי' לשם ולתהלה בכל הארץ, ולמד בילדותו אצל הגאון מוהר"ר שמואל האבדי"ק פרעמישלא (שו"ת פ"י ח"ב סי' כ"ב), ואח"כ יצק מים ע"י הגאונים משה"ס מלובלין ובעל הסמ"ע, והי' חתן הגאון מו"ה שמואל טברסקי דליטא שנתן לו את בתו מ' מרים לאשה. קבע ישיבה גדולה והופיע באור תורתו בקהלות שונות, והי' אב"ד ור"מ בק"ק סיקטין (כן חתם א"ע בשו"ת פ"י ח"א תאה"ע סי' ח' וסי' ט"ו וח"ב סי' צ"ט ובשו"ת גאוני בתראי סי' י"א וע"י בהוספה להמגיד שנה י"ז ובהערות ותקונים הנדפסים בחוברת מיוחדת מאת הרה"ג מוהר"ר ר"צ ראבינאוויץ ז"ל הערה כ"ז). וכן נתקבל לאב"ד בעיר הורדנא (שו"ת פ"י ח"א חלק א"ח סס"י ד') וכן מבואר בשו"ת הבי"ח סי' ק"ד), וקרוב לשנת שצ"ד היה עוד בהורדנא, כי בשו"ת פ"י סי' י' השיב על עגונה מהורדנא והתירה ועליה כתב הבי"ח בישנות סי' ק"ד ומ"ש הרב מוהר"ר יהושע מהורדנא כו' וחתם בירוד לובלין אדר שני שנת שצ"ז, והי' אב"ד שם אחרי האב"ד מוהר"ר יודא ז"ל, כאשר הביא החכם השלם רש"א פרידענשטיין בספרו עיר גבורים צד 41. זאולי הי' בתחלה בהורדנא ואח"כ בסיקטין כי מבואר בתשובת פ"י תאה"ע סי' ח' ובתשובות גאוני בתראי סי' י"א שהבאתי למעלה כי בשנת שצ"ח הי' בסיקטין, וכן נתקבל לאב"ד בעיר פרעמיסלא, כמו שתראה בשו"ת איתן האזרחי סי' כ"ט המתחלת בזה הלשון: תשובת הגאון המרומם כמשה"ר יהושע ר"מ ואב"ד יצ"ו אשר הוברר להיות ר"מ ואב"ד דק"ק פרעמיסלא יצ"ו והתשובה היא כתב אל הגאון בעל איתן האזרחי, ואחרי כן היה אב"ד בעירנו עיר לבנה, והיה מכונה אב"ד דחין לעיר, ובעת ההיא היה הגאון מוהר"ר מאיר ז"ק אב"ד בתוך העיר. ובשו"ת איתן האזרחי סי' י"ב (דף י"ד ע"ג) נמצאה שם

תשובה להאלוף ור"מ ואב"ד כמוהר"ר יהושע מחותני ועוד שם סי' י"ב (צ"ל סי' י"ג) דף ט"ז ע"א : ונתתי עם הגאון חוץ לחומה כו', ועי' טיב גיטין שמות אנשים אות ש' סק"ד שהביא ועובדא זו איקלע קמיה דהגאון מהר"ם מלכו"ז (כונתו להגאון ר' מאיר ז"ק) שהיה אב"ד דתוך העיר וכתב לה"ר אברהם שרענצל שהגאון דהוין לעיר (הוא הגאון מו"ה יהושע ז"ל) שדא ב' נרגא כו', ע"ש. ומצאתי בפנקס הקהל אשר בירי צד 8 ע"ב שמה נמצאה התימת ידו על גתינת רשות לבנות כפה בבית אחד מן יום ה' כ"ג שבת שנת שצ"ט וחתום נאם יושע בן לא"א מהר"ר יוסף זצלה"ה ואחריו חתומים נאם מרדכי ר' הירש, נאם יהודה ליווא סג"ל עפשטיין, ואח"כ נתקיימה העתקת הפסק ע"י הק' משה בן ה"ר מרדכי זצלה"ה אשכנזי ונאם יהודה ליווא סג"ל עפשטיין ונאם משה בן לא"א הגאון מוהר"ר יושע שליט. מכאן נתקבל לר"מ בקראקא למלאות מקום הגאון מהר"ן שפירא בעל מגלה עמוקות אשר ה"י ג"ב ר"מ בקראקא, והי' זה עוד בחיי תב"ת, ואתר שנפטר הבי"ח (כ' אדר ת') ה"י הוא ממלא מקומו ככל עניני הרבנות, והי' גוהג נשיאותו ברמה כמו רב ואב"ד, ובתשובות פ"י ח"ב סי' נ"ג ונ"ד נמצא שבתרש סיון שנת ת' כבר התם על גביע בקראקא, וכן בשנת ת"ג מצינו בשו"ת פ"י סי' ס"ג מקראקא, ובתחלת שנת ת"ד נתקבל הגאון בעל תו"ט ג"ב לר"מ בקראקא וביום ב' דחזו"מ סוכות ת"ד נתבשר הגאון בעל תו"ט ע"י ציר מיוחד לעיר לודמיר אשר ישב שם על כסא הרבנות מבתו ומחתנו הרב ר' צבי הירש מעליש כי נתקבל לר"מ בקראקא נוסף על הגאון מו"ה יהושע אשר כבר זרח באור תורתו שם (לשון בעל תוס' יו"ט בס' מגלת איבה), וביום ד' אסרו חג דסוכות נסע משם עם כב"ב ובא לקראקא ביום ג' כ"ח חשון ת"ד, ובר"ח אדר ראשון ת"ד נתקבל גם לאב"ד בקראקא והגליל והגאון בעל מגיני שלמה ה"י שם ריש מתיבתא. והגאון בעל מג"ש היה עתיר נכסין ולא קבל פרס מהעדה, אבל הגאון בעל תו"ט אבד רכושו וע"כ התאמצו ראשי העדה לפרנסו שמה בריות ולא בצמצום וכדוחק, וכל הכנסות הרבנות נמסרו להגאון בעל תו"ט, ובהסכמות אשר נתנו שניהם על הרבה ספרים נדפסה בתחלה הסכמת הגאון בעל תו"ט ואח"כ הסכמת הגאון בעל מג"ש, כמו למשל על הש"ך יו"ד בשנת ת"ה, על ס' זרע ברך על התורה משנת ת"ו, ועוד על הרבה ספרים שונים, בי בעל תו"ט היה האב"ד, ובעל מג"ש ה"י הריש מתיבתא. ובס' עיר תהלה להרב החכם מוהר"ר אריה ליב פיינשטיין דף כ"ו סי' כ"ד : חשב כי ה"י אב"ד גם בעיר בריסק, אולם הרבנים הגאונים מוהר"ר ארי' ליב יעלין במכתבו לס' הג"ל צד 134 והר"י לעוונישטיין נ"י שם צד 162 וצד 166 הראו בטוב מעם ודעת כי לא ה"י מעולם אב"ד בבריסק, ע"ש. תלמידיו אשר למדו בישיבתו היו גאוני עולם, מהם רבינו הגדול שבתי הכהן בעל שפתי כהן (ש"ך יו"ד סי' ס"ח סוף ס"ק ל"ד), וגם הרב בעל עבודת הגרשוני (שו"ת עבודת הגרשוני סי' כ"ו), וגם הגאון בעל עטרת זקנים (עט"ז או"ח סי' מ"ו וסי' ס"ט וסי' תקס"ו), וגם הגאון מו"ה צבי הירש במו"ה זכר"י מענדל האב"ד לבוב ועוד. ספריו אשר השאיר אחריו הם : ס' מגיני שלמה על מסכתות השי"ס לישב

דברי רש"י נגד קושיות בעלי התוס', נדפס ע"י נכדו הרב מו"ה אליקום געץ בעיר אמסטרדם בשנת תע"ד, והשני הוא ספרו שו"ת פני יהושע תשובות לגאוני הדור, נדפס באמסטרדם תע"ה, וחלק שני נדפס בלבוב תר"כ, וקצת תשובות נדפסו מהגאון ה"ר זלמן מרגליות בספרו בית אפרים, מלבד זה נמצאות תשובות ממנו בתשובות גאוני בתראי בס' ב' ג' י"ג ו"ט כ"א מ"ט, בשו"ת ב"ח הישנות סי' ע"ד ע"ט ק"ד וב"ח החדשות סי' ב' וסי' צ"ה, ובס' גבורות אנשים להג"מ מאיר כ"ץ ובנו הגאון בעל הש"ך סי' ב' וסי' ד' ו' ז', ובקונטרס התשובות אשר בסוף סדר גטין בטיב גטין ש"נ אות ט' סק"ד אות ק' סק"ד שמות עירות סק"ד, גם נשארו עוד ספרים ולא זכינו לאורם כמו הרושים על טור יו"ד ה' שחיטה שה"י נמצא בכראדי אצל ה"ר געציל מרגליות (שה"ג החדש ח"ב אות ח' סי' מ"ט), גם חבר פ"י על עשרה מאמרות (כש"כ בהקדמת שו"ת פ"י ה"א, וע"י בהסכמת נכדו ה"ר יהודה ליב מקראקא לס' מניני שלמה, ובהוספה להמגיד שנה י"ז סי' ל"ז) והובא בס' ברכת הזבח (תמורה ט"ו), ובס' ברכת המים (דף ל"א ט'), בית הלל יו"ד סי' פ"ד סק"ד וסי' קצ"ז סק"ב וסי' קצ"ט. ונמצאו ממנו הרבה הסכמות, על ס' שיר יודות, ש"ך יו"ד, זרע ברך עה"ת, פתח עינים והוא מ"ט על הזהר, עמק המלך, קטורת הסמים, שערי שמים סדור להש"ה, קול יהודה, אהבת השם שם נמצאה הסכמתו מן כ"ח מנחם שצ"ט ביריד יעריסלב. אחיו ה"ר מרדכי היה ראש ב"ד פה (ע"י אות מ' סי' שס"ט), ואחיו השני ה"י גר בעיר ווילנא, ושם קרהו אסון נורא כי נהרג מאבק שרפה ביום הרג רב בנפול מגדלים (פ"י ח"ב סי' ק"ו). הגאון בעל פני יהושע על הש"ס ה"י נכד בתו של הגאון בעל מג"ש (ע"י אות י' סי' רנ"ה). בניו המה: א) הגאון ה"ר משה ז"ל דיין בקראקא והיו אצלו תורה וגדולה במקום אחד (ע"י אות מ' סי' שצ"ג). ב) הגאון מוה"ר חיים שה"י אב"ד בקאלימייא ואח"כ ריש מתיבתא פה בלבוב (ע"י אות ח' סי' קנ"ט). ג) הרה"ג מוה"ר יהודה ליב. גם חתניו לוקחי בנותיו היו גדולי ישראל. האחד ה"י ה"ר פנתם סג"ל, והשני ה"ר אברהם הלוי ראש ומנהיג בקראקא, חתום בהסכמה בין מנהיגי ד' ארצות פולין בועד יערסלאב מן י"ג תשרי תמ"ד על הדפסת עין יעקב באמסטרדם, ובא שם על החתום "הק' אברהם בלא"א מו"ה נתן סג"ל זצלה"ה חתן הגאון מוה"ר יהושע זצלה"ה", ובנו של ה"ר אברהם ה"י הגאון מוה"ר שמואל סג"ל אב"ד דק"ק מעזריטש וק"ק רישא (ע"י אדותיו בס' כלילת יופי ח"א צד ק"ט), השלישי ה"י ה"ר שלום שכנא הכהן ראש ומנהיג בקראקא, ובניו המה הגאון ר' שמואל הכהן אב"ד דק"ק דובנא רבתי, והגאון מו"ה אברהם כהנא אב"ד דק"ק אסטראה (ע"י בסוף שו"ת איתן האורחי בכתב היחס, ובס' כלילת יופי ח"א דף ק"ה ע"ב), וחתנו הרביעי ה"י הגאון מוה"ר יצחק אייזיק האב"ד דק"ק פרעמיסלא (ע"י כלילת יופי ח"א דף ק"ו ע"א וע"י עוד דברים אודות הגאון בעל מגיני שלמה במחברת עיר הצדק סי' י"ג) ובח"ב של הספר "כלילת יופי" נמצאו תולדות הגאון בעל מגיני שלמה ושם האריך המחבר בטוב טעם ודעת. הגאון בעל מג"ש נפטר בקראקא ביום כ"ז מנחם בשנת ת"ה והגאון בעל איתן האורחי הספידו כפי שמוכא בספרו ח"ב פ' תצא, וכן

הספידו בעל תפארת ישראל והוא כ"י באוקספורד כאשר הביא שם פ' תבא
ועי' המגיד שנה י"ד גליון 50 מה שהביא שם ידידי החוקר מהר"א נייבוינער.
ועל המצבה הרתומים הטורים האלה :

פה נקבר מורנו ורבינו, מופת דורנו, גאון תפארתנו, הגאון הגדול מו"ה יהושע
בן מוהר"ר יוסף זצלה"ה, נפטר והלך לעולמו בשבת כ"ז מנחם, ונקבר למחרתו
ביום א' כ"ח מנחם ת"ח לפ"ק והוא בעל מגיני שלמה ושו"ת פני יהושע :

קצט) ה"ר יהושע סג"ל. דיין דפה, חתום בפנקס דף 17 על פסק דין משנת
ת"ג בנדון מכירת בית.

ה) ה"ר יהושע העשל ב"ר צבי הירש. ראש ומנהיג פה, אביו הג"מ צבי
הירש ב"ר זכרי' הי' אב"ד ור"מ

דפה (עי' אות צ' סי' תפ"ג) והוא ואביו היו יחד בועד לובלין בחדש אדר
שנת תל"ח, ושם הסכימו להדפיס באמסטרדם הנ"ך עם העתקה אשכנזית
ובין הגאונים המסכימים שם התום הגאון אב"ד דק"ק לבוב. נאם הק' צבי
הירש ההונה בק"ק לבוב והגליל, ובין המנהיגים שם בא בנו הנ"ל על
החתום, נאם יהושע העשל בן המאה"ג מו"ה צבי הירש אב"ד ור"מ
דק"ק לבוב והגליל.

דא) ה"ר יהושע פלק ב"ר יהודה ליב. מגיד ודרשן פה. בס' גורל יהושע
(זאלקווא תקי"ג) מביא חדושים בשם

הרב הדרשן ר' יהושע פלק מגיד בק"ק לבוב, בס' שכל טוב (זאלקווא תק"ט)
בפ' וירא ויצא, שמות, תזריע, שופטים מביא חדושים בשם ר' יהושע פלק,
וכן מובא בשמו בס' אור יקרות (זאלקווא תקמ"ז). גם בס' סיעתא דשמיא
מביא דברי תורה בשמו, ובספר פרי הלולים (זאלקווא תקכ"ז) נדפסו על
השער כדברים האלה: „חדושים נפלאים קושיות ותרוצים מיוסדים על אדני
פו ורובם ככלם המה בשם הגאון המפורסם רשכב"ה מו' אברהם ברוידא
זצ"ל, גם חדושים מתוקים כדבש ונופת צופים בשם הרב הגדול הדרשן
מוהר"ר יהושע פלק נרו מק"ק לבוב. בפ' נח הביא חדוש בשם הרב הגדול
הדרשן מו' יהושע פלק מק"ק לבוב, וכן בפ' חיי בשם הרב המגיד דק"ק לבוב
מוהר"ר יהושע פלק זצ"ל, וכן מובאים חדושים בפ' וישב בשמו, ובפ' משפטים
הובא חדוש אחד בשם הרב הגאון מוהר"ר חיים אב"ד דק"ק לבוב והגליל
(הוא ה"ר חיים כהן ר"פ ז"ל), ובפ' נשא הובאו דברים בשם הרב הגאון
מוהר"ר נפתלי הירץ שהי' אבד"ק לבוב, בפ' שלח בשם הרב מו"ה חיים בן
הרב הגאון מו"ה שמחה זצ"ל אבד"ק לבוב והגליל (הוא ה"ר חיים כהן ר"פ),
בפ' בלק בשם הגאון ר' נפתלי הירץ ז"ל שהי' אב"ד דק"ק לבוב, עוד שם
בשם הגאון מוהר"ר אריה ליב שהי' אב"ד דק"ק לבוב. מהגאון ה"ר יהושע
פלק נמצא ספר בשם „עמק יהושע" שנדפס הרבה פעמים (עי' אוצר הספרים
אות ע' סי' 450), ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א 2 סי' ע"ח) וחרות עליה:

ביום ב' לא נאמר כי טוב, כי נשבה ארון הקודש ונצחו אראלים את המצוקים,
וימת יהושע משרת ה' הרב הגאון הדרשן, מו"ה יהושע פאליק מגיד משנה בבית
מדרשו. דלא. אתמר מימות יהושע כותיה ונפטר ביום ה' אייר ת"ס לפ"ק. תנצב"ה:

(ג) ה"ר יהושע זעליג מלבוב, ראש ב"ד ומ"ץ דתוך העיר, התום בפנקס דף 23 על בטול שטר חוב שנשרף בשנת

תס"ו, דף 43 על פסק דין בנדון בית משנת תנ"ט, דף 110 בשנת תע"ח על קיום חזקה בצרוף האלופים המנהיגים דק"ק לבוב והגליל.

(ג) ה"ר יהושע ב"ר יצחק הלוי רייצים. ע"י מה שכתוב אדותיו באות ה' סי' קס"ה.

(ד) ה"ר יהושע ב"ר יוסף סג"ל. התום בפנקס דף 133 על צוואת שכיב מרע משנת תקל"ג.

(ה) ה"ר יהושע יצחק יאיר ב"ר יעקב הורוויץ. אבד"ק דיקלא ואח"כ מגיד דתוך העיר, ובסוף ימיו

היה אבד"ק זוראוונא, חבר ספר אמונות ודעות (לבוב תרי"ח) כולל באור כל המצות העקרים והיסודות וכל שריגי האמונה והסעיפים היוצאים ממנה

הכל מפורש ושום שכל מש"ס ופוסקים ושקלא וטריא אלבא דהלכתא והובאו דברים בשמו בשואל ומשיב מהגאון ה"ר יוסף שאול נ"ז זצ"ל, מה"ת

ת"ב סי' ס"ב, נפטר בזוראוונא ואלה הטורים החרותים על מצבתו :

פ"ג גייה נשמה השבה ערומה, לגרת האדמה תתך הוויחמה, תשלם הקומה לעת תקומה, הנקרא בשם הרב מו"ה יהושע יצחק זל"ה בהמנוח מוהר"ר יעקב ז"ל והי' דורש טוב לעמו וישב על כסא הוראה בק"ק דוקלא ובק"ק לבוב ופה ק"ק זוראוונא, נפטר ביום ה' ט"ז לחודש כסלו שנת תרי"א לפ"ק, תנצב"ה :

(ו) ה"ר יואל ב"ר נתן הלוי. ריש מתיבתא ודיין הגדול דפה, מובא בשו"ת מהר"ם מלובלין סי' קט"ו וכתוב עליו „אהובי

האלוף המופלג מוהר"ר יואל הלוי" והביא שם פלפול הגאון הזה ואח"כ השיב מהר"ם מלובלין, ובעל מצב"ק (ח"ג סי' ל"א וח"ד דף קס"ו ע"ב) הביא

נוסח המצבה :

שאו קינה ונהי על ההרים, נלכה ונככה כי נפל מאתנו עטרת ישראל ראש המורים, ה"ה ההכם הגדול המופלג בתורה, מנורה הטהורה, באספקלריא המאירה, מוהר"ר יואל הלוי במוהר"ר נתן, ריש מתיבתא דפה ודיין הגדול המצויין והי' חד מגדולי המורים פה מפיך מרגלין וסנפירין, הנותן בים התלמוד דרך, והיה חריף ובקי בתדרי תורה, יונם ולילה למד ולמד עם תלמידים וחברים המקשיבים לקולו תמידים כסדרן והעמיק בפלפול בהיות דאביו ורבא ופוסקים והעמיד תלמידים רבים אשר שמו חורתו ממקור מים חיים :

(ז) ה"ר יואל פייבוש ב"ר משה מלבוב. דיין ומו"צ בחו"ל ונמצאה חתימתו ידו בפנקס דף 4 משנת תנ"ז על

פסק עזבון ביחד עם ה"ר ישע"י ב"ר מנחם מענדל לבית קאצינאלפוגין ועם ה"ר משה מזאמושטש, וכן בדף 102 משנת תס"ה על פשר, דף 66 שנת תס"ח

על סכירת מקום, דף 19 בענין חזקה, דף 112 שנת ת"ע על קיום סלוק חוב, דף 60 שנת תע"ב בנדון כסף יתומים, דף 7 שנת תע"ג על העתק קנין

והרב מוהר"ר אהרן זעליג מאוסטרא אשר חבר ספר עולת אהרן על אגדות הש"ס ונרפס באופיבאך תצ"ג היה בנו, ובהזכירו שם את אביו זכרהו לשבת.

(ח) ה"ר יואל ב"ר יצחק אייזיק היילפרין. כאשר הביא הרב בעל כלילת יופי בח"א סי' י"א היה בתחלה

אב"ד ור"מ בק"ק לויצק והסכים על ספר צפנת פענח חדש לה"ר יוסף מפרעמיסלא בשנת תמ"ט וחתם „חונה בק"ק לויצק ולע"ע באוסטראה, והיה אחד מראשי הועד של הגאונים דארבע ארצות ביריד יערסלאב וביום ד' ג' מרחשון תנ"א הסכימו שם על הדפסת ס' בית הלל על ש"ע יו"ד ואהע"ז ובאותה שנה נתקבל משם לאב"ד ולר"מ בק"ק פינסק והגליל, והי' ג"כ אחד מראשי הועד של הגאונים דחמשה ראשי קהלות דמדינת ליטא ובועד הגדול שהיה להם בק"ק האמסק טו"ב אדר תנ"א אשר שם הסכימו על ספר דעת חכמה להגאון מהרי"ל מפינסק בא על החתום „נאם הק' יואל בלא"א טורי ורבי הגאון מוהר"ר יצחק אייזיק היילפרין חונה בק"ק פינסק" וכן על ספר דברי חכמים לה"ר יהודה ליב מפינסק חתום „חונה בק"ק פינסק" ובשנת תק"ב נקרא לבא לק"ק אסטרא ובאותה השנה היה ביחד עם גאוני ד' ארצות בועד יערסלאב שהתועדו יחדו שם בסוף שנת תנ"ב ונמשך הועד עד אחר התחלת שנת תנ"ג, ושם הסכימו על שו"ת בית יעקב ובא על החתום הצעיר יואל בא"א החסיד מו"ה יצחק אייזיק היילפרין החונה בק"ק אסטרא, ובשנת תנ"ח היה ג"כ ראש הועד באסיפת הגאונים דגליל וואהלין בק"ק טיראהוויץ אשר שם הסכימו על ספר עיר בנימין על אגדת הש"ס, וסביב לשנת תע"ג נתקבל לאב"ד ולר"מ בעירנו עיר לבוב והגליל, ועוד בטרם נסעו לכאן חתם בכל הסכמותיו אשר נתן בשנת תע"ג „חונה בק"ק אסטרא ומצודתו פרוסה בק"ק לבוב והגליל" כמו שנראה חתימתו בועד ד' ארצות ביריד יערסלאב בשנת תע"ג שהסכימו שם הגאונים על ספר ברית שלום על התורה דרושים מהג"מ פתח אב"ד ור"מ דק"ק וואלדווי (פפד"מ תע"ט) חתם „יואל בהמאה"ג החסיד ר' אייזיק היילפרין חופ"ק אוסטרא ומצודתו פרוסה בק"ק לבוב והגליל, כ"ד תשרי תע"ג" וכן על ספר פני משה על אגדות הש"ס להרה"ג מהר"ם כ"ץ ר"מ דק"ק פרעמיסלא (ווילמרשדארף תע"ו) חתם ג"כ כנ"ל, וכן על ספר עיר חומה מה"ר אברהם ב"ר אליעזר ליפמאן מק"ק מינסק והסכמתו היא מן כ"ד אלול תע"ב ביריד יערסלאב, ולמעלה נרשם הסכמת הגאון הגדול מוהר"ר יואל אב"ד דק"ק לבוב והגליל יצ"ו, והוא חתום ג"כ כנ"ל החונה בק"ק אוסטרא ומצ"פ בק"ק לבוב, וכן בס' פני אריה זוטא מה"ר אריה ליב ב"ר אברהם זאמושטש דרשות עה"ת ורשום הסכמת הג' מ' יואל בהרה"ג החסיד ר' אייזיק היילפרין אב"ד דק"ק אוסטרא והגליל ולבסוף ימיו נתקבל לאב"ד לק"ק לבוב והגליל, והרב בעל כלילת יופי מטיל ספק בדבר אם בא הגאון לשכון כבוד בעיר לבוב כי לא נמצא דבר ממנו ולא בא בהסכמה אחר שנת תע"ג, ולדעתו נפטר ונאסף אל עמיו עוד בטרם שם לדרך פעמיו. וראיתי באוצרות חיים בסוף ס' שו"ת מים חיים הביא הגאון מו"ה יואל בהגאון מו"ה יצחק אייזיק היילפרין נפטר ביום ג' ד' לחדש תשרי שנת ת"ע לפ"ק, וזה טעות ובודאי נשמטה מן המצבה אות ג' וצ"ל תע"ג. ומדברי הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ מאסטרא בספרו הנ"ל נראה כי מנוחתו כבוד באוסטראה. בעל שם הגדולים החדש אות י' ס' מ' הביא וז"ל „ה"ר יואל היילפרין גאון גדול ומפורסם בדורו

אבד"ק אוסטררה בימי הגאונים הרב בעל כנסת וחוקאל והרב שב יעקב והוא בן המאור הגדול החסיד מוהר"ר אייזיק היילפרין ז"ל.

יט) ה"ר יואל ב"ר דוד קאצינעלנבונין. היה חתן הגאון ה"ר חיים כהן רפפורט זצ"ל אב"ד דפה, וה"ר

יואל ה"י אב"ד דק"ק שינאווי יאריטשוב והרובשוב, ינדפסו ממנו שתי תשובות בשו"ת חותנו הנ"ל חלק י"ד סי' כ"ג וכ"ד, והמה מן כ"ג כסלו תקש"ו, וחתום "נאם יואל לבית קאצינעלנבונין חונה פה ק"ק יאריטשוב", ויש לו הסכמה בס' אהל משה עה"ת (זאלקווא תקי"ד) וכן בס' אסיפת יהודה (פפד"ט תקכ"ג), והוא ה"י אחיו של הגאון ה"ר אברהם קאצינעלנפוויגין.

יז) ה"ר יוחנן ב"ר דוד סג"ל עשרים וארבע. ראש ב"ד ומ"ץ דפה, חתום בפנקס דף 13 על מכירת

מקום בבהכ"מ משנת שצ"ג, וחתום נאם יוחנן בן לא"א מוהר"ר דוד עשרים וארבע סג"ל זצ"ל ואחריו חתום מרדכי בן לא"א מוהר"ר צבי הירש זלה"ה, ובדף 7 חתום גם כן על הכרזה בתרם בנדון גובה של שטרות ומטלטלין בשנת ש"ץ או שצ"ה כי כתוב שנת הש"צ, ובשנת שצ"ט כתבו עליו הדיינים בתוך פסק דין אחד בפנקס דף ט' ע"ב והזכירו שמו הדיין המנוח ר' יוחנן סג"ל זצ"ל, והוא אשר כתב אליו הגאון בעל משאת בנימין בשו"ת סי' צ"ג. וראיתי במצב"ק ח"ב דף י"ה הביא וז"ל: הגאון מו"ה מרדכי ב"ר הירש אב"ד דק"ק לבוב חתום בפנקס ביחד עם הגאון מו"ה יוחנן מבית לוי בהגאון מו"ה דוד קשי"י ארבך סג"ל זצ"ל נכתב יום ד' ד' שבט שס"א לפ"ק, עכ"ל. והוא בפנקס דף 17 אשר הבאתי ולא העתיק כהוגן כי בפנקס כתוב מפורש ד' ד' שבט הש"ץ גם כתוב "עשרים וארבע".

יח) ה"ר יוחנן ב"ר אהרן הלוי. ריש מתיבתא נפטר כ"ט ניסן ת"ה כמו שהביא בעל מצב"ק (ח"א I סי' י"ה וח"א 2 סי' ל"ו) וחרות על מצבתו:

ליל ב' כ"ט ניסן ת"ה הלך איש מבית לוי האלוף הגאון הגדול מו"ה יוחנן במו"ה אהרן הלוי אשר כל ימיו הרבין תורה והעמיד תלמידים הרבה וחסם בכמה מקומות ישיבות, מגירסא לא פסיק פומיה, בזכות זה תנצב"ה:

יט) ה"ר יוחנן ברוך מיונה ב"ר שמחה. רופא מומחה אבי הרופא מו"ה שמחה מנחם הנקרא ר' שמחה דאקטאר (ע"י אות ש' סי' תקמ"ד) והרופא ר' אליעזר (ע"י אות א' סי' ע"ג), ועל המצבה מצוירים שני דגים בצויר נפלא מאד, ונוסח המצבה הביא בעל מצב"ק (ח"ג סי' ט' וח"ד דף ו' ע"ב):

הנה אימה השכה גדולה נפלה עלינו, ביום נטלה עטרה מראשנו, אדונינו אבינו החכם הגדול אתו היתה ברית התורה והמצוה, כבוד שמו מו"ה יוחנן ברוך מיונה הרופא מומחה במוהר"ר שמחה, נפטר י"ד סיון תכ"ט לפ"ק, תנצב"ה:

יז) ה"ר יונה ב"ר פנחס. אב"ד דק"ק קאמארנא, חתום בפנקס דף 8 על ק"ם משנת שצ"ה.

(י"ד) ה"ר יוסף ב"ר שמואל. ריש מתיבתא פה ועוד בכמה קהלות, נפטר
ע"ה תמוז שניו ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ב
בתוספת קדש דף ל"ג ע"ב) וחרות עליה:

פה נטמן גבר חכם בעון גדול בתורה ואיש מלחמה וגבור כארי במלחמת התורה,
מלא דעת ויראת ה' היא אוצרו, שלמה בגוף ובנשמה, תורתו הגדולה אשר
הרביץ בישראל, והעמיד תלמידים רבים, גדול הדור ותפלתו ה' ברמ"ח אבריו
צדיק קדוש וחסיד ה"ה האלוף סיני ועוקר הרים בפלפולא דאורייתא ומסיק
שמעתתא אלבא דהלכתא מרגניתא דלית בה מימא, מוהר"ר יוסף במוהר"ר
שמואל אשר תפש ישיבות בכמה קהלות ובפרט פה עיר לבוב אשר ישב בישיבה
שיש בה סמוכין לאורייתא אשר נפטר ביום ער"ה תמוז שניו לפ"ק. בוכות זה הנצב"ה:

(טו) ה"ר יוסף קאזי. בשו"ת מהר"ם מלובלין סי' פ"ה הביא בתוך תשובתו
ארבעה גאונים מצוינים שבמדינות פולין וליטא אשר
הסכימו שם להוראותיו נגד איש ריבו, ואחד מהם הוא הגאון מוהר"ר יוסף
אבי"ד דלבוב וכל מדינת פאדאליא, ולדעת הרב בעל כלילת יופי בח"א
מספרו דף י"ט ע"ב הוא הגאון מו"ה יוסף קאזי זשי"ה אבי"ד בלבוב בזמן
שהיה הגאון רבינו הסמ"ע ריש מתיבתא שם וראה מזה בשו"ת משאת
בנימין סי' כ"ב. וראיתי בס' עיר תהלה צד 25 שהביא כי חד מרבני בריסק
הגאון מוהר"ר יוסף קאזאן חתן השר ר' שאול וואהל מובא בשו"ת משאת
בנימין וחתום ג"כ על התקנה מלובלין בדבר קניות הרבנות טרם שהיה
אבי"ד בבריסק. התקנה מן שלשים רבנים נדפסה בהלבנון שנת תרכ"ז
צד 324 גם נעתקה במכה"ע הצפירה משנת תר"ן בהוספה לגליון 128
והגאון ה"ר יוסף לעוונישטיין מגיה שצ"ל קאזא ושם בצד 155 הביא כי
בניו הובאו בס' מצבת קדש ובהקדמת שירי תהלה ועי' באות ש' סי' תקס"ח
שהבאתי שם את ה"ר שלמה זלמן ב"ר יוסף קאזי ועל מצבתו חרות כי ה"ר
יוסף מנוחתו כבוד בפוזנא, ועי' בהאסף ח"ב צד 399.

(טז) ה"ר יוסף יוזפה ב"ר יהושע ולק הכהן. הוא בן הגאון בעל הסמ"ע
ודרישה ופרישה, והוא חבר

ספר "כתנת פסים" וכתב הקדמה לס' דרישה ופרישה, והגאונים אשר הסכימו
שלא להדפיס הסמ"ע במשך עשר שנים בדפוס ראשון מזכירים לשבח את
ה"ר יוזפה ואחיו ה"ר (שמואל) סענדר ז"ל.

(יז) ה"ר יוסף ר"א קלמנקש מלובלין. היה אחד מגאוני הדור וחתום בפנקס
דף 5 על הכרזה והחלטה אודות

מכירת בית בשנת שצ"ה ואחריו חתום הגאון ה"ר מרדכי ר' הירש (עי'
אות מ' סי' שס"ח), וקימו החתימות בי"ב טבת שצ"ז הגאונים ה"ר משה
מרדכי אשכנזי וה"ר יהודה ליווא סג"ל עפשטיין (עי' לעיל סי' קע"ח)
ודאיתי בשו"ת איתן האורחי בקונטרס אחרון דף ע"ג שהביא: "שמעתי מפי
הגאון מו"ה יוסף קלמנקש ז"ל, ויש לו הסכמה בס' אגרת הקדש מגלילות
ארץ ישראל לה"ר גרשון ב"ר אלעזר סג"ל (אמסטרדם שצ"ה) ביחד עם
הגאון הב"ח, ועם הגאון ר' משה ר' מענדלש ז"ל, ונדפס בהוצאה שניה
בוארשא תרל"ד, ובס' ברכת טוב (וויניציא שצ"ז) בדף ל"ב הובאו חדושי
תורה בשם מורו ר' יוסף קלמנקש. אחיו היה הגאון ר' אליהו ב"ר אברהם

קלמנקש (עי' לעיל אות א' סי' י"ט) ושם הבאתי ג"כ כי בס' ברכת המים אות ז' מובא אודות גט אחד שנשלח מלכוב שסדר אותו הגאון ה"ר אליהו קלמנקש ז"ל והי' כתוב זעליג בגימ"ל וסיים „וכן כתבנו לאחיו הגאון מ"ה יוסף קלמנקש מפראג". מנוחתו כבוד בפראג ומצבתו נעתקה בס' גלעד סי' פ"ב וחרות עליה: „הגאון הגדול ריש מתיבתא ואב"ד במדינת פולין ופיהם מוה"ר יוסף בן ה"ר אברהם קלמנקיש זצ"ל" נפטר בשנת שצ"ו.

(יה) ה"ר יוסף ב"ר יחיאל, ריש מתיבתא וריש בי דינא פה, ובתשובות הבי"ח סי' צ"ד נמצא הגאון מ"ה יוסף בה"ר יחיאל האבד"ק לבוב עם הדיינים ר' אשר זעליג בהקדוש ר' מאיר פיהם, וה"ר יקותיאל זלמן בה"ר אלעזר. נפטר ר"ח מנחם אב שפ"ט, ונוסה המצבה הביא בעל מצב"ק (ח"ג סי' ד' וח"ד דף ג' ע"ב סי' ד') :

(בלא) המצבה מזכירי בני דינס צ"ור נפלא ונמונה החוסים המוכים (הלה):
הציבו לך ציונים ובכי בכי תמרורים, כי נאסף בחטאנו, גאון עוננו, ציץ נור הקדש, תפארתנו, מאור הגולה, עטרת ישראל, האלוף שר התורה, אשר סתרי התורה בו נטמן, אדוננו ודבינו מוה"ר יוסף במוה"ר יחיאל, אשר הרבין תורה והיה ריש מתיבתא וריש בי דינא דפה לבוב, אשר העמיד תלמידים רבים גאוני הדור וחקר וחקר וחקן פירושים וחקורים על רוב חלקי הש"ס ורבים שתו מימיו ממקור מים חיים, בזכות זה תנצב"ה. נפטר ביום ר"ח מנחם אב שפ"ט, זכותו יעמוד לנו :

(יט) ה"ר יוסף ב"ר יחיאל (השני). מנוחתו כבוד פה ונוסה מצבתו נעתק במצב"ק (ח"א 2 סי' כ"ה וח"ד סי' כ"ג דף ע"ב) וחרות עליה :

ביום ו' חשוון שצ"ב הונח פה גוף צדיק קדוש וטהור שמו נודף כטוב שמו, סתרי תורה בו נטמן הרב הגאון המקובל האלהי איש האלהים, מו"ה יוסף בהגאון מ"ה יחיאל, כל מעשיו היו בירתת אלהים, עשה משפט וצדקה לעניים ולעשירים. בזכות זה תנצב"ה :

(יב) ה"ר יוסף ב"ר מאיר. חתימתו נמצאה בפנקס דף 11 על שטר מכירה משנת שצ"ט ביחד עם הגאון ה"ר מאיר איש מבית לוי.

(יג) ה"ר יוסף ב"ר אלכסנדר. דיין דפה, נמצא חתום בפנקס דף 15 על הכרות שטר חוב נאבד בשנת ת"ג, דף 19 על מכירת קרקע בשנת ת"ד, בדף 20 כנ"ל, בדף 21 על מכירת בית משנת ת"ד, וחתום לפעמים „יוסף ר' סענדרש" ולפעמים „יוסף בן לא"א האלוף מוה"ר אלכסנדר מאופלה ש"ן יו"י"א.

(יד) ה"ר יוסף ב"ר נתן הלוי העליר. הוא אחי הגאון בעל „תוספות יו"ט" והיה ראש ב"ד ודיש מתיבתא דפה, נמצא חתום בפנקס דף 14 על מכירת מקום בבחכ"נ משנת שצ"ז ביחד עם ה"ר משה נכנע מייזות בה"ר יצחק אשכנזי (עי' אות מ' סי' שצ"ב). נפטר ביום ו' כ"ט טבת ת"ט, ועל המצבה חרותים הטורים האלה (לפי העתקת בעל מצב"ק בח"ב סי' כ"ט) :

יומת יוסף הוא היה השליש ביום ו' ב"ט טבת תי"ט, ה"ה האלוף הראש מוהר"ר יוסף בהרב מוהר"ר נתן הלוי העליר איש אשר רוח האלהים היה בו, לנהג את בני הקהלה כל ימיו והרביץ תורה בישראל והי' דיון הגדול וריש בי דינא להעמיד הדת על תלה ולמד תורה עם תלמידים רבים כל הימים, שיעורין תמיד ערב ובוקר, בזכות זה הנצב"ה :

יג) ה"ר יוסף ב"ר יצחק, דיון דפה ונמצא התום בפנקס דף 30 על מכירת קרקע משנת ת', בדף 28 על מכירת משכנות משנת ת"ט, בדף 30 על קיום התימות משנת תי"ב (עי' הוספה ג'). נפטר ביום הושענא רבה שנת ת"כ, ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ב סי' ל"ו) וחרות עליה:

חשכה מאורה ונפלה העטרה, מאיר עיני ישראל בתורתו ובחכמתו, פה מפיק מרגליו וסנפיריו, ה"ה האלוף הריון, גמיר וסביר ומסק שמעתתא אלבא דהלכתא, סיני ועוקר הרים ומפולפל ובקי בכל הדרי התורה מוהר"ר יוסף בהרב הגדול מוהר"ר יצחק, היה עוסק בתורת ה' יומם ולילה והי' דיון הגדול הדן דין אמת, ומשפט וצדקה עשה והרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים רבים, בזכות זה הנצב"ה, נפטר יום הו"ר ת"כ לפ"ק :

יד) ה"ר יוסף ב"ר אליקום געץ, היה אב"ד פה בחוץ לעיר בעת שהיה ה"ר מאיר ב"ר אברהם ז"ק אב"ד בתוך

העיר (עי' אות מ' סי' שמו"ז), והוא היה חתן הגאון מהר"ם מלובלין ז"ל ובפנקס הקהל צד 28 נזכר שמו לענין מכירת משכנות להפקיע אסור רבית ומתחיל : "זאת לדעת שאחר כל המשא ומתן שהי' בינינו הדיינים הח"מ בצרוף מאור עינינו הגאון האב"ד מו"ה יוסף" והוא מן יום א' יו"ד תמוז ת"ט, והסיום : "כל זה כתבנו וחתמנו בפקודת הרב הגדול האב"ד יצ"ו בצרוף כל האלופים הדיינים ושאר אלופי תורה יחידו סגולה יצ"ו אשר פה ק"ק לבוב יצ"ו, הן אשר ישנו פה ואשר איננו פה עמנו היום, ועל זה באו על החתום נאם נפתלי הירץ בל"א מוהר"ר יהודא זעלקל שלי"ט, ונאם נחמן בל"א החסיד מוהר"ר מאיר כ"ץ זל"ה רפפורט, ונאם ישעי' בל"א מוהר"ר יוסף זל"ה, ונאם יוסף בל"א מוהר"ר יצחק שלי"ט, וה"ר נחמן שבא על החתום הוא חתן ה"ר יוסף, והוא אביו של הגאון ה"ר שמחה הכהן ראפאפארט, וראיתי כי גם בעל מצב"ק ח"ב דף י"ט העתיק הלשון מהפנקס, רק באיזה דברים לא אמר האמת, כי כתב "ה"ר נפתלי הירץ בהגאון מו"ה יהודה זעלקי שלי"ט חותם עם הגאון מו"ה יוסף" ובאמת לא נמצא בפנקס כלל התימת הגאון ה"ר יוסף, וכן מה שהביא לשון הפנקס "כתבנו וחתמנו בפקודת הרב הגאון הגדול האב"ד יצ"ו" בפנקס כתוב בפקודת הרב הגדול האב"ד יצ"ו, ותואר הגאון הוסיף מנפשו כדרכו תמיד, גם מה שהביא וע"ז הי' חותם הגאון מו"ה יוסף בזה"ל "נאם נפתלי הירץ בן הגאון מו"ה יהודה זעלקי אב"ד דתו"ה פה"ק לבוב", המלות "הי' חותם הגאון מו"ה יוסף בזה"ל" אין להם טובן כלל, כי לא נמצאה התימתו כלל, וגם ברצותו להביא את התימתו טעה והביא חתימת ה"ר נפתלי הירץ, גם במה שהביא "נאם נפתלי הירץ בן הגאון מו"ה יהודה זעלקי" הוסיף מלת הגאון כדרכו להוסיף התאר הזה, גם חתם זעלקל לא זעלקי, גם המלות "אב"ד דתו"ה פה"ק לבוב" הוסיף מנפשו וליתא בפנקס, גם מה שהביא החתימה נאם נחמן בן

לא"א "הרב הגאון" המלות האלה הרב הגאון הוסיף ג"כ, וכן בחתימה נאם יוסף בן א"א הגאון מ"ה יצחק הוסיף מלת "הגאון" וראיתי בפנקס צד 33 בענין שנמכר מקום בבב"כ של הגאון מ"ה יוסף לפדות את בתו מרת ליבא מבית האסורים, ובעלה ה"ר משה ב"ר דוד סג"ל ברח מבית האסורים (אולי הוא בן ה"ר דוד אשכנזי ממאניסטערזיסק שנמצאה תשובתו בשו"ת איתן האזרחי סי' מ"ג אשר כתב להגאון ר' יוסף הנ"ל ולהגאון ר' מאיר ז"ק בשנת ת"ח ור' משה שהי' התן הגאון ה"ר יוסף הי' בנו של ר' דוד סג"ל), ובפנקס שם נזכר הגאון ה"ר יוסף בזה"ל: "הרב האב"ד מהר"ר יוסף במהר"ר אליקים פה ק"ק לבוב", גם נזכר שם שנמכר המקום בבב"כ בהסכמת גיסו (של ה"ר משה הנ"ל) הרב האב"ד מ"ה נתמן כ"ץ התן ה"ר יוסף הנ"ל, וזה ר' נתמן הוא ר' נתמן כהן ראפאפארט, גם נזכר שם שהיו להגאון ה"ר יוסף שני בנים, שם האחד ה"ר זאב וואלף ושם השני ה"ר אריה ליב, וכל אשר מובא שם היא מן יום ה' כ"ג אדר שני תכ"א, ובאו שם בפנקס על החתום, נפתלי הירץ בא"א הרב מהר"ר יהודא זעלקל מו"א אשכנזי ונאם אברהם בלא"א מוהר"ר גרשון גרויפין דיין מלבוב ונאם יוסף בהחסיד הרב מ"ה אברהם חיוש דיין מלבוב". הגאון מוהר"ר אברהם שרענציל בספרו איתן האזרחי סי' כ"ב הביא תשובה ממנו משנת ת"ט וחתום "הצעיר יוסף בן לא"א מ"ה אליקים הנקרא געץ חונה לע"ע בק"ק לבוב חוץ לחומה", ובתשובה הנ"ל הביא וז"ל "וחמי הגאון הגדול מוהר"ם ז"ל בתשובותיו סי' קל"ב פוסק להתיר" וכן באיתן האזרחי סי' מ"ג הביא כי הגאון מוהר"ר דוד אב"ד מאניסטערזיסק כתב להגאון ה"ר יוסף ולהגאון ה"ר מאיר ז"ק אב"ד בלבוב בתוך לחומה תשובה ארוכה בנדון חורג נפש וחתום שם, דוד בלאאמ"ר מוהר"י סג"ל חותם בק"ק מנסטריזין יום ג' לסדר י"ד אל תשלחו בו להציל אותם מידם לפ"ק" (היא שנת ת"ח). והגאון ה"ר יוסף ב"ר אליקים השיב לו תשובה (שם סי' מ"ד) וחתום "יוסף בן לא"א מוהר"ר אליקים געץ שנת ת"ח פה ק"ק לבוב", ובסי' מ"ה נמצאה תשובת הגאון מוהר"ר מאיר ב"ר אברהם זצ"ל ז"ק ג"כ אל הגאון ה"ר דוד אב"ד מאניסטערזיסק והחכם הגדול מהר"א נייבויער הביא בהמגיד שנת ארבע עשרה גליון 50 כי בספר תפארת ישראל כ"י באקספארד בפ' לך הביא בהספד הגאון מ"ה יוסף ז"ל אשר היה אב"ד בק"ק לבוב חוץ לעיר, והוא הגאון ה"ר יוסף ב"ר אליקים שלפנינו, וכן הספידו הגאון בעל איתן האזרחי כאשר הביא בספרו פ' אמור. עוד הובא הגאון הזה בשו"ת צמח צדק סי' מ"ב בהתר עגונות בשנת ת"ח יום ו' כ"א שבט, ויש לו הסכמה על השיך י"ד בהדפסה ראשונה שנת ת"ו, ומה שהביא הפרט לשע"ה טובה יש לחשוב רק על האותיות הגדולות פה. כן יש לו הסכמה בס' נחלת יעקב מליצות (אמסטרדם ת"ב) וחתום "יוסף בלא"א מוהר"ר אליקים הנקרא געץ זצלה"ה". נוסח מצבתו נעתק במצב"ק (ח"א I סי' כ"ג וח"א II סי' מ"ג):

(בראש הולדה) ביום ב' לא נאמר כי טוב לחדש תשרי תי"ב לפ"ק.

(כוללה) נצחו אראלים את המצוקים ונגנו ארון האלהים, הוא הגאון הגדול מ"ה יוסף במוהר"ר אליקים בק"ק חוץ לעיר היה אב"ד, במשפטים ישרים וצדיקים

וראש ישיבה לעם גדול ורב ורם כענקים, הרביץ תורה באמרות טהורות שבעתים
 מווקקים ערבים לשומעיהם ושמתים בהם בנתינתם מסיני בקולות וברקים, צולל
 במים אדירים ובים ומתוקים, כלו מחמדים וכלו ממתקים, ונקבר פה לבוב בקולי
 קולות חזקים, ברחובות ובשוקים, יהי רצון שתכפר מיתתו להנאנחים ונאנקים.
 תנצב"ה :

יכו) ה"ר יוסף יהושע העשיל ב"ר בנימין. ריש מתיבתא פה ונוסח מצבתו
 נמצא במצב"ק (ח"ב סי' מ"ו) :

על ההרים הרמים מרורים אשא כבי וגהי ויללה על פטירת ארונינו מורנו ורבינו
 ראש הגולה שר התורה, זרוב הגדול מגורה הטהורה, האלוף החסיד המאור
 באספקלריא המאורה, מו"ה יוסף יהושע העשיל במוהר"ר בנימין זצלה"ה ריש
 מתיבתא דפה אשר נפטר ביום כ"ד אדר ראשון ת"ג לפ"ק ולמחר נתם הגולל
 אוי ואבוי איך נפלה משמים בן ארבעים ושתיים יגע בתורה מה שלא יגע תלמיד
 ותיק בן מאה שנים, פומי' לא פסק מגירסא יומם ולילה, והרביץ תורה בישראל
 והעמיד תלמידים רבים, בזכות זה תנצב"ה :

יכו) ה"ר יוסף ב"ר אברהם חייניש. ראש ב"ד וריש מתיבתא פה ומצבתו
 נעתקה במצב"ק (ח"ב סי' מ"א) וחרות עליה :

יוסף הוא השליט הוא המשביר, פה נגנו צנצנת המן, פאר הזמן, רועה ישראל,
 ה"ה החכם הגדול בתורה ובחכמה סיני ועוקר הרים בפלפולא דאורייתא, מו"ה
 יוסף בהגאון מו"ה אברהם חייניש, היה ריש ב"ד וריש מתיבתא והרביץ תורה
 בישראל כארי וכלביא ומאיר עיני חכמים בתורתו והעמיק בפלפולא דאורייתא
 ועשה משפט וצדקה והעמיד תלמידים רבים, לכן בזכות זה תנצב"ה. נפטר ער"ה
 שבת ת"ה לפ"ק.

בעל מצב"ק כתב שם „נזכר בפנקס“, אבל לא מצאתי שם זכרונו רק את
 ה"ר יוסף ב"ר אברהם היות המובא אחריו.

יכו) ה"ר יוסף ב"ר אברהם חיות. ראש ב"ד ודרשן פה, חבר ספר פורת
 יוסף ולא נדפס (עי' אוצה"ם אות פ' סי')

ל"ו שהביא פורת יוסף מה"ר יוסף בן אברהם חיות מלבוב דרשות עה"ת כ"ה)
 ונמצאה חתימת ידו בפנקס דף 48 משנת תל"ה על עזבון יתומים, בדף 33
 שנת תכ"א חלוקת קרקעות, נפטר י' אדר תמ"ה וזה נוסח המצבה (מצב"ק
 ח"א 1 סי' ל"א וח"א 2 סי' נ"ד) :

וימת יוסף י' ימים לחדש אדר שנת תמ"ה לפ"ק, ויוסף הוא השליט ומסביר
 בתורה, נפש יקרה ורוח טהורה, הוא הגאון הדרשן הגדול מו"ה יוסף בן הגאון
 מו"ה אברהם חיות, חבר ספר הנקרא בן פורת יוסף, בזכות זה תנצב"ה :

יכו) ה"ר יוסף ב"ר משה חריף סג"ל. ריש מתיבתא דפה, ואח"כ נתקבל
 לאב"ד בפרעמיסלא. והיה חתן הגאון

מוהר"ר יהודה ליב חסיד אב"ד דק"ק לבוב וק"ק פרעמיסלא, וז"ל בעל שם
 הגדולים החדש אות י' סי' ע"ז: הרב מוהר"ר יוסף סג"ל גאון מפורסם
 מאד בדורו אבד"ק פרעמיסלא, בן הגאון הגדול המפורסם בכל תפוצות
 ישראל מוהר"ר משה חריף אבד"ק לבוב בהגאון מוהר"ר שלמה אבד"ק
 פולנאה וק"ק לבוב, ור' משה חריף היה חתן הגאון ראש הגולה מו"ה נתן
 נטע כהנא אבד"ק אוסטרה והגליל, וה"ר יוסף בנו של ה"ר משה חריף היה
 חתן המקובל האלהי מוהר"ר יהודה ליב חסיד אבד"ק לבוב וק"ק פרעמיסלא
 ולא העיר שהגאון ה"ר יוסף הי' גם ריש מתיבתא בלבוב. והתכם מו"ה שמעון

מנחם לאזער העתיק למעני את מצבת הגאון מוהר"ר יהודה ליב חסיד הנ"ל
וכתב במכתבו אלי כי מצא סמוך אצל המצבה הנ"ל מצבה ישנה של אחד
מגדולי לבוב שהיה שמה ריש מתיבתא וחרות עליה :

וימת יוסף צדיק יסוד עולם ביום ו' עש"ק יום ראשון דר"ה אייר תס"ב ארזוניו
מורנו ורבינו הגאון החסיד ועניו המאור הגדול המפורסם מוהר"ר יוסף בחרב
ה"ה מוהר"ר משה סג"ל אב"ר וד"מ דק"ק פרעמיסלא והגליל.

ומצד השני חרות : הרב ה"ה מוהר"ר יוסף סג"ל שהיה ריש מתיבתא בק"ק לבוב.

מזה תראה שמנוחתו כבוד בפרעמיסלא אצל חותנו הגאון מו"ה יהודה
ליב חסיד שהי' אב"ד בק"ק לבוב ואח"כ אב"ד בפרעמיסלא. ואיננו בנו של
הגאון ה"ר פנחס משה כאשר דמיתי בסי' פ"ט רק בנו של הגאון ר' משה
חריף בנו של הגאון ה"ר משה חריף בהגאון מו"ה שלמה חריף ז"ל ובא בהסכמה
בס' עיר בנימין (פפד"א תנ"ח) מן יום ד' אסרו תג סוכות תנ"ה וחתם, נאם
יוסף סג"ל מלבוב חונה בק"ק פרעמיסלא, וכן בירושלמי עם פי' מהרא"פ
(אמסטרדם ת"ע) נמצאה הסכמתו וחתומים שם, נאם פנחס משה (הוא הגאון
ר' משה חריף השני), ונאם יוסף סג"ל מלבוב, ונאם הצעיר יהודה ליב ר"מ
דק"ק לבוב מוויז' לעיר (הוא חותנו) וכן בס' אהל יעקב (פפד"א תע"ט)
בתוך שאר הסכמות בא בהסכמה מן יום ב' ה' תשרי תנ"ה וחתום, נאם
יוסף סג"ל מלבוב חונה בק"ק פרעמיסלא והגליל" והחכם מו"ה הלל נת
שטיינשניידר מוויז'נא כתב אלי כי ראה אצל הג"מ יהושע העשיל לעווין
זצ"ל בעל עליות אליהו פנקס כ"י דארבע ארצות מרבני הועד ומצא האלוף
מוהר"ר וואלף בהגאון ר' נטע כהנא אבד"ק אוסטראה נזכר שם בשנת תל"ל
והוא חותנו של הגאון מוהר"ר יוסף אבד"ק פרעמיסלא בהגאון ר' משה חריף
אבד"ק לבוב בהגאון ר' שלמה אבד"ק פולנאה ולבוב ועל זה כתב החכם
הנ"ל כי הג"מ יוסף הוא חתן הגאון הקדוש מו"ה יהודה ליב סג"ל
אבד"ק פרעמיסלא ולבוב נכד הרמ"א ואולי היה הגאון ר' יהודה ליב חותן
שני להג"מ יוסף חלזה עכ"ל, וכאשר הבאתי משם הגדולים החדש הגאון
מו"ה נתן נטע כהנא אבד"ק אוסטרא הי' חותן אביו הגאון ה"ר משה חריף.
יכט) ה"ר יוסף ב"ר ברוך סג"ל. דיין דפה, נפטר ער"ח שבט תע"ז ומצבתו
נעתקה במצב"ק (ח"א 1 סי' מ"א וחי"א 2
סי' ס"ז) וחרות עליה :

וימת יוסף הצדיק יסוד עולם ספרא רבא דישראל עסק בתורה ובמצות יומם ולילה
ומשפטיו עם ישראל דיוקא דישראל, הנאון הגדול מו"ה יוסף בהמנוח מו"ה כחוך
סג"ל בער"ח שבט תע"ז לפ"ק הנצב"ה ויגוח על משכבו שלום, אמן :

ל) ה"ר יוסף ב"ר מנחם מאניש סג"ל. ריש מתיבתא ודיין מצוין וראש ב"ה,
חתום בפנקס דף 100 על פסק דין
משנת תפ"ו, בדף 98 משנת תצ"ט על פסק דין תקון דרך לביהכ"נ, דף
142 משנת תק"ו קיום חותם, דף 132 שנת תק"י בנדון בית, דף 89 משנת
תק"א בנדון בית, דף 86 משנת תקכ"ח העתק פסק דין בנדון בית בזמן
הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ (עי' הוספה ט"ו), וגם נמצא בפנקס צד 118 ה"ר
יוסף מלבוב דיין אשר חתום על פסק דין אחר שבועת כתובה משנת תפ"ח,
ובודאי הוא הוא וכן נמצאה בפנקס דף 140 חתימת ה"ר יוסף סג"ל דיין

התום בשנת תפ"ח על פסק דין בנדון עזבון, דף 102 משנת תק"ח על שבועת כתובה, דף 79 שנת תקי"ד על העתק פסק דין בזמן הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ, דף 96 שנת תקכ"ב על מכירת בית. ולהלן סי' רצ"ה הבאתי את ה"ר יצחק ב"ר מנחם מאניש סג"ל מלבוב ובוראי הוא אחיו. ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א 2 סי' מ') וחרות עליה:

יוסף הוא המאיר עיני ישראל בתורתו גליא לרעיו' ונפל נהורא בני מדרשא, צנא מלא ספרא, זינו עליו וספרו בכאן ריש מתיבתא ודיין מצוין וראש ב"ד כל המניין, ה"ה הגאון הגדול מאור ישראל מוהר"ר יוסף כמיהר"ר מנחם מאניש סג"ל הרבין תורה בישראל והעמיד תלמידים הרבה ונאסף אל עמיו זקן ושבע ימים תנצב"ה.

זלא) ה"ר יוסף ב"ר נתן נטע סג"ל. ראש מנהיגי לבוב חתום בפנקס דף 75 על כרוז ותקנה משנת תק"ד (ע"י הוספהו).

לבג) ה"ר יוסף שצקס. הי' נשיא ישראל ופרנס הדור דגליל לבוב ואב"ד דק"ק בראדי. בס' אהל יוסף מר' יוסף אבד"ק

פודקאמין (אלעקסניץ תקכ"ז) בא בהסכמה ורשום שם „הסכמת הרב המאור הגדול הגאון המפורסם והבקי בחדרי תורה מוהר"ר יוסף נ"י שהיה נשיא ישראל פרנס הדור דגליל לבוב, ולע"ע הורם והונף לאב"ד ורי"מ בק"ק בראדי" יוס' ג' כ"ז אייר תקכ"ז וחתום „הק' יוסף שצקס מבראדי החונה פה ק"ק הנ"ל" ובא בהסכמה שם גם הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ מן ט"ו תמוז תקכ"ז וראיתי בשם הגדולים החדש אות י' סי' ע' שהביא כי הוא הי' גאון מפורסם בדורו אבד"ק בראדי בימי הגאונים הרב או"ת והרב נ"ב ויש לו תשובה בספר אור ישראל להגאון מו"ה ישראל ליפשיץ אבד"ק קלוב.

לג) ה"ר יוסף יהושע פלק ב"ר משולם פייבש שור. מויצ ודיין הגדול מגיד ודרשן דפה, נמצא

חתום בפנקס דף 60 על מעות יתומים בשנת תע"ב, דף 105 בשנת תע"ב בענין מקום, דף 109 משנת תע"ט ג"כ בענין מקום, דף 79 שנת תפ"א על פסק דין, דף 118 שנת תפ"ח על פסק דין אחר שבועת כתובה, דף 140 שנת תפ"ח על העתק פסק דין וקיומו, דף 167 משנת תצ"ב בנדון עזבון, דף 98 שנת תצ"א תקון דרך לכהכ"נ, דף 74 שנת תצ"ז על פטור, דף 100 שנת תצ"ז נזכר בתוך פסק דין, דף 45 שנת תצ"ט בענין מקום בביהכ"נ. זלד) ה"ר יוסף יוזל ב"ר אהרן נעכיליש. אחד מראשי הקהל דחוץ לעיר, חתום בפנקס בשנת תק"ל דף 111

על פסק דין בנדון תביעת הקהל חלק עזבון אחד ממה שהניח לטובת עניי הקהל.

זלה) ה"ר יוסף ב"ר מאיר תאומים. מי"ט ומויצ פה בחוץ לעיר, כמו שהובא בפרי מגדים או"ח ווי"ד בשער הספר,

ובהקדמתו לפרי מגדים על או"ח מוכיר לשבת איזה אנשים מפה עיר לבוב וז"ל: „היטיבה הי' לטובים בהיותי מי"ט ומ"ץ בק"ק לבוב היא העיר הגדולה לה' וביחוד לפי"מ ומנהיגי הקהלה, גם השגיחו עלי הני תלתא גברא אנשים חשובים, כבוד מו"ה יהודה ליב בורק, ומוהר"ר אליה ריבלש, וה"ר אשר

בוקיש, יברכם ה' וימלא משאלותם לטובה אמין. מעיר לבוב תקע אהלו בעיר ברלין בבית מדרשו של הגביר המפורסם מוהר"ר דניאל יפה וכתב שם: «ותשואות חן להגביר המרומם כבוד ה"ר דניאל יפה מפה ברלין כו', וגם אני קבעתי אהלי פה בבית מדרשו ושם מצאתי בית מלא ספרים ועשיתי מהדורא בתרא על חבורי זה» עוד כתוב שם: «כעת אני מתגורר בק"ק ברלין בבית מדרשו של הגביר המרומם המפורסם כבוד ה"ר דניאל יפה נרו מברלין ושם בית מלא ספרים הרבה מאד, גם בהסכמת הגאון אב"ד בברלין כתב עליו: «חד משוביינא דחכימי ק"ק לבוב וכחיום קבע אהלו של תורה פה קהלתנו בבית המדרש של הגביר הקצין המפורסם פרי"מ מוהר"ר דניאל יפה», ועל ספר מראה כהן (פפד"מ תקל"ג) נמצאה הסכמתו מן יום א' ב' ניסן תקל"ב פה ברלין נאם הצעיר יוסף באאמ"ר הרב ר' מאיר ז"ל מלבוב (במצב"ק הובא כי אביו נפטר תקל"ג ופה בשנת תקל"ב הביא על אביו ז"ל ואולי היה חרות על המצבה תקל"ב), בעמ"ח ס' פורת יוסף גנת ורדים ופרי מגדים. אח"כ נתקבל עוד הפעם למ"מ ומ"ץ בלבוב ובס' קרבן ראשית (פפד"א תקל"ח) מהר"ר יהודה ליב מרגליות, נמצאה הסכמתו וחותם ז' אייר תקל"ח פה לבוב חוץ לעיר הק' יוסף מגיד מישרים פה מחוץ לעיר (ונמצאה שמה גם הסכמת הגאון ה"ר מרדכי זאב ז"ל משנת תקל"ח) וראיתי בס' קריה נאמנה צד 24] שהביא שראה כתב אשר נתנו גאוני לבוב להדרשן ר' יחזקאל פייול מווילנא ובא גם הגאון בעל פרי מגדים על החתום מן ח' אדר תקל"ו וחתום יוסף בלאאמ"ר הרב מ"ה מאיר ז"ל תאומים בעהמ"ח ספר פורת יוסף כו' מגיד מישרים דק"ק לבוב. מעיר לבוב נתקבל לאב"ד ור"מ בק"ק פפד"א, ובס' פרי מגדים על או"ח בסוף הקדמתו חתום פה ק"ק לבוב כ' אלול תק"ט ועתה חותם שנית פה ק"ק פפד"א ד' ימים לחודש הנ"ל תקמ"ג, מזה נראה כי בשנת תק"ט הי' עוד בלבוב, ובפפד"א היה כבר בשנת תקמ"ב, ובהסכמת הגאונים שם (ובתוכם גם הגאון ה"ר מרדכי זאב ז"ל) מן י"ג תמוז תקמ"ב יכנהו אב"ד דק"ק פ"פ דאדר. ואלה הספרים שחבר: א) פורת יוסף, הדושים על מסכת יבמות וכתובות וט"ו כללים וחדושים בדרכי ההוראה (זאלקווא תקמ"ז). ב) גנת ורדים (פפד"א תקכ"ז) מכיל שבעים כללים בתלמוד וסכרות מחודשות (עי' שה"ג לחיד"א ח"ב אות פ' סי' קל"ט ושם הביא «לע"ע מ"ט בק"ק לבוב»). ג) פרי מגדים על יורה דעה כולל שני חבורים: משבצות זהב על הט"ז ושפתי דעת על הש"ך (ברלין תקל"ב). ד) פרי מגדים על או"ח כולל ג"כ שני חבורים: משבצות זהב על הט"ז ואשל אברהם על מגן אברהם (פפד"א תקמ"ה). ה) רב פנינים, חדושים מכבוד אביו (פפד"א תקמ"ב). ו) תיבת גומא עה"ת, נדפס בספר הנ"ל. ז) שושנת העמקים על כללי הש"ס נדפס ג"כ בספר הנ"ל ושם בהקדמה לס' תיבת גומא כתב שחבר חדושים על ז' מסכתות, חלוקי דרבנן, המגיד על דרשות ושני באורים פרקי אבות, הזמנים על שבתות ומועדים וכן בהקדמת פ"ט או"ח הביא שחבר שבע שטות על שבע מסכתות המכונים בשם ראש יוסף וס' חלוקא דרבנן וס' פרשת דרכים, וס' זמנים וס' המגיד (עי' אוצה"ס אות ר' סי' 19). ח) ראש יוסף על מס' חולין (פפד"א תקנ"ד). ט) קונטרס נועם מגדים (נדפס

בסדר הגיון לב) באורים והדושים בדינים ובמנהגים השייכים לתפלה. (ז) אם לבינה, כי באוצר הספרים באקספארד, כולל שרשים בלשון הקדש ארמית ותלמודית בשלשה אלפא ביתין עם הקדמה בראשן, ויש לו תשובה בסוף שו"ת זכרון כהונה, גם יש לו חדושים בסוף שו"ת זכרון כהונה, גם יש לו חדושים בס' ברכת יוסף ואליהו רבה לכבוד אביו הגאון ז"ל. ונמצאו ממנו הרבה הסכמות מלבד על ס' מראה כהן וס' קרבן ראשית שהבאתי למעלה: בס' שו"ת השיב ר' אליעזר ושיח השדה, בס' המדות לאריסטו, הר הכרמל, יתדות אלהים, נחלת עזריאל, עמודי כסף, ע' פנים לתורה, צמח לאברהם על הילקוט, רפאות העם, שו"ת ר' מנחם עזרי' מפאנו, מאיר נתיב ועוד הרבה ספרים שאינם כעת תחת ידי.

הרב הגאון מוה"ר יוסף לעוונישטיין אבד"ק סערצאק כתב אלי איזה דברים הנוגעים לחיי הגאון בעל פ"מ ואמרתי להביאם פה: הוא היה מעיין גדול בעת למודו כמעט בכל חושיו והיה שוקד תמיד וחוזר כמה פעמים על למודו, והגאון מו"ה שמחה מבוברקא ה' תלמידו והלך אליו בכל יום אחר עלות השחר, ולמד בדעה צלולה עשרים שנה מס' הולין קודם שהתחיל לחבר ספרו פרי מגדים, ובעת שכתב ספרו ראש יוסף ראה הגאון מו"ה שמחה הנ"ל בהם כמה דברים פשוטים, ושאל אותו למה יצטרך לכתוב, והשיבו כי יגיע הזמן כי יקוצו בפלפולים ויהיה הפי' הפשוט לתועלת יותר, הוא היה נוהר שלא יטרידהו שום ענין בעת למודו אפילו מאותו ענין, גם סיפר לו רב אחד מלובלין כי הפמ"ג לא היה תופס בשכלו במהירות, ובעת היות הפמ"ג בלובלין כבדוהו לדרוש והתנה מראשית כי לא ישתקוהו ולא יקשו עליו עד יגמור הדרוש, והמה נבהלו להשיב בתהלה, אז פתח עוד הפעם המאמר כבתחלה ויבאר מה שלא הבינו, ובקשם עוד הפעם לחוס עליו, והמה לא שמעו לדבריו והשיבו קושיות עליו, וחזר עוד הפעם להגיד המאמר מראשיתו, וכשהשיבוהו שלישית ירד מעל הבמה ויבקש סליחתם כי נתבלבל מוחו. גם כתב ששמע מהגאון ה"ר ענויל האבד"ק סטרוי כי רבו הקצה"ח כתב ל"מ"ג תיארי כבוד והשיבו הפמ"ג תוארי כבוד והשיבו הפמ"ג במכתב: "מדוע יתארני בכבוד שאני מתארהו, הלא מעכ"ת אורג לעשות מלבושי כבוד והכל משלו ואנכי כעני מלקט בחצרות מלכים ושרים את אשר ישאירו לפני. ואין הכבוד הולמני".

הגאון הזה הלך למנוחות בפפד"א ד' אייר תקנ"ב וזה נוסח המצבה:

פ"ט הרב הגאון הגדול מוה"ר יוסף אב"ד דקהלתנו בן הגאון מוה"ר מאיר ז"ל, בעל המחבר פורת יוסף, גנת ורדים, פרי מגדים על יורה דעה, תבת גמ"א, שושנת עמקים ופרי מגדים על אר"ה כולל שני חבורים אשל אברהם ומשכנות זהב, מלבד ספרים הרבה בכתב. נפטר ונקבר יום ד' אייר תקנ"ב לפ"ק:

ה"ר יוסף שאול ב"ר אריה ליבוש הלוי נאטאנזאהן. אב"ד דפה, נולד לאביו הג"מ אריה

ליבוש בעל מחבר ס' בית אל בעיר בערזאן ובבואו לעיר למוב לבית הותנו ה"ר יצחק אהרן הלוי איטינגא הוא אבי הגאון מוה"ר מרדכי זאב סג"ל איטינגא ז"ל התחבר עם גיסו אחי אשתו ה"ר מרדכי זאב הנ"ל וילמדו שניהם

יחד במשך הרבה שנים בשקידה רבה וחברו יחדו כמה חבורים, מהם: ס' מפרשי הים (לבוב תקפ"ז) כולל הגהות וחדושים ובאורים על ס' ים התלמוד על מס' ב"ק שחבר דודם הגאון מוהר"ר משה יהושע העשל ז"ל מטארניגראד (אחיו של הגאון בעל ישועות יעקב ז"ל) ובסוף הספר הוסיפו ג"כ שו"ת אשר היו להם עם גאוני הזמן, כן חברו עוד ס' מאירת עינים על ה' טרפות הריאה וס' מגן גבורים ב' חלקים על ש"ע אר"ה והגהות על הש"ס וקונטרס מעשה אלפס על הרי"ף ומפרשיו, וס' נר מערבי על הירושלמי, ואחר כך למד הוא בפני עצמו עם תלמידים המקשיבים לקולו והבר ס' יד יוסף ויד שאול ב' חלקים על ש"ע יו"ד מהלכות נדרים והלאה, בית שאול על משניות, דברי שאול ב' מהדורות על התורה וס' דברי שאול על אגדות עין יעקב, חלק לשבעה על הנחלת שבעה, שואל ומשיב ה' מהדורות כוללים שו"ת מד' חלקי הש"ע, וס' תורת משה על ס' תורת הטאת להרמ"א ז"ל, וס' יוסף דעת על ש"ע יו"ד, וחדושי הגהות על ד' חלקי הש"ע, מלך ביפו, עבודת הלויים על תה"א, עדות ביהוסף על סוגיות ושיטות הרמב"ם, ציון ירושלים על הירושלמי (נדפס בירושלמי דפוס זיטאמיר), שבת אחים שו"ת, ועוד איות ספרים קטנים, ונמצאו ממנו הסכמות על ספרים ורבו מלספור וברובם יש לו דברים מועילים והגהות מה שנוגע אל הספר וכלי גזומא נמצאו ממנו ג' מאות הסכמות. אחר אשר נתבקש בישיבה של מעלה הגאון ה"ר יעקב אורנשטיין ז"ל בשנת תקצ"ט היה כסא הרבנות פנוי ולא נתקבל אבי"ד לשבת על כסאו רק הרב הגאון מוהר"ר שמחה נתן עלינבערג אשר היה כבר מ"ט ומ"צ בחוץ לעיר היה סמלא מקום הרב גם אצל הממשלה וכידו נמסר להנהיג את הרבנות (עי' אות ש' ס' תקמ"ז) אבל אח"כ כאשר כבדו עיניו מזוקן והי' קשה עליו לשאת עול הרבנות נתרצה למסור את משרת הרבנות להגאון מוהר"ר יוסף שאול נ"ז ז"ל שנתקבל לאבי"ד ב"יו שבט תר"ז כאשר הביא בעצמו בשו"ת שואל ומשיב מה"ד ח"ב ס' קפ"ט, ונהג עדת לבוב י"ה שנים בצדק ובמישור, בכל קצוי תבל היה גדול שמו וכל גדולי הדור הריצו אליו את שאלותיהם כאשר ישאל איש בדבר האלהים, והוא השיב לכל שואל והרביץ תורה בעירנו והעמיד תלמידים הרבה גדולי ישראל ונתבקש בישיבה של מעלה אחר אשר חלה את חליו ימים אחדים ונה נאשיה ביום ה' כ"ז אדר תרל"ה ובכל תפוצות ישראל הספידוהו כל גאוני הדור ועל האבן אשר הוקמה עליו חרותים הטורים האלה:

יצאה נשמתו בטהרה בששים ושבע לשני חייו, אור ליום ה' כ"ז אדר ראשון תרל"ה לפ"ק.

פה משכן איש אלהים אדמו"ר הרב הגאון הגדול מופת הדור רבן של כל בני הגולה מרן יוסף שאול הלוי בן הרב הגאון הגדול וכו' מוהר"ר אריה ליבוש נאמטהאנזאחן וצ"ל אב"ד דפה לבוב והגליל בעהמ"ת ס' מפרשי הים, מגן גבורים, מאירת עינים, יד שאול, שו"ת שואל ומשיב מהר"ק ומהר"ב ועוד ספרים רבים אשר בקרב יצאו לאור עולם.

הן שר וגדול נפל היום בישראל וביהודה איש קדוש מרחם הקדוש עתותיו לתורה ולתעודה, ויוסם ולילה לא מיש מאוהל של תורה, ליהודים היה עמוד אש שמש ומגן ואורת, בכל קצוי ארץ מצפון ומים כל שוכני תבל תורה בקשו מפיו וייתלו

לאמרותיו הטהורות, ילדיו שכלו רבו המה היו לישראל למאורות, אך אהה נר
נשמתו נכבה ויגדל האבל, בכל מקום אשר אור תורתו זורה ומלא כבודו, יאנחו
ויספרו עליו היו ארון והוי הודו, אם עירי הלך לא הניח יתרו לעוללו אך
ספריו המה בנוי חכמתו פרי מפעליו, שם בין שרפי מעל ישכון במרום שמים, שם
התא נשמתו צרורה בצרור החיים.

והנה אנכי הצעיר זכיתי להיות ממכיריו ומודעיו של הגאון הגדול הזה,
ובעת אשר יצא ספרו „פסיקתא דרב כהנא“ עם מבואי והערותי מצאה
מלאכתי הן בעיניו מאד כאשר שמעתי מפיו וגם הלל וישבה את מלאכתי
בפני רבים, כי מלבד רב גדלו בתורה הוי מוכתר במדות תרומיות לקבל
כל אדם כסבר פנים יפות ולתת לכל איש שבה הראוי לו.

ולו) ה"ר יחיאל מיכל ב"ר אברהם. אביו דוא הגאון ר' אברהם כ"ץ
רפאפורט (שרענציל) בעל שו"ת איתן

האזרחי (עי' אות א' סי' י"ב) וה"ר יחיאל מיכל היה אב"ד ור"מ בק"ק
פרוסטיץ ובשו"ת איתן האזרחי סי' ל' הביא תשובה לבנו ה"ר מיכל כ"ץ
ובסי' מ"ט הביא כי בנו ר' יחיאל מיכל כ"ץ בא אליו, ונמצאה ממנו הסכמה
בס' עלה דיונה מה"ר יונה ב"ר משה בנימין זאב תדושים על איזה מסכתות
(פיורדא הנ"ד) ורשום „הסכמת המאוה"ג הישיש אב"ד ור"מ דק"ק פרוסטיץ,
יום ג' מנחם תנ"ג לפ"ק ותתום „נאם הצעיר יחיאל מיכל באאמ"ו רב כהן
צדק מוהר"ר אברהם זל"ה מלכוב חופ"ק פרוסטיץ" וכן בס' שערי שמים
מ"ר יחיאל מיכל ב"ר אריה ליב סג"ל מקאליש דרשות ופשטים (פראג תל"ח)
נמצאה הסכמתו ותתום עליה „ב"ד הצעיר יחיאל מיכל באאמ"ו רב כהן צדק
מוהר"ר אברהם זל"ה מלכוב חונה פה ק"ק פרוסטיץ“.

לח) ה"ר יחיאל מיכל מסקאהל. דיין דפה, חתום בפנקס דף 104 על
הלואת כסף יתומים לסוחר על עסקא

בשנת תס"ב, דף 77 על מכירת חזקה משנת תס"ד, דף 44 על פשר משנת
תס"ה ועל חזקה משנת תס"ו.

לט) ה"ר יחיאל מיכל ב"ר אריה ליב בריסקר. דיין גדול פה בזמן הגאון
ה"ר חיים כהן ראפאזארט

ובזמן הגאון ר' מנחם מאניש הלוי הורוויץ, נמצאה חתימת ידו בפנקס
הקהל אשר מונה כעת ת"י בדף 114 על שטר חוב נאבד משנת תקט"ו,
בדף 114 על שטר חוב נאבד משנת תקכ"ד, בדף 124 על נתינת תוקף על
פשר צדדים בשנת תקכ"ד, דף 148 על מכירת קרקע ג"כ בשנת תקכ"ד,
בדף 127 על עזובן לטובת יתומים בשנת תקכ"ו, דף 86 בנדון בית בשנת
תקכ"ח, דף 96 ג"כ בנדון בית בשנת תקכ"ב, בדף 13 על מכירת מקום
משנת תקל"ב, בדף 128 על עזובן בשנת תקל"ב, דף 85 בענין מקום בשנת
תקל"ג, דף 86 על שטר חוב נאבד בשנת תקל"ג, דף 97 בטול חתימה בשנת
תקל"ג, דף 130 עזובן בשנת תקל"ג, דף 131 כנ"ל, דף 148 על העתק פסק
דין בשנת תקכ"ו, דף 134 על פסק דין אחר קבלת שבועה בשנת תקל"ד,
דף 87 על מודעה בשנת תקל"ה (עי' הוספה י"ג). וראיתי במצב"ק (ח"ב סי'
י"א) שהביא מצבת ה"ר יחיאל מיכל בריסקר בהרב מוהר"ר אליהו בריסקר
ואין ספק שלא העתיק נכון ובמצבה חרות „ב"ר אריה ליב“ ונוסח המצבה הוא:

מה הציון הלו אשר אתה רואה, מצבת אבן וציון קדש אשר נפל מאתנו עטרת ראשנו יפינו ותפארתנו, אבד חסיד מן הארץ, ה"ה הרב הגאון האלוף החסיד הדיין המצוין מוה"ר יחיאל מיכל בהרב הדיין מוה"ר אליהו בריסקר, אשר הופיע אור תורתו על פני תבל והעמיד תלמידים רבים, ורבים שאבו מימי תורתו ועשה משפטים צדיקים וישרים והיה חסיד גדול ותפלתו היה ברמ"ח אבריו, לכן בזכות זה תנצב"ה :

רמ) ה"ר יעקב קאפיל ב"ר אשר הכהן. אב"ד בחוץ לעיר ונתקבל לאב"ד בשנת ש"פ ותשובה ממנו נדפסת

בשו"ת איתן האזרחי מהגאון ה"ר אברהם שרענציל (סי' ה' דף ז' ע"ב) והתשובה היא בענין אילנות הסוככים בענפיהם לענין טומאת כהנים ושם מתחיל : "מעשה שהיה כך היה, כאשר נתקבלתי בק"ק לבוב דחוץ לחומה בר"ה אלול ש"פ הלכתי אה"כ ביום א' כ"ט אלול לבית הקברות, לומר שם תחנון ובבואי שם נשאתי את עיני ואראה והנה הרבה אילנות נטועים שם וענפיהם תכופים סמוכים זה לזה סוככים בשריגיהן ועליהם זה לזה כסוכה ממש ומקצתם מאהילים על איזה קברים כו' לכן אסור לכהנים לכנוס תחת צל האילנות באשר הם יחד אהל הטומאה, ובתוך התשובה הביא כי בבית הקברות נמצאים או הגבאים של שני הקהלות המקבלים מעות הצדקה לעניים מאת כל איש אשר ידבנו לבו ויושבים שם כלם יחד תחת האילנות, והביא ג"כ שכהן אחד אמר לו שהגאון מוה"ר ישוע פלך כ"ץ ז"ל בעל הסמ"ע היה הולך תחת ענפי האילנות האלו ולא עלה"ע על לבו שום חשש, וחתום "יעקב קאפיל בן מוה"ר אשר כ"ץ, א' ר"ח תשון שפ"א, והגאון ה"ר אברהם שרענציל כתב אליו תשובה (דף ח' ע"ב) ובתוך התשובה הביא (דף ט' ע"ב) כי הגאון מהר"פ (הוא בעל הסמ"ע) צוה שלא נעבור בבית הקברות משם והלאה מאבן א' אשר היתה מונחת על הארץ, כי קבלה בידו אשר משם נקברים מתים, ובס' מאירת עינים דפוס ראשון בפראג בין הגאונים ביריד יערסלאב אשר גזרו בחרם שלא להדפיסו על משך עשר שנים באה גם חתימתו "הצעיר יעקב קאפיל בלא"א ה"ר אשר כ"ץ שליט"א. וראיתי בעיר תהלה צד 161 הביא הרב הגאון הרי" לעוונישטיין אבד"ק סעראצק תקנות מן יריד גראמניץ כלובלין משנת ש"ג ובין הרבנים אשר באו על החתום נמצאה ג"כ חתימתו "הק' קאפיל כ"ץ ממגרש לעמבערג". בן ראיתי העתקה בהצפירה משנת תר"ץ גליון 128 בהוספה. וכן מובא בשו"ת הבי"ח סי' ע"ב משנת שפ"ג, ובסולת למנחה כלל יז דין ג', וראיתי בסדר הדורות שהביא ג"כ בסוף ספרו (ה"א שפ"ט) כי הבי"ח בס"י ע"ב הביא הג"מ קאפיל אב"ד דק"ק לבוב חוץ לעיר בשנת שפ"ז והביא כי בהיותו קטן קרא הפטורה בבית הכנסת שהי' שם המהרש"ל ז"ל. ומצאתי חתימת ידו בפנקס הקהל דף 6 משנת שפ"ח על העתק פסק דין וירידי הרב הגאון מהר"י לעוונישטיין הנ"ל כתב אלי כי יש בידו כתב יחוס להג"מ אריה ליב האבד"ק פלאנשט ומובא שם כי ה"ר יעקב קאפיל האבד"ק לבוב בהרב הקצין מו"ה אנשיל (הי' נקרא בודאי גם בשם אנשיל) הכהן ממגורשי שפניא והיה לו יחוס דור אחר דור עד עזרא הכהן. מתולדותיו : א) הגאון מו"ה אברהם כ"ץ האב"ד ור"מ דק"ק טארלי. אשתו מרת גאלדה בת הקצין המפורסם מוה"ר

נחמי' הכהן ראש מדינה דק"ק חאנטשין, (ב) הרבנית מרת פרידא דבורה אשת הגאון מו"ה זאב וואלף כ"ץ האב"ד ור"מ דק"ק לבוב. נפטר ז"ך תשרי שנת ש"ץ ונוסח מצבתו נעתק במצב"ק (ח"א 1 סי' ט', ת"א 2 סי' י"ח וח"ד דף מ"ט ע"ב), וחרות עליה :

פה נטמן, רועה נאמן, הטועם טעם מן, בכל עת וזמן, כלכל דרדע והימן, במשקל עוכלא ותומן, למתיבתא דרקיע הוכן והוומן, הלא הוא הרב הגדול ע"ה פה"ח, נר ישראל מאור הגולה, הגאון החסיד אב"ד מוהר"ר יעקב מכונה רבי ר' קאפיל, והוא כהן לאל עליון, בן כבוד החסיד מוהר"ר אשר הכהן זצ"ל, אשר הרביץ והגדיל תורה בישראל ימים רבים, ריש מתיבתא ואב"ד בק"ק לבוב בתוך לעמברג העיר, ושם מנוחתו כבוד ז"ך ימים לחודש תשרי וסיומך כ"ב'ה נר ישראל בגי' ז"ך שנת ש"ץ לפ"ק עולה מנין ש'מ"ן בגי' ועליו נאמר ש'מ"ן זית ז"ך, נפטר בשם טוב שם טוב משמן טוב תנצב"ה, ינוח על משכבו שלום. אמן :

רמ"א) ה"ר יעקב ב"ר אליעזר קיקיניש. ריש מתיבתא פה, נפטר בהושענא רבה שנת שצ"א ומצבתו נעתקה

במצב"ק (ח"ג סי' ב' וח"ד דף ג' ע"א סי' ב'), בראש המצבה מצוירים שני דגים בציור נפלא מאד ואלה הדברים החרותים על המצבה :

פה הונח גוף צדיק קדוש וטהור בהושענא רבה שצ"א לפ"ק, ה"ה האלוף הגאון מנורה המהורה מו"ה יעקב קיקיניש מצאצאי יונה הנביא ריש מתיבתא דפה בן מו"ה אליעזר, אוי נא לנו כי נפלה עטרת ראשנו, אי חסיד או עניו, מתלמידיו של הלל, הרביץ תורה בישראל וחבר כמה חבורים והעמיד תלמידים רבים גאוני הדרו ורבים שתו מימיו, היה סיני ועוקר הרים ומסיק שמעתתא אלכא דהלכתא, בוכות זה תנצב"ה :

רמ"ב) ה"ר יעקב ב"ר יוסף אברהם אשכנזי קאצינעלינפויגען. גאון מפורסם, רב"ד וריש מתיבתא פה. נמצאה חתימת ידו בפנקס דף 15 על שטר חוב נאבד בשנת ת"ג וחתום. יעקב בן א"א האלוף הגאון מוהר"ר יוסף יעקב אברהם וחתום ביחד עם ה"ר יוסף ר' סענדרש וה"ר יצחק איש אוסטרייך, וכן בדף 80 על העתק תקנה מפנקס ד' ארצות בשנת ת"ד, בדף 19 על מכירת קרקע בשנת ת"ה, בדף 21 על חלוקת בית, דף 20 על מכירת מקום בשנת ת"ז, עוד שם על זכות בועד של יריד בשנת ת"ז, דף 23 על שטר חוב נאבד בשנת ת"ה, וראיתי באיתן האזרחי סי' כ"ב דף כ"א ע"ג שהביא גביית עדות מהדיינים דק"ק לבוב מן י"ה אב שנת ת"ח וחתום, יעקב אברהם אשכנזי זלה"ה מבית קאצנאלנבויגין, ויש לתקן יעקב [ב"ר] אברהם אשכנזי זלה"ה מבית קאצנאלנבויגין ולכן כתוב לנכון "זלה"ה" היינו בהזכירו את אביו ז"ל, ועוד הפעם שם מן כ"ד מנחם ת"ה וחתום יעקב לבית קאצנאלבויגין וחתום ביחד עם ה"ר נתן ב"ר אליעזר שטערנברג. נפטר י"ג אדר ת"כ ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ב סי' כ"א) וחרות עליה :

ויעקב הלך לדרכו, אראלים אחוז בארון הקדש ונלקח מאתנו עטרת ראשנו, הגאון האלוף מוהר"ר יעקב בהגאון הגדול מוהר"ר אברהם יעקב יוסף אשכנזי, היה ממלא מקום אביו בתורה והיה מלא תורה ויראת ה' והנהיג בני קהלתו בחכמה וביראת ה', והורה הוראה בישראל והקול קול יעקב לא פסיק פומיו מנירסא והחזיק ישיבה בתוך ביתו והרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים רבים ורבים שתו מימיו מקור מים חיים והי' ריש בי דינא וריש מתיבתא דפה, לכן בעל הרחמים יסתירו בסתר כנפיו ויצרור בצרור החיים את נשמתו וינוח על משכבו שלום. נפטר ביום י"ג אדר ת"ך לפ"ק :

רמג) ה"ר יעקב ב"ר יוסף ישראל מבית א"צ (או א"ש). ריש בי דינא ודיין גדול ומצוין דארבע

ארצות, נמצא התים בפנקס דף 21 מן כ"ב כסלו שנת ת"ו על שטר מכירה וחתום „נאם יעקב בן מוהר"ר יוסף ישראל שליט מבית א"צ (או א"ש)". עוד שם על שטר חוב נאבד מן ט"ז שבט ת"ו ופעם שלישית שם מן כ"ג אייר ת"ו. שם דף 22 על זכות מקום בבהכ"נ מן י"ז סיון ת"ו ביחד עם ה"ר נתן ב"ר אליעזר שליט שענבורג ואין ספק שהוא המוזכר בס' איתן האזרחי סי' כ"ב וחתום שם על גביית עדות מן י"ה אב ת"ח וחתום „יעקב בלאאמור הגאון מו"ה יוסף", ואחריו התומים יעקב [ב"ר] אברהם אשכנזי מבית קאצנאלבוגין, יהודה ליווא סג"ל עפשטיין בלא"א מוהר"ר יעקב ז"ל, אברהם בהגאון מוהר"ר משולם ועלצבורג. נפטר י"ב מנחם אב תי"ב ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ב סי' ל"ג) וחרות עליה :

נפלה עמרת ישראל, צדיק יסוד עולם, הרב הגאון החסיד והקדוש מופלג בחסידות בקדושה ובטהרה, מו"ה יעקב במו"ה יוסף ישראל, ריש בי דינא דפה ודיין הגדול המצוין דארבע ארצות, הוא היה מנהיג ישראל בחכמה ובתבונה וברעית והדריכם בדרך ה' ועשה משפט וצדקה והאיר עיני חכמים בתורתו והרביץ תורה ופומיה לא פסק מגרסא ויוםם וזילה והעמיד תלמידים רבים, לכן בזכות זה נמצב"ה :

רמד) ה"ר יעקב ב"ר יהודה ליב. מגיד מישרים בבהמ"ד דחוץ לעיר, נפטר י"ט אדר ת"ל וזה נוכח מצבתו (מצב"ק

ח"א 2 סי' נ')

ויעקב נאסף אל עמיו, נצחו אראלים את המצוקים ונטל איש חמודות ממנו, חבו ממתקים, ה"ה הרב הגאון החריף המופלג המפורסם, מוהר"ר יעקב במוהר"ר יהודה ליב מגיד מישרים בחוץ לעיר ובבהמ"ד, נפטר י"ט אדר ת"ל לפ"ק. בזכות זה נמצב"ה :

רמה) ה"ר יעקב במהר"ש מטיקטין. מנהיג דארבע ארצות, חתום בפנקס דף 77 שנת תמ"ז על שטר חוקה ביריד יערסלב.

רמו) ה"ר יעקב מלכוב. נמצא חתום בפנקס דף 69 משנת תנ"ד על החלטת בית (עי' להלן סי' רנ"ד).

רמו) ה"ר יעקב ב"ר אברהם. ריש מתיבתא פה. בן הגאון ה"ר אברהם אבד"ק ראטרדם וחתן הגאון מוהר"ר דוד

לידא אבד"ק אמסטרדם (עי' אות ד' סי' קל"ז). נפטר ער"ח אדר תס"ב ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ב סי' נ"ב) וחרות עליה :

ויעקב איש תם וישב אהלים, בישיבה שיש בה סמוכים לאורייחא, יגע בתורה כארי וכלביא והאיר עיני ישראל בתורתו, ה"ה הגאון האלוף מנורה השמורה, מו"ה יעקב בהגאון מו"ה אברהם אבד"ק ראטרדם, אשר היה רישא מתיבתא דפה והרביץ תורה בישראל ועשה משפט וצדקה והעמיד תלמידים רבים גדולי הרוח, בזכות זה נמצב"ה. נפטר כיום ער"ח אדר תס"ב לפ"ק :

(ונטער סני לונגה סמוך) : פה נטמן האלוף הגדול בתורה מו"ה יעקב בהגאון מו"ה אברהם אבד"ק ראטרדם וחתן הרב הגדול מוהר"ר דוד זצלה"ה :

רמח) ה"ר יעקב אהרן יוסף כהן רפאפורט. ריש מתיבתא תוך העיר, חתום בפנקס דף 156 על שטר

מכירה מן ט' אדר תס"ח וחתום „נאם הצעיר יעקב אהרן יוסף כהן רפאפורט“

ואחריו חתום „נאם הצעיר יעקב יעקל בהר"מ ז"ל" ואח"כ נתקיימו החתימות מן כ"ה שבט תקל"ו וחתום „הצעיר שלמה מקרעמניץ דינא ספרא דק"ק לבוב תוך העיר יצ"ו.

(יט) ה"ר יעקב יעקל במהר"מ מלבוב. דיין דתוך העיר, נמצא חתום בפנקס דף 83 משנת תס"ז על

תקנה בנדון מענת לא הרוחתי, בדף 91 משנת תס"ז אדות חזקה, בדף 156 משנת תס"ה על שטר מכירה וגם בדף 12 על העתק תקנה דארבע ארצות משנת שצ"ד ולא נרשם זמן ההעתקה (עי' הוספה ב').

(יג) ה"ר יעקב במהרמ"ל, דיין, חתום בפנקס דף 79 על פסק דין משנת תפ"א.

(יב) ה"ר יעקב קאפיל ב"ר משה. דיין פה, חבר ספר „מגדני יעקב" שנדפס פעם ראשונה באמסטרדם בשנת תע"ד

ואח"כ בהוספות רבות באופיבאך תע"ה ועי' אוצר הספרים אות מ' סי' 1069 שהביא כי חבר גם סי' „משכנות יעקב".

(יג) ה"ר יעקב ב"ר אליקום היילפרין. ריש מתיבתא פה. על המצבה אשר הביא בעל מצב"ק (ח"ג סי' י"ז וח"ד

דף פ"ה ע"א) נמחק הפרט ונתבקע ולא נודע זמן פטירתו בדיוק, אבל מאשר נראה כי הלך לעולמו בין שנת ת"א לשנת ת"ה (כנראה מן המצבות הקרובות אל מצבתו) ומאשר נודע לנו יום פטירתו ח"י אלול שחל להיות בשבת, נוכל לשער שנת מיתתו בקרוב שהיתה בשנת ת"א או ת"ב או ת"ה, כי אך בשלש השנים האלה (בהמשך הזמן ההוא) חל יום י"ה אלול בשבת, וכאשר הביא שם בעל מצב"ק הוא המובא בשו"ת מהר"ם מלובלין סי' קכ"ב שהסכימו בענין גט שסדר הגאון הסמ"ע וחתם „נאם יעקב ב"ר אליקום היילפרין זלה"ה" והמסכים הישני היה הגאון מוהר"ר שמשון כאכנר והשלישי הגאון מו"ה אבא הלוי והרביעי הגאון ה"ר צבי ב"ר נתן זק"ל ז"ל, ואלה הטורים החרותים על מצבתו :

ועקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים, ספרה תורה כי נפל נורה, נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקדש, אוי נא לנו כי אבדנו אבדת הצדיק גמור ומסיק שמענתא אלבא דהלכתא, ה"ה הגאון הגדול האלוף בתורה מו"ה יעקב במו"ה אליקום ריש מתיבתא דפה אשר הרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים רבים גדולים והאיר עיני חכמים בתורתו ועשה משפט וצדקה בישראל, מוכות זה הנצב"ה. יום ש"ק ח"י אלול :

(יג) ה"ר יעקב ב"ר שבתאי. ריש מתיבתא דפה ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ג סי' ל' וח"ד דף קס"ו ע"א) והפרט נמחק

ונתבקע וחרות על האבן :

ועקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי האלהים, אראלים אחוז בארון הקדש ונלקח מאתנו עטרת ראשנו, אוי ואבוי שוד ושבר לנותרים, כי אבדנו אבדת הצדיק, איזה חסיד איזה עניו מתלמידיו של הלל, או גודר גדר ועומד בפרץ, מו"ה יעקב במוהר"ר שבתאי ריש מתיבתא דפה אשר הרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים והרריכם בדרך ה' לאמתה של תורה, ווי על האי שופרא אשר היה מעין שופרא דאדם דבלי בארעא והיה חסיד ונאמן ועשה משפט וצדקה כל הימים, וזכותו יעמוד לנו אמן מוכות זה הנצב"ה :

ובעל מצב"ק הביא שהובא בשו"ת מהר"ם מלובלין סי' קי"ז וז"ל „בשחרות

אהבה רבה לאהובי תלמידי הותיק פ"ה נ"י ר"ג ור"ט מוהר"ר יעקב יצ"ו ולא אדע מאין לו לבעל מצב"ק כי הוא זה, אחרי אשר לא נזכר כ"א בשמו בלבד. (נה) ה"ר יעקב ב"ר ישכר בער. אב"ד בעיר טרעמבאוולע וראב"ד ומ"צ פה בתוך העיר, נפטר ביום ב' כ' שבט תצ"ח ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א 1 סי' נ' וח"א 2 סי' צ"א) וחרות עליה.

ביום ג' (צ"ל: ב') כ' שבט תצ"ח לפ"ק.

זהו ציון עלי אבן פנה, מקור חכמה ובינה, הרביץ תורה ושנה לזרע מי מנה, ובצדק דן דינא, וכל מעשיו באמונה, ואדם לא יכנה, ה"ה הגאון הגדול המופלג מו"ה יעקב בה"ה מו"ה ישכר בער וללה"ה אב"ד ומ"ץ דפה תוך העיר. בזכות זה הנצב"ה:

(נה) ה"ר יעקב יהושע ב"ר צבי הירש. הוא הגאון בעל "פני יהושע" נולד בקראקא בשנת ת"מ ולדעת אחרים

בשנת אמ"ת לאביו ה"ר צבי הירש בן ה"ר שמואל ווענדזוימישלער מק"ק רישא ונזכר בשער ספר עטרת צבי (זאלקווא תקכ"ג) ואמו אשת ה"ר צבי הירש היתה הצנועה מ' מרים בת הפרנס ה"ר אברהם הלוי, ויש לו הסכמה בס' זרע אברהם על התורה ובעין יעקב (אמשטרדם תמ"ד) ואשת ה"ר אברהם הלוי היתה בת הגאון בעל מגיני שלמה ושו"ת פני יהושע, והיה הגאון ה"ר יעקב יהושע נ"ד הגאון בעל מגיני שלמה ונקרא על שמו, ובעודו בימי עלומיו יצא שמו למרחוק והתחתן עמו הגביר מוהר"ר שלמה סג"ל לאנדא ראש ומנהיג בלבוב (ע"י אות ש' סי' תקי"ח) ויתן לו את בתו מרת לאה לאשה, ועזב עיר מולדתו קראקא והלך אל הותנו ללבוב ושקד פה על התורה, וראשי הקהל מנהו משגיח על המלמדים, ובלי הרמנא ממנו לא היתה רשות לכל איש להיות מלמד, אח"כ נהמנה לפרנס ומנהיג פה, והיה תופס ישיבה בביתו, אולם ביום ג' כסלו תס"ג נהפך עליו הגלגל כי לסבת הבערת כמה חביות אבק שרפה נהרסו כמה בתים והיו לשרפת אש ונהרגו שלשים ושש נפשות מישראל ובתוכם גם אשתו מרת לאה ובתה הילדה גיטל וחמותו (אשת ה"ר שלמה סג"ל הנ"ל) מרת רייזל וגם אביה ה"ר שמערייל כ"ץ ואחי חמותו ר' מרדכי כ"ץ ולכבוד נשמתם נדב אח"כ פרוכת לבית הכנסת הנמצאת עד היום, גם הגאון בעל פני יהושע בעצמו היה טמון תחת ערמת האבנים ותחול מהבתים הנהרסים, אך כאשר החלו לחפור בגלי המפלת נפתח לו כעין שביל צר ויצא בשלוש בלי פגע, ובהיותו בתוך המהפכה נדר נדר כי אם יהי' ה' עמדו יקדיש כל ימיו לתורה כאשר יספר בעצמו בספרו "פני יהושע" בהקדמתו לסדר נשים וז"ל: "והנה קבלתי עלי לחובה ונדרתי בדבר הנדור ביום צרתי יום ג' כסלו שנת תס"ג לפ"ק בק"ק לבוב, שלו הייתי בביתי ורענן בהיכלי עם חברים תלמידים המקשיבים לקולי, ופתע פתאום היתה מעיר לגל ההפוכה כמו רגע, לא חלו בה ידים וקול זועה לא שמענו, כי אם קול הבערה אשר יצאה לחלק ומראה האש הגדולה המתלקחת אשר נפלה בארמנותינו ובחלונינו ע"י כמה חביות גדולות ונוראות מלאים אבק שרפה, שהיו לשרפת אש עד שנהרסו הבתים ממגורתם, כמה בתים גדולים ובצורות הומה עד לשמים, הושפלו עד לעפר, ערו ערו עד היסוד בהן, ונהרגו כששה ושלשים נפשות קדושים מישראל, ובתוך החללים גם כן מגרי ביתי זו אשתו הראשונה נ"ע, ואמה ואבי אמה עד

שהגיע ג"כ לצרת הבת בתי הקטנה אחת היתה לאמה וחביבה עלי ביתר שאת, וגם אנכי הייתי מן הנפילים מאגרא רמה לבורא עמיקתא, ובאתי בעמקי מצולה בארץ התחתית ממש כבתוך המכתש, מחמת כובד משא הגלי גלים שנפלו עלי וקורות בתינו יותר מקורות בית הבר, ולא נתנוני השב רוח, ואברי אינם ברשותי, אמרתי נגזרתי, בדמי ימי אלכה, פקדתי יתר שנותי כו, אמנם בחמלת ה' עלי לא נתנני אלקים להרע עמדי וכמו ערך שלישי או רביע שעה אחר ששקט וסר מועף קול המפולת, וכבר יצאתי מכלל ודאי סכנת נפשות לידי ספק, אז אמרתי עודני בתוך הגל, אם יהי' אלהים עמדי ויוציאני מן המקום הזה לשלום, ויבנה לי בית נאמן להרבות גבולי בתלמידים, לא אמנע עצמי מכותלי בית המדרש ולשקוד על דלתי העיון בסוגיות הש"ס והפוסקים, וללון בעומקה של הלכה אף לינות הרבה בענין אחד, ובוזה השקה נפשי לילך בעקבות אבותי ה"ה אבי אמי רבתא הגאון המנוח המפורסם מוהר"ר יהושע ז"ל אשר שמו בקרבי, האב"ד ור"מ דק"ק קראקא שחבר ספר מגיני שלמה לישב קושיות התוס' על רש"י ז"ל ולישב מה שמניחין התוס' בתימא, ובעת ההיא עדיין לא זכינו לאורו של הספר הנ"ל, רק מאשר אבותינו ספרו לנו למשמע אוזן תאבה נפשי ללכת גם אני בדרכיו, אני טרם אכלה לדבר הדברים בלבי שמע ה' בקול עניי ונתן לי מהלכים בין העומדים כמין שביל אש עשה לי, ויצאתי בשלום בלי פגע, וחבל לא היה בי, אז ידעתי נאמנה כי מאת ה' היה הדבר ממש במקום שאין מצילין, ומאו והלאה שמתי הדברים אל לבי שיהא עיקר למודי בדבר הלכה בסוגיות הש"ס והפוסקים, ושלא להעלות על הכתב שום דבר בעניני הדרוש, כי שאר למודים הם רחוקים ממרכזו למוד האמת, אם לא לעתים רחוקים. אח"כ הוכיח לו ה' אשה מרת טובא בת הנגיד מו"ה ישכר בעריש מלבוב אשר ילדה לו ארבעה בנים ושתי בנות ואלה שמותם:

(א) הגאון מו"ה ישכר בעריש ז"ל אבד"ק פודתיין (ע"י להלן סי' ש"ד);

(ב) הגאון מוהר"ר אריה ליב אבד"ק סקאהל וק"ק סוויור וריש מתיבתא דק"ק פפדי"ם ואח"כ אבד"ק הנובר (ע"י אות א' סי' צ"ו); (ג) הגאון מוהר"ר נתן אבד"ק דאבראמיל (ע"י אות נ' סי' תס"א); (ד) המופלג מוהר"ר שמואל סבראדי (ע"י אות ש' סי' תק"ט); (ה) בתו הרבנית מ' פיגלא אשת הגאון מוהר"ר שלמה דוב בעריש ז"ל (ע"י אות ש' סי' תקכ"א); (ו) בתו אשת הגאון מוהר"ר נפתלי הירץ ז"ל בן הגאון מו"ה משה אלחנן ז"ל אבד"ק שאריגראד בן הגאון מו"ה יחיאל מיכל ז"ל אבד"ק בערוואן (נפטר בבערוואן יום א' כ"א אדר ת"ק) וה"ר יחיאל מיכל ה"י הותנו של הגאון מוהר"ר אריה ליב ז"ל בן הפ"י ובתו הנערה מ' מייטל נפטרה בברלין ונוסה מצבתה נמצא בס' 'רבני בערלין' צד 32. והנה הגאון בעל פ"י נתקבל לאב"ד בעיר הקטנה טרלי ומשם נתקבל לק"ק קארויב ואח"כ לק"ק ליסקא ואח"כ בשנת תע"ז נתקבל לאב"ד ולר"מ פה בעיר לבוב והגליל. ובס' זרע ברך (וואנובעק ת"ץ) נמצאה הסכמתו מן יום ג' ט' אלול תע"ז וחתום "הצעיר יעקב יהושע מקראקא חונה פה ק"ק לבוב והגליל" וכן בס' יד כל בו נמצאה הסכמתו משנת תע"ז וחתום ג"כ חונה ק"ק לבוב והגליל. והרביץ פה תירה עם

תלמידים רבים והורה להם סוגיות התלמוד והפוסקים ושמו ה"י הולך בכל המדנות והיתה לו הליפת שו"ת עם גאוני הזמן, ראה לדוגמא בסוף סי' אור צבי מהגאון מוהר"ר צבי הירש מזאלקווא ושם בחלק התשובות סי' ב' נדפסה תשובה אחת ממנו אשר השיב בהיותו אב"ד בק"ק לבוב, ונמשכו ימי נשיאותו בלבוב עד סוף שנת ת"ץ ואז קראוהו ראשי ומנהיגי העדה דק"ק ברלין עפ"י השתדלות גיסו הגאון ה"ר צבי הירש אב"ד בהאלבערשטאדט וקבלוהו לאב"ד ולר"מ בק"ק ברלין על משך ארבע שנים והעתקה ממכתב הרבנות ששלחו לו ראשי העדה מברלין לעיר לבוב נדפסה בתולדות רבני ברלין מאת הר"ל לאנדסהוט צד 27 וקצבו לו שכרו מדי שבוע בשבוע סך ארבעה ר"ט ובחדש ניסן ותשרי כפול, ובתחלת שנת תצ"א ישב על הכסא שם, והיה אז כבן חמשים שנה, ובתחלת שנת תצ"ב בא בהסכמה לס' זרע יצחק (כתובה בפד"א ביומא דשוקא) וחתם ב"ט חשוון תצ"ב, חונה בק"ק בערלין והמדינה, ובכ"ד כסלו תצ"ג חתם בהסכמתו להדושי הרשב"א קדושין, חונה פה בערלין והמדינה ומצורתו פרוסה לגליל לבוב יע"א, ובצהר התיבה נמצאה הסכמתו מן כ"ה אייר תצ"ג בהיותו בברלין, וכן בס' המצות להרמב"ם נמצאה הסכמתו מן כ"ד אייר תצ"ג על ספר שתי הלחם מה"ר משה חאגיז (וואנזבעק תצ"ג) מן ח"י שבט תצ"ג וחותם, יעקב יושע מקראקא חונה ק"ק בערלין והמדינה ומצ"פ לגליל לבוב, וכן תשובתו הנדפסת בשו"ת קרית חנה נכתבה בברלין טוב"ב אלול תצ"ג אחרו שובו ממרחץ טעפליץ להתעסק שם ברפואה וחתם, יעקב יושע מקראקא חונה בק"ק בערלין והמדינה ומצורתו פרוסה לק"ק לבוב והגליל יע"א ובר"ה ניסן תצ"ג נתן שם הסכמתו על סי' טורי זהב על ש"ע אהע"ז ובסוף שנת תצ"ג נפטר במו"ץ האב"ד דשם הגאון ר' יעקב רישר בעל חק יעקב ושלחו לו ראשי עדרת מו"ץ כתב הרבנות ונסע לעיר מו"ץ בשנת תצ"ד, ובשנת תצ"ד באסרו חג של שבועות הסכים בברלין על הדפסת הש"ס בפד"א וברלין וחותם, פה ברלין יע"א הצעיר יעקב יושע מקראקא חונה בק"ק ברלין ומצורתו פרוסה לק"ק מו"ץ, וסבת עזבו עיר בערלין ואוה למושב בעיר מו"ץ כי היה מתכונת רוחו אשר לא חת מפני תקיף ולא זע מפני עריץ, פני קצין לא נשא ולנדיב לא החניף, ובעבור זה משך עליו שנאת הנגיד הפו"ט ר' פייטל ב"ד אפרים מברלין, כי הרשיעו בעמדו לפניו במשפט עם אחד ממריביו ובעל פ"י הוכיח את ר' פייטל על החמס אשר בכפו, ובראותו כי לב ר' פייטל לא נכון עמו ולא יוכל לישב במנוחה הסכים לעזוב את העיר ברלין ולנסות אהלו בעיר מו"ץ, ושם סדר את ספרו פ"י על מס' כתובות גטין וקדושין והדפיסו בשנת תצ"ט באמסטרדם, הספר הזה פרסם את שמו עוד יותר כי הראה את תקפו וידו החזקה בתלמוד עד שגדולי קונשטאנדינה וחכמי ארץ ישראל מנחו לנשיא עליהם ושמש במו"ץ בכתר הרבנות עד אמצע שנת ת"ק, וכאשר נפטר בפראנקפורט דמיין בשנת ת"ק כ"ב שבט האב"ד דשם הגאון ה"ר יעקב הכהן פאפערס מפראג בעל שו"ת שב יעקב, נבחר במקומו הגאון בעל פ"י לאב"ד ורי"מ, ובספר "רבני פראנקפורט" מהרה"ג החכם מהר"ם הורוויץ אב"ד בפ"פ בח"ג צד 86 העתיק

את כתב הרבנות אשר שלחו לו ראשי העדה מק"ק פ"פ כתוב בשנת תק"א, ובשנה ההיא כבר ישב על הכסא שם והרכיב תורה ברבים והעמיד תלמידים הרבה ואז בא בהסכמה על הש"ע חו"מ שנדפס אז עם הסמ"ע והש"ך והט"ז ומן ה' טבת תק"ב נמצאה תשובה ממנו מפ"פ בשו"ת קרית חנה סי' מ"ו. ובשבת רבינו הפ"י על כסאו בפפד"מ נתקבל בנו הגאון מוהר"ר אריה ליב בעל ספר פני אריה על מס' ב"ק לריש מתיבתא בפ"פ (עי' לעיל אות א' סי' צ"ז). אך גם בפ"פ לא ישב בשלוה, ואדות פסק אחד החלה שם מחלוקת נגדו (עי' מאמר מרדכי סי' ל"ה) וכל הקורות אותו ואשר עבר עליו בפ"פ הלא היא כתובה באריכות עפ"י מקורות בספר „רבני פראנקפורט“ הנ"ל והובא בקצרה בספר כנסת ישראל להרש"י פין צד 586. מבתי פקודות העיר נתחדשו גזרות רעות על היהודים וגם בקרב מנהיגי הקהלה פרצו מריבות כי נתחלקו לשתי כתות בני קאן וכת בני קולף (עי' ברבני פ"פ מהנ"ל שהביא כל המעשה). אח"כ פרצה עליו מחלוקת שפרצה בימים ההם בדבר הקמיעות והדבר ידוע ואך למותר להרחיב הדברים בזה, ובעבור המחלוקת התמרמרו עליו הרבה מנכבדי העיר פ"פ אוהבי הגאון ה"ר יהונתן אייבשיץ ז"ל ובראותו כי רעה נגד פניו בפ"פ אמר להתפטר מרבנות ובטרם יצא את העיר כתב מכתב להאלופים הפרנסים באלטונא בענין הזה וכתבו ביום עש"ק כ"י אלול תק"י, וביום הראשון שאחריו יצא מפ"פ והיה נע ונד וכאשר הלך למסעיו למאנהיים מתה עליו זוגתו הרבנית בק"ק מאנהיים אור ליום ב' ער"ת חשון תקי"ב, ואח"כ נשא לאשה את הרבנית מ' גיטל ומתה בפ"פ כ"ה מרחשון תקל"ג ונוסח מצבתה נמצא בס' רבני פ"פ ח"ג צד 95. בווארמו ישב איזה שנים עד שנת תקט"ו, כן נמצא רשום במזרחי שהי' שאל להפ"י „כל ימי ישיבתו בווארמו“ והמשאיל את המזרחי רשם שם את יום נסיעת הפ"י משם, והמזרחי ראיתי אצל ידידי הרב החכם המנוח מוהר"ר ישכר בער לעוונישטיין ז"ל וצר לי כי לא העתקתי את כל הכתוב שם. גדולי פ"פ הסכימו לקרוא אותו לשוב אל מקומו ובבואו לפ"פ קודם חג הפסח לשנת תקי"ג שבו ומצאו מתנגדיו אוהבי הרב מהר"י אייבשיץ איזה עלה להשביתו מלדרוש בשבת הגדול ויצא הרב סר וזעף מאת העיר כאשר יסופר כל זה בספר רבני פ"פ הנ"ל, בשנת תקט"ז בא בנו ה"ר נתן אב"ד בדאברמיל לפ"פ לסדר כתבי אביו ולהכניסם לדפוס ועל ידו נגמרה הדפסת פ"י ח"ג על נזיקין שהתחיל להדפיסו בשנת תקט"ז, אולם בשנה ההיא בעש"ק י"ד שבט (ובס' כנסת ישראל הביא בטעות י"ד שבט תקי"ד) הלך הגאון לעולמו בעיר אופיבאך ונקבר בפ"פ וכל ישראל הורידו דמעה על הלכה גאון יעקב ובשו"ת תשובה מאהבה ח"א סי' קע"ד וסי' ר"ז כתב כי הגאון בעל פ"י צוה שלא יספידוהו, אך בעל נוב"י לא השש ע"ז והספידו, וזה נוסח המצבה:

ח"ה אט"ו הגאון המפורסם רבן של כל בני הגולה החסיד מוהר"ר יעקב יהושע זצ"ל אב"ד דקהלתנו, נפטר עש"ק י"ד שבט תקט"ז לפ"ק.

פני יהושע

פח טמון וגנוז איש אלקים קדוש עמרת תפארת ישראל, ראש גולה אריאל, מאור

הגולה החסיד והעניו, רכב ישראל ופרשיו, יחיד אשר האיר פני כל הגולה בחבוריו, בעל המחבר ספר פני יהושע אפי זוטרא פנים מסכורות להלכה, ושמעו הטוב ישא מתחלת העולם ועד סופו, הרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים הרבה, וסדר סדר וגדר גדר ועמד כפריץ, בזכות זה תהא נשמתו צפונה וצוררה תחת כסא הכבוד :

והרב הגדול מהר"ם הירוויץ נ"י הביא בספרו הנ"ל נוסח הזכרת נשמות הנמצא בפנקס החברה קדושה דק"ק פ"פ ואמרתי להעתיקו, יען כי הוא נוגע קצת לתולדות חייו :

יזכור אלהים את נשמת אדוננו מורנו ורכנו, גאון גאונינו, צניף תפארתנו עמרת ראשנו, הגאון הגדול המפורסם רבן של כל בני הגולה נ"י ע"י פ"ה אב"ד ור"ם דקהלתנו, כבוד מוהר"ר יעקב יושע מקראקא בן הרב מוהר"ר צבי זצ"ל עם נשמת א"יו שרר"ו עבור שהאיר עינינו בתורתו תורת אמת היתה בפיהו פה מפיק מרגליות נופך ספיר ויהלום, כל רו ממנו לא נעלם, לו יד ושם במקרא במשנה בתלמוד בבלי וירושלמי ספרא ספרי ותוספתא, וידע לדרוש על כל קוץ וקוץ תלי תלים, לבו ה"י פתוח כפתחי של אולם למשקל ולמטרי ולאסוקי שמעתתא אלבא דהלכתא כאחד מן הקדמונים הגדולים, ידיו רב לו להכריע בשכלו שכל הקודש בין הפוסקים ולעורר הדושי דינים אשר לא שמע אוון מעולם, מילדותו הרביץ תורה בישראל בארץ מולדתו שנתקבל לאב"ד ור"מ בק"ק טארלי, אח"כ בק"ק ליסקא, משם נתקבל לק"ק טיקטין והלך שם, אח"כ נתקבל בק"ק לבוב והגליל זרח השמש ובא למדינת אשכנז שנתקבל לאב"ד ור"מ בק"ק ברלין, משם נתקבל לק"ק אמשטרדם ולא הלך לשם, אח"כ נתקבל לאב"ד ור"מ בק"ק מיץ, משם נתקבל לכאן קהלתנו ורנקפורט, ובכל מקום לא פסק ישיבה ממנו, והעמיד תלמידים הרבה בעולם, גם הניח אחריו ברכה חבור על התורה ועל ים התלמוד חדושים בש"ס ופוסקים ראשונים ואחרונים וש"ת וכבר ה"י בחייו שהביא לרפוס על סדר נשים ועל סדר מועד ועל איזה מסכתות מסדר נזיקין ושאר כתבי הקודש כולם צבורים ומונחים באכסדרה דבי רב, מי יתן שיהיו ג"כ יוצאים לאורה. נתבקש בישיבה של מעלה כהיותו קרוב בן ע"ה שנה בק"ק אופיבך ביום ו' עש"ק סמוך לכניסת כלה וצוה קודם מותו שלא להספידו בכל תפוצות ישראל ולהוליכו לכאן לקבורה, ואחרי שנתן ה' חסד אצל השר יר"ה דפה ודק"ק אופיבך שנתנו רשיון ע"ז, הובא בכבוד גדול לכאן במש"ק י"א שעות בלילה בקול בכי ויללה גדולה ונקבר למחרתו ביום א' י"ז שבט תקט"ז לפ"ק. ואלה ספריו שנדפסו ואשר נשאר בכתובים : א) «פני יהושע» ח"א, חדושים על מס' ברכות ועל סדר מועד, נדפס ראשונה בפד"מ בשנת תקי"ב ואח"כ נדפס בדפוסים שונים ב) «פני יהושע» ח"ב, חדושים על סדר נשים ובסופו קונטרס אחרון, יצא ראשונה בדפוס אמשטרדם תצ"ט ונדפס ג"כ הרבה פעמים. ג) «פני יהושע» ח"ג, חדושים על ב"ק וב"מ, נדפס בראשונה ע"י בנו ה"ר נתן בפד"מ תקט"ז ואח"כ הרבה פעמים. ד) «פני יהושע» ח"ד על מס' חולין מכות שבועות ולקוטים ומהדורא בתרא על סדר מועד וחדושים מבנו ה"ר ארי' ליב על ב"ק, נדפס בראשונה בפורדא תק"מ ואח"כ בדפוסים אחרים. מלבד אלה כתב חדושים על ב"ב שמוכרים בתדושו למס'

גמין דף ג' ע"ג וכן בהקדמתו לס' נשים כתב שסדר הדרושו על סדר נויקין לפי סדר הבבות, ולא זכינו לאורו וכן ספר מנחת עיני' (הדרושים למס' ערובין נדה יבמות) מזכיר בחדושו לבס' כתובות סוף פ' המדיר ולא נדפס. שו"ת אשר השיב רבינו הביאו בקונטרס אחרון למס' כתובות סי' ע', וכן נזכר בהזכרת נשמות שהבאתי לעיל, וכן פי' על התורה נזכר בהזכרת נשמות. תשובה ממנו נדפסה בשו"ת מאמר מרדכי למהר"ם מדיסלארף סי' נ"ו, וכן בסוף סי' אור צבי בחלק התשובות סי' ב', וכן בשו"ת קריה חנה מה"ר גרשון מקאבלעניץ מו"א במיץ סי' ל"ו כתובה בברלין עש"ק טוב אלו תצ"ג והותם, חונה בק"ק ברלין והמדינה ומצ"פ לק"ק לבוב והגליל יצ"ו, ובסי' מ"ו כתובה בפפד"מ יום ה' כ"ח טבת תק"ב, וכן בשו"ת אור נעלם סי' ל"ו, ובשו"ת לב יעקב (פפד"מ תק"ב) סי' מ"ח, ומלבד ההסכמות אשר זכרנו בהמשך דברינו הקודמים על סי' זרע יצחק מן י"ט חשון תצ"ב, הדרושי הרשב"א קדושין מן כ"ד כסלו תצ"ג, צוהר התיבה מן כ"ה אייר תצ"ג, סי' המצות להרמב"ם כ"ד אייר תצ"ג, טורי זהב על ש"ע אה"ע מן י"ח ניסן תצ"ג, ש"ס דפוס פפד"א מן אסרו חג תצ"ג, ש"ע חו"מ עם הסמ"ע מן ה' טבת תק"ב, שתי הלחם מהר"ם האגוז מן ח"י שבט תצ"ג, נמצאו עוד הסכמות ממנו על סי' תבואות שור (ואלקווא תצ"ג) מן יום ג' כ"א חשון תצ"ב, עין יעקב (אמסטרדם ת"ק) מן י' סיון תפ"ב והותם, נאם הצעיר יעקב יהושע מקראקא חונה ק"ק מיץ יע"א ומצורתו פרוסה לגליל לבוב יצ"ו, לוית חן ואור יקרות (ואלקווא תצ"ב) מן יום א' ר"ח סיון תפ"ה, אבות דר' נתן עם פי' ר' אליעזר ליפמאן מן י"ב טבת תפ"א ואז היה אב"ד בלבוב, דרש משה ח"א מן ב' אלול תפ"ז בהיותו ג"כ בלבוב, זרע ברוך מן יום ג' ט' אלול תע"ז בהיותו בלבוב, וכן בס' יד כל בו (פפד"א) ג"כ משנת תע"ז בהיותו בלבוב, ברכת יעקב (לבוב תקנ"ו) מן יום א' לסדר זאת חקת התורה תפ"ב ג"כ מלבוב, זרע יצחק (פפד"א), שתי הלחם והותם, יעקב יושע מקראקא חובק"ק ברלין והמדינה ומצ"פ לגליל לבוב, בס' יפה מתוך אנדות ירושלמי (אמס"ט תפ"ז) בין ההסכמות ביריד יעריסלאב מן ג' אלול תפ"ד נמצאה הסכמתו והותם הצעיר יעקב יהושע מקראקא חונה ק"ק לבוב והגליל יצ"ו, בס' שו"ת השיב ר' אליעזר ושיח השדה (נייוויט תק"ט) נמצאה הסכמתו משנת תק"ח מפפ"ד, סי' תורת הנס (פפד"א תצ"ד) הסכמתו מן ח' תשרי תצ"ד והותם הקטן יעקב יושע מקראקא החונה פה ק"ק ברלין והמדינה ומצ"פ לק"ק לבוב והגליל יצ"ו, משניות (אפיבאך) מן כ"ה מנחם תצ"ו במיץ, סי' המצות (פפד"מ תקט"ז) מן י"א אלול תקט"ז מפ"פ ועוד ועוד בהרבה ספרים, ויש עוד להעיר במכ"ע בכורים ח"ב משנת תרכ"ה ראיתי שהביא שם מהר"ז שטערן ח"ל: בשנת תכ"ד ביום ד' כ"א אלול נפטר הגאון המפורסם מו"ה יהושע בעל פני יהושע, נתקבל ראב"ד בשנת תע"ט בלבוב אחר מות הגאון בעל חכם צבי ואח"ז נתקבל לאב"ד בלובלין ומשם נתעלה לישב על כסא ההוראה בקהל פפד"מ ושם מנוחתו כבוד, ופה טעה מתחלתו ועד סופו, כי נפטר ביום ו' י"ד שבט תקט"ז (ככתוב רע"ל) ונתקבל לאב"ד בלבוב בשנת תע"ז ולא הי' כלל בלובלין רק בברלין.

(יג) ה"ר יעקב ב"ר פינחס קאצינעלבוויגען. אב"ד בק"ק אישינגא ובהסכמתו על ספר יפה עינים לה"ר דוד ב"ר מרדכי מבראדי התום, ריש מתיבתא דגליל לבוב" והוא המובא בס' גדולת שאול שנמצא ממנו בכתב יד באקספארד חמשה קובצים גדולים חדושי הלכות ודינים ומלבד זה חדושים מצורפים לכתבי אביו אשר הניח אחריו עשרה חבורים בכתב יד שם, ובעל שם הגדולים החדש אות ו' ס' קנ"ח הביאו ועי"ש גם באות פ' ס' י"ט ומה שהביא שם וסיום, מצאתי לא גלה לנו המקור כי היא בס' גדולת שאול.

(יד) ה"ר יעקב אב"ד דק"ק קיליקוב. היה מגיד מישרים ומו"צ דפה ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א 2 ס' ק"י) וחרות עליה:

עדה המצבה הזאת ויעמידה ליעקב לחק, חקוקה בעט ברזל ועופרת, היות לעדה למשמרת, ה"ה הרב הגאון החסיד הרב יעקב ז"ל אבד"ק קיליקוב ומ"מ דפה, הרבין תורה בישראל והעמיד תלמידים רבים בזכות זה הנצב"ה. נפטר כ"ג כסלו ת"ק לפ"ק:

(טו) ה"ר יעקב ישעי' ב"ר אהרן נעכיליש. מנהיג, התום בפנקס דף ז' על כרוז ותקנה משנת תק"ד (ע"י הוספה ו' וע"י לעיל ס' רל"ד בערך ה"ר יוסף יוזל ב"ר אהרן נעכיליש). (יז) ה"ר יעקב ב"ר משה. מנהיג, התום ג"כ בפנקס בדף 75 על כרוז ותקנה משנת תק"ד.

(יח) ה"ר יעקב שור. דיין ומגיד פה בחוץ לעיר בזמן הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ והתום בפנקס דף 26 בשנת תק"ב בנדון בית ובשנת תקכ"ח דף 86 על פסק דין ג"כ בנדון בית.

(יט) ה"ר יעקב ב"ר שמשון וואלה. מנהיג דפה, התום בפנקס דף 139 בשנת תק"י על שטר מתנה שנתנו הקהל רצועת קרקע לנדיב אחד שירד מנכסיו, בדף 180 משנת תקל"ז על תקנת עונשים בדבר מעשה רע שקרה (ע"י הוספה י"ה וכו"א).

(כ) ה"ר יעקב קאפל ב"ר ישכר בער. מנהיג, התום בפנקס בדף 168 משנת תקל"ז ביחד עם ה"ר יעקב ב"ר שמעון וואלף הנ"ל.

(כא) ה"ר יעקב ב"ר שלמה זלמן. דיין, התום בפנקס דף 158 על פסק דין בדבר עזבון משנת תקל"ו.

(כב) ה"ר יעקב ב"ר דוב בער (בעריש). התימתו נמצאה בפנקס דף 157 על פסק דין בנדון עזבון משנת תקל"ג, והוא

המובא בשו"ת הגאון ר' חיים כהן ר"פ חאה"ע ס' ל"ה ומ"ז והא"ח ס' י"ב והוא היה אביו הגאון ר' שמהה מכוברקא (ע"י אות ש' ס' תקכ"ו) וחדושו של ה"ר יעקב הובאו בסוף ס' פורת יוסף על יבמות וכתובות להגאון בעל פרי מגדים, וכן בפ"מ י"ד ס' ס"ב שפ"ד סק"ג.

(כג) ה"ר יעקב ב"ר מרדכי היילפרין. אבד"ק מטרעמבאוולע ואח"כ דרשן ומו"צ בלבוב תוך העיר, יש לו הסכמה ע"ס מחנה ארון לה"ר אהרן מטרעמבאוולע בשנת תקכ"ח והתום

„יעקב בההג החסיד מ' מרדכי היילפרין חב"ק טרעמבאוולא" גם בפרי מגדים יו"ד ובאה שם גם הסכמת הגאון ה"ר שלמה בעל מרכבת המשנה משנת תקל"ב וגם מה"ר דוב בער בהגאון אב"ד מואטושטש מן כ"ו ניסן תקל"ב וגם על פ"מ או"ח (פפד"א תקמ"ז) בא בהסכמה מן י"ג תמוז תקמ"ב וגם הסכמתו של ה"ר יעקב היא משנה היא וחותרם שהי' אב"ד בטרעמבאוולע ולע"ע ראב"ד דק"ק לבוב, וכן בס' הדרת אליהו (פראג) בא בהסכמה אחרי הגאון מוהר"ר מרדכי זאב מן יום א' כ"א תמוז תקל"ח ואחריו חתום ה"ר יעקב כנ"ל ובס' רב פנינים (פפד"א) מן כ"ב אייר תקמ"א באה התימתו ג"כ אחר הגאון מוהר"ר מרדכי זאב ז"ל וחתום ג"כ כנ"ל „לע"ע ראב"ד ומ"צ פה ק"ק לבוב, וכן בס' פרקי אליהו להמדקדק ר' אליהו בחור עם פי' סוגה בשושנים (לבוב תקמ"ג) באה התימתו אחר התימת הגאון ה"ר מרדכי זאב הנ"ל וחתום „יעקב אב"ד דק"ק טרעמבאוולע, ולע"ע דרשן ומ"ץ דק"ק לבוב תוך העיר יצ"ו מן י' אלול הקמ"ג.

רס"ו) ה"ר יעקב משולם ב"ר מרדכי זאב אורנשמיין, היה אב"ד דפה ובוימי עלומיו ה"י אב"ד דק"ק זאלקווא

והגליל. הוא היה אחד מגדולי ההוראה וההלכה, ונהג נשיאותו ברמה והיו אצלו תורה וגדולה במקום אהר, ויכתן פאר בעירנו במשך חמש ושלושים שנה. בס' שבט מיהודה (זאלקווא תקס"ב) נמצאה הסכמתו מהעת שישב על כסא הרבנות בזאלקווא והתימתו מן כ' מנחם אב תקס"ב וחתום „הק' יעקב בהגאון מלבוב פה ק"ק זאלקווא יצ"ו ועוד בשנת תקס"ד ה"י יושב בזאלקווא ונמצאה הסכמתו על ספר טהרת הקודש מן א' תמוז תקס"ד, ובראשית שנת תקס"ז נתקבל לאב"ד ולר"מ בעירנו מיד אחר פטירת הגאון מוהר"ר צבי ראזאניש ז"ל. הוא האיר עיני ישראל בספרו ישועות יעקב על ד' חלקי השי"ע בפלפול עמוק. אחר חתונתו ה"י בבית חותנו ביערסלאב (עי' הקדמתו לספרו ישועות יעקב על שי"ע אה"ע שנדפס בשנת תקס"ט) ומלבד חבורו הנ"ל חבר ג"כ חבור על התורה הנקרא ג"כ בשם ישועות יעקב ויש לו תשו' בשו"ת יד יוסף להג"מ יוסף יואל דייטש סי' ל"ה וסי' צ"ו וסי' ק"ז וסי' ק"י וכן בשו"ת מים חיים להג"מ חיים כהן ר"פ מאסטראה חאה"ע סי' נ"ט, שבעה עינים להגאון ה"ר שלמה קלוגר זצ"ל והובא בשו"ת חתם סופר חאה"ע היא סי' ל"ט וה"ב סי' נ"ו, בשו"ת חמדה גנוזה להג"מ צ"ה מייזלש מזאלקווא בק"א, שו"ת מאמר מרדכי בהקדמה, שואל ומשיב מהד"ק ח"א סי' רפ"ו, מה"ת ח"ג סי' כ"ט, ונמצאו ממנו הרבה הסכמות על מהר"ם שי"ף (אוסטרא תקע"ח), צאן קדשים (לבוב תקע"א), בינה לעתים (לבוב תקמ"ו), הן טוב וזבד טוב (זאלקווא תקס"ו) הסכמתו מן ר"ה השון תקס"ו, תוספות שבת מן כ"ה תשרי תקס"ו, בגדי הקדש מן י"ט מנחם תקס"ו וכן על ספרים רבים כמו: פרי תואר, יסוד יצחק, כפתור ופרח, גדולי תרומה, שם משמואל, עטרת צבי ח"ב על הוהר ספרי עם פי' זרע אברהם, נועם מגדים, פי' הטור עה"ת, חומשים עם הגור אריה, מתנה אפרים, אוצר נחמד והוא הדושי הרמב"ן על מס' שבת, שו"ת הרשב"א, אגרות הרשב"א, פי' אויב מר' שמחה מהרובשוב, ד"ה עם תרגום ר' יוסף, בית האוצר היא על שי"ע יו"ד, מלא הרועים, אהל יעקב, אור החכמה,

אמרות טהורות, בית אברתם, הים התלמוד על ב"ק לאחיו הג"מ משה יהושע העשיל, נתיבות עולם על הסמ"ק, עצה לבונה, צאן קדשים, פני יהושע על מכות עם פני אריה, אור פני משה ועוד הרבה. לעת זקנתו נטל ממנו בנו יחידו הגאון ה"ר מרדכי זאב ז"ל (עי' אות מ' סי' שפ"ד) ואיזה שנים אח"כ נאסף אל עמיו בכ"ה מנחם אב תקצ"ט ואלה הטורים ההרותים על מצבת קבורתו:

נחשבו המאורות ונטל מאורן של ישראל, כבוד אדונינו מורנו ורבינו, מו"ה יעקב משולם זצ"ל בן כבוד אדונינו מורנו ורבינו הרב הגאון החסיד מוהר"ר מרדכי זאב זצלה"ה, שמש בכתר הרבנות פה לבוב חמשה ושלשים שנה והאיר פני תבל בספריו היקרים ישועות יעקב על או"ה יו"ד אה"ע. הנצב ה' :

רסו) ה"ר יעקב ב"ר יצחק כהנא שפירא. בפנקס אשר ת"י דף 154 הובא כי ה"ר יעקב בא לקהלתנו ק"ק לבוב עם מכתב לחתנו ה"ר מרדכי ב"ר יצחק אבי"ד חלמא (כל הכתוב בפנקס מובא בהוספה כ') והמכתב הוא מיום ה' כ"ד תמוז תקל"ו נכתב בק"ק בראדי (ועי' להלן סי' ש"ה) וזוה נראה שת"ר יעקב ה"י חותן ה"ר מרדכי בן ה"ר יצחק הלוי מלבוב אבד"ק העלמא והמכתב היה מהגאון ה"ר יצחק הלוי נכתב לבנו ה"ר מרדכי שה"י חתן ה"ר יעקב הנ"ל וכאשר העירני הרב הגאון מוהר"ר יוסף לעווינשטיין נ"י אבי"ד מסעראצק ה"ר יעקב הוא זה המובא בהקדמת שו"ת גבורת שאול מה"ר שאול ב"ר משה אבד"ק לאמו (זאלקווא תקל"ד) וז"ל: דודי התורני הקצין שר ונגיד המפורסם מוהר"ר יעקב כהנא שפירא, מוכתב בנמוסו ר' יעקב לאגורנה אשר ביתו ממש ביתו של אברתם אבינו פתוח לרווחה ועושה צדקה וחסד וטוב ומטיב לכל יעשה צדקה וחסד עם אדוני אבי מו' החסיד מוהר"ר משה ז"ל ואמי מורתי אחותי ז"ל זן ופרנס אותם בכל הצטרכותם מגדול ועד קטן ובנה בית תלמוד כו' והטובות אשר היטיב דודי נ"י עמדי (ה"ר שאול המחבר) מכמה שנים שהוציא עלי כמה וכמה מאות זהובים כו' ויהן יעקב את פני העיר עלי העיר את רוחו ויזרח לו השמש שמש צדקה ובהקדמת בנו (של גבעת שאול) הרב המאוה"ג מוהר"ר יהושע זעליג אבד"ק לאמו תוך דבריו כתב וז"ל: «ועתה הופיע ה' רוח ממרום קדשו לאביר הגביר ה"ה דודי הרבני המופלג הנגיד הקצין המפורסם לשבת מוהר"ר יעקב בא"מ זקני מוהר"ר יצחק כהנא שפירא» ושם סי' כ"ט הביא בשם חתן דודו הרב המאוה"ג החריף החכם השלם כ"ש מוהר"ר מרדכי סג"ל אבד"ק זאלאוין בן הרב הגאון מוהר"ר יצחק אבד"ק העלמא, וכן שם סי' ס"ז וסי' צ"ד וסי' ק"יב ובקונטרס אחרון הובאו דבריו ועי' עוד אודותיו במהברת «מפלת עיר הצדק» דף כ"ב.

רסח) ה"ר יצחק אייזיק ב"ר יח"אל. ריש מתיבתא ואבי"ד פה ובמכה"ע הלבנון משנת תרכ"ז גליון 24 כתוב כי הוא חתום על התקנה בועד ד' ארצות בשנת שמי"ז ביריד גראמניץ בלובלין שלא ישתדל שום רב להשיג משרת הרבנות בכסף ונתחזקה התקנה בשנת שי"ן, כי בין הבאים שם על החתום נמצאה גם חתימת «אייזיק מלבוב» ואין כל ספק שהוא ה"ר יצחק אייזיק שלפנינו. מצבתו נעתקה במצב"ק ח"א 1 סי' ב', וה"א 2 סי' ח' וה"ד סי' ח' דף ע"י ע"א וז"ל:

ויצחק בא מכאר לחי רואי לחוות בנועם ה' ולבקר בחיכלו הוא האשל הגדול
הגאון תפארת ישראל, ריש מתיבתא ואב"ד ונשיא, מוהר"ר אייזק זצלה"ה בן
הקדוש מו"ה יחיאל זלה"ה, הלך לעולמו מן החיים היום יום ב' ט' תשרי שנ"ט
לפ"ק. תנצב"ה :

וצ"ל י"ט תשרי. רי ט' תשרי לא חל בשנה התיא ביום ב', ובלי ספק נמתקה
האות ו' מעל המצבה.

(הט) ה"ר יצחק ב"ר אברהם חיות. בהקדמת בעל מצודת דוד ומצודת ציון
על נביאים ראשונים חתם א"ע בסוף

הקדמתו: „נאם הק' יחיאל הלל בהרבני המופלג החכם השלם מו"ה דוד
אלטשילער מיאבורוב נכד הגאון מאוה"ג מוהר"ר יצחק חיות בעהמח"ס אפי
דברבי מגזע חסידו פרובינצא, שהיה אב"ד בק"ק לבוב ובק"ק קראקא ובק"ק
פראג" והרב בעל כלילת יופי בשער העיר דף ל"ג ע"א כתב שהגאון ר' יצחק
חיות לא הו' מעולם אב"ד בלבוב וגם לא בקראקא רק בפרוסטיץ זכפראג,
כמבואר בהקדמת בנו ז"ל לס' אפי רברבי. אך אולי נתקבל לאב"ד ולא ישב על
כסא הרבנות, וז"ל בעל צמת דוד (אלף הששי): „ר' יצחק חיות הרב הגדול
אשר שמו יוצא בכל תפוצות ישראל הוא העמיד תלמידים הרבה והרביץ
תורה בישראל וחבר ס' פחד יצחק (נדפס בלבוב ש"י) ושיח יצחק (פראג
שמי"ז) וס' פני יצחק (הוא ס' אפי רברבי הנדפס בקראקא שנ"א) וחבורו הגדול
קרית ארבע (לא נדפס, עי' אוה"ס אות ק' 597) ושאר חבורים רבים וזלתם,
הוא בא לכאן ק"ק פראג בשנת שד"ם והי' פה ראש הישיבה ואב"ד ג' שנים
ומעלה, הי' יאריך ימיו בנעימים וכסאו יתגדל ויתרומם למעלה מעלה" (ה"ר
דוד גאנו בעל צמת דוד הי' אז בחיים חיותו ונפטר ח"י אלול שע"ג). בניו
של הגאון ה"ר יצחק חיות הלא חמה הגאון ה"ר אליעזר אבי הגאון מוהר"ר
יעקב יצחק חיות, יש לו הסכמה בס' זקוקין דנורא; ובנו השני הוא הגאון
מו"ה מנחם מאניש חיות מווילנא (עי' קריה נאמנה צד 63 ובשם הגדולים
החדש אות ט' סי' ס'). וראיתי בעין שתול (הוא ס' העקרים) נמצאה הסכמה
וחתום „הק' מנחם נקרא מאניש בן א"א הגאון החסיד מנוחתו כבוד בג"ע
מוהר"ר יצחק חיות זצ"ל, החותם פה ק"ק לובלין ביומא דשוקא יום א' ה'
אדר שעז"ל לפ"ק, מזה נראה בעליל כי בשנת שעז"ל כבר הלך לעולמו.

(ע) ה"ר יצחק אייזיק ב"ר יוחנן. ריש מתיבתא ואב"ד בכמה קהלות, נפטר
י"ט אלול שפ"א ומצבתו נעתקה במצב"ק
ח"ג ס' כ"ד וח"ד דף צ"ד ע"ב, והרות עליה:

הוסר המצנת והורם העטרה, על ההרים אשא נהי בני תמורים, כי נאסף
בחסאינו אביר הגבורים, האשל הגדול הגאון האלוף, מנורה הטהורה באספקלריא
המאירה, גלי מטמורים קלים וחמורים, סיני ועוקר הרים, מוהר"ר יצחק אייזיק בהגאון
מו"ה יוחנן ריש מתיבתא אב כי דינא בכמה קהלות ספונות וחשובות ופה נתבקש
בישיבה של מעלה, עלה ונתעלה כאחד מבני העליה הרביץ תורה בישראל כארי
וכלביא בישיבתו הרמתה, פה מסיק מרגלין ומנפירין בים התלמוד, העמיק בפלפול
ומסיק שמעתתא אלבא דהלכתא, אשרי העם שלו ככה, וי על האי שופרא דבלי
בארעא, זכותו יעמוד לנו, בזכות זה תנצב"ה. נפטר בי"ט אלול שפ"א לפ"ק:

ובעל מצב"ק הביא שם כי הגאון הזה מובא בשו"ת גבורות אנשים (היא
בס' מ"א) בנדון הכרזה בתענית בה"ב כתובה אליו, ועיניו טחו מראות הסיוס

בהתשובה שנכתבה בשנת שצ"ה גם לא ראה התשובה אשר השיב על דברי בעל גבורות אנשים וחתום „יצחק אייזיק במוהר"ר אברהם מהוראדנא“, שהוא איש אחר, וכן ראיתי כי העיר כן גם הרב המופלג מוהר"ר שלמה זלמן איש הורוויץ במחברתו „רחובות עיר“ והביא שם ג"כ כי הגאון מוהר"ר יצחק אייזיק ב"ר אברהם כהן פאר בהוראדנא ונמצאה התימת ידו בפנקס שם בשנת שצ"ד ביחד עם הגאון בעל מגיני שלמה וכן התם שם בשנת שצ"ו וכאשר עזב הגאון בעל מגי"ש את הוראדנא נשאר הגאון ה"ר יצחק אייזיק לבדו בהוראדנא וכהן בתוכה עד שנת ת"ד. ואילו כתב הגאון ה"ר אברהם בן הגאון בעל משאת בנימין שו"ת בנדון עגונה (עי' שו"ת פנאי סי' ס"ג) וכן הסכים לס' זכרון לה"ר יצחק ב"ר נח כ"ץ שפירא ביחד עם הגאון בעל מגלה עמוקות. (רא' ה"ר יצחק ב"ר אברהם משה ישראל איילינבורג. דין דק"ק קראקא. חתום בפנקס דף 14 על שטר מכירת בית משנת שצ"ה.

(יעג) ה"ר יצחק ב"ר יעקב. אב"ד דק"ק פראסטיץ, נפטר ט"ז כסלו שצ"ט ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א 1 סי' י"ד וח"א 2 סי' כ"ח) וחרות עליה:

ויצחק ב"א בא"ר לה"י רב פעלים איש ה"י, ג' ט"ז כסלו שצ"ט, הוא הגאון הגדול פרצידא דנבט, ראש ישראל, מו"ה יצחק במו"ה יעקב מק"ק פראשטיץ, חריף ובקי, משנתו קב ונקי, אברך חכם כיומי עתיקי, סיני ועוקר הרים, זכותו יעמוד לדור דורים. תצ"ב"ה:

(יעג) ה"ר יצחק ב"ר שמואל הלוי. הוא היה אחיו ורבו של הגאון בעל ט"ז והוא הופיע באור תורתו בק"ק לודמיר בבית אביו הרב ר' שמואל מלודמיר ואח"כ היה אב"ד בק"ק העלמא כפי שחותם עצמו בשו"ת שלו סי' מ"ה, ובשנת שפ"ז היה ריש מתיבתא בק"ק פוזנא כאשר יעידו הסכמות הגאונים על ספרו שיה יצחק בשנה ההיא וככתוב בשער ספרו זה הנדפס בפראג שפ"ח, ולפני זה היה יושב על התורה בלבוב ובשנת שס"ט חבר פה שיר גאילה הנמצא בקצה מחזור דפוס פראג (נדפס על קלף) הנמצא פה בכיכ"נ הישנה דתוך העיר וכתוב בסופו: „החברה הקדושה מגידי תהלים נדבו אותו מתנה לבית ה"י, והשיר הזה עם פירושו נדפס במצב"ק ח"א 2. והשיר הזה נוסד על התשועה הגדולה אשר עשה ה' כי בשנת שס"ד (1604) קמו הכמרים ויאמרו כי בית הכנסת הקטנה דתוך העיר וכל משכנות יעקב ברחוב היהודים להם המה ותצא הדת מלפני השרים בראשית שנת שס"ה כי בה"כ הנ"ל אחוזת הכמרים הוא ורשות בידם לעשות בו כטוב בעיניהם, ונשיאי הקהל נלחצו לתת להם מפתחות הבית למען יירשו אותו ויהי בודי הכמרים היונים ארבע שנים וששה חדשים עד אמצע חדש אדר שס"ט, אולם בחמלת ה' לא נגעה בו יד זרים לחלל את הקדש וראשי העדה הקרובו את דבר המשפט לפני השרים ויבוקש הדבר וימצא כי הצדק אתנו, וישיבו את הבית לעדת ישראל בטהרתו לאחוזת עולם, לזכר היום הזה כתב הגאון ה"ר יצחק הלוי פיוט הנקרא בשם „שיר גאולה“ לאמרו מדי שנה בשנה בשבת שאחר הפורים בתפלת שחרית והסכימו

לזה שני גדולי הדור וגאוני ישראל, אשר ישבו אז על כסא הרכנות, הלא הם: הגאון מהר"ם מלובלין אב"ד דק"ק לבוב והגאון בעל הסמ"ע ריש מתיבתא דפה, כמובא בהקדמת שיר גאולה הנ"ל. ספרו שו"ת ה"ר יצחק הלוי ב"ה ח"א שו"ת וח"ב הדושים על קצת מסכתות נדפס בניוויט בשנת תצ"ו, וכן ספרו ש"ח יצחק על דקדוק ז' שערים ועמו ס' ברית הלוי נדפס באויל שפיז ופראג שפ"ה, ובס' באר היטב ישן על או"ח לה"ר ישע"י ב"ר אברהם נכד הט"ז כתב בהקדמתו שהגאון מו"ה יצחק הלוי חבר ס' פחד יצחק על יו"ד וס' קרבן יצחק, מספרו ש"ח יצחק עשה ה"ר יהודה ב"ר שמואל אפנהיים קצור בשם דרך ש"ח ונדפס בפפד"ט תנ"כ וכן נדפס מהגאון ה"ר יצחק הלוי תשובה בט"ז או"ח ס' כ"ה וכן עוד תשובה אחת בט"ז יו"ד ס' כ"ז וכן בס' מ"ח, וכן הביא ג"כ מדבריו בט"ז הוה"מ ס' ג' וכן בתשובות הט"ז הנדפסות בשו"ת גאוני בתראי ס' כ' וס' כ"ז, כן חבר עוד ספרים כאשר הביא בספרו ש"ח יצחק, אבל נאבדו מאתנו ולא זכינו לאורם. התנו ה"י הרב מוהר"ר זעליג הוליס חותנו של הגאון מוהר"ר יוסף הוליס האבד"ק מיסמיניץ (שם הגדולים החדש אות ל' ס' פ"ו) והגאון ה"ר יוסף הוליס האבד"ק מיסמיניץ (שם הגדולים החדש אות ל' ס' פ"ו) וראה מה שכתב אדותיו החכם מהרא"ם מאהר במבוא לשיר גאילה, ומתי הלך לעולמו ואיה מנותחו כבוד לא נודע ובשנת ת"ו שאז מסר בעל הט"ז את ספרו על ש"ע יו"ד לבית הדפוס, אז כבר לא היה ה"ר יצחק בין החיים שכן בט"ז ש"ע יו"ד כריש ס' כ"ז העתיק תשובת אחיו הגאון וכתב עליו ז"ל.

רע"ד) ה"ר יצחק ב"ר שמואל. אבי"ד ומ"צ בק"ק ראהמנוב ומנוחתו כבוד פה. נוסח המצבה נעתק במצב"ק (ח"א 2 ס' ל"א) והרות עליה:

פה נטמן, צנצנת המן, פאר הזמן, צדיק ישר ונאמן, הרביץ תורה בישראל, הרב הגאון המאור הגדול, מאיר עיני בני ישראל בתורתו, מו"ה יצחק שה' אב"ד ומ"ץ בק"ק ראהמנוב (או ראהמנוב) בהגאון מו"ה שמואל ז"ל. נפטר יום ב' ב' דר"ח אדר [שני] ת"ב לפ"ק:

רע"ה) ה"ר יצחק ב"ר יהודה ליב. הוא היה חותנו של ה"ר אהרן ב"ר בנימין סג"ל, נפטר י"ב מרחשון ת"ג ומצבה אחת הוקמה לשניהם וע"י נוסחה לעיל אות א' ס' מ"ב. רע"ו) ה"ר יצחק (בן ציון) ב"ר וואלפיש, ריש בי דינא דפה ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ב ס' י"י) והרות עליה:

אוי נא לנו, כי בא השמש ואבדנו כלי חמדתנו ותפארתנו, צנצנת המן, פאר הזמן, ה"ה הגאון החכם האלוף, מו"ה בן ציון הנקרא מו"ה יצחק ב"ר וואלפיש, היה גדול בתורה מאד והיה חכם וספרא רבא דישראל וריש בי דינא דפה לבוב, צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל והרביץ תורה בישראל כארי ולביא והעמיד תלמידים רבים ורבים שחו מימיו, לכן בזכות זה הנצב"ה:

רע"ז) ה"ר יצחק איש אוסטרייך, ראש ב"ד וריש מתיבתא ומ"צ פה. נמצאה תשובה ממנו בשו"ת איתן האזרחי בס' יו"ד ובס' מ"ח ובעל איתן האזרחי כתב אליו תשובה בס' מ"ט, גם נמצאה חתימת ידו בפנקס דף 15 על שטר חוב נאבד משנת ת"ג ביחד עם ה"ר

יוסף ר' סענדרש ועם ה"ר יעקב ב"ר יוסף יעקב אברהם אשכנזי מבית קאצינאלפוגין. נפטר י"ד מנחם אב ת"ט ומצבתו נעתקה במצב"ק (ה"ב סי' כ"ב) וחרות עליה:

אראלים אחוז בארון הקדש ונלקח מאתנו רוענו רועה ישראל, הלא הוא הגאון האלוף, מנורה המהורה ראש הגולה, מו"ה יצחק איש אוסטרייך שהיה ראש מתיבתא ורוש ב"ד דפה לבוב והי' חד מגדולי המורים פה מפיק מרגליו, והיה חריף ובקי בתורת ה', יומם וליילה למד עם תלמידים תמידים כסדרן והעמיד תלמידים רבים והרביץ תורה בישראל ותפלתו הי' זכה ברמ"ה אבריו ורבים שאבו מיומו, לכן בזכות זה הנצב"ה. נפטר ביום י"ד מנחם אב ת"ט לפ"ק:

רעה) ה"ר יצחק הלוי ב"ר שלמה. אביו הי' הגאון ה"ר שלמה חריף אב"ד דפה (ע"י אית ש' סי' תקמ"ט) והוא היה חתן רבינו המהרש"א ז"ל כפי עדות הגאון ר' זלמן מרגליות בספרו טיב גטון שמות אנשים אות ט' סק"ל ובשמות הנשים אות ג' סק"ב ובאות ח' סק"ד.

רעט) ה"ר יצחק ב"ר שמואל (השני). היה ריש מתיבתא פה והד מהקדושים שנהרגו ביום ח' אייר תכ"ד. מצבתו נעתקה

במצב"ק (ריש ה"ב סי' ה' וה"ד דף ט' ע"א סי' ה') וחרות עליה:

נחשבו עינינו ונלקח מאתנו בחטאינו מו"ה ריש מתיבתא נ"ה, הגאון מו"ה יצחק במוהר"ך שמואל, אשר קדש השם המיוחד ומסר נפשו בעד דת ה' ובעד חרותנו הקדושה ונהרג בידי ארורה ע"י הפוחזים אשר נקhalו ביום השבת קדש ח' אייר תכ"ד פה לבוב בחוץ לעיר הנצב"ה וה' ינקום נקמת דמו במהרה:

רפ) ה"ר יצחק ב"ר יעקב (השני). הי' ג"כ אחד מהקדושים ומצבתו נעתקה במצב"ק (שם סי' י"ג):

פה נטמן הקדוש והטהור מו"ה יצחק במו"ה יעקב, אשר נשפך דמו כדם פרו ונהרג במיתה חמורה וקשה ביום הש"ק ח' אייר תכ"ד, לכן בזכות זה הנצב"ה וה' ינקום נקמת דמו:

רפא) ה"ר יצחק ב"ר יעקב (השלישי). גם הוא הי' אחד מהקדושים ומצבתו נעתקה שם סי' כ"ב:

פה נקבר ונאסף הקדוש והטהור מו"ה יצחק במוהר"ר יעקב, שמסר נפשו וקדש השם הגדול במורא ונהרג בידי ארורה ביום הש"ק ח' אייר תכ"ד לפ"ק, לכן בזכות זה הנצב"ה:

רפב) ה"ר יצחק ב"ר יעקב (הרביעי). גם הוא הי' חד מהקדושים ונוסח מצבתו נמצא שם סי' כ"ט:

פה נקבר ונאסף נוף צדיק הקדוש והטהור מו"ה יצחק במו"ה יעקב אשר מסר נפשו ונהרג במיתה חמורה וקשה על קדושת השם המיוחד והנורא ביום ש"ק ח' אייר תכ"ד לפ"ק לבוב בחוץ לעיר. לכן בזכות זה הנצב"ה וה' ינקום נקמתו:

רפג) ה"ר יצחק ב"ר אליהו. אחד מהקדושים ונהרג ביהוד עם אחיו ה"ר אליעזר ביום י"ד אייר תכ"ד ונוסח המצבה נמצא לעיל אות א' סי' ע"ב.

רפד) ה"ר יצחק אייזיק ב"ר מרדכי. מ"ט ודרשן וראב"ד פה. כס' עיר דוד להגאון ה"ר דוד לידא במפתחות הנקראות בשם בית החכמה על סדר הפרשיות ושם ברך ק"א ע"א פ' יתרו סי' תקס"ז כתב בזה"ל: "ושמעתי מפי חביבי הרב המאוה"ג חסיד ועניו המחבר

שני ספרים נחמדים שתי לוחות כשתי תורות א' על „אל תקרא“ והבי' על „מאי דכתיב“ על כל הש"ס וזוה השני הנדרשים על כל ההפטרות בנביאים ממנו תצא תורה, ועדיין לא יצא לאורה, הוא החכם הכולל מתושבי קונש-טאנדינה מוהר"ר יצחק המכונה אייוזק זצ"ל הרב המגיד בבית המדרש הגדול וראש ב"ד דק"ק לבוב, אחיו של הרב החכם השלם חסיד ועניו כמ"ה יהודה ליב ז"ל מהעיר הגדולה קושטנדינה בני המנוח החכם השלם חסיד ועניו מוהר"ר מרדכי ז"ל כו', ולא נודע לי אם הם דברי ה"ר דוד בעצמו או של בנו ה"ר פתח' כי דבריהם באים מעורבבים יחד. ובס' דברי חכמים מה"ר יהודה ליב ב"ר יוסף פוחאוויצר (האמבורג תנ"ב) ושם בפרק י"ג משער התשובה כתוב: ושמעתי מהמופלג החריף והבקי מוהר"ר אייוזק נ"י מגיד ודרשן בבית המדרש בק"ק לבוב.

(פסח) ה"ר יצחק ב"ר מרדכי. דיין הגדול וראב"ד וחד מהקדושים, נהרג ה' סיון תכ"ד ומצבתו נעתקה במצב"ק (בתוספת קדש דף ל"ג ע"א) וחרות עליה:

אבל כבוד ומספר מר על אב בחכמה מלא דעת ותבונה, נשברו הלוחות וארין הקדש, פלגי מים תרד עיני על הריגת הגאון האלוף החסיד הקדוש והטהור, מו"ה יצחק בהגאון נר ישראל מו"ה מרדכי, אשר הרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים רבים והי' דיין הגדול וריש בי דינא ועשה משפט וצדקה, לכן בזכות זה הנצב"ה וה' ינקום דמו בתוך שאר הרוגי קהלתנו הקדושים והטהורים. נהרג ביום ה' סיון תכ"ד לפ"ק בתוך העיר:

(פסח) ה"ר יצחק ב"ר יהודה. אב"ד דק"ק קאמארנא ונמצאה חתימת ידו בפנקס דף 77 על שטר חזקה משנת תמ"ז, ונמצא ג"כ ר' יצחק מקאמארנא החתום בפנקס דף 12 על העתק תקנה דארבע ארצות משנת שצ"ז (ע"י הוספה ב').

(פסח) ה"ר יצחק אייוזק ב"ר אלקנה. דיין דפה ומצבתו נעתקה במצב"ק (בתוספת קדש דף ל"ד ע"א) וחרות עליה: ויצא יצחק לשוח בשדה בוכים, יום א' ד' אייר תמ"ט לפ"ק, ה"ה הגאון הרב הדיין אשר העמיד תלמידים רבים מו"ה יצחק אייוזק בהגאון מו"ה אלקנה. בזכות זה הנצב"ה:

(פסח) ה"ר יצחק איש מבית לוי. דיין דפה, חתום בפנקס דף 69 על החלטת בית בשנת תנ"ד, ובדף 107 על פסק דין משנת תנ"ז בנדון קרקע בבכ"נ של ק"ק זידיטשוב.

(פסח) ה"ר יצחק מכריסק דלויטא. דיין, חתום בפנקס דף 52 על פסק דין משנת תנ"ה.

(פסח) ה"ר יצחק ב"ר יעקב קיקניש. דיין הגדול וריש מתיבתא דפה, נפטר זאת חנוכה תנ"ז ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ג סי' ו' וה"ד דף ד' ע"א סי' ו') וחרות עליה:

ויצא יצחק לשוח בשדה בוכים, כי אבדנו אכרת הצדיק, גמר חסיד, איה גורד גדר ועומד בפרץ, אשר עשה אונים לתורתנו הקדושה, ה"ה האלוף הגדול בתורה ובקי בכל חדרי תורה טמיר ומטיק שמעתתא אלבא דהלכתא, אביר הרועים, סיני ועוקר הרים, פלפולא חרופא אשר העמוק בפלפולא בהויות דאביו ורבא ובפוסקים ידיו רב לו כסברא ישרה קולע אל השערה, מו"ה יצחק בהגאון האלוף מו"ה

יעקב קיקוניש דיין הגדול אשר דן בצדק ועשה משפט וצדקה בישראל והרביץ תורה בישראל וה' ריש מתיבתא דפה והעמיד תלמידים רבים גדולי ישראל, אשר שמו מימיו והיה מגזע יונה הנביא ותפלתו היה זכה ברמ"ה אבריו, בזכות זה תנצב"ה, נפטר לעולמו בואת חנוכה תנ"ז לפ"ק:

רצא) ה"ר יצחק ב"ר אהרן. אב"ד דק"ק פשעווארסק, ומצבתו נעתקה במצב"ק (ה"א I סי' ל"ג וח"א 2 סי' נ"ט) וחרות עליה:

ויצחק בא מבוא לחי רואי, ט' מרחשון תנ"ה לפ"ק, ה"ה הרב הגאון הגדול המפורסם נר ישראל מו"ה יצחק אבד"ק פשעווארסק בהגאון המפורסם מו"ה אהרן אבד"ק הוכניב ז"ל. תנצב"ה:

רצב) ה"ר יצחק ב"ר אשר לעמיל. ריש מתיבתא פה ונוסה המצבה נעתק במצב"ק (ח"א 2 סי' נ"ד) וחרות עליה:

פה נגזו ארון הקדש, הגאון הגדול המופלג החסיד וצדיק תמים במעשיו, מו"ה יצחק בהגאון הגדול החסיד מו"ה אשר לעמיל, כל ימיו חי' עוסק בתורה ובחסידות ובגמילות חסד מאד ולמד עם תלמידים הרבה. בזכות זה תנצב"ה:

רצג) ה"ר יצחק ב"ר יוסף סג"ל. אב"ד ומו"צ פה. התימת ידו נמצאה בפנקס דף 77 על שטר מכירת זכות משנת תס"ד,

בדף 102 על פסק דין משנת תס"ה, בצד 83 על תקנה בנדון טענת לא הרוחתי מן כ"ט ניסן שנת תס"ז, בדף 101 על רשימת דברים מעובון בשנת ת"ע, ובס' מכתב מאליהו מה"ר אליהו ביר אריה ליב טקאברין (האמבורג תע"ה) בא בהסכמה ורשום, הסכמת הגאון הגדול המפורסם אב"ד ור"מ דק"ק לבוב והגליל יצ"ו ותתום, היום יום ו' שנת תע"א לפ"ק הק' יצחק בהרב המפורסם מוהר"ר יוסף זלה"ה סג"ל הונה פה ק"ק לבוב יע"א.

רצד) ה"ר יצחק ב"ר אליעזר שפירא. חבר ספר אלף המגן (זאלקווא תצ"ב) ובחקדמה כותב בנו ה"ר נטע שפירא

המביא את הספר לדפוס, כי אביו המהבר נלקח ביום ב' כ"ה אדר תע"א בק"ק לבוב ואחרים בזוו נחלתו נחלת חי' כו', גם חי' לו בן ה"ה הגאון ה"ר אריה ליב הנולד בשנת תר"א ובהיותו בן תשע מת עליו אביו הגאון ה"ר יצחק הנ"ל והובא לליטא כמו שהביא הרב החוקר רש"י פין ז"ל בספרו קריה נאמנה צד 111 בתולדות בנו ה"ר אריה ליב ובמקום כ"ה אדר ת"ע צ"ל תע"א. בנו ה"ר אריה ליב הנ"ל חבר ספר נחלת אריאל ומעון אריות על מס' סופרים (דירנפורט תצ"ב) ונפטר ט"ו אייר תקכ"א.

רצה) ה"ר יצחק ב"ר יעקב זלווי. נזכר במצב"ק (ריש חי"ב סי' מ"ד וה"ד דף י"ד ע"ב סי' מ"ד) בין הקדושים ואלה הדברים החרותים על מצבתו:

ויגוע יצחק ויכת ויאסף אל עמיו בלא עת ומשפט, והמשפט לאלהים הוא, ונגמון ביום א' דחג השבועות תפ"ב לפ"ק, ה"ה האלוף התורני הקדוש והטהור קולו חי' ערב כשוררו הלוים בבית מקדשנו, מו"ה יצחק כמו"ה יעקב הלוי זלה"ה. תנצב"ה:

רצו) ה"ר יצחק ב"ר יעקב היות. אביו ה"ר יעקב חי' בן ה"ר מנחם מאניש בהגאון מוהר"ר יצחק היות (עי' לעיל סי'

רס"ט). הוא חבר ספר זרע יצחק על משניות (פפדיא תצ"ב) ועל השער כתוב „ספר זרע יצחק והוא חבור נחמד על משניות אשר כתבו ולקטו התלמידים מכתב רבם הרב הגאון החסיד המפורסם כבוד מוהר"ר יצחק היות ז"ל אבד"ק

סקאליא באמ"ו מוהר"ר יעקב חיות ז"ל בהגאון הגדול מאור הגולה האלקי מוהר"ר מנחם מאניש חיות זצ"ל אבד"ק ווילנא בהגאון המפורסם ושכבה"ג מוהר"ר יצחק חיות זצ"ל אבד"ק לבוב וק"ק קראקא וק"ק פראג שחבר ספר אפי רברבי ושאר חכורים רבים. ושם בא בהסכמה הגאון בעל פ"י מן יום א' י"ט מרחשון תצ"ב ואז כבר נפטר המחבר כי הלך למנוחות כ"ז אלול תפ"ו, והובא בס' טיב גשון ולחם הפנים י"ד וע"י קריה נאמנה צד 64 והובא בשם הגדולים החדש אות י' ס"י ר"יב ושם הביא מהקדמתו שחבר י"ג ספרים וע"ש אות מ' ס"י ס' ושם הביא כי ה"י אב"ד דק"ק סקאליא ולבוב ולא אדע המקור ובהסכמת הגאון ה"ר משה ב"ר אהרן על ס' זרע יצחק כותב עליו אבד"ק סקאליא גליל לבוב.

(צ"ו) ה"ר יצחק מלוויצק, היה אחד מ"ו טובי העיר, התימת ידו נמצאה בפנקס דף 139 בשנת תצ"ו בנדון הזקת מכוא אחד (ע"י הוספה י"ז).

(צ"ח) ה"ר יצחק ב"ר מאניש סג"ל. ה"י ג"כ אחד מ"ו טובי העיר וחתום בפנקס שם דף 139 שנת תצ"ג (ע"י הוספה י"ז).

(צ"ט) ה"ר יצחק סג"ל לנדא. היה בתחלה בשנת תפ"א אב"ד ור"מ בק"ק אפטא עיר מולדתו כמבואר בהסכמתו על ספר דרש משה עה"ת לה"ר משה הדרשן מקראקא ובשנת תפ"ד בועד יערסלאב באספת גאוני ד' ארצות. בהסכמת ס' יפה מראה על אגדת ירושלמי חתום שם „נאם הק' יצחק סג"ל לנדא חונה בק"ק אפטא" מן ג' אלול תפ"ד, ובשנת תפ"ט בחדש אדר כבר ישב על כסא הרבנות בזאלקווא ושם הסכים על ספר גור אריה עה"ת (אמשטרדם תצ"ג), וכן בס' בית לוי על מסכתות מרי לוי ב"ר שלמה מבראדי (זאלקווא תצ"ב) וכן בשנת תצ"ג הסכים שם לס' בית לחם יהודה על יו"ד מה"ר צבי הירש ב"ר עזריאל (זאלקווא תצ"ג) מן ח"י שבט תצ"ג וחתום „הק' יצחק סג"ל לנדא חונה פה ק"ק זאלקווא יע"א", ומשם נתקבל לאב"ד על הגליל דלבוב ובשנת תצ"ו בהסכמתו לס' בית שמואל עה"ת מיום ה' כ"ח סיון תצ"ו חתום „נאם יצחק סג"ל לנדא החונה בגליל לבוב", ושם בא בהסכמה ביום כ"ז אייר תצ"ו הגאון ה"ר חיים יהודה ליב סג"ל איטינגא וחתום נאם חיים יהודה סג"ל איטינגא החונה בק"ק לבוב והגליל, וכאשר הביא הרב בעל כלילת יופי בח"א דף ל"ו כי הגליל דלבוב נחלק לשנים חלק אחד נשאר תחת ממשלת הרב דמתא לבוב ועל החלק השני היותר גדול נתמנה רב אחד מיוחד והיה לו שם סמשלה בפני עצמו והיה נקרא בשם „אב"ד דגליל לבוב" לכן חתם הגאון ה"ר יצחק סג"ל „חונה בגליל לבוב" וכן בס' מפתח העולמות מה"ר עמנואל חי ריקי עם פ"י מגיד משנה (זאלקווא תק"ב) חתום בהסכמה יצחק לנדא חונה בגליל לבוב, וכן בס' ערוגת הכושם על שיר השירים נמצאה הסכמתו מן טו"ב סיון תק"ה וחתום הק' יצחק סג"ל לנדא חונה בגליל לבוב, וכן בס' ברכת יעקב ב"ר ברוך חדושים (לבוב תקנ"ו) נמצאה הסכמתו מן יום א' ו' תמוז תצ"ט וחתום „פה בית ועד קדש בק"ק יעריסלאב הק' יצחק סג"ל לנדא החונה בגליל לבוב".

ובס' אדני פו מר' מאיר ב"ר לוי מזאלקווא פשטים כסדר התורה בשם גדולי הדור הביא את הגאון מוהר"ר יצחק לאנדא האבד"ק אפטא זאלקווא ומצורתו פרוסה על גליל לבוב. ובעל עיר הצדק בספרו סי' כ"ה חשב שהכונה גליל לבוב על העיר זאלקווא אבל לא כן היא. וסביב לשנת תקי"ד נבחר לאב"ד בקראקא, וגם אליו פנה הגאון ה"ר יונתן אייבעשיטץ בדבר המריבה הידועה והי' אז אב"ד בקראקא וכתב עליו במכתבו בלוחות העדות (דפוס ווארשא צד 125) „ראשון שבראשונים לגאוני זמן שאין למעלה הימנו ונשיא הלויים שיש בדור כליל מחמדים הגאון מהי' יצחק סג"ל שהי' אב"ד בגליל לבוב וכעת אב"ד ור"מ דק"ק קראקא והגליל", ובמכתב הגאון ה"ר יצחק סג"ל נכתב כ"ט ניסן תקי"ד כתב: וכהיום שאני סמוך אל הספר שנתקבלתי ת"ל לאב"ד ור"מ בק"ק קראקא והגליל. נפטר בקראקא אור ליום הששי שמחת תורה שנת תקכ"ח ונוסה המצבה נמצא בעיר הצדק צד 185 סי' נ', וראיתי בס' שהי' החדש אות י' סי' ר"ל שהביא וז"ל: הרב מו"ה יצחק סג"ל לנדא הוא הנשר הגדול רבן של כל בני דורו גאון תפארת ישראל אב"ד ור"מ דק"ק אפטא העלמא לבוב קראקא והיתה שם בקראקא מנוחתו בשנת תקכ"ח ושעה במה שכתב שהי' אב"ד בעלמא והחליפו עם הגאון ה"ר יצחק הלוי ז"ל (עי' להלן סי' ש"ח). הגאון הזה ה"ר יצחק סג"ל לנדא הי' חתן ר' שמחה דאקטאר מלבוב (עי' אות ש' סי' תקמ"ד) ותולדותיו היו כאשר העירני הגאון מהר"י לעווענשטיין אב"ד דק"ק סעראצק: א) הגאון ר' יעקב הלוי לנדא האבד"ק טארניפאל שיש לו הסכמה בס' אמרי צרופה על ש"ס ובס' שבט מישראל על תהלים, ובס' תפארת ישראל זוטא, ויש לו תשובה בשו"ת בת עיני סי' ב' והובא בשו"ת ר"ח כהן האה"ע סי' ס"ג; ב) ה"ר צבי יוסף לנדא האבד"ק גריידיג אבי הגאון מו"ה אלכסנדר סענדר לנדא האבד"ק בראדי; ג) בתו היתה אשת ה"ר משה אבד"ק סאטאניב בהג"מ נפתלי הירץ האבד"ק דובנא בהגאון מו"ה צבי הירש האבד"ק האלבערשטאט. כן כתב בהקדמת ס' מגן דוד, ובעל עיר הצדק צד 165 הביא כי חתנו לוקח בתו היה הרב מו"ה חיים יוסף בהג"מ יהודה ליב סג"ל מלבוב אבד"ק ראהאטין וכן נמצאו עוד הסכמות ממנו בס' תורה אור (ברלין תק"ה) מן י"א חשון תק"א, ובס' אמרי צרופה על מסכתות מר' אברהם יחיאל פישל (ברלין תקט"ז), מגיד משנה על משנת חסידים (זאלקווא תק"ה).

ש) ה"ר יצחק ב"ר שמעיה. פרנס ומנהיג, התום בפנקס דף 75 בשנת תקי"ד על כרוז ותקנה (עי' הוספה ו').

שא) ה"ר יצחק ב"ר אברהם. דרשן פה. הרב ר' דוד טעבלי אפרתי בספרו „תולדות אנשי שם" דף י"ד ע"ב ודף ט"ו ע"ב הביא: „ה"ר בנימין בינוש מפוזנא היה בן הרב מוהר"ר נפתלי צבי הירש בן הרה"ג החסיד הדרשן מוהר"ר יצחק מלבוב ובס' שערי ציון לר' דוד טעבלי מיקירי פוזנא (נדפס בשנת תע"ה) כותב בנו (של ה"ר דוד טעבלי) בסוף הקדמה כי הוא נכד החסיד המופלג מוהר"ר נפתלי הירש בן החסיד הגדול מוהר"ר יצחק דרשן דק"ק לבוב, כן נדפסו בהאמבורג תק"ג שני מאמרים מס' עשרה מאמרות מאמר החמישי נקרא עולם קטן והששי צבאות ה' ע"י

ה"ר דוד טעבלי הנ"ל מגולי ק"ק פוזנא (חתן ה"ר ברוך רופא בק"ק פוזנא) בן האלוף ה"ר בנימין וואלף (הוא ה"ר בנימין בינוש מפוזנא הנ"ל) ואשתו שרקא בת החסיד הישיש המעולה ה"ר נפתלי הירש ז"ל בן החסיד הדרשן הג' האלוף מוהר"ר יצחק דרשן דק"ק לבוב בן אורין ובר אבהן להחסיד האלוף ר' אברהם ר' הירצקש זצ"ל וה"ר דוד טעבלי חבר גם ספר מסורת הברית על מסורת גדולה על התורה וח"מ (האמבורג תע"ה) ושעה בעל תולדות אנשי שם שכתב כי ה"ר בנימין בינוש מפוזנא הו' בן ה"ר נפתלי צבי הירש ובאמת היה התנו.

(ש) ה"ר יצחק ב"ר נטע הלוי. כס' שערי בנימין לה"ר בנימין אשכנזי נמצאה הסכמת הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ מן יום ה' אדר תקי"ב ואח"כ מתוך ועד קדש גליל לבוב נאם יצחק כהרב מ"ה נטע הלוי מלבוב, ונאם הקטן אריה ליב מלבוב, והנה זה האחרון הוא בנו של הגאון ר' חיים כהן ר"פ (ע"י אות א' סי' צ"ו) וה"ר יצחק ב"ר נטע הלוי בודאי הד מהב"ד שלו.

(שג) ה"ר יצחק ב"ר אברהם (השני). ספרא ודיינא דק"ק וולאדיווי נמצאה חתימת ידו בפנקס דף 154 על שטר מכירה משנת תקכ"ה.

(שד) ה"ר יצחק איצק שרענצלס מלבוב. הובא בפתח השער לספר זרע ברוך מנכדו הג"מ מנחם מנלי מלבוב, ובשם הגדולים החדש אות מ' סי' ס"ט הביא ז"ל: ר' מאיר ליוויש היה לו ב' בנים שם האחר ר' בערמאן ושם השני ר' הירש ר' בערמאנס, נקרא על שם אחיו שנשא בתו ושניהם היו דרים בלבוב, ור' בערמאן היה חתן הגאון מוהר"ר איצק שרענצלס והאחים היו לויס ולכך נקראו ליוויס. (שה) ה"ר יצחק הלוי מלבוב ב"ר מרדכי. אביו ה"ר מרדכי היה מלפנים אבד"ק קאמינקא ובסוף ימיו היה

ראש מתיבתא פה והוא בן הקדוש ר' יהושע רייזיס (ע"י אות מ' סי' שע"ה) ובנו הגאון ר' יצחק היה חתן הגאון מוהר"ר אריה ליב אב"ד דק"ק לבוב ואמסטרדם (ע"י אות א' סי' צ'). וכאשר הביא הרב בעל כלילת יופי בח"א דף קל"ה הו' בימי חורפו אב"ד ור"מ בק"ק לעשנוב ואז נתן הסכמתו על כפר תכונות השמים שנדפס באמסטרדם ובה על החתום כהיותו אז ג"כ באמסטרדם בבית גיסו הגאון ה"ר שאול האב"ד דשם ביום ב' דר"ה אדר שני תקט"ז, ובשנת תקי"ז נתן שם הסכמתו ג"כ על ספר סאה סולת ומרפא לנפש ואורה להיים לה"ר רפאל מנורצי שנדפס ג"כ באמסטרדם שם. משם נתקבל לאב"ד ור"מ בק"ק העלמא בארץ פולין, ובשנת תקכ"ט כבר היה יושב על כסאו שם ואז נתן הסכמתו על ספר גבעת שאול מן י"ט השון תקכ"ט (נדפס בזאלקווא תקל"ד) הרב ר' שאול ב"ר משה אבד"ק לאמו, וכן הסכים שם בשנת תקל"ו על ספר ברכת יעקב הרושים (לבוב תקנ"ו) מן יום ג' ב' תמוז תקל"ו וחתם "הק' יצחק הלוי מלבוב חונה בק"ק העלמא והגליל", ובס' ערכי הכנויים להגאון בעל סדה"ד נמצאה הסכמתו מן ט' ניסן תקל"ה וחתום הק' יצחק הלוי מלבוב חונה בק"ק העלמא יע"א. וכן בהסכמה על ס' אסיפת יהודה לה"ר

טעכיל מבריסק ובס' תפארת ישראל זוטא (פפד"א תקל"ד) וחתם יצחק הלוי מלבוב אב"ד ור"מ בק"ק חלמא, וכן בס' שו"ה קרן אור ומראה כהן (זאלקווא תקל"ו) נמצאה הסכמתו ביחד עם הגאון בעל מרכבת המשנה והיא מן י' תמוז תקל"ד והתוס' פה ק"ק בראדי הק' יצחק הלוי לבוב חונה בק"ק חלמא יע"א. ובשנת תקל"ו נתקבל לאב"ד בעיר קראקא, ועל ספר שפה ברורה לר' שרגא פייוויש ב"ר משה סג"ל מק"ק טיקטין (זאלקווא תקל"ח) חתם יצחק הלוי מלבוב אבד"ק העלמא וק"ק קראקא והיא מן י' תמוז תקל"ו, וכן הסכים בשנת תקל"ח לספר קרבן ראשית להג"מ יהודה ליב מרגליות וכן על ס' שיח יצחק עה"ת מן ט"ו סיון תקל"ח וחתם "הק' יצחק מלבוב חונה פה ק"ק קראקא". בשנת תקמ"מ הסכים על ס' שו"ת הר הכרמל, וכן על ס' זכר המליצה מן ד' תשרי תקמ"א, על ס' בנין שלמה בשנת תקמ"ה, על ס' ארץ צבי מן כ"א תמוז תקמ"ה, ס' ויקהל שלמה מן ז"ך חשוון תקמ"ה, שמן רוקח מן ג' ער"ה אייר תקמ"ז ובס' שו"ת פרי תבואה, ובס' שערי בינה מן ה' ניסן תקנ"ב, ס' מעשי חושב משנת תקנ"ו. ובפנקס הקהל אשר ת"י צד 154 ראיתי כי נזכר שמו בשנת תקל"ו כ"ח תמוז (עי' לעיל ס' רס"ז). ונמצאה ממנו תשובה בס' בית יעקב (לבוב תק"ן) ובסוף הספר שם בקונטרס סלע המחלוקת נדפסה תשובתו מן ד' תמוז תקמ"ט, וכן יש לו תשובה בשו"ת פרי תבואה ס' נ"ב, ועי' בס' כתר כהונה ס' נ"ט הביא שהגאון הזה ערך אליו תשובה. ושני בנים היו לו, שם הראשון הגאון ה"ר מרדכי הלוי שהיה בתתלה אב"ד בק"ק זאלאזין ושם נתן הסכמה על ספר גבעת שאול בשנת תקל"ד ונדפסו ממנו ג"כ הדושי תורה בפנים הספר שם ובקונטרס אחרון שם ואח"כ נתקבל לאב"ד בק"ק טיקטין, ושם נתן הסכמתו על ספר דברי קהלת (נאווידוואהר תקמ"ה) והסכמתו מן י"ב חשוון תקמ"ה וכן בא בהסכמה על ס' שירי תהלה (ברלין תקס"ח) כמו שהביא הרב בעל כלילת יופי ובנו השני ה"ר הרב הגאון מוה"ר צבי דוד הלוי ונתקבל לאב"ד בק"ק שעברשין ואח"כ נסע משם ונתקבל לאב"ד בקראקא ונפטר שם י"ד טבת תקצ"ב, עי' אודותיו עיר הצדק דף 166—167 ובס' כלילת יופי ח"א צד קל"ו ונוסח המצבה שלו (היינו מבנו ה"ר צבי דוד הלוי) נמצא בעיר הצדק ס' ס"ו.

נפטר בקראקא יום ו' עש"ק י"א סיון תקנ"ט ומצבתו נעתקה בעיר הצדק ס' ס"ג וחרות עליה :

אם מבחר ברוש אוטלל אשר בסעיפותיו עולפו, מי יחזיק במעונו, אין מוח עוד, מי ישיבע בצחצחות נפשנו, הוי ארון והוי הודו, אבד חסיד גאון עולם משובש דוד והארץ האירה מכבודו, ה"ה כבוד אדמו"ר הגאון מאור הגולה החסיד האמתי מו"ה יצחק הלוי אב"ד ור"מ דפה והגליל בן הגאון החסיד מו"ה מרדכי הלוי אב"ד מלבוב, והתן המלך הגאון מאה"ג מו"ה אריה ליב האב"ד מאמסטרדם י"ג בקוב"ט עש"ק י"א סיון תקנ"ט:

שו"ה יצחק ב"ר צבי אשכנזי. מ"מ ומו"ץ פה ומלפנים היה אב"ד בק"ק האדריוו, חבר ספר טהרת הקדש הדרושים על מס' זבחים (לבוב תקנ"ב) וכתב בהקדמתו שחבר ס' אור הנר על אגרות ונמצאה ממנו הסכמה בס' קצות החושן (לבוב תקמ"ה) ביחד עם הגאון ה"ר צבי הירש רוזאניש ועם ה"ר שמואל שינדלנינגר ראב"ד ומו"ץ דק"ק לבוב

תוך העיר ואחריו חתום ה"ר ראובן אויערבאך האב"ד דק"ק סטרעליסק ואחריו חתום ה"ר יצחק אשכנזי האב"ד מחאדריוו מ"מ פה ק"ק לבוב וכן בס' שפת אמת (לבוב תקמ"ח) מן ט"ז מנחם תקמ"ח ג"כ ביחד עם הגאון ר' צבי ראזאניש ועם ה"ר שמואל שיינדליגר. וכן בס' נפש דוד (לבוב תק"ן) מן י"ד אלול תק"ן ונמצאה שמה ג"כ התימט שאר ראשי ב"ד מלכוב. וכן בס' טל אורות עם מגדל דוד לה"ר אליעזר ליפמאן סג"ל מן י' שבט תקנ"ב ג"כ ביחד עם ה"ר צבי ראזאניש וה"ר שמואל שיינדליגער וכן בס' מצות השם לה"ר ברוך בענשיר (לבוב תקנ"ב) ג"כ ביחד עם הנ"ל וכן בס' נפש יהודה מן כ"א אלול תקנ"א וחתום "הק' יצחק אשכנזי אב"ד מחאדרוב מגיד מישרים דפה לבוב". וכן בס' בינה לעתים (לבוב תקנ"ז) נמצאה הסכמתו וחתום יצחק אשכנזי מ"מ דק"ק לבוב בעה"מ ס' טהרת הקדש, וכן בס' מגלה עמוקות בא בהסכמה מן כ"ח מנחם אב תקנ"ה וכן בס' שנות אליהו מהגאון מווילנא נמצאה הסכמתו מן ה' אב תקנ"ט ביחד עם הגי"מ צבי הירש ראזאניש ועם הדיין הגאון ר' משולם הכהן מ"מ ומ"ץ דחויץ לעיר לבוב. וכן בס' בניות ברמה על אבות (לבוב תקס"א) מן טו"ב אלול תקס"א וחתום "נאם הק' יצחק אשכנזי בעמ"ח ס' טהרות הקודש מ"מ ומו"צ תוך העיר פה ק"ק לבוב ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א 2 ס' ק"ח) וחרות עליה :

נפטר בשם טבא יום ג' ז"ך ניסן שנת תקס"ז לפ"ק.

אראלים אחיו בארון הקדש ובקשו רבי לישיבה של מעלה, ה"ה כבוד הרב הגאון החריף הדרשן הגדול חכמתו בחיץ תרונה והרכיץ תורה בישראל והעמיד תלמידים רבים מו"ה יצחק אשכנזי וצללה"ה בהרבני המופלג מו"ה צבי ז"ל, בעמ"ח ספר טהרת הקדש מ"מ ומ"ץ פה לבוב תוך העיר וחויץ לעיר. תנצב"ה :

ובלי ספק טעה בעל מצב"ק בהעתקי המצבה והחליף אות ו' בוז, כי ז"ך ניסן שהל להיות ביום ג' היה בשנת תקס"ה, וראיתי בשם הגדולים החדש אות ו' ס' רכ"ד שהביא כי נה נפשיה בשנת תקע"א.

שו"ה"ר יצחק אהרן ב"ר מרדכי זאב סג"ל אימיננא (עמיננער). נתקבל מלפנים

לאב"ד דק"ק פרעמיסלא והגליל וכאשר נתבקש בישיבה של מעלה הרב הגאון מוהר"ר צבי הירש אורנשטיין נתקבל במקומו לאב"ד בעירנו. הוא ה' גם נשיא אה"ק וינהל את קהל עדתנו בחכמה ובתבונה בצדק ובמישור, ומלבד תורתו וחכמתו היה מעיטר במעלות טובות וממדותיו הנפלאות יש להעיר על מדת ענותנותו הגדולה כי היה מקבל כל אדם בסבר פנים יפות ובאהבה, גם זכה לשתי שלחנות תורה וגדולה במקום אחד. חדושים נדפסו ממנו בס' שו"ת מאמר מרדכי מכבוד אביו הרב הגאון כוהר"ר מרדכי זאב ז"ל ס' ב' וס' ו' וס' כ"ז וס' מ"ג וס' מ"ט וס' נ"ה וס' פ"ז ופ"ח והובא בס' שארית צבי אר"ח ס' תצ"ח וגם בשואל ומשיב ח"א ס' ל"ה, דברי שאול ס' ט"ז וכן בס' דברי חיים ח"ב חו"ד ס' ט"ז וכל גדולי הדור היו מריצים אליו שאלותידם והוא השיב תשובה להשואלים המבקשים מאתו דבר ה' זו הלכה בחריפות ובקיאות כאחד מגדולי הראשונים, גם נמצאו ממנו הרבה הסכמות על ספרים. ולראב"ן נפש כל עדת ישראל לא ארכו ימי שבתו על

כסא הרבנות כי חלה את חליו ונח נפשיה ביום ו' ז' שבט תרנ"א. וזה מקרוב
נדפסו ממנו שו"ת בשם שו"ת מהר"א הלוי (לבוב תרנ"ג).

שח) ה"ר יקותיאל זלמן ב"ר חנוך. ריש מתיבתא, נפטר ב' תמוז שצ"א
ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א 2 סי' 2)

כ"ב וח"ד סי' כ"ב דף ע"ב ע"ב) וחרות על המצבה :

פה נקבר ונטמן איש האלהים חסיד וקדוש ונאמן, האלוף הגאון מגורו הטורה,
המאירה באספקלריא הטורה, מו"ה יקותיאל זלמן בן מו"ה חנוך, איש צדיק תמים
ומעשיו נעימים, גם היה מוכתר בכתר שם טוב ובכתר תורה וביראת ה' הוא
טהורה, ריש מתיבתא, למד ולמד עם תלמידים מקשיבים לקולו ערב ובוקר
תמידין כסדרן בהדרה של תורה בגפ"ת ובאלפ"י בפלפול חריף ובסברא ישרה
גם העמיץ מאד בפלפול בפוסקים ויצאה נשמתו בקדושה ובטהרה אור ליום
חמישי ב' תמוז שצ"א, תהא נשמתו צרורה בצרור החיים עם אלהים חיים, אמן :

שט) ה"ר יקותיאל זלמן ב"ר נח יחיאל. אב"ד וריש מתיבתא פה בתוך העיר

בימי הגאון בעל טו"ז, ובעל מצב"ק

(ח"ג סי' א') הביא בתוך דבריו כי בעת אשר היה הגאון הט"ז ראש מנכ"ר

בלבוב היה הגאון מוהר"ר מאיר ז"ק אב"ד מחוץ לעיר והגאון מוהר"ר

יקותיאל זלמן אב"ד בתוך העיר (ע"י לעיל סי' קל"ח). מצבתו נעתקה

במצב"ק (ח"ג סי' י"ב וח"ד דף קס"ט ע"ב) וחרות עליה :

כ"ה לחדש העשירי טבת במספ"ד מ"ר לפ"ק (חכ"ו).

נפלה עטרת ישראל, חמדת ישראל, ציון נזר הקדש, וכלי קדש הקדשים, נגנו
ארון הקדש, אראלים ככו כמר כי נלקח רוענו רועה ישראל הגאון עין הגולה
מאורן של ישראל אשר דין רוח אלהי קדישא ביה, מו"ה יקותיאל זלמן בן מו"ה
נח יחיאל, ריש מתיבתא ואב כי דינא פה לבוב, הרביץ תורה בישראל והעמיד
תלמידים רבים גאונים אשר כל ימיו עשה משפט וצדקה בישראל, היה נקי וחסיד
במלאכתו ונמל חסד עם החיים והמתים, וי על האי שופרא דכלי בארעא, פה
המתגבר בתורה ולחך עפר, זכותו יעמוד לכל ישראל, בזכות זה תנצב"ה :

שי) ה"ר יקותיאל זלמן סג"ל עפשטיין, דיין, התום בפנקס דף 140 על פסק

דין בנדרין עובון משנת תפ"ז, ובדף 118

על פסק דין אחר שבועת כתובה בשנת תפ"ח, ובדף 167 בנדרין עובון משנת ת"צ.

שיא) ה"ר יקותיאל זלמן ב"ר יוסף הלוי. אביו ה"ר יוסף ב"ר משה חריף הי'

ראש מתיבתא פה ואב"ד דק"ק

פרעמיסלא (ע"י לעיל סי' רכ"ח), ובנו ה"ר יקותיאל זלמן הי' אב"ד דק"ק

דראהביש (ע"י שה"ג החדש אות י' סי' רע"ג), ובנו של ה"ר יקותיאל זלמן

הי' הגאון ה"ר נתן נטע (ע"י אות נ' סי' תנ"ט).

שיב) ה"ר ישכר בער ב"ר משה. רב ודיין מצוין וריש מתיבתא דפה, נוסח

מצבתו נעתק במצב"ק (ח"א 2 סי' מ"ז)

וחרות עליה :

הנה יום ה' באכזרי ועברה וחרון, כל הידים תרפנה וכל לבב המס ומס, אשר
נגעו ונאסף איש יקר מפז ומכתם אופיר, ה"ה הגאון המופלג ובקי בחדרי תורה
בנגלה ובנסתר, בוצינא קדישא חסידא ופרישא המפורסם המקובל מו"ה ישכר בער
בהרב מו"ה משה, שהיה רב ודיין מצוין וריש מתיבתא, משפטיו עם ישראל עשה,
וי לנו על האי שופרא דכלי בארעא, והי' יודע לבון ורבונו בתפלתו בחזקיה.
נפטר ביום ה' ג' אדר ראשון שנת תכ"ד לפ"ק. תנצב"ה :

וגם פה לא העתיק בעל מצב"ק את הפרט לנכון, כי שנת תכ"ד לא היתה שנה מעוברת גם לא חל בשנה ההיא יום ג' אדר ביום ה', אך יוכל היות כי צ"ל שנת תכ"ו, שהשנה ההיא היתה מעוברת, אך גם באופן כזה יש טעות וצ"ל יום ה' י"ג אדר ראשון.

שיג) ה"ר ישכר בער טארניפאלר. דיין גדול דפה מחוץ לעיר, נמצאה התימת ידו בפנקס דף 79 משנת תפ"א על פסק דין, בדף 82 משנת תפ"ו על הזקת, דף 100 שנת תפ"ו על פסק דין, בדף 118 משנת תפ"ה פסק דין משבועת כתובה, דף 140 שנת תפ"ה עזבונו, דף 118 שנת תצ"ב פסק דין ונמצא גם בדף 110 בתור מנהיג מלבוב והגליל חתום על שטר הזקה בשנת תע"ב.

שיד) ה"ר ישכר דוב (המכונה בעריש) ב"ר יעקב יושע. הוא ה"י בן הגאון בעל פני יהושע,

והיה אב"ד בעיר פאָדהייץ וכאשר הביא החכם מהר"ל לאנדסהוט בספרו רבני ברלין צד 30 ה"י תלמיד דודו הגאון ה"ר צבי הירש אב"ד בהאלברשטאט. תשובותיו שהשיב למיץ בחיי אביו אל הדיין ר' גרשון קאבלעניץ מו"א נדפסות בשו"ת קריה חנה בסי' מ"א מ"ב מ"ג ומ"ד וחתמתו שם „ישכר דוב בל"א מ"ו הגאון מוהר"ר יעקב יושע נרו ההונה בק"ק פדהייץ". והגאון בעל פרי מגדים בספר תבת גמא דף ע' ע"ב מביא מה ששמע משמו בדברי תורה, ובשו"ת הגאון ר' חיים כהן ר"פ (לבוב 1861) בסוף התשובות השייכות לאה"ע נמצאה תשובה מטמו התומה יום א' כ"ד תשרי תק"ד הק' ישכר דוב באמ"ו מוהר"ר יעקב יושע נרו, ובתשע שנות לבנו הגאון ה"ר צבי הירש רוואניש אב"ד דק"ק לבוב (ע"י אות צ' סי' תצ"ג) נמצאים איזה חדושים מכבוד אביו ה"ר בעריש. בשנת תק"א בא בהסכמה על הדפסת הש"ע חושן משפט עם ג' מפרשיו אחר הסכמת אביו הגאון ז"ל אשר נתן הסכמתו שם מיד בתחלת ביאתו לשבת על כסאו בפפד"מ ובשנת תק"ב בא ג"כ בהסכמה על ספר מרי צבי חדושי הלכות על ש"ס (זאלקווא תק"ד). בדעתו היה לקבוע דירתו במיץ ולהיות שם ראש ישיבה (וכאשר הביא הרב הגדול מוהר"ר יעקב נפתלי הירץ בערנשטיין וצ"ל במכתבו הנדפס במחברת „שם עולם" צד 31 נתקבל לריש מתיבתא בק"ק פפד"מ ונפטר בנסעו לשם בק"ק ברלין) ויהי בנסעו מפאדהייץ למיץ דרך עיר ברלין נפל שם למשכב ונפטר לעולמו וה"י בן ל"ב שנה במותו ועל מצבתו הרוחנים הטורים האלה:

פה נטמן, צנצנת המן, גבור החיל, חילא לאורייתא, ה"ה הרב החרף מו"ה ישכר בעריש בה"ה המפורסם מו"ה יהושע נרו אב"ד דק"ק פפ"ד, נגוע וגאסף אל עמיו יום ד' כ"ב חשון תק"ה;

שטו) ה"ר ישכר בער מלבווב. מנהיג, חתום בפנקס דף 75 על כרוז ותקנה משנת תק"ד ובדף 139 על שטר מתנה שנתנו

הקהל רצועת קרקע לאחד שירד מנכסיו בשנת תק"י (ע"י הוספה י" ו"ח).

שטז) ה"ר ישכר בער ב"ר ראובן. דיין, חתום בפנקס שנת תקכ"ו על פסק דין בנדון עזבונו לטובת יתומים.

ש"ה) ה"ר ישכר בער ב"ר מנחם מענדל פאטיקר. ראש מתיבתא פה, חתום בפנקס דף 36 בתואר אבי יתומים.

ש"ה) ה"ר ישכר בער ב"ר ישראל. דיין דק"ק וולאדיווי, חתום בפנקס דף 154 בשנת תקכ"ה על שטר מכירה.

ש"ט) ה"ר ישכר בער ב"ר משה איגרא. דיין דחוץ לעיר והי' גם בזמן הגאון ה"ר חיים כהן רפאפורט ז"ל, חתום

בפנקס דף 167 בשנת ת"צ בנדון עובין, בדף 95 על העתק צוואה, בדף 98 משנת תצ"ט על תקון דרך כהכ"נ, בדף 119 משנת תק"ד על קיום חתימה, בדף 142 משנת תק"ו על קיום חתימה, בדף 148 משנת תקכ"ב על פסק דין בנדון מכירת קרקע, בדף 86 משנת תקכ"ה על פסק דין בנדון בית (עי' הוספה ט"ו). ונמצא חתום בהסכמה ביחד עם הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ על ס' „קהלת יעקב“ חרושים על כמה מסכתות (ואלקווא תק"ט) וחתום „ישכר בער בהרבני ר' משה איגראל“.

ש"כ) ה"ר ישכר בער ב"ר יצחק עוזר לעווענשטיין. החכם והדרשן הנפלא הזה נולד ביום ה' ער"ה

אדר ראשון שנת תקפ"א בעיר מעזריטש אשר בפולין ונאסף אל עמיו ביום ו' י"ב אדר שני תרמ"ח. בשנת תר"ו נבחר לרב ומורה בעיר ליפאסנט-מיקלאש באונגארן, בשנת תר"ז נבחר לרב ומגיד משרים בעיר בוטשאווין במעהרין ובשנת תר"ז נבחר לרב ודרשן בעירנו ויכהן פה עד אשר הלך לעולמו. במשך העת ההיא פעל הרבה במדברותיו החוצבות להבית אש, גם עשה הרבה להרים קרן ישראל ויהי אחד הדרשנים המצוינים כי חנן אותו ה' בלשון למודים ובדרשותיו המלאות רוח דעת ותכונה הטה לב השומעים, והי' אהוב וחביב מאד בעיני כל אנשי העיר, ויעש צדקה וחסד והי' מגן לדל ומחסה לאביון והשתדל לפעול הרבה לטובת אחביו בכלל ובפרט ונתכבד מאת מלכנו יר"ה באותות הכבוד בשנת תרל"ה ובשנת תרמ"ג וכל מעשי תקפו וגדולתו ואשר פעל ועשה הלא הם כתובים בספר „שם עולם“ מעשה ידי החכם צבי אלעזר טעללער (קראקא תרמ"ט). ביום טוב כסלו תרמ"ה חגג היובל כי מלאו לו ארבעים שנה מאז החל להיות רב ודרשן בישראל וחגג החג בפאר וכבוד גדול וגם אני הקדשתי אז לטמו ולזכרו את המחברת „שערי ציון“.

ש"כא) ה"ר ישע"י ב"ר יחיאל. ריש מתיבתא ודיין הגדול, נפטר י"ג אדר ת"ח ומצבתו נעתקה במצבי"ק (ח"ג סי' כ"ט וח"ד דף קס"ה ע"א) וחרות עליה:

אראלים אחוז בארון הקדש ונלקח מאתנו איש האשכולות, רוענו רועה ישראל, צנצנת המן, פאר הוטן, הרב הגאון האלוף מו"ה ישעיה כהנאון מו"ה יחיאל ריש מתיבתא ודיין הגדול, הרבין תורה בישראל ופה מסיק מרגליו, ירד וצלל במים אדירים, גמיר ומסיק שמעתיא אלבא דהלכתא, והי' בקי בש"ס ופוסקים והעמיד תלמידים רבים ולו ה' לב ארו והוכיח במישור ונהג בני קהלתנו בחכמה ובתבונה ודעת ועשה משפט וצדקה בישראל, בזכות זה תנצב"ה:

ובעל מצבי"ק הביא שם כי הגאון הנ"ל מובא בשו"ת מהר"ם מלובלין סי' י"א

וכתב שם וז"ל: 'יפה נוף פרו צדיק, אהובי תלמידי האלוף המרומם, ר"ג ור"מ ואב"ר, מוהר"ר ישע'י סג"ל יצ"ו ולכל המסתופפים בצל מעלת כ"ת שלום'.
 (שכ"ב) ה"ר ישע'י קרעמניצר. דיין, חתום בפנקס דף 47 על קיום פסק דין והעתקתו בשנת תט"ו.

(שכ"ג) ה"ר ישע'י ב"ר יצחק, ראש ב"ד בזאלקווא וריש מתיבתא פה, נמצאה חתימת ידו בפנקס דף 34 על שטר מכירה משנת ת"כ והרב הגאון הט"ז אשרו וקימו עם בית דינו והיא לענין פסק דין אשר נסכר בית בלכוב להאלוף מוהר"ר נפתלי הירץ במוהר"ר יהודה זעלקעל (כן כתוב בפנקס התואר „האלוף“ לא כמו שהביא בעל מצב"ק ח"ב דף כ' ע"ב שכתוב בפנקס שם התואר „הגאון“) נכתב בזאלקווא ב' שבט ת"כ וחתום „נאם ישע'י בן לא"א כהר"ר יצחק זל"ל ואחר זה כתוב עוד הפעם „הסופר מוהר"ר צבי הירש מזאלקווא העתיק אות באות מגוף שטר מכירה“ והחתימות הנ"ל נתאשרו ביום ז'ך מנחם תכ"א וחתום הגאון בעל הט"ז „דוד הוא הקטן בא"א הקצין ה"ר שמואל זלה"ה“ ואחריו חתום „זאב וואלף בן לא"א ה"ר חיים זעליג מלאדמיר“. מצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ב סי' מ"ב) וחרות עליה:

יום מנוכה ובכי על כי רחק ממנו מנחם, אוי ואבוי לנותרים, כי אנדנו אבדת הצדיק, ה' גמיר וסביר ומסיק שמעתתא אלבא דהלכתא, ה"ה הרב הגדול בתורה המופלא ומופלג התורני האלוף הדיין המצוין וריש מתיבתא מו"ה ישע'י בהרב מו"ה יצחק, היה ראש לחברה קדושה ועשה משפט וצדקה והחזיק ישיבה בתוך ביתו ולמד עם תלמידים שיעורים כסדרן והרביץ תורה בישראל והאיר עיני חכמים בתורת ה' והעמיד תלמידים רבים, בזכות זה הנצב"ה. נתבקש בישיבה של מעלה א' דר"ה אדר הב"ה לפ"ק:

(שכ"ד) ה"ר ישע'י כ"ץ שפירא. רב"ד ומו"צ פה, נמצאה חתימת ידו בפנקס דף 58 על פשר בשנת תנ"א ובדף 68 על מכירת מקום משנת תנ"ג.

(שכ"ה) ה"ר ישע'י ב"ר דוד סג"ל. הוא בן הגאון בעל הט"ז, ואותו שלח אביו ביחד עם בן חורגו ה"ר אריה ליב בעל שאגת אריה וקול שחל (שהיה בן הגאון ה"ר שמואל צבי אבד"ק פינששוב בן הגאון הבי"ה זל"ל, ע"י עיר הצדק סי' כ') אל הש"צ לארץ תוגרמה לתהות על קנקנו של הש"ץ ולראות ולהתבונן בדרכי המשיח ולהודיע אם אמת בפי השמועה כי יצא חוטר מגוע ישי וכי שנת גאולה באה (ראה קורות היהודים לגרעץ ח"י הוספה ג' אות כ"א) והביא אגרת שלומים ומנחה ודורין אשר מסר בידם הש"ץ לאביהם, כמבואר הכל בס' ציצת נובל צבי להגאון ר' יעקב ששפורט.

(שכ"ו) ה"ר ישע'י ב"ר יוסף. ריש מתיבתא ודיין הגדול פה, חתום בפנקס דף 28 על פסק דין בנדון מכירת משכנות בשנת ת"ט (ע"י הוספה ג'). נפטר יום א' דחנוכה ת"ג ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ב סי' ל"ה) וחרות עליה:

חזה ציון על אבן פנה, מקור חכמה ובינה, הרביץ תורה בישראל, פלגי מים תרד עיני על שבר בת עמי יום עברה וחיוכה כי נלקח ארון האלהים, ה"ה הרב גדול

בתורה ובחכמה האלוף מנורה הטהורה מו"ה ישעי' במו"ה יוסף, ריש מתיבתא
ודיין הגדול, הוא עשה משפט וצדקה בישראל והעמיד הדת על תלה ולמד תורה
בישראל והעמיד תלמידים רבים גדולי הדור ורבים שמו מימיו מקור מים חיים,
לכן בזכות זה ינחה על משכבו שלום, תנצב"ה. נפטר יום א' הדנוכה ת"ג לפ"ק:

(שמו) ה"ר ישעי' ב"ר סענדר כ"ץ דובש מלבוב. גאון גדול ומפורסם, ראב"ד
ומריץ דפה בזמן המ"ז,

נמצאה חתימת ידו מקוימת ומאושרת בח"י בעל המ"ז בשנת תכ"א בפנקס
דף 35 על קיום עדי שטר מכירה, ובדף 2 משנת תמ"ו על אסור השגת
גבול של חזקת ברייהויו, דף 51 שנת תמ"ד בנדון ירושה, דף 40 משנת
תמ"ז על שטר מכירה, דף 67 שנת תמ"ז בנדון זכות וחזקה, דף 180 שנת
תמ"ז שטר חוב הנאבד, דף 58 שנת תמ"ז תמ"ט על קיום קבלת חוב, דף
10 שנת ת"ן על בטול שטר וקנין, דף 41 שנת תנ"ב על שטר מכירה (עי'
הוספה י"ט).

(שכה) ה"ר ישעי' מלויצק ב"ר אהרן משולם. דיין הגדול ואח"כ ריש מתיבתא
ומ"ץ פה, נמצאה חתימת ידו

בפנקס דף 2 על אסור השגת חזקת ברייהויו בשנת תמ"ו, בדף 40 משנת
תנ"ז על פסק דין, דף 60 שנת ת"ס על הלוואת כסף יתומים, בדף 10 משנת
תר"א על שטר חוב הנאבד, דף 104 שנת תס"ב על הלוואת זוזי דיתמי,
דף 112 שנת תס"ז על פסק דין, בדף 66 משנת תס"ה על מכירת מקום, דף
114 שנת תס"ה על שטר מתנה, בדף 101 משנת ת"ע על רשימת מטלטלין
מעזובון, בדף 115 משנת תע"ג על פסק דין, בדף 1 משנת תע"ז על שטר מכירת
בית, בדף 110 משנת תע"ה על קיום חזקה בצרוף מנהיגי לבוב, בדף 158
משנת תע"ג על פסק דין, דף 82 שנת תפ"ו בנדון חזקה, בדף 118 משנת תפ"ה
על פסק דין אחר שבועת כתובה.

(שכט) ה"ר ישעי' ב"ר מנחם מנדל קאצינלפונין. דיין מצוין פה, חתן הגאון
ה"ר פנחס משה חריף אבד"ק

לבוב והגליל, חתימת ידו נמצאה בפנקס דף 2 משנת תמ"ז על אסור השגת
חזקת ברייהויו, בדף 40 משנת תמ"ו על שטר מכירה, בדף 77 משנת תמ"ז
על קיום שטר חזקה מן מנהיגי ארבע ארצות, בדף 10 משנת ת"ן על
בטול שטר מכירה ועוד בדף הנ"ל משנת תנ"ב על שטר מכירה, דף 68 שנת
תנ"ג בדבר מקום, דף 107 שנת תנ"ד על פסק דין בנדון קרקע שביה"כני בעיר
זידיטשוב עומד עליה, בדף 52 משנת תנ"ה בדבר בית, דף 58 שנת תנ"ז פרעון
חוב, בדף 58 משנת תמ"ד תמ"ט ג"כ על קיום קבלת חוב, דף 4 שנת תנ"ז
בנדון פסק דין אודות עזבון שהניח אחריו גביר אחד ושמה יש מענות
היורשים והאלמנה ופסק על זה ותתום עליו הגאון הנ"ל בראשונה ואח"כ
חתום הגאון מוה"ר משה פנחס חדיף, דף 10 שנת תס"א שטר חוב נאבד,
דף 36 שנת תס"א על שטר חוב נאבד, דף 77 שנת תס"ד שטר מכירת זכות
(עי' הוספה מ"ז). נפטר יום א' דר"ח אייר תס"ט ומצבתו נעתקה במצב"ק
(ח"ב סי' כ"ג) וחרות על האבן;

שאו קינה ונהי על ההרים כי נפל ראש הטורים, ה"ה החכם הגדול המופלג
האלוף מו"ה ישעי' בהגאון מו"ה מנחם מענדיל, היה דיין המצוין והוראתו היתה

בקדושה ולמד עם תלמידים בכל יום שיעורין כסדרן והרביץ תורה בישראל
 והנהיג בני הקהלה בחכמה והעמיד תלמידים רבים, לכן בזכות זה תנצב"ה:
 (ש) ה"ר ישעי' ב"ר אברהם הלוי הורוויץ. מגיד מישרים וראש ב"ד פה
 ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ב
 סי' נ"ג) וחרות עליה:

יום א' ער"ה שבט תצ"ב לפ"ק נתבקש הרב הגאון מו"ה ישעי' במו"ה אברהם הלוי
 הורוויץ לישיבה של מעלה וישעי' לא מש מתוך האוהל, הורה בהוראות מופלאים
 בישראל והיה מגיד מישרים וראב"ד פה ק"ק לבוב. תנצב"ה:
 (שלא) ה"ר ישעי' בודק. דיין נזכר בתוך כתב אחד אשר בפנקס דף 42
 משנת תק"ו.

(שלב) ה"ר ישעי' ב"ר מרדכי קיקיניש. אחד מדייני הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ,
 חתום בפנקס דף 143 משנת תק"ד

על תקף החלטה, בדף 132 משנת תק"י בנדון בית, בדף 124 משנת תקכ"ד
 בנתינת תוקף על פשר צדדים, בדף 147 משנת תקכ"ד על עזבוני, בדף 151
 משנת תקכ"ו בנדון מקום, בדף 126 משנת תקכ"ו בנדון עזבוני לטובת יתומים.
 (שג) ה"ר ישראל ב"ר יוסף. ראש ומנהיג פה והי' חותן הגאון בעל הסמ"ע
 והביאו בהקדמתו, כי הי' נתן בלב חמיו הקצין

והנדיב הראש ומנהיג בק"ק לבוב ואגפיה נודע בשערים שמו מוהר"ר ישראל
 במוהר"ר יוסף ואמר לו "הנה דבר מצוה הבאה בגורלי אחוז בה ואנכי אעמוד
 על צד ימינך ואספיק לך תלמידים הגונים כרצונך, גזר אומר וקיים והיה
 לי לעינים ונתן לי ביתו של אבנים הבנוי לתלפיות, בו בנינים תחתיים שניים
 ושלישים ועליות להתאסף בו עדרים עדרים ולתלות עליו כל שלמי הגבורים
 וקראתי את שם חבורי הלזה הכולל כל השלשה חלקים הנ"ל בית ישראל,
 כדי להיות שם חמיו ז"ל הנדיב נקרא עליו ועל הטוב יזכר שמו כי הוא
 הממציא אותי לכל זה ע"י בית המדרש שבנה לי והספקתו שהספיק להלומדים
 כנ"ל זה עשרים וחמשה שעסקתי בחבורי זה נוסף על כל הטובות שעשה
 לכלל ישראל בבנין כמה בתי כנסיות בקהלות שהיו שמה מימיו, וכמה ס"ת
 וכלי הקדש שנתן לכתוב ולתקן והקדישן, והשיא כמה וכמה בתולות קרובות
 ורחוקות, והפריז בנדוניתו, וידו היתה רוחה, וביתו היתה פתוחה לעניים
 וללומדי תורה, וגם עשה כים גדול לעניי ארץ ישראל, עולמים זכותו יעמוד
 לו ולזרעו לדורות". הכית הזה אשר הי' ברחוב היהודים והיו קוראים אותו
 בית הגאון הסמ"ע נשרף בשנת תקצ"ו בתבערה הגדולה, אשר היתה פה.
 בדבר בתו אשת הגאון הסמ"ע ע"י מה שהביא הגיט היר"א בשם הגדולים
 אות ו' סי' 7. ועל מצבת הגאון הסמ"ע חרות שהי' "חתן הראש הנדיב
 המנהיג הרב ר' ישראל אידלש ז"ל".

(שד) ה"ר ישראל אליעזר ב"ר משה אברהם גרויפיץ. דיין מצוין וראב"ד
 דפה, נפטר כ"ט שבט

שע"ט ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ב סי' ל"י) וחרות עליה:

אבן גנף וצור מכשול ומוקש, כי הנה הי' השמיע קול מגיד ומשמיע שבר על
 שבר נקרא קרא, אשר צוה צור לצור צור צורה כיום עברה וצרה, יום כ"ט שבט
 שע"ט לפ"ק, נערר מאתנו פארנו ויפנו, הרב הגדול בתורה, מנורה המהורה כלי

חמדת ישראל, הדין המצוין וריש ב"ד מו"ה ישראל אלעזר בהגאון מ"ה משה
אברהם גרויפין, הוא ה' עושה משפט וצדקה והורה לעדת ה' חוקים ישרים
ומשפטים והרביץ תורה בישראל והעמידן והדריכן כיראת ה' והעמיד תלמידים
רבים, בזכות זה תנצב"ה:

ובעל מצב"ק רשם שם „נזכר בפנקס” ואני לא מצאתיו בפנקס, רק לעיל
באות א' סי' מ' הבאתי את ה"ר אהרן קלונימוס ב"ר משה אברהם המכונה
קלמן גרויפין ואין ספק שהוא ה' אחיו.

ה"ר ישראל איסר ב"ר שמחה בונם. אבי"ד דק"ק אפטא וריש מתיבתא
פה ויש לו תשובה בשו"ת ב"ח

החדשות סי' כ"ה ובשו"ת גאוני בתראי סי' ל"ט וחתום שם „ישראל איסר
בהגאון מו" שמחה בונם מקראקא חותם פה אפטא” והי' תלמידו של הגאון
הב"ח. ועי' אות ש' סי' תקמ"ג מה שהבאתי מכבוד אביו. נוסח מצבתו
נעתק במצב"ק (ח"ג סי' כ"ו):

נשמן נרתק התורה, ארו שבחבורה, צנצנת המן, פאר הזמן, רוענו רועה ישראל,
הרב הגאון האלוף, נגורה הטהורה, באספקריא המאירה, חריף ובקי בחדרי תורה,
החכם המופלג, מו"ה ישראל איסר בהגאון מו"ה שמחה בונם, ריש מתיבתא ודיין
הגדול דפה, הרביץ תורה בישראל ולמד עם תלמידים שיעורים כסדרן והעמיד
בפלפול והיה סיני ועוקר הרים וצלל כמים אדירים והעלה מרגליו, ועשה משפט
וצדקה וגמ"ח והעמיד תלמידים רבים אשר שמו מימיו ממקור מים חיים, בזכות
זה תנצב"ה. נפטר ביום ב' דחג הסוכות ת"ה לפ"ק:

שלו) ה"ר ישראל ב"ר יצחק אפרים ליב מלר. דיין דפה, חתום בפנקס דף
ט' על העתק פסק דין משנת
תפ"ח בצריף הגאון ה"ר יעקב קאפיל ב"ר אשר (עי' אות י' סי' ר"מ).

שלו) ה"ר ישראל ב"ר משה חריה. מצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א I סי' מ"ט
וח"א 2 סי' צ') וחרות עליה:

(כר"ש הו"לכה) הגאון מוה"ר ישראל בהגאון מו"ה משה חריף וצל"ה, עלה
לשמים בשנת שם שם ש'מ"ז, יום ה' כ"ג אב למנחם,
(כו"לכה) אבכה לעיני בני ישראל, פלגי מים תרד עיני, על שכר בת עמי בית
ישראל, קינה הגה והי על יום התוכחה לשבטו ישראל, אוי לנו כי נלקח ארון
האלהים ונפל שר בישראל, הוי רוחי נשברה על נפש הטהורה גאון ישראל,
חריף המופלג בדורו ממנו נשק בו קהל ישראל, גבאי צדקה חסיד גדול שר
התורה מחוקק ישראל, תנצב"ה:

שלה) ה"ר ישראל בר"ד מר"ב. אחד מו" טובי העיר, חתום בפנקס דף
139 על פסק דין בגדון חזקת מבוא אחד
משנת תצ"ז (עי' הוספה י"ז).

שלט) ה"ר ישראל ב"ר נפתלי הירץ אשכנזי. אביו הגאון ה"ר נפתלי הירץ
הי' אבי"ד ור"מ פה והי' ממלא
מקום חותנו הגאון ה"ר משה חריף (עי' אות ג' סי' תמ"ח) ובנו ה"ר ישראל
אשכנזי היה חתן הגאון מו"ה ברוך כהנא שהי' אבי"ד בק"ק פיורדא ונתקבל
אח"כ לאבי"ד בק"ק הורדא, ונדפסו גם ממנו קצת חדושי תורה בס' עיר
דוד (דף ס"ח ע"ב) אשר הם דברי הגאון מוה"ר פתחי לידא אשר ערב
בתוך דברי אביו הגאון ה"ר דוד לידא.

שמו) ה"ר ישראל ב"ר יהודה ליב רייס. מנהיג בלבוב חוץ לעיר, התום
בפנקס דף 111 בנדון עזבון לצורך
הקהל בשנת תק"ל.

ל.

שמו) ה"ר לוי ב"ר יעקב קיקיניש. אב"ד ור"ט פה, הובא במצב"ק (ח"ג סי' א'
וה"ד דף ב' ע"ב) ושם נעתק נוסח המצבה:

אראלים אחיו בארון הקדש, נצחו אראלים את המצוקים ונלקח מאתנו נור ראשנו,
עטרת ישראל, האלוף הגאון עין הגולה, מו"ה לוי בהגאון מו"ה יעקב קיקיניש,
מגזע יונה הנבוא, אב"ד וריש מתיבתא דפה, אוי נא כי אבדנו אבדת הצדיק,
אשר עשה משפט וצדקה בישראל והרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים רבים,
וי להאי שופרא דכלי בארעא, בזכות זה תנצב"ה. נפטר ביום א' דחג הפסח
רס"ג לפ"ק:

ובדרכו של בעל מצב"ק להוסיף תמיד תיאורים, הוסיף גם כאן וכתב „נוסחת
מצבת הגאון הגדול פאר דורו מוהר"ר לוי רופא אב"ד ור"ט דק"ק לבוב”
והביא כי שמע מהגאון הגדול מוהר"ר יוסף שאול נ"ז זצ"ל שהגאון מהר"ל רופא
הוא אשר הגאון בעל עטרת זקנים מהר"ם אויערבאך אב"ד דק"ק קראטאשין
מביא שהוא נכד להגאון הגדול מהר"ל רופא ז"ל אך שם נזכר שהוא אב"ד ק"ק
ווינא. ובמכתבו בח"ד בראש המחברת חזר מזה הגאון ה"ר יוסף שאול
ז"ל וכתב: המו"ל את מצב"ק כאשר קרא במצבה אמר לי כי נרשם פה הגאון
מוהר"ר ליב רופא ואני אמרתי בחפזי כי זהו זקנו של הגאון בעל עטרת
זקנים, אמנם כעת ראיתי אשר היה שמו הגאון מוהר"ר לוי וע"כ מצוה לחקן
זאת כי העט"ז כתב שזקנו היה שמו מוהר"ר ליב רופא. ובעל מצב"ק בח"ג
שם כאשר הביא את דברי הגאון הנ"ל כתב אולי בסוף ימיו ה" אב"ד בק"ק
ויוען ואם כי לא נזכר במצבה שה" אב"ד בוויען בעבור כי לפעמים נזכר
רק המקום אשר נפטר שם וגם לא יפלא על בעל עטרת זקנים על שמכנהו
רק בשם אב"ד בווינא ולא בעיר לבוב כי מיום שמת הגאון מהר"ל רופא
על זמנו של בעל עט"ז עבר יותר כן מאה ועשרים ונשכח ממנו שה" אב"ד
בלבוב. אולם נעלם ממנו כי זה אשר נפטר בלבוב ה" שמו ר' לוי ולא
נזכר כלל במצבה התואר „רופא” והאב"ד בוויען ה" שמו ר' יהודה ליב רופא
ונפטר בוויען והי עוד בשנת שצ"ג (ע"י עטרת זקנים ה' תענית סי' תקע"ב)
ואחרי מות הגאון ה"ר יהודה ליב רופא שרת בקדש ג"כ בתור אב"ד בוויען
נכדו ה"ר מנחם מנדל אויערבאך בשנת שצ"ו, לכן הם שני אנשים נפרדים.
ועתה בא לידו סי' „כלילת יופ” וראיתי בדף ל"ח בהערה שהשיג ג"כ בצדק
על בעל מצב"ק שהרכיב שני אנשים רחוקים זה מזה לעשות מהם איש אחד.
שמו) ה"ר ליב ראש מדינת. בנו היה הגאון מוהר"ר זכרי' מנדל מפאדהייץ
אשר נפטר בפראנקפורט דאדר ושם נמצאה

מצבתו וחרות עליה:

פ"ט בנן של קדושים, מגזע רש"י ותוס' ומהרש"ל והרמ"א בעל המפה, הרב הגדול
ומקובל האלוה מו"ה זכרי' מנדל מפאדהייץ בהרב מו"ה ליב ראש מדינה

דק"ק לבוב והגליל שהי' מגיד מישרים פה אצל החברה קדושה תלמוד תורה, ולא מש מאהלה של תורה והעמיד תלמידים הרבה בנעריו ובזקניו, בעל מהבר מנורת זכריה, וזכריה משלם, וזכרי' המבין, ועוד הניח אחריו מכתבים רבים למען יפוצו מעינותיו חוצה. נפטר ונקבר בשם טוב ביום ג' ערב חנוכה תקנ"ב לפ"ק:

ובספרו זכריה משלם (פפד"א תקל"ח) כתוב על השער, חבור נפלא שחבר ר' זכריה מענדל מק"ק בוטשאטש בן הרב המופלג הנגיד המפורסם הריף ומקשה ומפלפל כמוהר"ר אריה ליב מבוטשאטש שהיה מנהיג המדינה בגליל לבוב וכל מדינות השייכים להגליל והיה נקרא בפי כל ר' ליבוש ראש מדינה. ובהדושו שם לקדושי' (דף ס"ג ע"ב) מביא חדושים בשם אביו וכן בס' מנורת זכרי' הביא ג"כ בהרב המופלג כו' מוהר"ר אריה ליב מבוטשאטש שהיה מנהיג המדינה בגליל לבוב והיה נקרא ר' ליבוש ראש מדינה כו'. בתו היתה אשת הגאון ה"ר בעריש אבד"ק פארהייץ, בן הגאון בעל פני יהושע.

מ.

שמו"ג ה"ר מאיר ב"ר גדלי' (מהר"ם לובלין), תולדתו נמצאת בס' עיר הצדק סי' ז' באריכות ופה אביא בקצרה. נולד בשנת ה"א שי"ח, והותנו הי' הגאון מוהר"ר יצחק שפירא הכהן אב"ד ורי"מ בקראקא (עי' אדותיו עיר הצדק סי' ג') וממנו שאב רובי תורתיו וחתם עצמו "הק' מאיר בן מוהר"ר גדליה חתן המלך הגאון מהרי"ץ ז"ל" והגאון מהר"י שפירא נפטר ט"ז אלול בשנת שמ"ב והגאון מהר"ם לובלין חתנו נתקבל לאב"ד בקראקא בשנת שמ"ו. מגדולי תלמידיו הוא הגאון מוהר"ר יהושע בעל מגיני שלמה אשר הי' אח"כ אב"ד בקראקא, גם הגאון מוהר"ר אברהם בהגאון בעל שו"ת משאת בנימין. בנו המה הגאונים מוהר"ר גדלי' אב"ד דק"ק לובלין, הובא בהקדמה לספר אביו ז"ל, והשני מוהר"ר יצחק המוציא לאור והכותב הקדמה בראש תשובת אביו, וחתנו הי' הגאון מוהר"ר יוסף ז"ל, אב"ד דק"ק לבוב בחו"ל ומנוחתו כבוד פה (עי' אות י' סי' רכ"ד), וחתנו השני הי' הגאון מו"ה מרדכי ז"ל אבד"ק בערוזאן בע"ס צאן קדשים (כש"כ בהקדמת סי' שער עזרה על אה"ע), גם ה"ר אליעזר ליפמאן סג"ל הי' חתנו והובא בתשובותיו סי' י"ד י"ט כ' ס"ב קט"ז קל"ד קל"ט ק"מ. שנים אחדות לפני שנת שני"ט ירד מכסאו וילך לשבת על כסא הרבנות בעירנו עיר לבוב, הזכיר פעמים רבות בתשובותיו כי היה אב"ד דפה (עי' סי' פ"ט קי"ט קכ"ח) והיה פה עד שנת שע"ג (עי' סי' קכ"ט) וסבת עזבו את העיר לבוב ויסע לעיר לובלין מובא במצב"ק (שהבאתי באות א' סי' י"ב) שהגאון מוהר"ר אברהם שרענציל בעל איתן האזרחי עשה משתה לחתונת בנו ויקרא גם להגאון מהר"ם לובלין אל המשתה, וכאשר שב הגאון מהר"ם ללכת לביתו, הלך הגאון בעל איתן האזרחי לשלחו, אולם מהר"ם לא ראהו עד שהגיע לבית מעונו וכו' ותגד לו אשתו ותאמר מדוע זה לא תראה מי הולך אחר"ך לכבודך? ויאמר הגאון מהר"ם, ולמה לא הלך גם טורו הרב הסמ"ע ללותי? הכי זה לאי כבוד יהי' לו? כשמוע ר' אברהם את הדברים האלה חרה אפו מאד על חלול כבוד טורו, ואחרי אשר עברו שבעת ימי המשתה קרא

אסיפה גדולה ויקרא לכל ראשי העדה, גם שלה לקרוא לראשי ועד ארבע הארצות וישתדל בכל עז להעביר את הגאון מהר"ם מעל כסאו, עד אשר הוציא את מחשבת נקמתו לפעולת אדם בעזרת בעלי פקודת העיר, והפקודה יצאה מאת ממשלת העיר על הגאון מהר"ם לרדת מכסאו ולעזוב העיר. בעת ההיא דרשה עדת לובלין אחריו להושיבו על כסא הרבנות וימהר לנסוע שמה ויהי לה לאבי"ד ונסע שמה אחרי שנת שע"ג בהיות לו המשים וחמש שנה לימי חייו ועד שנת שע"ג הי' עדיין אבי"ד ור"מ פה כמבואר בתשובותיו סי' קכ"ה ובשנת שע"ו בעוד לא מלאו לו ששים שנה השלים שנות חייו ונפטר יום ד' ט"ז אייר שנת שע"ו בעיר לובלין. ספריו הנודעים לנו הלא המה: מאיר עיני חכמים חדושים על שיטות הש"ס, גם מנהיר עיני חכמים הנקרא שו"ת מהר"ם מלובלין ועוד נשארו מספריו בכתובים. אשתו הרבנית מרת אסתר בת הגי"מ יצחק הכהן שפירא נפטרה בקראקא י' טבת שס"ד, ואשתו השניה היתה בת הגאון מוהר"ר פנחס הכהן האבי"ד דק"ק פולדא וקרעמויר שהי' בן הגאון מוהר"ר נפתלי הכהן האבי"ד לובלין (תולדות אנשי שם דף ט"ז ע"ב סי' ט"ז).

שמד) ה"ר מאיר ב"ר נפתלי הירץ. ריש מתיבתא פה וגם אביו היה ריש מתיבתא פה והוציא לאור פי' על מדרש רבה (עי' אות נ' סי' תמ"ה). נפטר כ' טבת שפ"ט ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א 2 סי' קי"ב) וחרות עליה:

מאיר כהילל בן שחר איך אופל בא השמש בצהרים יגע בתורה כארו וכלבוא ובמצות בלי חוץ וטפל, עבד ה' והבל על האי שופרא דבלי בארעא, ה"ה הרב הגאון המופלג בחסידות ובנסתר לו עשר ידות מופת הדור, מורנו ורבינו מו"ה מאיר ריש מתיבתא דפה לבוב בהגאון מו"ה נפתלי הירץ הנקרא הירצקי שהי' ג"כ ריש מתיבתא דפה לבוב הנקרא לעמבערג, הרבין תורה בישראל והעמיד תלמידים גדולי ישראל אשר שאבו ממי באר תורתו, תהי נשמתו צרורה בצדור החיים אמן. נפטר ביום ב' טבת שפ"ט לפ"ק:

שמ"ה) ה"ר מאיר ב"ר יוסף. אבי"ד ור"מ פה ובשו"ת איתן האזרחי סי' כ' מובאה תשובה ממנו אשר כתב אל הגאון בעל איתן האזרחי וחתום „מנאי אוה"נ בלב ונפש הצעיר מאיר". וכן בסי' כ"ב רשום: שו"ת מה שכתב הרב הזקן אבי"ד כמוהר"ר מאיר באבי"ד כמוהר"ר יוסף אבי"ד דק"ק לבוב וחתמו שם הדיינים ביום ה' י"ה אב ת"ח „נאם יעקב בלאאמי" הגאון מוהר"ר יוסף, נאם יעקב [ב"ר] אברהם אשכנזי מבית קאצי-נאלנבוגין יהודה ליווא סג"ל עפשטיין בלאאמיר מוהר"ר יעקב, אברהם בלא"א מוהר"ר יעקב". ויש לו הסכמה בסי' ילקוט שמעוני עם הגאון ר"ר העשיל שנדפס בשנת ת"ח והובא בשו"ת מהר"ם מלובלין סי' כ"ה וסי' ק"א וכן בפני יהושע ח"ב סי' ס"ג. והגאון בעל איתן האזרחי הספידו וז"ל שם בפ' אמור: דרשתי בהספד הגאון מו"ה מאיר ז"ל אבי"ד ור"מ דק"ק לבוב וק"ק לובלין וק"ק לודמיר וק"ק אסטרא. ולא נודע לי כי שרת בקודש בעיר לובלין לודמיר ואסטרא ואולי היא טעות. וכן הספידו הגאון בעל תפארת ישראל ונמצא בכ"י (עי' במכה"ע המגיד שנה י"ד גליון נ'). וראיתי במצב"ק

(ח"ג סי' ט"ז וח"ד דף ק"ע ע"א) שהעתיק נוסח המצבה שנפטר ב' דר"ה שצ"ח ואין ספק שהוא ה"ר מאיר ב"ר יוסף שלפנינו רק לא העתיק לנכון את פרט השנה וזה נוסח המצבה:

מאיר בהילל בן שחר, איך אופל בא השמש בצהריום, נפלה עמרת ישראל, אראלים אחוז בארון הקדש ונגנו אור המאיר לארץ ולדרים, איש חי רב פעלים מקבציאל, ראש גולת אריאל, רוענו רועה ישראל, ה"ה הגאון הגדול מו"ה מאיר במוה"ר יוסף, אב בי דינא וריש מתיבתא דפה לבוב, אי חסיד אי עניו מתלמידיו של הלל, חכמה וישיבה הרבה והעמיד תלמידים רבים וחבר חבורים רבים והדש חדושים רבים בגפ"ת ובפוסקים ועשה משפט וצדקה, בזכות זה תנצב"ה. נפטר ביום ב' דר"ה שצ"ח לפ"ק:

שמו) ה"ר מאיר ב"ר אברהם איש מבית לוי מלבוב. גאון מפורסם וראש ב"ד ומ"צ פה, נמצאה

חתימת ידו בפנקס דף 11 על שטר מכירה בשנת שצ"ט ביחד עם הגאון ר' יוסף בה"ר מאיר, בדף 35 על קיום עדי שטר מכירה, בדף 24 על שטר מכירה משנת ת' ביחד עם ה"ר מתת' בן ה"ר סיני ושם קימו הדיינים את הכתב והתמו ה"ר מרדכי ר' הירש, ה"ר זאנוויל אשכנזי וה"ר יעקב מבית א"ש. נפטר ב' כסלו ת"ג ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ב סי' י"ז) וחרות עליה:

אראלים אחוז בארון ונלקח מאתנו רוענו ישראל אשר הרביץ תורה בישראל, הוא הגאון האלוף מגורו הטהורה הדיין המצוין וריש מתיבתא מו"ה מאיר בהגאון מו"ה אברהם איש מבית לוי, עבד עבודתו עבודה והנהיג בני קהלתנו בחכמה ובתבונה וביראת ה' ונהג נשיאותו ברמה והיה מגדולי הוראה והורה בישראל הוקים טובים וישרים, והעמיד תלמידים רבים גדולי הדור, לכן בזכות זה תנצב"ה. נפטר ביום ב' כסלו ת"ג:

שמו) ה"ר מאיר ב"ר אברהם ז"ק, אב"ד ור"מ בתוך העיר ובזמן שהוא הי' הגאון ה"ר יוסף במוהר"ר אליקים געץ

אב"ד בחוץ לעיר. ה"ר מאיר הנ"ל היה אחד מגאוני דורו ונמצאה תשובה ממנו בשו"ת איתן האזרחי מהר"א שרענציל ז"ל סי' כ"ג והיא משנת ת"ט וחתום „הצעיר מאיר בלא"א מוהר"ר אברהם ז"ל" וכן בס' מ"ה נמצאה תשובה ממנו וחתום „הצעיר מאיר בא"א אברהם זצ"ל ז"ק" והיא תשובה על שאלה משנת ת"ח מאת הרב ר' דוד במהר"י סג"ל אשכנזי אב"ד דק"ק מאניסטערזיסק ועי' בס' טיב גיטין שמות אנשים באות ש' סק"ד ושמות הנשים אות ו' סק"א ואות ל' סק"א והגאון בעל מגיני שלמה בקש ממנו להסכים עמו בשריותא דעגונה בחברת גאוני הועד דארבע ארצות (ביריד לובלין בשנת שצ"ט) ה"ר משה ר' מענדלש האבד"ק פוזנץ ובעל תוי"ט (ראה שו"ת פני יהושע ח"ב סי' ס"ג). ובס' נחלת יעקב (אמסטרדם ת"י"ב) נמצאה הסכמתו וכתוב עליה: „הסכמת הגאון הגדול הישיש המופלג בכל חכמות וחסידות אב"ד ור"מ בק"ק לבוב בתוך העיר" וחתום „נאם מאיר בלא"א אברהם ז"ק" וכן נמצאה שם הסכמת הגאון ה"ר יוסף ב"ר אליקים געץ אב"ד דחוץ לעיר, וכן בס' אהבת השם (לובלין ת"ה) נמצאה הסכמתו ביריד יערסלאב מן כ"ה מנחם שצ"ט ביחד עם בעל מגיני שלמה, וכן בס' מגיד מישרים בא בהסכמה משנת ת"ה, בס' אילנא דחי מה"ר גרשון תנחום ר"מ

ומו"צ בק"ק מינסק מתיחס עד הגאון ר' מאיר ז"ק אבד"ק לבוב, בס' אהל יוסף לה"ר יוסף יוסקא אבד"ק פאדקאמין (אלעקסנין תקכ"ז) מתיחס כסדר מאביו עד הגאון ה"ר מאיר ז"ק אב"ד דק"ק לבוב והגליל, וכן בס' הלכה אדם מישראל (זאלקווא תצ"ט) מתיחס אל הגאון הנ"ל בסדר ישר. בניו הנודעים היו גדולי הדור ה"ר אברהם ז"ק (ע"י אות א' סי' ז'), ה"ר שמואל שמעלקי (ע"י אות ש' סי' תקל"ד) וה"ר מרדכי, וראיתי בשם הגדולים החדש אות מ' סי' ע"ט שהביא כי חתן הגאון ה"ר מענדל מרגליות אבד"ק פרעמיסלא ה"י הגאון ה"ר מרדכי אבד"ק בערוזאן בהגאון מוהר"ר מאיר אבד"ק לבוב והגליל ועל זה כתב: וא"א לי לברר אם הוא הגאון מוהר"ר מאיר ז"ק אבד"ק לבוב, ולי לא נודע המקור כי ה"ר מרדכי אבד"ק בערוזאן ה"י חתן ה"ר מענדל מרגליות גם הגאון ר' מרדכי אבד"ק בערוזאן שמו של אביו ה"י ר' נתן (ע"י אות מ' סי' שס"ז) ואולי מה שהביא בעל מצבת קד"ש מצבת ה"ר מרדכי ב"ר נתן ורשם בראשה שהיא מצבת ה"ר מרדכי אבד"ק בערוזאן היא בטעות והאב"ד מבערוזאן ה"י בן ר' מאיר ז"ק והמקור לזה מצאתי בתשובת מים חיים להג"מ חיים הכהן רפאפורט האבד"ק אסטרא בקונטרס אוצרות חיים סי' כ"ב, גם מה שכתב שם בעל שם הגדולים החדש הגאון מוהר"ר מאיר ז"ק זקנו של הגאון מוהר"ר אברהם אבלי מלודמיר וכופל דבריו באות א' סי' ז' ובאות ב' סי' ה' וכתב "ה"ר בונם בן הגאון ה"ר אברהם אבלי מלודמיר ב"ר בונם בהגאון מוהר"ר מאיר ז"ק אבד"ק לבוב", וכן הביא באות י' סי' רצ"ב ולא הראה המקור מאין הוציא הדבר הזה ולא מצאתי שה"י לו בן בשם ר' בונם, וידידי הה"ג מוהר"ר יוסף לעוונישטיין כתב אלי כי ה"י לו בן ושמו ה"ר יהושע אהרן, וכן בן ושמו ה"ר משה גם ה"ר אברהם שנולד אחריו מות אחיו הבכור הנ"ל ונקרא שמו עליו להקים שמו בישראל והביא וכן כתוב בס' ענף עץ אבות כתב יד וכן היא בתשובת מים חיים בקונטרס אוצרות חיים סי' כ"ב, וראיתי בקונטרס אוצרות חיים להגאון ר' חיים כהן ר"פ מאסטרא שהביא וז"ל: הגאון ר' מאיר ז"ק אב"ד ומו"צ דק"ק לבוב היו לו שבעה בנים המאירים לארץ ולדרים וזכר צדיקים לברכה ה"ה הגאונים מוהר"ר אברהם שה"י אב"ד בק"ק באר, והגאון מוהר"ר שמעלקא אבד"ק אסטרא והגאון מוהר"ר מרדכי והגאון מוהר"ר יהושע אהרן, והגאון מוהר"ר בונם הוא ה"ר שמחה בונם אב"ד הג"מ אבלי האבד"ק לאדמיר ויש לו הסכמה בס' לב אריה עה"ת, המה היו כלם תופשי ישיבות בקהלות גדולות ושנים מהם היו מנכבדי ארץ ה"ה כמוהר"ר משה ומוהר"ר אברהם שנולד אחר פטירת אחיו הגדול הנ"ל וה"י נקרא בשמו להקים שם אחיו בישראל, נעתק מהקדמת סי' ענף עץ אבות חברו נכד הגאון מוהר"ר מאיר ז"ק. ומה הביא בעל שה"ג החדש שה"י לו בן ושמו ר' בונם, גם הביא כי בת היתה לו שהיתה אשת הגאון מו"ה מאיר גינצבורג ז"ל האב"ד דמדינת רייסין בהג"מ יצחק אייזיק גינצבורג (ע"י בתולדות הרב זכרון למשה דפוס אדעססא), ואולי היא מרת פראדיל אשר היתה דירתה בק"ק קראקא ונפטרה בחיי אביה ביום ב' דרי"ה ת"י"ב, כמו שהביא הרב בעל כלילת יופי

מהפנקס מהח"ק דקראקא. ונפטר הגאון ה"ר מאיר ב' כסלו תי"ד ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א 1 סי' כ"ו וח"א 2 סי' מ"ז) וחרות עליה :
 הן אראלים צעקו חוצה על גודל הפרצה, ביום אשר הוקבע מאורה, הוא ד' כ' כסלו תי"ד ליצירה, נפלה ממנו נור ועטרה, שר הבירה, המאיר באספקלריא המאירה, אשר הרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים הרבה והדריכם בדרכי אל, איש חי רב פעלים מקבציאל, ראש גולת אריאל, מורנו ורבינו ע"ה פ"ה נר ישראל הוא הרב דפה ק"ק לבוב עיר ואם בישראל, המופלג בחכמה ובחסידות אליו היה נגלה כל רו וסודות, כדניאל איש המודות, ר"מ ואב"ד, הגאון מוהר"ר מאיר בה"ר אברהם, אשר נתבקש בישיבה לשמום זקן ושבע ימים ושקב לנו חיים צדקתו עימדת לבני כנים אשר פרש ידו לאביונים צדקתו בהררי אל, ובזכות זה תצנב"ה :

שמח) ה"ר מאיר ב"ר מנחם חזן הלוי. אחד מהקדושים, נהרג ח' אייר תכ"ד ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ב בהתחלתו וה"ד דף י' ע"ד סי' י"ד) וחרות עליה :

פה טמון הקדוש והטהור מו"ה מאיר בן מו"ה מנחם חזן הלוי, בעבור שנהרג כמיתה חמורה ומסר נפשו על קדושת השם ביום השבת ח' אייר תכ"ד תצנב"ה וה' ינקום נקמת דמו :

שמט) ה"ר מאיר כהן מקאליש. מנהיג ארבע ארצות, התום בפנקס דף 77 על שטר חזקה ביריד יעריסלב בשנת תמ"ז. (שנ) ה"ר מאיר ב"ר אריה ליב ראוור. אחד מראשי הקהל ומנהיגי לבוב דחול, התום בפנקס דף III על תביעת עיבון אחד שהונת לצורך עניי לבוב בשנת תק"ל.

שנא) ה"ר מאיר ב"ר שמואל תאומים. מגיד מישרים ודרשן פה. אביו היה בן הגאון מוהר"ר יאסקי תאומים, אב"ד ור"מ דק"ק קראקא ובנו היה הגאון מו"ה יוסף בעל פרי מגדים. חבר סי' רב פנינים" כולל ג' ספרים: א) "נופת צופים" ואח"ז סי' מאירת עינים שניהם חדושי גפ"ת כסדר התורה, ב) "תיבת גומא" לבנו ה"ר יוסף תאומים חדושים כנ"ל ובסופו השמטות לשני הספרים שלפני זה ובהקדמת הסי' כתב שחבר ג"כ סי' חלוקי דרב הכולל חדושי הלכות וסי' זמנים חדושים ודרושים לר"ה ויו"כ וג' רגלים ושמ"ע וספר המגיד על מוסר ואגדה, ג) "שושנת העמקים" כללי הש"ס ובשער הספר כתוב שחבר ג"כ סי' ברכת יוסף ואליהו רבא ונרפסו בזאלקווא שנת תק"י ובהקדמתו שם כתב שחבר אביו הנ"ל ספר עמק הלכה חדושים על כמה מסכתות ופוסקים וכן הביא בעל אוצה"ס אות ר' סי' 59. הגאון ה"ר מאיר הנ"ל הובא בס' זכרון כהונה, נפטר י"ט תמוז תקל"ג ובס' שה"ג החדש אות מ' סי' י"א טובא בטעות כי נפטר בשנת תקל"ה, ואחרי מותו ה' בנו ממלא מקומו פה. נוסח מצבתו נעתק במצב"ק (ח"א 2 סי' י"א) רק בטעות כתוב שם בן מו"ה יוסף תומים וצ"ל בן מוהר"ר שמואל בן מוהר"ר יוסף, ואלה דברי המצבה :

הלא תרעו כי שר וגדול נפל בישראל, מאיר עיני חכמים בהלפת, וי להאי שופרא דכלי בארעא, צנא מלא ספרא, תני ומתני, מגיד מישרים ומזכיר גדול תוכחה מנולה ואהבה מסותרת ורבים השיב מעון, ה"ה הרב הגאון המגיד ודרשן גדול בתורה החריף ובקי מוהר"ר מאיר ז"ל בן מו"ה יוסף תומים ז"ל, בעהמ"ח ספר ברכת יוסף ואליהו רבה, נפטר י"ט תמוז תקל"ג לפ"ק ובזכות זה תצנב"ה :

שנג) ה"ר (משה) מאיר ב"ר נחמן הכהן רפאפורט. פרנס ומנהיג פה, אחיו של הגאון ר' שמחה רפאפורט (עי' אות ש' סי' תקמ"ה) אביו של ה"ר חיים כהן ר"פ, ואדות ה"ר נחמן אביו עי' אות נ' סי' ת"מ. ה"ר מאיר הנ"ל מובא בס' זכר החיים לכן אחיו הג"מ חיים כהן ר"פ דרוש ו' ובפתח השער לס' ברוך מבנים אשר עה"ת. והיה חתן הגאון מוהר"ר שמואל שמעלקא האבד"ק אסטראה שהי' בן הגאון ה"ר מאיר ז"ק האב"ד דפה (עי' אות ש' סי' תקל"ד). בניו הנודעים לנו הם: א) הגאון ר' יצחק הכהן ר"פ אבד"ק אסטראה, מובא בפתח השער לס' ברוך מבנים אשר, ויש לו הסכמה בס' אוהל יעקב על אגדות. ב) הגאון מוהר"ר משה הכהן ר"פ האבד"ק טארנאפאל. ג) הגאון מ"ה ברוך אברהם הכהן ר"פ האבד"ק פיורדא, היראדנא ווילנא ויש לו תשובה בשו"ת שב יעקב האה"ע סי' א', שבות יעקב ח"ג סי' כ"ב והובא בס' אור נעלם סי' ל"ט נ"ב, לקוטי שושנים עה"ת, עטרת צבי (לה"ר צבי הירש מהאלבערשטאט דף נ"ז) פרדס רמונים ט"ע ל"ד, אדני פו, קול יהודה על מסכתות והספידו ביערת דבש ח"א דרוש י"ב ועי' עוד אודותיו בס' העורבים ובני יונה פרק י"א ובס' כלילת יופי ח"א דף ק"ב ע"ב בהערה. ד) הגאון מו"ה ישראל הכהן ר"פ האבד"ק ביחאווי ויש לו הסכמה על ס' כתר אהרן על ס' בחינות עולם. שנג) ה"ר מאיר ב"ר צבי הירש מרגליות. אביו הי' אב"ד ביאולוויץ והניח אחריו חבור על ש"ע יו"ד ונדפסו ממנו לקוטי תורה בסוף ספר מאיר נתיבים. ה"ר מאיר הנ"ל הי' אב"ד בגליל לבוב וכאשר העיר בצדק הה"ג מו"ה חיים נתן דעמביצר ז"ל בספרו כלילת יופי ח"א דף ל"ז, כי בזמן האחרון ראו פרנסי ומנהיגי ד' ארצות כי טוב להק' גליל לבוב לשנים, חלק אחד נשאר תחת ממשלת הרב דמתא לבוב ועל החלק השני היותר גדול נתמנה רב אב"ד מיוחד והיתה לו שם ממשלה בפני עצמו והיה נקרא בשם אב"ד דגליל לבוב. וגם הרב הגאון ה"ר מאיר מרגליות הי' אב"ד בגליל לבוב, ועוד בשנת תק"ב נמצא חתום "החונה בגליל לבוב" כמו שנראה בספרו מאיר נתיבים שאלה נ"ט והיא מן ט"ו שבט תק"ב התום פה ק"ק יאולוויץ החונה בגליל לבוב ובשאלה מ"ט היא מן ב' לימי הגבלה שנת תק"ה התום "הק' מאיר החונה בגליל לבוב" זאולי נתקבל לאב"ד ור"מ בשנת תקי"ד—תקט"ו. אחרי שנתקבל הגאון ר' יצחק לאנדא לאב"ד בק"ק קראקא נתקבל הוא במקומו והגאון הר"י לאנדא הי' חותם ג"כ החונה בגליל לבוב (עי' אות י' סי' רצ"ט) וכן תראה כי בספרו מאיר נתיבים חלק שני דף ל"ה ע"ד נמצא שבניו אשר סדרו את הספר לרפום הביאו דרוש שדרש בראש הקהלה ק"ק בראדי בעת שנתקבל לאב"ד ור"מ בגליל לבוב בשנת תקט"ו לפ"ק, ובעת אשר כהן פאר בלבוב נמצאו ממנו הסכמות (כאשר תראה להלן) משנת תקי"ד עד שנת תקל"ו מהם אשר בא בהסכמה ביתד עם הגאון ה"ר חיים כהן רפאפורט ועם הגאון בעל מרכבת המשנה, כי הגאון ה"ר שלמה בעל מרכבת המשנה ישב על כסא הרבנות בלבוב אחרי מות הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ בשנת תקל"א ויבס"ף ימיו נתקבל לאב"ד ור"מ בעיר אסטרא ברוסיא, ושם מנוחתו כבוד.

וכנראה מספרו מאיר נתיבים שאלה ל"ב (דף מ"ד ע"א) שבשנת תקמ"ב כבר ישב על כסאו בעיר אסטרא. ובעת ההיא אשר התנהג ברבנות שם לא נמצאה ממנו שום הסכמה, ועל שער הספר מאיר נתיבים כתוב: מנעוריו הרביץ תורה בישראל ונהג בנשיאות ר"מ ור"ג אב"ד הישראלי בגליל לבוב והמדינות יע"א ובעיר ואם בישראל ק"ק אסטרהא והגליל. ואלה ספריו: מאיר נתיבים ב' הלקים ה"א שו"ת וה"ב חדושי תורה ודרושים בסדר התורה (נדפס בפולנאה בשנת תקנ"א) אשר בניו הוציאו לאור עפ"י צוואת המהבר כמבואר בשער הספר, גם חבר ס' אור עולם על תרי"ג מצות (פולנאה תקנ"ה) וכן ס' סוד יכין וכו' עניני קבלה (נדפס ג"כ שם) ועוד חבר ספר דרך הטוב והישר על ארבע ש"ע ותוכן הדינים במליצות ורמזים (פולנאה תקנ"ט) גם תקן תקנות דנדפסות במכה"ע גן פרחים חוברת ג' ושם נכבדות מדובר לתולדות ב"י בעיר קיוב ברוסיא מאת ההה"ש ה"ר אברהם קופערניק ז"ל ומסופר כי בש"ת ה"א תקנ"ג (1794) כאשר יצא דבר מלכות להרשות לבני ישראל לחזור ולגור ולסחור בעיר קיוב נעשו בשנה ההיא תקנות בחברה קדישא ונכתבות בפנקס ישן. ונרשם שם בהערה "התקנות האלו תקן הרב בעל מאיר נתיבים זצ"ל אב"ד דק"ק לבוב" ובפנקס הזה מובאה תקנה חדשה משנת תקפ"ה וכתוב שם: "ואנשי פה בעת שנתישבו כאן עיר קיוב הנבחרים בעם עשו לעצמם חבורה קדישא כנהוג ופנקס בתקנות שתקן הרב מאיר נתיבים זצלה"ה אב"ד דק"ק לבוב הבייה" ולפלא שלא הזכירו כלל שהגאון הזה ה"ר מאיר מרגליות בעל מאיר נתיבים ה"י בסוף ימיו אב"ד בעיר אסטראה ברוסיא ושם מנוחתו כבוד.

וראיתי בפנקס הקהל אשר ת"י צד 18 נמצא פסק דין בגדון מקום בבהכ"נ מן כ"ב אלול תקל"ב ונמצאה שם התימת "הק' דוב בער בהגאון מוזאמושטש הפ"ק לבוב, ונאם אהרן ישכר בער סג"ל, ונאם יחיאל מיכל בריסקר, ונאם מנחם מענדל ב"ר נחמן ב"ץ ראפפורט", ובצדו התום הק' מאיר רק"ק לבוב והגליל יצ"ו ואין לברר אם כתוב אבדק"ק לבוב או ר"מ דק"ק לבוב, וברור שהיא התימת הגאון ה"ר מאיר בעל מאיר נתיבים והוא היה תלמיד מובהק של הבעש"ט כאשר כתב בספריו יכין וכו' (מובא בס' שלום על ישראל חלק א' מאת הר"א צווייפל על צד 40 והס' סוד יכין וכו' איננו כעת ת"י) וז"ל "יחשוב קודם הלמוד שמכין עצמו ללמוד לשמה בלי שום כוונה זרה כאשר הזהירו אותי מורי הגדולים בתורה ובחסידות ובראשם הרב החסיד מופת הדור מוהר"ר ישראל בעש"ט ז"ל כו' ומילדותי מיום שנתחברתי בדבקות אהבה עם מורי ידידי הרב החסיד מו"ה ישראל בעש"ט ז"ל ודעתי נאמנה שהיתה הנהגתו בקדושה ובטהרה ברוב חסידות ופרישות צדיק באמונתו יחיה דמטמרן גליין ליה". ובא בהסכמה על ס' שם אהרן (זאלקווא תקט"ו) והסכמתו היא משנת תקי"ד ביחד עם הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ, וכן בס' תפארת צבי (זאלקווא תקי"ט) מן טו"ב אלול תקי"ח ג"כ ביחד עם הנ"ל וחתום שם הק' מאיר החונה בגליל לבוב, ובס' מים עמוקים (זאלקווא תקי"כ) גם כן ביחד עם הנ"ל וחתום "הק' מאיר החונה בגליל לבוב" והוא מן כ"ה מנחם תקי"ט והמדפיסים רשמו "הסכמת הרב המאה"ג אב"ד

דק"ק טארניפאל, וכן בס' עטרת צבי (זאלקווא תקכ"ג) מן ר"ה אלול תקי"ט ג"כ ביחד עם הנ"ל וחתום „הק' מאיר החונה בגליל לבוב, וכן בס' גנת ורדים מן ג' אדר תקכ"ד והי' אז אב"ד בקאמארנא (סמוך ללבוב) וחתום „חונה בגליל לבוב“ והסכים ביחד עם הגאון הנ"ל ועם הגאון ה"ר אהרן איטינגא, וכן בס' ברכת דוד (זאלקווא תקכ"ו) גם ביחד עם הגאון ר' חיים כהן ר"פ ורשום שם הסכמת הרב הגאון המפורסם אב"ד ור"מ דגליל לבוב וחתום הק' מאיר החונה בגליל לבוב והיא מן ט' סיון תקכ"ה, וכן בס' מתנה אהרן הדושים (אלעקסניץ תקכ"ה) מן ט"ו מנחם תקכ"ו וחתום „הק' מאיר בא"א המאה"ג צבי הירש מרגליות זללה"ה החונה בגליל לבוב, וכן בס' כוכב יעקב (זאלקווא תקל"ד) ג"כ ביחד עם הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ מן ו' אייר תקל"א (ערך ב' חדשים לפני פטירתו של הגאון ר' חיים כהן הנ"ל כי נפטר י"ג תמוז תקל"א) וחתום הק' מאיר החונה בגליל לבוב, ובש"ת קרן אור ומראה כהן (זאלקווא תקל"ו) נמצאה הסכמתו מן ה' מטות תקל"ו וחתום „הק' מאיר החונה בגליל לבוב“ ובאה שם גם הסכמת הגאון בעל מרכבת המשנה וחתום „חונה פה ק"ק לבוב והגליל“ מן ו' אב תקל"ו ובס' הדושי ר' זאב הלוי (זאלקווא תקל"א) ורשום שם „הסכמת הגאון מו"ה מאיר הרב אב"ד דגליל לבוב“ ובספרו מאיר נתיבים סוף סי' ל' חתם עצמו „הק' מאיר בא"א מו"ה המאה"ג מו"ה צבי הירש מרגליות מהאראדענקא חונה בגליל לבוב“ ובסוף שאלה ל"ב חתום „הק' מאיר בהמאה"ג מו"ה צבי הירש זללה"ה מרגליות ח"פ אוסטראה והגליל ומצפה לגליל לבוב והמדינות יצ"ו, ויש לתקן שצ"ל ומצ"פ לגליל לבוב.

מתולדותיו ידענו כי היו לו ארבעה בנים ובת אחת. בנו הראשון הוא ה"ר יוסף נחמן האב"ד דק"ק פולנאה אבי הרב מו"ה חיים מאסטרא, הובא בשער חס' מאיר נתיבים. בנו השני הוא הגאון מו"ה בצלאל מרגליות אשר מלא מקום אביו באסטרא כמבואר בשער חס' הנ"ל ויש לו תשובה במאיר נתיבים סי' ו' והיא מן כ' סיון תקמ"א בהיותו אב"ד בוויהל, כן מובאה תשובה ממנו בס' ס"ה משנת תקל"ה, ויש לו הסכמה בס' אור פני משה עה"ת וח"מ (מעזעריטש תקס"ט ותק"ע) חושן משפט (אסטרא תקס"א) ובס' ערבי הכנויים בא בהסכמה ביחד עם אחיו הגאון ה"ר שאול מן יום א' אייר תקל"ה ובנו של הגאון ר' בצלאל ה"ר הגאון מו"ה נחמן והי' חתן הגאון ר' חיים כהן ר"פ, הובא בהקדמת מגלה עמוקות עה"ת להגאון מו"ה אפרים זלמן מרגליות ז"ל. בנו השלישי הוא הגאון מו"ה שאול מרגליות והי' אב"ד קאמארנא זבאריש ולובלין ובס' מאיר נתיבים סי' ה' מובאה תשובה לבנו ה"ר שאול אב"ד לובלין ובס' ל"ו נמצאה שאלה ממנו אל אביו בהיות הגאון ה"ר שאול אב"ד דק"ק זבאריש בשנת תקי"ב ותשובתו אליו. סי' ע"ח שאלה מבנו ה"ר שאול אל אביו ותשובתו אליו והי' אז ה"ר שאול אב"ד ור"מ בק"ק לובלין ואביו הי' אב"ד ור"מ דגליל לבוב ובס' ע"ט חתום בנו הק' שאול בא"א מו"ה הגאון מו"ה מאיר נ"י אב"ד דגליל לבוב החונה בק"ק קאמארנא ואנפי' והי' בשנת תקי"ח ומובא בס' גנת ורדים להפמי"ג כלל נ"ט ויש לו הסכמה בשו"ת גאוני בתראי מן כ"ב תמוז תקכ"ג וחתום „הק' שאול בן

אמ"ו הגאון אב"ד דגליל לבוב החונה פק"ק קאמארנא, וכן בשו"ת הר הכרמל מן שנת תקמ"ב חתום הק' שאול באמ"ו הגאון אב"ד דגליל לבוב החונה בלובלין והגליל וכן בס' מאיר נתיב ובס' עמודי כסף וחותם ג"כ כנ"ל וכן בס' כתר אהרן (זאלקווא) בא ג"כ בהסכמה ביהד עם הגאון מו"ה מרדכי זאב וכן בס' כלילת יופי (נאוודוואהר) מן כ"ג שבט תקמ"ב ועוד בא בהסכמה בס' עמודי כסף, שבט מישראל, ברכת דוד, שער המלך. והוא הי' אבי הגאון מו"ה צבי הירש האבד"ק לובלין והרביעי הוא הגאון מו"ה נפתלי מרדכי האבד"ק הרימלוב, אבי הרב מו"ה שמשון אריה הובא בשער ספר מאיר נתיבים. התנו הי' הגאון מו"ה נפתלי הירץ הכהן אבד"ק שאריגראד ומזכירו בספרו מאיר נתיבים שאלה פ"ח זו"ל: מתתני הרב הה"ג המפורסם בוצינא קדישא חסידא ופרישא התריף ובקי מו"ה נפתלי הירץ הכהן אב"ד ור"מ דק"ק שאריגראד. וגם את הי' לו אחד מגאוני הזמן ושמו היה ה"ר יצחק דוב בער אבד"ק יאוליוויץ וגליל פאדאל. ונמצא בספרו מאיר נתיבים דף י' ע"ד שאלה ותשובה מאתו וכן שאלה מ"ב ושאלה נ"ג נמצאה תשובה ממנו לאתו הגדול הנ"ל ובסוף הכפר הנ"ל נדפס קונטרס הדושים על מס' ברכות מכבוד אתו הנ"ל מספרו הגדול שהניה אחריו ברכה ס' באר יצחק. ובשנת תק"ט גזר הבישוף מיקולסקי שיאספו רבני ישראל ממדינת פולין לעיר לעמבערג לעמוד לוכוה עם ראשי הפראנקיסטים וארבעים איש נאספו ומן הארבעים נבחרו שלשה הגאון ה"ר הי"ם כהן רפאפורט והבעש"ט והרב ר' יצחק דוב בער אב"ד ביאולאוויץ כמוכא בכנסת ישראל צד 688. בספרו הנ"ל שאלה א' הביא כי הט"ז הי' דודו וקנו, בשאלה ה' הביא דבר חדש בשם דודו הגאון מו"ה אריה ליבוש ז"ל שהי' אב"ד בק"ק סטאניסלאב וכן בשאלה ל"ז הביא שאלה מדודו הנ"ל הגאון מו"ה אריה ליבוש ב"ר מרדכי אוורבאך אבד"ק סטאניסלאב, הגאון ה"ר מאיר מרגליות המחבר הי' בן אחותו וכן שאלה ס"ז פ"ג המה ממנו. גם נמצאה בספרו הנ"ל דף כ"ב ע"א תשובה למחותנו הגאון ה"ר צבי הירש אב"ד מפאדהייץ גם נמצא בספרו הנ"ל דף כ"ג ע"ד שאלה מהרב ר' דוד אבד"ק יאגילניצע בעה"מ ס' ברכת דוד גם בס"י ס"ג שאלה מן מחותנו ה"ר יצחק שור אבד"ק גוואדוויץ והוא השיב אליו וגם בס"י ט' נמצאה שאלה מהמגיד מו"ה זאב וואלף סג"ל מי"ד דק"ק טארנאפאל ותשובתו אליו ונתבקש בישיבה של מעלה בעיר אסטרא ושם הלכת מחוקק ספון ונמצאה בידי העתקת נוסח המצבה:

פ"ג הורם המצנפת ונפלה העטרה, כחודש השני בעשרה, שנת תק"ן לפ"ק, כבוד אדונינו מורנו ורבינו מאור הגולה, המפורסם מופת הדור הירף וורשן הגדול, בוצינא קדישא, איש אלהים עניו וסופר באמרו שפר הנית ברכה לדוד דורים, בעשות ספרים ספר אור תורה ושאר חבורים, כבוד רבינו מאיר בהגאון מו"ה צבי הירש זצ"ל מרגליות אב"ד ור"מ דגליל לבוב ופה ק"ק אוסטרה והגליל:

ואולי לא העתיק המעתיק כראוי וחרות ספר "אור עולם" כי על השער מספרו מאיר נתיבים כתוב ספר אור עולם הוא שם הכולל לחבורים אור שבעת הימים כו'.

שנד' ה"ר מאיר ב"ר שמואל שמעלקא הלוי איש הורוויץ. אבד"ק לעברטוב וקבע דירתו פה

והוא ה' אחי החכמים הגבירים הנכבדים מו"ה ישעי' לייב הורוויץ ז"ל ומו"ה ירחמיאל הורוויץ ז"ל, נפטר מ"ו אלול תר"א ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א 2 סי' קי"ז) וחרות עליה:

פה נטמן הרב הגאון הגדול המפורסם בתורתו ובוראתו הקודמת לחכמתו, ותיק ועושה חסד, נצר מטעני קדש, מוהר"ר מאיר הלוי זצלה"ה אבד"ק לעברטוב בהרב החריף המפורסם מוהר"ר שמואל שמעלקא הלוי זצ"ל בהגאון המפורסם מוהר"ר צבי הירש זצ"ל אבד"ק פער"מ בעהמ"ח ספר מונה לוי בהגאון האמתי רבשכב"ג איש האלהים מוהר"ר פינחס הלוי איש הורוויץ זצלה"ה בעהמ"ה ספר הפלאה וספר המקנה הנצב"ה. נלקח ארון האלהים ביום מ"ו אלול שנת תר"א לפ"ק:

תשובה ממנו הובאה בתשובות בית אפרים להגאון מהר"ז מרגליות ז"ל ונזכר בהסכמת הגאון הגדול מו"ה יוסף שאול נ"ז זצ"ל לשרות תפארת צבי האה"ע מהגאון ה"ר צבי הירש מהאמבורג.

(שנה) ה"ר מנחם ב"ר צבי כ"ן. דיין בק"ק וואניליוו ונמצאה התימת ידו בפנקס דף 107 על פסק דין בנדון חזקה משנת תל"ג.

(שנו) ה"ר מנחם מענדל ב"ר יחיאל מיכל ש"ן מלבוך. נמצאה התימתו בתנ"ך עם העתקה אשכנזית:

הוצאת יוסף עטיאש (אמסטרדם תמ"ז) בתוך הסכמות האלופים הקצינים מנהיגי ד' ארצות בעיר לובלין ביום ד' ה' אייר תל"ה וחתום שם "הצעיר מנחם שמו מענדל יכונה בא"א מו"ה יחיאל מיכל ש"ן (הוא ר"ת שיחיה נצה) מלבוך, ושם חתמו גם הגאון ה"ר צבי הירש ב"ר זכרי' אב"ד ור"מ דפה ובנו ה"ר יהושע העשיל ז"ל.

(שנו) ה"ר מנחם ב"ר יצחק. ריש מתיבתא ואחד מהקדושים שנהרגו בש"ק ח' אייר תכ"ד. מצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ב בתחלתו ובח"ד דף ט' ע"א סי' ב') וחרות עליה:

אל נקמות ה' הופיע ונקום נקמת דם עבדיך השפוך, נקמת מורנו ריש מתיבתא נ"ו, הרב הגאון הקדוש והטהור, מו"ה מנחם בן הרב מו"ה יצחק ז"ל, אשר קדש השם הגדול והנורא ומסר נפשו בעד קהל ישראל ונהרג במיתה חמורה וקשה בידי הפתחים אשר נקהלו ביום השבת קדש ח' אייר תכ"ד פה לבוב בחוץ לעיר, תהא נשמתו צרורה בצרור החיים וה' ינקום נקמת דמו במהרה וזכותו יעמוד לכל ישראל:

(שנה) ה"ר מנחם מאניש ב"ר יוסף. ראש ב"ד ומגיד מישרים ודרשן הגדול בבמה"ד דפה. נוסח מצבתו נעתק במצב"ק (ח"א 2 סי' ע"א) וחרות עליה:

אשא קינה בכנות יענה, ועיני דכל עלמא יורה דמענה, כי רחוק מנחם ממנו, פוס מומלל רבדין, דרשן ומוכיח גדול בכל עת ועונה, חכמה בחוץ תרונה, ה"ה הרב הגאון הגדול המופלא ומפורסם מו"ה מנחם מאניש במהר"ד יוסף מגיד מישרים ודרשן הגדול פה לבוב, הרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים רבים, זכותו יעמוד לנו הנצב"ה:

(שנה) ה"ר מנחם מענדל מנרף. חתום בפנקס דף 77 בתואר מנהיג ארבע ארצות על שטר חזקה ביריד יערסלאב בשנת תמ"ז.

שם) ה"ר מנחם מענדל. "הצעיר מנחם שמו מענדל יבונה". כן חתם את עצמו בפנקס צד 77 בשנת תמ"ז ביריד יערסלאב על שטר חזקה פעם אחת בתואר ראש מדינה דגליל לבוב ופעם שנית במקום הנ"ל בתואר ראש וראשון למנהיגי ד' ארצות.

שםא) ה"ר מנחם מענדל ב"ר אשר פאטיקר. נוסח מצבתו נעתק במצב"ק (ח"א 1 סי' מ' וה"א 2 סי' ס"ו)

וחרות עליה :

יום טובוכה ובכי על אל, כי רחק ממנו מנחם מאור הגולה, הרב הגאון הגדול המפורסם מוהר"ר מנחם מענדל פאטיקר בן הרב החסיד מוהר"ר אשר, אשר הרביץ תורה בישראל וחבר חבורים הרבה, הי' אב"ד ומ"ץ מבערוזין, נפטר בליל ד' ונטמן פה יום שגלוקו המאורות בג' טבת תע"ו לפ"ק, היה מנהיג הקהלה ואב"ד בהגליל ואצל ד' ארצות, ובזכות זה תנצב"ה :

שםב) ה"ר מנחם מנלי ב"ר ברוך הלוי. דיין פה, חבר ספר זרע ברוך הדושים על מסכתות (וואנובעק ת"צ) והמחבר

חותם א"ע "מנחם מנלי דיין דק"ק לבוב", כן חבר ס' עמק הלכה וטעם מן פשטים כסדר התורה ונפרד לשני ראשים : א) פשטים בעומקה של הלכה, ב) פשטים במלי דאגדתא (פפד"א תק"ה), ושם נמצאה הסכמת הגי' משה ב"ר אהרן ז"ל מלבוב פפד"א מן טו"ב אלול תצ"ה וכתב עליו שהוא מחותנו, והקדמת המחבר היא משנת תצ"ו וכנראה הי' אז בפפד, גם הביא בהקדמתו שחבר ס' עבודת הלוי על סדר קדשים, בספרו עמק הלכה דף הי' ע"ג הביא הדושים בשם הרב הגדול מו"ה נפתלי הירץ אשכנזי ז"ל אב"ד ורי"מ דק"ק לבוב והגליל יצ"ו אשר שמע ממנו וכדף י' ע"ב הביא קושיות בשם הרב המאור הגדול מו"ה משה חריף אב"ד דק"ק לבוב והגליל יצ"ו, ובפתח השער לספרו התיחס אחרי הגאון מו"ה יוסף כ"ץ מקראקא בעהמ"ה שארית יוסף ואחרי הגאון מו"ה יצחק שרענצילש ואחרי השר ר' שאול וואהל ובפנקס הקהל אשר ת"י צד 114 מובא כרוז בבית הכנסת על שטר חוב שנאבד על ל"ה אדומים מן ר"ח אב תק"ג והיה בכתב יד המנחה הרב מו"ה מנלי סג"ל בעל המחבר ספר זרע ברוך והבי"ד מבטלין את השטר חוב הזה והתום על הכרוז הגאון ה"ר חיים כהן רפאפורט מן כ"ו שבט תקכ"ד. וראיתי כתב על קנין בית מן י"ג סיון תק"א והתומים שם ה"ר אברהם סג"ל מטיסמיניץ וה"ר נתן נטע סג"ל בהרב ה"ה מוהר"י זלמן זצלה"ה מלבוב וה"ר מנחם מנלי ב"ר ברוך סג"ל ז"ל מלבוב ואה"כ קיים תוקף הכתב הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ מן כ"ו תשרי תק"ב ומזה נראה כי הם היו דיינים אצל הגאון ה"ר חיים כהן ז"ל. נפטר ז' סיון תק"ו ואלה הטורים החרותים על מצבתו כפי שהעתיק בעל מצב"ק (ח"א 2 סי' ק') :

ומנחם יצא מעבודת המלך מלכו של עולם לשנת תרדומים, הוא למנוחה ואותנו ביגון ואנחה, שאבד צדיק מן הארץ, ה"ה הרב הגדול החריף ובקי מוהר"ר מנחם מנלי כמוהר"ר ברוך הלוי במ"ח ספר זרע ברוך ועמק הלכה, תנצב"ה :

שםג) ה"ר מנחם מענדל ב"ר נחמן כ"ץ רפאפורט. דיין בבית דינו של הגאון ה"ר חיים כהן רפאפורט

ז"ל ונמצאה התימת ידו בפנקס צד 148 על פסק דין ממכירת קרקע מן כ"ו

מנחם תקכ"ב וחתמו שם הדיינים והגאון ר' חיים כהן קיים את הפס"ד, בדף 126 על עובון לטובת יתומים מן כ' סיון תקכ"ו וגם ש נמצאה חתימת הגאון הנ"ל, בדף 13 על מכירת מקום בבחכ"נ משנת תקל"ב ביחד עם הדיינים וחתימת הגאון ה"ר דוב בער בהגאון אבד"ק זאמושטש, בדף 86 על שטר הוב נאבד מן ד' אייר תקל"ג וג"כ עם הדיינים וחתימת הגאון הנ"ל, בדף 95 על פסק דין מן י' סיון תקל"ג, בדף 97 על בטול חתימה בשנת תקל"ג, בדף 134 על שבועת כתובה בשנת תקל"ג, בדף 114 על שטר הוב נאבד בשנת תקכ"ד, וחתום שם גם הגאון מנחם מאנים הלוי איש הורוויץ (עי' להלן סי' שס"ד), בדף 105 על פסק דין לשותפים בשנת תקל"ד, בדף 124 על נתינת תוקף לפשר בעלי דינים מן י"ד סיון שנת תקל"ד והגאון ר' חיים כהן ר"פ חתום תחלה ואח"כ הדיינים, גם בא בהסכמה על היתר גט מלכוב עם הגאון בעל מרכבת המשנה שנדפס בסוף שו"ת זכרון כהונה להג"מ יצחק אייזק מאסטרא.

ה"ר מנחם מאנים ב"ר יוקיל הלוי איש הורוויץ. רבי"ד ור"מ פה ונמצאה חתימת ידו בפנקס

הקהל דף 114 על הכרזת שטר הוב נאבד מן יום א' ז' אב שנת תקכ"ד ובתוך הכרוז כתוב "כ"ד הדיינים בצרוף כבוד הרב הגאון הגדול ריש מתיבתא דקהלתנו יצ"ו" והוא חתום ראשון הק' מנחם מאנים הלוי איש הורוויץ ואחריו חתום הק' יהואל מיכל ב"ר אריה ליב ברוסקר ואחריו חתום הק' משה במו"ה יוסף זלח"ה דיינא וספרא יצ"ו, הק' מנחם מענדל ב"ר נחמן כהן רפפורט וכן בדף 147 בנדון עובון מן יום ב' ט"ז מנחם תקכ"ד וחתום הק' מנחם מאנים הלוי איש הורוויץ ואחריו חתום הק' ישעי' ב"ר מרדכי קיקוניש (עי' אות י' סי' ש"ל) ובעל שם הגדולים החדש אות מ' סי' מ"ז הביאו שהי' אבד"ק זמיגראד. אביו הי' אבד"ק גלוגא וה"ר מנחם מאניש היה אחי הגאון מו"ה יצחק הלוי אבד"ק [בראדי גלוגא] אה"ו, וה"ר מנחם מאניש הי' גיסו של הגאון בעל נ"ב ובעת תבערת המחלוקת שהיתה בין הגאון מוהר"י אייבעשיטץ ובין הגאון ועב"ץ הוא עמד לימין צדקו של הגאון מוהר"י ז"ל והי' ג"כ ראש ישיבה בק"ק לכו"ב ונה נפשיה שנת תקכ"ה ושם באות א' סי' מ' מזכירו עוד הפעם בשם ר' מאנים לבר וסיים ונה נפשיה שנת תכ"ה ויש לתקן שצ"ל תקכ"ה.

הגאון ה"ר מנחם מאנים הנ"ל הובא בשו"ת מאיר נתיבים סי' ע"ד ובס' לוחות העדות ובתשובת גיסו הגאון מו"ה יחזקאל לנדא בנו"ב קמא חאה"ע סי' ל"ג, קול יהודה מ"ק דף ח', ויש לו הסכמה בס' יסוד האמונה משנת תקכ"א, ובס' מענה אליהו על ב"מ, עמוד העבודה מן ר"ח תמוז תקכ"א, הפארת ישראל, וידידי הרב הגאון מוהר"י לעוונישטיין אבי"ד בסעראצק העירני כי אביו היה נקרא ר' יעקב יוקל והי' אבי"ד בק"ק באליוחוב, בראדי, גלוגא, ונפטר בגלוגא י"ג אלול תקט"ו והובאו דבריו בס' לחמי תודה לנכדו הג"מ צבי הירש הלוי הורוויץ אבד"ק פפדי"מ דף רנ"ג ע"ב, עדות ביהוסף פ' בא יתרו, קהלת משה לקוטים, ויש לו הסכמה בס' אבן העזר משחת אהרן על ש"ס, מרכבת המשנה, עטרת שלמה עה"ת, תבנית

אות יוסף, ש"ם דפוס פפד"א תצ"ז (בגמרא סנהדרין) וכן בס' מעין חכמה מר' נח חיים צבי אבד"ק האמבורג מן כ"ה תמוז תקכ"א וחתום הק' מנחם מאנים הלוי איש הורוויץ. נוסח מצבתו נעתק במצב"ק (ה"א 1 סי' נ"ג וה"א 2 סי' צ"ד) והרות עליה:

יום מבוסה ומבוכה, איכה על איכה, כי רחק ממנו מנחם, שנפטר אדוננו מורנו ורבינו הגאון הגדול חסיד העניו המפורסם מוה"ר מנחם מאנים הלוי אב"ד ור"מ דקהלתנו בהגאון הגדול המפורסם מופת הדור מוה"ר יעקב יוקל איש הורוויץ, ביום ש"ק י"ט שבט תקכ"ה לפ"ק, תנצב"ה:

ואין כל ספק כי בעל מצב"ק הוסיף התואר "אב"ד" כי הי' רק ריש מתיבתא פה, גם טעה ברשימת יום מיתתו, כי י"ט שבט תקכ"ה לא הל בש"ק כ"א ביום א' ולע"ע אין בידי להכריע.

ה"ר מנחם מענדל אלמץ פ' הכולל. כן התום בפנקס דף 111 בתואר ראש ומנהיג ופרנס ראשון על

פסק דין משנת תק"ל בנדון תביעת הקהל מעוזבון אחד שהוגח לצורך עניי העיר. והגאון האב"ד דוב בער בהגאון אב"ד מזאמושטש והגאון ר' נחמן כהן רפאפורט קימו התתימות מהעתקה וכתבו "הועתק אות באות מגוף הכתב ובת"י רוזני נגידי מנהיגי הקהלה דחוץ לעיר" והובא בפנקס לזכרון. שמו"ה"ר מרדכי ב"ר דוד כ"ץ. ריש מתיבתא פה, והגאון בעל איתן האורחי הביא בספרו דף ט' ע"ג בענין אילנות מבית

החיים הישן וז"ל: "נוסף על זה הלכנו גם יחד עם האלוף המופלג הישיש כמ"ה מרדכי כ"ץ ואני הצעיר אתו כו", וכן מובא בשו"ת משאת בנימין בסו' צ"ה בתשובה שהשיב וז"ל: "מלכי ארץ ורוזנים אמיצי כח ורב אונים, עמודי גולה חכמים ונבונים, המה גאוני עולם מחותנים שני המאורות הגדולים האב"ד הישראלי פ"ה ר"מ מ"ה אברהם אשכנזי נרו והאלוף המופלג בחכמה ובוקנה מ"ה מרדכי כ"ץ נרו". בעל מצב"ק (בספרו ח"ג סי' ל"ה) וחד"ד דף קס"ה ע"ב) העתיק את נוסח מצבתו וחרות עליה:

ומרדכי יצא מלפני המלך מלכו של עולם, אראלים אחיו בארון הקודש ונלקח מאתנו חמדת ישראל, האלוף הגדול בתורה מנורה הטהורה עבד עבודתו תמה מוה"ר מרדכי כ"ץ במהור"ר דוד, עלה ונתעלה לריש מתיבתא דפה, ארו אשר בלבנון, חד מבעלי תריסין במשנה ובגמרא ובסברא ובפולא דאורייתא בהריפות ובקיאות, ירד וצלל בים התלמוד והעלה מרגליו וסנפיריו, זקן זה קנה חכמה יומם ולילה לא פסיק פומיה מגידסא, עם תלמידים וחברים, והחזיק ישיבתו הרמחה אשר הרביץ תורה והעמיד תלמידים רבים גדולים מישראל ועבד לה' בתדירה בתורה ובתפלה בכל רמ"ח אבריו, לכן בזכות זה תנצב"ה. הלך לעולמו וימת זקן ושבע ימים ר"ח ניסן שצ"א לפ"ק:

ה"ר מרדכי ב"ר נתן נטע הכהן. אב"ד ור"מ בק"ק בערוזאן וראש ישיבה פה והי' חבר להגאון ה"ר אברהם חיים שור בעל תורת חיים (עי' אות א' סי' ד') ועבד עמו ביחד בספר צאן קדשים (הגהות על סדר קדשים) ובהקדמת הספר שהוציא נכדו של בעל תורת חיים ה"ר חיים ב"ר עוזר אבד"ק הילדעסהיים שהיה חתן הגאון ה"ר יוסף מאיר אבד"ק הנובר והוא הוסיף נופך משלו והוציא הספר בוואנוביעק

בשנת תפ"ט הביא שמצא בכתב יד צאן קדשים מאבי זקנו שהביא ז"ל:
 אני וחברי הגאון המפורסם מו"ה מרדכי אשר הי' אב"ד בק"ק בערוזאן הסמוך
 לק"ק לבוב אספנו ושיבה אנשים גדולים ומופלגים חריפים ולמדנו אותם
 סדר קדשים עד גמירא ותקנו כל הקמשונים וכל הטעות שנמצא בסדר הזה
 גמרא רש"י ותוס' וגם איזה חדושים בארנו לזכות בו הרבים. והגאון
 ה"ר מרדכי הנ"ל הובא בשו"ת מהר"ם לובלין סי' קל"א וסי' קל"ז ומנוחתו
 כבוד פה. בנו הוא הגאון מו"ה נתן נטע כ"ץ האב"ד דק"ק אסטראה כש"כ
 בטיב גמין שי"א אות נ'. סק"י ז"ל שכן הי' התם הרב מו"ה נטע כהנא
 אב"ד דק"ק אוסטראה נתן נטע יכונה בן א"א מרנא ורבנא הגאון מו"ה משה
 מרדכי כהנא. נוסח מצבתו נעתק במצב"ק (ח"א 1 סי' ז, ח"א 2 סי' י"ח
 וח"ד סי' י"ח דף ע"א ע"א) וחרות עליה:

הגאון הגדול מו"ה מרדכי בן מוהר"ר נתן הכהן זצלה"ה.
 ויהי היום בכ"א תשרי שצ"א, טוב שם מ'ש"מן מו"ב לפ"ק, כגמר סליחה ומחילה
 סמוך להכנסת כלה, נתבקש רבי בישיבה של מעלה, הוא היה ירא את ה' מנעוריו
 ועד זקנה ושיבתו לא פסק רק עסק בגורסא, תורתו אומנתו מופלג בחסידותו
 וענותנותו, כל ימיו הרבין תורה בישראל בעוצם בינתו, והעמיד תלמידים רבים
 אשר מימיו שתו, והחזיק ישיבות גדולות, עד סוף ימיו אוהה נפשו לקבוע בית
 תלמוד בביתו, ועמוד לגו זכותו, אמן.
 (יועבר ששני חרות) פה טמון פועל ואומן, רועה נאמן, הוא איש האלקים, הגאון
 הגדול תפארת ישראל מו"ה משה מרדכי:

שפח) ה"ר מרדכי ב"ר צבי הירש. ראב"ד ומו"צ פה בחוץ לעיר, גאון מפורסם
 בדורו בזמן הגאון ה"ר אברהם שרענציל
 ז"ל והביאו בספרו איתן האזרחי סי' כ"ב על גביית עדות מן י"מ מנחם שנת
 ת"ח וחתום "מרדכי במו"ה הירש" וחתום ביחד עם ה"ר יהודה ליווא סג"ל
 עפשטיין ועם ה"ר אהרן ב"ר פנחס (ע"י בערכם), ועוד חתום שם כ"ד מנחם
 ת"ח מרדכי במו"ה צבי הירש, ונמצאה חתימת ידו בפנקס הקהל אשר ת"י
 דף 13 על מכירת מקום בבית"כ מן ד' סיון שצ"ג ביחד עם ה"ר יוחנן ב"ר
 דוד עשרים וארבע סג"ל ז"ל וחתום שם מרדכי בן לא"א מו"ה צבי הירש ז"ל
 וע"פ הרוב חתום "מרדכי ר' הירש". בפנקס דף 5 על קיום שטר חוב מן
 י"ג אדר שני שצ"ו חתום "נאם מרדכי ר' הירש" ואחריו חתום ה"ר משה ב"ר
 מרדכי אשכנזי. דף 7 מן כ"ז שבט שצ"ה על הכרות שטר חוב פרוע שנאבד.
 דף 8 משנת שצ"ט על רשות לבנות. דף 18 שנת ת"ז על מכירת בית. דף 20
 שנת ת"ז על מכירת קרקע ביחד עם ה"ר יעקב מבית קצינלינבוגין וה"ר זנוויל
 אשכנזי. דף 25 מן כ"ז אדר ראשון ת"ז ביחד עם ה"ר יעקב הנ"ל ועם ה"ר
 יצחק איש אוסטרייך. עוד שם מן כ"ה אייר ת"ח על שטר חוב נאבד ביחד
 עם ה"ר יעקב הנ"ל. דף 26 מן י"ג תמוז ת"ז על שטר מתנה וחתום מרדכי
 בן לא"א מו"ה צבי הירש זלה"ה ואחריו חתום ה"ר שמואל זנוויל בן ר' יודא
 זצ"ל אויערבאך. מצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ב סי' כ"ז) וחרות עליה:

ומרדכי יצא מלפני המלך, מלכו של עולם, ה"ה הרב הגדול החכם המופלג מו"ה
 מרדכי בחרב הגדול מוהר"ר צבי הירש אב"ד דפה חוץ לעיר, היה מלא וגדוש

בתורת ה' והעמיק בפלפול ומפרק שברים ועוקר חרים ועשה משפט וצדקה והרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים רבים, לכן בזכות זה תנצב"ה. נפטר ביום א' דהג הפסח שצ"ו לפ"ק :

ואין ספק כי טעה בעל מצביק בהעתקת פרט השנה.

שפט) ה"ר מרדכי ב"ר יוסף. ראש ב"ד פה תוך העיר. הוא היה אחי הגאון בעל מגיני שלמה, והובא בתשו' הבי"ה החדשות

סי' ה' ובתשובת מר אחיו ה"א הא"ח ססי' ח' וחיו"ד סי' י' י"א י"ב וחתומים סי' א' וב' ויש לו תשובה בשו"ת מר אחיו חיו"ד סי' י' ונתקבל לאבד"ק טאמאשוב ונהרג שם בגורת ת"ט.

שע) ה"ר מרדכי ב"ר אברהם. אביו ה' הגאון ה"ר אברהם כ"ץ רפאפורט שרענציל בעל איתן האזרחי (עי' אות א' סי'

י"ב) ובנו ה"ר מרדכי ה' אב"ד דק"ק סטעפאן ור"מ דק"ק לויצק והי' חתן הגאון מו"ה שמעון קלויף, כמובא בסדר היחס אשר בסוף ספר איתן האזרחי.

שעא) ה"ר מרדכי מודל ב"ר מנחם מענדל. דיין הגדול דפה וחד"מ מגדולי המורים. נמצאה חתימת ידו

בפנקס דף 31 על פסק דין בנדון כתב זכות של מכירה אשר מכרו זוג אחד את זכותם מן י"ט תמוז תט"ו ובא שם על החתום ביחד עם ה"ר אברהם ב"ר גרשון מייזלש ז"ל וה"ר אברהם עבריל ב"ר שמעריזל ז"ל ואח"כ התמו ה"ר נפתלי הירץ ב"ר יהודה זעלקל מו"ה אשכנזי וה"ר ישעי' ב"ר יוסף ז"ל וה"ר יהודא אברהם ב"ר יצחק סג"ל ז"ל (עי' בערכם). נפטר ז' טבת תי"ט ונמצא נוסח מצבתו במצביק (ח"ב סי' ל"ח) וחרות עליה :

ומרדכי יצא לעבודת המלך מלכו של עולם, נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון, ה"ה החכם המופלג הגדול בתורה סיני ועוקר חרים ומסיק שמעתא אלבא דהלכתא, חד מגדולי המורים, מוה"ר מרדכי מודל בהגאון האלוף מו"ה מנחם מענדיל, דיין הגדול המצוי, עלה ונתעלה לשיבה של מעלה הוכן והומון, תורת אמת היה בפיו ופה מפיץ מרגליו והעמיק בפלפולא דאורייתא להאיר עיני ישראל והעמיד תלמידים רבים אשר שאבו מימיו מקור מים חיים, לכן בזכות זה תנצב"ה. ביום ז' טבת תי"ט לפ"ק :

שעב) ה"ר מרדכי ב"ר שלמה. ריש מתיבתא וחד מהקדושים. מצבתו נעתקה במצביק (ח"ב בהתחלתו ובה"ד דף י"א ע"ב סי' ז') וחרות עליה :

פה טמון נרתק התורה וכלי המדתנו, הקדוש והטהור, הגאון החכם המופלג מ"ה ג"י מו"ה מרדכי בהרב ר' שלמה ריש מתיבתא, בעבור שקדש השם הגדול ומסר נפשו ונהרג במיתה חמורה ביום השבת קודש ח' אייר תכ"ד לפ"ק בק"ק לבוב חוץ לעיר, לכן בזכות זה תנצב"ה וה' ינקום נקמת דמו במהרה. אמן :

שעג) ה"ר מרדכי ב"ר יחיאל הכהן. מנהיג המדינה וחד מהקדושים. נוסח מצבתו נעתק שם סי' כ"א וחרות עליה :

פה טמון תמים דעים, הקדוש והטהור, הראש ומנהיג מדינה, הרב החכם המופלג

הנגיד מו"ה מרדכי בהגאון מו"ה יחיאל הכהן, שמסר נפשו בעד קדושת השם המיוחד והגורא, בזכות זה תנצב"ה וה' ינקום נקמת דמו במהרה, אמן :

שעו) ה"ר מרדכי ב"ר יחיאל הכהן (השני). ראש ומנהיג המדינה וחד מהקדושים, מצבתו נעתקה שם סי' ל"א וחרות עליה :

פה נטמן הקדוש והטהור, הראש ומנהיג מדינה, הקצין הנגיד בישראל מו"ה מרדכי בן הגאון מו"ה יחיאל הכהן, בעבור שמסר נפשו להריגה על קדושת השם המיוחד ונדון במיתה קשה וחמורה ביום השבת קודש ח' אייר תכ"ד לפ"ק, לכן בזכות זה תנצב"ה :

שעה) ה"ר מרדכי ב"ר דוד. אחד מהקדושים, נהרג ביחד עם אחיו ה"ר שלמה בש"ק ח' אייר תכ"ד ונוסח המצבה נעתק במצב"ק (שם סי' ל"ט) וחרות עליה :

אל עליון הרם על כל רמים, נקום נקמת דם עבדיך השפוך, נפש האחים הנאהבים והנעימים, האחד המיוחד ארי שבחבורה, האלוף המופלג, מוה"ר מרדכי, והשני הרב המופלג החסיד מו"ה שלמה, בני הרב הגדול מוה"ר דוד דחוף לעיר, היו עוסקים בתורה יומם ולילה..... לכן אל נקמות נקם נקמת דמם במהרה, בזכות זה תנצב"ה :

ובעל מצב"ק משער כי הם בני הגאון בעל המ"ז, שהוא הי' או אב"ד דפה. שעו) ה"ר מרדכי נימפל ב"ר יעקב. ראש ומנהיג, בשנת ת"ט קנה אחות קרקע מאת ראשי הקהל בלבוב ונמצאה העתקת שטר המכירה בפנקס דף 3 ומרוב הימים נקרעו חתימות הראשים בסוף השטר למטה מהגליון.

שעו) ה"ר מרדכי מלובלין. ראש מדינה דגליל לבוב, נמצאה חתימת ידו בפנקס דף 77 על שטר הזקה ביריד יערסלאב משנת תמ"ז.

שעה) ה"ר מרדכי ב"ר יהושע רייצים. אבד"ק קאמינקא ובסוף ימיו ריש מתיבתא פה. אביו ה"ר יהושע רייצים הלוי הוא אשר נהרג על קדוש השם בשנת תפ"ח ביחד עם אחיו הגדול ה"ר חיים רייצים הלוי ר"מ דפה (עי' אות ח' סי' קס"ה) ובנו של ה"ר מרדכי הוא הגאון מו"ה יצחק הלוי מלבוב (עי' אות י' סי' ש"ה). נפטר ט"ו שבט תצ"ה ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א 1 סי' מ"ז וח"א 2 סי' פ"ח) וחרות עליה :

ומרדכי יצא מלפני המלך מלכו של עולם, עליונים מבקשים את רבי ונצחו אראלים ביום ב' ט"ז שבט תצ"ה, ה"ה הרב הגאון הגדול מו"ה מרדכי בהרב מו"ה יהושע, ריש מתיבתא דק"ק לבוב, וכשנים הרבה עסק בתורה ובגמילות חסדים צדקתו עומדת לעד, בזכות זה תנצב"ה :

שע"ט) ה"ר מרדכי ב"ר יצחק. ראש ומנהיג הקהלה והמדינה, אחיו של ה"ר נחמן בעל האשה החשובה מ' רוזא הנודעת

בשם „רווא של זהב“ (עי' אות נ' סי' תמ"א) ומצבתו נעתקה במצב"ב
(ח"א 2 סי' קכ"ד) וחרות עליה:

פה טמון תמים דעים, הרב מוהר"ר מרדכי בן הרב הקצין מו"ח יצחק, תורתו הגדולה עשה לחוק תמידין כסדרן, גם פור ממונו לקרובים ורחוקים, האלוף בתורה ראש ומנהיג הקהלה והמדינה, עסק בצרכי צבור באמונה, והעמיד ושיבות הקהלה ככראשונה, טרה בפדיון שביום כרת ורין, שלח מעותיו לעניי ארץ ישראל תמידין כסדרן, התעסק בתענית זמן רב, גם נדב בית לבית החולים וגם נדב הכפה שלו להרחיב הבית הכנסת שכנה הוא ואביו ואחיו ורב טובו אין לספרה, הוא בנה בית האורחים ונדב ממון הרבה להכנסת כלה, ואין לשער רב חסדו וצדקתו, בזכות זה הנצב"ה, ורוחו ונפשו תתלוין בצל שדי, זכותו יעמוד לנו ולכל ישראל אמן:

וכן הביא שם בעל מצב"ב „וזכור“ אשר העתיק מן הפנקס דבהכ"נ הישנה דתוך העיר (הנאבד) וז"ל:

יזכור אלהים את נשמת הרב החסיד והעניו מוהר"ר מרדכי במוה"ר יצחק, בעבור שעסק כל ימיו בצרכי הצבור באמונה ועליו חי' מוטל כל צרכי המדינה, ומסר נפשו להחזיר בית המקדש מעט עטרה ליושנה, עם חצי הרחוב קריה נאמנה, ועסק במצוה רבה פדיון שביום ולגמול חסד עם עניי ירושלים ומסר סך רב להעלות פירותיהן לעניים ולהכנסת עניי כלות הגונות ולהלות לעניים בשעת דחקם על משכנות ולהלביש ערומים ולשכור ללמוד תורה לעניי נערים ולחלק מהם לעניים בכל שלש רגלים, ונדב בנדבת לבו הוקר הכפה שלו כדי להרחיב בית המקדש מעט בית הכנסת החדשה אשר לנו למורשה ולכן בעל הרחמים יסתירהו כסתר כנפיו כו'.

פרט השנה לא העתיק, רק מאשר בנה את ביהכ"נ הקטן בתוך העיר בשנת שמ"ב ובשנת שס"ד קמו הכמרים ורצו לקחת את ביהכ"נ הזה והי' תחת ידם עד שנת שס"ט, ע"כ ידענו כי חי בסוף המאה הרביעית.

שפ) ה"ר מרדכי ב"ר צבי הירש. דיין גדול דפה, חתימת ידו נמצאה בפנקס דף 98 מן ר"ח אדר שני שנת תצ"ט בנדון תקון דרך וחתום ביחד עם הגאונים ה"ר אברהם סג"ל מטיסמינץ וה"ר יוסף יהושע פלק ב"ר משולם פישל שור והוא חתום „הק' מרדכי במוהר"ן ז"ל מלבוב“ וה"ר שמואל מזאלקווא וה"ר אלכסנדר זיסקינד במו"ה ליב ז"ל וה"ר ישכר בער במו"ה משה איגרא ז"ל וה"ר ארי' ליב במו"ה יהושע חיים ז"ל מראווע וה"ר דוב בער לוי ב"ר מוהר"ן הירש ז"ל והצעיר באלפי יהודה ליב ב"ר צ"ה קאזימר ואח"כ נתקיימו החתימות בשנת תקל"ג וחתום הגאון דוב בער בהגאון מואמושטש ואחריו חתום הק' אהרן ישכר בער במו"ה יוסף סג"ל זצ"ל, וכן בדף 118 מן ו' אלול תק"ג בנדון עזובן, דף 119 מן כ"ח תמוז תס"ז על קיום חתימה וחתום הגאון ה"ר ארי' ליב כהנא רפאפורט חונה פה ק"ק. והוא הי' ריש מתיבתא ובין הדיינים בא הוא ג"כ על החתום הק' מרדכי במוהר"ן ז"ל מלבוב. בדף 142 מן ט"ו מנחם תק"ן ובא על החתום הגאון ה"ר ארי' ליב הנ"ל והדיינים ובתוכם חתום הק' מרדכי במו"ה צבי הירש ז"ל מלבוב ודף 103 מן ח' אדר תק"ח וחתום ג"כ ה"ר אריה ליב

והדיינים והוא בתוכם בנדון שבועת כתובה ויורשים, דף 146 מן ו' אלול תק"ה בנדון מקום והתום ג"כ הגאון ה"ר ארי' ליב רפאפורט עם הדיינים.

שפ"א) ה"ר מרדכי ב"ר יצחק הלוי. אביו מובא לעיל אות ו' סי' ש"ה ולו היו שני בנים, האחד ה"ר מרדכי שהי' בתחלה אב"ד בק"ק זאלישיץ ושם נתן הסכמתו על ספר גבעת שאול מה"ר שאול ב"ר משה (זאלקווא תקל"ד) ונדפסו ממנו ג"כ הדושי תורה בפנים הספר שם ובקונטרס אחרון שם ואח"כ נתקבל לאב"ד בק"ק טיקטין ושם נתן הסכמתו על ספר דברי קהלת (נאוודוואר תקמ"ה) והסכמתו היא מן י"ב חשון תקמ"ה וכן בא בהסכמה על ספר שירי תהלה (ברלין תקס"ח) והוא היה התן ה"ר יעקב ב"ר יצחק כהנא שפירא (עי' אות ו' סי' רס"ז) ובנו של ה"ר מרדכי הי' הרב הגאון מו"ה ארי' ליב אשר הוציא לאור בהסכמת אביו בשנת תקס"ו בעיר ביאליסטאק ספר אסיפת גאונים שו"ת שעברו בין זקנו הגאון ר' העשיל ז"ל מקראקא ובין הג"ט משה בעל חלקת מחוקק.

שפ"ב) ה"ר מרדכי גימפל ב"ר ראובן. דיין דפה, בעהמ"ח ספר „מפלגי ראובן“ וחדושי גפ"ת כסדר הש"ס ב' חלקים (נדפס בזאלקווא ומובא באוצה"ס אות מ' סי' 1851), והובא בשו"ת ה"ר חיים כהן ר"פ היו"ד סי' נ"ו. חתימת ידו נמצאה בפנקס דף 154 על סתם חתימה שנאבדה מן י"ג כסלו תקל"ב והתום שם הגאון ה"ר דוב בער בהגאון אבד"ק זאמושטש ואח"כ ה"ר יחיאל מיכל ברוסקר וסמוך לו בא הוא בחתימת ידו „הק' מרדכי גימפל במו"ה ראובן ז"ל“ ואח"כ חתמו הדיינים ה"ר אהרן ישכר בער סג"ל, משה בהרב מו"ה יאיר ז"ל, מנחם מענדל ב"ר נחמן כהן רפאפורט. וכן בדף 85 בענין מקום בביהכ"נ מן ר"ח שבט תקל"ג והתום ג"כ הגאון ה"ר דוב בער הנ"ל וה"ר יחיאל מיכל הנ"ל והוא בעצמו „הק' מרדכי גימפל במו"ה ראובן ז"ל“ ואחריו ה"ר אהרן ישכר בער במו"ה יוסף סג"ל זצ"ל. בדף 97 בטול חתימה מן כ"ב שבט תקל"ג והתום שם ג"כ הגאון ה"ר דוב בער הנ"ל ור' יחיאל מיכל הנ"ל וה"ר משה ב"ר יאיר הנ"ל וה"ר מנחם מענדל הנ"ל. כן בדף 105 פסק דין בנדון שותפים מן כ"ב כסלו תקל"ד וגם שם באו כל הנזכרים לעיל בחתימתם. דף 123 על בטול שטר שלישית. מן ג' מרחשון תקל"ד ובאו שם על החתום הגאון ה"ר דוב בער הנ"ל וה"ר נחמן כהן ר"פ וה"ר משה ב"ר יאיר וה"ר מרדכי גימפל. בדף 134 על פסק דין אחר קבלת שבועה וגם שמה באו כלם על החתום כנ"ל.

שפ"ג) ה"ר מרדכי זאב ב"ר משה. אביו ה"ר משה מק"ק זאלקווא הי' פו"ט דק"ק לבוב ואמו מרת נייטשי היתה בת הגאון מו"ה אריה ליב שהי' אב"ד בק"ק ר'שא גלוגא לבוב ואמסטרדם ואשת ה"ר אריה ליב היתה בת הגאון בעל חבם צבי שהי' ג"כ אב"ד בק"ק לבוב והגאון ה"ר מרדכי זאב הי' אב"ד דק"ק סאטינאב יאספאלי ואח"כ בלבוב אחר שסלק את עצמו הגאון בעל מרכבת המשנה משרת הרבנות

סביב לשנת תקל"ח. הוא הרביץ תורה והי' לו ג"כ עסק בנסתרות ויהיו לו שני בנים, בנו הראשון הוא הגאון ה"ר יעקב משולם אורנשטיין ז"ל אב"ד דפה בעל ישועות יעקב (עי' אות י' סי' רס"ו) ובנו השני הוא הגאון מו"ה משה יהושע העשל האבד"ק טארניגראד (עי' אות מ' סי' תכ"ט) ובתו של הגאון ה"ר מרדכי זאב מרת אסתר היתה אשת הרב מו"ה יצחק אהרן הלוי איטינגא אבי הגאון מו"ה מרדכי זאב סג"ל איטינגא שהי' אבי הרב הגאון מו"ה יצחק אהרן איטינגא ז"ל אב"ד דפה ובתו השנית היתה אשת הרה"ג מו"ה דוד בעריש היילפרין מבערוואן בן הגאון מוהר"ר אברהם שלמה היילפרין האבד"ק ראהאטין ומה"ר דוד בעריש הנ"ל יש הסכמה בס' אור פני משה. הגאון מהרמ"ז הנ"ל מובא בס' ישועות יעקב מבנו באה"ע סי' ל"ו גם מובא בשואל ומשיב מהדורא תנינא ח"ג סי' קכ"א ונמצאו ממנו הרבה הסכמות בשו"ת הר הכרמל (פפד"א תקמ"ב) מן יום ד' אלול תקל"ח וחתום שם "הק' מרדכי זאב חונה בק"ק לבוב יע"א" ובאה שם גם הסכמת בעל מרכבת המשנה, וכן בס' קרבן ראשית (פפד"א תקל"ח) מן יום ב' כ"ד למב"י תקל"ח ובס' המדות לר' יצחק סאטנאב חתום "מרדכי זאב החונה בק"ק סטנאב נוטה לשבת בעיר הגדולה לאכהים ק"ק לבוב" וההסכמה היא מן י"ז מנחם תקל"ד ושם נמצאות גם הסכמת הגאון ה"ר מרדכי מייזלש חונה ק"ק זאלקווא והסכמת בעל פרי מגדים בעת היותו בפ"פ, מזה נראה כי בשנת תקל"ד כבר נבחר להיות אב"ד בלבוב, וכן בס' עטרת יוסף (זאלקווא תקל"ח) וכן בס' מים אדירים משנת תקל"ח, ובס' תולדות יוסף, ובס' רב פנינים (פפד"א תקמ"ב) הסכמתו משנת תקמ"א, בבחינת עולם (וויזען תקנ"א) הסכמתו מן כ"ב חשוון תקמ"ג, ס' ברכת יעקב (לבוב תקמ"ו) הסכמתו מן ב' אדר תקמ"ה, בשו"ת ב"ח החדשות מן ד' אייר תקמ"א, בס' אגודת אווב (זאלקווא תקמ"ב) וכן בס' חדושי הלכות ממהרש"א מהדורא בתרא הסכמתו מן ג' שבט תקמ"ו, בס' כנסת יחזקאל עה"ת משנת תקמ"ו, בס' אבן העזר מן ט"ו אייר תקמ"ג, בס' כתר אהרן מן כ"א שבט תקמ"ב, פרקי אליהו עם באור סוגה בשושנים (לבוב תקמ"ג) מן ח' אלול תקמ"ג, מים יחזקאל (פאריצק תקמ"ו) מן א' חנוכה תקמ"ו, פרי מגדים או"ח מן י"ג תמוז תקמ"ב, קרבן ראשית (פפד"א תקל"ח), קשת יהונתן מן כ"ה תמוז תקמ"ד, חרב פיפיות מן ט"ו כסלו תקמ"ו, אבן פנה מן כ"ו שבט תקמ"ו, שפה ברורה (זאלקווא תקל"ח) ועוד ועוד. מצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א 2 סי' ק"ו). אך לא נרשם פרט השנה, רק במפתח להספר בס' ק"ב הביא שנפטר בשנת תקמ"ז וכן כתוב במכתב הג"מ יצחק אהרן איטינגא הנדפס בסוף ס' כלילת יופי כי נפטר ביום ב' לחדש שבט שנת תקמ"ז, אבל בשם הגדולים החדש אות מ' סי' פ"ה הביא כי נח נפשיה בשנת תקנ"א. ואלה הדברים החרותים על המצבה :

יום ב' שבט. מקום קבר איש האלהים, חביון עוז תפארת של אדונינו מורנו ורבינו, דגל כלילת יפינו ותפארתנו, ה"ה הגאון הגדול המפורסם מאור הגולה מופת דורנו נר ישראל פ"ה ע"ה היה חסיד היה ענו, לו יד ושם בנגלה ובנסתר

לתושיה כפלים איש האלהים קדוש יאמר לו, מוהר"ר מרדכי זאב בהרב הנגיד מוהר"ר משה, אב"ד כשתי הקהלות פה ומוצ"פ לק"ק פיורדא תנצב"ה לקץ ימין אלהים:

ה"ר מרדכי זאב ב"ר יעקב משולם אורנשטיין. הוא בן הגאון בעל ישועות יעקב, נתקבל

לאב"ד בעיר פרעמיסלא ולא הלך לשם, ובספר הנ"ל מכבוד אביו מובאים הרבה הדושים ממנו. נפטר על פני אביו ז"ל ביום ו' טו"ב מרחשון תקצ"ז ונוסח מצבתו נעתק במצב"ק (ח"א 2 סי' קי"ד) וחרות עליה:

'מר יצרח כל עובר, רב חכם ארוים נקבר, דבריו האיר כל בני עבר, כעת עליו המות גבר, 'דובב שפתיו בקבר, 'זיו תורתו אשר חבר, 'אך מאד גדול השבר, 'בדמי ימיו חלף ועבר.

פה נטמן כבוד הרב הגאון המובהק מופת הדור נר ישראל עמוד האמונה, המפורסם בעוז חכמתו ותורתו ויראתו, היה מחסה ומעוז למדינתו, להקיים באמונתו מוהר"ר מרדכי זאב, נתקבל לאבד"ק פרעמיסלא, תנצב"ה:

ה"ר מרדכי ב"ר שמעון ראבין. מ"מ ומ"ץ החוץ לעיר במשך כ"ג שנה בימי הגאון בעל ישועות יעקב ויש לו

תשובה בספר ברוך טעם להגאון מו"ה ברוך תאומים אבד"ק לייפניק, גם נמצאה הסכמתו על ס' אהל יצחק על דיני שהיטות ובדיקות (לבוב תקע"ט). נפטר י"ט שבט תקצ"ח ונוסח מצבתו נעתק במצב"ק (ח"א 2 סי' קט"ז) וחרות עליה:

עדה המצבה הזאת, כי פה נטמן אדם גדול בתורה ומחולל במעשים טובים, כבוד הרב הגאון הגדול חריף ובקי, שמש בקודש, מ"מ ומ"ץ פה לבוב שלשה ועשרים שנה, המפורסם לשבח, מוהר"ר מרדכי בן מוהר"ר שמעון תנצב"ה. יום ג' י"ט שבט גדול הוא בישראל לפ"ק:

ה"ר מרדכי זאב ב"ר יצחק אהרן סג"ל איטינגא. גאון גדול ומפורסם, נשיא ארץ הקדושה

דכולל עסטרייך, ימים רבים ישב על התורה ולמד יחד עם גיסו הגאון הגדול מו"ה יוסף שאול הלוי נאטינזאהן ז"ל וחברו ספרים והם ספר מפרשי הים ביאור על ים התלמוד ממס' ב"ק מדודם הגאון מו"ה משה יהושע העשל ז"ל (לבוב תקפ"ז), וס' מגן גבורים ב' חלקים על ש"ע או"ח, ספר מאירת עינים על טרפות הריאה, ספר מעשה אלפס על הרי"ף והגהות על הש"ס ונר מערבי על הירושלמי והגאון מהרמ"ז לבדו חבר ס' שו"ת מאמר מרדכי על ד' חלקי הש"ע (לבוב תרי"ב), גם נמצאו ממנו הסכמות רבות על ספרים וגם הגאון הרישני"ז חבר לבדו הרבה ספרים. והוא ה"י מצד אמו נכד הגאון מו"ה מרדכי זאב ז"ל (ע"י לעיל סי' שפ"ג), כי הוא ה"י אביו אמו ואמו היתה אחות הגאון בעל ישועות יעקב ז"ל ובנו היה הגאון מו"ה יצחק אהרן איטינגא שה"י אב"ד דקהלתנו. נפטר עש"ק ב' תמוז תרכ"ג ועל מצבתו חרותים הטורים האלה:

הילילו וזעקו, כפים ספקו, החשך גבר והמאורות לקו, מנורה הטהורה, ארון האלהים, הוא אדמו"ר הגאון הגדול, מוהר"ר מרדכי זאב בהרב המופלג מוהר"ר

יצחק אהרן סג"ל איטינגא, מחבר ספר מפרשי הים ומגן גבורים ה"א וה"ב והגהות על הש"ס, מעשה אלפס על הרי"ף, וספר מאירת עינים על טרפות הריאה וש"ת מאמר מרדכי, ונר מערכי על הירושלמי, מרוב ענותנותו צוה למעט בשבחו, ד' בצנה רצון יעמרהו, יהי עליו סתרו:

שפח) ה"ר משה ב"ר יעקב ישראל ציפורש. הוא בעל סדר גמין, הובא בטיב גמין שמות נשים אות ה' סק"ב ובה על ההתום בועד ארבע ארצות משנת שני'—שני' הנעתק בהאסיף לשנת תרמ"ו צד 453 והתום נ"אם משה בן לא"א יעקב ישראל ז"ל הנקרא משה ציפורש מלעמבערג" והובא בשו"ת שארית יוסף סי' כ"ה וראיתי במחברתו של החכם פיננער שהביא איזה מצבות מלבוב ונמצא שם גם נוסח מצבתו ואלה הטורים החרותים עליה:

י"ג אלול לפרט ישמח משה במתנת ה'ל'ק' ע'ב'ד' נ'א'מ'ץ (שס"א), פה חלקת מחוקק נטמן, משה ב"ר יעקב ישראל משכר כהימן, מלא מצות כרמון, ועבודת הקודש עליו בכתף כאומן, מעשה ידו אומן, צדקת ה' עשה בגוף ובממון הלך לנוח ולעמוד.

עד כאן העתיק ובל"י ספק נמתק השאר מהמצבה ובעל מצב"ק לא העתיק אותה לגמרי.

שפח) ה"ר משה ב"ר אהרן. ריש מתיבתא פה, נפטר ביום ב' דחג הסוכות שנת שס"ט ונוסח מצבתו נמצא במצב"ק ה"ב בתוספת קודש דף ל"ד ע"א וחרות עליה:

אוי ואבוי על הלכה ארון האלהים, עליונים ששו ותחתונים כמו ביום מות משה איש האלהים, ישמח משה במתנת חלקו כי עבד נאמן קראת לו, היה מלא תורה ויראה ועבד לה בתדירה, פימיה לא פסיק מגורסא, רב חילו בפלפולא דאורייתא, מבין שמעתתא אלבא דהלכתא, סיני ועוקר הרים, ה"ה האלוף הגדול בתורה, מגורה המהורה, צדיק וחסיד שמו נורף בשמן הטוב, אשר סתרי תורה בו נטמן צדיק וקדוש מו"ה משה בן מוהר"ר אהרן, ריש מתיבתא דפה אשר הרביץ תורה והעמיד תלמידים רבים מגדולי הדור ותפס ישיבות בכמה קהלות בישראל ועשה משפט וצדקה וישב בישיבה שיש בה סמוכין לאורייתא, בזכות זה תנצב"ה. נפטר ביום ב' דחג הסוכות שס"ט לפ"ק:

שפח) ה"ר משה ב"ר יוסף. ריש מתיבתא דפה, נפטר י"ב סיון שע"ג ונוסח מצבתו נעתק במצב"ק (ה"ב סי' י"ד) וחרות עליה:

ספון פה חלקת מחוקק, ומשה אל האלהים עלה, אראלים אחו בארון הקודש ונלקח מאתנו עמרת ראשנו, ה"ה הרב הגאון האלוף מגורה המהורה, מוהר"ר משה בהגאון מוהר"ר יוסף ריש מתיבתא דפה קהלתנו עיר לבוב הגדולה עיר של חכמים וסופרים, הרביץ תורה בישראל ודלה דלה מבאר מים חיים, והשיב לשואליו דבר ה' זו הלכה, והעמיד תלמידים רבים, לכן בזכות זה תהי מנוחתו כבוד וינוח על משכבו בשלום עד מהים יחיו ויקיצו שוכני עפר, תנצב"ה:

שצ) ה"ר משה יעקב נתן מהעליטש. חתום בפנקס דף 6 על שטר מבירה משנת שפ"ז.

שצא) ה"ר משה ב"ר מרדכי אשכנזי. אב"ד פה והוא המובא בתשובות משאת בנימין תשובה צ"ב בתשובה שהשיב להגאון בעל הסמ"ע וכתב בזה"ל "תשובה להגאונים עמודי הגולה הגאון תפארת ישראל מהר"ם כ"ץ אשכנזי והגאון מו"ה יהושע פאלק (הוא בעל הסמ"ע)". נמצאה חתימת ידו בפנקס דף 7 על פסק דין ועל מכירת קרקע בתוקף ב"ד מיום כ"ה אייר שפ"ז ועל הכתב היו חתומים "בנימין וואלף בלא"א יהודה ליב כ"ץ זלה"ה וגאם שמואל בן לא"א יהודא זצ"ל אוירבאך, משה בן הרב מרדכי זלה"ה אשכנזי" ואח"כ קימו החתימות ה"ר מרדכי ר' הירש, ה"ר משה אשכנזי וה"ר שמשון, ובדף 13 על מכירת מקום מן די' סיון שצ"ג ביחד עם ה"ר יוחנן ב"ר דוד עשרים וארבע סג"ל ועם ה"ר מרדכי ב"ר צבי הירש, בדף 5 על מכירת בית והחתומים הם ה"ר יוסף ר"א קלמנקס מלובלין (עי' אות י' סי' רי"ז) ואח"כ ה"ר מרדכי ר' הירש (עי' לעיל סי' שס"ח) מן י"ג ניסן שצ"ה ואח"כ קימו החתימות בי"ב טבת שנת שצ"ז והתים הגאון ה"ר משה ב"ר מרדכי אשכנזי ואחריו התום יהודה ליווא סג"ל בא"א ה"ר יעקב זצלה"ה עפשטיין אשכנזי מפראנקפורט (עי' לעיל סי' קע"ח) ועוד הפעם שם בדף ההוא חתמו יהד ה"ר מרדכי ב"ר הירש וה"ר משה ב"ר מרדכי זלה"ה אשכנזי מן י"ג אדר שני שצ"ו. דף 8 על שטר חוב נאבד מן י"ח שבט שצ"ט וחתום הוא בראשונה ואח"כ יהודא ליווא סג"ל עפשטיין ואח"כ משה בן לא"א הגאון מו"ה יושע שליט"א. דף 14 על שטר חוב נאבד מן כ"ב אלול שצ"ח. דף 30 על אודות בנין כותל והשגת גבול מן ז'ך מרחשון ת"א וחתום שמשון בלא"א קלונימוס ז"ל, משה בהר"ר מרדכי זלה"ה אשכנזי ואח"כ נתקיימו החתימות מן ה"ר אברהם ב"ר גרשון גרויפין ור' משה ר' נטע בערמאנש וה"ר יוסף ב"ר יצחק, מצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ב סי' כ"ד) וחרות עליה:

אוי כו בא השמש בצהרים ונפל מאתנו נור ראשנו הגאון האלוף מו"ה משה בן הגאון האלוף מוהר"ר מרדכי אשכנזי, הי' אב"ד בחוץ לעיר ועשה צדקה ומשפטים ישרים ומתוקים והרכיץ תורה בישראל ורבים שחו מימיו, ועבד לה' בכל לבבו ונפשו והאיר עיני ישראל בתורתו ועסק בגמ"ח, לכן בזכות זה הנצב"ה. נפטר ביום ד' ניסן ש"ס [?] לפ"ק:

ואין ספק כי בעל מצב"ק טעה בהעתקת פרט השנה כדמוכח מכל הכתוב לעיל. שצב) ה"ר משה נכנע מייזית ב"ר יצחק אשכנזי. דיון גדול פה. חתימת ידו נמצאה בפנקס דף 14 על מכירת מקום בביהכ"נ מן ז'ך אייר שצ"ז ביחד עם הגאון ה"ר צבי הירש ב"ר יהודה ליב פפערקארן וה"ר יוסף ב"ר נתן לוי העלליר ואח"כ נתקיימו החתימות מן הי' תשרי ת"ז וחתום ה"ר זנוויל אשכנזי וה"ר שמעון בן קלונימוס זצ"ל וה"ר יהודא ליווא סג"ל עפשטיין, בדף 16 על זכות דריסת הרגל דרך בית שבנו ביחד עם ה"ר זנוויל אשכנזי, בדף 17 על פסק דין בענין תביעת בעיה וסלוק כתובה בשנת ת"א ביחד עם ה"ר שמואל זנוויל בן ה"ר יהודה זצ"ל אוירבאך וה"ר שמשון ב"ר קלונימוס זצ"ל והוא חתום

שם, משה נכנע מייזות במויה יצחק וצלה"ה אשכנזיא" ונמצא נוסח מצבתו במצב"ק (ח"ב סי' כ') וחרות עליה:

ומשה עלה אל האלהים עלה ונתעלה בתורה ד' יגע בתורה והאיר עיני ישראל בתורתו, ה"ה החכם הגדול המופלג מוהר"ר משה בהרב מוהר"ר יצחק מייזלס אשכנזי הדיין המצוי, אוי נא לנו כי אכדנו אבדת הצדק, אבד חסיד מן הארץ איה גודר גדר ועומד בפרץ כי הרביץ תורה בישראל ועשה משפט וצדקה להעמיד תלמידים רבים גדולי הדור, לכן בזכות זה ינוח על משכבו בשלום תנצב"ה. נפטר ביום כ"א טבת ת"ט לפ"ק:

שצג) ה"ר משה ב"ר יושע. התימת ידו נמצאה בפנקס דף 8 על שטר חוב הנאבר מן ר"ח שבט שצ"ט וחתום ביחד עם ה"ר זנוויל אשכנזי וה"ר משה אשכנזי, משה בן לא"א הגאון מויה יושע שריט"א ועוד הפעם שם על נתינת רשות לבנות כפה בבית אחד מן כ"ג טבת תצ"ט וחתום בראשונה נאם יושע בן לא"א מהר"ר יוסף זלה"ה (בודאי הוא בעל מגיני שלמה) ונאם מרדכי ר' הירש ונאם יהודא ליווא סג"ל עפשטיין ואח"כ נתקיימו החתימות ביום י"ה שבט שצ"ט וחתום משה בן ה"ר מרדכי זלה"ה אשכנזי, נאם יהודא ליווא סג"ל עפשטיין ונאם משה בן לא"א הגאון מויה יושע שלי"ט, והנה להגאון בעל מגיני שלמה הי' בן ושמו ה"ר משה שהי' דיין ראשון בקראקא ואולי הוא זה החתום פה בפנקס, ובעל עיר הצדק הביא כי נפטר בקראקא ושם בספרו (צד 182) הביא גם נוסח מצבתו אשר חרות עליה:

פה נטמן האלוף מוהר"ר משה בהגאון מוהר"ר יושע ז"ל, שהלך לעולמו יום א' כ"ח אייר תמ"ח:

אך בלי כל ספק טעה בעל עיר הצדק בהעתקת פרט השנה כי בשנת תמ"א לא חל כ"ח אייר ביום א' ואולי היה כתוב על המצבה תמ"ו.

שצד) ה"ר משה ב"ר יהושע. במצב"ק (ח"ב סי' כ"ה) מובא נוסח מצבה אחת וחרות עליה:

וימת משה עבד ד', ספרא רבא דישראל, ה"ה הרב הגדול האלוף מנורה הטהורה, מוהר"ר משה בהגאון מוהר"ר יהושע, הי' ריש ב"ד פה במשפטים ישרים ומתוקים והאיר עיני חכמים והרביץ תורה ולמד עם תלמידים שיעורין כסדרן, פה מפיך מרגליו וסנפיריו וצלל במים אדירים ועסק בגמ"ה והעמיד תלמידים רבים, לכן בזכות זה תנצב"ה:

ומפני שלא העתיק פרט השנה שהלך בה למנוחות, ע"כ קשה לדעת מי הוא זה ומאד יוכל היות כי ערבבתי פה שני אנשים וה"ר משה ב"ר יהושע הזה הוא החתום בפנקס (המובא לעיל בסי' שצ"ג).

שצה) ה"ר משה ב"ר אורי פייבש אשכנזי. דיין דפה, חתום בפנקס דף 30 על מכירת קרקע מן י"ג תמוז

ת' וחתום בתחלה ה"ר נפתלי הירץ במויה יהודא ועלקל שלי"ט וה"ר יוסף ב"ר יצחק שלי"ט וה"ר יהודא ליב ב"ר אורי ז"ל ואח"כ חתום, משה בן א"א מויה אורי פייבוש ז"ל אשכנזיא".

שצו) ה"ר משה ב"ר דוד הלוי הורוויץ, ריש מתיבתא פה, נפטר בש"ק א' דר"ח אלול שנת ת' ועל מצבתו תקוקים הטורים האלה (מצב"ק ח"ג סי' ט"ו):

וימת משה עבד ה', היה עובד ה' בכל לבו, כפתחו של אולם היה לבו מלא חכמה ודעת ומדע ובל תבונה, ורו ממנו לא נעלם, חרוף ובקי בכל חריו התורה, בגמרא בספרי ובספרא, ה"ה הגאון האלוף, מנורה הטוהרה, באספקלריא המאורה, מוה"ר משה בהגאון הגדול מו"ה דוד הלוי מגזע הורוויץ, אשר היה ריש מתיבתא דפה, והרביץ תורה בישראל, ויגע בתורה יומם ולילה, ועשה משפט וצדקה בישראל, והאיר עיני תלמידיו בהלכה, אשרי העם שלו ככה, בזכות זה תנצב"ה:

שצו) ה"ר משה ב"ר אליהו. ריש מתיבתא פה, נפטר בשושן פורים שנת ת"ה ונמצא נוסח מצבתו במצב"ק (ח"ג סי' כ"ג וח"ד דף צ"ב ע"ב) וחרות עליה:

ומשה עלה אל האלהים, פה נטמן נרתק התורה, ארי שבחבורה, האלוף בתורה, מנורה הטוהרה, אלופנו וגאוננו, רב האי גאון, הגדול שר התורה, מו"ה משה במו"ה אליהו עלה ונתעלה כאחד המורים הרביץ תורה בישראל והיה ריש מתיבתא דפה ארבע ועשרים שנה, חד מבעלי תריסין במשנה ובגמרא ובסבא ובפלפולא דאורייתא בחריפות ובקיאות ירד וצלל בים התלמוד והעלה מרגליו וסנפיריו יומם ולילה לא פסק פומי' מגורסא עם תלמידים וחברים, אשר הרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים הרבה מגדולי הדור ועבד לה' בתדירה בתורה ובתפלה בכל רמ"ה אכריו, לכן בזכות זה תנצב"ה:

ובעל מצב"ק הביא שם כי הי' גיסו של הגאון בעל איתן האזרחי והובא בספרו סי' ג', אולם באיתן האזרחי שם מתחיל „והאיש משה עניו, יאיר הי' פניו, בדיק לן מר גיסא כו" ואין אתנו יודע למי כוון, כי לא פירש כראוי. שצח) ה"ר משה ב"ר מנחם מן, בעל מצבת קדש (ח"א 2 סי' ע') הביא נוסח מצבה שהוקמה על קבר איש הנקרא בשם ה"ר משה ב"ר מנחם מן, וחרות עליה:

וימת שם משה על פי ה', א"ך טבת תט"ו לפ"ק, יצאה נשמתו בקדושה ובטהרה ונאספה האורה יקר רוח מלא תבונה, המאיר עיני חכמים בהלכה, אשרי העם שלו ככה, וגם ביתו הי' פתוח לרוחה, לא נמצא כמוהו מימים קדמונים, אברך בשנים, שמן תורק שמו, ה"ה הרב הגאון המאיר עיני חכמים וישראל בתורתו האלוף מוה"ר משה בן הגאון הגדול אב"ד וריש מתיבתא מוה"ר מנחם מן זצלה"ה, זכותו ועמוד לנו ולכל ישראל אמן, תנצב"ה:

ובעל מצב"ק רשם על המצבה הזאת: „נוסתת מצבת הגאון המאיר עיני חכמים בהלכה מויה משה בן הגאון הגדול המפורסם מויה מנחם מן, אב"ד וריש מתיבתא דפה לבוב ובעיר מלוכה ווינא זלה"ה. וטעות היא בידו, כי שמע שהי' בווען אב"ד בשם ר' מנחם מן ע"כ חשב כי ה"ר משה הזה הוא בנו והוסיף על ה"ר מנחם מן שהי' אב"ד וריש מתיבתא דפה לביב והדבר הזה הוא שקר גמור שלא הי' מעולם אב"ד ור"מ בלבוב ולא הי' לו בן בשם ר' משה ואין ספק אצלי שעל המצבה היה רשום „בן ה"ר מנחם מן" והוסיף מדילי' התואר „הגאון הגדול אב"ד וריש מתיבתא" כדרכו להוסיף ולפור תוארים „הגאון" „אב"ד" „ריש מתיבתא" ועוד, ובוראי ה"ר מנחם מן החרות

על המצבה הוא איש אחר ואולי ה' הרות "מנחם מנלי" ונשמטו האותיות
"לי" מהשם מנלי, אבל אין זה האב"ד מווינא, ולו ה' בן אהר בשם ר' נתן
נטע כמבואר בס' כלילת יופי במבוא לח"א דף כ' ע"ב: "הגאון מו"ה מנחם
מן והי' נקרא גם ר' חיים מנחם ה' התן הגאון בעל משאת בנימין (עי'
שו"ת משאת בנימין סי' פ"ב) והי' תלמיד הגאון בעל סי' מטה משה, וזכר
בתשובות הותנו בס' משאת בנימין סי' ק"ב ונתקבל לאב"ד ולר"מ בוויען אתרי
מות הגאון האב"ד שם מוה' ליב רופא אביו אמו של הגאון ה"ר מנחם מענדל
אויערבאך ז"ל בעל עטרת זקנים, ובשנת שצ"ז כבר ישב ה"ר מנחם מן על
כסאו בווינא כמבואר בשו"ת ב"ח סי' ע"ו ובשנת ת' כתב תשובה ונדפסה
בשו"ת ב"ח החדשות סי' ס"ט, ובשנת ת"ו בא בהסכמה על הדפסת הש"ך
על ש"ע יו"ד, וחתנו היה הרב הגאון מו"ה יצחק ז"ל אשר קבע דירתו בוויען
אצל הותנו הגאון מוהר"ר מנחם מן הנ"ל. ומנהיגי ק"ק וויען ה' להם דין
ודברים עמו (עי' שו"ת צמח צדק סי' ל"ז) ובנו של ה"ר מנחם מן ה' הגאון
מו"ה נתן נטע דיין בקראקא ובפנקס הקהל בק"ק קראקא נמצאה חתימתו
על פסק דין מן כ"ה סיון ת"י וחתום "נאם נתן נטע בלא"א מ"ו הגאון כמ"ה
חיים מנחם מן יצ"ו ועוד שם בא על החתום על פס"ד מיום ד' עשרה בשבט
תי"ד וחתום "נאם הק' נתן נטע בהגאון כמ"ה מנחם מן זללה"ה". וראיתי
בספר רבני וויען מאת החכם ר"י גאסטפריינד צד 50 כי נפל בפח השגיאה
והרכיב שני אנשים ועשה מהם איש אחד וחשב שה"ר מנחם מן הוא הוא
ה"ר מנחם מענדל אויערבאך בעל עטרת זקנים ובאמת הם רחוקים זה מזה,
הראשון ה' בן ה"ר יצחק וחתן הגאון בעל משאת בנימין ובשנת ת"ו בהסכמתו
על הש"ך יו"ד חתום שם "נאם חיים מנחם בן לא"א הח"ר יצחק ז"ל פה
ק"ק ווינא" וה"ר מנחם מענדל אויערבאך בעל עטרת זקנים ה' בן הקצין
מוהר"ר משולם זלמן פישאף מוויען ובן בתו של הגאון מהר"ל רופא שה'י
אב"ד בוויען ובעל עטרת זקנים ה' בתחלה דיין בקראקא ואח"כ קבע דירתו
בוויען בבית אביו הנ"ל ולא ישב שם בתור אב"ד רק בתור איש פרטי
ומשם נתקבל לאב"ד בקראטאשין ובשנת תל"ג בא בהסכמה על סי' לב אריה
עה"ת ונדפסה ממנו תשובה ארוכה בס' אבן השוהם סי' ס"א ובשנת ת"ו הלך
לעולמו וכל קורא יראה כי דברי הח' הנ"ל בס' רבני וויען בטלום ומבוטלים
לא שרירין ולא קימין.

שצט" ה"ר משה ב"ר נטע. דיין גדול פה לבוב ונמצאה חתימתו בפנקס
הקהל אשר ת"ו דף 30 על קיום חתימות בשנת
תי"ב מיום ז'ך מרחשון ביהר עם הגאון ה"ר אברהם גרויפין ז"ל וחתום
אחריו נאם משה ר' נטע בערמנש דיין בלבוב ואחריו חתום נאם יוסף
בלאיא מוהר"ר יצחק הכ"מ דיין דלבוב (עי' אות י' סי' רכ"ג) וכן נמצאה
חתימת ידו בפנקס דף 47 על קיום שטר ופסק דין מן י' סיון תש"ו והחתימים
נאם ישע"י קרעמניצר ונאם אברהם סג"ל גרויפין ונאם משה ר' נטע בערמנש.
נוסח מצבתו נמצא במצב"ק (ח"ב סי' ל"ז) וחרות עליה:

נפטר ביום י"ב טבת ת"כ לפ"ק, אשא קינה כבנות יענה, ועיני דכל עלמא יורה דמועה
כו נפל מאתנו העטרה וחשבה מאורה ונאספה האורה יקר רוח מלא תבונה,
המאיר עיני חכמים בתורתו, מוהר"ר משה בהרב מוהר"ר נטע, הי' גדול בתורה
ומופלא ומופלג וחרף ובקי והעמיק בפלפול בהיות דאביו ורבא ולמד עם
תלמידים והרביץ תורה בישראל והיה דיון הגדול דפה, ועשה משפט וצדקה
וחקים ישרים, בזכות זה תנצב"ה:

(ת) ה"ר משה ב"ר אברהם. אב"ד דק"ק בערוזאן וריש בי דינא פה. נפטר
כ"ט אב תכ"ד ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ב
סי' ח') וחרות עליה:

בתשעה ועשרים יום לחדש אב תכ"ד לפ"ק, נטמן נרתק התורה ארי שבחכורה
האלוף בתורה מגורה הטהורה, הגאון המפורסם מוהר"ר משה במוהר"ר אברהם
אבד"ק בערוזאן וריש בי דינא דפה, היה רב גדול בתורה עלה ונתעלה בישיבה
של מעלה, ארו אשר בלבנון, הר מבועלי תריסין במשנה ובגמרא ובסברא ופלפול
דאורוייתא בחריפות ובקיאות ירד וצלל במי ים התלמוד והעלה מרגליו וסנפירין
וזמם ולילה לא פסק פומי' מגרסא עם תלמידים וחכמים אשר הרביץ תורה
בישראל והעמיד תלמידים הרבה גדולי הדור ועבד לה' בתדירה בתורה ובתפלה
בכל רמ"ח אבריו, לכן בזכות זה תנצב"ה:

(יא) ה"ר (משה) מאשקא ב"ר חיים. אחד מהקדושים, נהרג ביום השבת ח'
אייר תכ"ד ומצבתו נעתקה במצב"ק

(ח"ב בהתחלתו ובח"ד דף ט' ע"א סי' ו') וחרות עליה:

פה נטמן הגאון ריש מתיבתא מ"ה נ"י מוהר"ר מאשקא בהרב מו"ה חיים ז"ל,
אשר קדש השם מסר נפשו להריגה ונהרג במיתה חמורה וקשה ביום השבת
קודש ח' אייר תכ"ד לפ"ק פה לבוב בחוץ לעיר בעבור שהרביץ תורה בישראל,
לכן בזכות זה תנצב"ה וה' ינקום דמו במהרה:

(יב) ה"ר משה ב"ר שלום. אחד מהקדושים, נהרג ג"כ ביום השבת ח' אייר
תכ"ד וחרות על מצבתו (מצב"ק שם סי' כ'):

פה נטמן הקדוש והטהור מוהר"ר משה במוהר"ר שלום, בעבור שמסר נפשו בעד
קדושת השם המיוחד והנורא ביום הש"ק ח' אייר תכ"ד לפ"ק פה לבוב בחוץ
לעיר ונהרג במיתה חמורה וקשה, לכן בזכות זה תנצב"ה וה' ינקום דמו:

(יג) ה"ר משה ב"ר אברהם. נהרג ג"כ כנ"ל ועל מצבתו חרותים הטורים
האלה (שם סי' כ"ה):

פה נטמן הקדוש והטהור מו"ה משה במוהר"ר אברהם, בעבור שמסר נפשו להריגה
בעד קדושת השם בשבת קודש ח' אייר תכ"ד לפ"ק פה לבוב ונהרג במיתה
קשה וחמורה, בזכות זה תנצב"ה וה' ינקום נקמת דמו:

(יד) ה"ר משה ריש מתיבתא. במצב"ק (ח"ג סי' כ"ז וח"ד דף קס"ה ע"א)
מובא נוסח מצבתו:

ומשה עלה אל האלהים, עלה ונתעלה בתורת ה', יגע והאיר עיני ישראל בתורתו,
מגורה הטהורה באספקלריא המאירה, ה"ה החכם הגדול האלוף בתורה גאוננו
ופארנו, עטרת ראשנו, רבינו משה איש אלהים, ריש מתיבתא דפה היה חסיד
וקדוש וחרף ובקי בתדרי תורה, הדרין בני קהלתנו לעבודת ד' ותורתו והרביץ
תורה כל היום וכל הלילה בחכמים ותלמידים והנהיג קהלתנו בחכמה ובתבונה
ועשה משפט וצדקה בישראל והעמיד תלמידים רבים אשר שתו מימיו ממקור
מים חיים, בזכות זה תנצב"ה. נפטר י"ב אדר תכ"ה לפ"ק:

ובעל מצב"ק הביא שם כי הובא בשו"ת מהר"ם מלובלין סי' י"ח ויכנהו „אהובי מחותני“, וכן בתשובה סי' פ"ו הביא „אהובי מחותני הותיק האלוף הנעלה כמוהר"ר משה יצ"ו.

תה' ה"ר משה ב"ר יעקב קיקיניש. ריש מתיבתא וריש בי דינא דפה, נפטר ב' אייר תכ"ט ומצבתו נעתקה במצב"ק

(ח"ג סי' ג' וח"ד דף ג' ע"א) וחרות עליה :

אוי ואבוי כי מת משה איש האלהים ונגנו ארון הקודש, ה"ה הרב הגאון האלוף מגורה הטהורה החסיד וגאמן כאיתן והימן אי חסיד אי עניו לשם שמים מתלמידיו של הלל, מו"ה משה בהגאון מו"ה יעקב קיקיניש מגזע יונה הנביא, ריש מתיבתא דפה וריש בי דינא, עשה משפט וצדק והרביץ תורה בישראל ותפלתו היתה זכה וברורה ברמ"ח אבריו והי' יודע לכוון בוראו בתפלה כחוקי' והעמיד תלמידים גאוני הדור ורבים שחו מימיו, בזכות זה הנצב"ה. עלה למרום ביום ב' אייר תכ"ט לפ"ק:

תו) ה"ר משה ב"ר יוסף. אבי"ד דק"ק דובנא הגדולה, נפטר פה ביום ט' סיון תמ"ד ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א 1 סי' ל"ה

וח"א 2 סי' נ"ג) וחרות עליה : **המפלא**

ומשה אל האלהים עלה ט' ימים. לחדש סיון תמ"ד לפ"ק, הוא הרב (הגאון הגדול) מו"ה משה במו"ה יוסף אבי"ד בק"ק דובנא הגדולה, הרביץ תורה ודלה דלה (השקה כל בני דורו) יהי מנוחתו כבוד עד מתים כי יחיו חיים :

תז) ה"ר משה מאשיל. ראש מדינת הגליל לבוב, נמצאה התימת ידו בפנקס הקהל דף 77 על שטר חזקה משנת תמ"ז ביריד יעראסלאב וחתום „נאם משה מאשיל ר"מ מלבוב“.

תח) ה"ר משה ב"ר יהודה ליב. מצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א 2 סי' ע"ז) וחרות עליה :

יום ד' כ"ה תמוז תנ"ו לפ"ק, נגנו ארון הקדש ונשברו הלוחות ונפלה עטרת ראשנו כליל יופי, תפארת ישראל, הרב הגאון הגדול מוהר"ר משה בן מוהר"ר יהודה ליב והיה נקרא הרב ר' משה קראטשינר וצ"ל הרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים הרבה, בזכות זה הנצב"ה :

תט) ה"ר משה חריף (הראשון). ז"ל בעל שם הגדולים החדש אות מ' סי' ר"א : „הרב מו"ה משה חריף סג"ל הוא הגאון הגדול

המפורסם בכל תפוצות ישראל אבד"ק לבוב, בן הגאון הגדול מו"ה שלמה אבד"ק פולנאה וק"ק לבוב, חתן הגאון הגדול מו"ה נתן נטע כהנא אבד"ק אוסטרא והגליל, והוא מחותנו של הגאון מו"ה יהודה ליב סג"ל אבד"ק פרעמיסלא ודק"ק לבוב הנודע בשמו ר' ליב חסיד מלבוב נכד הרמ"א ז"ל, ובנו (של ה"ר משה חריף) הוא הגאון מו"ה יוסף סג"ל אבד"ק פרעמיסלא" וכן גם כתב באות י' סי' ע"ז. גם בעל מצב"ק (ח"ד דף ע"ד) הביא מעשה מן הגאון ה"ר משה חריף הראשון שהי' אבי"ד פה לבוב ואחי"כ נסע לעיר מולדתו ק"ק אולינאב ומנוחתו כבוד שם ונתקבל במקומו הגאון ה"ר אברהם אשכנזי קאצנלינפוגין ז"ל ע"ש אשר העתיק מן הפנקס של ביהכ"נ הקטנה דתוך העיר (הנאבד מאתנו). ובעל מצב"ק חשוד מאד ודרבו

להחליף גברא בגברא ומי יודע איזה שם הי' כתוב בפנקס והוא חשב שהכוונה על ר' משה חריף ולא נוכל לדעת אם הי' משה חריף הראשון הי' אב"ד בלבוב, גם אין להוכיח שהי' בן הגאון ר' שלמה חריף כאשר תראה להלן, הי' משה חריף הראשון הי' בדור אחד עם גאוני קשישאי והם הסמ"ע ומהר"ם מלובלין ומהרש"א ובעל משאת בנימין והב"ה ז"ל והגאון מ"ה אפרים זלמן מרגליות ז"ל בספרו טיב גטין הביא בהקדמתו כי זכה הי' אותו ובא לידו ספר סדר גטין מהגאון המפורסם מ"ה משה חריף הזקן ז"ל חותנו של הגאון מ"ה שעפטיל ז"ל (ס"ל הורוויץ בן השל"ה ז"ל בעל ווי עמודים שהי' אב"ד בפ"ד ובפוזנא ובסוף ימי בווען ושם מנוחתו כבוד) בכתיבת ידו ממש אשר העתיק סדר שמות של הגאון מהרש"ל כו' ונכדו הגאון המפורסם מהר"ם חריף ז"ל האב"ד דק"ק לבוב (הוא הי' משה חריף השני) העתיק על כל דף ודף הגהות הגאון מ"ה שלומיצא תלמיד מהרש"ל ומספר די"מ וזכרון משה וסדר שמות גטין, מחותנו זקנו הגאון מ"ה אברהם שרענציל ז"ל בעהמ"ת שו"ת איתן האזרחי והגאון מהר"ם חריף ז"ל צבי והוסיף מדילי' בגליון הספר כמה דברים כו', וכן בטיב גטין, שמות נשים אות ס' סק"ד הביא שהגאון ר' משה חריף השני הי' חתן הרב מ"ה שמעון בן הגאון מוהר"ר אברהם שרענציל ז"ל, והנה הי' משה חריף הראשון כאשר הביא הגאון ר' זלמן מרגליות ז"ל בטיב גטין שמות נשים אות י' סק"ב סדר גט אחד בשנת ה"א שס"ב ועוד שם סק"ז הביא כי גם בשנת ה"א שס"ז סדר גט אחד וכן עוד שם בלקוטי שמות בדיני ב' שמות שנשחתו סעיף י"ט ס"ק י"ז הביא הגאון מוהר"ר משה חריף הזקן ז"ל זקנו של הגאון מהר"ם חריף מלבוב (הוא הי' משה חריף השני) כתב שסדר גט אחד בשנת ה"א שס"ז, גם הגאון הזה הי' משה חריף הראשון טובא בטו"ז או"ח סי' ת"ל סק"א, גם תראה כי הגאון מהר"ז מרגליות ז"ל בטיב גטין שמות אנשים אות מ' ס"ק ל' הביא כי הגאון ר' שלמה חריף הוא הי' א"ז לחתן בעל שארית יוסף (הוא הי' יוסף ב"ר מרדכי גרשון כ"ץ מקראקא), ובנו של הי' שלמה הי' הי' יצחק והיה חתנו של המהרש"א עכ"ל וכן בשמות נשים אות ח' ס"ק ד' כתב והגאון ר' שלמה סג"ל הוא א"ז הגאון מ"ה שלמה חריף חתן הגאון בעל שארית יוסף שהי' ג"כ אז אב"ד דק"ק לבוב (ר"ל הי' שלמה חריף) ובנו א"ז הגאון מוהר"ר יצחק ז"ל הי' חתן מהרש"א ז"ל עכ"ל, מזה נראה בעליל שהביא רק את בנו הגאון הי' יצחק, ולא הביא כי גם ר' משה הי' בן הגאון ר' שלמה חריף ומזכיר בספרו הרבה פעמים את ר' משה חריף הראשון, אבל לא כי הי' א"ז ושהי' בן להנ"ל גם את הי' משה חריף השני הביא עליו אב"ד מלבוב, אבל לא כן על ר' משה חריף הזקן. גם באיזה זמן הי' ר' משה חריף הראשון אב"ד בלבוב, כי כאשר הבאתי היה חי במאה הרביעית לאלף הששי במחצה השנית ובשנת ש"ס—ש"ע סדר איזה גטין והגאון ר' שלמה חריף שהוא הי' אב"ד בלבוב נפטר בסוף המאה הרביעית בימי הגאון ר' אברהם שרענציל ובעל מגיני שלמה ונפטר בשנת שצ"ה וא"כ הי' בנו זמן רב קודם לאביו. ואולי הי' רק ריש מתיבתא פה

או ראש ב"ד ולא אב"ד בזמן ההוא היינו עד שנת שע"ג—שע"ד היו חונים בלבוב שני גאונים מהר"ם מלובלין בתור אב"ד והסמ"ע בתור ריש מתיבתא וראיתי במחברת מגלת יוחסין אשר חבר ה"ר מאיר פערליש מחובר לס' מטה משה עה"ת (מר' משה ב"ר ישעי' כ"ץ מפרעמיסלא) ונדפס במחברת מיוחדת מאת הרה"ג מו"ה נח חיים מקאברין (ווארשא תרמ"ט), ובסוף החוברת (דף 34) הביא וז"ל: הגאון מו"ה מענדיל מרגליות מפרעמיסלא בא לקראקא ונשא את בת הגאון מו"ה מרדכי מרגליות מקראקא ואח"כ נשא בזוג שני את בת הגאון מו"ה משה חרוף ז"ל אב"ד דק"ק קרעמניץ והולידו כמה בנות כו'. ואין לברר אם כיון אל ה"ר משה חרוף הנ"ל ואולי הי' עוד אחד אשר הי' מכונה ה"ר משה חרוף והגאון מו"ה מענדיל מרגליות שהביא הי' אב"ד ורי"מ בפרעמיסלא והוא המובא בשו"ת צמח צדק בנדון עגונה אחת. ועוד יש להיכיח כי הגאון ה"ר שעפטיל שהי' חתנו של הגאון ר' משה חרוף הראשון לאחר שגמר את ספרו ווי עמודים המתובר לס' השל"ה בא עה"ת בזה הלשון „נאם שבתו בן הגאון הגדול נשיא בא"י מו"ה ישעי' סג"ל זצ"ל הורוויץ בנו של איש אלקים מוהר"ר אברהם שעפטילש, חתן האשל הגדול שר וגדול בישראל ה"ה הגאון המופלג מו"ה משה חרוף זצ"ל, החונה על צבא פה ק"ק פוזנא ואב"ד מדינת פולין גדול" ואם הי' חיתנו בן הגאון ר' שלמה חרוף סג"ל מלבוב לא הי' שותק מלהזכירו בשם סג"ל וגם הי' מזכיר את אביו הגאון ר' שלמה חרוף. והנה לעיל באות י' סי' רכ"ה הבאתי כי הגאון ה"ר יוסף הי' בן ר' משה חרוף הראשון כאשר הביא בעל שם הגדולים החדש, אבל לא אוכל לקבוע בזה מסמרות ואולי הי' בן ר' משה אחר. מכל זה יראה הקורא כי אין לברר אם ה"ר משה חרוף הראשון הי' לוי ושהוא בן ה"ר שלמה חרוף אב"ד דלבוב. אבל הבאתי כמו שכתב בעל שם הגדולים החדש ובעל מצבת קדש ואין אחריות הדברים עלי וגם הרב המופלג מוהר"ר הלל נח שטיינשניידר מוויילנא כתב אלי לפני איזה שנים שראה בפנקס ד' ארצות שכתוב שם שהאלוף מ' וואלף בהגאון ר' נטע כהנא אבד"ק אוסטראה הי' חותן הג"מ יוסף אבד"ק פרעמיסלא בהגאון ר' משה חרוף אבד"ק לבוב בהגאון מו"ה שלמה אבד"ק פולנאה וק"ק לבוב וקשה מאד לברר הדבר ואולי האיש אשר כתב הדבר הזה בהפנקס כתב מפי השמועה ואין לו יסוד כלל כאשר כתבתי ועי' לעיל סי' רכ"ה.

(ה) ה"ר משה חרוף (השני) ב"ר ישראל. היה אב"ד ור"מ בשתי הקהלות בלבוב בשנת תמ"ד—תמ"ה אחר שנסע הגאון מו"ה צבי הירש ב"ר זכרי' מענדל מפה לק"ק לובלין (עי' אות צ' סי' תע"ט) והיה נקרא בשם ר' משה חרוף ואח"כ נוסף לו גם השם פינחס והוא הי' חתן הגאון מוהר"ר שמעון הכהן שהי' אבד"ק יאולאוויץ בן הגאון מו"ה אברהם שרענציל בעל שו"ת איתן האזרחי (טיב גטין שמות אנשים אות ס' סק"ד) ואשתו בת הגאון ר' שמעון היתה מרת געלא (עי' טיב גטין שמות הנשים אות ג' סק"ז) והיו לו שני בנים, האחד הי' הרב הגאון מו"ה ישראל חרוף ז"ל (עי' אות י' סי' של"ז) ובנו השני הי' הרב מו"ה צבי הירש

שהי' אב"ד דק"ק יאבורוב (עי' אות צ' סו' תפיג), ובהו היתה אשת הגאון מוהר"ר נפתלי הירץ אשכנזי אשר ישב על כסאו אחריו (עי' אות נ' סו' תמ"ח). ובפנקס הקהל אשר ה"י נמצאה בצד 77 התימת ידו על קיום שטר חוקה ממנהיגי ארבע ארצות מן י"א תשרי תמ"ז ביריד יערסלאב והראשון אשר בא שם על החתום הוא ה"ר זאב במהר"ר ר' מייקש מלבוב ואחריו באו על החתום ששה רבנים ואה"כ נתקיים הדבר עי' י"א רבנים ג"כ ביריד הנ"ל ובצדו בא הגאון הנ"ל בהתימת ידו לקיום כל הפסק. וכן בצד 4 מן כ"ב כסלו תנ"ז נמצאה התימת ידו אודות עזובן ותתום, הצעיר פנחס משה תונה פה ק"ק לבוב והגליל" ויצלו התומים הדיינים, נאם ישע"י בלא"א כבוד מוהר"ר מנחם כ"ענדל מבית קאצינאלנפוגין, נאם הק' משה מזאמושטש נאם יואל פייבש מלבוב דה"ל ונאם הצעיר חיים מלבוב דה"ל. וכן בדף 170 מן ט"ז אייר תנ"ז תתום הצעיר פנחס משה והיא בנדון קרקע שבהכ"נ בוידויששוב עומד עליה וכן בצד 158 מן ב' שבט תנ"ה על פסק דין בנדון חוקת הפתים בעיר סקאליט והסיום; "הכ"ד האלופים ראשים ומנהיגים קצינים דשתי הקהלות בצרוף כבוד הרב המאה"ג אב"ד ומ"צ דקהלתנו והגליל יצ"ו ותתום, נאם הצעיר פנחס משה" ואחריו תתמו עוד חמש התימות ובתוכן ה"ר שלמה לנדא סג"ל וה"ר חיים מאך מצוויזר וכן מוזכר בתוך כרוז אחד שנאבד ממנו שט"ח של החברה קברנים מן ר"ח תמוז תמ"ז בפנקס שם צד 141 ותתומים על הכרוז, נאם שלמה קראטוויר מלבוב ונאם ישעיה בר אלכסנדר דובש מי"ן וצלה"ה.

הגאון הזה חבר הגהות והוספות לסדר גטין וז"ל הגאון ה"ר זלמן מרגליות ז"ל בספרו טיב גיטין בהקדמתו; זכנו ה' ובא לירי ספר סדר גטין מהגאון המפורסם מוהר"ר משה תריף הוזק ז"ל חותנו של הגאון המפורסם מוהר"ר שעפטיל ז"ל בכתיבת ידו ממש אשר העתיק סדר שמות של הגאון מהרש"ל שהי' אז בכ"ה היה כותבו ומנהיגו ומוסיף והולך תוספות שמות חדשים שלא נקבו בס' מהרש"ל ז"ל. ונכדו (של ה"ר משה תריף הראשון) הגאון המפורסם מוהר"ר משה תריף ז"ל האב"ד דק"ק לבוב (הוא ה"ר משה תריף השני) העתיק על כל דף ודף הגהות מוהר"ר שלומיצא תלמיד מהרש"ל ומספר ד"מ וזכרון משה וסדר שמות גטין מחותנו זקנו הגאון המפורסם מוהר"ר אברהם שרענצלס ז"ל בעהמ"ח שרית איתן האזרחי אשר נדפס זה לא כביר (הגאון ר' משה תריף השני היה חתן הגאון ה"ר שמעון בן בעל איתן האזרחי) והגאון מהר"ם תריף ז"ל צבי והוסיף מדולי' בגליון הס' כמה דברים מחודשים וגם כמה תשובות בעסק שמות גטין כו'. ובספרו טיב גטין הובא הגאון מהר"ם תריף בהרבה מקומות. וכן בס' עמק הלכה וטעם מן דף י' ע"ב הביא קושיות הגאון מוהר"ר משה תריף אב"ד לבוב והגליל, וכן הובא בס' בכור שור על ב"מ דף ס"ה. והגאון הזה ה"י תמיד אחד מראשי בית הועד של גאוני ארבע ארצות פולין. בשנת תמ"ה בא בהסכמה ביריד יערסלאב על ס' נחלת עזריאל עה"ת ותתם נאם משה מלבוב, בשנת תמ"ז הסכים על ס' תולדות יצחק עה"ת ותתם ראשון ואחריו בא על החתום הגאון מו"ה צבי הירש במו"ה זכר"י שהי' אז אב"ד בק"ק לובלין ועוד שאר

גאונים וכן הסכים ג"כ בועד יערסלאב על שו"ת בית יעקב מן ז' תשרי תנ"ג וחתומים שם גם ה"ר חיים ר' דודש מאך זצ"ל מלבוב וה"ר זאב וואלף במוהר"ר פנחס ז"ל מלבוב והוא חתום ראשון לגאוני הועד, נאם משה פנחס מלבוב, ובירוש"למי זרעים עם פי' הר"א פולדא נמצאה הסכמה מגאוני לבוב מן י"ב טבת תנ"ג וחתום תחתיה ה"ר אריה יהודא מלאדמיר ואחריו, נאם הצעיר פנחס משה ואחריו נאם יוסף סג"ל מלבוב ונאם הצעיר יהודא ליב ר"מ דק"ק לבוב מחוץ לעיר, וכן בס' בית הלל (דיהרנפורט תנ"א) נמצאה הסכמתו מן ג' תשרי תנ"ג וחתום, הצעיר פנחס משה מלבוב, ובס' צנצנת מנחם (ברלין ת"פ) בא בהסכמה ורשום, הסכמת ש"ב הגאון הגדול מו"ה משה חריף אב"ד ור"מ דק"ק לבוב והגליל יצ"ו ואחיו ש"ב מו"ה ישראל חריף אב"ד ור"מ דק"ק אליק" ובא על החתום יום ג' ד' תשרי תמ"ה בק"ק יערסלאב, הצעיר משה מלבוב ונאם ישראל אב"ד ור"מ דק"ק אליק" וכן בס' גבורת אנשים (דעסוי תנ"ו) נמצאה הסכמתו מן ט' אלול תנ"ו וכן נמצאה שם חתימת הגאון ה"ר יוסף הלוי אבד"ק פרעמיסלא וכן ה"ר שניאור אב"ד ברישא, וכן בס' בדרך אלשיך (דיהרנפורט תפ"ז) הסכים מן ג' ניסן ת"ס וחתם, הצעיר פנחס משה אב"ד ומו"צ מק"ק לבוב והגליל" וכן בא בהסכמה בס' דת יקותיאל (זאלקווא תנ"ו) ועוד בהרבה ספרים.

והנה הרב הגאון מהרח"ן דעמכיזער ז"ל כתב אלי באחד ממכתביו: "ובדרך אגב אודיע לר"מ כי שגיתי בנדון הגאון ר' משה חריף השני שכתבתי בספרי כ"י ה"א סי' ט' שהי' נכד הגאון ה"ר שעפטיל הורוויץ בעל ס' ווי עמודים שהיה חתן ר' משה חריף הראשון, אך זאת אמת שר' משה חריף השני. ה"י נין ונכד לר' משה חריף הראשון, אבל לא היה כלל נכד לר' שעפטיל הורוויץ ואני באתי לידי טעות זו לפי שראיתי בהקדמת מהר"ז מרגליות לס' טיב גטין שהביא שם שהעתיק מסדר גטין של הגאון ר' משה חריף הראשון ומה שהוסיף עליו חתנו הגאון ר' שעפטיל הורוויץ ז"ל וגם ממה שהוסיף עליו נכדו הגאון ר' משה חריף השני האבד"ק לבוב, ובהשקפה הראשונה סברתי כי תיבות, "נכדו הגאון ר' משה חריף השני" קאי על ר' שעפטיל שזכר שם באמצע דבריו, ואולם כעת אני רואה כי שגיתי ברואה ונכדו קאי על ר"מ חריף הראשון והיינו שר' משה חריף השני ה"י נכד לר"מ חריף הראשון". ונה נפשיה של הגאון הזה במוש"ק אור ליום כ"ד אלול תס"ב ונוסה מצבתו נעתק במצב"ק (ה"א 1 סי' ל"ה וח"א 2 סי' ס"א וחרות עליה):

וימת שם משה ספרא רבא דישראל, אור ליום כ"ו [צ"ל: כ"ד] אלול תס"ב במוצאי שבת וילך משה רבינו ומורנו הגאון מאור הגולה מוהר"ר משה פנחס במוהר"ר ישראל חריף ז"ל שהיה אב"ד ור"מ דק"ק לבוב והגליל, וכל בית ישראל יבכו להאי שופרא דבלי בעפרא דקרי ותני בכלהא תלמודא ותוספתא וספרא, בזכות זה הנצב"ה:

תיא) ה"ר משה ב"ר יודא זונדל מזאמושטש. דיון גדול ומצוין פה. חתימת ירו נמצאה הרבה פעמים בפנקס על פסקים וחתום, משה מזאמושטש בלא"א מהר"ו שלי"טי ועפ"י הרוב חתום, הצעיר משה מזאמושטש. ברף 2 מן יום ג' ניסן תמ"ו על אסור השגת הזקת ברייהויו וחתום שם ה"ר ישעי' כ"ץ דובש מלבוב והוא

נכד בעל הסמ"ע (עי' אות י' סי' שכ"ז) וגם ה"ר ישעי' ב"ר מנחם מענדל
 מבית קאצינאלפוגין ועוד עם איזה דיינים. צד 81 מן ער"ח סיון תמ"ח על
 חזקה והתום בתחלה ה"ר שלמה ב"ר צבי הירש ז"ל קראקאווער (עי' אות ש'
 סי' תקי"ד) ואח"כ חתום "הק' משה בלא"א מ"ו הרב מוה"ר יודל זונדל
 שלי"ט מזאמושטש, צד 58 שנת תמ"ח תמ"ט על פרעון חוב, צד 10 מן י"ג
 תשרי ת"ן על בטול שטר קנין והתום ביחד עם ה"ר ישעי' כ"ץ דובש,
 וה"ר ישעי' מבית קצינאלפוגין, צד 41—40 מן ד' טבת תמ"ט על שטר
 מכירה והתומים שם ה"ר ישעי' כ"ץ דובש ור' ישעי' קאצינאלפוגין וה"ר
 ישעי' מלויצק וה"ר משה מזאמושטש, צד 65 מן י"ט תמוז תמ"ז על נתנת
 כח וזכות והתומים שם ה"ר דוד ב"ר חיים וה"ר שלמה קראקאווער וה"ר
 יהודה אברהם מבית לוי וה"ר חיים ב"ר יצחק מקאמארנא ואחריו ה"ר משה
 מזאמושטש, צד 4 מן כ"ב כסלו תנ"ז והתומים שם הדיינים ה"ר ישעי' ב"ר
 מנחם מענדל קאצינאלפוגין, ה"ר משה מזאמושטש וה"ר יואל פייבש מלכוב
 דח"ל וה"ר חיים מלכוב דח"ל וגם הגאון הגדול ר' פנחס משה חריף בא
 שם בחתימתו והתום חונה פה ק"ק לבוב והגליל, צד 54 מר"ח אייר תנ"ז
 על פסק דין והתום ביחד עם ר' ישעי' מלויצק, צד 44 מן י"ט מנחם תנ"ב על
 שכירת בית ושם נעתק אות באות מגוף הפס"ד ונעתקה חתימת האב"ד הצעיר
 יהודה ליב חופ"ק לבוב דח"ל ואחריו נמצאות חתימות ה"ר שלמה קראקאווער
 ה"ר ישעי' כ"ץ דובש וה"ר משה מזאמושטש, צד 52 מן כ"ד כסלו תנ"ה
 על פסק דין והסיום בצרוף הרב ה"ה אב"ד ור"מ דח"ל ובא על החתום
 הצעיר יהודה ליב חפ"ק לבוב דח"ל יצ"ו ואחריו ישעי' מבית קאצינאלפוגין
 ונאם משה מזאמושטש, צד 58 משנת תמ"ז והתום בראשונה נאם ישעי'
 בלא"א מוה"ר אלכסנדר מיץ וצלה"ה דובש מלכוב ואח"כ ישעי' בלא"א
 מוה"ר מנחם מענדל מבית קאצינאלפוגין ונאם משה מזאמושטש ועוד
 שם איזה פעמים, בדף 59 מן כ"ג אדר ת"ס והתום בתחלה ה"ר
 ישעי' ב"ר משולם ז"ל מלויצק ואח"כ ה"ר משה מזאמושטש ואח"כ ה"ר
 חיים מלכוב דח"ל, בצד 107 על פסק דין מן ח"י אייר תנ"ז בנדון קרקע
 בית הכנסת בוידיששוב, צד 43 מן ר"ח אדר תנ"ט בצרוף כבוד הרב ה"ה
 אב"ד ומ"צ דקתלתנו והגליל והתום הצעיר ישעי' מלויצק ואח"כ ה"ר משה
 מזאמושטש ואח"כ ישעי' מבית קאצינאלפוגין ואח"כ ה"ר ישעי' זעליג מלכוב,
 ועוד הפעם שם משנת תס"ב ועוד בצד 44 וצד 60 מן כ"ג אדר ת"ס, דף 10
 מן י"ג תשרי ת"נ, צד 36 מן ה' אב תס"א על שטר חוב הנאבד וי"ז תמוז
 שנת תס"ד והתום הק' יצחק סג"ל חפ"ק לבוב ובין הדיינים באה גם חתימת
 ידו והי' אז הגאון ה"ר יצחק אב"ד פה (עי' אות י' סי' רצ"ג), צד 102 על פסק
 דין משנת תס"ה ובא ג"כ שם הגאון ה"ר יצחק ב"ר יוסף על החתום
 ואח"כ ה"ר משה מזאמושטש, צד 23 מן ט"ב טבת תס"ז והתום אחריו ה"ר
 יהושע זעליג מלכוב והיא על שטר חוב שנשרף, צד 91 מן ג' אדר תס"ז
 בענין זכות וחזקה, צד 66 מן י"ט אייר תע"ב אודות מכירת מקום
 בבית הכנסת, עוד שם משנת תס"ח ובא שם על החתום האב"ד דפה
 הגאון מוה"ר נפתלי הירץ אשכנזי והתום "הונה ק"ק לבוב והגליל" ואח"כ

התום ה"ר ישע"י מלויצק וה"ר משה מאמושטש וה"ר חיים מלכוב וה"ר יואל פיביש בנדון מכירת מקום בביהכ"נ, צד 29 מן ז' אדר ת"י על שטר חוב נאבד, צד 112 ע"ב מן ר"ח סיון תס"ו על פסק דין, צד 113 מן י"ד חשון תס"ט ועוד שם צד 101 וצד 102 משנת ת"ע על רשימת מטלטלין מעובין והתום ג"כ שם ה"ר יצחק סג"ל הופ"ק לבוב, צד 105 מן ח' כסלו בענין מקום בבית הכנסת, צד 76 משנת תע"ג על שטר מתנה, צד 109 מן ג' אב תע"ט בנדון מקום ואחריו התום הק' יהושע פ"ק והוא ה"ר יוסף יהושע פ"ק, צד 117 מן ט"ו תמוז תע"ג וע"י הוספה ט"ז.

(תיב) ה"ר משה לוי. ה"ר אב"ד דק"ק ראזדאל וחתום בפנקס צד 107 על עדות שנתן בטו"ב אלול ת"ג להראש האלוף ר' שלמה על עמלו לבנות מכספו בית מקדש מעט בוידיתשוב ומהראוי לתמכו (ע"י הוספה ט"ז). (תיג) ה"ר משה ב"ר דוד. דיין גדול ומצוין, נפטר ביום א' דחג הסוכות שנת תס"ט ומצבתו נעתקה במצב"ק (ה"ב סי' נ"א) וחרות עליה :

וימת משה עבד ד' ספרא רבא דישראל, ה"ה הרב הגדול בתורה מופלג בחסידות ובקדושה ובקי בנגלה ובנסתר, מוהר"ר משה כהרב המאור הגדול מוהר"ר דוד, אשר הרביץ תורה בישראל ועשה משפט וצדקה וה' דיין הגדול חמוצין ולמד עם תלמידים שיעורים כסדרן, בזכות זה הנצב"ה נפטר ביום א' דחג הסוכות. תס"ט לפ"ק :

ובעל מצבת קדש כתב עליו „נוסחת מצבת הרב הגדול המופלג מו"ה משה בהגאון מאור הגולה מו"ה דוד לידא אבד"ק אמסטרדם בעה"מ סי' עיר מקלט ושאר חבורים ומי יודע אם הוא זה בן הגאון ר' דוד לידא, כי לא כתוב כן בפירוש על המצבה.

(תיז) ה"ר משה ב"ר דוד הלוי הורוויץ (השני). לעיל סי' שצ"ו הבאתי דברים ע"ד ה"ר משה ב"ר דוד הלוי הורוויץ הראשון, שנפטר בשנת ת"י, ובמצב"ק (ה"א 2 סי' פ"ד) נמצאה מצבת איש אחר הנקרא ג"כ בשם כזה וחרות עליה :

וימת משה עבד ד' ביום ש"ק ח"י אלול תע"ז לפ"ק, ה"ה הרב הגאון הגדול מוהר"ר משה בהגאון הגדול מו"ה דוד הלוי מגזע הורוויץ, הרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים רבים אשר הרבה מהם גדולי הדור. הנצב"ה :

וראותי בהמליץ משנת תרמ"ג גליון י"ג במאמר מגלת יוחסין למשפחת הורוויץ מאת החכם מוהר"ר יצחק מאיר לעוונישטיין שהביא כי הגאון ר' דוד הלוי איש הורוויץ ז"ל ה"ו בן הגאון ה"ר פנחס ז"ל האבד"ק פולדא ור' דוד ז"ל ה"ו אחר מדייני ק"ק וויץ כשיב בהמגיד שנת כ"י בחוספה לחצופה סי' מ"א. ובעל מצב"ק טעה בהעתקת פרט השנה ובלי ספק צ"ל ש"ק ח"י אלול תע"ז כי ח"י אלול תע"ז חל ביום ד'.

(הטו) ה"ר משה במהרא"ל קאזינר. ראש ומנהיג דק"ק לבוב והגליל או אחד הדיינים, כי בפנקס הקהל צד 110 על קיום חזקה מן ר"ח אדר תע"ה נמצאה העתקה מגוף הכתב וסיים „הכ"ד האלופים ראשי קצינים מנהיגי ק"ק לבוב והגליל יצ"ו בצרוף כבוד האלופים

דייני ישראל דק"ק הנ"ל וחתומים, נאם משה במהח"ל קאזנר ז"ל, נאם צבי במוהר"ר משה מרגליות ז"ל, נאם משה במוהר"ק ז"ל מלבוב, נאם ישכר בער טרניפולר מלבוב ונאם משה במוהר"ם קיקניש ז"ל, נאם הצעיר ישעי' מלויצק ונאם יהושע זעליג מלבוב ולפי הנראה שלשה הראשונים הם מנהיגים וה"ר ישכר בער טרניפאלער וה"ר משה קיקניש וה"ר ישעי' מלויצק וה"ר יהושע זעליג הם דיינים.

תטו) ה"ר משה במהר"ף. מנהיג דלבוב והגליל, חתום בפנקס דף 110 על קיום הזקה מן ר"ח אדר תע"ח.

תיז) ה"ר משה במהר"ם קיקניש. דיין דפה (עי' לעיל סי' תט"ו).

תיח) ה"ר משה ב"ר דוד צבי כ"ץ. במצב"ק (ח"א 2 סי' ע"ט) נמצא נוסח מצבתו וחרות עליה:

ביום א' י"ט מרחשון תע"ט לפ"ק, וימת משה עבד ד' צדיק קדוש וטהור יושב אוהלים של תורה והרפין תורה בישראל והעמיד תלמידים הרבה גדולי חדרו והערה גפשו למות בעד עבודת ד', ה"ה הרב הגאון המפורסם מוה"ר משה הקדוש במוהר"ר הור צבי כ"ץ זצלה"ה, בזכות זה תמצב"ת:

תיט) ה"ר משה ב"ר יוסף סג"ל. ראש גולה ומנהיג המדינה, נפטר ביום כ' כ"ז אלול תע"ט ומצבתו נעתקה במצב"ק

(ח"א I סי' מ"ה וה"א 2 סי' פ"ג) וחרות עליה:

השנה מאור עיני הגולה ונפטר הצדיק ה"ה הגאון המופלא ומפלא חרף ובקי ראש הגולה ומנהיג המדינה, שר החרות, מו"ה משה בן המצוין הדיין מוהר"ר יוסף סג"ל, בזכות זה תמצב"ת:

תכ) ה"ר משה חיים מלבוב. אב"ד דפה. בס' משנת חכמים להגאון ה"ר יוסף האבג"ל צהרטרער ז"ל האב"ד דק"ק זאמושטש (לבוב תק"ג) בסוף הקדמתו הביא כי אביו הגאון מו"ה יעקב יצחק שהי' ג"כ אב"ד בק"ק זאמושטש הי' בן הגאון מוהר"ר משה חיים האב"ד דק"ק לבוב והגליל, ולבעל משנת חכמים הי' בן זשמו ה"ר יצחק וחבר כפר זכרון יצחק (נהפס בלבוב תק"ם) וזו"י ג"כ אב"ד זאמושטש והספר הוא שו"ת ובסופו דרושים, בשער הספר מובא ג"כ שאביו הי' נכד הגאון מוהר"ר משה חיים ז"ל האב"ד דק"ק לבוב והגליל ובעל שם הגדולים החדש אות " סי' קס"ב הביא וז"ל: הרב מו"ה יעקב יצחק גאון גדול ומפורסם בדרו אב"ד זאמושטש בן הגאון המפורסם מוהר"ר משה חיים אב"ד לבוב נכד להגאונים מוהר"ר משה חרף ומוהר"ר ארי' לייב אב"ד קראקא ולמהר"ם לבלין ז"ל, והוא (ר"ל ה"ר יעקב יצחק) אבי הגאון מו"ה יוסף האבג"ל צהרטרער בעל משנת חכמים, ובעת ראיתי בס' כלילת יופי ח"א סי' י"ג שמפסק בזמן הגאון הזה ה"ר משה חיים מתי היה אב"ד בלבוב, כי לא מצינו זכרו בשום מקום באיזה ספר או באיזה הסכמה למען נוכל להתחקות על זמנו, ואחרי החקירה והדרישה משער כי הוא ר' משה חיים ב"ר אלעזר שהי' אב"ד דק"ק קאמארנא (סמוך ללבוב), ובס' מאמר מרדכי על התורה שנדפס בשנת תע"ט מר' מרדכי ב"ר יהודה לייב מלבוב האב"ד דאברו שם בין הסכמות

הגאונים נדפסו ג"כ שתי הסכמות משני גדולי הדור אשר הכנימו עם ב. המחבר להביא הס' הנ"ל לבית הדפוס ובאו על החתום שניהם בשנה אחת וביום אחד, הראשון הגאון מוהר"ר יהודה ליב הלוי ריש מתיבתא דק"ק לבוב ובא על החתום ביום כ"ג אדר תע"ט נאם יהודה ליב בלא"א המאוה"ג מוהר"ר אליעזר סג"ל חונה פה ק"ק לבוב יצ"ו (הוא הגאון מוהר"ר יהודה ליב הלוי איטינגא), והשני הגאון מו"ה משה חיים בן הקצין מו"ה אלעזר ז"ל האבד"ק קאמארנא ומצ"פ לק"ק זלאטשוב ובא ג"כ על החתום שם ביום כ"ג אדר תע"ט לפ"ק „נאם הק' משה חיים בן המנוח הקצין המפורסם מו"ה אלעזר מלבוב חונה בק"ק קאמארנא ומצ"פ לק"ק זלאטשוב" ולדעתו הוא ר' משה חיים הנ"ל שנתקבל סמוך לזמן ההוא להיות אב"ד ור"מ בק"ק לבוב והגליל. ולפי"ז יש להוסיף, כי אביו ה"ר אלעזר היה בן להג"מ זכריה מענדל בעל באר היטב בהגאון ה"ר אריה ליב אבד"ק קראקא והיה התן הג"מ משה חריף אבד"ק לבוב בן הג"מ ישראל חריף בן הג"מ משה חריף הזקן מקרעמיניץ בן הג"מ ישראל חריף מלובלין (עי' בס' יש נוהלין). ואני מצאתי התימתו בפנקס הקהל אשר ת"י צד 140 בנדון עזובן והסיום שם „כ"ד האלופים הדיינים בצרוף כבוד הרב המאה"ג אב"ד והרב המאה"ג ריש מתיבתא" „מן ה' סיון תפ"ז ובא שם על החתום „הק' משה חיים חפ"ק לבוב יצ"ו".

הנכ" ה"ר משה ב"ר מאיר. היה מתחלה ריש מתיבתא פה ובשנת תפ"ד בא בהסכמה על ספר יפה מראה על אגודות ירושלמי (אמשטרדם תפ"ז) וחתום „הק' משה בהמנוח מו"ה מאיר ה"ה ר"מ מק"ק לבוב". אח"כ נתקבל מלבוב לאב"ד בק"ק פרעשבורג ומנוחתו כבוד שם, ובס' שו"ת השיב ר' אליעזר (נייאויט תק"ט) בא בהסכמה יחד עם הגאון ה"ר משה ב"ר אהרן זצ"ל מלבוב האבד"ק ברלין ופד"א והמדינות ואחריו בא על החתום הגאון מוהר"ר משה ריש מתיבתא בק"ק לבוב ולע"ע אבד"ק פרעשבורג, ובשנת תצ"ב בא בפרעשבורג בהסכמה על ספר עולת אהרן מר' אהרן זעליג ב"ר יואל פייבש מאסטראה הכולל הדושים על אגודת השי"ס (אופיבאך תצ"ג) ורשום שם „הסכמת הרב המאה"ג המופלג מוהר"ר משה נ"י שהיה ריש מתיבתא בק"ק לבוב ולע"ע אב"ד דק"ק פרעסבורג, והחתימה מן יום ד' ג' תשרי תצ"ב לפ"ק הק' משה ריש מתיבתא מלבוב חונה בק"ק פרעשבורג ואגפיה, וכן בס' באר טוב (אלטונא תצ"ז) נמצאה הסכמתו מן יום ג' טו"ב סיון תצ"ב וחתום הק' משה חונה בק"ק פרעשבורג, וכן בשו"ת שב יעקב (פפד"מ תפ"ד) שם בחלק שני סי' ל"ג הביא ממהר"ר משה במוהר"ר מאיר זלה"ה חוב"ק פרעשבורג.

הנכ" ה"ר משה ב"ר אהרן מלבוב. אב"ד בלייפניק במדינת מעהרין ואח"כ נתקבל בשנת תפ"ט לאב"ד בברלין ועי' אודותיו בתולדות רבני ברלין סי' ז' ונשלח אליו כתב הרבנות מן י"א אדר ראשון תפ"ט ונקרא ג"כ שם ה"ר משה מלבוב ואח"כ מפני הריב שפרץ נגדו נתקבל לאב"ד בפ"דאדר ונסיעתו שמה היתה בשנת ת"ץ ובשנת תק"ג עזב את העיר פ"פ והלך לו לעירו לייפניק, וישב שם משך עשר שנים ובשנת תק"ג קבלו אותו מלייפניק להיות אב"ד על כל מדינת מעהרין והיה

נקרא בשם רב מדינה וישיבתו הרמה נהג גם הוא בעיר ניקלסבורג ונמצאו ממנו הסכמות על ספרים אין מספר ונפטת שם בניקולסבורג ועל מצבתו הרותים הטורים האלה:

פ"ג הרב המדונה מוהר"ר משה לבוב בן הרב הגדול מוהר"ר אהרן זצ"ל מלבוב, יצאה נשמתו יום ד' י"ז טבת תקל"ח:

כהג' ה"ר משה אלחנן היילפרין. אב"ד דק"ק ולאמשוב ונמצאה חתימת ידו בפנקס דף 94 מן מ"ו אדר ראשון תצ"א על שטר שלישית וכתוב שם שהי' אב"ד ומ"צ בק"ק ולאמשוב והוא הי' בן הגאון מו"ה טובי' יחיאל מיכל היילפרין אבד"ק בערוזאן ויש לו הסכמה בס' אוהל משה יעה"ת.

כהג' ה"ר משה ב"ר יעקב. אביו היה אב"ד דגליל פאדאליא והוא היה פ"מ פתח וחתן הגאון מוהר"ר אריה ליב שהי' אב"ד בק"ק רישא גלוגא לבוב ואמשרדס, ור' אריה ליב היה חתן הגאון בעל חכם צבי (עיי' אות א' סי' צ') ובנו של ה"ר משה הי' הגאון מוהר"ר מרדכי זאב אבד"ק לבוב (עיי' סי' שפ"ג), וזכ"כ בסדר היחס בהקדמת ס' אור הגנוז (פיוורא תקכ"ו) ובס' בית פרק בהסכמה אחר חתימת הגאון ר' חיים כהן ר"פ נמצאה חתימת ה"ר יעקב וחתום הק' יעקב מלביב' החונה בגליל פאדאליע. וראיתי בשחיג החדש אות י"י סי' קל"ט שהביא וז"ל: הרב ר' יעקב גאון גדול ומפורסם בדורו אב"ד דגליל פאדאליע בן הה"ג מו"ה משה חריף ז"ל והוא זקנו של הגאון בעל ישועות יעקב ז"ל.

כהג' ה"ר משה ב"ר יוסף. דיין בזמן הגאון ה"ר חיים כהן רפאפורט, נמצאה חתימת ידו בפנקס צד 103 בנדון שבועת כתובה

ויורשים מן ה' אדר תקפ"ה וחתום ביחד עם הגאון ר' ארי' ליב כהן רפאפורט ר"מ בלבוב בן הגאון ר' חיים כהן, צד 89 בנדון בית מן כ"ה אלול תקי"א ג"כ ביחד עם הגאון ר' אריה ליב הנ"ל וה"ר יוסף ב"ר מנחם מאניש סג"ל, בצד 96 בנדון בית מן י"ב אייר תקכ"כ וחתום הגאון ר' חיים כהן רפאפורט והדיינים ה"ר יוסף סג"ל מלבוב וה"ר נתן נטע ב"ר ראובן וה"ר יעקב שור מגיד דק"ק לבוב וה"ר יחיאל מיכל מוהר"ר ארי' ליב ואח"כ חתום הק' משה מוהר"ר יוסף זצ"ל דיינא וספרא, צד 114 בנדון שטר חוב נאבד מן שנת תקכ"ד וחתומים שם הק' מנחם מניס הלוי איש הורוויץ הק' יחיאל מיכל ב"ר ארי' ליב והק' משה מוהר"ר יוסף דיינא וספרא והק' מנחם מענדל ב"ר נחמן כהן רפאפורט, צד 124 על נתינת תוקף לפשר צדדים מן י"ד סיון תקכ"ד וחתום הגאון ר' חיים כהן ר"פ וה"ר ישעיה ב"ר מרדכי קוקיניש מלבוב וה"ר נתן נטע ב"ר ראובן וה"ר יחיאל מיכל ב"ר אריה ליב ברוסקר וה"ר משה ב"ר יוסף וה"ר חיים ב"ר יחיאל מיכל וה"ר מנחם מענדל ב"ר נחמן כ"ץ רפאפורט.

כהג' ה"ר משה ב"ר יהודא ליב. היה אב"ד דק"ק טאמאשוב ואח"כ מ"מ ומ"צ דפה והוא היה בן בתו של הגאון מוהר"ר משה האבד"ק שינאווי, ובנו היה הגאון ה"ר יהודא ליב אבד"ק זוראוונא וסקאלו, ובהקדמה לס' שבט מיהודה שחבר ה"ר יהודא ליב הנ"ל

(ואלקווא תקס"ב) כתוב כי אביו הגאון מוהר"ר משה היה אביד ומ"ץ בק"ק טאמאשוב ימים כבירים ובסוף ימיו הורה צדק לעדתו בק"ק לבוב, ובסוף ההקדמה סיים כי אביו ה"ר משה חי' מן בנו של הגאון מוהר"ר משה שהי' אביד בק"ק שינאווא והי' חתן בנו של הגאון הס"ז ז"ל, ומן על יער הספר כתוב כי ה"ר משה נתקבל בסוף ימיו למגיד מישרים ומ"צ בק"ק לבוב מחוץ לעיר ונכדו אשר הביא הספר הנ"ל לרפום ה"ר משה ב"ר יהודא ליב שהי' ג"כ אביד בסקאלי הוסיף על דברי אביו את ס' פני משה ובסוף הס' הנ"ל מזכיר את זקנו הגאון ה"ר משה הנ"ל שהיה אביד ומ"צ בק"ק טאמאשוב ובסוף ימיו הורה צדק לעדתו עדה ישרון מגיד מישרים ומ"ץ בק"ק לבוב ושם מנחתו כבוד, ואין ספק אצלי כי הוא אשר מצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א 2 סי' ע"ב) ורשום עליה "נוסחת מצבת הגאון הגדול מוהר"ר משה מגיד מישרים וראביד פה לבוב" ועל המצבה תרותים הטורים האלה:

וימת משה עבד ה' חי' עובד ה' ככל לבו כפחתו של אולם חי' לבו מלא בכל חכמה וזמזע וכל הבונה ורו כמנו לא נעלם, חרוף ובקי בכל חדרי התורה פגמרא ופסברא, חרב הגאון הגדול מוהר"ר משה בן מוהר"ר יהודה מגיד מישרים פה לבוב ובבתי"ד הרבין תורה בישראל והעמיד תלמידים רבים

והנה מצאתי חתימת ידו גם בפנקס אשר ת"י. בצד 103 בנדון שנועת כתובה ויורשים מן ח' אדר תק"ה ביחד עם הגאון ה"ר ארי' ליב כהן ר"פ ועם ה"ר משה ב"ר יוסף (עי' בערך שלפני זה) והוא התום תק' משה מגיד דביה"מ, צד 89 בנדון בית מן כ"ה אלול תקי"א ג"כ ביחד עם הגאון ה"ר ארי' ליב כהן ר"פ והוא חתום תק' משה במוהר"ר יהודא ליב ז"ל מגיד בבית"מ וכן צד 120 מן כ"ב שבט תקי"א ג"כ ביחד עם ה"ר ארי' ליב כהן ר"פ, צד 79 מן ר"ה סיון תקי"ד ביחד עם הגאון ר' חיים כהן ר"פ ונמצא כי בא בתסכמה יחד עם הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ ז"ל על ספר קהלת יעקב הרושים על כמה מסכתות וחתום שם "משה מגיד בבית מדרשו" ושם בהקדמת הס' שבט מיהודה הביא "ואחר שנתקבל אבי ה"ר משה בישיבה של מעלה ושקעה שמשו של משה נתקבל דודי הטאה"ג מוהר"ר יעקב למגיד מישרים ומ"ץ בק"ק לבוב" ואולי הוא ה"ר יעקב מטרעמבאוולע (עי' אות י' סי' רס"ה).

(הנ) ה"ר משה ב"ר צבי הירש מו"יש. ריש מתיבתא פה ועי' לעיל אות א' סי' צ"ו מה שהבאתי אודותיו. גם אחיו ה"ר יהודא ליב הנקרא ר' ליבוש מו"יש חי' דינא רבא פה (עי' אות י' סי' קצ"ה).

תחת ה"ר משה ב"ר יאיר. אחד מדייני הגאון ר' חיים כהן רפאפורט ז"ל נמצאה חתימת ידו בפנקס הקהל אשר ת"י צד 114 על כרוז שטר חוב שנאבד מן ב' טבת תקס"ו וחתום בראשונה הגאון ר' חיים כהן הנ"ל ואח"כ תק' ישכר ב"ר משה איגרא ור' יחיאל מיכל בריסקר ועוד והוא חתום תק' משה בחרב מו"יה יאיר זצ"ל מלבוב, צד 126 על עיבון לטובת יתומים מן כ' סיון תקכ"ו ובאה שם חתימת הגאון ר' חיים כהן והדיינים ובהחכם ה"ר ישעי' ב"ר מרדכי קיקניש, ה"ר יחיאל מיכל בריסקר

ר' חיים כהן ב"ר יחיאל מיכל, ר' מנחם מענדל ב"ר נחמן כ"ץ רפאפורט, ר' ישכר בער ב"ר ראובן ואה"כ הק' משה בהרב ר' יאיר זצ"ל, צד 95 פסק דין מן י' סיון תקל"ג וחתום, נאם הצעיר משה בהרב מוהר"ר יאיר זצ"ל ואחריו התום נאם מנחם מענדל כהן רפאפורט, צד 97 בטול חתימה מן כ"ב שבט תקל"ג וחתום שם ביחד עם ר' יחיאל מיכל בריסקר ור' מנחם מענדל כהן ר"פ, צד 151 סתם חתימה שנאבדה מן י"ג כסלו תקל"ב וחתום הדיש מתיבתא ה"ר דוב בער (ע"י אות ד' סי' קכ"ט) ואחריו ר' יחיאל מיכל בריסקר וה"ר מרדכי גימפל ב"ר ראובן וה"ר אהרן ישכר בער סג"ל וה"ר משה בהרב ר' יאיר הנ"ל ור' מנחם מענדל ב"ר נחמן כהן רפאפורט, צד 105 פסק דין בין שותפים משנת תקל"ד וחתום ג"כ ה"ר דוב בער וה"ר נחמן כהן ר"פ וה"ר מרדכי גימפל וה"ר אהרן ישכר בער סג"ל וה"ר מנחם מענדל כהן ר"פ וה"ר משה ב"ר יאיר, צד 123 על בטול שטר שלישיית מן ג' מרחשון תקל"ד וחתום ה"ר דוב בער וה"ר נחמן כהן ר"פ וה"ר מרדכי גימפל וה"ר משה ב"ר יאיר, צד 87 על מודעה ואז ה"י הגאון האב"ד בעל מרכבת המשנה ובהכתב הנ"ל היה סיים הכ"ד הרבנים הדיינים בצרוף כבוד אמ"ן הרב הגאון המפורסם מופת הדור האב"ד דקהלתנו ק"ק לבוב והגליל יצ"ו מן י"ב שבט תקל"ה וחתמו הדיינים ר' יחיאל מיכל בריסקר, ה"ר אהרן ישכר בער סג"ל וה"ר משה בהרב ר' יאיר זצ"ל ואה"כ נתקימו החתימות ע"י הגאון בעל מרכבת המשנה וחתום הק' שלמה חונה פ"ק לבוב והגליל יצ"ו ואה"כ באה חתימת הר"מ, הק' דוב בער כהגאון אב"ד ז"ל מנאמושמש חפ"ק לבוב יצ"ו (ע"י הוספה י"ג). גם נמצאה הסכמתו בצרוף הגאון בעל מרכבת המשנה שנדפסה בסוף שו"ת זכרון כהונה. לה"ר יצחק אייזיק שקאריץ. (הכ"ט) ה"ר משה יהושע העש"ל ב"ר מרדכי זאב אורנשטיין, להג"מ מרדכי זאב שה"י אב"ד

פה (ע"י אות מ' סי' שפ"ג) היו שני בנים, הראשון הגי"ס יעקב משולם בעל ישועות יעקב (ע"י אות י' סי' רס"ו) ובנו השני היה הגאון ה"ר משה יהושע העש"ל ז"ל אבד"ק ראדוויל ומארגניגראד, הוא חבר ס' ים התלמוד על מס' ב"ק והדפס עם הנהגות ותוס' תרושים ושו"ת לבעלי ס' מגן גבורים בשם מפרשי הים בלבוב תקפ"ה, ועוד נשארו אחריו בכתובים הרבה חכורים כמבואר בהקדמה לס' ים התלמוד, והוא בשו"ת הרא"ם החדשות ח"ג סי' ט"ד וע"י בשואל ומשיב מה"ד ח"ג סי' ז'.

חל) ה"ר משולם ב"ר אברהם. מנוחתו כבוד פה ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א 2 סי' ט' וה"ד דף ע' ע"א) והרות

עליה:

ויקרא ה' צבאות לבני ולמספר ואבל בגד מאד, הוא יום ט' ניסן שס"ב. נעדר מאתנו וחשכה מאורה, כי פה נטמן צנצנת הסן, סאר הזמן, רועה ישראל, הגאון מוהר"ר משולם בהרב מוהר"ר אברהם ז"ל, היה צנא מלא ספרא וחריץ תורה בישראל והעמיד תלמידים רבים. מוכות זה הנצב"ה:

חלא) ה"ר משולם ב"ר אברהם זאלצבורג אשכנזי. היה אב"ד ור"מ פה בחוץ לעיר ולדעת

הרב בעל כלילת יופי נתקבל לאב"ד אחר אשר עזב הגאון מוהר"ר יהושע ב"ר יוסף בעל מגיני שלמה את העיר לבוב. הגאון ה"ר אברהם שרענצל בעל איתן האזרחי הביא דברים בשמו בספרו סדר גטין אשר נשאר בכ"י ונעתקו קצת מהם בס' טיב גטין להגאון ה"ר זלמן מרגליות ז"ל שמות אנשים באות י' סק"ה וכו' בהסכמה בס' מגיד מישרים למרן יוסף קארו ז"ל (לובלין ת"ו). ובפנקס הקהל אשר ת"י נמצאה חתימת ידו בצד 16 על פסק דין בנדון מכירת קרקע עם בית משנת ת"א וחתום משולם בן לא"א אברהם זאלצבורג אשכנזי ואחריו התמו ה"ר זנוויל אשכנזי (הוא הגאון ה"ר שמואל נוויל, עי' אות ש' סי' תק"ל) וכן ה"ר משה נכנע מיוזית ב"ר יצחק אשכנזי (עי' סי' שצ"ב) וכן נמצאה גם חתימתו בפנקס צד 19 משנת ת"ד ג"כ כנ"ל ביחד עם ה"ר אהרן קלונימוס ב"ר משה אברהם הטכונה קלמן גרויפין, וכן עם ה"ר שמשון ב"ר קלונימוס זצ"ל ועם ה"ר יוסף ב"ר אלכסנדר. הגאון ה"ר משולם הנ"ל נזכר בשו"ת פני יהושע להגאון בעל מגיני שלמה בח"ב סי' נ"ג ביריד יערסלאב בשנת ת' ביחד עם הגאון בעל תו"ט ז"ל, וכן מובא בס' לב אר"י להרשן ה"ר יהודא ליב ב"ר יהושע האשקי (ווילהעלמשדארף תל"ד) בסופו במגלת אסתר דף ו"ד, והגאון ה"ר יוסף לעוונינשטיין אב"ד דק"ק סעראצק העירני כי הגאון ה"ר משולם הנ"ל הובא בקונטרס אוצרות חיים שבתשובות מים חיים סי' כ"ב (ושם נשמט כנויו ומושביו) והוא היה חותנו של הגאון מוהר"ר יעקב מרדכי הכהן האבד"ק פוזנא, ויש לו הסכמה בשו"ת אבן השוהם, תורת חיים, והוא בן הגאון מוהר"ר נפתלי כ"ץ מפפדי"א והג"מ יעקב עמדין היה חתן הגאון מוהר"ר יעקב מרדכי הכהן הנ"ל. נפטר בלבוב ה' השון ת"ה ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א I סי' ט"ז וח"א 2 סי' ל"ד) וחרות עליה:

הו צדיק בארץ מ'ש"לם בשמיני לחודש השני בשנה ק"ש'ה גברו אראלים את המצוקים ונלקח ארון הקודש, עין משפט, הוא איש קדוש אדונו מורנו ורבנו הקדוש החסיד התם והיקר, הצדיק המושלם ראש הגולה, הגאון מוהר"ר משולם כמוהר"ר אברהם זאלצבורג אשכנזי, אשר היה ר"מ ואב"ד מורה צדק בק"ק לבוב, איה חסיד איה עניו, מתלמידיו של אברהם אבינו, חכמה וישיבה הרבה, והעמיד תלמידים הרבה, חקר ותקן משלים הרבה, ומשפטיו עם ישראל עשה, עשה אונם לדת מורשה שלא יבואו ליגע לא בגופה ולא בשרשה, הדרך את עמו מאסור לאפשרא, ככתוב בס' תורת משה, לכן מיתתו מכפר כדם הפך, יבוא שלום ינוח על משכבותיו בשלום. תנצב"ה אמן:

תל"ג ה"ר משולם ב"ר ישעיה. נזכר בפנקס צד 100 בפסק דין מן ר"ח אייר תפ"ז כי היה אב"ד דק"ק קאלימיי ואביו ה"ר ישעיה היה דיין.

תל"ג ה"ר משולם ב"ר אברהם (השני). ראש מתיבתא פה ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ב סי' נ"ח) וחרות עליה:

פה נטמן צנצנת המן, פאר הזמן, רועה ישראל, איש צדיק, אשר תורתו היתה אומנתו ובקי בכל חדרי התורה ובכל המעלות והמדות ה' משובה, ח"ה שר התורה עין הגולה האלוף הגדול בתורה מו"ה משולם כמוהר"ר אברהם רישא דמתיבתא דפה לבוב, אשר הרבין תורה בישראל והעמיד תלמידים רבים אשר שתו מימיו ממקור מים חיים. כזכות זה תנצב"ה:

הלך) ה"ר משולם ב"ר יואל הכהן. אביד בווראוונא קאריץ בליחאו ווא"כ
 ראביד ומ"צ פה בחוץ לעיר והי' רב
 גדול בתורה, חבר פתחי נדה חדושים על הלכות עמוקות במס' נדה
 ובנשותו לקצת סיגיות אחרות נקרא בשם פתח עינים ובראשו קצת לקוטים
 מספרו דבר יום על התורה ונקרא בשם לקוטי יום (לבוב תקס"ו) ונמצאה
 הסכמתו לס' שער ההכנה אשר חבר זקנו הגאון ה"ר נפתלי הכהן
 שהי' אביד דק"ק אסטראה וק"ק פוזנא וק"ק ספד"י, ובנסעו לארץ הקדושה
 נפטר בקונשטאנטינא ביום כ"ד טבת תע"ט, וה"ר נפתלי חבר ג"כ ס' בית רחל
 (עי' אוצר הספרים אות ת' 767), וס' שער נפתלי (שם אות ש' 1025)
 וצוואתו. נהפסת בס' שער ההכנה והביא כי היו לו חמשה בנים
 וסופר שמותם, ובסוף הצוואה חתם עצמו „נפתלי בן לא"א הגדול המופלג
 בדורו מורנו ורבנו הרב ר' יצחק בהן צדק ז"ל". והגאון ה"ר משולם
 בהסכמתו לס' שער ההכנה הביא כי היה אביד בק"ק זוראוונא
 ואח"כ קבלו אותו לאביד דק"ק קאריץ במקום אחיו הגאון ר' יצחק
 אייזיק הכהן שהי' אביד דק"ק קאריץ ור"מ דק"ק אסטראה ואח"כ
 הורם קרנו להיות במשמרת כהונת גדולת הצבור בק"ק לבוב וחתום „משולם
 הכהן ראביד ומ"ץ בק"ק לבוב יע"א" ב' אדר שנת תקנ"ד. אחיו הנ"ל ה"ר
 יצחק אייזיק חבר ס' ברית כהונת עולם רמזים ועניני קבלה (לבוב תקנ"ו)
 ומובא באוצה"ס אות ב' סי' 105. נפטר ביום א' דחג הסוכות תק"ע ומצבתו
 נעתקה במצב"ק (ח"א 2 סי' קי"א) וחרות עליה:

נפלה עטרת ראשנו ביום א' דחג הסוכות תק"ע לפ"ק, ספרה תורה כי נפל נורה,
 נצוהו אראלים את המצוקים ונשכה ארון אלהים הרב הגאון מוה"ר משולם
 בהגאון מוה"ר יואל מיוחס כהונה עד אהרן הכהן מ"מ זמ"ץ דפה בעמ"ה ספר
 פתחי נדה ולקוטים על התורה. תנצב"ה:

ויש לו תשובה בסוף בס' זכרון כהונה לאחיו הנ"ל. והנה אביו ה"ר יואל
 הכהן הי' אביד באנסטייא והי' בן הגאון מוה"ר יצחק אייזיק בהגאון
 מ"ה בצלאל הכהן בהגאון מוה"ר נפתלי הכהן מפוזנא, ועי' בשם הגדולים
 החדש אות ב' סי' נ"ב ונמצאה הסכמתו לס' נחל אשכול דרושים כסדר
 הפרשיות מרי חיים עוזר הכהן מ"מ דק"ק בראדי (דובנא תקס"ט) וחתום
 משולם הכהן מ"מ ומ"ץ בלבוב חוץ לעיר אביד קארעץ וזוראוונא. וכן בתדושי
 מהר"ם שייף (פאריצק תק"ע) נמצאה הסכמתו מן יום ב' ר"ה מנחם תקס"ה
 וחתום הק' משולם הכהן צדק מ"מ ומ"צ פה ק"ק לבוב בעה"מ פתחי
 נדה וגופי הלכות, וגם הגאון ה"ר יעקב אורינשטיין בא שם בהסכמה וכן
 נמצאה הסכמתו בס' בניית ברמה על אבות (לבוב תקס"א) מן ח"י מנחם אב
 תקס"א וחתום הק' משולם הכהן מ"מ ומ"צ פה ק"ק לבוב חוץ לעיר וכ
 בס' שנות אליהו פ"י משניות זרעים מהגאון ה"ר אליהו מווילנא זצ"ל בא
 בהסכמה מן ו' אב תקכ"ט ביחד עם הגאון ר' צבי הירש ראזאניש ז"ל.
 (להל) ה"ר מתתיהו ב"ר סיני. ריש מתיבתא ודיין הגדול פה, נמצאה בפנקס
 הקהל צד 24 העתקה משטר מכירת קרקע
 מן ט' אדר ת"ז וחתום ה"ר מאיר בן מוה"ר אברהם איש מבית לוי ואח"כ

נמצאה התימתו מתתי' בן הר"ר סיני ואח"כ קימוהדיינים את הכתב והתמו
נאם מהרדכי ר' הירש, נאם זנוויל אשכנזי, נאם יעקב מבית א"ש. נפטר ז'
כסלו תי"א ומצבתו נעתיקה במצבי"ק (חי"ב סי' ל"ד) וחתרת עליה:

אוי נא לנו כי נפלה עטרת ראשנו, כי נשבה ארון האלהים, נצחו אראלים את
המצוקים ונפל מאהנו אור יקרות וקפאון, דלה חלה והשקה בני דורו לצמאון,
היה חסיד היה עניו, מתלמידיו של הלל, ה"ה הגאון האלוף, מנורה הטוהרה,
מו"ה מתתי' בהרב הגדול מו"ה סיני, הוא היה סיני ועוקר הרים בפלפולא והיה
רישא דמתיכתא דפה ודיין הגדול והרביץ תורה בישראל ועשה משפט וצדקה
וחוקים ישרים ופומי' לא פסק מגידסא יומם ולילה, לכן בזכות זה הנצב"ה. נפטר
ביום ז' כסלו תי"א לפ"ק:

תלו וה"ר מתתיהו פלקירא. הג"מ יוסף שאול הלוי ג"ז וצ"ל במכתבו למתברת
מצבי"ק ח"ד הביא כי הגאון מו"ה מתתי' פאלקירא
ז"ל אשר הסכים על סדור שער השמים להגאון השליה ז"ל מנוחתו כבוד
בעיר לבוב.

ג.

תלו) ה"ר נח משה יונה ב"ר משה. נזכר בפנקס צד 30 תוך שטר מתנה
משנת תי"ג וחתום שם ה"ר נפתלי
הירץ ב"ר יהודה זעלקל ז"ל מו"ה אשכנזי וכן נמצאה חתימת ידו בפנקס
צד 35 על שטר מכירה משנת תי"ד, עי' אות א' סי' פ"ד ששם הבאתי
עוד דברים אודותיו.

תלה) ה"ר נח צבי ב"ר יוחנן. דרשן דגליל לבנו, חבר ספר עטרת צבי על
התורה (זאלקווא תקכ"ג).

תלט) ה"ר נחום ב"ר יצחק טובי"ש. הי' דיין ומו"צ אצל הגאון בעל ישועות
יעקב ז"ל והי' אב"ד דק"ק קאלאמייא.

מנוחתו כבוד פה ועל מצבתו חרותים המורים תאלה:

רכת חיל עשתה נפשו הטוהרה, יומם ולילה הגה בחכמה ובתורה, בני ישראל
אש דת אלהים הורה, כי יובילו אמונתם שילמורא, בלא יומו היה גרדע פארתי,
השאר אחריו ברכה בתבונתו, במרומי עדן שם תשכן נשמתו, נוכח פני שדי
שכר לפעולתו:

תמ) ה"ר נחמן ב"ר מאיר כ"ץ דפאפורט. הי' דיין דפה ואב"ד בק"ק בעלזא
ואח"כ בק"ק דובנא ושם שמש
בבית הרבנות עד יום פטירתו. הוא היה אבי הגאון ה"ר שמחה רפאפורט
ובנו ה"ר שמחה הי' ממלא את מקומו אחר פטירתו ובשנת תל"א הסכים
ביריד יערסלאב עד סי' לב אריה עה"ת וחתם "הצעיר נחמן בלא"א מו"ה מאיר
כ"ץ רפאפורט החונה בק"ק בעלזא" ובתחלת שנת תל"ב נתן הסכמתו ג"כ
ביריד יערסלאב על ספר נחמות ציון על דרושים וחתם ג"כ כנ"ל ובשנת
תשי"ט בא בהסכמה בין שאר גאוני ארץ על סי' צפנת פענח חדש (פפר"ם
תני"ד) ובא שם על החתום נאם שמחה בא"א הרב הגדול מוה"ר נחמן
זל"ה רפאפורט החונה בק"ק דובנא ואח"כ נתקבל הגאון ה"ר שמחה

לאביד בק"ק לבוב ונפטר באם הדרך בק"ק שעברשין ומתקבל בנו הגאון
ה"ר חיים כהן ר"פ לאביד בק"ק לבוב (ע"י אות ש' ס"י תקס"ה). הגאון ה"ר
נחמן הנ"ל הי' התן הגאון ה"ר יוסף ב"ר אליקים געץ אבד"ק לבוב
(ע"י אות י' ס"י רכ"ד) ובפנקס הקהל אשר ת"י נמצאה חתימת ידו של הגאון
ה"ר נחמן בצד 28 על תקנה בנדון מכירת משכנות מן ז' המזו ת"ש
והתוסים שם נאם נפתלי הירץ בא"א מו"ה יהודא זעלקל שלי"ט ונאם נחמן
בלא"א החסיד מוהר"ר מאיר כ"ץ וצלה"ה רפאפורט ונאם ישעי' בלא"א מוהר"ר
יוסף וצלה"ה ונאם יוסף בלא"א מוהר"ר יצחק שלי"ט (ע"י הוספה ג') ובהתחלת
הכתב כתוב, בצרוף מאור עינינו הגאון האב"ד מוהר"ר יוסף נרו' והוא הגאון
ה"ר יוסף געץ, וכנראה אחר מות חותנו הנ"ל בשנת ת"יב נתקבל הוא לאב"ד
פה כי נמצא בפנקס צד 33 שנמכר מקום בבית הכנסת מן הגאון ה"ר יוסף
הנ"ל לפדיון בתו וחתנו ונמכר בהסכמת הרב האב"ד מוהר"ר נחמן כ"ץ
חתן הרב מוהר"ר יוסף הנ"ל ויכנהו בתואר „האב"ד“. בס' תפארת ישראל
(זאלקווא תקס"ג) מתוכם אהיו של המחבר מצד אשתו עם הגאון ר' נחמן
ליפשיץ כ"ץ ראפאפורט אבד"ק דובנא חתן הגי"ט יוסף אבד"ק לבוב כו'.
תולדותיו הנודעים לנו: א) ה"ר שמחה הכהן רפאפורט (ע"י אות ש' ס"י
תקמ"ה); ב) ה"ר מאיר הכהן ר"פ (ע"י אות מ' ס"י שנ"ב); ג) ה"ר גרשון
הכהן ר"פ (ע"י אות ג' ס"י קכ"ו); ד) בתו אשת ה"ר שמואל צבי הירץ
ב"ר אריה יהודה ליב האבד"ק ברוסק בע"ס שאגת אריה.

תמא) ה"ר נחמן ב"ר יצחק. היה שר וגדול ליהודים, אשר בנה בית הכנסת
הישן רתוך העיר שנתיסד בשנת ויקרא בש"ס
ה' ביחד עם אביו הרב מו"ה יצחק ז"ל ועם אחיו ה"ר מרדכי ז"ל (ע"י אות
מ' ס"י שע"ט) וה"ר נחמן הוא בעל האשה הנכבדה מרת רויזא הנקראת
„רויזא הזוהב“ ובעל מצב"ק ח"א 2 ס"י קכ"ג העתיק נוסח מצבתו ולא הביא
שנת מיתתו רק במפתח ס"י קי"ח ציין שנת שצ"ה וכתב שם כי בפנקס
בהכ"נ הקטנה יסופר רב טובו וצדקתו, אולם לדאבון נפשנו נאבד או
נגנב הפנקס הזה מבעל מצב"ק, ובס"י קכ"ד במצבת אחיו ה"ר מרדכי הביא
נוסח הזכרת נשמתו של אחיו הנ"ל, וזה נוסח מצבת ה"ר נחמן הנ"ל.

הנה נהי אעורר כי פה נשמנו צנצנת המן, פאר הזמן, רועה נאמן, איש קדוש נדיב
ורחמן, ה"ה האלוף הגדול מוהר"ר נחמן בן מוהר"ר יצחק מרא דארעא קדישא
שר וטפסר וקצין וראש המדברים נגד מלכים קצינים ושרים, פיו ולשונו מדבר
אבירים חכמה ותבונות, תמימים וישרים תורה לא נעדר ממנו כי היה גדול
בתורה בשם טוב תרום קרנו, גמילות חסד הרבה מהונו, עומדת לעד צדקת פורונו
וגם הגניס אורחים לביתו, בזכות זה בצירוד החיים תהי' צדורה נשמתו. אמן;

תמב) ה"ר נחמן ב"ר חיים כהן רפאפורט. הוא בן שני להגאון ה"ר חיים
כהן ר"פ והי' אב"ד דק"ק גלוגא

ודין מחוץ לעיר פה, נמצאה חתימת ידו בפנקס הקהל אשר ת"י צד 111
על קיום פסק דין בענין תביעת הקהל מעובד מן שנת תקל"ד. והתום בתחלה
הגאון ה"ר דוב בער כהגאון אב"ד דק"ק זאמושטש הונה פק"ק לבוב ואחריו
נחמן כהן ר"פ, צד 127 על קיום חתימה מן י"ט מנחם אב תקל"ד ותתום ג"כ
עם הרב הנ"ל, צד 123 מן ג' מרחשון תקל"ד על בטול שטר שלישית

וחתום הגאון ה"ר דוב בער הנ"ל ואחריו נאם נהמן כהן רפאפורט ונאם משה בה"ר יאיר זצ"ל, צד 134 על פסק דין ושבועת כתובה מן י"ג אלול תקל"ג וחתום הגאון ה"ר דוב בער הנ"ל ואחריו ה"ר נהמן כהן ר"פ וה"ר אהרן ישכר בער סג"ל וה"ר מנחם מענדל כהן ר"פ וה"ר אברהם ב"ר משה ז"ל. ונוכר כס' שו"ת מאביו הגאון ז"ל בחלק הו"מ סי' י"ב ששאל את כבוד אביו הגאון ז"ל ואביו השיב לו ועוד שם גם בחלק אה"ע קודם סי' ס"ה שאלה מבן המהבר בנדון גט אחד ובס"י ס"ה שם נדפסה תשובת המהבר אליו ובנו של ה"ר נחמן ה"י ה"ר אריה ליב הכהן רפאפורט אבד"ק ראדימישלא במדינת רוסיא וידידי הרב הגאון מוהר"י לעוונישטיין אבד"ק סעראצק העירני כי בתו היתה אשת הגאון מוהר"ר אברהם קאצינעלינבוגין האבד"ק בריסק בהג"מ דוד ז"ל האבד"ק קיראן בהגאון בעל כנסת יהוקאל.

תמו) ה"ר נחמן ב"ר שלמה. אחד מהקדושים, נהרג בש"ק ח' אייר תכ"ד ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ב בהתחלתו וח"ד דף י"א ע"ב סי' י"י) וחרות עליה:

אל נקמות ה' נקום נקמת דם עבדיך השפוך ונקום נקמת מורנו הגאון מו"ה נחמן כמ"ה שלמה אשר מסר נפשו על קדושת השם ונהרג פה לכוב ביום השבת קודש ח' אייר ע"י הפוחזים הארורים, לכן בזכות זה תנצב"ה:

תמו) ה"ר נפתלי יצחק ב"ר אריה יהודה ליב סג"ל. החכם הנודע מהרא"ם מאהר במכתבו בראש

מצב"ק ח"א 2 משנת 1863 הביא איזה דברים על אדות משפחה נכבדה והביא שם נוסח מצבת ה"ר נפתלי הנ"ל והציון הוא כזה:

ולנפתלי אמר נפתלי שבע רצון ויגוע יצחק וימת ויאסף לעמיו שנת שט"ז ד' י"ט מרחשון תקרא צום ויום רצון כי לישראל נתן תורה ה"ה הגאון מו"ה נפתלי יצחק כמוהר"ר ארי' יהודה ליב סג"ל בעהמ"ח ספר נפתלי שבע רצון, והלך לפניו צדקתו להשמיע בטרם קילו ושם יטוב תהלתו קול אומר הורו, ספרו כשכחו ובכבודו, איש חסיד ה' כל ימיו שה' יקר עתו באמונת ה' ובעבודתו. בזכות זה תנצב"ה:

וכנראה לא ראה הספר אור כי לא נמצא זכרו גם באוצר הספרים.

תמו) ה"ר נפתלי הירץ ב"ר מנחם. ריש מתיבתא פה, חבר פי' קצר על מדרש רבה וח"מ ובשער הספר כתוב:

„פירוש למדרש הרבות והתורה חברו הגאון מוהר"ר נפתלי דמתקרי הירץ יצ"ו ריש מתיבתא בק"ק לעמבורג במדינת רוסיא, נדפס פה ק"ק קראקא קרית מלך רב זיגמונד אגוסטוס אדונינו המלך יריה ותנשא מלכותו, ותהי ראשית מלאכתו היום יום א' ר"ה אלול שכ"ט לפ"ק, ובסוף סיים המדפיס „ותשלם המלאכה מלאכת הקודש יום ה' י"ב אלול שכ"ט לפ"ק ועל חמש מגלות רשום על השער „פירוש מדרש ח"מ אשר און ותקן והבר הגאון מוהר"ר נפתלי דמתקרי הירץ יצ"ו ב"ר מנחם ז"ל ריש מתיבתא בק"ק לעמבורג במדינת רוסיא, ותהי ראשית מלאכתו יום ו' ט"ו אב השכ"ט, והמהבר בהקדמתו מספר כי קדמו בדפוס חכם אחד מהכמי מצרים, כוונתו להרב בעל יפה תואר אשר ה"י בתונים, וחתום שם הטרוד נפתלי דמתקרי הירץ

ב"ר מנחם זל"ה. נפטר בלכוב י"ז ניסן שמי"ב ומצבתו נעתקה במצב"ק
ח"א ז' ס"י ו' וח"ד דף ס"ח ע"ב וחרות עליה :

נפטר ביום י"ז ניסן שמי"ב לפ"ק.

נשברו לוחות האבן אראלים אהו בארון הקדש וגלקח מאתנו רועה נאמן
אמונת אומן ישראל, הוא הגאון הגדול מאור הגולה כקש"ת מוהר"ר נפתלי הנקרא
רבי הירצקי ריש מתיבתא דפה לבוב הנקרא לעמבערג בהרב מוהר"ר מנחם ז"ל,
הרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים רבים אשר רבים מהם הם גדולי ישראל
זכותו יעמוד לנו ולכל ישראל, תהא נשמתו צרורה בצרור החיים אמן :

והוא אשר הביאו בעל צמח דוד וז"ל : ובימיו (בימי הרש"ל) הרביצו תורה
בישראל בארץ פולין ורוסיא וכו' ר' הירצקי ראש ישיבה בלעמבערג וכן
בעל סדר הדורות הביא וז"ל בימים ההם הרביצו תורה בישראל גאוני הדור
וגדולי ישראל הגאון מוהר"ר הירצקי ז"ל ר"מ דק"ק לעמבערג ובנו הוא
ה"ר מאיר (ע"י אות מ' ס"י שמי"ד).

תמו) ה"ר נפתלי ב"ר צבי הירש. דיין הגדול דפה וה"י תלמיד מובהק להגאון
בעל הסמ"ע נפטר בהושענא רבה שנת

ת"ח ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ג ס"י ו' וח"ד דף קס"ט ע"ב) :

הלא תדעו כי שר וגדול נפל בישראל, נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרו שפר,
סיני ועוקר הרים וטוחנן זו בזו בסברה ישרה, קולע אל השערה, ה"ה האלוף
הגאון מנורה המהורה באספקלריא המאירה, מוהר"ר נפתלי בהרב הגדול מוהר"ר
צבי הירש דיין הגדול דפה לבוב, ה"י עושה משפט וצדקה ומשפטיו עם ישראל,
הוראתו ה' בקדושה כשטלה מפורשה ויגע בתירה מאד וה' צנא מלא ספרא
וה' בקי בפוסקים ורוב חלקי הש"ס והר"ף היו שגורים על פיו, הרביץ תורה
והעמיד תלמידים גדולים, ורבים שתו מימיו ממי באר מקור מים חיים, עלה למרום
ביום הושענא רבה ת"ח לפ"ק. הנצב"ה :

תמו) ה"ר נפתלי הירץ ב"ר יהודה זעלקל מזו"א אשכנזי. היה דיין פה
לבוב בתוך

העיר. אביו הגאון ר' יהודה זעלקל היה חתן הכ"ח ז"ל שנתן לו את בתו
הבכירה מ' אסתר לאשה (נפטרה בקראקא ה' ניסן ת"ח כנוכר בפנקס הח"ק
דשם) והגאון מו"ה יהודה זעלקל ז"ל היה דיין הגדול דק"ק קראקא (ע"י
אודותיו כלילת יופי ח"א דף מ"ו) ובנו הנ"ל היה ג"כ תלמיד הבי"ח ונתקבל
לראש ב"ד פה לבוב תוך העיר ושאל שאלותיו מפה אל זקנו הבי"ח והוא
השיב לו כמבואר בשו"ת בי"ח החדשות בסי' נ' והתשובה היא מן יום ג' ה'
שבת שצ"ו והשם מזו"א אשר חתם עצמו אביו ז"ל הוא כנוי למשפחה אחת
ע"י מה שמובא בס' כלילת יופי ח"א דף מ"ו בהערה, ובפנקס הקהל אשר ת"י
נמצאה חתימת ידו והתום לפעמים גם בקצור „נפתלי הירץ מלבוב“ ונמצאה
חתימתו צד 30 על מכירת קרקע מן י"ג תמוז ת' והתום נאם נפתלי הירץ
בלא"א מוהר"ר יהודא זעלקל שלי"ט ואחריו התומים נאם יוסף בלא"א מוהר"ר
יצחק שלי"ט, יהודה ליב ב"ר אורי ז"ל סג"ל, משה בן א"א מוהר"ר אורי
פייבש ז"ל אשכנזי וכן בצד 28 על פסק דין בענין רבית ומתחיל „זאת לדעת
שאחר כל המשא ומתן שהי' בינינו הדיינים הח"מ בצרוף מאור עינינו
הגאון האב"ד מהר"ר יוסף נרו (הוא הגאון ה"ר יוסף ב"ר אליקים געץ וחתן

מהר"ם מלובלין (ע"י אות"י סי' רכ"ד) בענין ובעסק המכירות כו' והוא מן י"ד תמוז ת"ט וחתום נפתלי הירץ בלא"א מוהר"ר יהודא זעלקל שלי"ט ואחריו חתומים נאם נחמן בלא"א החסיד מוהר"ר מאיר כ"ץ זצלה"ה רפאפורט, ונאם ישעי' בלא"א מו"ה יוסף זצלה"ה, ונאם יוסף בלא"א מוהר"ר יצחק שלי"ט, בצד 29 על מכירת קרקע ואחריו חתמו הדיינים מן כ"ו אדר שני ת"ה וחתום נאם נפתלי הירץ מלובוב ואחריו אברהם ר"ג גרויפין, צד 30 ע"ב על שטר מתנה מן י"ט תמוז תק"ו וחתום נאם נפתלי הירץ בלא"א מוהר"ר יהודא זעלקל מו"א אשכנזי, צד 31 ע"ב מן כ' סיון תט"ו וחתום נאם נפתלי הירץ בלא"א הגאון מוהר"ר יהודא זעלקל ז"ל מו"א אשכנזי ונמצאה שם חתימת ה"ר ישעי' בלא"א מוהר"ר יוסף ז"ל ונאם יהודה אברהם בלא"א ה"ר יצחק סג"ל ז"ל, בצד 33 בענין חלוקת קרקעות מן כ"ג אדר שני שנת תרי"א וחתום נפתלי הירץ בלא"א הרב מוהר"ר יהודא זעלקל ז"ל מו"א אשכנזי ואחריו חתום אברהם בלא"א מוהר"ר גרשון גרויפין דיין לובוב ואחריו חתום יוסקי בהחסיד הרב מוהר"ר אברהם היוש דיין מלובוב, צד 34 ע"ב על שטר מכירה משנת תכ"א וחתום ביחד עם ה"ר יהודה אברהם מבית לוי, צד 35 על שטר חוב נאבד מן כ"ז אייר תכ"ד וחתום נאם נפתלי הירץ מלובוב ואחריו חתום נאם אברהם ר"ג גרויפין מלובוב וראיתי במצב"ק ה"ב דף י"ט שהעתיק מהפנקס את הפסק צד 28 שרשמתי רק מה שהביא שם דף כ' ע"א לשון הפנקס בפקודת הרב הגאון הגדול האב"ד יצ"ו מלת "הגאון" הוסיף מדנפשי' ובפנקס כתוב בפקודת הרב הגדול האב"ד יצ"ו, וכן מה שהביא שם כי חתם נאם נפתלי הירץ בן הגאון מוהר"ר יהודה זעלקי אב"ד דתוך העיר פק"ק לבוב, הוסיף מלת הגאון וליתא בפנקס וכן כתוב בפנקס זעלקל לא זעלקי וכן הוסיף המלות "אב"ד דתוך העיר פק"ק לבוב" וליתא בפנקס, ועוד מה שהביא חתימת נחמן בן לא"א הרב הגאון החסיד מוהר"ר מאיר כ"ץ זלה"ה רפאפורט הוסיף גם בכאן התואר הגאון וכן בחתימת יוסף בן א"א הגאון מוהר"ר יצחק שלי"ט הוסיף מלת הגאון כדרכו תמיד להוסיף התואר "גאון" וראיתי בס' כלילת יופי ח"א דף מ"ה ששער השערה יען כי בעל מצבת קודש הביא כי חתם עצמו בפנקס נאם נפתלי הירץ בן הגאון מוהר"ר יהודה זעלקי אב"ד דתוך העיר פה לבוב וזה ה"י בעשרה בתמוז ת"ט, וכן יש לשער כי הגאון ה"ר מאיר ז"ל אשר ה"י או אב"ד בעיר לבוב ונפטר בשנת ת"ד בוודאי פרק מעליו עול הרבנות איזה שנים קודם יען כי עוד בשנת ת"ט כבר ישב בתוך העיר בתור אב"ד הרב ר' נפתלי הירץ הנ"ל גם מתפלא בנוסח המצבה נחקק האלוף הדיין הרי מפורש שלא ישב שם בתור אב"ד רק בתור דיין לפי רצוה לישב כי בדברים כמו אלה יש לסמוך על פנקס הדיינים ולא על נוסח המצבה, אולם מאשר הבאתי תראה שבעל מצב"ק אשר הביא שחתם עצמו "אב"ד דתוך העיר פה לבוב" לא נמצא זכר מ"ה בפנקס ובדה זה מדנפשיה וזה הטעה את בעל כלילת יופי לשער השערה רחוקה ובאמת לא ה"י אב"ד פה רק דיין וה"י בומן הט"ו ובפנקס צד 34 נמצא אשר מכרו אז בית בק"ק לבוב בחוץ לעיר להגאון מוהר"ר נפתלי הירץ בהגאון מו"ה יהודה זעלקל ונתקיים הפס"ד שם בחתימת הגאון בעל טו"ז מן כ"ז מנחם אב תכ"ד.

נפטר זאת הנוכה שנת תכ"ד ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ב סי' ג') וחרות עליה :

אוי ואבוי שוד ושבר לנותרים על אבדת הצדיק, סיני ועוקר הרים, מסיק שמעתתא אלבא דהלכתא, ידיו רב לו ובקי בתורה ככל חדרי חרדים, ה"ה האלוף הריון מוה"ר נפתלי הירץ בהרב הגאון מוה"ר יהודה ועלקי, נפטר זאת הנוכה תכ"ט לפ"ק, הנצב"ה :

תמח) ה"ר נפתלי הירץ ב"ר ישראל אשכנזי. הוא היה מלפנים אב"ד ור"מ בק"ק קאוולי (במחוז וואהלין)

ובשנת תנ"ה ה' בועד אחד עם הגאונים דגליל וואהלין אשר התאספו יחדו בק"ק מיהאוויץ, ושם באו בהסכמה על ספר עיר בנימין על אגדות הש"ס מה"ר בנימין זאב וואלף ב"ר שמואל דרשן (פפד"א תנ"ח) ובא על החתום שם „נאם הַז' נפתלי הירץ כמוהר"ר ישראל ז"ל אשכנזי חונה בק"ק קאוולי יע"א" והוא ה' חתן הגאון ה"ר משה חריף שהי' אב"ד ור"מ בק"ק לבוב והגליל ובשנת תס"ב בחרו בו למלאות מקום חותנו וישב על כסאו פה עד שנת תע"ב והי' נקרא בשם רבי ר' הירץ, ונדפסו ממנו קצת חרושים אשר היו למראה עיני מחותנו הגאון בעל פני יהושע והזכירם בחדושו סוף מס' קדושין דף פ' ע"ב וסיים שם: ולהא מלתא היונא בר מזלא דמחותני הגאון המנוח מוהר"ר נפתלי הירץ ז"ל שהי' אב"ד דק"ק לבוב והגליל וכבר נדפס בשמו בדרך חריפות, עכ"ל. ובס' אבן שוהם המחובר לס' נחלת יעקב דרושים עה"ת (ד"א תפ"ד) בפ' וארא סי' ה' כתב המחבר שם והייתי בק"ק שידלוב באותו פעם שהי' שם הגאון המפורסם מוהר"ר הירץ זצ"ל שנאסף אל עמיו בק"ק לבוב, והיינו יחד בשלחן גבוה של דודי הגביר המפורסם מוהר"ר יצחק ז"ל ואמר לנו באור על המאמר במדרש רבה ולפי שראיתי מאמר קדושין שלו כבר נדפס על המאמר הנ"ל לא הדפסתי שנית, ועוד שם בפ' ברכה סי' ג' הביא המחבר לתרץ מדרש תמיה מה ששמע בשם הגאון מוהר"ר הירץ ז"ל אב"ד ור"מ דק"ק לבוב והגליל, וכן נדפסו ממנו ג"כ קצת חרושי תורה בס' עיר דוד מהגאון מוהר"ר דוד לידא ושם במאמר בית ישראל הדר א' (דף ס"ח ע"א) כתב: ומדי דברי זכור אזכרנו מה ששמעתי מש"ב הרב הגאון הגדול מוהר"ר נפתלי הירץ ז"ל שהי' אב"ד ור"מ בק"ק לבוב והגליל, והדברים ההם הוסיף בנו הגאון ה"ר פתחי' (עי' אות פ' סי' תע"א) בתוך דברי אביו כי הספר נדפס לאתר פטירת הגאון ר' דוד לידא ע"י בנו הנ"ל והוא הוציאו לאור באמסטרדם בשנת תע"ט והספר נתחבר מכבוד אביו עוד לפני שנת ה"א ת"מ וההסכמות הנה משנת ת"מ ותמ"א וה"ר פתחי' הוסיף הרבה חרושים מדעתו וגם מה ששמע בשם אחרים גדולי זמנו ולא עשה פרוד בין חרושי אביו ובין חרושי עצמו ונדפס הכל בערבוביא ולא נכר מפי מי יצאו הדברים, לכן הדברים ששמע מפי גאוני בתראי הם דברי ה"ר פתחי' וכן גם מה שהביא בשם הגאון מוהר"ר נפתלי הירץ ז"ל, וכן מה שהביא קצת חרושי תורה מהרב ר' ישראל בנו של ר' נפתלי הירץ ודומיהם, וכן מה שהביא בשם בנו היניק וחכים מוה"ר דוד שיחי' הם דברי הגאון ר' פתחי' בן המחבר. וכן בס' עדות ביוסף על

התורה מה"ר יוסף סג"ל איטינגא פ' תולדות סי' נ"א וסי' נ"ו הביא חדושים בשמו, וכן בס' אסיפת חכמים (אופיכאך תפ"ג) מה"ר ישראל איסרל ב"ר יצחק סג"ל בתוך הס' מביא חדושים כסדר התורה מגאוני הזמן ובתוכם מביא גם מגאוני לבוב ומהם הוא הגאון מוהר"ר נפתלי הירץ ז"ל שהי' אב"ד בק"ק לבוב והביאו בפ' וארא ד"ה במדרש, בפ' ויקהל ד"ה רש"י, בפ' ראה ד"ה קדושין, וכן בס' דברי חכמים (יעסניץ תפ"ו) הביאו בפ' וארא ובפ' ויקהל וכנראה הס' דברי חכמים נובע מס' אסיפת חכמים וכן בס' פרי הלולים (זאלקווא תקכ"ז) בפ' נשא ובפ' בלק הביא דברים בשם הגאון מו"ה נפתלי הירץ ז"ל שהי' אב"ד ק"ק לבוב, גם הובא בס' לקוטי שושנים עה"ת מר' מאיר ב"ר לוי וכן בס' זרע ברוך לה"ר מנחם מנלי (וואנוויצק ת"צ) ברכות דף מ"ג ע"ב ד"ה אמר ר"י, וכן בס' הדות יעקב עה"ת בהקדמת אבי המחבר הר"ר יהודא יודל מדעסוי (ברלין תקל"ו) וכן בס' עמק הלכה מה"ר מנחם מנלי הביא בספרו דף ה' ע"ג איזה חדושים בשמו ויכנהו „הרב המאור הגדול מוהר"ר נפתלי הירץ אשכנזי ז"ל אב"ד ור"מ דק"ק לבוב והגליל יצ"ו, וכן נזכר בס' החכמה עם פ"י אסירי התקוה שחבר ה"ר אליעזר דיין דק"ק קראקא (נייאוויט תק"ח) ובהקדמתו מזכיר שחותנו הוא בן דודו של הגאון המפורסם מוהר"ר נפתלי הירץ ז"ל שהי' אב"ד ור"מ דק"ק לבוב והגליל. הגאון הזה הי' ניהג נשיאותו ברמה בשתי הקהלות בלבוב בתוך העיר ובחוץ לעיר וכאשר הביא הרב בעל כלילת יופי נמצא בפנקס בקראקא פסק דין אחד בועד קדש שהי' בק"ק סטרעליסק ביום ב' י"א אלול תס"ח וחתומים עליו כל רבני הגליל ובראשם הגאון אב"ד ור"מ דק"ק לבוב וחתום „נאם נפתלי הירץ אשכנזי החונה בק"ק לבוב והגליל" ואחריו חתומים: נאם אברהם החונה בק"ק זאלקווא ונאם הצעיר צבי יכונה הירש החונה בק"ק ליסקא ונאם יעקב אברהם בלא"א מוהר"ו זאלקווייר, ומצאתי נזכר שמו בפנקס הקהל אשר ת"ו בצד 83 ע"ב על פסק דין בנדון טענת לא הרוחתי מן כ"ט ניסן תס"ז וכתוב שם שעלה במוסכם שני בתי דינים דשתי הקהלות בצרוף הרב ה"ה אב"ד מ"ץ ובצרוף הרב ה"ה ריש מתיבתא יצ"ו וחתום שם „הק' נפתלי הירץ אשכנזי חונה פה ק"ק לבוב והגליל יצ"ו" וכן חתומים שכ „הק' יצחק בהרב ה"ה המפורסם מוהר"ר יוסף סג"ל חונה פה ק"ק לבוב יצ"ו, נאם הצעיר יעקב יעקל במהר"מ ז"ל מלבוב, נאם הצעיר חיים בא"א מוהרר"י (ע"י אות ה' סי' ק"ס), נאם הק' נתן במוהר"ש ז"ל, הק' צבי הירש בה"ה המופלג מו"ה פנחס משה ז"ל, וכן בפנקס הנ"ל צד 72 נמצא העתק פסק וחתום בהתימת הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ ז"ל מן יו"ד שבט תקכ"ב וטובא שם „וכבר נתיסד וחרות על לוח הפנקסאות דשתי קהלות קדושות דפה תוך העיר וחוף לעיר יצ"ו ובראשם הגאונים הגדולים המפורסמים מוהר"ר נפתלי הירץ זללה"ה אב"ד דקהלתנו והגליל יצ"ו וה"ה מוהר"ר יצחק ריש מתיבתא דקהלתנו זללה"ה (הוא ר' יצחק ב"ר יוסף סג"ל, ע"י אות י' סי' רצ"ג). וכן בפנקס צד 66 נמצאה חתימת ידו על מכירת מקום בבהכ"נ מן ח' סיון תס"ח וחתום „נאם הק' נפתלי הירץ אשכנזי חונה ק"ק לבוב והגליל יצ"ו" ואחריו חתמו עוד ד' דיינים, והיו לו שני בנים גדולי הדור, האחד הי' ה"ר

ישראל אשכנזי שהי' חתן הגאון מוהר"ר ברוך כהנא שהי' אבד"ק פיורדא (והוא אשר בעל שם הגדולים ח"א אות ב' סי' מ' הביא וז"ל : מהר"ר ברוך כ"ץ ראפאפארט שהי' ריש מתיבתא ואב"ד בק"ק פיורדא זקן ויושב בישיבה בילדותי מדי עברי בשליחות מצוה ראיתי בעיר היוצפילד לבנו מוהר"ר ארי' שהי' רב שם ואמר לי כמה חדושים מהגאון אביו) ונתקבל אח"כ לאב"ד ולר"ט בק"ק הוראדנא והגליל, ובהסכמה על ס' הלכה ברורה חותם "ברוך כהנא רפאפורט חונה בק"ק פיורדא יצ"ו ומצ"פ בק"ק הורדנא והגליל כמדינת ליטא", והי' גם אב"ד בוולנא (עי' קריה נאמנה צד 98), ונמצאו ממנו קצת חדושי תורה בס' עיר דוד (דף ס"ה ע"ב), אשר הם דברי בנו הגאון ה"ר פתח'י וכן נמצאו תשובותיו בשו"ת אור נעלם סי' ל"ט. בנו השני הי' הגאון מוהר"ר צבי הירש שהי' אב"ד ור"ט בק"ק האלבער-שטאדט בעל ספר שו"ת עטרת צבי והובא בס' זכר החיים לגיסו דרוש כ"ה (כי הוא הי' חתן הגאון מוהר"ר שמחה כהן רפאפורט ואשתו היתה אחותו של הגאון ר' חיים כהן ר"פ) והובא בכנסת יחזקאל יו"ד סי' ל"ד (עי' אות צ' סי' תפ"ט). ונתבקש הגאון מוהר"ר נפתלי הירץ לישיבה של מעלה בשנת תע"ב ונעתק נוסח מצבתו במצב"ק (ח"א 1 סי' ל"ז ובח"א 2 סי' ל"ג) וחרות עליה :

מנוחת הגאון מאור הגולה שר התורה, מו"ה נפתלי הירץ אשכנזי, הנקרא רבי ר' הירץ וצ"ל שהי' אב"ד דפה לבוב.

פה נגנו ארון הקודש אשר הי' מלא וגרוש בתורת ה' ובמצותיו, לא הניח כלום מספר התורה שלא גמרה, ה"ה הגאון הגדול החסיד, אדוננו מורנו ורבנו מוהר"ר נפתלי הירץ בן מוהר"ר ישראל, חתן ה"ה הגאון הגדול מו"ה משה חר"ף שהי' אב"ד ומורה צדק בק"ק לבוב והגליל וראשון לגוברי הקודש כר' פנחס בן יאיר, נתבקש בישיבה של מעלה בשבת קדש ח"י מרחשון תע"ב לפ"ק. תנצב"ה :

(תמט) ה"ר נפתלי הירץ ב"ר בער. אב"ד דק"ק ראדוויטץ וריש מתיבתא פה. מצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א 1 סי' מ"ג וח"א 2 סי' פ"א) וחרות עליה :

פה נטמן הרב הגאון הגדול חסיד ועניו, רודף צדקה וגמילות חסדים, מו"ה נפתלי הירץ אבד"ק ראדוויץ ור"מ דפה, בן הרב הגאון המפורסם מו"ה בער ריש מתיבתא דקתלתנו, נפטר בשם טוב בן ל"ג שנים ונתבקש בישיבה של מעלה יום ו' ג' מרחשון תע"ב לפ"ק :

(תנ) ה"ר נפתלי הירץ ב"ר משה מזויזש. אביו מובא לעיל אות מ' סי' תכ"ד והוא נפטר בעודנו צעיר לימים

ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א 1 סי' ו' וח"א 2 סי' צ"ט) וחרות עליה :

האי גדרא ועירא שכיב אדוּטרי ככר י"ד שנין לפום שעתא. הוא בוצינא דסליק נהורא בעא חולקא דאסתלק בעדן צלותא דמנחה ביום ד' אלול שנת ת"ק לפ"ק, ה"ה הבחור החתן המופלג החר"ף תלמיד המחכים רבותיו כמוהר"ר נפתלי הירץ בה"ה הרב מוהר"ר משה, היה בקי בכמה מאות דפים גמרא עם תוס' ומתירש"א בע"פ ומפרק היוות ומתירן שברים, וזיו קלסתר פניו כשמש בצהריים, לכן אל תחדלו מהרבות הספר וקנינים. תנצב"ה :

(נא) ה"ר נפתלי הירץ מבית לוי. בפנקס הקהל צד 75 נמצאה חתימת ידו בין הרבה חתומים על כרוז ותקנה משנת

תק"ד ולא אדע אם בתור מנהיג או דיין וראב"ד (עי' הוספה ו').

הגב) ה"ר נפתלי ב"ר יעקב. אביד דק"ק סטרעליסק ומנוחתו כבוד פה.
מצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א 2 סי' ק"ה)
וחרות עליה:

יום ה' ז' טבת תק"ל לפ"ק.

נפתלי על מרומי שדה, פאר תחת אפר, הנותן אמרו שפר, ה"ה הרב הגאון
המפורסם המופלג בתורה וביראת ה' שלשלת היוחסין, מו"ה נפתלי הירץ אבר"ק
סטרעליסק בהגאון מוה"ר יעקב ז"ל, הנצב"ה:

הגב) ה"ר נפתלי הירץ ב"ר אברהם חיים סוחיסטאווער. מגיד מישרים ומ"צ
דפה בתוך העיר,
מובא בשו"ת ברכת יעקב חו"מ סי' ה' וסי' י"ד ובעל מצבת קדש ה"ר
גבריאל ה' בנו. נפטר ז' ניסן תקצ"ח ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א 2 סי'
ק"ב) וחרות עליה:

נגנו ארון האלהים, ביום ו' עש"ק ז' ניסן קנ"ה אמ"ת לפ"ק. יום חשך ואפלה
אשר נתשכו המאורות ונלקח כתר תורה וכתר שם טוב, מאור הגולה בוצינא
קדישא ונהורא, החסיד העניו הקדוש והטהור מופת הדור נזר ישראל, הגאון
הגדול החרוף המפורסם בכל העולם בתורתו וביראתו, הדין דין אמת לאמתו,
מוה"ר נפתלי הירץ ז"ל ראב"ד ומ"מ מ"ץ פה לבוב תוך העיר בהרב המאור
הגדול מוה"ר אברהם חיים ז"ל, הנצב"ה:

הגב) ה"ר נתן ב"ר אליהו כ"ץ. מצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א 2 סי' ג' וח"ד
דף ס"ט ע"ב) וחרות עליה:

הן אראלים צעקו מרה, כי פה הונח גוף צדיק קדוש וטהור, ה' בעין שתול על
פלגי נהר, הוא הגאון הגדול מוה"ר נתן בן הגאון מו"ה אליהו כ"ץ, תמים
בדרכיו וקן ושבע ימים הלך לחיי עולמים, ביום ד' כ"ה כסלו בשנת לב"ש בגדי
כהונה, ידיו ולבו היו לאל אמונה, עלתה נפשו למנוחה, זכרונו יאז לנו ברכה,
הזאת נשמתו צורה בצרור החיים בדת וכהלכה, אמן:

הגב) ה"ר נתן ב"ר אליעזר רופא. ריש מתיבתא ודיין הגדול דפה ומצבתו
נעתקה במצב"ק (ח"ב סי' ל"ב) וחרות
עליה:

הלא תדעו כי שר וגדול נפל היום בישראל, מאיר עיני חכמים, אשרי העם שלו
ככה, אבד חסיד מן הארץ, פה מסיק מרגלין וסנפירין, מלא וגדוש בתורת ה',
דרוש דרש על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכה, הוא הרב הגדול בתורה,
מגורה הטהורה, האלוף מו"ה נתן בהגאון מוה"ר אליעזר רופא, ריש מתיבתא
ודיין הגדול דפה, כל זמיו היה יושב באותה של תורה ולמד עם תלמידים רבים
והרביץ תורה בישראל ועשה משפט וצדקה, לכן בזכות זה הנצב"ה. נפטר זאת
הנוכה שפ"ב לפ"ק:

הגב) ה"ר נתן ב"ר אליעזר שמערנבורג. דיין פה ונמצאה התימת ידו בפנקס
הקהל צד 17 על מכירת בית מן

כ"ד שבט ת"ג וחתומים שם ה"ר שמואל זנוויל ב"ר יהודא אויערבאך אשכנזי
וה"ר פלך יהושע סג"ל וה"ר נתן שמערנבורג ואח"כ נתקיימו החתימות מאת
ה"ר שמשון ב"ר קלונימוס ז"ל וכן צד 19 על מכירת קרקע ונתקיימו החתימות
מן י"ב תמוז ת"ה וחתומים ה"ר יעקב מבית קאצינאלפוגין וה"ר נתן שמערנבורג.
צד 21 מן י"ב תמוז שנת ת"ה וחתומים שם יעקב בא"א האלוף הגאון מוה"ר
יוסף יעקב אברהם אשכנזי ז"ל מבית קאצינאלפוגין, נתן בן מוה"ר אליעזר

שמענבורג, צד 22 מכירת מקום בדי אייר ת"ו ותתום ביחד עם ה"ר יעקב ב"ר יוסף ישראל מבית איש ועוד שם פעם שנית, צד 27 על מכירת קרקע מן מ"ז חשון ת"ח ותתום ביחד עם ה"ר שמואל זנוויל ב"ר יודא אויערבאך אשכנזי, צד 29 כנ"ל מן י"א אדר שני ת"י ולפעמים נראה כי התם שענבורג, ומובא בשו"ת איתן האורחתי סי' כ"ב (דף כ"א ע"ג) על גביית עדות מן כ"ד מנחם ת"ח ותתום נתן בלא"א מוהר"ר אליעזר שמענבורג ותתום ביחד עם ה"ר מרדכי ב"ר צבי הירש ור' יעקב לבית קאצינאלנבווג.

תנו) ה"ר נתן ב"ר שמעון. דיין בתוך העיר ונמצאה חתימת ידו בפנקס דף 83 על פסק דין בנדון טענת לא הרוחתי מן

כ"ט ניסן תר"ז ותתומים שם. הק' יצחק ב"ר יוסף סג"ל חפ"ק לבוב, הצעיר יעקב יעקל במהר"ם ז"ל, הצעיר חיים בא"א מוהר"ק, הק' נתן במוהר"ש, הק' צבי הירש בה"ה המופלג מ"ה פנחס משה ז"ל ואח"כ בא האב"ד על התתום. הק' נפתלי הירץ אשכנזי חונה פ"ק לבוב והגליל" (ע"י הוספה י"ב) וכן צד 88 פסק דין לחלוקת שותפין מן כ"א אלול תפ"ה ותתומים שם, נאם נתן נטע בהרב המאה"ג מו' יקותיאל זלמן סג"ל, נאם פנחס זעליג ב"ר יודא ווילנר זצ"ל ונאם נתן בא"א מ"ה שמעון ונאם אלימלך סג"ל מלבוב, וראיתי בס' כלילת יופי דף כ"ט שהעתיק שם מן הפנקס דק"ק קראקא שנמצאה שמה העתקה מן אשרתא דדייני לבוב שנשלח לקראקא מן הבי"ד מלבוב דתוך העיר מיום ג' כ"ה ניסן תפ"ה ותתומים הדיינים, נאם הק' נתן נטע בהרב המאוה"ג מוהר"ר זלמן סג"ל מלבוב ונאם הצעיר אהרן זעליג בלא"א מוהר"ר שמואל זצ"ל איש צבי ונאם נתן בלא"א מוהר"ר שמעון זצ"ל ונאם פנחס זעליג במ"ה יהודה ווילנר ונאם אברהם כ"ץ דיינא וספרא פה ק"ק לבוב והגליל ונאם אליהו במוהר"ר אברהם מייזלש" וע"ש שהעתיק כל הלשון מהפסק.

תנו) ה"ר נתן. דיין דפה, בפנקס צד 1 נמצאה חתימת ידו על שטר מכירה של בית משנת תע"ז ותתום אי"ע סתם. הק' נתן ואולי הוא ה"ר נתן ב"ר שמעון המובא בערך שלפניו.

תנו) ה"ר נתן נטע ב"ר יקותיאל זלמן סג"ל. ה"י ראש בי"ד ומ"צ דתוך העיר ונמצאה חתימת ידו בפנקס צד

79 על פסק דין מן ו' ניסן תפ"א ותתומים שם הדיינים ה"ר שמר"י שמערויל סג"ל הורוויץ, ה"ר יהושע פלק שור מלבוב, ה"ר ישכר בער טארניפאלר, ה"ר יעקב במוהרמ"א ז"ל, ה"ר נתן נטע מלבוב וה"ר אר"י ליב ברוסקר ונתקיימו החתימות בר"ח סיון תקי"ד בחתימת הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ וה"ר יוסף סג"ל וה"ר משה סג"ד וה"ר יהודא ליב ב"ר צבי הירש קאזינר. צד 88 על חלוקת שותפין מן כ"א אלול תפ"ה (ע"י לעיל סי' תנ"ז). צד 188 על פסק דין אחר שבועת כתובה מן י"ג תשרי תפ"ח ותתום בראשונה. הק' חיים יהודא ליב אייזינגא חופ"ק לבוב ואח"כ נמצאו י' חתימות ובתוכן גם. נאם נתן נטע מלבוב וכן בפנקס הקהל דק"ק קראקא נמצא העתק אשרתא דדייני דק"ק לבוב מן כ"ה ניסן תפ"ד ונמצאה גם חתימת ידו. הק' נתן נטע בהרב המאוה"ג מוהר"ר זלמן סג"ל מלבוב (ע"י לעיל סי' תס"א). גם ראיתי פה כתב ישן אצל אחד והוא קנין בית מן י"ג סיון תקי"א ותתומים שם הדיינים. הק' אברהם

סג"ל מטיסמיניץ. חופ"ק לבוב יע"א ונאם נתן נטע סג"ל בהרב ה"ה מוהר"ר זלמן זצלה"ה מלבוב ונאם מנחם מנלי ב"ר ברוך סג"ל ז"ל מלבוב ואח"כ נתקיים תוקף הכתב מהגאון ה"ר חיים כהן רפפורט מן כ"ו תשרי תק"ב. ובא בהסכמה על ס' ברכת יוסף ואליהו רבה ביחד עם הגאון ר' חיים כהן ר"פ בשנת תקי"א וחתם „נתן נטע בהרב מוהר"ר יקותיאל ראש ב"ד דק"ק לבוב" ואחריו חתום ה"ר פנחס ב"ר יעקב לבית קאצנלבוגען מגיד דק"ק לבוב. וכן בס' בית שמואל (זאלקווא) נמצאה הסכמת הגאונים דק"ק לבוב ואח"כ הסכמת הרבנים ראשי ב"ד דק"ק לבוב תוך העיר והתום „הק' צבי הירש באב"ד המפורסם ה"ר פנחס משה ז"ל והק' נתן נטע בהרב ה"ה זלמן הלוי זצ"ל והק' פנחס בן הרב החסיד ר' יעקב קאצנעלנבוגען משנת תצ"ו. וכן בס' קהלת יעקב חרושים (זאלקווא תק"ט) בא בהסכמה ביחד עם הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ והתום „נתן נטע סג"ל ראבד"ק לבוב. מצבתו נעתקה במצב"ק :

(ח"א I סי' כ"ט וח"א 2 סי' נ"ב) והרות עליה :

נוסחת מצבת הגאון הגדול מו"ה נתן נטע ז"ל ר"מ דפה לבוב.

את רבי מכששים עליונים הרך בשנים והי' גאון ומפולפל חריף ובקי מאוד בפוסקים חדשים גם ישנים, ראש שלשלת היוחסין מגאוני ארץ, הרב המאור הגדול המפורסם מוהר"ר נתן נטע ר"מ דפה כהגאון הגדול מוהר"ר יקותיאל זלמן בן בנו של הגאון הגדול מוהר"ר שלמה הלוי אשר הי' אב"ד דפה יום שמת רבי נצחו אראלים את המצוקים בניצוח ושיר ליום שבת קודש ו' שבט תל"ז לפ"ק. תנצב"ה :

ואין ספק בעיני שעל האבן חרות תקליו וכן גם יתאים היום, ו' שבט שחל להיות בשבת, ובעל מצב"ק השמיט אות ק'. וכאשר כתב אלי החכם ה"ר יעקב דוד כהן נמצא בידו כתב יחס מהגאון ה"ר שלמה יצחק היילפערן והביא כי ה"ר יקותיאל זלמן הוא בן הגאון מוהר"ר יוסף סג"ל האבד"ק פרעמיסלא והוא אשר הבאתי לעיל בס' שי"א. גם הביא החכם הנ"ל בשם כתב היחס הנ"ל כי הג"מ חנינא יוסף אבד"ק בערוזאן הי' חתן הה"ג ר' נתן נטע הנ"ל.

(ס) ה"ר נתן נטע ב"ר ראובן. דיין דפה ונמצאה חתימת ידו בפנקס הקהל צד 119 על קיום חתימה מן כ"ה תמוז תק"ד

והתום בתחלה „הק' ארי' ליב כהן רפפורט חופ"ק לבוב ונאם דוד ב"ר יוסף ז"ל מלבוב, הק' ישכר בער ב"ר משה איגרא ז"ל, הק' דוב בער הלוי בהרב ה"ה מוהר"ר הירץ זצ"ל ואח"כ התום „נאם נתן נטע ב"ר ראובן ז"ל" וכן צד 142 על קיום חתימה מן ט"ו מנחם תק"ו והתום הריש מתיבתא „ארי' ליב כהן רפפורט חונה פ"ק לבוב יצ"ו ואחריו „יוסף ב"ר מנחם מאניש סג"ל זצ"ל, טרדכי ב"ר צבי הירש ז"ל, נאם נתן נטע במוהר"ר ראובן ז"ל. צד 121 על קיום חתימה מן ז' כסלו תקי"ב, צד 114 על שטר חוב נאבד מן ב' טבת תק"ט והתום הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ חונה פה ק"ק לבוב והגליל ואחריו התומים הדיינים ה"ר ישכר בער ב"ר משה איגרא ז"ל, ה"ר נתן נטע ב"ר ראובן ז"ל, ה"ר יחיאל מיכל בריסקר, ה"ר משה ב"ר יאיר ז"ל וה"ר צבי הירש ב"ר אברהם כ"ץ. צד 96 ע"ב על מכירת בית מן י"ב אייר ת"כ והתום הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ וה"ר יוסף סג"ל מלבוב, ה"ר נתן נטע ב"ר ראובן ז"ל, ה"ר יעקב שור מגיד דק"ק

לבוב מחו"ל, ה"ר יחיאל מיכל ב"ר ארי' ליב בריסקר. וכן צד 124 על נתינת תוקף לפשר צדדים מן י"ד סיון. תקב"ד וחתום הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ ואחריו ה"ר ישעי' ב"ר מרדכי קיקניש מלבוב, ה"ר יחיאל מיכל ב"ר ארי' ליב בריסקר, ה"ר משה ב"ר יוסף, ה"ר חיים ב"ר יחיאל מיכל ז"ל הי"ד וה"ר מנחם מענדל ב"ר נחמן כהן ר"פ.

חסא) ה"ר נתן ב"ר יעקב יושע. הוא בן הגאון בעל פני יהושע, הי' אב"ד בדאבראמיל וגם חותנו הגאון מו"ה מאיר סג"ל ב"ר יקותיאל זלמן הי' אבד"ק דאבראמיל ויש לו הסכמה בס' באר הישב וי"ד ישן לה"ר יואל משה עם הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ ובשנת תקט"ו בא ה"ר נתן לפי"פ דמיי"ן לסדר כתבי אביו ולהכניסם לדפוס ועל ידו נגמרה הדפסת פני יהושע ח"ג על נזיקין שהתחיל המחבר להדפיסו בשנת תקט"ו ונמצאה ממנו הסכמה על ס' המצות להרמב"ם (דפוס פפד"מ תקט"ו) חתומה ביום ב' י"ב ניסן תקט"ז, נתן בהגאון מו"ה יעקב יושע הכ"מ החונה בק"ק דאבראמיל ושם נמצאה גם הסכמת אביו בהיותו בפפד"מ מן י"א אלול תקט"ו וכן יש לו הסכמה על ספר אמרי צרופה על מסכתות (ברלין תקט"ו), בית אברהם (ברלין תקי"ג), מרגניא טבא פי' על ספר המצות (פפד"מ תקט"ו) ובס' עמוד העבודה. ונפטר בדאבראמיל ביום ד' שמחת תורה תקכ"ב.

חסב) ה"ר נתן צויומרר. בספר שו"ת השיב ר' אליעזר מהרב ר' אליעזר ב"ר שלמה זלמן ליפשיטץ שהי' מלפנים אב"ד ורי"מ דק"ק אוסטראווצי ואח"כ בק"ק נייאוויט והמדינה (נדפס בניאוויט תק"ט) הביא בהקדמתו את יחס משפחתו כי אם אביו היתה בת ה"ר אברהם מוגש וצ"ל מלבוב, אחיו של השר הנגיד הטפסר אבי הגאונים מוהר"ר נתן צויומרר מלבוב, וה"ר אברהם הנ"ל הי' חתנו של הגאון מהר"ם ז"ל מלבוב, ואמו זקנתו הנ"ל היתה מצד השני נכדתו של הגאון מוהר"ר קאפיל קלמנקש וצ"ל אב"ד ורי"מ דק"ק לבוב (עי' סי' תצ"ו).

ע.

חסג) ה"ר עוזר ב"ר שלמה. אחד מהקדושים, נהרג בש"ק ח' אייר תכ"ד ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ב בהתחלתו וח"ד דף י' ע"א סי' י"ח) וחרות עליה :

פה נקבר ונאסף גוף צדיק, הקדוש והטהור, מו"ה עוזר בן מו"ה שלמה, אשר מסר נפשו ונהרג בירי ארורה על ידי הפוחזים ביום ש"ק ח' אייר תכ"ד לפ"ק בלבוב בחוץ לעיר, לכן בזכות זה ה' ינקום נקמת דמו ויצרור בצרור החיים את נשמתו:

חסד) ה"ר עזריאל ב"ר אביגדור. אחד מהקדושים ונהרג כנ"ל, וגם מצבתו נעתקה שם (סי' ל') וחרות עליה :

פה טמון הקדוש והטהור מו"ה עזריאל במוהר"ר אביגדור שמסר נפשו על קדושת השם המיוחד ונהרג במיתה חמורה וקשה ביום הש"ק ח"ת אייר תכ"ד לפ"ק פה לבוב בחוץ לעיר ע"י הפוחזים הארורים, לכן בזכות זה הנצב"ה וה' ינקום נקמתו :

חסה) ה"ר עזריאל ב"ר יוסף. מנהיג, נמצאה חתימת ידו בפנקס צד 75 על כרוז ותקנה משנת תק"ד (עי' הוספה ו').

פ.

חסה) ה"ר פינחס יקותיאל לאזיל ב"ר אברהם סג"ל. מנהיג מדינה, נפטר יום א' כ"ד סיון תע"ז ונמצאה העתקה ממצבתו במצב"ק (ח"א 1 סי' ל"ט, ח"א 2 סי' ס"ה וח"ב סי' נ"ד) וחרות עליה :

חשבה מאור עיני הגולה נפטר הצדיק, ה"ה האלוף התורני והרכני המופלא ומופלג החריף ובקי ראש הגולה ומנהיג מדינת שר התורה מוה"ר פינחס יקותיאל לאזיל בהרב הגדול מוה"ר אברהם סג"ל. בזכות זה תמצב"ה :

חסה) ה"ר פינחס זעליג ב"ר יהודה ווילנר. דיין דתוך העיר, נמצאה חתימת ידו בפנקס הקהל צד 88 על פסק דין בענין חלוקת שותפים מן כ"א אלול תפ"ה ובאו על החתום, נאם נתן נטע בהרב המאה"ג מו"ה יקותיאל זלמן סג"ל, נאם פנחס זעליג ב"ר יודא ווילנר ז"ל, נאם נתן בא"א בי"ט שמעון ז"ל ונאם אלימלך סג"ל מלבו"ב ואח"כ נתקיימו החתימות מן ח"י השון תקל"ז וחתום ה"ר שלמה מקרעמניץ דיינא ספרא וראיתי בס' כלילת יופי ח"א דף כ"ט שהביא מפנקס הקהל דקראקא העתק אשרתא דדייני דק"ק לבוב מן כ"ה ניסן תפ"ד ובין הדיינים שם נמצאה גם חתימת ה"ר פינחס זעליג במוה"ר יהודה ווילנר.

חסה) ה"ר פינחס ב"ר יעקב קאצינעלינבוגין. ראש ב"ד דפה ובעל גדולת שאול דף ל"ד הביא וז"ל : מהגאון מו"ה שאול אב"ד דק"ק פינששוב הוליד עם אשתו השניה (בת הגאון מוהר"ר יעקב שור חתן השר ר' שאול וואהל) בן אחד ה"ר יעקב וחבר ספר נחלת יעקב והי' לו בן מוהר"ר פנחס בק"ק לבוב אשר אח"ז הי' ראב"ד בעיר הזאת, ובשנת תנ"ט היתה אמו של ה"ר יעקב בבית נכדה ה"ר פינחס. ועוד שם דף ל"ה ע"ב הביא וז"ל : הרב המאה"ג מו"ה יעקב בעל נחלת יעקב מהגאון מוהר"ר שאול אב"ד דק"ק פינששוב הוליד את הרב מוהר"ר פינחס שהי' לראב"ד בק"ק לבוב, עכ"ל. ונמצאו ממנו הסכמות על סי' בית שמואל (זאלקווא) וחתום, פנחס בן הרב החסיד מו"ה יעקב ז"ל קאצענעלבווגען משנת תצ"ו וכן על סי' ברכת יוסף ואליהו רבה (זאלקווא תקי"ז) מהגאון ה"ר מאיר תאומים ובא שם בהסכמה עם שאר גדולי ישראל וחתום, נאם פנחס בן הרב ה"ה מו"ה יעקב ז"ל קאצינעלינבווגען מגיד דק"ק לבוב בתוך העיר וחתום ביחד עם הגאון ר' חיים כהן ר"פ, ולדעתי הוא אשר הי' רבו של הגאון מו"ה מאיר תאומים והביאו בספרו מאירת עינים עה"ת בפ' בלק שהדפיס בנו הגאון מוהר"ר יוסף בעל פרי מגדים בשם רב פנינים (פפדיא תקט"ב). ה"ר פינחס הנ"ל מנוחתו כבוד פה ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א 1 סי' נ"ט וח"א 2 סי' צ"ח) וחרותם עליה הטורים האלה :

פה נטמן הרב הגאון הגדול תהרף ובקי במוסקים חדשים גם וישנים ראש השלשלת
היוחסים מגאוני ארץ מקור מחצבתו וה' הרב המגיד דקהלתנו אחר ושלשים
שנה ומקודם ה' אבד"ק קראקוויץ ה"ה המפורסם בחסידות מוהר"ר פינחס בן ה"ה
הגאון מוהר"ר יעקב בן בנו של הגאון מוהר"ר שאול שה' אבד"ק פינשטוב, יום
ה' י"א אדר שני תק"י לפ"ק. תנצב"ה :

(תסט) ה"ר פינחס שיפער. מגיד מישרים דתוך העיר וגדול בתורה. נמצאים
מאמריו במכה"ע, שומר ציון הנאמן והובא בשו"ת

בנין ציון ח"ב סי' ל"א ס"א ס"ה ס"ט צ"ו ק"ו קכ"ז קמ"א קנ"ג קס"ט, וכן
הובא בשואל ומשיב מה"ת ח"ג סי' קי"ח.

(תע) ה"ר פייבל ב"ר יעקב קאפל. מנהיג, נמצאה תהימת ידו בפנקס צד
76 על כרוז ותקנה משנת תק"ד (ע"י

הוספה ו').

(תעא) ה"ר פתחי ב"ר דוד. בעל מצבת קדש ח"ב סי' נ' (דף כ"ב ע"א)
הביא נוסחת מצבה אחת שחרות עליה :

אוי ואבוי על הלך ארון האלהים, כי בא השמש כי נפל האי צורבא מרבנן שמו
תורק כשמן הטוב, צנא מלא ספרא ובקי בהררי תורה, ה"ה החכם המופלג הגדול
בתורה מו"ה פתחי בהרב המאור הגדול מוהר"ר דוד זצ"ל ואשר האיר עיני
ישראל בתורתו והרביץ תורה והעמיד תלמידים רבים, לכן בזכות זה תנצב"ה.
נפטר בער"ה שבט תפ"א :

ובעל מצב"ק רשם למעלה: „נוסחת מצבת הרב הגדול צנא מלא ספרא
מוהר"ר פתחי בהגאון מאור הגולה מוהר"ר דוד לידא אבד"ק
אמסטרדם בעל עיר מקלט ושאר חבורים" וכן באמצע העתקת המצבה
אחרי המלות מו"ה פתחי בהרב המאור הגדול מוהר"ר דוד זצ"ל הוסיף בין
שני חצאי עגולה (הוא הגאון אבד"ק אמסטרדם מוהר"ר דוד לידא כי הוא
שוכן אצלו) והרב החוקר מו"ה אליקים כרמולי בהשרון להכרמל שנה ששית
(תרכ"ז) צד 502 הביא וז"ל: „ודע כי זאת לפנים בלכוב להקים מצבת אבן
על חכמי העיר אשר מתו ונקברו במקומות אחרים, דרך משל במצבת קודש
חוברת ב' דף כ"ב נמצא נוסח מצבת הרב מוהר"ר פתחי בן הרב ר' דוד
לידא נפטר בער"ה שבט תפ"א, וזה הרב מת ונקבר בפראנקפורט דמיין יום
ב' י"ט אייר תק"י, אולם הדבר הזה קשה להאמין שהיו מעמידים מצבה
לאיש הנקבר במקום אחר רק בעל מצב"ק בדא מלבו וישער בנפשו כי היא
מצבת ר' פתחי ב"ר דוד לידא ובאמת היא מצבת איש אשר ה' שמו ר'
פתחי ואביו ה' שמו ר' דוד ובעבור זה רשם במצבה רק ר' דוד סתם ולא
ר' דוד לידא. וכתבתי לידידי הרב הגדול מהר"ם דר' הורוויץ אב"ד בפפד"מ
והשיב לי במכתבו היקר כי אמת הדבר שר' פתחי ב"ר דוד לידא מנוחתו
כבוד בעיר פראנקפורט דמיין והעתיק בעדי נוסח המצבה סי' 4396 והרות
עליה :

פ"ג הרב המאור הגדול החכם הכולל ומושלם בכל המעלות ומדות שמנו חכמים
שלשלת היוחסין ה"ה התורני מוהר"ר פתחי שה' אב"ד בכמה קהלות במד"פ
(במדינת פולין) בעל המחבר ספר יד כל בו, והוא בן לאותו צדיק ה"ה הרב
הגאון מוהר"ר דוד לידא זצ"ל שהיה אב"ד דק"ק אמסטרדם אשר הציל והכשיר
כמה וכמה מספרי קודש, זה האיש אשר הצליח בכל דרכיו האלו לש"ש, ונקבר

בשם טוב גדול, ב' בטו"ב אייר תקי"א לפ"ק, תנצב"ה עם שאר צדיקים בגן עדן.
אמן סלה :

והנה הספר „יד כל בו“ הובא לבית הדפוס ע"י ר' פתחי ב"ר דוד לידא
בפד"מ שנת תפ"ז וכולל י"ד ספרים (ע"י אוצר הספרים אות ו' ס"י 46)
וכן כתב הקדמה בשנת תע"ט לספר עיר דוד שחבר אביו הגאון ז"ל והוא
הוסיף הרבה דברים בתוך הספר, והי' גם אב"ד ור"מ בק"ק יאססי, והכוונה
אשר חרות על המצבה „אשר הציל והכשיר כמה וכמה מספרי קודש“ נעלמה
ממני ושאלתי את ידידי הרה"ג מהר"ם הורוויץ, והשיב לי כי בלי ספק
קאי על אותם י"ד ספרים שהדפיס בספרו יד כל בו ונכללו בהם אהדים שלא
נדפסו קודם לכן הך והכשיר קאי אתקון סופרים ורב יגיעתו שיהיו דברי
תורה ותפלה מתוקנים ומוכשרים כי הדפיס שם תפלות יוצרות סליחות מעמדות
ושומרים לבוקר וכו', ומה שנעשה על הדפסת הספר הזה ע"י בספר תולדות
רבני פ"פ מהרב הגדול מהר"ם הורוויץ הנ"ל ח"ב צד 75.

צ.

תעב) ה"ר צבי הירש ב"ר משה לאנדא. אחד מגדולי לבוב, נפטר בקראקא
יום ג' ב' שבט ש"פ, כמו
שמוכא במחברת „מפלת עיר הצדק“ צד 15 ושם נמצאה העתקת הזכרת
נשמות מתוך פנקס הקהל וכתוב שם: „ואת נשמת ר' צבי הירש במוהר"ר
משה לאנדא מק"ק לבוב“.

תעג) ה"ר צבי הירש ב"ר יהודה ליב פפערקארן. דיין מצוין וגאון מפורסם,
חתום בפנקס דף 14 על

מכירת מקום מן ז"ך אייר שצ"ז „נאם צבי הירש בן לא"א הר"ר יהודא ליב
ז"ל פפערקארן ואחריו התומים ה"ר משה נכנע מייזות במהר"ר יצחק זצלה"ה
אשכנזי וה"ר יוסף בן ה"ר נתן לוי העלר זלה"ה ואח"כ נתקיימו ההתימות
ביום ה' תשרי ת' וחתומים הדיינים ה"ר זנוויל אשכנזי (הוא ה"ר שמואל
זנוויל) וה"ר שמשון ב"ר קלונימוס וה"ר יהודא ליווא סג"ל עפשטיין. ובמצב"ק
(ח"ב ס"י י"ט) נמצאה העתקת מצבתו וחרות עליה :

נחשך אור צבי זנגדע קרן ישראל, אשר האיר עיני ישראל בתורתו, מוסק שמעתתא
אלבא דהלכתא, ה"ה האלוף הדיין המצוין הגדול בתורה החכם המופלג מו"ה
צבי הירש בהרב מוהר"ר יהודה ליב ז"ל, הורה לעם ה' כמשפטים צדיקים וישרים
ויגע בתורה יומם ולילה והעמיד תלמידים רבים, אשר שאבו ממקור מים חיים,
מימיו היו נאמנים, בזכות זה תנצב"ה. נפטר ביום א' דחנוכה תי"ד לפ"ק :

תעד) ה"ר צבי הירש ב"ר אברהם כ"ץ. דיין מצוין ואחד הקדושים אשר
נהרגו בשנת תכ"ד ומצבתו נעתקה

במצב"ק (ראש ח"ב ובח"ד דף ז' ס"י מ"א) וחרות עליה :

נחשכו עינינו, ונלקח מאתנו מחמדנו, אור צבי אשר נהרג ונדקר במיתתו חמורה,
ה"ה הגאון האלוף בתורה ובחסידות בקדושה ובטהרה וספרא רבא דישראל ודיין
המצוין פה עיר לבוב, מוהר"ר צבי הירש במוהר"ר אברהם כ"ץ, בעשרה לחודש
אייר תכ"ד לפ"ק, לכן בעל הרהמים יסתירו כסתר כנפיו לעולמים ויצורו בצרור
החיים את נשמתו, ה' הוא נחלתו וינקום דמו ודם הקדושים במהרה, תנצב"ה :

תעה) ה"ר צבי הירש ב"ר יו"ט (הנקרא ר' הירש פודהייצר). בפנקס הקהל
צד 47 ע"ב
נמצאה חתימת ידו על כתיבת אפותיקי על בית אחד לטובת יתומים מיום
ו' תשרי ת"ל ונתקיימה חתימתו ע"י הדיינים ה"ר אברהם בראג גרויפין וה"ר
אפרים ב"ר שלום פרידמאן ז"ל.

תעו) ה"ר צבי הירש אשכנזי ב"ר יעקב. הוא הגאון בעל "חכם צבי" ובנו
הגאון מוהר"ר יעקב עמדין (יעב"ץ)
ז"ל כתב את תולדותיו באריכות בספרו תורת הקנאות (אמסטרדם תק"ב)
גם בקונטרס מגלת ספר הנדפס בסוף ס' נחלת יעקב להגאון מהר"י מליסא
ז"ל וכן בהמאספים נמצאו דברים אודותיו וגם בס' תולדות יעב"ץ מה"ר אברהם
חיים וואגנה (אמסטרדם תרי"ח), גם הרב בעל כלילת יופי בת"א בס' י"ד
הביא דברים הנוגעים לתולדותיו, אף אנכי לרגל מלאכתי אביא בקצרה את
כל הדרוש לעניננו.

עודנו באביבימיו הלך עם אבותיו לעיר אובין (Ofen) וילמד תורה מפי אביו
ה"ר יעקב ב"ר בנימין זאב ז"ק (ע"י אודותיו. בס' כנסת ישראל להרשיף
צד 547) וגם אצל אבי אמו ומשם הלך עירה שאלוניקי להוסיף דעת, וכבואו
לקושטנטינא היתה כל העדה כמרקחה מרוב הריפותו ושם נתן לו שם "חכם".
משם שב לבית אביו ויקח משה מכנות הקצינים, אך לא ארכו לו שם הימים,
כי בעת בא העיר במצור בשנת תמ"ז נפל כדור אש אל תוך הבית, ויגע
באשתו ובבתו היחידה ותצא רוחן, או ברח משם טרם נלכדה העיר, וימלט
על נפשו עירה סיראיובה בארץ באסניען (Serajewo) ויהי שם לרב, וכאשר
באה גם העיר ההיא במצור וישמע כי אבותיו הלכו שבו, שב ועבר דרך
וויניציא אל מדינת אנשבאך ומשם פנה לעיר פיורדא ולעיר פראג ויסע ויבא
עד העיר ברלין ושם התחתן עמו הרב ר' זאב וואלף מירלש בן הרב הגאון
מ"ה משולם זלמן מירלש אב"ד דשלש קהלות אה"ו (אלטונא, האמבורג,
וואנזיבעק) ויתן לו את אחותו מרת שרה בת ה"ר משולם זלמן הנ"ל לאשה
(נפטרה בלובב ביום ג' שבט תע"ט ומצבתה נעתקה במצב"ק ה"א 2 ס' קכ"ב)
וילך אחריה לעיר אבותיה אלטונא, שם ישב על התורה ועל העבודה
בבית המדרש הגדול וקבע לו ישיבה עם תלמידים הגונים (ע"י הקדמתו
לספרו שו"ת חכם צבי וע"י בשו"ת אבן השוהם בס' נ"ה ששם נדפסה
תשובה אחת מחותנו הגאון ה"ר זלמן מירלש אשר השיב בשנת תק"ב וכתב
שם ששלה תשובתו בצרוף תשובת חתנו הרב). באותה השנה (שנת תנ"ב)
הויל בדפוס האמבורג את הס' טרוי זהב על תוה"ט ה"א שהיה בכתב יד
והוסיף עליו הדושים אשר הכניס על הרוב בתוך דברי הטו"ז בשם "אמר
המגיה" אך בסוף הספר הודיע שמו, ואז בא על החתום "נאם צבי הירש
ב"א מ"ר הרב המובהק כמ"ה יעקב נרו בהרב המובהק כמ"ה בנימין זאב
זצלה"ה העומד על משמרת בית המדרש הגדול הקלו"ו אשר בק"ק אלטונא
בשנת ב'מ"ק'דיש"ו לפ"ק. וביום מות חותנו נתקבל במקומו לשבת על כסאו,
אבל יען כי איזה מראשי הקהלה נטו להושיב בראש את הגאון מ"ה משה
מרוטנבורג בן הגאון מהר"ם זיסקינד ז"ל ולמען השלום נעשה פשרה ביניהם

ששניהם ישמשו יחדו בעיר אלטונא כל אחד חצי שנה ונמשך הדבר עד שנת ת"ע, ופרצה ריב ומחלוקת, אז עזב הגאון החכי"צ את משמרת הרבנות, וישב בבית המדרש הגדול אשר באלטונא שהיה שם אהלו בתחלה, ובשנת ת"ע בע"ש פ' בשלח בא אליו כתב רבנות מקהל האשכנזים שבאמסטרדם (העתקה ממנו נמצאה בתולדות יעב"ץ חוספה א' מן י' שבט תע"ב), וישמע לקולם וילך לאמסטרדם עם כל בני ביתו בשנת ת"ע ובשנה ההיא הסכים שם על הירושלמי עם פ"י הרא"פ מסדר זרעים שנדפס אז באמסטרדם, וכן הסכים על ס' שתי הלחם להר"ם האגוני מן י"א אדר תע"ב וכן בא בהסכמת על שו"ת הרמ"א, וכן הדפיס שם ת"א מספרו שו"ת "חכם צבי" (אמסטרדם תע"ב), ובשנת תע"ד פרצה מריבה גדולה בינו ובין חכמי הספרדים אדות הספר "דברי נחמיה" שחבר נחמיה הי"א חיון אשר מצא בו דרשות של דופי (ראה בספר זכר החיים לה"ר חיים כהן ר"פ ז"ל ובראש הלוקטים שבסוף הספר) ובראותו כי אש המחלוקת גברה שם ירד מעל כסאו בשנת תע"ד (תורת הקנאות דף ל"ג ע"ב) ויקם לרדת הים באניה אל עיר לאנדא ומשם נסע דרך עיר עמדין עד בואו למדינת פולין, ויבחרו בו אנשי עדתנו וישימוהו עליהם לאב"ד ור"מ (ראה בס' שארית ישראל פרק ל"ד) וינהג פה נשיאותו ברמה וישם עינו ולבנו לתקן תקנות מועילות להעלות העדה אל רום המעלות ויהי לכבוד ולתפארת בישראל גם שרי המדינות ופקידי העיר והכמיה השקו בו מרוב צדקתו וחכמתו ומדותיו הטהורות, אבל לא האריך ימים על כסאו רק לערך ד' שנים עד אמצע שנת תע"ח ואז הלך לעולמו ביום ב' דר"ח אייר תע"ח בהיותו בן נ"ח שנים, כי נולד בשנת ת"ח (ולדעת אחרים נולד בשנת תט"ז) ומנוחתו כבוד פה. ואביא בזה את דברי בנו הגאון יעב"ץ ז"ל בספרו תורת הקנאות דף ל"ג ע"ב: "מלחמת נח"ש (הוא ר"ת נחמיה חיון שר"י) היתה בשנת תע"ד וכשבילה עקר אבי מורנו הגאון החסיד זצ"ל ממקום כבודו ק"ק אמשטרדם לפי שהגישו צד המתנגדים עצמותיהם בערכאות ולא רצה שיתחלל שם שמים בין האומות, וכן פנה הוד וזיו והדרו והלך לו לארץ פולין ונתקבל לרב מדינה בלבוב והגליל יע"א ונהג נשיאותו ברמה, גם כל השררות שם עשו לו כבוד גדול שלא נעשה לאדם מעולם באותה מדינה, והי' לו כח ורשיון ממש לדון דיני נפשות, כל כך היתה אימתו מוטלת על הבריות ושמעו הולך וגדול בין ישראל והעמים מפני חכמת הנהגתו האלהית ומדותיו הישירות אשר הי' דבר חדש באותו מחוץ, גם תקן שם תקנות טובות רבות והשובות באופן שהיו אנשי ק"ק לבוב מרימים ראשם אחרו שירדו פלאים, וכלם היו מתברכים בו, ואולם עונות הדור גרמו שלא זכו להשתמש בכלי קדש זמן רב, כי פתאם שקעה שמשו ונר אלהים כבה, וגרם יללה רבה, וכל אנשי העיר היו בוכים ומתאבלים, אבל יחיד מספר תמרורים, ושרי פולין גם הם התאוננו עליו והצדיקו דין שמים, באמרם שלא היו היהודים כדאים וראויים לאדם גדול כזה בעוה"ר ואלו היו זוכים היה עוקר גם אותן המינים של שבתי צבי שר"י המצוים שם כו' ובלעמבערג הקהל הגדול והחשוב שבארץ פולין נוהגים בו כבוד גדול גם הנוצרים הבישוף והוואיבודו (Wojewoda) נתנו לו כח גדול כו', גם

סוחרים גדולים ארמנים ועמלקים עשירים הדרים שם הגישו לו מנחות ועמדו לפניו לדון ודבר עם כל אחד בלשונו אישילייניש וטורקש" (*). וכל הדברים

(* אחרי כתיב זה הדברים האלה הגיעני מכתב מאת ידידי הרב החוקר מו"ה דוד כהנא, צו ז'ודיפי כי יש בידו כתב יד מהגאון יעב"ץ בשם „מגלה ספר" ספר יקר וגדול מאד הנמצא כעת באקספארד ובו ממארים הדברים האלה :

„אם באחי לספר מכל מה שאירע עמו [כונתו על אביו החכם זצ"ל] בק"ק לבזו יאריך הענין, אף אם בעושה לא לאכזרו לו שם הימים וצורך הזמן הקצר שהיה שם סתן מקותה גדולה והרים קרן הקהלה לשם ולחפזתה, ועשה דין צדקני חכם, ובעלי הזדון נכערו משני והעביר גם שנים אחד גברא אלמא ממנוי ר' זעליג, על שנתבדר עליו שגל ממון הקהל ואכל עוד עניים, והלך זה ומסר אמ"ה ז"ל אל השכרה וההגמון שם, ונתבע אמ"ה ז"ל לפניהם והיתה אימה גדולה בקהל וחרדה נפלה עליהם, כי שם פחדו מאוד היהודים מאימת המושלים, אבל אמ"ה ז"ל הלך אלם ועמד לפניהם וידבר עמהם בלשון אישילייניש ועשו לו השכרות כבוד גדול שלא נעשה כמוהו מלפניו, ונתנו לו רשות וכה כמעט לדון דיני נפשות בקהל, אז נשלה אימתו על כל המוסרים ואנשי הצליעל ואפילו הוא גברא אלמא אחרינא ר' משה יחיאל'ס שהיה תקיף גדול וכל הקהל מלבזו רועדים מפניו עד בוא אמ"ה ז"ל לשם וכן אירע עם מחוחו שהביאו על הרבנות ללבזו הוא החב"י ר"ח ליזלל שהיה עשיר מופלג ונשוא פנים בקהל מחמת עשרו ויחוסו, גם מאד נעמו לפי שהיה אדם מסוים מאד, גם צמיו וצחממה, והיה לו עסק דין לפני אמ"ה ז"ל וקרע לשפר חוב שהוציא על אחד כי הוא ז"ל השיג בחכמתו שהשכין באהלו עולה, לכן לא נשא לו פנים וקרעו צפניו, ועמדו הדויינים משהיממים על ככה אף אח"כ הודה מעצמו שהיה חספא בעלמא, רק על מלוא ימנה נקטיה, וכן בעניני למוד החורה שם אל לבזו לחקן המעות הכללי שנתקלקל סדר הלמוד ובעצם למוד המקרא לגמרי, באופן שנעשו רבנים שועלים קטנים דאפילו מקרא לא קראו גם במשנה לא ידעו ואינם בקיאים בצורחא דשמעתתא ופוסקים ראשונים לא ראו, וכאשר זכרו השי"ת להוציבו בראש ורב מדינה בלבו ובהגליל, מיד עלה בזכרונו דבר זה לעשות חקן גדול בענין סדר הלמוד הישר שיהגהו כראוי והגון כשי"ד המשנה בן חמש למקרא וכבר קרא אליו כל המלמדים שבקהל לבזו וסדר להם אופן למוד במקרא החלם ע"פ הדקדוק וכו', ובאחי לק"ק לבזו בשלהי קיץ תשי"ח ומאחרי בית אבי ז"ל מחאבלים אבל ככה, גם כל הארץ בוכים על אצרתה היקרה, ואנשי פזחתי פי להספידו מחדש ודרשתי על קברו של אמ"ה ז"ל בפני קבון גדול. ק"ק לבזו כבדוני בעת ההוא להיות לראש ב"ד שלהם וכבר היו רגזים לקבלני לרב ואב"ד". ואחרי חשבו את בני הג' חכם צבי עם קירוביהם וכל אשר עבר עליהם ויסיף לאמר: „ולא לבד שלא היה נרדף לתת להם מאומה אבל אצרתה הוא היה לוקח מהם הרבה, ביחוד מהקצין הי"ע ר' יוסף ארסערא שעשיתי אני עמו שדוק להשיא אחי הקטן לכתו, היה לו לגיטי ה"ל [הוא גיסו הגי"מ אריה ליב] יטיקה גדולה ממנו כל הימים, שהיה אחי הצעיר ברסוחו, וכן ממחוקן השני שעשה גיטי שדוק פני עמו כמ"ל, היה לו ג"כ הנאות גדולה, וזה היה גרם שנטרד אח"כ בעסק רבנות שהבטיחו להיות משייע שיש בו ממש להביאו אל גרם המעלה, בסעה זו משלה שנאה ותחרות בינו ובין הגאון ר' יושע הג"ל שנתקבל אז בק"ק לבזו [הוא הגאון בעל פני יהושע] ע"י השתדלות עזומה של קרוביו שהיו לו שם והרבה אנשים היו בלבזו שהיתה דעתם קרובה אל בוס אביו ז"ל שהיו משיים אחרי גיטי הגי"ל לקבלו לרב ללבזו והמדינה, לולא שנכרס יד בעלי זרוע בוי ולכן אחר שנתקשר הרב הקצין ר' נקן מאלקווא ג"כ עם בית אביו ועם גיטי הג"ל שהמציא לו חשנו

אשר קרה באמסטרדם עם נחמיה חיון הלא הם כתובים בקורות היהודים להתחקר הגדול ד"ר גרעטץ חלק עשירי. והגאון יעב"ץ בא ללבוש ועשה לו הספר ביום הציבו מצבתו בשנת תע"ט וההספר נדפס בקונטרס יציב פתגם (אלטונא ת"ק) גם נדפסו שם התרוויים מן המצבה אשר הקים לאביו ז"ל והוא משונה מאשר נעתק במצב"ק (ח"א 1 סי' י"ב ח"א 2 סי' ס"ח) וכן נמצאה העתקה בתולדות יעב"ץ הוספה שניה והנני להעתיקה פה :

בחדש זיו נטל זיו התורה, ויצא ממנה כל הדרה, בימי בכורי ענבים בטל האשכול ופתה פרישות וטהרה, נגזזה האורה, כוצינא קדישא דנהורא, עמודא דנורא, חד בדרא, אוי לדור שאבד מנהינו וקברנוש של מלכים שר הבירה, גלה כבוד מישראל, הורם המצנפת והורם העטרה, נעלה ארון הקדש בישיבה של מעלה נקרא, אדונינו מורנו ורבנו הרב המובהק הגאון הגדול החסיד המפורסם, כמ"ה צבי צפירת תפארה, בהרב המובהק כמוהר"ר יעקב וצוקללה"ה, אשר הופיע אור תורתו וזרח בעולם, והי' אב"ד ור"מ פה ק"ק לבוב והגליל יע"א, עלה אל ה' ליל יום שני בראש חדש אייר התע"ח ליצירה, הלילה ההוא יקחהו אופל לא תופע עליו נהרה, כי בהעדרו קיינו לאור ואין, ערבה כל שמחה והנה חשכה יום עברה וצרה, נשאר הרור יתום ושמש כי לא הניח במוותו בתורה וחכמה, באהבת ה' וביראת ה' טהורה, לחקוק כל מעשיו הגדולים והמופלאים האבן סהיל קצרה, בדי היה להיות העולם כשבילו נברא, ראוי רבינו שתהא עליו שכונה שורה, לית דין בר נש ריזיה דמי לבר אלהין דחילא יתורא, אסכולסתיקא דאורייתא כולא תלמודא וכולהי תנזיי הוו דמי לי כדמנחי בקופסיה, לא הניח דבר גדול קטן היוות דאביו ורבא ומעשה מרכבה תני ומתני ולית ליה שיעורא, ממנו היתה הוראה ויצאה לפל העולם בהלכה ברורה, און וחקר וחבר שו"ת וחדושים מאירים כספרים וכל אבן יקרה ויותר שהי' חכם ולו היקף גדול בכל החכמות גוסף על הפלגתו באלהות, מקובל נפלא ונאמר הי' חכמת האמת בידו ברה, זהיר וזריו נרוש וקדוש לאלהיו

חשקו באחי ר' דוד, היה חפץ להיות לו כמסייע לעזור בענין הרצונות, ונתעוררו חכרות ומדעתי בין גיסי הג"ל ובין ר' יוסע הג"ל וכו' ולא עלתה בידו הרצונה דק"ק לבוב, בפרט שכבר היה יושב ר' יוסע הג"ל וגדולה חזקה וכו' (*), אבל לעת זקנתו הלזית למזוזא מקום ונתקבל לרב דק"ק אשכנזים באמסטרדם עלי קטרוג ועמד שם כע"ו שנים וכו', ובזמן הלז כתבתי לאשתי שבזוז אלזי לסולין וכו', אך לא יכלה אשתי להסכים על זאת לעזוב אביה ואמה וליסע אל ארץ אחרת, והכרחתי לשב לביתי אחר שבבעתי רעות רבות וזרות לא כלאון ימים שעמדתי בלבוב בשנת אב"ה של אמה, גם שנה לא הניח לנו כל השנה לא שקצנו כלו ויבוא רוגז, שם קברתי שנה רבקה ע"ה אמי הורתי מורתי החסידה אשר היחה עדיין רכה בשנים ועזבתי את בית אבי אחר שעשיתי עם אחי הקטן שבכלנו שדוך עם בת ר"י אסטרע והנחתי גם עזבונו של אבא כסף וכלים ומטלטלין וספרים וחובות שעלו לסך מסויים, הכל נשאר ביד גיסי הרב הג"ל ע"ה וכו'.

(* עתה נבין מדוע חתם את עצמו הגאון מוהר"ר ארי' ליב חתן החכם צבי בהסכמתו משנת ה'ת"ד בזכ"ל 'ומגורתו סרוסס לק"ק לבוב' וכן חתם את עצמו גם בהסכמתו על הספר הסתעפות מלך הנגב הכחיבה בגלגל ר"ח סיון ה'ת"ה, וכן בס' נח ישראל לר' ישראל מאזמושט נתן הסכמתו בד"ה חשן ח"ך ועיי' חסור הפליאה שהתפלא החכם ר' אליעזר לאנדסהוט בספרו תולדות אשתי שם (ד' 71 וז' 117), ע"ש.

מאד נורא אביהן של ישראל, צדקת ה' ומשפטיו אב לאביונים היה ולכל נפש מרה, בו נמצא עזרה, מלחמות ה' הוא נלחם באויביו קנאה יעיר ולמשנאיו האביד שריד מעיר רדפם ברוח בער בסופה וסערה להעמיד שרשי הדת על תלם, נחלץ חושים ונפשו למות הערה, עמד בפרץ לבצר חומת מעוזה ולגדור גדרה, הוא מרומים ישכון יבוא שלום ינוח על משכבו, בה' אלהיו תהא נפשו קשורה ורותו בג"ע העליון שמורה, ונשמתו בצרור החיים צרורה, להנות מזיו השכינה באור פני מלך חיים להאירה:

מלבד ספרו „חכם צבי“ הובאו חרושיו בס' קול יהודה להר"י גלוגא (אמסטערדם תפ"ט) ביצה דף ט"ז מגלה דף ט"ז וכן בס' בית אהרן (ברלין תקפ"ט) וכן מובאים כמה פעמים דברים בשמו בס' אמרות טהורות על תהלים וכן בס' מגלת סתרים על מגלת אסתר וכן בס' שתי הלחם להר"מ חאגיז (וואנויבעק תצ"ג) בס' ו' מן י"א אדר ב' תע"ב, עוד שם דף ל"ח ע"ב וכן מובאה תשובה ממנו בשאלות יעב"ץ ס' א' וכן בתשובות הגאונים וכן מובאים חרושים בשמו בס' מנחת כהן (פיורדא תקי"ג) ויש לו תשובה בס' אבן השוהם ס' ז' וכן מאמר נכבד נגד נחמ"י חיון בס' שבר פושעים להרמ"א (לונדון תע"ד) ומלבד כל אלה הניח אחריו חבורים שונים ונשארו בכתובים כמו חרושים על ד' טורים ובאורי תוספות וספרי תשובות (ע"י סוף הקדמת שו"ת חכם צבי וע"י שה"ג) גם נמצאו ממנו הסכמות בס' עומק הלכה, ובס' תורת משה מהר"ם אלשיך עה"ת וכן על חומש צאינה וראינה מן י"ז סיון תע"א ובס' שתי הלחם להר"ם חאגיז מן י"א אדר תע"ב, וע"י בס' מנחת יהודה לה"ר יודל הלוי עפשטיין (ווארשא תרל"ז) שמביא שם ספור מהגאון חכם צבי בגזרתו על כל הרבנים בגליל לבוב.

תולדותיו הנודעים לנו, הם: א) הגאון הגדול מוהר"ר יעקב עמדין (יעב"ץ) נולד ט"ז סיון תנ"ח ונפטר יום ו' עש"ק א' דר"ח אייר תקל"ו בשנת ע"ח לימי חייו (ע"י תולדות יעב"ץ ושם נמצא גם נוסח מצבתו). ב) הרה"ג מוהר"ר אפרים אשכנזי, מנוחתו כבוד פה (ע"י אות א' ס' פ"ז) והגאון יעב"ץ לקח את בתו בזוג שלישי. ג) הרב הגאון מו"ה נתן אשכנזי מבראדי אבי הרב הגאון מו"ה יעקב משה אבד"ק זבארוב בעל ספר חרושי הלכות על כריתות שנדפסו בס' מקור חיים לבנו הגאון מוהר"ר יעקב אבד"ק ליסא בעל ספר חות דעת ונתיבות המשפט ועוד שאר ספרים (מובא בשם הגדולים החדש אות נ' ס' ס"ג) וכן ה"י הגאון ה"ר נתן אבי הגאון מו"ה אפרים מ"מ מבראדי ובצ"ח פסחים דף נ' הובא חרוש משמו ויש לו הסכמה בס' עמוד העבודה. ד) הגאון מו"ה אליקים געציל האבד"ק ראקווי ובנו ה"י ה"ר חיים מרגליות מלבוב. ה) הגאון מו"ה אברהם משולם זלמן אשכנזי אבד"ק אסטראה וק"ק לונדון, חבר שו"ת וחרושים (שה"ג החדש אות א' ס' ע"י) והביא בספרו גם איזה שו"ת מאביו (נדפס בקאריץ שנת תקמ"ג ע"י בנו ה"ר צבי הירש אבד"ק אסטראה) ויש לו הסכמה בס' ברוך מבנים אשר. — ואלה בנותיו: אשת הגאון מו"ה אריה לייב אבד"ק רישא ואמסטערדם בהגאון מוהר"ר שאול בן הגאון מו"ה העשל ז"ל ויש לו הסכמה בש"ס ד"א תק"א ובס' שמש צדקה ובס' עץ אבות לגיסו הגאון יעב"ץ ז"ל והובאו חרושיו בס' בנן אריאל מכנו ח"א פ' תרומה ח"ב דף מ', ובס' זרע

ברוך בהקדמה ובשוית חכם צבי לחותנו סי' ע"ז ויש לו תשובה בשוית דברי דוד סי' כ"ב וכן בדברי רב משולם מגיסו סי' צ"ג, והוא אשר בא על החתום אודות הקטיעות בשפת אמת ולשון זהירות ונפטר שביעי של פסח תקט"ו וגיסו הגאון יעב"ץ הספידו (נדפס בסי' שאגת אריה, אמסטורם תקט"ו) ואשתו נפטרה בחדש תמוז תקי"ג. ב) לא נודעה לנו בשמה ואך זאת אנו יודעים כי היתה אשת הגאון מוה"ר יצחק ז"ל האב"ד דק"ק ביאלי בן הגאון מהר"ם אבד"ק אייזנשטאדט בעל שוית פנים מאירות ועי"ש בחי"ב סי' קכ"ב והוא נזכר בשוית מאטר מרדכי למהר"ם מדיסלדארף בסי' ס"ג שם בתשובת גיסו הגאון ה"ר אריה ליב מאמסטורם הנ"ל, והי' בתחלה ר"ם בק"ק נעשוויז (עי' בשוית ר' חיים כהן ר"פ חלק אהע"ז סי' ס"ט וכן עי"ש בקונטרס הנקרא בשם שאלת חכם ונדפסה שם תשובה ממנו.) ג) נחמה, הלכה לעולמה ביום ה' ו' ניסן תקל"א באמשטרדם ונוסח מצבתה מובא בתולדות יעב"ץ צד 52.

תעו) ה"ר צבי הירש ב"ר נתן ז"ק. דיין הגדול פה ואחד מן הארבעה אשר הסכימו על פסק הגאון מהר"ם מלובלין לענין גט, ובתשובת מהר"ם מלובלין סי' קכ"ב חושב שם את הגאון ר' יעקב ב"ר אליקים היילפרין ואת הגאון מו"ה שמעון ב"ר יצחק באכנער ואת הגאון מו"ה אבא הלוי ואת הגאון מו"ה צבי הירש ב"ר נתן וחתם, נאם הקטן צבי הירש במוה"ר נתן ז"ק ולה"ה. נוסח מצבתו העתיק בעל מצב"ק (ח"ג סי' י"ט וח"ד דף פ"ה ע"ב) וחרות עליה:

נחשך אור צבי, ארוז דבי רב, האשל הגדול מאיר עיני הכמי חרשים עוקר הרים ומוחנן זו בוז בסברא ישרה קולע אל השערה, ה"ה הגאון האלוף בתורה מנורה הטוורה, באספקלריא המאירה, יום מכוכה ומבוסה כי נפל מאתנו הנור והעטרה, ה"ה מו"ה צבי בן מוה"ר נתן אשר היה דיין הגדול דפה ודן דין צדק והי' מרביץ תורה עם ישיבות הרמתה תמידין בסדרן, וי על האי שופרא דבלי בארעא כרע ורבץ על התורה ועשה משפט וצדקה, בזכות זה הנצב"ה. נפטר ר"ה ניסן ת"ב לפ"ק:

תעה) ה"ר צבי הירש ב"ר אהרן שלום סג"ל. ריש מתיבתא פה ונוסח מצבתו נמצא במצב"ק (ח"א I סי' כ"ב וח"א 2 סי' מ"ב) וחרות עליה:

הציבו לך ציונים, שימי לך מספר תמורות ו' ט'ב"ת לפ"ק, מכנף הארץ ומירות שמענו צבי לצדיק אריה דבי עלאי ונתבקש בישיבה של מעלה טוביחי דחיבוי, הגאון החסיד ר"מ ואב"ד דפה לבוב, מו"ה צבי הירש בן החסיד מו"ה אהרן שלום סג"ל, תפס ישיבות בכמה קהלות והעמיד תלמידים הרבה עשה סיג לתורה, למד וישנה באישון כמו באורה, יצאת נשמתו בקדושה ובטהרה. בזכות זה הנצב"ה:

ובעל מצב"ק הביא כי בפנקס דבהכ"נ הקטנה דתוך העיר (הנאבד) נמצא אל מלא רחסים וז"ל: "אמ"ר כו' את נשמת הקדוש והטהור, פניו כברק בתורה מאיר, הגאון מופת דורנו, והאיר עינינו וזמם ולילה בתורת אל עוסק, מורנו הרב ר' צבי הירש בן מו"ה שלום הלוי, הרביץ תורה כליש ולביא ותפס ישיבות בכמה מקומות קהלות מהוללות ללמוד וללמד עם תלמידים ימים ולילות, לכן כו". ונעלה היא בעיני מעל כל ספק כי בעל מצב"ק

הוסיף בנוסה מצבתו מלת „ואבד“ מפני שלא נזכר תארו זה באמיר (ובאות ד' סי' קליא הבאתי את ה"ר דוד ב"ר אהרן שלום הלוי, ואולי הוא אחיו). תעט) ה"ר צבי הירש ב"ר זכריה מענדל. הוא היה מילידי עיר קראקא, אביו ר' זכריה מענדל הי' נקרא בשם ר' מענדל קלויזנר והיו לו שלשה בנים גאונים מצוינים וגם שתי בנות. ולהג"מ צבי הירש הנ"ל היו תורה וגדולה במקום אחד כי גם במסחר שלה ידו. בילדותו למד בישיבת הגאון הבי"ח וכן למד בישיבה אצל הגאון בעל מגיני שלמה ואצל הגאון בעל צמח צדק ואח"כ נתקבל לאב"ד ור"מ בעירונו בתוך העיר בעת שהיה הגאון ר' יהודה יודל בן מהר"ם ר"ה מלובלין אב"ד בחוץ לעיר (עי' אות י' סי' קפ"ח) ובאו שניהם בהסכמה על ספר לב אריה על התורה מהג"מ אריה ליב ב"ר יהושע האשקי (ווילמרסדארף תל"ב), גם באו שניהם בהסכמה על ספר לקט שמואל לה"ר שמואל פייבוש כ"ץ ממגורשי ווינא (ווניציא תנ"ד) בהיותם שניהם בגולה ביום מ"ז אייר תל"ג אשר ברחו לנפשם ואח"כ כאשר שקטה העיר חזרו ושבו לבתיהם כמקדם. כן נמצאה הסכמתו בס' דברי שמואל (אמסטרדם תל"ח), גם על נ"ך בהעתקה אשכנזית (אמסטרדם תל"ח) מן ה' ניסן תל"א וכן בתנ"ך בהעתקה אשכנזית (אמסטרדם תמ"ז) באו בהסכמה הרבנים מ"צ דד"א מן יום ד' כ"ה אלול תל"ז בק"ק יערסלאב וגם הוא בתוכם וחתום „נאם צבי הירש באאמ"ו החסיד מהר"ר זכריה וצללה"ה חונה בק"ק לבוב והגליל יצ"ו ובא ג"כ שם על החתום ה"ר ארי' יהודה בה"ר משה מלאדמיר (עי' אות א' סי' פ"ט) וכן בס' מגיני זהב לר' יואל אבד"ק שעברשין (פראג ת"פ) נמצאה הסכמתו מן י"ב אדר תמ"ג בועד גראמניץ, בס' נחמות ציון מה"ר מנחם ציון דיין דק"ק קראקא נמצאה הסכמתו בועד יערסלאב מן י"א תשרי תל"ב, בס' עולת תמיד (אמסטרדם תמ"א) נמצאה הסכמתו בהתועדות בק"ק פינטשוב, בספר קנה חכמה (פפדיא תמ"א) בועד יערסלאב מן יום ד' טו"ב אלול ת"מ, בס' אדרת אליהו (פפדיא תני"ד) מן כ"ז אייר תל"ח, בס' כסף נבחר (אמסטרדם תע"ב) מן יום ג' ד' אדר תמ"ג, בס' בית יהודה (דעסוי תני"ח) מן יום ו' י"א תשרי תמ"א בועד יערסלאב, בס' דברי חכמים מן יום ד' טו"ב אלול ת"מ בועד קה"ש יערסלאב, בס' דת יקותיאל (זאלקווא תני"ז) מן יום ג' ב' אב תכ"ח בועד קדש קאליש, בס' זרע אברהם (זולצבאך תמ"ה), בס' שבתא דרגלא (פירדא תני"ג), בס' נחלת עזריאל (פפדיא תנ"א) בתוך הסכמות גאוני ארבע ארצות בועד יערסלאב מן יום ה' כ"ה אלול תמ"ה נמצאה גם הסכמתו וחתום „נאם צבי הירש באאמ"ו החסיד מוהר"ר זכרי' מענדל ולה"ה חונה בק"ק לובלין והגליל יצ"ו ואחריו חתום ה"ר משה מלבוך והוא הגאון ה"ר משה חריף, וכן בס' נחלת חיים על התורה הסכים בשנת תמ"ז בועד יערסלאב, בס' תולדות יצחק עה"ת (פפדיא תני"א), ובס' לקט שמואל בסוף הספר בלקוטים מביא שם בפ' אמור חדושי תורה בשם הרה"ג ר' הירש אבד"ק לבוב והוא בא שם בהסכמה על הספר הזה, וכן בס' דמשק אליעזר על תנ"ך מה"ר אליעזר ב"ר יהודה מק"ק פינטשוב (יעסניץ תפ"ג) מובא כי הוא נכד הג"מ צבי הירש אב"ד ור"מ לובלין ובפ' וישב סי' שניח כתוב

ושמעתי מא"ז הגאון ר' צבי הירש אב"ד לבוב. מפה נתקבל לשבת על כסא הרבנות בק"ק לובלין בשנת תמ"ד ובשנת תמ"ה כבר ישב על כסאו בלובלין ובהסכמתו על ס' נחלת עזריאל מן כ"ה אלול תמ"ה חתם. חונה בק"ק לובלין ובמקומו נתקבל בלבוב לאב"ד ולר"מ בשתי הקהלות הגאון ה"ר משה חריף (עי' אות מ' סי' ת"י). ונפטר הגאון הזה בלובלין או"י תשרי תנ"א ונקבר בין הגאון מוהר"ר מאיר ז"ל (האב"ד דק"ק אפסא ולובלין התן הגאון בעל ט"ז) ובין הגאון הפרנס דד"א מוהר"ר אברהם אבלי, וזה נוסח מצבתו :

פה נטמן הגאון הגדול המופלג מוהר"ר צבי הירש, הרב המאור הגדול אב"ד וריש מתיבתא דק"ק לובלין, בן חסיד מוהר"ר זכרי' מענדל נשיא מירושלים, או"י תשרי תנ"א לפ"ק :

לאחר פטירתו נתקבל בלובלין לאב"ד ולר"מ הגאון מוהר"ר מרדכי זיסקינד רוטנבורג מק"ק הורדנא בעל שו"ת מהר"ם זיסקינד ובשנת תנ"ב כבר ישב על הכסא בלובלין ונתן הסכמתו על ס' מגן אברהם וחתם, נאם מרדכי זיסקינד בה"ד משה רוטנבורג החונה בק"ק לובלין והגליל.

מאשר הבאתי נראה, כי הגאון הזה נפטר בלובלין י"ז תשרי תנ"א גם מצוין מקום קבורתו שם, ובעל מצבת קדש טעה במה שהביא בחוברת שניה סי' ה' נוסח מצבה אחת אשר הרות עליה כדברים האלה: „אראלים אחוז בארון הקדש ונלקח מאתנו רועה נאמן צנצנת המן פאר הזמן מאור עינינו הרב הגדול המופלג מוהר"ר צבי הירש במוהר"ר זכרי' (הרב ואב"ד ור"מ דפה לבוב בחוץ לעיר), הרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים רבים ורבים שאבו מימיו של תורה, נפטר ביום י"ב מנחם אב תט"ו לפ"ק, תנצב"ה עד יקיצו וירננו שוכני עפר" ועל המצבה הזאת רשם: „נוסתת מצבת הגאון הגדול מוהר"ר צבי הירש במוהר"ר זכרי' זצ"ל האב"ד דפה לבוב בחוץ לעיר". כי אין זאת מצבת הג"מ צבי הירש אשר הי' אב"ד פה כי הוא נפטר בלובלין בשנת תנ"א והוא הי' אב"ד בתוך העיר לא בחוץ לעיר, רק מצא מצבה אחת מאדם גדול אשר הי' שמו ר' צבי הירש ב"ר זכרי' ונפטר בשנת תט"ו ושמע שהי' בלבוב אב"ד בשם הזה ע"כ הוסיף מנפשו בתוך נוסח המצבה בהעתקה שהעתיק „הרב ואב"ד ור"מ דפה לבוב בחוץ לעיר" הן המלות שהסגרתו בנוסח המצבה וכן הי' דרכו להוסיף תוארים ולזיזף כחפצו. גם הלשון „הרב ואב"ד" לא נמצא בשום נוסח. וכן העירני הגאון ה"ר יוסף לעווינשטיין אב"ד דק"ק סעראצק כי ה"ר צבי הירש ב"ר זכרי' המובא במצב"ק אין זה האב"ד דק"ק לבוב שהי' אח"כ בלובלין וגם הגאון בעל כלילת יופי בח"א דף פ"ה העיר בטוב טעם בהערה ג' כי כל דברי בעל מצב"ק הם ללא אמת וללא נכון והאמת כאשר אמרתי כי בעל מצב"ק הוסיף המלות „הרב ואב"ד ור"מ דפה לבוב בחוץ לעיר" והמצבה הוקמה על אדם גדול אחר, וכאשר ניח לי הי' אתאמץ לחפש מקום המצבה בבית החיים ואראה איך בדא מלכו והוסיף דברים אשר לא נמצאים על האבן.

תולדותיו הנודעים לנו: בנו הראשון הי' מוהר"ר יהושע העשל (עי' אות י' סי' ר') ובנו השני הי' הרב הגאון מוהר"ר מרדכי אב"ד דק"ק

לוצקא (ע"י כלולת יופי ח"א דף פ"ה ע"ב) והובא בהקדמת ספר הפלאה לנכדו על כתובות וכאשר העירני הרב הגאון מו"ה יוסף לעוונישטיין היה לו עוד בן אחד ושמו ה"ר אשר אבד"ק בעלזא (ע"י בסוף ס' אלפי יהודה על חו"מ). גם אחיו היה גאון גדול ושמו ר' ארי' ליב הנקרא בשם ר' ליב פישלס ושמש בכתר הרבנות בק"ק פרעמיסלא וויען ובסוף ימיו חי' אב"ד בק"ק קראקא והי' חותן רבינו בית שמואל ז"ל ותלמידו של בעל מגיני שלמה והוא הנוכר בספר שו"ת פני יהושע ח"ב סי' י"ח וכן נדפסה ממנו תשובה אחת בס' הנ"ל ח"ב סי' ק' משנת ת"ב ובס' ק"א נדפסה תשובת הגאון בעל פני יהושע (בעל מגיני שלמה) אליו ובא ג"כ בחליפות מכתבים עם הגאון בעל עבודת הגרשוני כמבואר במקומות שונים. בשנת תכ"ז נדפס בקראקא ספרו תקוני תשובה ונפטר ביום השבת ט"ז אייר תל"א (ע"י מה שכתב הגאון רח"ג דעמביצר ז"ל בהוספה למכה"ע הזמן גליון א').

תפ) ה"ר צבי הירש ב"ר משה מרגליות, מנהיג דק"ק לבוב והגליל, חתום בפנקס צד 110 על קיום חוקה מן ר"ה אדר שנת תע"ח ותכ"ח שם "הכיד האלופים ראשי קצינים מנהיגי ק"ק לבוב והגליל יצ"ו בצרוף כבוד אלופים דיינים דק"ק הנ"ל" וחתומים: "משה בהררא"ש קאוניר ז"ל, צבי במוהר"ר משה מרגליות ז"ל, אשר במוהר"ר ז"ל, ישכר בער טארניפאלר מלבוב, משה במוהר"ם קייניש ז"ל, הצעיר ישעי' מלוצק, יהודה זעליג מלבוב."

תפא) ה"ר צבי ב"ר שאול לאנדא, אב"ד בושמיגראד ודיין הגדול פה, נמצא נוסח מצבתו במצב"ק ח"ג סי' ז' וח"ד סי' ז' וחרות עליה:

נצחו אראלים את המצוקים ונגנו ארון הקדש, ה"ה הרב הגאון החסיד המפורסם מו"ה צבי לאנדא בהגאון מו"ה שאול לאנדא ממשפחת קייניש מגזע יונה הנביא, אשר חי' אבד"ק ושמייגראד ודיין הגדול דפה לבוב, אשר עשה משפט וצדקה וחוקים ישרים ודן דין אמת והציל עשוק מיד עושקו והרביץ תורה בישראל יומם ולילה עם תלמידים וחברים מקשיבים לקולו, והעמיד תלמידים גדולי ישראל וחבר חבורים מחוכמים, בזכות זה תנצב"ה. נפטר ביום א' דר"ח תמוז תפ"ב לפ"ק:

תפב) ה"ר צבי הירש ב"ר משה (חר"ה). אבד"ק יאבורוב. בס' זרע ברוך לה"ר מנחם מנלי (וואנזיבעק ת"צ) בא בהסכמה הרב הגאון בעל פני יהושע מן ט' אלול תע"ז ואח"כ בא בהסכמה הגאון ה"ר צבי הירש אבד"ק יאבורוב בן הגאון מ' משה חריף אבד"ק לבוב מן חוה"מ סוכות תפ"ט וחתום "הק' צבי הירש מלבוב חונה בק"ק יאבורוב" וכן בס' זרע ברוך שלישי (פפד"א) נמצאה הסכמתו מן כ"ב למב"י תפ"ו וחתום, נאם צבי הירש מלבוב החונה בק"ק יאבורוב" וכן בס' בית שמואל (ואלקווא) נמצאה הסכמת הגאונים ואח"כ הסכמת הרבנים ראשי ב"ד דק"ק לבוב תוך העיר משנת תצ"ו וחתום "הק' צבי הירש באב"ד המפורסם ה"ר פנחס משה ז"ל" וכן באו שם על החתום "הק' נתן נטע בהרב ר' זלמן הלוי זצ"ל, הק' פנחס בן הרב החסיד מ' יעקב ז"ל קאצענלנבויוגין, ין נמצאה חתימתו בפנקס צד 83 משנת תס"ז על תקנה בנדון טענת לא

הרוחתי (עי' הוספה י"ב) ונמצא נוסח מצבתו במצב"ק (ח"א 1 סי' מ"ה
וח"א 2 סי' פ"ט) וחרות עליה:

נפלה עטרת צבי תפארת ישראל, בין המצרים יום ה' כ"ו תמוז השיגוהו נהי
ויילל, נצחו אראלים ונשכה ארון הקודש הרב המאור הגאון החריף ובקן מו"ה
צבי הירש בהגאון מו"ה משה חריף זצ"ל, שנת תצ"ו לפ"ק. תנצב"ה:

תפג) ה"ר צבי הירש ב"ר משה קאזינר. חד מו' טובי העיר, התום בפנקס
צד 139 על פסק דין בנדון הזקת

מבוי מן כ"ה אייר תצ"ו והסיום שם „בל הנ"ל נעשה במעמד שבעה טובי
העיר" ואחד מהם התום „נאם הק' צבי הירש קאזינר מלבוב" (עי' הוספה י"ז).
ונמצאה העתקת מצבתו במכתב תהלה להחכם הנודע מהרא"ם מאהר אשר
בראש מצב"ק (ח"א 2) וחרות עליה:

האור נחשק, אור צבי שהיה מחויק אורה של תורה, בעש"ק יצאה נשמתו בטרהר
ונקבר בקבורה, התורני הנגיד המפורסם מו"ה צבי הירש בהרב המפורסם מו"ה
משה קאזינר, היה פרנס ומנהיג הקהלה ועסק בצרכי צבור באמונה ומסר נפשו
בהיכל השמים בעד עם ה' עד הכאה, ויוכו שוטרי ישראל, ומחבב תלמידיו
חכמים ובניו המה לתורה ולגדולה, בזכות זה תנצב"ה. יום א' כ"א חשוון
תצ"ח לפ"ק:

ועיש מה שהביא החכם הנ"ל אדות משפחתו, ועי' לעיל אות י' סי' קצ"ה
מה שהבאתי מכנו ה"ר יהודה ליב ב"ר צבי הירש קאזינר.

תפד) ה"ר צבי הירש מיזלש. הי' ג"כ חד מו' טובי העיר וגם הוא אחד
אשר בא על החתום בפנקס שם (עי'
הוספה י"ז).

תפה) ה"ר צבי הירש ב"ר נפתלי הירץ אשכנזי, הוא הי' אבד"ק האלבער-
שטאדט בעל ספר שו"ת

עטרת צבי והובא בס' זכר החיים לגיסו הגאון ה"ר חיים כהן רפאפורט כי
ה"ר צבי הירש הי' חתן הגאון מוהר"ר שמתה כהן רפאפורט ואשתו היתה
אחותו של הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ, והובא בכנסת יהוקאל יוד סי' ל"ד
והיו לו שלשה בנים גדולי הדור (כאשר הביא הגאון הרח"נ דעמביצער
במכתב"ע הזמן גליון ג'). בנו הראשון הי' הגאון מו"ה נפתלי הירץ שהי' אב"ד
ור"מ בק"ק דובנא רבתי ובא בהסכמה על סי' עמוד העבודה בשנת תקכ"א,
והי' נמנה בין גאוני פולין בהתועדם בעיר בראדי ביומא דשוקא בשנת תקכ"ח
בנדון הגט מקליווא ונדפסה תשובתם בשו"ת אור ישראל סי' י"ב וגם בס'
אור הישר דף פ"ח ע"ב, בנו השני הי' הגאון מוהר"ר שלמה דוב ז"ל (עי' אות
ש' סי' תקנ"א) ובנו השלישי הי' הרב הגאון מו"ה שמחה מדעסווא. ועי'
אדות אביו לעיל אות נ' סי' תמ"ב.

תפו) ה"ר צבי הירש ב"ר אברהם כ"ץ (השני). דינא וספרא בזמן הגאון ר'
חיים כהן רפאפורט ז"ל. חתימתו
נמצאה בפנקס הקהל צד 76 מן ר"ח אדר תק"ד וחתימים שם האלופים
ראשים רוונים מנהיגים נגידים דשתי הקהלות וה"ר צבי הירש הנ"ל קיים
החתימות (עי' הוספה ז') וכן צד 89 על פסק דין בנדון בית מן כ"ה אלול

תק"א ותתומים שם הגאון ה"ר ארי' ליב כהן רפאפורט ואחריו התום ה"ר יוסף ב"ר מנחם מאניש סג"ל מלבוב, ה"ר משה ב"ר יהודה ליב ז"ל מגיד בביהכ"נ דחוץ לעיר, ה"ר משה ב"ר יוסף זצ"ל וה"ר צבי הירש במוהר"א כ"ץ ספרא. בצד 114 על שטר חוב נאבד מן ב' טבת תקט"ו ותתום הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ ואחריו ה"ר ישכר בער ב"ר משה איגרא ז"ל ואח"כ התום ה"ר צבי הירש במוהר"א כ"ץ זל"ה דיינא וספרא דפה ק"ק לבוב ואחריו ה"ר יחיאל מיכל בריסקר ואחריו ה"ר משה ב"ר יאיר ז"ל.

תפז) ה"ר צבי הירש ב"ר יהודה ליבוב. מנהיג. התום בפנקס צד 139 על שטר מתנה שנתנו ראשי הקהל רצועת קרקע במתנה לבן נדיב אחד שירד מנכסיו מן כ"ה תמוז תק"י (ע"י הוספה י"ח).

תפח) ה"ר צבי הירש ב"ר נתן הכהן. אב"ד בקאמארנא, מנוחתו כבוד בעיר לבוב ומצבתו נעתקה במצב"ק

(ה"א 1 סי' נ"ב וה"א 2 סי' צ"ג) וחרות עליה :

נחשך אור צבי ארזא דבו רב, האשל הגדול, נטע נעמנים נוע ישישום, מאיר עיני חכמי חרשים, עוקר הרים וטוחנן זו בזו בסכרה, תורה וגדולה במקום אחד, ה"ה הגאון הגדול המפורסם בדורו, נר ישראל, עמוד הימני, פטיש החוק, מו"ה צבי הירש כהרב המאור הגדול החסיד המפורסם מו"ה נתן הכהן נרו, שהיה אבד"ק קאמארנא, תנצב"ה :

תפט) ה"ר צבי הירש ב"ר דוב בער. אבד"ק באליאחאב ואח"כ בעיר לבוב. בא בהסכמה בס' גבולות בנימין לה"ר בנימין ב"ר שמתה הכהן רפאפורט הכולל הדושים כסדר התורה (לבוב תקנ"ט) וכתוב עליה: "הסכמת הה"ג הגדול שלשלת היוחסין, אדמו"ר מוהר"ר צבי הירש אבד"ק באליאחאב וכעת ממשלתו נכונה בתגא דכס הרבנות דפה ק"ק לבוב ואגפיה, יום ב' מ"א למב"י תקל"ה, ותתום. הק' צבי הירש באאמ"ו הגאון מו" דוב בער זל"ה"ה חונה בק"ק באלחוב וכעת חונה בק"ק לבוב ה"בירה".

תצ) ה"ר צבי הירש ב"ר יהודה משה. מנהיג בלבוב חוץ לעיר, נמצאה חתימתו בפנקס הקהל צד 111 על תביעת הקהל מעובון אחד שהונה לצורך עניי הקהל מן כ' שבט תקל"ה ותתומים שם רוזנים נגידים ראשים מנהיגים דפה חוץ לעיר ונתקיים הכתב מהגאון ה"ר דוב בער בהגאון אב"ד מזאמושטש ואחריו התום ה"ר נחמן כהן רפאפורט.

תצא) ה"ר צבי הירש הוליש. מנהיג דפה, נזכר בפנקס צד 151 בהכרות ב"ד על סתם התימה שנאבדה מן י"ג כסלו תקל"ב ותתום שם הגאון ה"ר דוב בער ז"ל וה"ר יחיאל מיכל בריסקר וה"ר משה ב"ר יאיר וה"ר אהרן ישכר בער סג"ל וה"ר מנחם מענדל ב"ר נחמן כהן רפאפורט.

תצב) ה"ר צבי הירש מכולקאמין ב"ר משה. ראש ב"ד פה, בא על החתום בצורף בית דינו בסוף שו"ת

זכרון כהונה, ובס' נפש דוד (לבוב תק"ן) חתום ביחד עם הגאון ה"ר שמואל שיינדלינגער והתום שם "הק' צבי הירש אב"ד דק"ק בולקאמין אייזענשטיין" ונשאר ממנו ספר מאורות צבי בכתב יד (הובא בש"ג החדש אות ה' סי' כ' ואות מ' סי' ד'). בנו הוא הגאון מוה"ר מאיר קרויסטינאפאליר האבד"ק בראדי בעל ספר יד המאיר על ב"מ ויש לו הסכמה בס' יראים וגאון צבי. הגאון ר' צבי הירש מנוחתו כבוד פה ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א 2 סי' ק"ז) וחרות עליה :

אבל אעורר וקנינים כתנינים ובנות יענים על שכבה. אורת צבי, יום י"ט מנחם אב תקנ"ג לפ"ק, אור תורה אספקלריא המאירה, ה"ה הרב הגאון הגדול, החריף המפורסם לשבת, נר ישראל, ע"ה פה"ח, מוה"ר צבי הירש אבד"ק בולקאמין בן הרב מו"ה משה, כל ימיו היתה תורתו אומנותו. בזכות זה תנצב"ה :

חצ"ה ה"ר צבי הירש ב"ר ישכר דוב בעריש ראזאניש. אביו הוא בן הגאון בעל פני יהושע

(ע"י אות י' סי' שי"ד) והגאון ר' צבי הירש היה בתחלה אבד"ק באלחוב ומשם נתקבל לאב"ד ולר"מ בעירנו אחרי מות הגאון מוה"ר מרדכי זאב אורנשטיין ז"ל. אשתו הגבירה הרבנית מרת יהודית היתה אשת חיל ומחזיקה בית הדפוס פה. בשנת תקס"ה הו"ל ספרו תשע שמות חרושים ופולולים על ט'. סוגיות בש"ס, ובו נמצאים גם חרושי אביו, כן יש לו חרושים בס' פלפולא חריפתא על הש"ס ונמצאו ממנו הרבה הסכמות, על ספר שפת אמת מן ט"ז מנחם אב תקמ"ח, על ס' קצות החושן ח"א מן ט"ז אלול תקמ"ח, על ספר נעימה קדושה מן כ"ה אלול תקמ"ט, על ס' נפש יהודה מן כ' אלול תקנ"א, ועל ס' החכמה חסן ישועה ג"כ משנה הנ"ל, על ס' מצות השם מן ער"ח אלול תקנ"א, על ס' רוא מהימנא מן כ' שבט תקנ"א, על ס' טל אורות עם מגדל דוד מן י' שבט תקנ"ב, על ס' שערי בינה מן ג' ניסן תקנ"ב, גנוז יוסף מן ד' אדר תקנ"ב, על ס' מצות השם מן שנת תקנ"ב, על ס' טהרת הקודש מן י"א טבת תקנ"ג, על ס' אהבת דודים משנת תקנ"ג, על ס' אוהל יעקב משנת תקנ"ד, על ס' מגלה עמוקות מן כ"ה מנחם אב תקנ"ה, ס' בינה לעתים מן תקנ"ז, ס' מודעה ואונם מן ב' חשוון תקנ"ה, על ס' פתחי יה מן י"ב תמוז תקנ"ט, על ס' שנות אליהו מן ה' אב תקנ"ט, על ס' יפה עינים מן ז'ך סיון תקנ"ט, על ס' היוד הקטנה מן ח' תמוז תק"ס, על ס' אהבת דוד ויונתן מן כ"ג סיון תקס"א, על ס' בניית ברמה מן כ"א אלול תקס"א, על ס' אבן פנה מן ו' אדר תקס"ג, ס' אפיקי יהודה כ' מנחם אב תקס"ג, על ס' יראים מן ב' אדר תקס"ג וכן עוד הרבה. והלך לעולמו בן ע"ב שנה ביום ו' כסלו שנת תקס"ה ולא הניח בנינים אחריו ובעל מצב"ק (ח"א 2 סי' כ"ג) הביא נוסח מצבתו ובטעות כתב כי נפטר ז'ך כסלו תקס"א ואלה הטורים חרותים על המצבה :

אהה ליום תוכחה, איך נגרע קרן צבי ונשבר מקל צבי תפארה, פאר הדור והדרו, ה"ה אדונינו מורנו ורבינו הגאון המפורסם איש אמת ונקי בפים שלשלת היוחסין, מו"ה צבי הירש אב"ד דפה"ק לבוב והגליל במ"ח ס' תשע שמות למהר"ן רוזאניש בן הגאון הגדול המפורסם מוה"ר ישכר בעריש בהגאון הגדול מופת הדור נשיא ארץ ישראל במ"ח ספר פני יהושע ונפטר ז'ך כסלו תקס"א לפ"ק. תנצב"ה :

תצה) ה"ר צבי הירש ב"ר מאיר חיות. נולד כ"ח חשוון תקס"ז בעיר בראדי והי' אחד מגאוני ישראל המצוינים ותד מהשרידים, בקי בכל הדרי התורה וחוקר ודורש מאין כמהו, נתקבל לאב"ד בואלקווא בערב ר"ח אדר שני תקפ"ט ואח"כ נתקבל לאב"ד בק"ק קאליש ברוסיא וכאשר חלה שמה את חליו, שב לעיר זאלקווא, אולם לא שב לאיתנו וזאת עבור ימים מעטים נסע ללבוב לדרוש ברופאים, אולם לא מצא תרופה למחלתו ונפטר פה לדאבון נפש כל יודעיו ומכיריו ומכבדיו הרבים, והגאון הגדול מו"ה יוסף שאול נ"ו זלה"ה הספידו הספד גדול. הניה אחריו בנים גדולים בתורה ובחכמה ואחד מהם הוא יודי החכם הגדול מו"ה שלמה חיות נ"ו אחד מנכבדי עיר בראדי וקעת נבחר בנו הרב הגאון מו"ה יצחק חיות לאב"ד בבראדי, ואלה הטורים החרותים על המצבה :

עש"ק ר"ח חשוון תרט"ו לפ"ק.

פה נטמן ראש חכמי ישראל ועמרת הגולה, הרב הגאון הגדול המפורסם כהרב וכו' מוהר"ר מאיר חיות מבראד, אבד"ק זאלקווא והגליל וק"ק קאליש בפולין ואגפיו, בעמ"ח ס' תורת נביאים, עמרת צבי ושו"ת מהר"ץ. צוף אמרי נועם נטפו שפתותיו, בקע לב אבן בהוד מדברותיו, אראת שדי מעווז צדק עולמים, אכמה תורה ומדע בו נתאמים, ילידי ביתנו רבו לכלי ספורות, אורבו ויעצמו ויהיו למאורות, הושיה ודעת ספריו מי מנה, וישפוט את ישראל עשרים ושבע שנים.

תנצב"ה :

ואלה הספרים אשר חבר : א) תורת נביאים המכונה אלה המצות, ב) עמרת צבי, ג) מבוא התלמוד, ד) דרכי הוראה, ה) שו"ת מהר"ץ, ו) אמרי בינה, ז) מנחת קנאות, ח) הגהות על הש"ס, ונדפסו ממנו מאמרים ומכתבים בספרים שונים מלאים הקירות וקצת מתולדות חייו ימצא הקורא בס' קורות העתים להרב החכם ר' אברהם טרייביטש ז"ל בהוספות מהרב החכם ר' יעקב בודק ז"ל.

תצה) ה"ר צבי הירש ב"ר מרדכי זאב אורנשטיין. נכד הג"מ יעקב אורנשטיין בעל ישועות יעקב.

משנת תרכ"ה הי' אב"ד בק"ק בריסק דליטא ושרת שם בקדש תשע שנים ולפתע פתאם עלתה עליו חמת הממשלה הרוממה והוכרת לשוב אל ארץ מולדתו (עי' עיר תהלה צד 221), אח"כ נתקבל לאב"ד בק"ק רישא והגליל וישב שם מאמצע שנת תרל"ג עד אמצע שנת תרל"ה ובשנה ההיא נפטר הרב הגאון מו"ה יוסף שאול נ"ו זצ"ל ואז נקרא מעיר רישא לבוא לשבת על כסא אביו ושמש בכתר הרבנות בעירונו לערך שלש עשרה שנה. היה חד מגאוני הדור, אהוב וחיביב בעדתנו ונתבקש בישיבה של מעלה ביום ד' ט' ניסן תרמ"ח. קצת מתשובותיו נדפסות בס' ישועות יעקב ובשנת תרכ"ב הביא הוא את ספריו זקנו בעל ישועות יעקב שנית לדפוס והוסיף כמה שו"ת וחדושים, ואתרי אשר הלך לעולמו נדפס ספרו שו"ת ברכת רצ"ה עם הגהות והוספות מחתנו הרב הגאון מוהר"ר אריה ליב ברודא נ"ו הנקראים בשם "מלחמות אריה" ונמצאו ממנו הרבה הסכמות בשו"ת ברכת יעקב, הלכה למשה על סוגיות, מנחת יוסף על שו"ב, משנת חסידים, נפש דוד על התורה, ספרי טהרות על מס' טהרות, קובץ עת החיים ח"ב ועוד ועוד.

ק.

תצו) ה"ר קאפיל קלמנקים. אב"ד ור"מ פה. בעל שו"ת השיב ר' אליעזר שהי' אב"ד ור"מ דק"ק אוסטראוויצי ואח"כ בק"ק נייאוויט והמדינה (נייאויט תק"ט) הביא בהקדמתו את יחושו כי אם אביו היתה בת ה"ר אברהם מוגש ז"ל מלבוב אחיו של השר הנגיד והטפסר אבי הגאונים מוהר"ר נתן צויומרר מלבוב זצ"ל ור' אברהם הנ"ל הי' חתנו של הגאון מהר"ם זצ"ל מלבוב, ואמו זקנתו הנ"ל מצד השני היתה נכד הגאון מוהר"ר קאפיל קלמנקים זצ"ל אב"ד ור"מ דק"ק לבוב.

תצו) ה"ר קהת ב"ר אליעזר. במצב"ק נמצא נוסח מצבתו (ח"א 1 סי' ו', ח"א 2 סי' ט"ז וח"ד דף ע"א ע"א) וחרות עליה:

יום א' יו"ד סיון שפ"ח לפ"ק.

פה נטמן ארון הקודש וצנצנת המן, יפי הדור ופאר הזמן, עניו וחסיד וגאמן, ה"ה הגאון מו"ה קהת בהגאון מו"ה אליעזר, עוסק בתורה הי' בכל עת וזמן, לדבר מצוה הי' מוומן, לפניו תלך צדקתו, ה' הוא נחלתו, בצרור החיים תהא צורה נשמתו, עם נשמת אברהם יצחק ויעקב שרה רבקה רחל ולאה ועם שאר צדיקים שבגן עדן, אמן :

תצו) ה"ר קלמן ווירמייזא. אב"ד ור"מ פה והוא אחד מהראשונים שהתחילו להרביץ תורה במדינת פולין ורייסין והי' בדור אחד עם הגאון ה"ר שכנא ז"ל אב"ד דק"ק לובלין רבו של הרמ"א, וז"ל בעל צמח דוד (אלף הששי) : «ובימיו (של הגאון ר' שכנא) הרביצו תורה בישראל והיו ראשי ישיבות גדולי עולם ואנשי שם ר' קלמן ווירמש ראש ישיבה בק"ק לבוב», ואחריו הביא בן בעל סדר הדורות (אלף הששי ח"א שי"ז). ונדפסה ממנו תשובה בשו"ת הרמ"א סי' ט"ז וחתם «כה עתירת הטרוד ונעלב קלמן ווירמשא הכותב בידים עצלות לפרשת רב לכס שבת שיה"ל לפ"ק» וכן נזכר עוד שם בסי' ס"ד ע"ד עסק משפט אחד שהי' בלבוב וכתב שם שרצה הבעל דין לדון בק"ק לובלין בבית דינו של הגאון מרנא ורבנא מוה"ר שכנא ש"ן ולא לפני הגאון הישיש מה"ר קלמן לפי שהי' בעל דבבא ידידיה, עי"ש. וחתנו הי' ה"ר אליעזר ב"ר מנוח (עי' אות א' סי' ס"ה) שנדפסה ממנו תשובה בשו"ת הרמ"א בסי' ט"ז אחרי תשובת חותנו הגאון ז"ל וחתם «נאם הטרוד בטרדות הזמנים אליעזר בר"מנוח ז"ל». ובשארית יוסף מר' יוסף ב"ן מקראקא (קראקא ש"ן) בסוף סי' א' הביא וז"ל : בהיות שכנגדי הי' חולק עלי קצת כתבתי למקצת חכמי דורנו והסכימו על ידי והם הזקן כמו"ה קלמן ז"ל מווירמייזא אשר משכן כבודו ובית מדרשו הי' קבוע בק"ק לבוב, וגם חתנו הגאון כמו"ה ליזר ז"ל (הוא ה"ר אליעזר ב"ר מנוח הנ"ל) והאריכו קצת בראיות והם בידי, עכ"ל. ולדעת הרב בעל כלילת יופי, ר' קלמן הנזכר בשו"ת רש"ל סי' ל"ז קרוב הדבר שכונן אליו, ואשר נזכר בשו"ת הרש"ל סי' ל"ז כון לר' קלונימוס הזקן אב"ד בק"ק בריסק דליטא. ובהקדמה לסי' ים של שלמה על מס' חולין כתב ה"ר משה ב"ר אלעזר איסרלש ספרא מתא דק"ק קראקא בזמן רבינו הבי"ה ז"ל כדברים האלה: «הלא תדעו הלא תשמעו עדות הי' נאמנה ממנו יתד ממנו פנה כמה אשלי רברבי יתנו עדותם ויצדקו

במעלת ותהלת רב הספר הגדול והנחמד הזה, הלא המה זקן ויושב בישיבה הדר ישראל וגאונו, מלכו ואדונו, כבוד הגאון מוהר"ר קלמן מוירמיווא מנוחתו כבוד אשר אור תורתו היתה זורהת בעיר ואם בישראל ק"ק לבוב, ועוד ישב על ימינו דודי הגאון הגדול כבוד מו"ה משה בן אבי מורי זקני החסיד כהר"ר איסרל לאזרש מנוחתו כבוד, אשר כהיום בכל תפוצות ישראל מימיו אנו שותים ומפיו אנו חיים, ובא הכותב השלישי צדיק יסוד עולם הנשיא שבא"י כבוד הגאון מו"ה ישעי' הלוי מנוחתו כבוד בארץ הצבי והכריע במתק לשונו על ספר הגדול והנכבד הזה בס' עמק ברכה כו', עכ"ל. גם בא בהסכמה בשנת ש"ב על ספרי המהרש"ל ונדפס בראש ספרו חכמת שלמה (קראקא ש"מ"ז). הגאון הזה ישב על כסא הרבנות פה מ"ב שנים ונפטר ב' אייר ש"ך, ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ב סי' א' וח"ד דף י"ח ע"ב) וחרות עליה :

מי יוכל להלל ולמלל תהלתו, לאיש שהי' כל ימיו לאל עבדתו, הוא החכם המופלג שמו מוהר"ר קלמן, פה בשפולי בית החיים נטמן, כל מעשיו היה נעים וטוב ונשיאותו היה נוהג פה כמנין 'ב'ל'ב'ו'ב בתורת אלהית היה אומנתו, לרבויו ממון לא היה חמדתו, וכבר בא חכם בסוד קדושים רבה, אבטח שהוא בן העולם הבא, הוא נכנס לטרקלין ומנוחתו כבוד עד קץ הימין, שם ינוח כבודו באוצר טל תחי', ממנו אינו נעצר ופירדתו היה שני ימים בחודש אייר ביום ראשון למלאכה, וזכר צדיק לברכה, ש"ך לפ"ק :

תצט) ה"ר קלמן האברקשמן. ריש מתיבתא פה והוא אחד מהשלשה שהביא בעל צמח דוד והביא גם בשמו בעל סדר הדורות וז"ל, ובימיו (של ה"ר שכנא) הרביצו תורה בישראל והיו ראשי שיבות גדולי עולם ואנשי שם ר' קלמן האברקשמן ראש ישיבה בק"ק לבוב ואוסטרא. הגאון הזה הי' חותנו של הגאון מהרש"ל והביאו בתשובתו סי' צ"ה גם בספרו ים של שלמה יבמות פ"א סי' ג', גטין פ"ד סי' ל"ב וסי' ל"ד, ובחולין פ"ד סי' ו' ובתו אשר היתה אשתו של המהרש"ל היתה שמה ליפקא הביאה הגאון מוהר"ר אברהם שרענצל ז"ל בע"ם איתן האזרחי והועתק בטיב גטין שמות נשים אות ל' סק"ג. וכאשר כתב אלי הגאון מו"ה יוסף לעוונישטיין נ"י אב"ד בסעראצק נתקבל המהרש"ל לאב"ד באסטרא על מקום חותנו בחייו וה"ר קלמן הנ"ל נסע לאה"ק ושם התראה פנים עם האריי ז"ל והביאו הרח"ו בלקוטי תורה פ' בהעלתך.

ה.

תק) ה"ר ראובן ב"ר זעליני. התום בפנקס הקהל צד 12 על העתקת תקנה מפנקס דארבע ארצות מן חדש אדר שנת שצ"ד (עו' הוספה ב').

תקא) ה"ר ראובן מלבוב. דיין, התום בפנקס צד 118 על הכרות שטר חוב שנאבד מן טו"ב תמוז ת"ע וחתום, נאם משה מואמושטש" ואחריו התום, נאם הצעיר ראובן מלבוב.

תקנ) ה"ר ראובן אורבאך. אבד"ק סטרעליסק ואח"כ דיין פה אצל הגאון ה"ר צבי הירש ראזאניש ועל ס' קצות החשן (לבוב תקמ"ח) בא בהסכמה הגאון ה"ר צבי הירש ראזאניש ואחריו הגאון ר' שמואל שיינדליגער ראב"ד ומ"ץ דק"ק לבוב תוך העיר ואחריו חתום "ראובן אורבאך האב"ד דק"ק סטרעליסק" ואחריו חתום ה"ר יצחק אשכנזי האב"ד האדרוב מ"מ פה ק"ק לבוב והיא מן ט"ז אלול תקמ"ח וכן בס' נפש דוד (לבוב תק"ס) בא בהסכמה יחד עם ראשי ב"ד דק"ק לבוב וחתם "הק' ראובן אווערבאך אב"ד דק"ק סטרעליסק" מן י"ד אלול תקנ"ן וכן בס' שפת אמת (לבוב תקמ"ח) הסכים ביחד עם הגאון ה"ר צבי הירש ראזאניש וראשי הבי"ד מלבוב.

ש.

תקנ) ה"ר שאול ב"ר מאיר מרגליות. הוא ה"י אב"ד בק"ק קאמארנא זבאריש ולובלין, ואביו הגאון ה"ר מאיר מרגליות היה אב"ד דגליל לבוב בעל שו"ת מאיר נתיבים (ע"י אות מ' ס"י שנג') ולהגאון ה"ר שאול הנ"ל נמצאה תשובה מאביו הגאון בס' מאמר נתיבים ס"י ח' ובס"י ל"ח נמצאה שאלה ממנו אל אביו בהיות הגאון ה"ר שאול אבד"ק זבאריש בשנת תקי"ב ותשובתו אליו ובס"י ע"ה שאלה ממנו אל אביו ותשובתו אליו וה"י אז ה"ר שאול אבד"ק לובלין ואביו ה"י אב"ד דגליל לבוב ובס"י ע"ט חתם "הק' שאול בא"א מ"ו הגאון מוהר"ר מאיר נ"י אב"ד דגליל לבוב החונה בק"ק קאמארנא ואנפ"י" וה"י בשנת תקנ"ו, ונמצאה הסכמתו לס' ערכי הכנויים לבעל סדה"ד וחתום ביחד עם אחיו הגאון ה"ר בצלאל אבד"ק אוסטראה והגליל, והוא חתום שם "הק' שאול בלאמ"ו הגאון אב"ד דגליל לבוב חונה פה ק"ק לובלין והגליל" וכן בס' כתר אהרן (זאלקווא) בא בהסכמה ביחד עם הגאון מוהר"ר מרדכי זאב אב"ד דק"ק לבוב, ובס' כלילת יופי (נאוודוואהר תקמ"ג) מן כ"ג שבט תקמ"ב וכן בתשובת גאונים בתראי מן כ"ב תמוז תקכ"ג וחתום "הק' שאול בן אמ"ו הגאון אב"ד דגליל לבוב החונה פק"ק קאמארני". והביא שם "ודודי זקני בעל ה"ט"ז". וכן בשו"ת הר הכרמל מן שנת תקמ"ב וחתום "הק' שאול באאמ"ו הגאון אב"ד דגליל לבוב החונה בלובלין והגליל", וכן בס' תולדות יוסף לר' יוסף ב"ר דובער אבד"ק ליסקאווא מן תקנ"ז ביחד עם הגאון ה"ר מרדכי זאב ז"ל וכן בס' מאיר נתיב (אלטונא תקנ"ז) ובס' עמודי כסף בא בהסכמה וחותם ג"כ כנ"ל ומובא בס' גנת ורדים להפמ"ג כלל נ"ט. נפטר בלובלין ועל מצבתו חרותים הטורים האלה :

פה נגעל מנג גבורים מנג שאול בחיר ה', אדוט"ר הגאון רשכבה"ג מו"ה שאול יצוק"ל אב"ד ור"מ דק"ק לובלין בן לאותו צדיק הגאון מופת הרור מו"ה מאיר אב"ד ור"מ דק"ק אסטראה וגליל לבוב זצ"ל ונלקח ארון אלקום ביום ש"ק כ"ז כסלו ופ"ה הלילה העל"ה מ"ז שאול לפ"ק.

תקד) ה"ר שאול שפירא. בא בהסכמה בס' קצות החושן (לבוב תקמ"ח) וחתום שם הגאון ה"ר צבי הירש ראזאניש מן

ט"ז אלול תקמ"ה ואחריו התומים הביד ובתוכם גם ה"ר שאול שפירא האבד"ק האראדענקי וכן בס' שפת אמת (לבוב תקמ"ה) מן ט"ז מנחם תקמ"ה ג"כ ביהד עם הגאון האב"ד הנ"ל וראשי הביד וא"כ הי' אז חד מבית דינו של הגאון ה"ר צבי הירש רוזאניש.

תק"ה ה"ר שאול ב"ר יעקב אוורבאך. דיין פה ודרשן נפלא, הובא בשו"ת מאמר מרדכי החדש סי' כ"א.

תק"ו ה"ר שלום ב"ר ניסן. אחד הקדושים, נהג בש"ק ח' אייר תכ"ד ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ב בהתחלתו סי' כ"ז וח"ד דף ח' ע"ב סי' כ"ז) וחרות עליה :

פה נקבר ונאסף גוע צדיק הקדוש והטהור מוהר"ר שלום כמוהר"ר ניסן, כעבור ששסר נפשו על קדושת השם באהבה ובמורא ונהג ביד אורחה ביום השבת קודש חי"ת אייר תכ"ד לפ"ק, לכן בזכות זה יצורר ה' את נשמתו בצרור החיים ויגוה על משכבו שלום, וה' ינקום נקמת דמו :

תק"ז ה"ר שלום מלבווב. ר"מ ומ"צ פה בחוץ לעיר ונמצאה חתימת ידו בפנקס הקהל צד 38 על פסק דין ליורשים מיום ט"ז לחדש

שבט תכ"ד פה ק"ק לבוב ותתומים שם „נאם דוד מלאדמיר, אברהם ר"ג גרויפין מלבווב, הק' שלום מלבווב, נאם אברהם ר"ג גרויפין מלבווב, נאם יהודא אברהם בלא"א ה"ר יצחק סג"ל זצ"ל“.

תק"ח ה"ר שלמה זלמן ב"ר יוסף קאזי. ע"י אות' מ' סי' ר"ד מה שכתבתי אדות ה"ר יוסף קאזי, ובנו ה"ר

שלמה זלמן מנוחתו כבוד פה ונפטר כ"ג טבת שע"ב ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א I סי' י"א וח"א 2 סי' י"א, וח"ד דף ע' ע"ב) וחרות עליה :

נגנו ארון הקדש ונטמן פה ביום ד' כ"ג טבת שע"ב לפ"ק. הוא איש האלהים החסיד הגאון מו"ה שלמה זלמן בן הגאון בישראל הרב המופלא מורנו ורבינו מוהר"ר יוסף וצוקללה"ה קאזי אשר מנוחתו כבוד בק"ק פונא, ויגוהו שניהם על משכבותם שלום ויציצו כעשב השרה. תנצב"ה :

תקט"ו ה"ר שלמה ב"ר יצחק אברהם מבית לוי. הוא הי' נקרא רבי שלמה חריף וכאשר הביא בעל

כלילת יופי בח"א דף מ"א היה חתן הגאון מוהר"ר יוסף כ"ץ בעל שארית יוסף מקראקא גיסו של הרמ"א ז"ל, והי' אב"ד פה בזמן הגאון מוהר"ר יהושע ב"ר יוסף בעל מגיני שלמה ושו"ת פני יהושע ומחותנם הי' הגאון מוהר"ר אברהם שרענציל בעל איתן האזרחי, ובסדר גטין של בעל איתן האזרחי (ראה טיב גטין להגאון מוהר"ר מרגליות בשמות אנשים אות מ' ס"ק ל' ובשמות הנשים אות ח' סק"ד) הביא „והסכימו עמי האלופים מחותני כמוהר"ר יהושע יצ"ו (והוא בעל מגיני שלמה) ומחותני כמוהר"ר שלמה סג"ל ז"ל“ על ספר אור חדש מר' חיים באכנער הסכימו על הדפסת הספר בשנת שצ"ו הגאון בעל הבי"ח והשני חתום „נאם שלמה בלא"א מוהר"ר יצחק סג"ל ז"ל“ ביריד לובלין והשלישי הי' הגאון מו"ה אליהו קלמנקש. בס' מאירת עינים (סמ"ע) בדפוס ראשון דפוס פראג נמצא חרם מגאונים שלא להדפיסו במשך י" שנים ונמצאה שם חתימתו „נאם הצעיר שבתלמידיו שלמה בן לא"א ה"ר יצחק אברהם סג"ל חותם פה יערסליב על הירוד פרשת לעברך בבבית וגו“

ונמצאה שם גם חתימת הגאון ה"ר יעקב קאפיל ב"ר אשר כ"ץ מלבוב והגאון ה"ר אברהם ב"ר יואל ז"ל אשכנזי מלבוב והגאון ר' שמשון ב"ר יצחק באכנער. הגאון ה"ר שלמה ה"י אבי זקנו של הגאון מוהר"ר יצחק אב"ד דק"ק פרעשבורג כך כתוב בשער הסי' שיח יצחק על התורה (סדילקאב תקפ"ה) שהבר הרב מוהר"ר יצחק אייזיק סג"ל מלבוב ובהקדמה שם יספר בן הרב המחבר איך שאביו חבר כמה ספרים חדושים על ש"ס ופוסקים ומת מיתה פתאומית בבית הרב המגיד דחוץ לעיר בהיותו יושב שם על מדין, ע"ש. מתולדותיו של הגאון הנ"ל ה"י הג"מ יצחק ז"ל שה"י חתן הגאון המהרש"א ז"ל והגאון מהר"מ בטיב גטין שמות אנשים אות מ' סק"ל הביא ז"ל. הגאון מהר"ש סג"ל הוא אא"ז הגאון מוה"ר שלמה חריף חתן בעל שארית יוסף ובנו אא"ז מוהר"ר יצחק ה"י חתנו של מהרש"א ז"ל וכן כתב בשמות נשים אות ח' סק"ד והוסיף שם הגאון ר' שלמה חריף ה"י אב"ד בק"ק לבוב. הגאון ה"ר שלמה נפטר כ"ו חשוון שצ"ה ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א 1 סי' י"ג וח"א 2 סי' כ"ז) וחרות עליה :

במעלי שבתא, סמוך להכנסת כלה, כ"ז חשוון נשמ"ח לפ"ק, נהפך השמחה לתוגה, מלאכי שלום מר יבכיון על פי גלחק ארון האלהים, הגאון הגדול מופת הדור בוצינא קרישא פטיש החוק ע"ה הגאון המרום ר"מ ור"ג ואב"ד דפה מו"ה שלמה בהר"ר יצחק אברהם איש מבית לוי נחבקש בישיבה של מעלה, עליונים ששו ותחתונים ככו על אשר סר צלם מעליהם, כי ה"י זקן יושב בישיבה בקהלות גדולות ומהוללות ארבעים שנה והעמיד תלמידים ותיקים, אשר רבים מהם תופשי ישיבות, ותרב חכמת שלמה מכל בני קדם והוא שפט את ישראל בצדק ובמשפט, והיה מופלג בחסידות ובמדות המודות, וכל מעשיו היו לשם שמים, אשרי לו, ויגוע ויאסף אל עמיו זקן ושבע ימים, מנוחתו כבוד, תנצב"ה :

תק"י ה"ר שלמה ב"ר מרדכי. אחד מתופשי ישיבה ומרביץ תורה ברבים אבד"ק מעזריטש אוסטראה וחבר ספר מזבח הזהב עיני הקטורת (באזיל שס"ב) ונמצאה שמה הסכמת בעל הלבושים ובעל עוללות אפרים ובעל הסמ"ע והשליה, וה"י תלמיד מהרש"ל כאשר הביא הגאון מהר"ז מרגליות בהקדמתו לספרו טיב גטין כי בא לידו ספר סדר גטין מהגאון ה"ר משה חריף הזקן ז"ל חותנו של הגאון מוהר"ר שעפטיל ז"ל בכתיבת ידו ממש אשר העתיק סדר שמות של הגאון מהרש"ל עם הוספות כו' ונכדו הגאון המפורסם מהר"ם חריף ז"ל האב"ד דק"ק לבוב (הוא ר' משה חריף השני) העתיק על כל דף ודף הגהות הגאון מוהר"ר שלומיצא תלמיד מהרש"ל כו' ובספרו טיב גטין שמות אנשים אות פ' סק"ד ושמות נשים אות ט' סק"ו הביא את ספר סדר גטין דר' שלומיצא שכתב. סדרתי גט בלבוב והביא ג"כ שם, סדרתי גט והסכימו כל הלומדים דק"ק לבוב, והביאו עוד בהרבה מקומות.

תקיא) ה"ר שלמה זלמן ב"ר שמואל כ"ץ. חד מגאוני הדור ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א 1 סי' כ"ה וח"א 2 סי' מ"ה) וחרות עליה :

אבן שלמה של שלמה נכנה אצלו ציון לגאון וחרף ובקי ורב העיון, נפטר בשם טוב והלך לעולם הנקיון, היש מהר כקיקיון, ולא נמצא חובין ועון, האלוף הגאון החסיד מו"ה שלמה זלמן בן מוהר"ר שמואל כ"ץ, שמת ביום ו' ב' חשוון ת"ג לפ"ק, אשר תמיד לדבר מצוה ה"י רץ, ולתלמידים היה יקר מפו חרוץ. תנצב"ה :

וראיתי בס' עיר הצדק צד 116 שהביא וז"ל: ובס' מצבת קדש ח"א סי' מ"ה הביא כי על מצבת הגי"מ שלמה זלמן במוהר"ר שמואל הנפטר בשנת ת"ג ה' כתוב: „הוא ה' חתן הרב הגאון מהר"ל מקראקא" ודייק מזה כי ה' למהר"ל עוד כת אחת בלעדי אשת בעל בית שמואל. אולם בעל עיר הצדק טעה בזה כי המלות „הוא היה חתן הגאון מהר"ל מקראקא" הן הוספת בעל מצבת קודש בראש העתקת נוסחת המצבה מה"ר שלמה הנ"ל בין שני חצאי עגולה ומוסב על המצבה שלפניה סי' מ"ד שהביא שם נוסחת מצבת הגאון ר' אפרים פישל וסיים אחר נוסח המצבה „הוא ה' חתן הגאון מהר"ל מקראקא" ר"ל ה"ר אפרים פישל, רק יש לתקן הוא ה' חתן הגאון מהר"ל.

תקיב) ה"ר שלמה ב"ר שמואל. פרנס ומנהיג דפה וחד מהקדושים נהרג בש"ק ח' אייר תכ"ד ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ב בהתחלתו סי' ט"ז וח"ד דף י' ע"א סי' ט"ז). וחרות עליה:

פה נטמן הקדוש והטהור הפרנס והמנהיג הראש הקצין והנגיד מו"ה שלמה בהגאון מו"ה שמואל, בעבור שגדון במיתה קשה ונהרג בידי ארורה ביום השבת קודש ה"ת אייר תכ"ד לפ"ק לבוב בחוץ לעיר הנצב"ה, וה' ינקום נקמת דמו במהרה:

תקיג) ה"ר שלמה ב"ר דוד. חד מהקדושים, נהרג ביהר עם אחיו ה"ר מרדכי (עי' אות מ' סי' שע"ה) ושם נמצא גם נוסח המצבה ולדעת בעל מצב"ק הוא בן המ"ז.

תקיח) ה"ר שלמה ב"ר צבי הירש קראקאווי. דיין הגדול וריש מתיבתא דפה, נמצאה חתימתו בפנקס ועפ"י הרוב חתום „שלמה קראקוויר מלבוב". צד 63 על החלטה מן כ"א מנחם תמ"ז וחתום שם „נאם אברהם ר"ג גרויפין מלבוב, נאם שלמה קראקוויר מלבוב ונאם יהודא אברהם מבית לוי מלבוב", צד 65 על פסק דין והחלטה מן י"ט תמוז תמ"ז וחתום „דוד הוא הקטן בהאלוף מו"ה חיים יצ"ו מלבוב דחז"ל ונאם שלמה קראקוויר מלבוב ונאם יהודה אברהם מבית לוי, נאם חיים בלא"א מוהר"ר יצחק מקאמרני חתן ר"י ר' מייקש מלבוב ונאם הק' משה בלא"א מוהר"י שליט מואמושטש", צד 67 על חוקה מן כ"ד אלול תמ"ז וחתומים „נאם שלמה קראקוויר מלבוב, נאם ישעי' כ"ץ דובש מלבוב, דוד ב"ר חיים מלבוב, נאם חיים ב"ר יצחק מקאמרני", צד 81 על חוקה מן ער"ה סיון תמ"ח וחתום „נאם שלמה בהר"ר צבי הירש ז"ל קראקוויר, נאם חיים ב"ר יצחק דיין בלבוב ונאם משה בא"א מו"ה יהודא זינדל שליט מואמושטש", צד 63 על שכירת בית מן ח' אלול תנ"ב וחתום „נאם שלמה קראקוויר מלבוב ונאם משה מואמושטש", צד 68 אודות מקום בביהכ"נ מן ח' ניסן תנ"ג וחתום „נאם שלמה קראקוויר ונאם ישעי' כ"ץ שפירא, נאם ישעי' מבית קצינאלנפוגין ונאם ישעי' מלוצק ונאם הק' משה מואמושטש", צד 62 על חשבון יתומים מן ר"ח חשוון תנ"ז, וצד 58 ע"ב כתבו עליו בפסק אחד מן י"א אייר תנ"ז „המנוח" וזוה נראה כי כבר הלך אז לעולמו (ועי' הוספה י"ט).

תקטו) ה"ר שלמה ספרא דמתא לובלין. חתום בפנקס הקהל צד 77 על קיום העתק שטר חזקה מיריד יערסלאב י"א תשרי תמ"ז וחתומים שם האלופים הקצינים ראשי מדינה הגליל לבוב זכאו הרבה על החתום וגם הגאון ה"ר פנחס משה בא שם על החתום.

תקטז) ה"ר שלמה זלמן. ראש ב"ד פה, נמצאה חתימתו צד 69 מן י"א ניסן תנ"ד וחתום בראשונה „נאם הצעיר יהודה ליב“ (הוא המובא לעיל אות י' סי' קצ"א) ואח"כ חתמו הדיינים „נאם שלמה קראקוויר מלכוב, נאם הצעיר ישעי' מלוצק, נאם יצחק איש מבית לוי נאם יעקב מלכוב“ ואח"כ חתום „נאם הצעיר שלמה זלמן“ וכן בצד 77 על מכירת זכות מן י"ז תמוז תס"ד חתום „הק' יצחק סג"ל החפ"ק לבוב, נאם ישעי' מבית קצינאלנפוגין, נאם משה מזאמושטש ונאם הצעיר חיים מלכוב ונאם הצעיר שלמה זלמן ונאם יהיאל מיכל בריסקר ונאם אליה בהר"ר צבי הירש זל"ה“.

תקיז) ה"ר שלמה ב"ר אשר מזידיטשוב. בפנקס צד 107 העיד עליו הרב מק"ק ראזדיל כי בנה מכספו בית

מקדש מעט בשנת תנ"ד בזידיטשוב והמליץ בעדו לתמכו לצורך זה. תקיח) ה"ר שלמה לאנדא סג"ל. מנהיג דפה, חותנו של הגאון בעל פני יהושע ז"ל שנתן לו את בתו מ' לאה לאשה, ושם אשתו (של ה"ר שלמה הנ"ל) היתה ריזול והיתה בת המנהיג ומגיד מישרים בלבוב בחברת שומרים לבוקר מוהר"ר שמעיריל כ"ץ, ונמצאה חתימת יד ה"ר שלמה הנ"ל בפנקס הקהל צד 158 על פסק דין בנדון חוקת הבתים בעיר סקאליט מן ב' שבט תנ"ה וחתום הגאון ה"ר פנחס משה (הוא ה"ר משה חרין) והוא חתום שם בין האלופים ראשים ומנהיגים קצינים בשתי הקהלות „נאם שלמה לנדא סג"ל“.

תקיט) ה"ר שלמה זלמן ב"ר יצחק. מגיד מישרים וראש ב"ד פה והיה נקרא ר' זלמן מקראקאווין. נפטר ביום ה' מ' מרחשון תע"ט ומצבתו נעתקה במצב"ק היא 1 סי' מ"ד והיא 2 סי' פ"ב וחרות עליה:

פה נטמן הרב הגאון מאור הגולה המגיד מישרים וראב"ד דקהלתנו, החסיד המקובל הגדול בוצינא קדישא, מוהר"ר שלמה זלמן בן מו"ה יצחק חסידא ופרישא והרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים הרבה גאוני ארץ חבל על גדול שנאבד מן העולם צנא מלא ספרא וספרי ותוספתא וכולא תלמודא, בזכות זה תנצב"ח:

תקכ) ה"ר שלמה ב"ר וואלף היילפרין. ראש ומנהיג, חתום בפנקס צד 189 על שטר מתנה שנתנו ראשי הקהל רצועת קרקע במתנה לכל נדיב שירד מנכסיו מן כ"ה תמוז תק"י (ע"י הוספה י"ח).

תקכא) ה"ר שלמה דוב בער ב"ר צבי הירש, חתן הגאון בעל פני יהושע. אשתו הרבנית מ' פינלא היתה בת הגאון בעל פ"י וה"ר שלמה דוב בער (הערצפילד) היה אבד"ק

לאביש ודק"ק גלוגא רבתי ונדפס ממנו קונטרס הדושי תורה בראש ס' פ"י לסדר נשים בשם „חתנא דבי נשיאה של הגאון המתבר נרו" וכן נדפסה תשובתו בס' שו"ת אור ישראל מה"ר יהושע ליפשיץ בס' ט"ז ותתום שם יום א' ט' אדר ראשון תקכ"ז „נאם שלמה דוב החופ"ק גלוגא" ונמצאה הסכמה ממנו על ס' עמוד העבודה להרב מוהר"ר ברוך במו"ה אברהם מקאסוב בשנת תקכ"א אחרי הסכמת הגאון מו"ה נפתלי הירץ ז"ל וכן על ס' תוספות שבת (פפד"א תקכ"ו) מן ער"ה אלול תקכ"ו גם על ספר מים יחוקאל על התורה מהגאון בעל כנסת יחוקאל משנת תקמ" (נדפס פראציק תקמ"ו). אביו הוא הגאון מוהר"ר צבי הירש האבד"ק האלבערשטאדט בן הגאון מאור הגולה מוהר"ר נפתלי הירץ אישנזוי ז"ל (עי' אות צ' ס' תפ"ה) וה"ר שלמה דוב בער נפטר בגלוגא (עי' בס' רבני ברלין להר"א לאנדסהוט צד 31 ושם הובא גם נוסח מצבתו).

תקנ"ג) ה"ר שלמה במוהר"ם. דיין דק"ק וולאדיווי, התום בפנקס צד 154 על שטר מכירה מן ט"ז אייר תקכ"ה ונתקיים הכתב בשנת תקל"ד מאת הדיינים דפה.

תקנ"ג) ה"ר שלמה מקרעמיניץ. ספרא ודיינא התום בפנקס צד 87 על מודעה מן י"ב שבט תקל"ה וחתומים הדיינים „נאם יחיאל מיכל ברוסקר ונאם אהרן ישכר בער סג"ל ונאם משה בהרב מו"ה יאיר ז"ל" ונתקיימו החתימות ע"י הגאון בעל מרכבת המשנה ותתום ט"ז בשבט קהל"ת „הק' שלמה חפק" לבוב והגליל יצ"ו" ואח"כ בא הריש מתיבתא בחתימתו „הק' דוב בער בהגאון אב"ד ז"ל מזאמושטש הפ"ק לבוב והגליל יצ"ו" ואח"כ קיים כל זה ה"ר שלמה מקרעמיניץ דיינא וספרא פה ק"ק לבוב יצ"ו, כן נמצאה חתימתו בצד 154 מן כ"ח תמוז תקל"ו ובצד 88 מן ה"י חשוון תקל"ז ג"כ על העתק פסק דין וגם בצד 168 על תקנת ב"ד מן ד' תשרי תקל"ז (עי' הוספה כ' וכ"א).

תקנ"ד) ה"ר שלמה זלמן ב"ר אליהו. מנהיג, התום בפנקס צד 168 על פסק ותקנת עונשים בנדון מעשה רע שקרה בשנת תקל"ז סמוך ללבוב (עי' הוספה כ"א).

תקנ"ה) ה"ר שלמה ב"ר משה. הוא היה מילידי עיר זאמושטש ונתגדל בבית אביו ושקד בהיותו דאב"י ורבא וגם בספרי חכמה ויצא שמו לשם ולתהלה בארץ וה"ר משה פרנס שה"י אז ראש ומנהיג בק"ק ליסא נתן לו את בתו לאשה, אח"כ נתקבל לאב"ד ור"מ בק"ק חעלמא וחבר ספר מרכבת המשנה על ס' הי"ד להרמב"ם ז"ל והוציאו לאור בפפד"א שנת תקי"א בהסכמת שבעה גאוני ארץ וביניהם גם הגאון ר' חיים כהן רפאפורט וכלם הפליגו בשבח החבור כמו שנראה בהסכמת מחותנו הגאון האבד"ק ליסא שהאריך לספר בשבתו, גם חבר ספר שלחן עצי שמים על הלכות שבת ונדפס בברלין בשנת תקכ"ב ובהסכמתו לספר כתנות אור עם ספר אור חדש על התורה שנדפס בפודרא שנת תקכ"ו חתם „נאם שלמה בעל מרכבת המשנה ושלחן עצי שמים" וכן חתם בהסכמתו לספר פרי מגדים על יו"ד שנדפס בראשונה בברלין בשנת תקל"א וכן חבר ספר

שערי נעימה על דקדוקי נגינות וטעמים ונדפס עם הגהות ה"ר שלמה מדובנא בפפד"א תקכ"ז וכאשר הביא בסוף ספרו מרכבת המשנה חבר חבור גדול הכולל חדושי הלכות על הש"ס אולם לא בא בדפוס, וז"ל בעל שם הגדולים לחיד"א ח"ב אות מ' סי' רכ"ד: "מרכבת המשנה על כל הרמב"ם ג' חלקים מהגאון מהר"ר שלמה אב"ד דק"ק לבוב והיה חכם בכמה חכמות כמבואר בקונטרס ברכות בחשבון שבסוף ח"א והי' מדקדק עצום וחבר שערי נעימה ועשרה שלחנות על כל סדר הש"ע מדיני האחרונים וחדושי גפ"ת לרוב, ושו"ת לב שלמה והיתה מנותח כבוד בעיר ואם בישראל שלוניקי". מעור העלמא נתקבל להיות רב הכולל בק"ק זאמושטש והגליל ונדפסה ממנו תשובה אחת בס' שו"ת ר' חיים כהן בחלק אבן העזר סי' ע"א וכן בחלק יו"ד סי' נ"ז ובא שם על החתום, נאם הק' שלמה בעל מרכבת המשנה הרב הכולל אורדנצי"א, וכן נדפסה ממנו ג"כ תשובה בס' אור הישר, ובועד הגליל שהי' בק"ק בראדי ביומא דשוקא ביום ה' עשרה בטבת תקכ"ח חתום שם, נאם הק' שלמה בעל ס' מרכבת המשנה הרב הכולל דק"ק זאמושטש וגליל אורדנצי"א וכן היא ג"כ בשו"ת אור ישראל שחבר הרה"ג אב"ד קליווא בס' י"ב וכן נדפסה ממנו עוד תשובה אחת בשו"ת הר הכרמל חלק הוה"מ סי' כ"ז ובס' כ"ח שם נדפסה ג"כ תשובת הגאון מוה"ר חיים כהן רפאפורט אשר כתב להשיג על תשובת בעל מרכבת המשנה ושם קרא אותו בשם "מחותני הרב המאוה"ג המפורסם האב"ד מחעלמא" וכן מובא בשו"ת מים חיים לר' חיים כהן ר"פ מאסטרא תאה"ע סי' כ"ח. וכאשר הלך לעולמו הגאון ר' חיים כהן רפאפורט בשנת תקל"א נתקבל אחריו הגאון בעל מרכבת המשנה להיות אב"ד ור"מ בק"ק לבוב וכל הגליל ונמצאו ממנו הרבה הסכמות, על סדר הדורות מן אלול תקכ"ה, אגרת בית תפלה מר' יצחק סטנוב מן י"ג סיון תקכ"ה, תוספת שבת מן כ"א מנחם תקכ"ו, ספר נבחר מחרוץ מן ט' אייר תקל"ב וחתם, הק' שלמה בעל מרכבת המשנה חונה פק"ק לבוב והגליל, וכן בס' זהב טהור מן כ"ה מנחם תקל"ה, ובס' מחנה ראובן מן ח' טבת תקל"ו, ובס' שבט מישראל חתום ביחד עם הגאון ר' חיים כהן ר"פ, ונמצאה עוד הסכמתו בס' קרן אור ומראה כהן ובס' עבודת השיר הלוי וס' הר הכרמל. ובפנקס הקהל אשר ת"י מצאתי אשר חתם צד 87 בשנת תקל"ה על מודעה אודות מסור אחד והסיום שם, כ"ד הרבנים הדיינים בצרוף כבוד אמ"ו הרב הגאון המפורסם מופת הדור האב"ד דקהלתנו ק"ק לבוב והגליל יצ"ו עש"ק י"ב שבט תקל"ה וחתמו הדיינים, נאם יחיאל מיכל בריסקר. ונאם אהרן ישכר בער סג"ל, ונאם הצעיר משה בהרב מו"ה יאיר זצ"ל ועל זה בא הגאון בעל מרכבת המשנה וקיים חתימתם בזה הלשון, חתימת הכ"ד אמתית ובודאי הובררו להם הדברים על בורין ע"כ באתי על החתום יום ב' חמשה עשר בשבט קהל"ת הק' שלמה חונה פה ק"ק לבוב והגליל יצ"ו ואח"כ בא הריש מתיבתא להוסיף איזה דברים על הנ"ל וחתם, נאם דוב בער בהגאון אב"ד ז"ל מזאמושטש חונה פה ק"ק לבוב ובשנת תקל"ו כאשר יצא קול ערעור על הגאון בעל פרי מגדים שסדר גט אחד ויצא ממשול מתחת ידו אז עמד גם הגאון בעל מרכבת המשנה לימין צדקו וכתב בתשובתו שם

בכל תוקף ועונו שיש לסמוך על התר הרב המסדר ובא שם על ההתום ביום ג' ד'ך ניסן תקל"ו פה ק"ק לבוב נאם הק' שלמה חונה פה ק"ק לבוב וכל הגליל יצ"ו.

בלבוב ישב על כסא הרבנות כשש שנים עד תקל"ז ואז עזב את העיר לבוב כי היה בדעתו ללכת לארץ הקדושה והלך בתחלה לראות בשלום בני בית אבותיו בעיר מולדתו, ובעיר לבוב נתקבל הגאון מוהר"ר מרדכי זאב ז"ל ובשנת תקל"ח כבר ישב על הכסא, ובעברו דרך לבוב בא בהסכמה על ס' הר הכרמל וכתב בהסכמתו, הן עברתי היום דרך קהלתי ק"ק לבוב יצ"ו אשר השתמשתי שם בכתר הרבנות כמה שנים כו' יום ד' כ"ד אלול תקל"ח פה ק"ק לבוב נאם הק' שלמה בעהמ"ח ספר מרכבת המשנה, ואז נסע לעיר שאלוניקי ושם הוציא לאור את ספרו מרכבת המשנה מהדורא תנינא (ע"י אוצר הספרים אות מ' ס' 2995), אולם לא ארכו לו שם הימים ולא בא למחוז חפצו לעיר הקדש ונפטר בעיר שאלוניקי.

תקנו) ה"ר שלמה יהודה ליב ב"ר אהרן חיים כהן רפאפורט. נולד בלבוב בשנת תק"ן

בתשעה עשר לירח סיון והי' אחד מן השרידים אשר הי' קורא להגדיל תורה ולהאדירה, בנעוריו שקד הרבה על דלתות גפ"ת והי' חרוף מאד לחדש חדושים בפלפולים, אכן בסתר אהלו דרש חכמה והי' יודע ומבין בלשונות, הוגה בכל ספרי חכמה ומדעים שונים, והיה מתפרנס מיגיע כפו בצער, כי היה סופר ומוזכיר חשבון, ויהי לו היום למלאכה במשלח ידו והלילה למשמר לאסוף חכמה ומדע. אח"כ נתקבל לרב ואב"ד בק"ק טארנאפאל, אולם גם שם לא מצא מנוח כי רבים היו שונאיו, עד אשר הרחיב לו הי' וינטלהו וינשאהו להיות ראב"ד בק"ק פראג (ולפני מותו נתנו לו גם התואר אב"ד), שם מצא את המנוחה שהיה רוצה בה ויהי לאל ידו לדרוש בתורה וחכמה כחפץ לבבו, ועוד בהיותו בעיר לבוב כתב תולדות הגאונים רבינו סעדי' גאון ורבינו הננאל רב האי גאון ור"א הקליר ובעל הערוך, אשר עשו לו שם ותפארת בין גדולי ישראל, מלבד הרבה מאמרים מיוחדים והמה נדפסים במחברות בכורי העתים, ובהיותו בעיר פראג הו"ל את ספרו היקר, ערך מלין' ועוד מאמרים רבים יקרים בעיני בקורת וקורות האומה אשר נדפסו בספרים ובמכ"ע שונים. נאסף אל עמיו ביום ג' ד' דחוק"מ סוכות שנת תרכ"ח בשנת השבעים ושבע לחייו. יתר פרטי תולדותיו והתלאות אשר מצאוהו ימצא הקורא במכ"ע השחר מחברת א' משנת תרכ"ט כתוב בידי החכם אהרן פאריעס מילידי עירנו וכעת רופא מובהק באדעסא.

תקנו) ה"ר שמואל זינוויל ב"ר יהודה אויערבאך אשכנזי. גאון גדול ודיין מצוין פה, חתום

בפנקס צד 7 על פסק דין מן כ"ה אייר שפ"ז, שמואל זנוויל בן לא"א יהודא זצ"ל אוירבאך ונתקיימה החתימה ע"י ה"ר מרדכי ר' הירש, ה"ר משה אשכנזי וה"ר שמשון ב"ר קלונימוס. בצד 13 על מכירת מקום מן ד' סיון שצ"ג. בצד 8 על שטר חוב נאבד מן ר"ח שבט שצ"ט וחתום שם, נאם זנוויל אשכנזי ונאם משה אשכנזי ונאם משה בן לא"א הגאון מוהר"ר יושע שלימ"א.

בצד 19 בענין מכירת קרקע מן ז' ניסן שצ"ט. בצד 5 על הכרות שטר
 חוב נאבד בר"ה אייר ת' וחתום ביחד עם ה"ר משה ב"ר מרדכי זלה"ה
 אשכנזי. בצד 14 ע"ב על מכירת מקום מיום ה' תשרי ת' וחתום ביחד עם
 ר' שמשון ב"ר קלונימוס ועם ר' יהודא ליווא סג"ל עפשטיין. עוד שם צד
 14 ע"ב בענין שטר חוב נאבד מן ח"י אייר ת"א. בצד 16 על רשימת
 שמורות הנגזלים ע"י לסטים מן י"ד כסלו ת"ב. בצד 17 על שטר מכירה מן
 ג' תשרי ת"ג וחתום שם, נאם משה נכנע מיוזות במהר"ר יצחק אשכנזי
 ונאם שמואל זנוויל בן לא"א יהודא זצ"ל אורבך ונאם שמשון בלא"א
 קלונימוס זצ"ל. בצד 19 על כתב זכות מן י"ב טבת ת"ה וחתום ביחד עם
 ה"ר מרדכי ר' הירש. בצד 26 על שטר מתנה מן שנת ת"ז ביחד עם ה"ר
 מרדכי בן ה"ר צבי הירש ז"ל. בצד 18 על מכירת בית משנת ת"ז. בצד
 20 על מכירת מקום בביהכ"נ משנת ת"ז וחתום שם ג"כ ה"ר יעקב מבית
 קצינאלנפוגין. בצד 21 על מכירת קרקע מן י"ב תמוז ת"ה וחתום ג"כ הנ"ל
 והחתימה, נאם יעקב בלא"א האלוף הגאון מוהר"ר יוסף יעקב אברהם
 אשכנזי ז"ל מבית קצינאלנפוגין בן חתום שם, נתן בן מוהר"ר אליעזר שלי"ט
 שענבורג. בצד 27 על מכירת קרקע מן ט"ז חשוון ת"ח וחתום ג"כ ביחד עם
 ה"ר נתן הנ"ל. וראיתי במצב"ק (ח"ג סי' כ"ו) שהביא נוסח מצבת הגאון
 מוהר"ר שמואל זנוויל בהרב הגאון מוהר"ר יהודה אורבאך והוסיף הוא
 „אשר שמו נזכר בהפנקס דד"א, אולם כאשר הביא הוא רשום על המצבה
 נפטר ביום ה' אדר שצ"א לפ"ק וכאשר הבאתי נמצאה חתימת ידו עוד
 בשנת ת"ח. לכן אין ספק שלא העתיק יפה את שנת מיתתו ואלה הטורים
 החרותים על המצבה :

ושמואל מת, אוי נא לנו כי אבדנו אבדת הצדיק, היה גמיר ומסיק שמעתתא
 אלבא דהלכתא, סיני ועוקר הרים, והיה מגדולי הטורים, מוהר"ר שמואל זנוויל
 בהגאון מוהר"ר יהודה הרביץ תורה ופומיה לא פסיק מגורמא יומם ולילה ועשה
 משפט וצדקה והאיר עיני חכמים בתורתו והעמיד תלמידים רבים אשר שאבו
 מימיו ממקור מים חיים. נפטר ביום ה' אדר שצ"א לפ"ק :

תקנה) ה"ר שמואל אלכסנדר ב"ר יהושע ולק. הוא בן הגאון בעל הסמ"ע
 והוא ואחיו הוציאו לאור
 את הסמ"ע ובשער הספר בדפוס ראשון כתוב בטרם התחילו המדפיסים
 להדפיס הספר נתבקש המחבר ליישיבה של מעלה ועל משכבו צוה לבניו
 שיתמידו בלמודם ושלא יגעו בעזבונו כ"א להוצאת הלמוד והדפסת ספריו
 שחבר על הארבע טורים וכדי לקיים ואהבת את ה' בכל נפשך ובכל מאורך
 והעזובן אשר הניח לא הגיע אף לחצי ההוצאה כו' וגם הרבנים הגאונים
 אשר באו בדפוס ראשון בחרם שלא להדפיס הספר במשך י' שנים מזכירים
 לשוב את בני ה"ר סענדר כ"ץ הנ"ל וה"ר יוספי כ"ץ. מצבתו סגורה בתוך
 מצבת אביו הגאון ז"ל וחרות עליה כאשר הביא בעל מצב"ק (ח"א 1 סי'
 ת' ת"א 2 סי' י"ג וחד"דף כ"ב ע"ב) :

היא מצבת הקבורה, דגברא רבא ויקרא, כהן לאל גדול ונורא, שר התורה ושר
 הצדקה דצבורא, ח"ה מוהר"ר שמואל אלכסנדר בן האלוף הגאון הגדול החסיד
 מוהר"ר יהושע ולק ב"ן בוצינא דנהורא בלתי נפשו לעלות השמים. תנצב"ה :

תקבט) ה"ר שמואל ב"ר אליעזר. ראש ישיבה פה ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א 1 סי' נ"ז וח"א 2 סי' פ"ז) וחרות עליה :

גפלה העטרה וחשכה מאורה על פטירת הגאון הגדול מוהר"ר שמואל במוהר"ר אליעזר ז"ל, תפש ישיבות בכמה קהלות כמה שנים והעמיד תלמידים רבים גאוני ארץ והלך לממליא של מעלה, הנצב"ה, יום ב' כ"ו טבת ת"ט לפ"ק :

תקל) ה"ר שמואל זנוויל ב"ר יעקב סג"ל. דיין דפה, חתום בפנקס צד 29 על מכירת קרקע מן י"א אדר

ת"י "נאם שמואל זנוויל בן לא"א כהר"ר יעקב הכ"ם סג"ל" ואחריו חתום "נאם נתן בן מוהר"ר אליעזר שלי"ט שענבורג" ואח"כ נמצאה חתימת מן כ"ו אדר שני ת"ח בענין סלוק החוב והתומים "נאם נפתלי הירץ מלבוב ונאם אברהם סג"ל גרויפין".

תקלא) ה"ר שמואל ב"ר מאיר קיקיניש. דיין הגדול דפה ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ג סי' ח' וח"ד דף ו' ע"ב) וחרות עליה :

על האי שופרא דבלי בארעא קא בכינא, פה ברגבי אדמה מקור החכמה נקבר, שוד ושבר לנו כי אבדנו האי גברא רבא, ידיו רב לו בפלפול ובסברא, הרב הגדול החריף ובקי החכם המובהק ובכל חכמה ובינה רב לו המפורסם בחכמתו, מו"ה שמואל במו"ה מאיר קיקיניש מנוע יונה הנביא אשר ה' דיין הגדול דפה, עשה משפט וצדקה בישראל, והי' רך בשנים ויגע בתורה בכמעט שנים מה שלא יגע תלמיד בן מאה שנים כרבי בון ומתוקה שנת העובר, והרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים ורבים שתו מימיו, הנצב"ה :

תקלב) ה"ר שמואל ב"ר יהודה. ראש ומנהיג פה ואחד מהקדושים אשר נהרג ביום השבת ה' אייר תכ"ד ונוסח

מצבתו נמצא במצב"ק (ח"ב בהתחלתו וח"ד דף י"א סי' ט') וחרות עליה : פה נטמן הקדוש והטהור הראש והמנהיג מדינה מוהר"ר שמואל בהרב מוהר"ר יהודה, בעבור שמטר נפשו על קדוש השם ונהרג בידי ארורה ביום השבת קודש חיות אייר תכ"ד לפ"ק לבוב בחוץ לעיר, הנצב"ה וה' ינקום נקמתו במהרה :

תקלג) ה"ר שמואל ב"ר יוסף חיות. אחד מהקדושים, ש"ץ דבהכ"נ דחוץ לעיר, נהרג בתוך תפלתו בש"ק ח'

אייר תכ"ד ומצבתו נעתקה במצב"ק (שם שם סי' מג') וחרות עליה :

ושמואל הי' עובד את ה' באהבה וביראה, משרת פני הקדוש והכן לבו אל קדשי הקדשים ופני מגורה המהורה וכן לבו בתפלתו, עתה פתאם נקנסה עליו מיחה קשה וחמורה, ונהרג בתוך תפלתו בידי ארורה, בשבת קודש ח' אייר תכ"ד לפ"ק, ה"ה התורני המופלג מוהר"ר שמואל במוהר"ר יוסף חיות, היה ש"ץ דחוץ לעיר וכבר ה' מגדונו, לכן ה' ינקום דמו במהרה ויצרור בצרור החיים את נשמתו וינוח על משכבו בשלום :

תקלד) ה"ר שמואל שמעלקא ב"ר מאיר ז"ק. אביו הי' אב"ד פה (עי' אות מ' סי' שמ"ז) והוא היה אב"ד

אסטרהא, הובא בשו"ת פני יהושע ח"א חלק או"ח סי' ד' וסי' ו'. נפטר באסטרהא יום ג' י' ניסן ת"מ כמובא בשו"ת מים חיים בסוף קונטרס אוצרות חיים.

תקלה) ה"ר שמואל זנוויל כ"ץ שפירא מלבוב. אב"ד בגרידיץ ובשנת תע"י הסכים בהדפסת סי' אהל יעקב

לה"ר יעקב כהן שפירא אבד"ק טייטשיין (פפד"א תע"ט) וחתם „חונה ק"ק גריטץ", ובס' נחמת ציון (ברלין תקל"ב) הוא אחד מהמסכימים וחתום „שמואל זנוויל כהן שפירא מלכוב אבד"ק זלאטאווי" מן ט"ו מנחם תפ"ג וכן בס' פגי יצחק זוטא לה"ר יצחק ב"ר דוד מיאניב (אמסטרדם תצ"א) בא בהסכמה בשנת ת"צ וחתום שמואל זאנוויל כהן שפירא מלכוב חונה בק"ק זלאטאווי, יותר לא נדע ממנו מאומה.

תקלו' ה"ר שמואל בר"ב מרגליות מלכוב. דיין בחוץ לעיר, חתום בפנקס צד 76 על העתק קנין מן ו' כסלו

תע"ג וחתמו הדיינים „הק' משה מזאמושטש ונאם הצעיר חיים מלכוב ונאם הק' ארי' ליב במוהר"ז וואלף מלכוב ונאם שמואל בר"ב מרגליות מלכוב" והוא היה אבד"ק זאלישציק. ואין ספק שהוא ה"ר שמואל בהגאון מוהר"ר יצחק בער האבד"ק יאזלאוויץ בעל מאיר יצחק שנדפס בסוף ס' מאיר נתיבים.

תקלו' ה"ר שמואל ב"ר חיים. מגיד וריש מתיבתא בחוץ לעיר. נוסח מצבתו נמצא במצב"ק (ח"א 1 ס"י ל"ח וח"א 2 ס"י ס"ד) וחרות עליה:

וימת שמואל ביום שבת קדש ד' אב תע"ב לפ"ק. הגאון הגדול הרב המנוח וריש מתיבתא דבזמ"ד דחוץ לעיר מוהר"ר שמואל כמרה חיים, נאה דורש ונאה מקיים, הורה בישראל חוקים וישרים ומתקום ובזכות זה תנצב"ה :

תקלה' ה"ר שמואל מזאלקווא. ראש ב"ד וריש מתיבתא בחוץ לעיר, אחד מהגאונים המפורסמים. התימת ירו

נמצאה בפנקס הקהל צד 1 על שטר מכירת בית מן ט"ו שבט תע"ז וחתום ביחד עם ה"ר אברהם ר"ג גרויפין מלכוב וה"ר יהושע פלק שור ועם ה"ר שמעריל הורוויץ. בצד 82 על חזקה מן כ"ז שבט תפ"ז וחתומים שם „נאם הצעיר ישעי' מלוצק, נאם שמר' שמעריל סג"ל הורוויץ, נאם ישכר בער טארניפאלר מלכוב, הק' שמואל מזאלקווי". בצד 118 על פסק דין אחר שבועת כתובה מן י"ג תשרי תפ"ח וחתום בתחלה „הק' חיים יהודה ליב איטינגא חופ"ק לבוב" ואחריו חתומים „הצעיר ישעי' מלוצק, נאם יקותיאל זלמן סג"ל עפשטיין, הק' יהושע פלק שור, נאם שמר' שמעריל סג"ל הורוויץ, הק' שמואל מזאלקווא, נאם נתן נטע מלכוב, נאם אליעזר ליפמאן סג"ל ונאם ישכר בער טארניפאלר מלכוב". בצד 140 על עזבון מן ח' סיון תפ"ז וגם שם חתום בתחלה „הק' חיים יהודא ליב הלוי חפ"ק לבוב": ואח"כ בין שאר החתימות חתום ג"כ הק' שמואל מזאלקווא. בצד 69 ע"ב בנדון בית מן ב' מרחשון תפ"ט וחתם בתחלה שמר' שמעריל סג"ל הורוויץ ואח"כ הק' שמואל מזאלקווי, ואח"כ יהודא ליב מוואידיסלב. צד 94 קיום שטר שלישית מן י"ט אדר תצ"א וחתום ג"כ ה"ר שמר' שמעריל סג"ל הורוויץ ונאם הק' שמואל מזאלקווי הק' אלכסנדר זיסקינד במוהר"א ליב זצ"ל. בצד 72 על פטור מן כ"ח ניסן תצ"ז וחתום הק' יוסף יהושע פלק מלכוב, הק' שמואל מזאלקווי, הק' אלכסנדר זיסקינד במוהר"א ליב זצ"ל. צד 98 על תקון דרך בביהכ"נ מן ר"ח אדר שני תצ"ט וחתומים שם הרבה התימות ובתוכם ה"ר אברהם סג"ל

מטיסמיניץ חפ"ק לבוב ובתוכם בא על החתום הק' שמואל מזאלקווי. צד 143 על תוקף החלטה מן כ"ו ניסן תק"ד וחתום הק' ארי' ליב כהן רפאפורט חפ"ק לבוב יצ"ו ואח"כ שמואל מזאלקווי ואח"כ הצעיר באלפי יהודא ליב ב"ר צבי הירש קאזינא ואח"כ הק' ישעי' בה"ר מרדכי קיקיניש מלבוב, הק' דוב בער הלוי במוהר"נ הירץ סג"ל ז"ל.

תקלט) ה"ר שמואל ב"ר פייבש. מגיד מישרים פה ואב"ד בק"ק פיורדא. בא בהסכמה על באר היטב ישן יו"ד (זאלקווא

תק"ב) וחתום הק' שמואל מ"מ דק"ק לבוב בעל המחבר „בית שמואל“, והוא בית שמואל ראשון (נדפס בדיהרנפורט תמ"ט ועוד עם תוס' מהדורא בתרא פיורדא תנ"ד) והובאו חדושים בשמו בס' אדני פז בשם ה"ר שמואל מגיד מישרים מלבוב, כן הובא בשו"ת עבודת הגרשוני סי' פ' ויש לו הסכמה בס' נחלת שבעה, ובש"ך חו"מ, ואיננו בעל מחבר בית שמואל אחרון הנדפס בנאוודוואהר תקע"ו שמהברו היה ה"ר שמואל בן ה"ר פנחס והיה אבד"ק פוזנא גם בפרשעווארסק ונפטר בפוזנא י"ד כסלו תקס"ז ומצבתו נעתקה ע"י החכם מהר"מ פיננער במחברתו אשר אסף איזה מצבות בצד 111 ונמצאה הסכמה ממנו בסוף בת עיני מר' ישכר דוב בער אבד"ק זלאטשוב (דובנא תקנ"ח) גם בס' היד הקטנה (לבוב תק"ס) וחתם א"ע האבד"ק פרשעווארסק בהג"מ משה פנחס.

תקמ) ה"ר שמואל ב"ר יעקב יהושעי. הובא בפ"י ריש ב"מ ונפטר בלי בניס בעיר בראדי בש"ק כ"ה סיון תקכ"א וראיתי בספר רבני פראנקפורט מאת הרב הגדול מהר"ם הורוויץ שהביא כתב קבלה מהשכר אשר נתנו ראשי העדה בפ"פ להרבנית מ' גיטל (נפטרה בפ"פ כ"ה חשון תקל"ג) אחר מיתת הגאון בעל פ"י נמצאה גם התימת בן אחד אשר דר בבראדי.

תקמא) ה"ר שמואל סאלר ב"ר אברהם המכונה שיינדלינגר. מגיד מישרים ומ"ץ וראש ב"ד פה תוך העיר. בתחלה הי' אב"ד בק"ק סאלע והיה חכם גדול בכל המעלות, חבר ספר שם משמואל ב' חלקים, ח"א דרשות כסדר התורה וח"ב חדושי גפ"ת (לבוב תקע"ז) ובעל שם הגדולים החדש אות ש' סי' פ"ט הביא כי הי' מפורסם מאד בדורו ראב"ד ומ"צ בק"ק לבוב תוך העיר וכל ראשי גאוני דורו נתנו עדיהם ואמרו עליו מקצת שבחו והגאון ה"ר מאיר קריסטנפאלער אמר עליו שכל תלמידיו היו גאוני הדור נמצאו ממנו הרבה הסכמות, בס' מצות השם לר' ברוך בענשיר (לבוב תקנ"ב) וחתום „שמואל מ"מ ומ"צ בלבוב“ וכן נמצאה שם הסכמת הגאון ה"ר הירש רוזאניס והסכמת ה"ר יצחק אשכנזי מ"מ ומ"ץ בלבוב וכן בס' קצות החשן (לבוב תקמ"ח) בא בהסכמה יחד עם הגאון ר' הירש רוזאניס מן ט"ז אלול תקמ"ח וחתום נאם שמואל שיינדלינגר מדאברמיל ראב"ד ומ"ץ דק"ק לבוב תוך העיר, ובא ג"כ בהסכמה על ס' מחוקק יהודה מאת חתנו ה"ר יהודה ליב (ארי' ליב) ראב"ד בק"ק האראדענקא (לבוב תקנ"ב) מן ט' שבט תקנ"ב וחתום פה ק"ק לבוב נאם שמואל שיינדלינגר ראב"ד ומ"ץ ומ"מ דק"ק לבוב תוך העיר, ועל שער הספר מחוקק יהודה לחתנו הנ"ל כתב על

המתכבד, ה"תן הגאון הגדול מוה"ר שמואל שיינדליגר שהי' אב"ד בק"ק סאלע זכעה ראב"ד ומ"ץ ומ"מ בק"ק לבוב תוך העיר" וכן בס' יד הקטנה (לבוב תק"ס), טל אורות (וויען תקנ"ב), אמירה נעימה מן ב' אייר תקנ"ד ובס' שפת אמת (לבוב תקמ"ח) וכן בס' מגלה עמוקות (לבוב) ביחד עם הגאון ה"ר צבי הירש ראזאניש מן כ"ה מנחם אב תקנ"ה, וכן בס' גנוי יוסף מן ד' יאדר תקנ"ב ביחד עם הגאון רצ"ה ראזאניש ובס' טל אורות עם מגדל דוד מן י' שבט תקנ"ב ביחד עם הגאון הנ"ל ובס' נפש דוד (לבוב תק"נ) מן י"ד אלול תק"ן והתום הק' שמואל שיינדליגר מדאבריימיל רבי'ד ומ"צ דק"ק לבוב תוך העיר ושם התומים גם שאר ראשי ב"ד הלא המה ה"ר צבי הירש אב"ד בילקאמין ואייבשטיין, ה"ר יצחק אשכנזי אב"ד ק האדרוב מ"מ פ"ק לבוב ראובן וה"ר אוירבאך אב"ד ק סטרעליסק. ובעל שה"ג החדש אות י' סי' ס"ט הביא כי הגאון ה"ר יוסף אשר אב"ד ק פרעמיסלא הי' תלמוד מובהק להגאון ה"ר שמואל סאליר. מצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א 2 סי' ק"ו) וחרות עליה:

ביום ד' ג' מנחם אב תקנ"ו לפ"ק.

מנה מקור החכמה ובונה, הרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים גדולי ישראל ובצדק דן דינא ואדם לא יכנה, ה"ה הרב הגאון הגדול המופלג המפורסם מוה"ר שמואל סאליר ראב"ד ומ"מ ומ"ץ דפה בהרב מוה"ר אברהם. הנצב"ה:

תקמ"ב) ה"ר שמחה ב"ר משה יצחק. אב"ד דק"ק סטריא והגליל וריש מתיבתא ומנהיג דפה. מצבתו נעתקה במצב"ק (ח"א 2 סי' ע"ג) וחרות עליה:

ביום ג' אסרו חג של שבועות תנ"ו לפ"ק, נטמן פה הרב הגאון הגדול אב בחכמה ורך בשנים אב"ד ק סטריא והגליל וריש מתיבתא ומנהיג דק"ק לבוב, הלא הוא מוה"ר שמחה במוה"ר משה יצחק ז"ל, הרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים רבים. בזכות זה הנצב"ה:

תקמ"ג) ה"ר שמחה בונם ב"ר אליעזר מקראקא. דיין וריש מתיבתא פה ובעל מצב"ק הביא בספרו (ח"א 2 סי' ק"ג) את מצבתו:

נפלה עטרת ישראל, צדיק יסוד עולם, שלשלת היוחסין, הרב הגאון הדיין המצויין וריש מתיבתא, חסיד וקדוש ומופלג מאד בחסידות ובקדושה, מו"ה שמחה בונם במוה"ר אליעזר מוק"ק קראקא, הי' יושב בתענית ופומ"ל לא פסיק מגרמא, יגע בתורה ימים ולילות והעמיד תלמידים הרבה והעמיק מאד בלפול ובסכרא ישרה בהיות דאכ"י ורבא ובפוסקים והלך בדרך ה' ועבד ה' ככל לבו כל הימים. בזכות זה הנצב"ה:

ובעל "קריה נאמנה" צד צ"ג הביא וז"ל: "הרב ר' שמחה הנקרא בונם מוויילנא שיצא לגור בקראקא והיה אחד מגדולי נכבדיה מצאתיו התום על כתב הרבנות שנשלח מק"ק קראקא אל הגאון מוה"ר משה בעל תפארת למשה משנת ת"ם והותם א"ע, בלא"א החסיד מוה"ר אברהם ז"ל"ה" ובשו"ת צמח צדק נמצאה תשובה מן המחבר לכבוד האלוף התורני המופלא וכו' פ"ה ע"ה כמוה"ר שמחה בונם, ואולי הוא זה. ובעל מצב"ק בח"ג בהערה לציון כ"ו ובח"ד דף קס"ג אחרי שהביא נוסח מצבת בנו ה"ר

ישראל איסר כ"ר שמחה בונם (עי' אות י' סי' של"ה) השיג על דבריו בעל קריה נאמנה וכתב כי לא ידע כי מנוחת הגאון הנ"ל היא פה בלבוב וסיים מן המצבה נראה ששם אביו הי' אליעזר והחכם הנ"ל ראה בחתימתו שם אביו אברהם ואולי היו לאביו שני שמות ובמצבתו לא נזכר רק שם אליעזר לבד. והשגתו היא כי בעל קריה נאמנה לא ידע כי מנוחתו פה בלבוב. אולם הוא בעצמו טעה ולא ידע כי הם שני אנשים נפרדים ובזמנים שונים ואף כי לא נמצא בנוסח המצבה פרט השנה אשר הלך למנוחות, אבל מצאתי אצל בנו ה"ר ישראל איסר שנפטר בשנת ת"ה. וה"ר שמחה בונם השני ב"ר אברהם התם על כתב הרבנות בשנת ת"ס וראיתי כי השיג עליו לנכון בזה בעל עיר הצדק בהערותיו צד 32 ועל מה שהעיר זה האחרון שם בהערה מי הוא זה ר' שמחה בונם ב"ר אברהם נמצאה השגה במחברת מפלת עיר הצדק צד 8. ובמכה"ע המליץ משנת תרמ"ז גליון 136 הביא החכם מהר"ם ריינעס ז"ל העתקה מכתב הרבנות משנת ת"ס וחתום שם „שמחה הירץ דוד מווילנא בלא"א החסיד מוהר"ר אברהם ז"ל". תקמ"ד ה"ר שמחה מנחם ב"ר יוחנן. הוא הנקרא ר' שמחה דאקטער והיה רופא מומחה ונשיא אה"ק והיה רופא השולטן התיגרמי ואה"כ רופא המלך הפולני סאביעסקי וכל בני דורו העירו עליו שהי' גדול בתורה ויראה ופור כסף רב לעניים ולבתי חסד ועוד יש מזכרת ממנו בביהמ"כ הישן בתוך העיר מנורה נאה מאד ששמו הקוק עליה. נזכר בשו"ת נודע ביהודה בדבר פסק הלכה והובא בס' מפעלות אלהים מה"ר יואל בעל שם הרבה פעמים ובהקדמתו כתב כי הביא הרבה רפואות בדוקות מאת הרופא המומחה לרבים מוה"ר שמחה רופא מלבוב והרב הגאון מוהר"ר עקיבא איגר ז"ל בתדושי ליו"ד ה' פקוה נפש הביא את הס' מפעלות אלקים. נפטר יום ד' כ"ה אדר תס"ב ובעל מצב"ק (ח"א 2 סי' פ' וח"ד סי' י') הביא נוסח מצבתו וחרות עליה:

נטמן פה הרב הראש והנגיד בישראל, הקצין המפורסם בדורו, הרופא מומחה לרבים, ידו פתוחה לעניים ודלים, גבאי צדקה ומרא דאתרא ירושלים, ה"ה השר מוהר"ר שמחה מנחם כמוהר"ר יוחנן ברוך מיונה וצללה"ה. תנצב"ה :

תקמ"ה ה"ר שמחה ב"ר נחמן כהן רפאפורט. היה בתחלה אב"ד ור"מ בק"ק דובנא ממלא מקום אביו ז"ל ובשנת תמ"ט בא שם בהסכמה על סי' צפנת פענח (פפד"א תנ"ד) וחתום שם „נאם שמחה בא"א הרב הגדול מוהר"ר נחמן זללה"ה רפאפורט החונה בק"ק דובנא, ומשם נתקבל לאב"ד ור"מ בק"ק הורדנא במדינת ליטא, ובשנת תמ"ט בא בהסכמה על סי' כתונת פסים על הגדה של פסח ממחבר הנ"ל (אמסטורדם תנ"ה) והי' אז בועד הגאונים דד' ארצות וחתם „נאם שמחה בן הרב הגדול מוהר"ר נחמן כ"ץ רפאפורט החונה בק"ק הורדנא, כן בא בהסכמה על סי' ברית שלום על התורה (פפד"א תע"ח) ובא שם על החתום ביום ד' ט"ו אדר תע"ג נאם שמחה כהן רפאפורט החונה פה בק"ק הורדנא וסביב לשנת תע"ד נתקבל משם לאב"ד ור"מ בק"ק לובלין והגליל ונמצאה ממנו הסכמה שנתן שם בס' עיר חומה מר' אברהם יהודה אליה ב"ר

אליעזר ליפמאן מק"ק מינסק (פפד"א תע"ט) וההסכמה היא מן כ"ג אייר תע"ד, ובשנת תע"ז נתן שם הסכמתו על ספר השל"ה (דפוס פפד"א תע"ז) ובא שם על החתום בין כסא לעשור תע"ז נאם שמתה בן הרב הגדול מוה"ר נחמן כ"ץ זללה"ה החונה בק"ק לובלין והגליל, ואחר זה נקרא לכהן פאר בעדת לבוב, ויצא מעיר לובלין, אבל חלה באם הדרך ונפטר בעיר שעברשין ביום ז' אב תע"ז ואלה הטורים החרותים על מצבתו:

פה נגנו הארון, איש האלקי הרב המאור הגדול מו"ה שמחה בן הרב הגאון מו"ה נחמן כ"ץ זצ"ל, אב"ד ור"מ דק"ק לובלין, נפטר ז' אב תע"ז לפ"ק, תנצב"ה :

ולדעת הרב בעל כלילת יופי נפטר בשנת תע"ה כי נקרא לבוא ללבוב אחר פטירת הגאון חכם צבי שנפטר יום ב' דרי"ה אייר תע"ה, אבל רחוק לומר שטעות היא במצבה ואולי נקרא לבוא ללבוב עוד בחיי החכ"צ, וראיתי בס' עיר גבורים קורות עיר הורדנא שהביא בצד 48 כי הגאון הנ"ל הי' בתחלה אב"ד בלובלין ומשם נקרא לשרת בקדש בהורדנא ומהורדנא נקרא להיות אב"ד בק"ק לבוב וגם בעל שה"ג החדש הביא כי מהורדנא נתקבל לעיר לבוב, ולא כונו יפה. שלש דרשותיו נדפסו בס' זכר חיים מבנו הגאון ר' חיים כהן רפאפורט בסימני ט"ז י"ז מן הדרשות שדרש ברבים בק"ק הורדנא בשנת תס"ב, תס"ג, תס"ח. כאשר באה השמועה כי נתבקש בישיבה של מעלה התאבלו עליו בלבוב ימים רבים, ובנו הגאון ר' חיים כהן ר"פ לא נתקבל מיד למלא מקומו כאשר חשבו איזה חכמים כי נתקבל בשנת תקי"א לאב"ד בלבוב והי' הפסק יותר מן כ"ב שנים (עי' כלילת יופי ח"א). מלבד בנו הגאון ר' חיים כהן הנ"ל (עי' אות ח' סי' קס"ח) הי' לו עוד בן אחד הוא הגאון מו"ה בנימין הכהן ר"פ בעהמח"ס גבולות בנימין על התורה וטעה החכם החוקר מהרי"א כרמולי בספרו העורבים ובני יונה צד 15 וכן היה לו עוד בן שלישי והוא הגאון ה"ר מאיר הכהן רפאפורט (עי' אות מ' סי' שנ"ב).

תקמו) ה"ר שמחה ב"ר יעקב. נקרא ג"כ ה"ר שמחה מבוברקא והי' תלמיד הגאון ה"ר יוסף תאומים בעל פרי מגדים והובא בספרו משבצות זהב יו"ד סי' ט"ו. עשה הגהות על סי' מבוא שערים להר"ח ונדפס בקראקא ויש לו הסכמה בס' אור פני משה עה"ת והובא גם בשם הגדולים החדש אות ש' סי' קי"ט ועי' באות י' סי' רס"ד שהבאתי גם את אביו הגאון ה"ר יעקב.

תקמו) ה"ר שמחה נתן ב"ר אריה ליב עלינבערג. בתחלה אב"ד מאשציסק ואח"כ נתקבל למ"מ ולמ"ץ בעירנו, אח"כ נתעלה להיות ממלא מקום ולהנהיג את הרבנות בתור אב"ד והי' גאון גדול ומפורסם בדורו והי' מגדולי היחס (עי' שה"ג החדש אות ש' סי' קכ"ד). הוא הי' מקרוביו ומתלמידיו של הגאון בעל קצות החושן, וערך שו"ת להגאון מוה"ר מרגליות, עוד בשנת תקס"ז, ראה בספר בית יוסף חלק יו"ד סי' ע' עד סי' ע"ד, וכן מובא בס' זכר ישעיהו סי' ל' וסי' ל"ג, וכן שקיל וטרי עם מחותנו הגאון מהר"ם סופר זצ"ל, עי' התם סופר חלק יו"ד סי' קע"ז וחלק אה"ע סי' א' וסי' י"ד וסי' ל"ח ל"ט. כן בא בתליפות שו"ת

עם הגאון בעל ישועות יעקב עי' חלק אה"ע סי' קס"ה בדברי בנו ז"ל וכן
נזכר בס' שואל ומשיב מהד"ג ח"א סי' קצ"ג, מה"ד ח"ג סי' קמ"ג, מהד"ה
(הנקרא דברי שאול) סי' י"ד. בשנת תר"ו נדפסה ממנו תשובה אחת בדיני
אתרוג בקונטרס "פרי עין הדר" בסי' ה' שם. וכאשר כבדה עליו לשאת את
עול הרבנות לעת זקנתו מסר בעין יפה את הרבנות להגאון הגדול מוה"ר
יוסף שאול נ"ז זצ"ל ונפטר ביום שמתה תורה תרי"ט ועל מצבתו חרותים
הטורים האלה:

בכו כל ישראל, אור חשך בפרידתו, עליונים שמוחו לקראתו, צעקו תהלה
בעליתו, עלי מור החבל, שמחה נהפך לאבל, נעלם אור עולם, תורת אמת היתה
בפיו, עצתו אמונה וצדק לראש פנה, ה"ה עובדו מחמד עינינו נפלה עטרת ראשנו
גאון עוזנו מופת דורנו עמוד אש להולכים בגולה תפארת ישראל כבוד אדמו"ר
הרב הגאון הגדול כש"ת מרנא ורבנא שמחה נתן זצלה"ה בהרב הגדול המופלג
מו"ה ארי' ליב ז"ל, י"ג שנים שמש בכתר הרבנות פה ומקודם הי' אבד"ק
מאשציוסק. תנצב"ה :

ה"ר שמעון ב"ר יצחק אייזיק. מורה צדק דפה ומצבתו נעתקה
במצב"ק בגליון "תוספת קודש" (דף
ל"ד ע"א) וחרות עליה:

פה נטמן הרב הגדול מופלא בהוראה, מורה צדק בק"ק לבוב, מוה"ר שמעון
בהגאון מוה"ר יצחק אייזיק. בזכות זה תנצב"ה :

ה"ר שמעון ב"ר מאיר. אחד מהקדושים, נהרג בש"ק ח' אייר תכ"ד.
ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ב בהתחלתו סי'
י"ט ובח"ד דף י' סי' י"ט) וחרות עליה:

פה נטמן הקדוש והטהור מו"ה שמעון במוה"ר מאיר, בעבור שמסר נפשו להריגה
על קדושת השם ונהרג בידי ארורה ביום שבת קודש חו"ת אייר תכ"ד לפ"ק
לבוב תנצב"ה, וה' ינקום נקמת דמו במהרה :

ה"ר שמעון ב"ר מאיר (השני). במצבת קדש שם בסי' ל"ב הביא עוד
אחד בשם הזה וחרות על מצבתו:

פה נקבר ונאסף גוף צדיק הקדוש והטהור גברא רבא, הרב מוה"ר שמעון
במוה"ר מאיר, בעבור שמסר נפשו על קדושת השם ונהרג בידי ארורה ע"י
הפוחים ביום הש"ק ח' אייר תכ"ד לבוב בחוץ לעיר, לכן בזכות זה תנצב"ה וה'
ינקום נקמתו :

ה"ר שמעיריל כ"ץ. מגיד בחבורה קדושה שומרים לבוקר. הוא היה
אבי אמה רבתא של אשת הגאון בעל פני יהושע,
היינו אשת הגאון בעל פ"י מרת לאה היתה בת מ' רייזל (אשת ר' שלמה
לאנדא) וה"ר שמעיריל הי' אביה ובנפילת הבתים ביום ה' ג' כסלו תס"ג
אשר נהרגו אז כשש ושלושים נפשות מישראל הי' גם הוא ובתוך החללים
(ע"י אות' סי' רנ"ה). מצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ב דף ח' סי' א') וחרות עליה:

אוי כי נפלה הבית והרג כהן אבי עד ונפטר ביום ו' ד' כסלו תס"ג לפ"ק, הלא
הוא הראש המנהיג מוה"ר שמעיריל כ"ץ שהי' מגיד בחבורה קדושה שומרים
לבוקר, בזכות זה תנצב"ה :

ה"ר שמריה קראקווייר. דיין דפה, חתום בפנקס צד 19 על מכירת
קרקע מן ר"ח תמוז ת"ד וחתום בתחלה

יוסף בן לא"א האלוף מו"ה אלכסנדר מאופלה ש"ן זיי"א ואח"כ התום, נאם שמרי' קראקווייז'.

הקנג) ה"ר שמריה ב"ר אליעזר. ריש מתיבתא, נפטר כ"ז טבת ת"ט ומצבתו נמצאה במצב"ק (ח"א 2 סי' ל"ט) וחרות עליה:

נפלה העטרה וחשכה מאורה על פמירת הגאון הגדול מוהר"ר שמרי' בן מוהר"ר אליעזר, תפס כמה שנים ישיבות והרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים הרבה אשר רבים מהם גדולי ישראל והלך לפמליא של מעלה. בזכות זה הנצב"ה:

הקנד) ה"ר שמרי' שמערייל ב"ר ישעי' סג"ל הורוויץ. ראש ב"ד ופי"צ ורי"מ פה בחוץ לעיר, נמצאה

התימת ידו בפנקס הקהל צד 1 על מודעה ממכירת בית מן ש"ו שבט תע"ז וחתום בראשונה הק' אברהם ר"ג גרויפין מלבוב, הק' יהושע פלק שור מלבוב, שמרי' שמערייל הורוויץ, הק' שמואל מזאלקווי, הק' נתן. צד 113 ע"ב מן ער"ח ניסן תע"ג על שטר חוב נאכד וחתומים שם הק' משה מואמושטש, הצעיר חיים מלבוב, נאם שמרי' שמערייל סג"ל הורוויץ. צד 79 על פסק דין מן ו' ניסן תפ"א וחתומים שם נאם שמרי' שמערייל סג"ל הורוויץ, נאם יהושע פלק שור מלבוב, נאם ישכר בער טארניפאלר, נאם יעקב במוהר"ם ז"ל, נאם נתן נטע מלבוב. ונאם ארי' ליב בריסקר ונתקיימו החתימות ברי"ח סיון תקי"ד מהגאון ה"ר חיים כהן ר"פ ואחריו התום. נאם יוסף סג"ל מלבוב משה נגיד פ"ק לבוב ואחריו הצעיר באלפי יהודא. ב"ר צבי הירש קאזינר מלבוב (הם היו הדיינים של הגאון ר' חיים כהן ר"פ ז"ל). צד 82 על הזקה מן כ"ז שבט תפ"ו וחתומים שם הצעיר ישעי' מלוצק, שמרי' שמערייל סג"ל הורוויץ, ישכר בער טארניפאלר, הק' שמואל מזאלקווי. צד 118 על פסק דין אחר שבועת כתובה מן י"ג תשרי תפ"ח וחתם בראשונה הק' חיים יהודא ליב אישינגא חופ"ק לבוב, חתומים שם הרבה ובתוכם גם נאם שמרי' שמערייל סג"ל הורוויץ. צד 140 על קיום העתק פסק ב"ד מן י"ב אלול תפ"ח וחתום הק' יהושע פלק שור, נאם שמרי' שמערייל סג"ל הורוויץ ועל הפסק דין בעצמו נמצאה חתימת הגאון ה"ר חיים יהודא ליב הלוי חפ"ק לבוב. גם חתימת בית דינו צד 69 בנדון בית מן ב' מרחשון תפ"ח וחתום נאם שמרי' שמערייל סג"ל הורוויץ ונאם הק' שמואל מזאלקווא נאם הק' יהודא ליב מוואידיסלאב. בצד 120 על פריעת שטר חוב מן ז'ך סיון ת"ץ וחתום כני"ל. בצד 167 אודות עובון מן ט' אדר ת"ץ ביחד עם שאר חתימות. בצד 94 על קיום שטר שלישיית מן י"ט אדר ראשון תצ"א וחתומים שם גם הק' שמואל מזאלקווא והק' אלכסנדר זיסקינד במוהר"א ליב. וראיתי במצב"ק ח"א 2 סי' מ"ט שהביא נוסח מצבת הגאון מוהר"ר שמרי' שמערייל הורוויץ רב"ד ופי"צ פה לבוב בחוץ לעיר וחרות עליה:

פה נטמן איש האשכולות, אשכול ענוים, גדול העצה ורב העלילות, ה"ה הרב הגאון הגדול המגיד מישרים בפה לבוב ובכהמ"ד רחוי' לעיר וריש מתיבתא ודיין המצוין מוהר"ר שמרי' שמערייל בן הרב הגאון המגיד מישרים מוהר"ר ישעי' סג"ל הורוויץ, י"ט אדר תכ"ט לפ"ק:

ואין ספק כי הוא זה, אך לא העתיק יפה שנת מיתתו ואולי היה חרות על האבן תצ"ט.

הקנה) ה"ר שמשון ב"ר יצחק. בשו"ת מהר"ם מלובלין סי' קכ"ב מובא כי המסכים השני אשר הסכים לדברי הגאון מהר"ם מלובלין לענין הגט הידוע אשר סדר הגאון הסמ"ע ז"ל הי' הגאון מוהר"ר שמשון באכנער והתם שם שמשון בן מוהר"ר יצחק ז"ל באכנער החותם פה לבוב שע"ב לפ"ק. גם על סי' הסמ"ע דפוס ראשון באו הרבה גאונים בהרם בשוק יערסלאב שלא להדפיסו במשך י' שנים ובא גם הוא שם על החתום נאם אחד מתלמידיו שמשון בן מוהר"ר יצחק באכנער פה יערסלאב שע"ד. והוא הי' דיין הגדול וריש מתיבתא פה ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ג סי' י"ח וחי' דף פ"ה ע"ב) וחרות עליה :

נפלה עטרת ראשנו, אוי נא לנו כי הטאנו, אכדנו אכדת הצדיק, שמשון בגבורותו עלה ונתעלה כאחד המורים, גבור בתורה, ארי שבחבורה, המאיר עיני חכמים, נצחו אראלים את המצוקים את רבי מנחם, ה"ה האלוף הגדול בתורה ארי שבחבורה מו"ה שמשון מוהר"ר יצחק דיין הגדול דפה וריש מתיבתא אשר שם על התורה לילות כימים ולמד בשיעורין דרבנן בפנים מסבירות להלכה והעמיק כפלול בהיות דאביו ורבא ובפיסקים ודלה דלה והשקה בני דורו ועשה משפטים צדיקים, מוכות זה הנצב"ה. נפטר ביום זאת הנוכה ת"ג לפ"ק :

וראיתי בשו"ת מים חיים להגאון ר' חיים כהן ר"פ מאסטראה בקונטרס אוצרות חיים בסוף הספר (דף ע"ה ע"א) הביא ז"ל : הרב הגאון מוהר"ר שמשון בא"ך הובא בשו"ת מהר"ם מלובלין בדבר הגט מוועין נפטר באסטראה ועליו נחרת :

הרב הגאון ארי, הוא העומד בפרץ, שמו יצא בכל אפסי ארץ, צדקתו כהרוי אל, הרביץ תורה כאלו מסיני נמסרים, האיר עיני חכמים כפלפול, שמו נודע בשער בת רבים איש הישראלי מוהר"ר שמשון מוהר"ר יצחק, נתבקש לשיבה של מעלה ועלה ביום י"א תמוז שנת שצ"ו לפ"ק. תנצב"ה :

אולם כאשר הבאתי לעיל הובא בשו"ת מהר"ם מלובלין סי' קכ"ב הגאון ה"ר שמשון בן מוהר"ר יצחק באכנער ולא באך כאשר הביא בעל מים חיים ובדאי הוא אחר ולא זה אשר מנוחתו כבוד פה בלבוב. וכעת ראיתי בהאסיף הששי צד 132 דברי ההכם סאקאלאוו, שהביא כי בשו"ת מהר"ם מלובלין סי' קכ"ב נמצאה בין הסכמות על פסק דין גם הסכמת הגאון ר' שמשון בוך והתום, נאם שמשון בן מו"ה יצחק ז"ל בוכנער החותם פה לבוב שע"ב. והכם אחד מאוסטראה שלה אליו העתקה מהמצבה שלו כי אחרי ששמש הגאון ברבנות בלבוב בא לאוסטראה ושם שמש ברבנות ונפטר שם. אולם מאשר הבאתי נראה כי זה הוא אחר והמעתיק אשר העתיק המצבה לא ידע כי נעתקה בשו"ת מים חיים גם הביא הוא שם כי נפטר בשנת שצ"ו לא בשנת ש"ן. גם מה שהביא בהאסיף שם כי נזכר בשו"ת איתן האזרחי חי"ד טעה מאד במחילת כבודו כי זה שנוכר באיתן האזרחי הי' בן ה"ר ביניש ונפטר ג"כ בלבוב (עי' להלן סי' תקנ"ח).

תקנו) ה"ר שמשון ב"ר קלונימוס. ראש ב"ד פה, נמצאה חתימת ידו בפנקס הקהל והרבה פעמים התם גם. הקטן שמשון מלבוב, או "הקי שמשון", בצד 80 חתום על העתק תקנות דארבע ארצות משנת שצ"ו ושצ"ט. צד 13 ע"ב על מכירת מקום בביתכ"נ מן ד' סיון שצ"ג, ואח"כ נתקיימו החתימות והתמו בשנת ת' הדיינים ה"ר שמואל זנוויל ב"ר

יהודא אווערבאך זצ"ל וה"ר שמשון בלא"א קלונימוס זצלה"ה. צד 7 על שטר
חוב הנאבד משנת שצ"ה וחתום ביחד עם ה"ר יוחנן ב"ר דוד עשרים וארבע
סג"ל ועם ה"ר מרדכי ר' הירש. צד 14 על מכירת מקום משנת שצ"ז ואח"כ
נתקיימו תתימות הדיינים ה' תשרי ת' וחתום ה"ר זנוויל אשכנזי (הוא ה"ר
שמואל זנוויל) וה"ר שמשון בלא"א קלונימוס זצלה"ה וה"ר יהודא ליווא סג"ל
עפשטיין ועוד הפעם שם. צד 18 על זכות מקום בביהכ"נ מן ט"ו חשון
ת"א וחתום נאם שמואל זנוויל בן א"א יהודא זצ"ל אויערבאך אשכנזי ונאם
שמשון מלבוב. צד 16 על רשימת כתבים ושטרות נגולים מלסטים בשנת
ת"ב וחתם שם שמשון בלא"א קלונימוס זצלה"ה. צד 17 על העתק שטר
מכירה מן ג' תשרי ת"ג. צד 19 על מכירת קרקע מן כ"א סיון ת"ד וחתום
ביחד עם ה"ר משולם ב"ר אברהם זלצבורג אשכנזי וה"ר אהרן קלונימוס ב"ר
משה אברהם ז"ל המכונה קלמן גרויפן וה"ר יוסף ב"ר אלכסנדר מאפלה ש"ן
זי"א והוא חתום נאם שמשון בלא"א קלונימוס זצלה"ה (ועי' הוספה ט'
י"א) נפטר י"ג אדר ת"ה ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ב סי' י"ח) וחרות

עליה :

שמשון בגבורתו עלה ונתעלה, היה חד מגדולי המורים, ה"ה הרב הגדול החכם
המופלא אשר האיר עיני ישראל בתורתו, מו"ה שמשון בהגאון מו"ה קלונימוס
קלמן, תורת אמת היתה בפיו ודן דין צדק ועשה משפט וצדקה בישראל והיה
ריש ב"ד דפה, ויגע בתורה יומם ולילה והרביץ תורה בישראל, פה מפיך מרגלין
והעמיד תלמידים רבים, בזכות זה הנצב"ה. נפטר ביום י"ג אדר ת"ה :

תקנו) ה"ר שמשון ב"ר בצלאל. אחד מהקדושים והי' אב"ד וריש מתיבתא
בכמה קהלות, נהרג בש"ק ח' אייר תכ"ד
ומצבתו נעתקה במצב"ק (ח"ב בהתחלתו סי' ד' ובח"ד דף ט' ע"א סי' ד')
וחרות עליה :

נפלה עטרת ראשנו, פאר דורנו, הגאון מו"ה ג"י מוה"ר שמשון בהרב מוה"ר
בצלאל, אשר נהרג במיתה חמורה וקשה ביום השבת קודש חי"ת אייר בחוץ לעיר
פה לבוב, בעבור שהרביץ תורה בישראל והי' אב"ד וריש מתיבתא בכמה קהלות
חשובות וספונות, לכן בעל הרחמים יפתירו בסתר כנפיו לעולמים ויצורו בצדור
החיים את נשמתו, ה' הוא נחלתו וינקום נקמת דמו במהרה :

תקנה) ה"ר שמשון ב"ר בייניש. היה ריש מתיבתא ודיין הגדול פה,
הובא בשו"ת איתן האזרה להג"מ
אברהם שרענציל ז"ל סי' ד' ז"ל: „הנה שמעתי וראיתי פסק אחד שתקן
ושאזן וחקר הגאון מחותני מוהר"ר שמשון ב"ר ז"ל. הגאון הזה היה האריך
שם בפלפול עצום והגאון בעל איתן האזרחי השיב לסתור דבריו. נפטר זאת
חנוכה תכ"ח ונוסח מצבתו נעתק במצב"ק (ח"ג סי' כ"ה) וחרות עליה :

אראלים אחזו בארון הקודש ונלקח מאתנו רועה נאמן, צנצנת המן, פאר הזמן,
מאור עינינו, שמשון בגבורתו עלה ונתעלה במלחמתה של תורה, משיב מלחמה
שערה, קולע אל השערה, ה"ה הרב הגדול החכם המופלא ובקי בכל חדרי תורה,
מנורה הטהורה, באספקלריא המאירה, מו"ה שמשון ב"ר בהגאון מו"ה בייניש
ריש מתיבתא ודיין הגדול דפה אשר הרביץ תורה בישראל ועשה משפט וצדקה
ומסיק שמענתא אלבא דהלכתא, פה מפיך מרגלין בפלפולא הריפתא ורבים שתו
מימיו ממקור מים חיים. בזכות זה הנצב"ה. נפטר זאת חנוכה חב"ח לפ"ק :

ובעל מצב"ק הביא שם כי אביו הגאון ה"ר בייניש הי' אבד"ק בריסק והנוכר בשו"ת מהר"ם מלובלין שאלה מ"ד שהגאון מהר"ם מלובלין סדר תשובה לאיש אחד שמת על ידו הגאון מוהר"ר בייניש ז"ל הנ"ל, ע"ש. אולם אין זכר בהמצבה כי הוא אבד"ק בריסק, וכאשר מובא בעיר תהלה דף כ"ד סי' י"ג האב"ד מבריסק הי' הגאון מוהר"ר בייניש לפישין חתן השר ר' שאול וואהל המובא בתשובות הב"ח החדשות סי' מ"ב ובתשובות השיב ר' אליעזר ואין ספק כי אביו ה"ר בייניש הוא אחר.

תקנ"ט) ה"ר שמשון ב"ר שלמה. מנהיג דפה, נמצאה חתימת ידו בפנקס צד 158 על פסק דין בנדון חזקת בתים בעיר

סקאליט מן ב' שבט תנ"ה והסיום שם הכ"ד האלופים ראשים ומנהיגים קצינים דשתי הקהלות בצרוף כבוד הרב המאה"ג אב"ד ומ"צ דקהלתנו והגליל יצ"ו וחתם הצעיר פנחס משה (הוא הגאון ה"ר משה חריף) ובין החתומים חתום גם נאם שמשון בה"ר שלמה הי"ד ז"ל מלבוש ואח"כ נתקיימו החתימות ג' אייר תס"ב וחתום הק' משה מואמושטש (ע"י לעיל אות מ' סי' תי"א).

תקפ) ה"ר שניאור פייבש ב"ר דוד. אבד"ק וואניליב, חתום בפנקס צד 107 על פסק דין בנדון חזקה מן י"ט שבט

תל"ג וחתום נאם שניאור פייבוש בן מוהר"ר דוד הי"ד חונה בק"ק וואניליב. תקס"א) ה"ר שניאור. בס' זכר חיים מהגאון ה"ר חיים כהן ר"פ הביא תשובה מהגאון ה"ר אהרן הלוי אשכנזי אל הגאון ה"ר שניאור

וכותב עליו "מאור הגולה הרב המופלא, נ"י ע"ה פ"ה כמוהר"ר שניאור" ובעל מצב"ק ח"ג בהתחלתו הביא את התשובה הנ"ל והעיר שם בהערה "הגאון ה"ר שניאור היה ריש מתיבתא פה וציון משכן כבודו עמדי בכתובים ויבא אי"ה בחוברת הרביעית" אולם בה"ד שכת ולא העתיק נוסח המצבה.

תקס"ב) ה"ר שרגא פייבל ב"ר שמואל. מנהיג דפה, חתום בפנקס צד 75 על כרוז ותקנה מן ר"ח אדר תק"ד (ע"י הוספה ו').

תקס"ג) ה"ר שרגא פייבל קארפ. דיין ומו"צ פה ואחד מגדולי ההוראה בבית דינו של הגאון הגדול מוהר"ר יוסף שאול

נאטאנזאהן וצ"ל, הובא בשואל ומשיב מה"ת ח"ג סי' קל"א, מהד"ג היא סי' ח' וסי' ש"כ, מה"ד ח"ב סי' י"ד ח"ג סי' מ"ד.

השמיטה.

תקס"ד) ה"ר דוד טעבל ב"ר שמואל. ר"מ ודיין הגדול דפה ומצנתו נעתקה במצב"ק (ח"ג סי' ל"ב) וחרות עליה:

הלא תדעו כי שר וגדול נפל היום בישראל, מאיר עיני חכמים, אשרי העם שלו ככה, אבד חסיד מן הארץ פה מפיך מרגלין וסנפירין מלא וגדוש בתורת ה' דרוש דרש על כל קוץ וקוץ תלי תלין של הלכה, הוא הרב הגדול בתורה מנורה השתורה האלוף שר התורה והיראה מו"ה דוד טעבל כמו"ה שמואל ר"מ ודיין הגדול דפה, כל ימיו עשה משפט וצדקה בישראל והרכיץ תורה והעמיד תלמידים רבים כו' נפטר ביום ב' דהוד"מ פסח שצ"ט לפ"ק:

הוספות.

איזה כתבים ותקנות הנמצאים בפנקס הקהל אשר תחת ידי.

א.

(פנקס דף 12).

העתק מפנקס ד' ארצות יריד אדר שצ"ד לפ"ק דף ט"ז ע"ב וז"ל: גם זאת קבלנו ומצאנו ועלינו לאשר ולקיים באם שאיזה איש ישרך את בתו לאיזה איש אף שהבתולה לא תעשה ק"ם על השדוך ההוא רק אביה ישרכנה הן בקהלות והן כירידים או בכ"מ שהוא, דינו כאלו שהבתולה עשתה ק"ם ואביה חייב קנס ולא תועיל לו שום תביעה וטענה שהבתולה ממאנת, רק יתומה ב"מ לא תשתדך כ"א ברצונה כנהוג כבר, והדבר הזה יוכרו בכל קהלה כדי שכל איש ואשה יהי' מותרה ועומד וגם הערבים יהיו חייבים קנס. ע"כ.

ב. (שם)

העתק מפנקס ד"א ת"ל.

בחורים שלא הגיעו עריון לך' שנה ומתקשרים לישא אשה בלי ידיעת ורשות קרובים והורם, או אותם התנאים בטלים והחתן והערבים פטורים לגמרי. כל הנ"ל אות באות מנוף הפנקס דד"א דפ"ק לבוב, נאום אברהם עברלש מלבוב, ונאום הצעיר ראובן בן זעליג, ונאום הצעיר יעקב יעקל במהר"ם מלבוב, העתקתי אות באות מהעתק הנ"ל נאום הצעיר יצחק מקאמרני.

ג. (דף 28).

זאת לדעת שאחר כל המשא ומתן שהיה בינינו הדיינים הח"מ בצרוף מאור עינינו הגאון האב"ד מוהר"ר יוסף נרו בענין ובעסק המכירות הנהוגות בזמננו להפקיע אסור רבית החמור, הנה כמה פעמים נזרמן שהמלוה טען שנאבד ממנו המכירה היא והלוה צעק ככרוכיא על אבוד ממנו מה שהיה שנה יותר מכדי הדמים שלקח בשעת המכר הנ"ל, בכך הסכמנו כלנו יחד לבלתי נדוד כלל וכלל ולא גמח ומיין ושמואל מוהפסק הזה, והוא שבאם יתברר הדבר שכדברי המלוה כן הוא שנאבד הדבר המכור או במאמיני הלוה או אין ללוה על המלוה שום טענה מחמת היתרון, ואם יהיה הכחשה ביניהם או בשאינו מאמיני להמלוה או יהיה לפי ראות עיני הדיינים אם ירצו לפטור את המלוה בק"ה או בשבועת היסט או להחמיר בשבועת ועכ"פ בשבועת שכדבריו כן הוא מפט המלוה ועכ"פ לית דין ולית דיון באם הדבר המכור ההוא ישנו בעין אצל המלוה שמחויב הוא להחזירו להמכור כשירצה ליתן לו תמורתו הדמים המגיעים קרן ורווחים להמלוה, וכל זה תוך שנה וששה שבועות כדינא דמלכותא מה שראינו ונתפקחנו בענין הנ"ל שבכל יום ויום מודמן, ע"כ רשמנו כל אלה להיות למשמרת ולמוכרת לכל יפול דבר ארצה מוחל, כתבנו וחתמנו היום יום א' י"ד תמוז תט"ל [הוא ר"ת ת"ט לפ"ק] פה ק"ק לבוב. כל הנ"ל כתבנו וחתמנו בפקודת הרב הגדול האב"ד יצ"ו בצירוף כל האלופים הדיינים ושאר אלופי תורה יחידו סגולה יצ"ו אשר פה ק"ק לבוב יצ"ו הן אשר ישנו פה ואשר איננו פה עמנו היום:

נאום נפתלי הירץ בא"א מוהר"ר יהודה זעלקל שלי"ט

ונאום נחמן בן לא"א החסיד מו"ה מאיר כ"ץ וצלה"ה ראפפורט

ונאום ישעי' בן לא"א מו"ה יוסף וצלה"ה

ונאום יוסף בן לא"א מו"ה יצחק שליט"א.

ד. (דף 70).

העתק מפנקס דארבע ארצות דמדינות פולין יצ"ו בדוני בורחים באסיפות כל גאוני ורבינו

ארץ יצ"ו:

(א) מיד כשיצא הקול על אחר שהוא בורה (במדינה אשכנז נקרא בעל פליטה) מחויבים הב"ד של אותו הגליל להכריז ולהחזיר שלא יקח שום אדם שום פרוטה ממנו ואף אם יקח אין תפיסתו תמיסה ויחזיר כיו שיהיו כל בע"ח הן מאותו עיר או מעיר אחרת או ממדינה אחרת כולם יהיו שוים כל אחד לפי הדין והוא מונח ביד ב"ד עד ירד הסמך.

(ב) מיד כשיצא הקול עליו שהוא בורה מחויבים הראשים לוקח כל אשר לו ונשבעו אותו ואשתו שאין לו מזומנים ולא העלימו כלום ויתנו הכל ליד הנאמן ויגבה מביתו ומקומות בב"ה תוך ל' יום ויוכתב כפנקס הקהל שהבית שיוך לנאמן והנאמן ימכור הכל תוך חצי שנה ויתנם לבעלי חובות ואם לא יספיק יהא מותרם מיריד ליריד ויהא תפוס בתפיסה לכל הפחות ל' יום, ולא ימנה לכל דבר שבקדושה, אם יש לו איזה מנוי וירידו אותו עד שיפיים בע"ח ואם ישא בניו ובנותיו ויש להם מומן בסיוע מקרובים שנתנו לו הנדוניא ויברר ע"י הקרובים שיקבלו באמונתם שהם נתנו הנדוניא והוצאות והברורה היא לבע"ח אם לתופסו קודם או להחרימוקודם, וכל זה מו שטפסיד דרך מישא ומתן אבל מי שפור ונתן לנדן בתו או בנו הרי הוא כגולן ויהא תפוס שנה תמימה ולפסול לעדות ולשבועה ואין לקרותו לס"ת ואבד חוקת הקהלה.

(ג) באם שירצה להשיא בנו לא יתחתנו עמו כ"א דוקא שלא יתן לנדוניא יותר מסך מאתים זהובים פוליש, והמאתים הנ"ל יהיו דוקא מקרובים שנתנו לסיוע, ואם יכנסו יותר ממאתים זהובים אף שותנו הקרובים הנדוניא אזי אותו המותר על המאתים מחויב החתן להתחזיר הכל וליתן לב"ה אף שהחתון נעשה כבר קודם שנעשה הבורח ואם יעבור החתן ויגמור השדוך מחויב להתחזיר הכל וליתן לבע"ח הן בחוך המדינה הן בחוץ ממדינה.

(ד) אם הכנים בתו ובתוך רביעית שנה אחר החתונה נעשה בורה יקחו הבע"ח הנדוניא מהחתן, ואם נעשה בורה אחר צ' יום אחר שהכנים בנו או בתו אין להבע"ח כלום.

(ה) כל המלבושים שיעשה הבורח לאשתו תוך שנה שנעשה בורה יקחו הבע"ח.

(ו) אם איזה בע"ח יעשה הנחה לבורח אפילו יתן לו ת"כ על ההנחה מ"מ יוכל אח"כ לתבעו ולהוציא ממנו סך ההנחה בדיונים והת"כ יהא בטל מעיקרו כדין הפקר ב"ה.

(ז) כשינתנו חרם בבח"כ אודות הבורח מחויבים להיות אשתו ובניו בבח"כ בשעת החרם.

(ח) מי שיקבל מהבורח בלא ירד תוך רביעית שנה לבריתו מחויב להתחזיר לשותפות לכל הבע"ח אבל אם קבל באיזה ירד, ולא כעיר הבורח אף שנעשה אח"כ בורה בעירו תוך רביעית שנה לקבלה שקבל זה חובו ממנו א"צ להתחזיר מאחר שקבל ביריד.

(ט) עלה המוסכם לגבות (משטר?) שאין בו ריעותא אף מיתומים קטנים דהיינו אחר זמן פרעון בשבועה וקודם זמן פרעון בלא שבועה ודינם כגדולים.

(י) כתובת אלמנה קודמת לבע"ח מן מקרקע ומן מטלטלין אף אם לא תפסה, דהיינו לבתולה סך ש"ך זהובים ולא למנה ק"ס זהובים קדימה המותר אם הניח בעלה קרקעות היא קודמת על כל מה שתברר שהכניסה לבעלה, אבל במטלטלין היא כשאר בע"ח ליטול חלק כחלק ואפילו אם תפסה או אם יהי' בע"ח תופס דינם שוה ועכ"פ אין לאשה שום זכות במטלטלין כ"ו שיש קרקע כי לעולם תטול קרקע בראש.

(יא) באיזה ש"ח שנקבע ז"פ ביריד והבע"ח מודה שהוא חייב רק שטען שהוא פרוע או טענות אחרות אעפ"י דמן הדין מודה בשטר שכתבו שצריך לקיימו מכל מקום מצד התקון הוא שאינו צריך לקיימו מאחר שהוא מודה שהוא חייב ע"כ מחויב לשלם ואח"כ יטעון בע"ח להשביע את בעהש"ט על טענותיו.

(יב) בכל שט"ח שנקבע זמ"פ ביריד אם לא בא ופרע או מכריזין עליו חרם מיד בלי הומנה.

(יג) מי שהיה נשוי לא יבא על החתום ממרני תוך שתי שנים אחר החתונה ואם בא על החתום אוי אותו הממרם הוא בטל ומבוטל; והיתה השאלה אם אחד הוא מפורסם ובקי במשא ומתן אף בנעדרותו ונעשה בורה ג' שנים אחר החתונה אם לעשות בו דין בורה או לאו, הורחב הרבה.

(יד) כענין מטלטלין של הבורח שכל הבע"ח שוים בלי שום קדימה אף אם יכתוב שעבוד מטלטלין אגב קרקע אעפ"י כן כלם שוים.

(טו) מי שהוא מלוה לאחד שהוא פחות מן ב"ה שנים וכל הפחות שתי שנים אחר החתונה

אף אם אביו או חמיו חתומים עמו על השט"ח הוא בטל ומבוטל כחרם הנשבר כדין הפקר ב"ד הפקר.

(מז) מי שלקח סחורה בהקפה ביריד וידיים מוכיחות שרוצה לחיות תיכף בכלל לזה רשע ולא ישרם יפסקו עליו בדין גזלן וכל עונשין שבעולם אף לחספו בירי גוים וביסורים קשים וזלת שאחר עונשין.

(יז) מיום שנלקח עליו פתקא דאומנתא נעשה בורת.

(יח) מי שיצא חייב מבר"י ומען אין לו ואם נתברר בכירור גמור שהיה לו היוק בירי שמים כגון שרפה גולה גנבה וכיוצא בזה שבוה הפסיד כל אשר לו אין להתירמו ולהיות לו כנושה עד שירוחם מן השמים, אכן אם מען אין לו מחמת שהפסיד בסחורה אין שאין משלמין לו אחרים ג"כ או שארי מענות גרועות כגון שנתן לגדן כנו או בתו או יהיה מותרם מיריד ליריד ואם אחר ל' יום שהיה מותרם ימסור כל אשר לו לב"ד ולא ישאיר לעצמו רק כדי חייו בצמצום ויראו שאין ערמה בדבר יפטרו אותו מן החרם אחר ל' יום ואם לא יפיים המותרם הנ"ל וילך כשרירות לבו אז לא יכרוזו עליו עוד עונש חרם רק יכרוזו שהוא פסול לעדות ולשבויה ולא יתחנתו עמו ולא יצורך לזמון ולכל דבר שבקרושה ולא יעלה לס"ת ולא יתעסקו בקבורתו כי אם קרוביו ושום רב לא יתעסק בקדושי בניו ובנותיו עד שיפיים בע"ח שלו וכל ב"ד יעמדו לימין צדקו.

(יט) באם הבורה אלם וב"ד וראשים לא יוכלו לכופו מחמת אלמותו או הזריו להציל מן האלם זכה ואין לבע"ח אחרים חלק בזה, ואם הראשים אינם מחזיקים המותרם בחרם אוי מידם יוציאו המלוים את חובם ואם הוגבו הראשים וסיעו לאחד מהמלוים או ג"כ יגבו שאר בע"ח מן הראשים חובם וחלקם ואין להם שום דין למלוה שהוא שנבנה רק על הראשים גוף החוב וגם היוקות והוצאות כל אשר יאמר כי הוא זה וגם הרשע לזה לא ינקח מהחוב רצו מזה גובה מוקהל רצו מהבורה ואף שהיוב לערלים להכדיל הרי הדין שכל ישראל מחויבים לפדותו.

(כ) מי שגם נגד בדי' שהיה בורה תיכף עושין לו דין בורה בכל העונשין והחלוקה תהיה עפ"י תקנת הקורם.

(כא) לא יהיה לשום אדם עסק עם הבורחים ומי שיעבור איהו דאפסיד אנפשיה ולית דין ולית דין על הבורה נגדו.

(כב) הבורה יפסיד הזקת עורנית.

(כג) אף אם לא יבקש רק הרחבת זמן בעלמא לתשלומין ועיבורנה ממנוי וזלת שאר עונשין.

(כד) אם איזה בע"ח רוצה לעשות פשרה עם המלוים שלו והכריזו עליו חרם אוי יהיה מותרם שנה תמימה וישב בתפיסה שנה תמימה וכל החומרות הנ"ל.

(כה) הנשבעין שבועת אין לי להבא עד שנה תמימה לא יוכל לחזור ולהשביע אם הם משני גלילות, אבל אם מגליל אחד יוכל לחזור ולהשביע אחר חצי שנה ולא יותר.

(כו) מי שאינו מחזיק החרם במותרם יעמוד תחתיו.

(כז) בענין אם הסחורה היא בעין מה שלקח הבורה מאיזה אדם ולקח איש אחד מהבורה סחורה בעין של איזה מלוה תוך צ' יום משנעשה בורה מחויב, אותו האיש להחזיר למלוה סחורה שלו, ודוקא שיברר המלוה בראיה ברורה עפ"י עדים שזאת היא סחורתו בעין ממש ולא על פי שבועת המלוה, אבל אם הסחורה היתה של איזה מלוה לקחו הבע"ח מהבורה או נאמן המלוה בשבועה בנק"ח וגם הבורה ישבע ע"ז שהסחורה שלקחו הבע"ח הוא של זה המלוה ויחזיר הסחורה התיא, ופירש לי מנהיג אחד פרושו, דברישא קאמר אם לקח איש אחד מהבורה דהיינו שאותו האיש לא היה בע"ח רק שקנה במעות מזומנים מכורה סחורתו אוי אותו האיש צריך להחזיר למלוה הסחורה שלו ומעות שנתן להבורה נאבדו לגמרי, והמעט דברודאי שמע הקול שזה הוא בורה וכל אשר תחת ידו הוא אינו שלו והוי דינו כאלו קנה מנגב מפורסם דצריך להתיר מה שקנה ורית ביה משום תקנת השוק וגם הוזכר לעיל בתקנה כ"א שאל יהיה לשום אדם עסק עם הבורה, משום הכי אבדו מעותיו, ובשביל זה שאבד זה מעותיו מחויב המלוה לברר בעדים שזו היא סחורתו ואינו נאמן בשבועה, אבל כסיפא דבע"ח לקחו מהבורה נאמן המלוה בשבועה שהוא שלו ונטול מאותו בע"ח.

(כח) כל תקנות הבורחים אשר תקנו הקדמונים לטובת המלוה ועושי גדר וחוק ועקרו את דין תורה כגון תורת צ' יום למפרע לחלוקת כל הבע"ח או מה שתקנו שכתובת אשה ובע"ח שאין לגבות מן מטלטלין אף אם גבאה לאחר מות בעלה וכיוצא בהן לא עשינו התקנה רק

לשובת בע"ה הדרים במדינתנו שנתפשטה תקנתנו, אמנם כנגד האנשים הדרים במדינות אחרות העמדנו הדרב על דת תורתנו.

כז) אדות נסיעות מעיר תוך י"א שנה מיום חתונתו פטור מפרעון חיובת וברף קנ"ג מבואר שפטור רק בתוך שתי שנים ולא יותר.

ל) שלא לזלזל שום בע"ה מחמת מסיס רק יהא נקבר בכבוד והיורשים יכנסו במקומו נגד הקהל

לא) שלא יחריס שום רב לשום אדם ביחידות.

לב) שכר שדכנות מכל מאה מזומנים או תכשיטין וכסף וזהב יתנו מהסך מאיוה צד יותר גדול ב' זהובים מ"ו גדולים מכל מאה, ומספרים ומרגלויות חובות כתבים וקרקות יתנו החצי, ומה שהוא יותר מעשרה פרסאות יתנו ג' מכל מאה.

לג) שכר סרסור מו"ג ממאה ומן צאביל ואבנים טובות זהב אחד מכל מאה.

לד) אם הבטיח לתן לסרסור יותר מקצבה שלו דינו כדון שדכנות.

לה) אסור לסרסור לקנות סחורה לעצמו אחר שהוליך לשום איזה סוחר.

לו) קדושין בלא חופה כופין על הגט.

לז) אין אין ב"ד יכולין לתן חרות והרחבת זמנים לשום אדם בע"ה אם לא לנשרפים או לנגזלים ודוקא שהחזיק הוא כדי חובות.

לח) אין לב"ד לתן שום הרחבת זמן לשום בע"ה אם לא שהרחבתה היא לטובת המלוה, ודוקא שיתנו ערבות מספקין על הזמנים וכשראו הב"ד שהוא לטובת המלוים מחויבים לשלוח אחרים ולהציע לפניהם טובתם, ואיזו מנהיגים שיעברו אוי ווגבה כדיונים מהמנהיגים הם מלבד עונשין קנסות כמבואר, וזולת לנשרפים ולנגזלים רשות לב"ד לתן הרחבה לפי ראות עיניהם.

ה (דף 72).

מודעת זאת ככל הארץ איך שנפסק פה בבדה"ג דקהלתנו יצ"ו בנדון גבית החוב אחר הערדוקציא שבכל שט"ח שלא נכתב בפירוש לשלם במטבע שיצא בשעת הפרעון החוב אזי יחשב בפרעון כל ג"ש ברעסליר שני צעהניר וחצי, ובאיוה שט"ח שנכתב בפירוש לשלם במטבע שיצא בשעת הפרעון אזי מחויב לשלם כל ג"ש ברעסליר כחשבון שני צעהניר כפי הערדוקציא, ואף גם זאת נפסק שכל העירות יחשבו יום הערדוקציא מיום שהוכרו בעירות גדולות שבהם גראד שהוכרו כמבואר בערדוקציא הזמן מתי יוכרו זמן אחד לכלם והוא יום י"ו אלול שנת תקכ"א לפ"ק, ובכל הנ"ל אין חלוק בין קרן ובין רוחים, דין אחד להם, וכבר נתסדר חרות על לוח הפנקסאות דשתי קהלות קדושות דפה ת"ה וחול"ל כה"י שני בתי דינים שתי הקהלות יצ"ו, ובראשם הגאונים הגדולים המפורסמים מוהר"ר גפתי הירץ ולה"ה אב"ד דקהלתנו והגליל יצ"ו, וה"ה מוהר"ר יצחק ר"מ דקהלתנו וללה"ה, אשר בטענת לא הרוחתי אינו יכול הלזה לישבע לא הרוחתי כי אם על עשרים שבועות למפרע מיום בווא לב"ד להודיע להמלוה לסלקו ואינו נאמן לישבע על המותר מעשרים שבועות אפילו בשבועת המורה, כל זה מבואר בפנקס דת"ה דף פ"א ובפנקס זה דהו"ל ברף צ"ב ע"ב, וכן פוסקים פה המיד וגם עכשו יצא מאתנו לתפס"ד מחמת טענת לא הרוחתי אשר עפ"י הרעדוקציא כנ"ל והוא יחד של תמוט למען דעת כל עמי הארץ באנו עה"ה יום א' י"ד שבט שנת תקכ"בית לפ"ק. הועתק אות באות מגוף פסק הנ"ל הנחתם בכת"י כבוד ארמו"ר הרב הגאון הגדול המפורסם בדורו תפארת ישראל אב"ד דקהלתנו והגליל יצ"ו כבוד ק"ש מוהר"ר חיים כהן רפאפורט יצ"ו ובה"י כל הרבנים הדיינים דקהלתנו פה"ק לבוב דהו"ל יצ"ו. גאון הצעיר באלפי יהודא ליב בהנגיד ה"ה מוהר"ר צבי הירש וללה"ה קאיונר.

ו (דף 75).

הערט צו כל הקהל הקרש, דא לאוין כבוד האלופים ראשים רוונים מנהיגים נגידים מפורסמים דשתי הקהלות פה"ק לבוב יצ"ו משמיע ברבים זיון אז כל הכתבים וואש שייך לדיני ממונות הן פסקים והן פשרות והן קניינים והן בעסקי נחלאות והן תנאים וכל הכתבים בעסקי נזק וממכר מוז אלטין זיון בחתימת יד כבוד הרב המאה"ג ריש מתיבתא נרו דהיינו הכתבים

שהמה בחוץ לעיר יצ"ו כל זמן עתה שיהיה כבוד הרב המאה"ג ריש מתיבתא בחו"ל, אונד וועלכש כתב מהכתבים האלו וואש זועט זיין בלא חתימת כבוד הרב הר"מ נר"י זענין דיא כתבים בטל ומבוטל כחרס הנשבר ושום ב"ד לא יודקקו לכתבים האלו כלא יהיו חשובים וכחספא בעלמא זולת זה ווערין העדים והחתימות תחת הכתבים הללו גיקנסית בקנס עצומים כרין העובר על דברי הקהל אונד נגר מעמד ומצב הקהלות אונד דיא התראה איז במקום שלש התראות וניתן לכתוב בפנקס הקהלות למען תהיה למשמרת וניתן לחתום, כ"ד היום יום ו' ר"ח אדר תק"ד.

<p>ונאום הקטן יעקב ישעי' בהר"ר אהרן נעביליש ז"ל. ונאום ברוך במוהר"ר מענדל מלובוב. ונאום אברהם בהר"ר אהרן מדראהביטש. ונאום עזריאל במוהר"ר יוסף. ונאום יהודא ליב בהרב מו"ה נתן נטע שפירא. ונאום ארי' ליב במו"ה צבי הירש. ונאום יעקב במו"ה משה.</p>	<p>נאום יוסף במו"ה נתן נטע סג"ל. ונאום יצחק במו"ה שמעון. ונאום פייבל במו"ה יעקב קאפל. ונאום שרגא פייבל במו"ה שמואל. ונאום אברהם במו"ה יואל סג"ל. ונאום ישכר בער מלובוב. ונאום נפתלי הירץ מבית לוי.</p>
--	--

הועתק אות באות מגוף הכתב בכתב יד הסופר ובח"י האלופים הראשים מנהיגים הנ"ל.
הק' חיים בפ"ק מו"ה יחיאל מיכל ז"ל הי"ד.
ונאום הק' צבי הירש בה"ה מו"ה אברהם כ"ץ ספרא.

ז (דף 80).

העתק מפנקס הארצות יצ"ו מיריד אדר ת"ד וז"ל:

גם זאת מצאנו והסכמנו לכל איש שיהא נשוי לא יבא על החתום בשום ממרנו או שט"ח או אפילו אם אביו או חמיו חתומים עמו על השט"ח ההוא וחתימתו היא בטלה ומבוטלת כחרס הנשבר שאין בו ממש והדבר הזה יכריזו בכל הקהלות כדי שהעולם יהיו נזהרים ומותרים ועומרים על זאת, וכל זה מצאנו מהיום, אמנם הממרגות החתומין קודם היום הזה יהא דינם כפי התקנה הקדומה:

הועתק אות באות מגוף פנקס הארצות יצ"ו.
נאום המעתיק אברהם זלצבורג.

ח (שם).

העתקה מפנקס הארצות יצ"ו מי שיש עליו כתובה וב"ח. עלה המוסכם שהאלמנה קודמת לגבות כתובתה מן הבעלי חובות בין מקרקעי בין מטלטלי, אפילו לא תפסה, דהיינו כתובת אלמנה קודמת לגבות ק"ן זהובים כל זהוב שלשים גדולים כנ"ל וכתובת בתולה קודמת לגבות שלש מאות זהובים פ"ט. ואם תכרר שהכניסה לו יותר אזי עכ"פ תטול בראש ק"ן זהובים או ש' זהובים כנ"ל. ובמותרות אם הניח בעלה קרקעות היא קודמת עד כדי מה שהכניסה לבעלה. אבל במטלטלין היא כמו שארי בעלי חובות לקח חלק בחלק ואפילו אם היא תפסה מטלטלין או אם היה הבע"ח תופס דינם שוה, ועכ"פ אין להאשה זכות במטלטלי כל זמן שיש שם קרקע כי לעולם תטול הקרקע בראש.

העתקתי כנ"ל אות באות. נאום יהודא ליב סופר דלובוב.
נאום המעתיק מן ההעתק הנ"ל יעקב קצינאלינפוגין.

ט (שם ע"ב).

בענין הבורחים, העתק מפנקס הארצות יצ"ו.

כבר נתבאר בתקונים בפנקס שהסחורה בעין יוחזר מהבורח להמלות, הנה הסכמנו עכשו אף אם הסחורה בעין היא ביד איש אחר אשר קבל הבורח תוך ל' יום לבריחתו, יהא דינו כאלו

הסחורה ביד הבורח עצמו ולהחזירה ליד מי שהיא שייכת. אמנם אם הנד"צ לקחו מיד הבורח אזי אף אם יש לו עדות וראיה ברורה שהיא שלו ממש או מחויבים שניהם הבורח והמלוה לישבע בנק"ח שהסחורה זו לקח אותו או יוחזר להמלוה. ואם ימצא הסחורה ביד איש אחר שלקח אותה מיד הבורח תוך ל' יום לבריהתו או מחויב האיש ההוא להחזירה להב"ד, אמנם לא יתא נאמן בעל הסחורה לקחת אותה לעצמו לבד, כי אם שיבוא ראיה בעדים כשרים שהסחורה שלו היתה וממנו קנאה הבורח.

י (שם ע"ב).

הנהגת סרסרות מבתים, תקנה קדומה באלול שנה טובה לפ"ק.

ראה ראינו כמה פקוקים וחלוקים וטענות ותביעות שנתהוו בימים שעברו וחלפו בענין שכר סרסרות ממכירת בתים וקרקעות איוה סך יתנהגו לשלם מומאה. וכלפי שלא נמצא בהחלט שום דבר קצוב בשום פוסק ולא בשום תקנה, ע"כ נתרבו פסקי דינים בדברים אלו זה בכה וזה בכה, ובכך התעוררנו ונתאספנו נחנו דיינים מד"א ועשינו קצבה זו מהיום והלאה שאם יהיה סך דמי המכר רק חמשה מאות זהובים או פחות מסך זה אזי יתן כל צד סרסרות זהוב אחד מכל מאה זהובים, ואם יהיה סך דמי מכר הבית יותר מחמשה מאות זהובים יהיה מה שיהיה אפילו בכמה אלפים, אזי יתן כל צד סך דהיינו עד חמשה מאות זהובים יתן כל צד מכל מאה זהובים כנ"ל, ואח"כ מכל מאה הנוספים יתן כל צד עשרים גדולים מכל מאה זהובים אפילו עד מאה אלפים ורבות. וכדי לקיים כל תוקף מאמר תקון הנ"ל הברליוו זה התקין בכל בתי כנסיות שקבלנו עלינו לקיים לפסוק כנ"ל.

נאום המעתיק שמשון.

יא (שם ע"ב).

יום ב' ה' כסל' שצ"ט לפ"ק הכריזו ביריעת האב"ד מהיום הנה והלאה לא יתקשר שום בר איש בתק"כ בס"ג ובשבועה וחרם יהושע בן נון אך ורק כל התקשרות יהיה בעונש ת"ב ובעונש שבועה חמורה וחרם יב"ן כנ"ל יהיה נחשב כאלו נעשה בפועל ממש כן יקום כל התקשרות שנעשה מהיום והלאה, לאפוקי מה שאמו ומקדם. נאום המעתיק שמשון, וכל מי שיעבור ויתקשר בת"כ בס"ג או שיקבל בחרם יב"ן או בשבועה ממש יהיה ההתקשרות. בטל מעקריו כדון הפקר ב"ד הפקר ויתנו הצדדים קנס.

נאום המעתיק שמשון.

יב (דף 83 ע"ב).

בדבר השטרות הנעשים עפ"י התר עסקא רבו מהעם המבטלין כיום של חברי כמה שנים ואח"כ טוענים שלא הרויחו בשום מושא ומתן שלהם ורוצים לשבע על זה וע"י זה נמנעו העם מלהלות זה לזה, ע"כ עלה במוסכם שני בתים דינים דשתי הקהלות בצירוף הרב ה"ה אב"ד ומ"ץ ובצירוף הרב ה"ה ר"מ דקהלתנו יצ"ו שאינו יכול לשבע שלא הרווחתי כי אם על עשרים שבועות למפרע מיום בואו לבד ולהודיע להמלוה כרי לסלקו, ואם לא בא אזי אינו נאמן אח"כ לטעון שלא הרויח על יותר מעשרים שבועות למפרע שום טענה בעולם ואף בשבועה חמורה, וזאת הוכיזו בכל בתי כנסיות דפ"ק לבוב ולאות ולמשמרת למען יעמדו ימים רבים כתבנו וחתמנו דברי הדיינים בצירוף הרב אב"ד נרו ובצירוף הרב ר"מ היום יום א' כ"ט ניסן תס"ז לפ"ק:

נאום הק' יצחק בהרב ה"ה המפורסם מו"ה יוסף סג"ל חופ"ק לבוב יצ"ו.
 נאום הצעיר יעקב יעקל במהר"מ ז"ל מלבוב.
 נאום הצעיר חיים בא"א מהררי.
 ונאום הק' נתן במהר"ש ז"ל.
 ונאום הק' צבי הירש כה"ה המופלג מו"ה פנחס משה זצ"ל.

הועתק אות באות מגוף הכתב והחתימות שנכתב ונחתם בפנקס דכבוד הרכנים הדיינים דק"ק לבוב דת"ה בדף קפ"א ע"ב:
 נאום הצעיר באלפי יהודא ליב בהנגיד ה"ה מו"ה צבי הירש זל"ה קאוונר.

יג (דף 87).

מכאן מודעא ברבר המעשה אשר לא נהייתה מה שהלשון ה' חיים ב"ה ועליג מק' או-
 הניב אשר דבר סרה על אנשים אפרתים מק"ק הנ"ל ומסר נפשם להריגה, ה"ה האלוף מו"ה יהושע
 כמו"ה חיים וה"ה מו"ה ברוך במוהר"י העשיל כ"ץ ובנו הר"צ הירש, ובעזרת השו"ת אשר הציל
 אותם מיד המטטון הנ"ל. והיה משפט בין האלופים דק"ק הנ"ל עם המסור הנ"ל בערכאות הגראד
 דפה ק"ק לבוב, ויצאו האנשים האפרתים הנ"ל בדמוס עפ"י התבררות והתלבנות טענותיהם ודברי
 האנשים הנקיים האלו, ועפ"י פס"ד מהגראד נפסק קנס. על המסור ה' חיים שיהויר להאנשים הנ"ל
 הוצאותיהם העולה לערך חמשה מאות זהובים פ/, כפי אשר ירצו האנשים האלו לברר דבריהם
 ובכן דינא דמלכותא דינא וגם עפ"י דת תוה"ק להכשיר נוקיהם של האנשים החשובים הנ"ל עד
 פ"א, רק שאין הזמן גרמא כעת לירד עם המסור הנ"ל בדינא ודיינג, לכן כאשר עתידין בעל
 זרוע לפול וידנו יהא על העליונה אזי יהא ביד האנשים הכשרים הנ"ל לאות ולראיה שרשות
 בידם להוציא כל הוצאותיהם והזקם מיד המסור הנ"ל בכל אשר המצא ימצא חובות ידם הן
 ממשלשין והן מקרקעות ואפילו מגלומא דעל כתפאי בחיו ובמותו וכל הנוו ורבושו של המסור
 הנ"ל דקגאי ודעתיד למקני כלהון אחראין וערבאין להכשיר נזקן של האנשים הכשרים הנ"ל,
 ובכדי להעמיד הדת תוה"ק על תלה ולהיות למשמרת ביד העשוקים לדורי דורות, כתבנו וחתמנו
 לדורי דורות. הכ"ד הרבנים הדיינים בצרוף כבוד אמו"ר הרב הגאון המפורסם מופת הרור האב"ד
 ומו"צ דקהלתנו פה ק"ק לבוב והגליל יצ"ו יום עש"ק י"ב שבט תקל"ה לפ"ק. נאום וחיאל מיכל
 בריסקר. ונאום אהרן ישכר בער סג"ל. ונאום הצעיר משה כהרב מו"ה יאיר זצ"ל.
 חת"י הב"ד אמנותי ובוראי להם הרבנים על ברוין ע"ב בע"ה יום ב' חמשה עשר

בשבט קהל"ת לפ"ק, הק' שלמה חונה פה ק"ק לבוב והגליל יצ"ו.
 דברי כבוד הרב הגאון המפורסם אב"ד והגליל וב"ד א"צ סעד והאמת עד לעצמה אך
 למען הציל עושק מיד עושקו, והיה בתת ה' עת לטובה ויהא הזמן גרמא בכל מקום אשר ימצאו
 אופן להוציא דמי נוקם מן המסור המפורסם כל ב"ד צדק מיישראל יעמדו לימין צדקם להחזיק
 מרפיקם ולתן להם עזורים. הכ"ד המרוד היום יום הנ"ל לפ"ק לבוב. הק' דוב בער בהגאון אב"ד
 זצ"ל מוזאושטש חופ"ק לבוב יצ"ו.
 הועתק אות באות מגוף הכתבים עם כל החתומים, ולראיה באתי על החתום הק' שלמה
 מקרענויץ דינא וספרא דק"ק לבוב יצ"ו.

יד (דף 94).

באשר שיצא הרבה מפשולות ע"י הבעלי מלאכות חייטין שממשכנין הבגדים מה שנתנו
 הבעלי בתים לתקן, ככן יצא קול כרוז כבה"כ שחתיכה דאסורא להלות לשום אדם על הבגדים
 שהם מחתכין וק"ו על בגדים שלימים שתקנו כל מלאכתם. ככן מעתה ומועכשו כל איש מישראל
 שילווה על הבגדים הנ"ל מחויב להחזיר להבעלי בתים כהנם בלי שום פרוטה, וכל כד"ו שבישראל
 מחויבים להעמיד לימין צדק להוציא הבגדים מהמלוח כהנם בכל כפיות ונגישות, כל זה יצא
 בהסכמת אלופים דיינים בצירוף הרב ה"ה ר"מ דלבווב יצ"ו יום א' ר"ח טבת אמת"י לפ"ק:

טו (דף 98 ע"ב).

הברכה אחת הואלנו ברכה המפורשת בתורה נתקיים בנו בגלות המר אלו בתי כנסיות
 בית המקדש מעט ואיכא סבר בבבל דמקדמו ומהשכי לבי כנשאת ועל כל פסיעה חסכה ומקיימים
 הליכה ברגל וכמה תשו חכמים לעולי רגלים לישר הרכים לפניהם ולסלק המסלה למען לא יהיה
 להם עכוב בדרך הולכים הוא קרוב וממהר לבא ושלא להפסיק בדרך רשות הרבים ורשות היחיד.
 והפסקות ושמשות לעבר ומשמשות להבא אזהרה היא לכל דור וזור לפנות הרכים ועל
 אלו יוצאין לתקן את הרכים וביתוך דרך הנכונה לבית הנכנסת שכבשום עולי רגלים מימות
 עולם מה יפו פעמוך להולך בדרך יקר כי מי בקש זאת רמוס חצרו טבואות המטונפים, ועתה
 למען ציון לא אחשה שערים המצוינים בבתי כנסיות אשר חדשים מקרוב באו ובונים בתים סמוך
 לשביל הרבים באורח מישור המהלך לבתי הכנסיות ומעכבים ההלך הישר ומשימים עקב

למישור עון, עקיבם חסבם שגורמים לסבב הדרך כחמת הוויניץ ובריאהוויז ובאסקיבא, שעשו בכתיבם הנ"ל מחדש ומים היוצאים דרך מפתן הבית מפסולת גורן ויקב, הולמים מים רבים דרך גתיבה כנהר שוטף, וכגלי הים כל גל וגל רמי קלא קול שאון מעיר המון רבים אשר ירדו מים עד ארבעותיהם דא לרא נקשן, ועד מתי יהיה זה למוקש, ונקטה נפשם אף אלו היו מים זכים וביותר שהם מים עכורים וסרוחים כל שופכין מן הוויניץ ומן האריניציש, והריה רע עולה ובוקע לדרך רחיקא ותרל מלהלך לבית הכנסת עבור זה והסרתוין אינו תלוי אלא בהם ומן המים הנ"ל נעשה מיט ורפש והולכים בו כמו בארין חומר, ואחרון הכביד שמטילין גללי בהמה על דרך הרבים ומסלה העולה לבית הכנסת ואין שם לנטות ימין ושמאל וגם מחיתכם כמה בתים אחרים משכונים הקרובים והרחוקים מחמת מיא הרדופני הנ"ל וממש זה רודף וניתן להצילו ממנו וכן לא יעשה כזאת בישראל, היאומן כי יסופר כמה נקדם ומה רפואה נבקש להם למצוא מזור ותרופה להסיר המכשלה הזאת מתחת ידם, בכך קמנו ונתעורר אנחנו בי דינא רבא וכבוד הרב המאה"ג הר"מ נ"י לראות המועקה ולתקן המעות, וזאת אשר הסכמנו בהסכמה אחת עפ"י דת של תורה יצא מאתנו ב"ד ומכבוד הרבנים לתוהד"ג ובגזרת עיריין לא יהי ער ועונה לכל העובר על דברתו אחת מהנה מכאן ולהבא, וזה יצא ראשונה מהיום ומעכשו חלילה לשום אדם להטיל גלל בהמה מחוץ לביתו אף באקראי בעלמא בשעה מועטת בשום התנצלות בעולם ובל יראה ובל ימצא רק יטמין בחצר ביתו בכורות ושיחין ומערות עד עת שיוליך הובל רבת מחצרו למקום שאין שם הלוך בני אדם, אודות המים מהוויניץ והרוניציש ומבריאהוויז ובאסקאביטש אשר על הארץ תשפכנו כמים ומקלקלים הרבים מבלי תת עובר דרך שם לבית הכנסת יצא לתפסד"ג שמהיום ומעכשו מחויבים להניח שם מרובות רחבים תחת הקרקע והמים הנ"ל ילכו דרך שמה מביתם עד לנהר פולטוב, והמרובות יהיו מוכוסים בנסרים ומהופים בעפר בכל מדת האורך המתחיל מכתים עד לנהר פולטוב, בלי שום הפסק כלל בין המרובים קרקע פנוי וכל השייכים להרחקת נוק הנ"ל יתן כל אחד חלקו המגיע ממנו לתקון הנ"ל, והמצוה על כל אחד להתעסק בעצמו ומצוה בו יותר ממשלוהו שלא להחמין הרבר כל אחד מעלי בתים הנ"ל יתעסק בעצמו ולא יסמכו זה על זה כקרייה דבי שותפי, כל הנ"ל יצא מאתנו לתפסד"ג מאתנו ב"ד ומכבוד הרב המאה"ג הר"מ לאשר ולקיים מיד ולדרורות ככל הכתוב כאן בלי שום שנוי ובתוקף חמור הרים הקדמונים חרם יב"ן ובקנס עשרה טאליר קשים על כה"כ בלתי שום מחילה בעולם ככה מעשה ב"י יפה ועשרה טאליר קשים על המבצר על כל העובר על דברים אלה, וכל המקיים ולבו לשמים יתברך בברכה אחת אפים מאלקי ארץ ושמים וישכון כזית רענן כטח ושאנן, כ"ד הרבנים הדויינים בצירוף הרב המאה"ג הר"מ דקהלתנו פה ק"ק לבוב יצ"ו היום יום ג' ר"ח אדר שני תצט"ת לפ"ק, הק' אברהם סג"ל מטיסמיניץ חונה פה ק"ק לבוב, הק' יוסף יהושע פלך שור ב"א מו"ה משולם פייביש שור, הק' שמואל מזאלקווי, הק' מרדכי במוהר"ן ז"ל מלבוב, הק' יוסף במוהר"ר מנחם מאניש זצ"ל, הק' אלכסנדר יוסקינד במוהר"ר ליב זצ"ל, הק' ישכר בער במוהר"ר משה איגרא זללה"ה, הק' ארי' ליב במו"ה יהושע חיים ז"ל מראווי, הק' דוב בער הלוי במוהר"ר מוהר"ן הירץ זצ"ל, הצעיר באלפי יהודא ליב במו"ה צבי הירש קאויגר.

הפסד"ג הנ"ל בכת"י הרב המאה"ג הר"מ דפה ובחת"י תשעה דיינים, הועתק את כמות בלי שום חסרון ויתרון מגוף הפסד"ג בח"י הרב הר"מ והריינים להיות חקוק על לוח הפנקס ולמשמרת ולראיה באתי ע"ה"ה היום יום ג' ג' סיון תקל"ג לפ"ק, הק' דוב בער בהגאון אב"ד ז"ל מואמושטש חופ"ק לבוב יצ"ו, וגאום הק' אהרן ישכר בער במו"ה יוסף סג"ל זצ"ל.

טז (דף 107 ע"ב).

השורה הזאת תהיה לעד האלוף התורני מו"ה שלמה ביה"ר אשר יצ"ו, איך שבנה בית מקדש מעט פה ק"ק וידיצוב, וזה דבר חדש אשר לא היה כבר לעולמים לא בה"כ ולא בית החיים וכהיום בחמלת ה' עליהם ובחכמת שלמה הנ"ל גם שהחיל כספו וזהבו על בנין בה"כ ועל אדמתו אשר קנה השם ישלם גמולו תשוב ושכרו יהיה מוכפל וכל מן דין ודין יסמכו את ידיו להיות לו לעזר ולסעד כי כבר עליו הרבר לעשות לו לבדו באשר שאין ידו משגת וכל העוסק בבנין מתמסכן חלילה, בכך נדבות פי יהיו לרצון בפני לבבות הטחורים אשר לאל ידם לפייע לדבר מצוה גדולה כזאת היה לפנים בישראל להיות עזר וסומך ומחזיק ידי עושה מצוה כזה ראה וקדש אמרו לו.

כ"ד המעטיר הבא על ההתום יום ג' טו"ב אלול רת"ן לפ"ק, נאום משה לוי חופ"ק ראודיל. ע"ד טענות ותביעות שהיה בין האלוף התורני מו"ה שלמה בהר"ר אשר ובין כ"מ ברוך בהר"ר משה מעשיל פסקנו שישבע מהררש"ה שהקרקע פנויה בתוך הגדר שהוא חצר לפני בהכ"כ עז"נ קנה מן הערל כשקנה הקרקע אשר בהכ"כ עז"נ הג"ל עומד עליו, וכשישבע כנ"ל אזי אין לכמו"ה ברוך ולב"כ ויו"ח שום דו"ד ושום זכות בע"ג על הקרקע הג"ל. רק הקרקע היא שייך להצר בה"כ הג"ל בחזקת מהררש"ה וב"כ ויו"ח. הצעיר פנחס משה, ונאום ישעי' קצנאלפוגין, ונאום יצחק איש מבית לוי, ונאום הצעיר חיים מלבו. כל הג"ל הועתק אות באות הנפסק פה מפנינו ב"ד ביום ג' טו"ב אייר תנוי"ן לפ"ק. ובאותו מעמד שהיה המשפט לפנינו היו כמה וכמה מנהיגים ויחידים מק"ק הג"ל בשעת המשפט ואין מתעורר באיזה ערעור לומר שאין למוה"ר שלמה הזכות בנין והקרקע של בהכ"כ רק אדרבה נתנו עדיהן ויצדיקו את מוהררש"ה הג"ל בבנין בהכ"כ אשר הכל נתן משלו, ולהיות לזכרון למשמרת הנעשה לפנינו, באנו על ההתום כ"ד הדיינים היום יום ד' ה"י אייר תנוי"ן לפ"ק. נאום ישעי' מבית קצנאלפוגין, ונאום הק' משה מזאמושטש, ונאום הצעיר חיים מלבו. רח"ל.

י"ז (דף 139 ע"א).

מודעת זאת ניתן לכל מאתנו הח"מ בדבר הקרקע פנויה שהוא הליק לצרכי רבים הידוע במצרים מצד אחד בית שהוא לעת עתה של ה"ר מוהר"י במוהר"ר משה, ומצד השני בית שלעת עתה של המרום מו"ה שמואל בהנגיד המנוח מוהר"י ליב דובש, ובנין שע"ג הליק השייך ג"כ למוהר"ר שמואל הג"ל כפי הכתבים שבידו מאביו המנוח ז"ל. וכזהו נתעורר ה"ה מו"ה שמואל הג"ל שיש חשש בדבר שלא יבא ח"ו לידי גרמא בנייקין ומכ"ש נוק עצמו ח"ו מחמת הליק הג"ל שהיא פתוחה תמיד ולמיחש מבעיא, ולאשר שעניניו ראו ולא זר שיש לחוש לדבריו נתנו הליק הג"ל תחת ממשלת המרום מו"ה שמואל הג"ל לעשות בה כמות נפשו אף לפתוח מביתו הג"ל להליק הג"ל פתח קטן שיהיה לו להשתמש בו ויהיה הליק הג"ל מוחלט ומוסגר תחת רשות מו"ה שמואל הג"ל ולעשות בהליק הג"ל דלתות משני עבריהם אחת לרשות הרבים שהיא לפני שער קראקוויר ואחת דלתות לסמטא שהוא לצד בהכ"כ הקדושה ואעפ"כ זכות הרבים תלוי בו' בהליק הג"ל שהיא ג"כ לצרכי רבים כמאז ומקדם לילך דרך שם כיום ובלילה ולישא משא דרך שם וליסע עם עגלה דרך הליק הג"ל בלי שום מחאה בעולם ואם לא ירצה מו"ה שמואל או כ"ב לפתוח הדלתות הג"ל רשות ביד יהיה מי שיהיה אף לשבר הדלתות הג"ל אף בחצי לילה ותיכף אחר השבירה מחויב לתקן על הוצאותיו, ובעד המעט זכות הג"ל הניתן למו"ה שמואל הוא סלק שני אדומים ליד הפת על הצטרבות הקהלות. כל הג"ל נעשה במעמד שבעה טובי העיר. כ"ד היום יום א' ב"ה אייר תצו"ן לפ"ק, נאום יצחק במו"ה מנחם מאניש סג"ל מלבו. נאום יצחק מלויצק, ונאום הק' אברהם במוהר"י ליב ז"ל מלבו. ונאום הק' צבי הירש קאזינר מלבו, ונאום אליעזר ליפמן סג"ל. ונאום צבי הירש מייוולש, ונאום הק' ישראל בר"ד מלבו. הועתק אות באות מוגף הכתב ולרא' באתי עה"ה. הקטן אברהם ספרא וריינא יצ"ו.

י"ח (דף 139 ע"ב).

ונבא היום אל העין לעיונא במלי דמתא ובצפיתנו צפינו שה"ה האלוף הראש התורני מו"ה שמואל במוהר"י ליב ז"ל הציע דבריו באשר שאביו המנוח ז"ל היה רובץ תחת עול המסים וארוננות ונתן לאלפים ולרבבות עד יום מותו ואחריו קם בנו תחתיו למלאות מקומו ויש שבמו ג"כ לסבול עול המסים והיה הל"ך וחסור בחסרון אשר לא יוכל להמנות עד דיוטא התהתונה מחמת גודל עול המסים אשר עליו ובא ביד נושים פרוצים עריצים ולא היה רוצה לגלות עצמו טפח כי מסוה הנושה על פניו וכזהו אינו בהשג יד לצאת י"ח פרוצים והנושים אצים ומה גם שכנותיו הגיעו לפרק בתולה נשאת ואין בידו מאומה להשיאם מחמת רוב החובות אשר הקיפוה, כתרונה כגורן וכסבלא לעוגא ומן הראוי ה' לתמוכו ולסעדו מקופת הקהל, אך מחמת מניעת המקבל שאינו למוד בכך רק את זה בקש מאתנו האלופים הח"מ דבר מועט רצועת קרקע קטנה שתחת ביתו, לזאת ענינו ואמרנו בולנו כאיש אחד והרכינו ראשינו למלאות משאלותיו שכל

הקרקע שתחת ביתו יהיה שלו לעשות בו כרצונו וכאות נפשו באין מוחה ומעקב בעולם עד שירחיב ה' את גבולו, כל הנ"ל קבלנו עלינו ועל הבאים אחרינו לאשר ולקיים בכל תוקף ועוז ותעצומות. דברי האלופים ראשים רוזנים מנהיגים פה ק"ק לבוב וע"א דהו"ל, יום ד' כ"ה תמוז תקי"ד לפ"ק.

הק' שלמה בהרב מוה"ר וואלף היילפרין. | ונאום יעקב כמו"ה שמעון וואלף מלבוב.
נאום אר"י ליב כמו"ה אהרן שור מלבוב. | ונאום אברהם כמו"ה שלמה ז"ל.
הק' צבי הירש כמוהר"י ליבש מלבוב. | ונאום ישכר בער מלבוב.

הועתק אות באות מגוף הכתב והחתומות, ולראי' באתי עה"ה הק' אברהם ספרא ודיינא יצ"ו.

יט (דף 141).

אמת וצדק שיצא כרוז בחו"ל פה לבוב בבהכ"ג דהו"ל על דבר הש"ח מה שהיה מונח בשלישית תחת יד הרב הגדול אב"ד בשני הקהלות מו"ה משה הירץ יצ"ו והש"ח הנ"ל היה שויף להתכרה קדושה דקברנים יצ"ו, ומשמעות הש"ח סך שבעה וחמשים זהובים וט"ו גדולים והתום עליו שמואל כמו"ה יעקב איש צבי הנקרא שמואל ר' מעגש ועדי הקיום היו שני אנשים מהחברה דקברנים יצ"ו ונאבד השט"ח מיד הרב הנ"ל ושט"ח הוא פרוע, ככן הכרוז השמש בבהכ"ג הנ"ל שלשה פעמים כל מי שיש בירו השט"ח הנ"ל יבא מיד לב"ד לתבוע החתום הנ"ל ואם לא יבא לב"ד מיד אזי יבטלו הב"ד הש"ח הנ"ל כרוץ הפקר ב"ד הפקר. ככן מאחר שאין קול ומצפץ על השט"ח הנ"ל, בטלנו אנחנו הב"ד השט"ח הנ"ל כחרם הנשבר כרוץ הפקר ב"ד הפקר ושום ב"ד לא יודקק עבור השט"ח הנ"ל, כד"ה יום ד' בר"ח תמוז תמוזי"ן לפ"ק. נאום שלמה קראקווער מלבוב, ונאום ישע"י בן לא"א מו"ה אלכסנדר כ"ץ וצללה"ה דובש מלבוב.

כ (דף 154).

היום יום דלמטה בא הנה לקהלתנו פק"ק לבוב הנגיד הקצין המפורסם מו"ה יעקב כמו"ה יצחק כהנא שפירא מנותנו של הרב הה"ג המפורסם מוהר"ר יצחק אב"ק חלמא והראה לפנינו אגרת בח"י הרב הנ"ל שכותב לבנו הרב הה"ג מו"ה מרדכי חתן הנגיד מוהר"ר הנ"ל, וזה תורף אגרת שכותב לבנו הנ"ל שיכתוב הנה להרב הה"ג הר"מ ולעשות מוחאה על המקומות בבהכ"ג דתוך העיר בע"א ובע"ג אשר עומד עליהם ה"ה מו"ה אנשול רוכל, וכותב הרב הנ"ל שעומד על המקומות רק בשכירות ששכר אותם מאת הרב הנ"ל, וגופי המקומות כותב שהמה שלו וגם כותב בנו הרב מוהר"ר מרדכי הנ"ל להרב הגאון הר"מ ז"ל לפי הנשמע ה"ה הנגיד מוהר"א אנשול בקהלכם נתן בסתנה המקומות בבהכ"ג לבנו, וכתבתי זאת לאדוני אני הגאון ג"י ואשר השיב לי היא למראה עיני כ"ת, והאגרת נכתב ביום ה' כ"ד תמוז תקל"ו בק' בראד, ובביאת הנגיד מו"ה יעקב הנ"ל הנה פה"ק לבוב שלחנו שליח ב"ד למוהר"ר הנ"ל מה ששייב על הדברים האלה, ואיננו בביתו פה נסע לרופא לק' בוברסק ואף גם בנו איננו פה כי נסע לעיר דנציק, והובא זאת זכרון למשמרת בפנקס הדיינים ולראי' באתי עהה"ת היום יום ב' י"ח תמוז דהאי שתא תקלוא"ו פה"ק לבוב יצ"ו.

הקטן שלמה מקרעמניץ דיינא וספרא ד"קק הנ"ל.

כא (דף 168 ע"ב).

ע"ד המעשה רשע ופשע שנחארה אורה ונתאכסן בבית שדר בו ר' בערל שהוא נגד הקרעטשמי של הדוכסית, וזה ה"י מעשה יום ה' כ"ח אלול תקל"ו, והאורה שמו בנימין ב"ר ישראל יהודא ליב מכפר גראשע שתי פרסאות מק' סעליטש בערך ג' פרסאות מק' חעלמא, ולא לחנם הלך רוזיר אצל עורב שמצא שם מינו קאמארניטשקא הדרה בבית הנ"ל שמה שרה בת ר"י ליב לבלה נאופים, רק שהאלקים אנה עדים כשרים ונגשו לשבור הדלת והם לא מצאו מענה והודו לדברי העדים והצדיקו עליהם את הדין, יצא מאתו: שיוכרו בחצר בהכנס' החדשה כמעמד בנימין הנ"ל המעשה רשע ופשע הנ"ל ותיכף צא יאמר לו ולא יראה ולא ימצא פה קהלתנו יצ"ו, ולצורך פוגלאווי לעניים לכפרה על עונו נתן קונטשיל של גראדוטור ישן, ואפנטשי של בגד ושטריים

היטלה ישן, ואחד רענדיל מוזמן, ועל האשה הנ"ל היות שאנחנו לא נדע מאין מוצאה ומאין מובאה, ובאת עד לכנפות הארץ ואת האיפה היוצאת להכשיל רבים תהא נטולה מן היהודים וחתוכה דאיסורא שיחזיק אותה באיזה דירה שום בעה"ב בעונש גדול, ומהיום אין לה ולכנה סרסורא דהטאה שום לינת לילה ובערת הרעה מקרבך, כ"ד הראשים ורוזנים נגידים בצירוף הגאון המפורסם ר"מ יצ"ו וברת"צ יום ג' ד' תשרי תקלוי"ן לפ"ק.

הק' דובער בהגאון אב"ד ז"ל מואמושטש הופ"ק לבוב יצ"ו.

הק' יעקב במוהר"ר שמעון וואלף ז"ל מלבוב.

הק' שלמה זלמן בהרב ה"ה מו"ה אליהו ז"ל.

הק' [?] בא"א מוהר"ר ר"י בער ולה"ה.

הק' אברהם סג"ל מסטנוב.

ונאום הק' שלמה מקרעמניץ דיינא וספרא.

כב (דף 185 ע"ב)

מקבל אני עלי באלה ובשבועה שמהיום אסור לי לילך לבית שדרה שם מחוץ ובתו המיעדת לי בשום אופן, הן ביום והן בלילה עד הנשואין שלי ואם אעבור על זה מהיום אהיה נדון כעובר על השבועה בכל מיני עונשין וקנסים עצומים וחרפות ובזיונות בלי שום המלטה בעולם, ולראיה באתי עה"ח היום יום ד' כ"ו אלול תקלוא"ו, נאום אהרן במו"ה אפרים ז"ל. בפנינו ח"מ חתם א"ע התתן אהרן בהר"ר אפרים ז"ל כחת"י ממש וקבל על עצמו כל הנ"ל באלה ובשבועה הכ"ד היום יום הנ"ל הק' דוב בער חונה פה"ק לבוב.

כג (דף 185 ע"ב).

אני הח"מ מקבל עלי באלה ובשבועה שאסור לי לילך לבית שדרה שם הכלה המיעדת לי, הן ביום והן בלילה בלי שום אמתלא בעולם עד הנשואין שלי ואם אעבור ע"ז מהיום אהיה נדון כעובר על השבועה בכל מיני עונשין וקנסים עצומים וחרפות ובזיונות בלי שום המלטה בעולם, ולראיה באתי עה"ח היום יום ד' כ"ו אלול תקלוא"ו לפ"ק.

הק' יעקב במו"ה נחום יצ"ו.

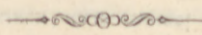
בפנינו חתם במס"ק הנער יעקב בהר"ר נחום יצ"ו וקבל על עצמו באלה ובשבועה כל הנ"ל היום יום הנ"ל.

הק' דובער חונה פה"ק לבוב.

כד (דף 186 ע"ב).

נרשם לזכרון שבאם לא תעמוד אשת הרבני הנגיד מוהר"ג הירש על הזמנה ראשונה שיומין אותה הראש מו"ה שמואל סק"ק נעשוויז יצ"ו לפנינו כ"ד החתומים על הפסק שביד מו"ה שמואל הנ"ל מאתנו אזי יצא מאתנו כתב איסור על- בעלת הנגיד הנ"ל שאסור לו להחזיק אותה בכיתו ולהיות למשמרת כתבנו בספר היום יום ה' ט' אדר שני תקי"ג לפ"ק.

נאום חיים כהן רפאפורט.

מלואים ותקונים.

(סי' ג') ה"ר אברהם אבראשקו ב"ר שאול וואהל, הבאתי כי בן אחד היה לו. ובס' דעת קדושים צד 90 (הספר הזה הוא כעת תחת מכבש הדפוס והשגתי ממנו רק איזה גליונות) הובא כי היה לו עוד בן אחד הוא ה"ר יצחק קצנולנבויון בקראקא, המובא בהקדמה לס' לשון למודים (אמסטרדם תמ"ו) שעור את המחבר ר' אליקים ש"ץ מקאמארנא להביא את ספרו לבית הדפוס.

(סי' ה') ה"ר אברהם ב"ר יואל אשכנזי, הבאתי בשם אור החיים שהביא, ככתוב בהקדמתו לס' תולדות יצחק ויפה העיר הרב תהכם השלם מוהר"ש וויענער בהערה לס' דעת קדושים צד 87 שצ"ל „מולדות יצחק" שנדפס בפראג שפ"ג.

(שם) הבאתי כי בס' משאת בנימין סי' צ"ג נדפסה השובה אליו, יש להוסיף כי מובא גם בשו"ת הב"ח סי' צ"ב, ובס' ברכת המים ש"א אות ו', ומה שהבאתי שם כי חתם על סדור שער השמים להשל"ה, יוסף יעקב אברהם בהח"ר יואל נ"ש אשכנזי, תיבת נ"ש הוא ר"ת „נישטעמל" כי לכד שם יחד את אחיו אצל דודו.

(סי' י"א) ה"ר אברהם ב"ר משה אשכנזי היילפרין, הבאתי בשם הרב הגאון מרן יוסף שאול הלוי נ"ז ז"ל כי הוא היה בן הגאון ה"ר משה בעל זכרון משה גיסו של המהרש"א ז"ל וע"ז כתבתי „ובס' גדולת שאול הביא בשם ס' יש מנחילין כתב יד, כי הגאון מו"ה משה אשכנזי הנ"ל היה חותנו של המהרש"א וחתן הגאון מו"ה משה ליפשיץ ז"ל. ובאמת אין כזה סתירה כלל רק דברי בעל גדולת שאול קשה להלכסם ויתבררו ויתלבנו היטב בס' דעת קדושים צד 87 בהערה שהכוונה שה"ר משה אשכנזי בעל זכרון משה היה גיסו של המהרש"א עי"ש. גם מובא שם כי הגאון בעל איתן האזרחי הספידו, ועי' בס' י"ב שהבאתי כי באיתן האזרחי ח"ב בפ' קרח הביא דרשתי בהספד הזקן והחסיד מו"ה אברהם בן החסיד מו"ה משה אשכנזי ר"י ואב"ד דק"ק קישטאנטין בשנת תט"ל (ר"ת ח"ט לפ"ק). ולא אדע לכוון מה שהביא שהי' אבד"ק קישטאנטין ולא הוזכר שהי' אבד"ק לבוב ונפטר בלבוב, אך יובל היות כי המלות „דק"ק קישטאנטין" טעות הן.

(סי' י"ב) ה"ר אברהם כ"ץ ראפאפורט שרענציל, יש להוסיף מה שמוכא בס' דעת קדושים (צד 187) כי בשנת שנ"ח כהיותו בן י"ג שנה דרש בכה"ב הגדול בקראקא, ונדפסו דברי תורתו או עי"ה הרב מו"ה יצחק בן אהרן מפרוסטיץ, ועל שער הדרשה בס' נקי כפים (קראקא שנת"ח) כתוב דרוש יניק ותכים מו"ה אברהם כ"ץ רפא יצ"ו בהכנסו למצוה פ"ק קראקא ד' טבת פרשה ו' ש"ב אותו בדינו יב"א ש'ל"ה במהרה כימינו. עוד הבאתי שם כי בנו היה ה"ר מיכל כ"ץ, ויש להוסיף כי היה אבד"ק יואל אווין. גם הבאתי כי בספרו פ' נשא הביא זכרתי בהספד את האלוף המופלג ר"י ואב"ד מו"ה יעקב ר' ליפמנש, הוא ה"ר יעקב ב"ר אליעזר ליפמאן היילפרין, והי' אליעזר ליפמאן היה אחיו של ה"ר אברהם היילפרין שהבאתי בס' י"א, וה"ר יעקב הנ"ל נפטר בשנת שצ"ו (עי' דעת קדושים צד 58).

(סי' כ"ז) ה"ר אברהם סג"ל מטיסמיניץ, יש להוסיף כי הוא היה התנא דבי נשיאה מהגאון מו"ה חיים יהודה סג"ל אויטנגא ז"ל ובנו של ה"ר אברהם היה הרב מו"ה יהודה ליבוש סג"ל אויטנגא האבד"ק מישוויץ, כמו שמוכא בכלילת יופי ח"א דף קמ"ו, וההכס המופלג ה"ר ישראל לאנדא כתב אליו כי ראה סדר התפלה עם הנהגות וכונות ע"פ כתבו האר"י

ק"ל שכתב לעצמו ה"ר יהודה ליבוש האבד"ק טישוויץ וכתוב ברף האחרון בזה הלשון: „מעשה ידי להתפאר אני הכותב יהודה ליב בהגאון המפורסם ערוגת המושם החריף ובקי כבוד מו"ה אברהם הלוי אבד"ק טיסמיניץ שהי' אב"ד ור"מ ומ"ץ בק"ק לבוב יצ"ו, ומקדם הי' אב"ד ומ"ץ בק"ק הארחוב, בן הרב חנניד המפורסם המנהיג מדינה מו"ה מרדכי סג"ל, חתנא דבי נשיאה הרב הגאון המפורסם החריף מו"ה יהודה ליב סג"ל שהי' אב"ד ור"מ דק"ק לבוב והגליל יצ"ו. וסדר היחוס של ה"ר מרדכי סג"ל הג"ל, נדפס בפתח שערי סי' עזרת צבי עה"ת.

(סי' צ"ג) ה"ר אריה ליב ב"ר שאול. הבאתי בשם „מצבות מולדר" כי נפטר בשנת תקמ"ו ויטפדו אותו כל ישראל, יש להוסיף כי הספידו גיסו הגאון יעב"ץ בהספדו שאנת אריה (אמסטרדם תקמ"ו), וכן גיסו הג"מ אברהם משולם בספרו. עוד הבאתי שם (צד 40) כי לה"ר אריה ליב היו שתי בנות, ויש לתקן כי היו לו שלש בנות, והבת השלישית היא מ' נייטשי אשת הרב מו"ה משה מזאלקווא, הוא אביו של הגאון ה"ר מרדכי זאב אורנשטיין והחכם צבי הלוי איש הורוויץ העירני כי הגאון ה"ר אריה ליב הי' אבד"ק טארניפאל קודם שנעשה אב"ד ברישא. (סי' צ"ו) ה"ר אריה ליב ב"ר היינט כהן רפאפורט. יש להוסיף כי היה מתחלה אבד"ק פשעווארסק ושם הסכים בשנת תק"ב על ספר הליכות עולם על ש"ס כאשר הביא בעל דעו קדושים צד 158.

(סי' ק"ג) ה"ר אשר אנשיל ב"ר משה מטיסמיניץ. הבאתי בשם הרב הגאון הר"י לעווינשטיין כי ה"ר אשר אנשיל היה חתן הגאון ה"ר מאיר הלוי איש הורוויץ האבד"ק באליחאב וטיקטין. והעירני החכם השלם צבי הלוי איש הורוויץ מקראקא כי חתן ה"ר מאיר הג"ל היה הרב מו"ה אשר אבד"ק נראל, חותנו של הג"מ יצחק שמשון מיוזלש הורוויץ אבד"ק זאלקווא.

(סי' ק"א) ה"ר בנימין וואלף ר"א ר"ל מלובלין. הוא היה בן ה"ר אברהם שהי' בן ר' ליפמנש היילפרין זר"ת „ר"א ר"ל" היא ר' אברהם ר' ליפמנש, וה"ר אברהם מלובלין היה חתן הגאון מוה"רם מלובלין, ובפנקס הורדנא בא עה"ה בשנת תט"ו בין מנהיגי ד' ארצות בועד לובלין ברירד גראמיניץ אחרי הגאון מו"ה שמואל אליעזר ב"ר אפרים נפתלי מלודמיר, וחתום „אברהם בה"ר אליעזר ליפמן היילפרין" (כמובא בדעת קדושים צד 58). וה"ר בנימין וואלף הג"ל הסכים בשנת תנ"ג בין פרנסי ד' ארצות ביערסלב על ספר בית יעקב וחתם „בנימין וואלף ב"מ אברהם ר"ל (ר"ת ר' ליפמנש) ד"ל היילפרין מלובלין" (ע"י דעת קדושים צד 59) ונפטר בלובלין כ"ז כסלו תס"ה לפ"ק. עוד הבאתי שם בשם הרה"ג מוה"ר לעווינשטיין כי בהעתקה מהפנקס דח"ק מלובלין מובא זכרון תולדותיו ה"ר משה וה"ר צבי, וראיתי בדעת קדושים צד 60 שהביא כי היו לו עוד שלשה בנים: הרה"ג מו"ה מאיר אבד"ק אפטא ולובלין, שהסכים על ספר ברית שלום בשנת תע"ג בלובלין על ספר אהל יעקב על אגרות לשנת תע"ז, וכן על ספר זרע ברך שלישי על כס" ברכות בשנת תע"ד, על ספר שו"ת פנים מאירות ת"א בשנת תע"ה ועל ספר אבן העזר על מסכתות, ומנוחתו כבוד בלובלין, והוא היה חתן הגאון בעל הט"ו; הבן השני היה ה"ר אברהם באפטא, שבא על החתום בפנקס שם בשנת תנ"ח, תס"ב, תע"ז; והבן השלישי היה ה"ר פנחס שהיה גבאי מושמרות בלובלין בשנת תע"ה. ועוד בת היתה לו מרת הרסה אשת ה"ר חיים ב"ר שמואל מלובלין וכאשר כתב אלי החכם השלם ה"ר צבי הלוי איש הורוויץ מקראקא נפטר שם ה"ר חיים מלובלין בשנת תס"ו לפ"ק והוא היה אבי הטפסר מו"ה אברהם שהי' נקרא ר' אברהם ר' חייטש פרנס דארבע ארצות, והוא בא על החתום בחרם הנכזר בעיר לובלין נגד כל מוציאי דבה על הגאון מהר"י אייבשיץ כמובא בלוחות העדות. ועי' ארתיו בשער סי' בית לחם יהודה על יו"ד (זאלקווא תצ"ג).

(סי' קמ"ו) ה"ר בנימין ב"ר שמתה כהן רפאפורט. כתבתי כי טעה בעל שהגה"ח במש"כ ה"ר ישראל הכהן ר"פ בן הגאון מו"ה שמחה הכהן ר"פ אבד"ק לובלין אחי הגאון מו"ה חיים כהן ר"פ וצ"ל הרב ר' ישראל הכהן ר"פ (בן הגאון ר' שמחה הכהן ר"פ בן הגאון ה"ר בנימין הכהן ר"פ) בן הגאון ר' שמחה הכהן ר"פ אבד"ק לובלין והורדנא, אולם טעות היתה בידי כי באמת הי' לר' שמחה הכהן ר"פ אבד"ק לובלין בן בשם ר' ישראל וגם עוד בן בשם ר' בנימין, והגאון ה"ר חיים כהן ר"פ הי' אחיהם, וה"ר ישראל מובא בשו"ת ר' חיים כהן דף ק"ו, והי' אבד"ק ווילנא, ואשר באתי לידי טעות זו היא, כי לה"ר בנימין הכהן ר"פ הי' בן ושמו

ר' שמחה אשר הביא לבית הדפוס ס' גבולות בנימין לאביו ז"ל ועשה לו הקדמה, ור' בנימין היה חתן הג"מ חיים כהן ר"פ, ולה"ר שמחה הי' בן ג"ב בשם ר' ישראל. ויש עוד להוסיף כי ה"ר בנימין כהן ר"פ היה מ"מ בק"ק בערוואן.

(ס' ק"ל) ה"ר דוד ב"ר מרדכי סג"ל אשכנזי. כתבתי כי היה דיון מציון בפוזנן בבית דינו של הגאון ר' שבתאי שעפטיל בעל ווי העמודים ואבד"ק מאניסטערזיסק וריש מתיבתא ודיון הגדול דפה והבאתי נוסח מצבתו שנפטר בר"ח כסלו ת"ה, ולפני ימים אחדים קבלתי מכתב מאת ידידי הרב החוקר הגדול מהר"פ ד"ר בלאך מפוזנא וכותב שם כי בספר הזכרונות דשם דף א' ע"ב נמצא כתב התראה נגד ק"ק שווערזעניץ בהתימת יד הגאון ה"ר שבתאי וחתום נאם שבתאי בן הגאון הגדול נשיא בא"י מו"ה ישעי' סג"ל ז"ל הורוויץ הנקרא שעפטיל פה פוזנא, ואחריו חתום נאם דוד בן מהר"ר מרדכי זלה"ה מלובוב, ואחריו חתום נאם יודא ליב בלא"א ה"ר ישראל זצ"ל נקראקא והוא מן יום ג' ט' חשוון ת"כ, וכן נמצא נזכר שמו בשנת ת"ג ביחד עם חתנו ה"ר משה כ"ץ, וכן נזכר בשנת ת"ד ושואל אותי אם לא הוכרתי את ה"ר דוד ב"ר מרדכי מלובוב בספרי אנשי שם, ועז' עניתיו כי הוא ה"ר דוד ב"ר מרדכי סג"ל אשכנזי שהבאתי בסו' ק"ל, אבל כי נמצאה שם התימתו בשנת ת"ב ונזכר גם בשנת ת"ג ת"ד אי אפשר שנפטר מלובוב בשנת ת"ה ויוכל היות כי בעל מצב"ק לא העתיק שנת מיתתו כהוגן, אך מאשר לא נודע אם חזר ה"ר אשכנזי מפוזנא ללובוב ונפטר פה, ע"ב יוכל היות כי מי שהי' בפוזנא הוא אחר ושונה לגמרי מאותו שנפטר בלובוב.

(ס' ק"ה) ה"ר דוד הלוי בעל מ"ז, יש להוסיף כי בצד מצבתו חרותים הרברים האלה: "העיר לאדמירי הרה ויודה, העיר קראקא גדלה שעשויעיה, אוי נא לה אמרה לבוב כי אבדה כלי חמדתה".

(ס' קס"ו) ה"ר חיים יהודה ליב ב"ר אליעזר סג"ל אימיונא. הבאתי נוסח מצבתו מעיר יאריטשוב כפי שהעתיקה בעל מצב"ק בח"ה שנפטר כיום ב' ג' שבט תק"ל לפ"ק, וכתב אלי החכם השלם מו"ה ישראל לאנדא כי גם בידו נמצאה העתקת המצבה מעיר יאריטשוב וחרות עליה תק"ל בלי מלת "לפ"ק אשר חוסף בעל מצב"ק והאותיות תק"ל הם ר"ת תק"ל לפ"ק, ויותר נכון לאמר כי נפטר בשנת ת"ק כי בשנת תצ"ה כתב תשובה לגיסו הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ והיה אז ביאריטשוב ואם מת בשנת תק"ל הלא ישב שם יותר משלשים שנה, גם בנו הג"מ אהרן איטינגא אבד"ק יאבורוב בתשובתו הנדפסת בשו"ת ר' חיים כהן ר"פ חלק יו"ד סו' מ"ו כותב על אביו "וצלה"ה ותשובתו זו נכתבה י"ם מנחם תק"י, וכן בהסכמתו על ס' גנת ורדים מן ז"ך תשרי תקכ"ז חתם אהרן כהגאון מו"ה יהודה ליב ולה"ה. וכן בנו השני הג"מ יוסף אבד"ק ראהאטין במכתבו הנדפס בלוחות הערות מן מ"ו בשנת תקט"ו כותב גם הוא על אביו "ולה"ה, מלבד זה נמצאה התימתו בפנקס אשר ת"י דף 104 בשנת תס"ב וחתום שם הק"י יהודא ליב בהרב המאה"ג מו"ה אליעזר סג"ל זצ"ל, ואם נפטר בשנת תק"ל הי' חי אחר זה עוד ע"ח שנה, עוד הבאתי שם כי הרב הגאון מהר"י לעוינשטיין הודיעני כי נמצא ביד הגאבד"ק ראגאווי פלך קאוונא ספר "דברי יהודה" מהג"מ חיים יהודה ליב איטינגא אבד"ק יאריטשוב ולבוב והנה בעיר יאריטשוב לא היה אב"ד רק נסע לשם מעיר לבוב מאיוז סבה אשר לא נודעה, ושם היתה גם כתו וחרות על המצבה, ואחריו יצאה כתו השמיטה ונקברה עמו" ואודות הספר "דברי יהודה" כתבתי להרב מראגאווי ה"ה הרב הגאון מו"ה משה מישל שמואל שפירא להגיד לי פשר דבר אודות הכתב יד הזה אם נמצא בו פרט השנה ואם נזכרו בו איוה גדולי ישראל, והשיב לי כי שם הספר הוא "דברי אריה" וחברו הג"מ יהודה ליב סג"ל איטינגא, אף כי לא נזכר שמו בפירושו, אבל יען כי מזכיר את חותנו הג"מ שמחה כהן ר"פ וגיסו הג"מ חיים כהן ר"פ נתיחס הספר לה"ר יהודה ליב איטינגא, כי הוא הי' חתן הג"מ שמחה הג"ל וגיסו של הג"מ חיים כהן ר"פ, וגם רשם לי איוה דברים המובאים בספרו כי הספיד להגאון מו"ה נפתלי כ"ץ בנאוההרדק בשנת תע"ט, וכן הספיד שם את ה"ר משה ר"מ ז"ל, וכן נשאל שאלה מה"ר יצחק ספרא דק"ק נאוההרדק בשנת תצ"ה, ובשנת תק"ג היה אב"ד בוויטעבסק, ושם הספיד את הגאון ה"ר יצחק אייזיק אב"ד דכוניט רוסיא, גם בשנת ההיא הספיד בוויטעבסק את ה"ר משה קאוולער, גם נזכר בספרו הג"ל מה שהגיד בשנת ת"פ לפני ישיבתו בעיר וויטעבסק ער שנת תק"י תקי"ו תקכ"א תקכ"ה תקכ"ו, ומזכיר את אחיו הרב מו"ה דוב בער ואחיו ה"ר זאב וואלף, וגם נזכרו בגיו ה"ר צבי הירש כהן רפאפורט אבד"ק ווילקאווסקי וגם ה"ר אורי ז"ל, ועוד רשם לי במכתבו

שמות גדולי ישראל אשר הזכיר בספרו, בראותי כל זאת כתבתי לו כי טעות היא בידו אשר נתחם הספר הוזה להגאון מו"ה יהודה ליב סג"ל אישינגא אבד"ק לבוב כי הוא לא הוליד את הספר, רק מתברר הוא הגאון ה"ר אריה ליב שהי' ג"כ חתן הגאון ה"ר שמחה כהן ר"פ וגיסו של הג"מ חיים כהן ר"פ ושל ה"ר יהודה ליב סג"ל אישינגא כי שניהם היו מלוקחי בנותיו של הגאון ה"ר שמחה כהן ר"פ ומצאתי בס' דעת קדושים צד 156 כי בת ה"ר שמחה ר"פ מרת רבקה היתה אשת הגאון ה"ר אריה ליב אבד"ק נאוהרדק ומשם נתקבל לק"ק וויטעבסק והשאיר אחריו ספר דברי אריה ובה נפישוה בכ"ח טבת שנת תקל"א, והיו לו שמונה בנים ומתם ה"ר אורי וה"ר צבי הירש, לכן מכל זה נראה ברור כי הכי' הזה הנמצא ביד הרה"ג הנ"ל הוא הספר „דברי אריה” והמהבר הוא ה"ר אריה ליב שהי' אבד"ק נאוהרדק וק"ק וויטעבסק והי' ג"כ חתן ה"ר שמחה כהן ר"פ וגיסו של ה"ר חיים כהן ר"פ והזכיר שם את בניו הנ"ל ונפטר בשנת תקל"א לכן מוכרז בספרו שנת תקכ"ו, וראוי ונכון כי הרב הגאון הנ"ל מו"ה משה מישל שמואל שפירא ישתלל להוציא הספר הזה לאור עולם, כי מובאים בו דברי תורה גם מחותנו וגיסו ואנשים אחרים, לזכות את הרבים.

(ס' קס"ח) ה"ר חיים ב"ר שמחה כהן רפאפורט, הבאתי באיזה ספרים נמצאו ממנו הסכמות ויש להוסיף כי הסכים בשנת תק"ח על ס' נטע שעשועים, בשנת תקי"ד על ס' הליכות עולם, בשנת תקכ"ט על ספר צמח מנחם, ובשנת תקל"א על ס' ברכת יעקב, שם הבאתי כי נתקבל בתחלת שנת תק"א לשבת' על כסא הרבנות בלבוב ויהי פה רב העיר עד שנת תקכ"ג ואז נתמנה לרב על כל מדינת רוסיא (היא גאליציא המזרחית), גוף כתב הרבנות מהנסוך טשארטארוסקי מושל לבוב בעת ההיא נמצא בארכיוו של הכמרים הברנדרנים קובץ 142 צד 79—80, והנני נוהן אותו למטה בהערה ככתבו וכלשונו וזה אתן ממנו העתקה נאמנה.

אל בית המשפט המחוזי בנסיכות רוסיא, אדמת לבוב וגליל זידיטשוב, בא האציל דויעלינסקי בכבודו ובעצמו וימסור לכתוב זכרון בספר את זכות הרבנות אשר להיהודי חיים בן שמחה, שנתנה לו מכבוד רוממות הנסיך טשארטארוסקי וואיעוואדא וגענעראל במדינת רוסיא, למען יוכל לכהן בתור רב בבבב"ג של תוך העיר ותוך לעיר בעדת לבוב, המכתב ההוא כתוב בידי רוממות הנסיך וחתום בגושפנקא שלו, ואלה דבריו:

אויגוסט אלכסנדר מקלעוואניא וווקוב, נסיך טשארטארוסקי, וואיעוואדא וגענעראל של אדמת רוסיא, גענעראללייטנאנט בחיל המלוכה, ראש שומרי הסף אשר למלך, שר הגלילות קאלוש, באכניא, וויעליטשקא וכו', מודיע בזה לכל הצריך לדעת, היינו להאדונים סגני הוואיעוואדא, ושופטי בתי הדינים אשר לי, כי הרב חיים בן שמחה המכונה פאר בעיר לבוב וכל מדינת רוסיא ונבחר על דעת כל קהלות ישראל, בהיותו מכשר למשמרת הזאת ע"י רוב ידיעותיו בלמודים העברים, ישאר במשמרתו גם להלאה, מחפצי כי לא יבא פניון במשפטי הקדש של היהודים וכל הענינים יתנהלו כסדרם ובכח מכתבי זה הריני מקיים את חיים בן שמחה לרבנות עיר לבוב וכל מדינת רוסיא. וברצותי לעשותו בטוה ושאנן בכהונתו נתתי לו הכח לשפוט את היהודים בכל דבר דין ומשפט ולהביא סדרים בקהלם, וזכות מיוחדת נתונה לו מאתי, כי חפשי יהיה מתשלומי מסים וארנוניות לאוצר הקהל או לאוצרות אחרים, כן הנני שם מחסי עליו ע"י מכתבי זה וכל טענות ודו"ד שבעולם לא יוכלו לנגוע בו. ואני מצוה כי כל היהודים, הן יושבי לבוב והן יושבי כל גליל רוסיא ועריו, יבואו לרין אך לפני הרב הזה, כן יקבל שכר הראוי לו לפי ערכו בהיותו רב ראשי לכל מדינת רוסיא. וליתר תקפו ועו הנני חותם בחתימת ידי ובגושפנקא דילי פה פולאווי יום שלשים לחדש מאי שנת אלף ותשס"ג. [הוא יום י"ח סיון ה"א תקכ"ג למספר בני ישראל].

מוקם הגושפנקא בדונג אדום. נאם וכו'. *

*) Ad Judicium praesens Capturale Palatinatus Russiae Terrae Leopoliensis et Districtus Żydaczowiensis Actaque Judicij Ejusdem, Veniens Personaliter Generosus Michael Dzieliński, Obtulit Eidem Judicio et ad acetificandum porrexit Instrumentum per Celsifsimum

(סי' קפ"ח) ה"ר יהודה יודל ב"ר משה מ'ובלין, הבאתי בשם ס' גבורות האר"י את שמות בניו, וראיתי כעת ברעת קרושים צד 79 שהביא כי בתו היתה אשת הרב הגאון מו"ה אהרן ב"ר נתן הכהן מלכוב אבר"ק ראזינא.

Principem Czartoryski Palatinum et Generalem Terrarum Russiae super munus Rabinatę Civitatis Leopoliensis Synagogae Urbanae et Sub Urbanae Infideli Chaim Szymehowicz collatum manu Celsissimi Principis subscriptum et Sigillo Genuino Communitum Tenoris sequentis, August Alexander na Klewaniae y Żukowie Xiąże Czartoryski Woiewoda y General Ziem Ruskich General Lieutant Woysk Koronnych Pułkownik Gwardyi J. K. Mości y Rzeczypltey Kałuski, Latowicki, Lubocheński, Wielicki et cetera Starosta. Wiadomo czynię komu o tym wiedzieć należy, mianowicie Jego Mościom Panom Podwojewodzym, y Sędziemu Sądów moich Wojewodzińskich. Iż mając Starozakonnego Chaima Szymehowicza Rabina Lwowskiego, a teraz y Generalnego Ziemskiego Ruskiego tak dawniey iako y teraz, od Kahałów generalnie wszystkich zaleconego, do tey Funkeyi zdolność w Naukach Hebrayskich, doskonałość, y biegłość, a cheąc żeby sprawiedliwość w Sądach Duchownych nie wakowała, y porządek iako naylepszy był zachowany, według Praw y zwyczajów dawnych Żydowskich, potwierdzam mocą niniejszego Uniwersału, na Rabiństwo Lwowskie, y oraz Konfernię Generalne Ziemskie Ruskie na Lat Trzy po Sobie Consequenter idących od Daty Tego Uniwersału, y Roku w Dacie wyrażonego, zaczynając, pomienionemu Chaimowi Szymehowiczowi, którego władzą moją Woiewodzińską na tey funkeyi postanowionego cheąc mieć ubezpieczonym y spokojnego zażywania Urzędu Swego, y Kontynuowania pewnym, dając Mu moc według Statutów Żydowskich Sądzenia Żydów y porządku między nimi czynienia, z tą ieszcze dla niego moją wyraźną Protekeyą, aby do żadnych Podatków nie był pociągany, ani do Długów Kahałnych, tak Duchownym iako y Świeckim Osobom od Kachału winnych nie należał, y nie był przymuszony, według dawnych Libertacyi, y Excepcyi. Naostatek Tegoż od wszelkich Impetycyi niesłusznych mocą y powagą tego Uniwersału zasłaniam. Żeby zaś Żydzi tak Lwowscy, iakotęż Ziemscy Rusecy, zgoda cały Powiat Ruski, y w nim Miasta będące, przed Tymże Rabinem Lwowskim i Generalnym Ziemskim Ruskim sądzili się Serio przykazuię. A oraz, aby przyzwoita od Ziemstwa, iako teraz Generalny Ziemski Ruski, brał Pensyą zalecam, który to Uniwersał, dla tym większey Wagi y pewności, przy przyciśnieniu zwykley Pieczęci, własną podpisuję Ręką. Datum w Puławach Dnia

(סי' קצ"א) ה"ר יהודה ליב סג"ל ב"ר יעקב, יש להוסיף כי בא בהסכמה גם על ספר לב אריה (ווילמרשדארף תל"ב), וכן היה אחר מהחיומים על הרפסת הנ"ך בהעתקה אשכנזית בעירוסלאב תל"ז בועד גאוני ד' ארצות, עוד כתבתי שם „וקשה מאד לברר אם אלה אשר הביאו אותו (את הגאון ה"ר יהודה ליב) אם כוננו אליו כי היו עוד גאונים הנקראים בשם הזה, וגם בשם אריה יהודה ליב אשר שמשו בקדש בעירנו" והחכם השלם מו"ח ישראל לאנדא העירני כי מה שהבאתי שנוצר בס' כרם שלמה, מנורה השתורה, פתח השער לם' עין הרעת טוב, וכס' מפעלות אלקיס, קונטרס שאלות הכס שבסוף שו"ת הגאון ר' חיים כהן ר"פ, שמנה לחמו, שו"ת שאגת אריה וקול שחל בהקדמה בכלם מוכנה ר' ליב חסיד, והכונה על ה"ר אריה ליב ב"ר משה המובא באות א' סי' פ"ט זבעת אשר כתבתי זאת לא זכרתי כי ה"ר אריה יהודה ליב ב"ר משה היה נקרא בשם ר' ליב חסיד.

(סי' קצ"ב) ה"ר יהודה ליב ב"ר אליעזר סג"ל, הוא אשר הוסיפו לו את השם „חיים“ ונקרא אה"כ בשם ר' חיים יהודה ליב, ואני הבאתי באות ה' סי' קכ"ו ובאמת הם אחד ויש להחבורם.

(סי' קצ"ו) ה"ר יהושע ולק (פלך) ב"ר אלכסנדר הכהן, הבאתי כי שני בנים היו לו ה"ר סנדר כ"ץ וה"ר יוסף יוספה, ובמכתב אשר כתב אלי ידידי הרב הגדול החכם מהר"פ דר' בלאך מפאזען נמצא בספר הנוכרין דשם חתימת ה"ר משה בן לא"א הגאון החסיד מו"ח ישע ולק כ"ץ ז"ל מלבוב משנת ש"ץ (1630), לכן הי' לו עוד בן שלישי בשם ר' משה והוא הי' חתן ה"ר דוד ב"ר מרדכי שהבאתי במלואים סי' ק"ל.

(סי' רס"ה) ה"ר יעקב ב"ר מרדכי היילפרין, בדעת קדושים צד 46 הביא כי הגאון ה"ר מרדכי היילפרין הי' אבד"ק סווירו, בהגאון מו"ח יחיאל מיכל היילפרין אבד"ק בערוואן.

(סי' רצ"ט) ה"ר יצחק סג"ל לנדא, הבאתי כי היה בתחלה בשנת תפ"א אב"ד בק"ק אפטא עיר מולדתו, ובס' דעת קדושים צד 111 הביא מנפקס עיר אפטא כי היה בתחלה אב"ד בק"ק טרלא ובי"ט שבט תע"ט נתקבל לאב"ד בק"ק אפטא. עוד הבאתי שם את הספרים אשר הסכים עליהם, ויש להוסיף כי הסכים בשנת תקי"ז על ס' מצנפת בד, ובשנת תקכ"ג על תשובות הגאונים בתראי, ובשנת תקכ"ד על ס' ראש יוסף דפוס פיורדא, וחתום בכלם „חוב"ק קראקא והגליל“. גם הבאתי שם כי בנו היה ה"ר יעקב הלוי לנדא האבד"ק טארניפאל ויש להוסיף כי בתחלה הי' אב"ד בק"ק טרלא, אף הבאתי שם הספרים אשר הסכים עליהם, ויש להוסיף כי הסכים בשנת תפ"ד בחדש ניסן בועד יעירוסלאב על ספר יפה מראה על מדרש רבה, וחתום „יעקב לנדא חוב"ק טרלא לע"ע“. ובשנת תקי"ב על ס' שערי בנימין (ואלקווא תקי"ב) וחתום „יעקב בהג"מ יצחק לנדא חוב"ק טארניפאל וגליל פאדאליע“ גם היה לו עוד בן הוא הרב מו"ח אריה ליב סג"ל לאנדא, שהיה דיין באפטא ונזכר בפנקס שם בשנת תפ"ז ות"צ ותק"ו חתום בועד ד"א שהיה בעיר טישליץ בדבר מעות א"י, ח' אלול תק"ב בתור נבחר מלבוב אריה סג"ל לנדא מלבוב. והסכים בשנת תקי"ב על ספר שערי בנימין לה"ר בנימין זאב אשכנזי (ואלקווא תקי"ב) כמו שמוזב בדעת קדושים צד 118, עוד הבאתי בשם עיר הצדק כי חתנו הי' הרב מו"ח חיים יוסף בהג"מ יהודה ליב סג"ל מלבוב. אולם בטעות היא שם בעיר הצדק ויש לתקן מו"ח יוסף בהג"מ חיים יהודה ליב סג"ל מלבוב.

Trzydziestego Miesiąca Maia Roku Tysiąc Siedemset Sześćdziesiątego Trzeciego. Locus Sigilli genuini in Cera Rubra expressi August X. Czartoryski. Instrument na Rabiństwo Lwowskie y Generalne Ziemskie Ruskie dla Starozakonnego Chayma Symhowicza. Post cuius Ingrossationem Originale Ejusdem Idem Generosus offerens, rursus ad Se recepit, et de recepto, Sibique restituto Judicijum praesens quietavit. —

(ס' של"ו) ה"ר ישראל ב"ר משה הריף, הבאתי נוסח מצבתו בשם מצב"ק כי נפטר בשנת שמי'ם (היא שנת ש"ץ) וזו טעות כי ה"ר משה פנחס הריף נפטר בב"ו אלול תס"ב, גם אחיו השני אשר מצבתו נמצאת אצל אחיו הוא ה"ר צבי הירש בהגאון ר' משה הריף נפטר בשנת תצ"ו לכן הפרט מן שמות נעתק נטעות וכלי ספק החסיד בעל מצב"ק מלה אחת, כי כן גם מביא במפתח ספרו שנפטר בשנת תצ"ה.

(ס' שלט) ה"ר ישראל ב"ר נפתלי הירש אשכנזי, בעל דעת קדושים צד 141 הביא כי ה"ר ישראל אשכנזי היה אב"דק אויבאך ונתקבל לק"ק הענא.

(ס' שצ"ד) ה"ר מנחם מאנים ב"ר יוקול הלוי איש הורוויץ, יש אומרים כי בנו ה' הגאון מו"ה יהושע העשיל הלוי הורוויץ וה' אבד"ק דאמבראווי ושם הסכים ע"ס אספת יהודה בשנת תקכ"ג וחתום, יהושע העשיל איש הורוויץ הלוי חופ"ק דאמבראווי בה"ג מו"ה מניס ר"מ מלבו"ב כמובא בדעת קדושים צד 128. וכאשר כזב ב"ה חתם ה"ר צבי הלוי איש הורוויץ מקראקא היה ה"ר מנחם מאנס הורוויץ חתן הרה"ג מו"ה יהודה סג"ל לאגדא ובימיו עלומי נתקבל לאבד"ק וזיגוראד, ואחרי מות הגאון ה"ר אריה ליב רפאפורט נתקבל לר"מ בלבוב ושמו בכתר הזה עד יום מותו, בנו של ה"ר מנחם מאנים הרה"ג מו"ה יהושע העשיל אשר גרש את אשתו בע"כ ע"י שליח בכית דינו של הגאון מו"ה אריה ליב אבד"ק הנוכח, אשר כעבור זה ערך הגאון מו"ה יצחק הלוי אבד"ק אה"ו כתב להתור, והראשונה נדפסה בנוב"י קמא אה"ע ס' ע"ד ע"ש.

(ס' שפ"ב) ה"ר מרדכי גימפל ב"ר ראובן, ראיתי בס' דעת קדושים צד 162 שהביא כי הרב ר' מרדכי גימפל ה' בתחלה אבד"ק ווינקאוויץ.

(ס' ת"כ) ה"ר משה תוים מלבו"ב, העירני החכם ה"ר צבי הלוי איש הורוויץ כי אולי הוא אשר בא בהסכמה על ס' פני משה מו"ר משה ב"ר ישעי' כ"ץ חדושים על אגרות הש"ס (ווילמרשדארף תע"ו) מן יום א' ב' שבט תע"ו וחתם, הק' משה חונה בק"ק לבוב, בנו של ה"ר משה חיים הגאון מו"ה יעקב יצחק בהסכמתו לס' ברכת אברהם עה"ת בא על החתום ביום א' י"ז אדר תק"א - הק' יצחק בהרב מו"ה משה חיים נ"י, ובהסכמתו לס' גנת ורדים משנת תקכ"ז בא על החתום, נאם יעקב יצחק בהרב המנוח מו"ה משה חיים ולה"ה" גנראה כי כבר הלך לעולמו, ה"ר יעקב יצחק הנ"ל נתקבל לאבד"ק זאטושיטש בשנת ת"ק אחרי מות הגאון מו"ה אריה ליב מלובלין אשר בא בהסכמה על ס' נצח ישראל דפוס פפד"א, ובא על החתום ביום ב' ט' סיון שנת תצ"ט לפ"ק, ועל הס' הנ"ל נמצאה ג"כ הסכמה מן הגאון מו"ה יעקב יצחק בהיותו אבד"ק זאטושיטש מיום ג' כ"ה ניסן תק"א לפ"ק.

(ס' תכ"ט) ה"ר משה יהושע העשיל ב"ר מרדכי זאב א"ש, יש להוסיף כי בא בהסכמה ע"ס תולדות אברהם לה"ר אברהם אבד"ק גלוגא ואולינוב.

(ס' תמ"ט) ה"ר נתמן ב"ר מאיר כ"ץ רפאפורט, הבאתי כי היה דיין דפה ואב"ד בק"ק בעלזא ואח"כ בק"ק רובנא, והחכם השלם מוה"ר שויענער בהערה לס' דעת קדושים צד 152 כתב כי בראשונה עלה על כסא הרבנות בק"ק קרעמיניץ (בוואליניץ) כמו שכתב בראש הקדמתו על ס' שערי ציון (פראג תכ"ב), הסכמת ה"ר אב"ד ור"מ דק"ק קרעמיניץ וחתום שם נתמן בלא"א מו"ה מאיר כ"ץ וזלה"ה רפאפורט, והיא מן י"ד כסלו תכ"ב, ובהסכמת הרבנים דר' ארצות פולין בועד יערסלאב מיום ב' ט"ו אלול תכ"ג על הדפסת השו"ע עם באר הגולה, חתם „נתמן ב"ר מאיר כ"ץ ההונה בק"ק רובנא הגדולה". עוד שם בשורה ד' מלמטה כתוב, ובשנת תמ"ט בא בהסכמה ונשטטה שורה שלמה וכצ"ל „וכנו ה"ר שמחה ה' ג"כ אב"ד ור"מ בק"ק דובנא" ובשנת תמ"ט בא בהסכמה. גם הבאתי שם כי בתו של ה"ר נתמן היתה אשת ה"ר ישראל צבי הריף, וראיתי בדעת קדושים צד 154 שמובא בשם גבורת ארי כי עוד בת אחת היתה לו מרת מיכלא אשת הגאון מו"ה אברהם הלוי עפשטיין אבד"ק ראוונא ואח"כ בק"ק רעכניץ כמדינת הגר, והסכים בצרוף הט"ז והג' ר' העשיל על הש"ע עם הרמ"א בלא באר היטב דפוס עמיאש באמ"ד, ומובא בתשובות אור נעלם ס' כ"ה, ובתשובות פנים מאורות ח"ב ס' ס"ה וחבר ספר ברכת אברהם שנסאר בתוכוים.

(ס' תמ"ח) ה"ר נפתלי הירץ ב"ר ישראל אשכנזי, בעל דעת קדושים צד 140 הביא כי באדר ראשון שנת הס"א נתקבל לאב"ד ור"מ בטיקטין והביא זאת מן פנקס טיקטין דף קל"ד ע"ב, אבל בטח לא הלך לשם כי בשנת תס"ב יושב על כסא הרבנות בעירונו.

(ס' תנ"ד) ה"ר נתן ב"ר אליהו כ"ץ, עי' ס' נ"ב.

(ס' תפ"ה) ה"ר צבי הירש ב"ר נפתלי הירץ אשכנזי, היה אבד"ק האלבערשטאדט. ויש להוסיף כי כאשר הביא בעל דעת קדושים צד 141 היה בתחלה אב"ד בק"ק

ביאלא בפולין, ונדפסו ממנו תשובות בס' מקום שמואל, והסכים בשנת תע"ז על ס' חוקי דרך, בשנת תע"ח על ספר נור הקודש על המדרש, בשנת תע"ט על הדפסת ס' מראות הצובאות להרב אלשיך על נביאים אחרונים שנדפס ביעסניץ, בשנת ת"פ על ספר מרגלות טובה על הראב"ע, בשנת הפ"ד ע"ס יפה טראה על המדרש, בשנת תפ"ז על ספר יד כל בו לה"ר דוד לירא, ובשנת תק"ג על ירושלמי עם ק"ע, ועל ס' חק יעקב שנדפס באדעסא, והלך למנוחות בעש"ק ד' תשרי תק"ח ומנוחתו כבוד בהאלברשטאדט. עוד הבאתי שם כי היו לו שלשה בנים, וברעת קדושים צד 142 הביא כי היו לו עוד שני בנים הרה"ג מו"ה אברהם אבד"ק ראוויטש והרה"ג מו"ה שמואל אבד"ק האגנוי ואנפיה וזא על החתום במכתבו להג"מ יהונתן שנדפס בס' לוחות העדות „שמואל הלברשטאט חוב"ק האגנוי ואנפיה, אח"כ ה' דיון מ"מ ומ"ץ בהאלברשטאט, ומנוחתו כבוד שם, ואשר הבאתי שם כי בנו הראשון ה' הגאון מו"ה נפתלי הירץ שה' אב"ד ור"מ בק"ק דובנא רבתי הביא ברעת קדושים כי היה בתחלה אבד"ק קאוול, ומתשובותיו נדפסו בנוב"י מ"ק יו"ד ס' מ"ג, ובס' פרי תבואה, ובשורת' מים חיים אה"ע ס' כ"ה (ס' תפ"ט) ה"ר צבי הירש ב"ר דוד בער, הוא ה"ר צבי הירש ב"ר ישכר דוב בעריוש ראזאניש שהבאתי בס' תצ"ג.

(ס' תקכ"א) ה"ר שלמה דוב בער ב"ר צבי הירש, יש להוסיף כי השו. ותיו נדפסו בס' צלעות הבית להג"מ מאיר פוזנר, גם הסכים עוד על ס' עטרת ראש על ברכות (אמסטרדם תקכ"ו), על הארוך מש"ך, וע"ס עטרת פו על הרא"ש, ועל ספר אור חדש על פסחים בשנת תקל"ה, ועל ס' כנסת ישראל לר"י ליפשיץ בשנת תקל"ו.

(ס' תקמ"ה) ה"ר שמוחה ב"ר נהמן כהן רפאפורט, הבאתי כי לדעת בעל כלילת יופי נפטר בשנת תע"ח ובזבתי כי רחוק לומר שטעות היתה במצבה שחרות עליה תע"ז.

ועתה ראיתי בס' דעת קדושים צד 153 בהערה שגם דעתו שנכון היא כמו שכתוב במצבה, עוד הבאתי שם כי שלשה בנים היו לו. ה"ר חיים כהן ר"פ, ה"ר בנימין הכהן ר"פ, וה"ר מאיר הכהן ר"פ, אולם טעות היתה בידו כי ה"ר [משה] מאיר הכהן ר"פ ה' אחיו של ה"ר שמוחה (עי' מה שהבאתי בס' שנ"ב), ובעל דעת קדושים צד 154 הושב כי היו לו עשרה בנים וחמש בנות: א) ה"ר צבי הירש אבד"ק ווילקאוויסק בפולין; ב) ה"ר נחמן אבד"ק וויסאקי בליטא; ג) ה"ר ישראל אבד"ק פיעסק, וזח"כ ראב"ד בוילנא; ד) ה"ר שלמה אבד"ק חטלמא; ה) ה"ר חיים אבד"ק זיטל סלוצק ולבוב; ו) ה"ר זאב וואלף אבד"ק באר; ז) ה"ר גברואל; ח) ה"ר גרשון מרביץ תורה בק"ק אוברנהיים ואח"כ אב"ד במגנצא; ט) ה"ר יוסף אבד"ק פיעסק ואח"כ מו"צ במינסק; י) ה"ר בנימין מ"מ בק"ק בערוואן, ואלה בנותיו: א) אשת ה"ר צבי הירש האלבערשטאט, ב) אשת ה"ר אריה ליב אבד"ק גאוהרדק ואח"כ בוויטעבסק, ג) אשת ה"ר מאיר גינצבורג אבד"ק וויין, ד) אשת ה"ר שלמה זלמן אבד"ק ביאלא, ה) אשת ה"ר חיים יהודה ליב הלוי איטינגא אבד"ק לבוב,

הערות.

אחרי צאת הגליונות מכית הדפוס שלחתיים לידידי הרב הגאון מוהר"ר יוסף לעוונישטיין נ"י אב"ד בסעראצק (רוסיא), והוא הואיל בטובו להעירני על הרבה דברים והנני נותן פה את דבריו היקרים לפני הקוראים ואקוה כי ישבעו מהם ענג ונהת, כן אני נותן לו תודה מקרב לבבי.

- (סי' ד') „ונכדו של הגאון בעל תורת חיים הי' הגאון בעל תבואות שור״. כמעלות יוחסי להג"מ זלמן מרגליות ובשם הגדולים החדש סי' ס"ט מוכר כי היה נכד ה"ר שמואל שור אחיו של בעל תורת חיים, ובתבואות שור סי' ל"ה סקב"ט כתב דודי הגאון בתורת חיים כו'.
(סי' ה') ה"ר אברהם ב"ר וואל אשכנזי, יש להוסיף כי הובא ג"כ בס' ברבת המינס.
(סי' ו"א) ה"ר אברהם היילפרין, יש להוסיף כי בנו היה ה"ר אליעזר ליפמן חתן המהר"ם לובלין כמובא בשנה"ג החדש מ' ס"ט, ור' אברהם מחותנו מובא בתשובות מהר"ם סי' י"ד.
(סי' י"ב) „אחד מכניו (של ה"ר אברהם שרענציל) היה ה"ר מרדכי אבד"ק סטעפין. בהקדמת ס' סמיכת חכמים (דף ט') הביאו בשם ר' מרדכי ר' אברהם.
(שם) „בסי' מ"ג הביא תשובה אליו מהגאון ה"ר דוד כמהר"י סג"ל אשכנזי אב"ד במאניסטרעוויץ. הוא היה בן הגאון מו"ה יצחק הלוי אחי המ"ו.
(שם) „בסי' ל"ד נמצאה תשובה למחותנו הר"מ ואב"ד מו"ה צבי הירש סג"ל מבוסק'. הוא בעל גאון צבי על יבמות בן גיסו של מחותנו ה"ר יהושע, כמובא בהקדמתו בית יהודה.
(שם) „בסי' מ"ו הביא תשובה אל מחותנו ה"ר העניך". הוא בעל ספר חנוך בית יהודה.
(שם) „דרשתי על הספר ה"ר אייזיק דק"ק הוראדני בשנת ת"ג". יש לו תשובה בסוף ס' גבורת אנשים שצ"ח.
(שם) „דרשתי בחספד הגאון מו"ה יהודה ליב ר' הענכש אבד"ק פונגא שנת שצ"ז. הוא אבד"ק לאדמיר והובא בתשו' הב"ח סי' פ"ט.
(שם) „דרשתי על הספר הגאון מו"ה נתן חתן מחותני". הוא בעל מגלה עמוקות.
(שם) „דרשתי על הספר הר"מ ואב"ד מו"ה נח שנת ת"ב". הוא אבי הרב בעל לחם משנה (קראקא שצ"ו).
(סי' ל"ח) ה"ר אהרן שמעון שפירא, יש להעיר כי הביאו תלמידו בהקדמתו לס' פנים מסבירות על זרעים מועד, ואביו ה"ר וואלף מובא בס' לב אריה פ' וארא.
(סי' מ"ד) ה"ר אהרן ב"ר פנחס. יש לו תשובה בס' זכר החיים (לה"ר חיים כהן ר"פ) דף ע"ה והיא לה"ר שניאור ר"מ מלבוז.
(סי' מ"ו) ה"ר יהושע אהרן. הוא מובא בהקדמת בן בנו הג"מ יעקב לס' מנתח כהן (פיורדא תק"א) לה"ר שבתי ב"ר משה הכהן.
(סי' ס"ה) ה"ר אליעזר חתן ה"ר קלמן מווירמיווא. הוא מובא בשו"ת מהרש"ל סי' ג"ה.
(סי' ע"ו) ה"ר אליעזר ליפמן סג"ל. הוא הרב בעל טל אורות עם ס' מגדל דוד (ויען תקנ"ב).
(סי' פ"ב) „וחתנו של ר' אפרים פישל הי' הגאון מו"ה אריה ליב האבד"ק קראקא". ה"ר אריה ליב מובא בס' עבודת הגרשני סי' א' וסי' ט"ו.
(סי' פ"ה) ה"ר אפרים זלמן שור, מובא בס' אדני פו עה"ת פ' חיי ופ' ויחי. וכס' לב אריה פ' וירא, ודודו ה"ר זלמן שור האבד"ק הוראדנא, ברוסק ולובלין נפטר בלובלין ב"ח תשרי שצ"ד.
(סי' פ"ט) ה"ר אריה יהודה ליב ב"ר משה. הוא חתום על התקנה בהאסף תרנ"ד משנת תמ"ה, והסכים על ס' גבורת אנשים לאבי הש"ך.

(ס' צ') ה"ר אריה לויב ב"ר שאול. יש להוסיף כי נמצאה ממנו הסכמה בס' אבן העזר, וילקוט שמעוני (פסד"א), וי"ד. (אמשט' תק"א), שמש צדקה, והובאו הדושי' בס' אדני פז בפ' תולדות, וכן בס' בנין אריאל ה"א פ' תרומה, וזע ברך על כס', ויש לו תשובה בס' דברי דוד ס' כ"ב, דברי ר' משולם (לגיסו) ס' צ"ג.

(שם) מובא כי ב' בנים היו לו, ה"ר שאול וה"ר צבי הירש. יש להעיר כי היה לו עוד בן שלישי, והוא הג"מ משה יהושע העשיל האבד"ק עמדין.

(ס' צ"ג) ה"ר אריה לויב ב"ר יהושע חיים מראווע. הוא מובא בס' אדני פז פ' דברים.

(ס' צ"ה) ה"ר אריה לויב ב"ר אהרן שור. בבאר היטב יו"ד (זאלקווא תק"ב) לר' משה ב"ר ברוך חותם בהסכמתו „ב"ר אהרן שור אבד"ק יאבורוב”.

(ס' צ"ז) ה"ר אריה לויב בן הגאון בעל פני יהושע. הג"מ יחזקאל האבד"ק ווענגראווי הודיעני כי נמצאו בעקד ספריו דרושים רבים להגאון הג"ל ובנו הג"מ ישכר בעריש, גם אצלי ה' כתב יד עה"ת והשאלתיו להג"מ מאיר הורוויץ האבד"ק דיוקוב. הספידו בעל חות ואיר להרב אור חדש. (ס' ק"א) ה"ר בנימין וואלף ר"ל מלובלין. הוא ר"ת ר' אברהם ר' ליפמאנס (ור' אברהם) הוא התן המהר"ם מלובלין ויש לו הסכמה בס' שערי בנימין.

(ס' קמ"ז) ה"ר בנימין ב"ר מאיר חונה פה ק"ק ל"ב ויוכל היות כי כונתו לעיר לאנדסבורג אי לעיר אחרת. אביו ה"ר מאיר האבד"ק ל"ב [היא ר"ת לאקענבאך] מובא בתשו' פמ"א ח"ב ס' כ"ד.

(ס' ק"כ) ה"ר בצלאל ב"ר מאיר מרגליות. יש להוסיף כי יש לו עוד הסכמה בס' אור פני משה עה"ת, באה"ט על יו"ד (ד' אסטראה).

(ס' קכ"ד) ה"ר ברוך ב"ר יעקב. אביו ה"ר יעקב האבד"ק הרבובשוב מובא בס' צנצנת המן.

(ס' קכ"ה) ר' ברוך ב"ר מענדיל. הביאו נכדו בס' ברכת יעקב בהקדמה (לבוש תרל"ט).

(ס' קכ"ז) ה"ר גרשון ב"ר נחמן כהן ר"פ, מובא בפתח השער לס' אהל יוסף.

(ס' קכ"ט) ה"ר דוב בעריש. הדושי' מובאים בס' אמרו בינה עה"ת.

(ס' ק"ל) ה"ר דוד ב"ר מרדכי סג"ל, „מובא בשו"ת מהר"ם לובלין ס' כ"ה כ"ט ור"ל" יש להוסיף כי מובא גם בס' ע"ז.

(ס' קל"ה) „ה"ר דוד הלוי בעל טו"ז שקול זטרי הרבה פא"פ גם עם שאר גאונים, עם הגאון בעל הלבושים וציון טו"ז יו"ד ס' ס"ג [צ"ל כ"ג] סק"ו. יש להוסיף וס' ל"ג סק"ה.

(עוד שם) „ועם הגאון מו"ה משה הורף" וציון טו"ז א"ח ס' ת"ל, יש להוסיף טו"ז יו"ד ס' שע"ד. וכן עם הג"מ מו"ה ריפא מלובלין טו"ז א"ח ס' ס"ו ס"ק ז'.

(עוד שם) הביא כי בתו של הט"ז היתה אשת הגאון מו"ה גד, עוד בת אחת היתה לו והיא היתה אשת הג"מ מאיר אבד"ק לובלין, נפטר ישם תפ"ג, תשו' מנחת משה.

(ס' קמ"ד) „הגאון ה"ר יהושע הוא בעל פ"י, היינו בעל שו"ת פני יהושע.

(שם) „ואמו של בעל פ"י, היינו פ"ר על הש"ס.

(ס' קס"ב) ה"ר חיים מיאבורוב בהג"מ יקותיאל זיסקינד. הוא התן המפורסם מו"ה חיים סג"ל האבד"ק יאבורוב, הביאו התן התנו בהקדמתו לס' בית אברהם (ברלין תק"ג) וכנראה היה אחי הג"מ רפאל הכהן אבד"ק מינסק בעל ס' שו"ת ישב הכהן, תורת יקותיאל. (ס' קס"ז) ה"ר חיים יהודה לוי איטינגא, „בתו היתה אשת הג"מ שמואל אבד"ק ווילנא". עוד בת אחת היתה לו הרבנית מרת חנה אשת הג"מ דוב בער האבד"ק משארטקווי.

(ס' קס"ח) ה"ר חיים כהן ר"פ, יש להוסיף כי מובא באדני פז פ' חי ותולדות, אגרת להפמ"ג אה"ת, נוב"ק הו"ד ס' י"ג, ראש יוסף חולין י"א, ויש לו הסכמה גם בס' אמרו טוב (זאלקווא תק"ד).

(ס' קע"א) ה"ר מנחם הענדיל ב"ר שמריה. יש להוסיף כי מובא במעדני יו"ט על הרא"ש פ"ג דחולין ס' י"א אות ת', ובשו"ת מושאת בנימין ס' ט"ד.

(ס' ק"ץ) „ויוכל היות כי ה"ר יצחק אבד"ק יאולוויץ שעמד ביחד עם הגאון ה"ר חיים כהן ר"פ להתוכח עם כת הפרנקיסטין הי' בנו" ה"ר יצחק (דוב בער) האבד"ק יאולוויץ (אחי הרב בעל מאיר נתיבים והביא שם כמה פעמים) שעמד עם הג"מ חיים כהן ר"פ להתוכח הי' בן הג"מ צבי הירש אב"ד ביאולוויץ והתן הג"מ יעקב אבד"ק ווענגרוב כפונקין. *

(ס' קצ"ב) ה"ר יהודה ליב ב"ר אליעזר סג"ל. הוא הוא המוכב בס' קס"ו בשם ה"ר חיים יהודה ליב ב"ר אליעזר סג"ל ונקרא ג"כ ה"ר יהודה ליב.

(ס' קצ"ח) „ש"ך יו"ד ס' ס"ח", יש להוסיף וס' צ"ח סק"ו.

(ס' ר"ח) ה"ר יואל היילפרין. יש לו ג"כ הסכמה בס' כבוד הכמים, קרנים, חתן הג"מ חזקיה יהושע פייבל תאומים האבד"ק צילין, פרעמיסלא בעל ספר פנים מסכירות (נדפס עם פ' המסורה) בהרב בעל קוקיון דיונה.

(ס' ר"ד) ה"ר יוסף ב"ר שמואל. כבר נדפס בשמי במגלת יוחסין (ארעסא תרנ"ב) שהוא המוכב בהקדמת ס' מראות הצובאות, ובשה"ג החדש בשם ר' יוסף האבד"ק לובלין, אבי הרב בעל לחם רב, ואבי ה"ר הירש סבא המוכב במגלת יוחסין להמהר"ל.

(ס' רל"ב) ה"ר יוסף שצקס, יש להוסיף שיש לו הסכמה בס' אבן העזר על ש"ס.

(ס' רנ"ה) ה"ר יעקב יהושע. עוד הרבה הסכמות נמצאות ממנו, גם יש לו תשובה בס' קרן אור, ומלבד מה שהביאו האחרונים דבריו בספר, הובא בשמו בס' אורים ותומים קת"כ אות

ק"ב, בית אפרים חז"ח ס' צ"ה, לקוטי שושנים, מנחת כהן (קדושין מ"ז), עטרת זקנים על ש"ס בהקדמה, פנים יפות פ' אחר, קול יהודה (גטין נ"ה) תורת הקנאות להר"עב"ץ, תשועת ישראל בהקדמה.

(שם) מובא כי בנוסח הזכרת נשמות כתוב „נתקבל לק"ט מטיקטין והלך שס". וכפי העתקה מהפנקס דטיקטין כתוב שם (דף רפ"ט) „אחרי שיצא מטיקטין הגאון מו"ה יעקב כהגאון מו"ה יצחק

ז"ל מפוונן למלא מקום אביו, שלחו כתב רבנות להרב הגאון מו"ה משה האבד"ק הענא [ואח"כ בוורמזיא] כהגאון מו"ה אברהם ברודא, וכיום ב' ב' אלול תע"ה נתאספו לקבל פני הגאון מו"ה

יהושע אבד"ק ליסקא בה"ר צבי באס שלא יבא הג"מ משה מהענא על שבת הבע"ל פ' שופטים, וכתוב אח"ז שם (דף רצ"ב) שאחרי שלא בא לשם הג"מ יהושע נתאספו אור ליום א' כ"ח תשרי

תע"ט לקבל את הרב הגאון מו"ה מאיר הלוי איש הורוויץ האבד"ק ולאטשוב והוא בא לשם והנהיג עדה עד א"י סיון תק"ג.

(ס' רנ"ז) ה"ר יעקב ב"ר פנחס, ובעל שה"ג החדש אות י' ס' קנ"ח הביאו. בעל שה"ג החדש הביאו בכפל גם אות י' ס' קע"ד והיא מעות, ובשה"ג שם הביא שבנו ה"ר הג"מ מו"ה

משה ליב מאפטא ואח"כ בסאסוב, ובס' אגרא רמה (להרה"ג משולם מפרעשבורג) ח"א בסופו הביא בנו השני הג"מ פנחס ז"ל.

(ס' רס"ה) ה"ר יעקב ב"ר מרדכי היילפרין. ה"ר מרדכי חי' אבד"ק סווירג, בהג"מ טובי' יחיאל מיכל היילפרין במעורוואן [עי' אורותיו בס' ריני' דף ק"ח] ה"ר מרדכי היילפרין חי'

חתן הג"מ ישכר בעריש הלוי האבד"ק משעכניאוויצ, הביאו בשה"ג החדש, בהג"מ יהושע הלוי האבד"ק דאברמיל הסכמותיו רבו, בהג"מ שמואל הלוי האבד"ק מעורישט בה"ר אברהם הלוי

[הוא המוכב בס' קצ"ח צד 84].

(ס' רס"ח) ר' יצחק אייזק ב"ר יחיאל. יש לו הסכמה במדרש רבה עם המ"כ (הוצאה ראשונה), ומובא בצידה לדרך פ' בשלח.

(ס' רס"ט) ה"ר יצחק ב"ר אברהם חיות, בנו היו וכו'. יש להוסיף כי גם ה"ר אברהם בעל ס' הולך תמים היה בנו.

(ס' רצ"ו) ה"ר יצחק ב"ר יעקב חיות. הוא אבי הג"מ אליעזר חיות אבד"ק נעמרוב, אבי הג"מ יצחק חיות פרנס דר"א ועלה לאה"ק ת"ו, אבי המפורסם גדול מרבן שמו מו"ה מאיר

חיות מטיסמניץ.

(ס' רצ"ט) ה"ר יצחק הלוי לאנדא. יש להוסיף כי יש לו הסכמה בס' אבן העזר, עטרת שלמה, שוירי תהלה, ומובא בשו"ת ר"ח כהן ר"פ מלבוש האה"ע ס' כ"ה, נוב"ק האה"ע סס"ו

כ"ט, הוא היה אחי הקצין מו"ה יהודה הלוי (אבי הרב בעל נוב"י) ואחי הג"מ זאב וואלף לאנדא האבד"ק טארני, ואחי הג"מ אברהם לאנדא מפורקאמין, ואחי הג"מ שלמה זלמן לאנדא מלבוש

והובא בסוף שו"ת שמש צדקה, ובתורת הקנאות להר"עב"ץ [ואולי זה היה חותנו של הפני יהושע שהובא בס' רנ"ה] בהקצין המפורסם מו"ה צבי הירש וויטעס מאפטא, יש לו הסכמה בס' תבנית

אות יוסף לנכדו, והובא בתורת הקנאות להר"עב"ץ, בהרב מו"ה יהואל פסח לנדא.

(ס' ש"א) ה"ר בנימין בינוש מפוונא, מובא בתשו' מהר"ם לובלין ס' קכ"ה, ובמג"א ס' תק"ט סק"א, ובפתח השער לב' שער נפתלי, הביאו בעל שם הגדולים החדש ל' אות ס"ב

וכתב שה"ר זכרי' מענדל ה' בנו, וגיסו של ה"ר משה ק"ב מחעלמא אך בהקדמת סדרי מהרות להג"מ גרשון הנוך כתב שה' בן הג"מ משה ק"ב מחעלמא, ובתשובת מהר"ם מלובלין סי' קכ"ב הביא ה"ר יצחק בן ה"ר אברהם וואלפש מלובוב (עי' לעיל סי' רע"ו).

(סי' ש"ה) ה"ר יצחק הלוי, יש עוד ספרים אשר בא עליהם בהסכמה, ומובא בשו"ת מאיר נתיבים סי' ל"ו.

(שם) „בנו הראשון הוא הגאון ה"ר מרדכי הלוי". הוא ה' חתן דודו הג"מ צבי הירש האבד"ק ברלין (עי' אות צ' צד 40), והי' אבי הג"מ אריה ליבוש האבד"ק מיטקין.

(שם) „ובנו השני ה' הרב זגאון מו"ה צבי דוד הלוי" יש לו הסכמה בס' תפלה למשה.

(סי' שי"א) ה"ר יקותיאל זלמן, היה חתן הג"מ מרדכי גינצבורג האבד"ק ברוסק, חתן הטפסר קדוש ישראל ה"ר יצחק מואלקווא כפי יחוס היילפרין שת"י מה"ר שלמה יצחק היילפרין (הביאו בעל שה"ג הדרש), אלא שכתב שם שה"ר יקותיאל זלמן ה' בעצמו חתן ה"ר יצחק מואלקווא, ואולי זהו שהובא לעיל סי' ש"ט, וכן נראה לסדר הזמנים.

(סי' שי"ד) ה"ר ישכר בעריש ב"ר יעקב יושע בעל פ"י, יש להוסיף כי מוכב בשו"ת מאמר מרדכי החדשות (לה"ר מרדכי זאב מלובוב) סי' מ"ו ובס' פני אריה עה"ת כ"י למד אחיו, תועפות ראם חיר"ד סי' כ"ח. אשתו הרבנית מ' שפרה אחות הג"מ זכרי' מענדל פורחייץ בע"ס מנורת זכרי', זכרי' משלם. בה"ר אריה ליבוש ר"מ פ"מ דגליל לבוב, והוא (ה"ר ישכר בעריש) ה' אבי הג"מ צבי הירש ראזינש אבד"ק לבוב, ואבי החרוף המפ' מו"ה שלמה זצוק"ל מואלקווא.

(סי' שט"ז) ר' ישכר ב"ר ראובן, הוא אחי ה"ר מרדכי גימפל דיון בלבוב, חבר ספר מפלגי ראובן.

(סיי ש"כ) ה"ר יצחק עוויר, הוא היה אחי אבי ז"ל. והם היו בני הג"מ נתן האבד"ק לעווירטוב בהג"מ ישכר בעריש מהנובר, מוכב לעיל סי' צ"ו.

(סי' של"ז) ה"ר ישראל ב"ר משה חרוף. מהפרט מהמצבה „ש"מ"ים" נראה שזה היה אבי ה"ר משה חרוף השני והוא ה' אב"ד דק"ק אוליינאב ונפטר בלבוב דרגלי בואו שם לבנו, ואחרי מותו ילדה אשתו בן ויקראהו ישראל, הוא אבד"ק אליג, ויש לו הסכמה בס' צנצנת מנחם, והוא המוכב בהקדמת תוספת שבת לרצ"ה מביאליסטאק (ווארשא תרמ"ו) ובתולדות אנשי שם דף ט"ו.

(סי' של"ט) ה"ר ישראל ב"ר נפתלי הירץ, הוא ה"ר ישראל האבד"ק העניו, מוכב בשו"ת עטרת צבי לאחיו סי' ה'.

(סי' שט"ג) ה"ר מאיר ב"ר גדלי, יש להוסיף כי מוכב כתשו' מושאת בנימין סי' פ"ח, עץ שתול על ספר העקרים מאמר ראשון פרק י"א ענפים אות ב', ויש לו הסכמה בספר העקרים, סדור תפלה כתב יד לה"ר שבתי סופר מפערמיסלא.

(שם) מוכב בשם ס' תולדות אנשי שם כי אשתו השניה היתה בת הגאון מו"ה פנחס הכהן האבד"ק דק"ק פולדא ב"ר נפתלי הכהן, בעל תולדות אנשי שם שגה בזה, כי ר' פנחס האבד"ק פולדא היה לוי ממשפחת הורוויץ כמוכב בגלעד, ובשו"ת חוות יאיר (סי' קכ"ג) ובסדר הדורות ה"א ש"פ, גם ה"ר נפתלי הכהן נפטר בלובלין ה' תשרי ת"ט, ואיך ישא המהר"מ שנפטר שע"ו את נכדתו, וה"ר פנחס יצחק האבד"ק קרעטזיר ה' בן הר"ן כ"ץ מפוזין כמבואר במגלת יוחסין למהר"ל ובצוואתו והוא נפטר תע"ט.

(סי' שט"ז) ה"ר מאיר ז"ק, הכניו „ז"ק" הוא כי ה"ר מרדכי (אחי אביו) נהרג בלובלין על קה"ש ר' אב שצ"ו ובפנקס דק"ק פינטשוב כתב עליו על ה"ר מרדכי בהקדוש ר' אברהם, ונקראו „זע קדוש".

(שם) כתוב „ולוי לא נודע המקור", יש להעיר כי כ"כ במגלת יוחסין להמהר"ל מפראג.

(סי' שנ"א) ה"ר מאיר ב"ר שמואל תאומים, אביו מוכב כמה פעמים בס' אמרי בינה, קול יהודה, ושה"ג החדש הביאו בשם ר' שמואל קראקוויז מפראג ובס' בית יעקב כתב יד בארעפא (להג"מ יעקב היילפרין אבד"ק זואניץ ב"ר מיכל מכערואן) בסוגי' דפוגמת הבוא; ואמרתו זה בפני הג"מ שלמה מיאזוויץ בן הג"מ שמואל קראקוויז שהי' ר"מ דק"ק פראג.

(סי' שנ"ב) הביא כי בנו ה' הגאון מו"ה ברוך הכהן ר"פ האבד"ק פיורדא כו'. ויש להוסיף כי יש לו הסכמה בס' האלפסי, ש"ע אה"ע, הלכה ברורה, מעשה חייא, קרבן אהרן, פני משה, רמב"ם (ד' יעסניץ), שו"ת בית יוסף, תורת יוסף עה"ת.

(ס' שני"ג) ה"ר מאיר מרגליות. יש להעיר בהסכמתו לס' ערוגת הכושם חותם „אבד"ק הארדענקי".
ונמצאו ממנו עוד הסכמות בס' אמרי טוב שו"ב (זאלקווא), שבט מישראל, ואביו
הג"מ צבי הירש מיאזלוויץ ב"ר משה מרגליות (חתום בפנקס והביאו בס' תמ"ז) חתן המפסד
וקדוש ישראל מו"ה יצחק זאלקוויץ (ע"ו ס' תס"ח).

(ס' שנ"ד) ה"ר מאיר ב"ר שמואל שמעלקא הלוי איש הורוויץ. הוא מובא בהקדמת פנים יפות
עה"ת, שר"ת גבעת פנחס, ות' בית אפרים.

(ס' שס"ד) ה"ר מנחם מאנים איש הורוויץ. היה אביו הג"מ יהושע העשיל האבד"ק ויועפאף גדול,
מובא בשו"ת בית אפרים היר"ד סי' נ"ה. אשתו המלומדת בש"ס מרת וויטשי בת
הג"מ צבי הירש מאפאטשני האבד"ק הילדסהיים, כהג"מ אביגדור אבד"ק האנטשין, מובא בשו"ג
החדש, ומגלת יוחסין, (חתן הפרנס ר' הירש וויטש, אביו ה"ר יודיל מאפאטא אביו הנוב"י), וע"י
בעסה גרשה בע"כ ע"י שליח, ועל"ו רבו בן דודה בנוב"ק האה"ע ס' ע"ה, ואחי אביו ה"ר יצחק
מהאמבורג, ורעשו הגדולים בשו"ת גבעת פנחס, ובשו"ת תפארת צבי האה"ע.

(ס' שס"ז) ה"ר מרדכי ב"ר נתן נטע הכהן, „בנו הוא הגאון מו"ה נתן נטע כ"ץ האבד"ק אסטראה".
בנו ה"ר נתן נטע מובא בס' לב אריה עה"ת פ' בשלח, אחרי, ויש לו הסכמה בס'
לחם משנה על משניות בוער וערסלוב שנת שצ"ב. ונמצא מאתו בכתב יד סדר גטין ותלוצה
בחדושים נכבדים תחת יד נכדו הר"ג נטע כהנא האבד"ק קאליביעל הסמוך לווארשא, בנו השני
הג"מ זאב וואלף הוא המובא מר"מ בס' קמ"ו.

(ס' שס"ח) ה"ר מרדכי ב"ר צבי הירש, חתום בפנקס דפינטשוב שנת שצ"ג, ואחריו שמואל הקטן
ספרא בק"ק קראקא.

(ס' ש"ע) ה"ר מרדכי ב"ר אברהם. הביאו בהקדמת סמיכות חכמים דף ט'.

(ס' ש"פ) ה"ר מרדכי ב"ר צבי הירש. יש לו הסכמה בס' ברית שלום.

(ס' שפ"ב) ה"ר מרדכי גימפל ב"ר ראובן. הוא חתן ה"ר מרדכי גימפל ב"ר יעקב (המובא בס'
שע"ו) בהגאון מו"ה שמואל רעכליס, ונכד המהר"מ לובלין, ובנו הוא הקצין מו"ה
אליעזר ליור מלבוז.

(ס' שפ"ג) ה"ר מרדכי זאב, יש להוסיף כי נמצאו ממנו עוד הסכמות בס' אבן פנה, פורת יוסף,
שבט מישראל.

(שם) מובא כי ב' בנות ה' לו. אבל עוד היתה לו בת, היא הרבנית מ' חנה אשת הגאון מו"ה
אריה לייב קאצינעלינגובין האבד"ק בריסק, הסכמותיו רבו, ויש לו תשובה בס' כרם שלמה
על ד' פסח וכתו הרביעית היתה אשת הה"ג מו"ה יהודה יודל ברודא כהג"מ נפתלי הירץ ברודא
אבד"ק מיקיליניץ בה"ג יהודה, חתן הקצין מו"ה ליפמאן בן הג"מ אברהם.

(ס' שפ"ה) ה"ר מרדכי ראבין, יש להוסיף כי מובא בשו"ת בית אפרים החו"מ ס' כ"ה, פרי
תבואה ס' מ"ו.

(ס' שצ"ח) הביא את ה"ר חיים ב"ר יצחק מן. הוא מובא בשו"ת פני יהושע ח"ב חיו"ד ס' כ"ז
ובפתח השער לס' תוספת שבת על אר"ה ויש לו הסכמה בס' פתח עינים (מראה
מקומות בזהר).

(ס' ת"י) ה"ר משה חרף ב"ר ישראל, מובא בשו"ב בות לחם (והביאו התב"ש ס' ל"ט סקנ"ב)
השיב משה ס' ע"ד לקוטו שושנים.

(שם) מובא כי נמצאה בס' נבורת אנשים גם חתימת ה"ר שניאור אב"ד ברישא, מובא בסמיכות
חכמים לברכות דף ס"ג) ד"ה עשית חסד בשם מחותני.

(ס' תי"א) ה"ר משה מזאמושטש. הוא אביו הג"מ מאיר האבד"ק הורקאב, אביו הרב בעל קדושת
לוי (שם הגדולים החדש) והוא ה' חתן הג"מ משה האבד"ק לובלין בעל ספר
מהדורא בתרא.

(ס' ת"ב) הביא ר"מ כי בס' משנת חכמים בסוף הקדמתו הביא כי אביו הגאון מו"ה יעקב יצחק
אבד"ק זאמושטש ה' בן הג"מ משה חיים כו'. יש לו הסכמה בס' תוספת שבת, בתו
היתה אשת הג"מ יעקב חיים האבד"ק לובלין הנודע בס' לוחות העדות, וילדה לו את הג"מ יצחק
האבד"ק טארני, ואחרי מותו נשאת להג"מ שאול אבד"ק אמסטרדם אחרי מות אשתו הראשונה
וילדה לו ב' בנים וד' בנות וכלם היו גדולים ומפורסמים.

(ס' תכ"א) ה"ר משה ב"ר מאיר, מובא בשו"ת פמ"א ח"ג ס' ב', מ"ו, מ"ט, נ', בתו היתה אשת הג"מ יצחק פרענקל מטשארטקוב, בהרב ר' אברהם תאומים, בהג"מ יצחק מאיר תאומים האבד"ק פינסק סלוצק, שהדפיס העין יעקב באמסטרדם תמ"ד.

(ס' תכ"ג) ה"ר משה אלחנן, הוא המובא לעיל בס' רנ"ה צד 105 שבתו של הגאון בעל פ"י היתה אשת הג"מ נפתלי הירץ בן הג"מ משה אלחנן ז"ל וה"ר משה אלחנן הי' חתן הג"מ נתן האבד"ק פולנא, בהג"מ שמואל האבד"ק מעוריטש, בהפרנס וקצין מו"ה אברהם מנחם בקראקא, חתן הגאון בעל מגני שלמה כמו שמובא לעיל צד 84.

(ס' תכ"ד) ה"ר משה ב"ר יעקב, „אביו ה"ר יעקב הי' אב"ד גליל פאדאליא". הוא הי' אבד"ק לעשנוב וגליל פאדאליא, חתן הג"מ מרדכי באב"ד מבראדי, בן הג"מ יצחק באב"ד אבד"ק בערוואן, בראדי, בהפרנס ר' ישכר בעריש בהר"ר העשיל מקראקא, ור' יעקב חרוף הי' בן הג"מ משה חרוף המובא לעיל בס' ת"ו.

(ס' תכ"ה) ה"ר משה ב"ר יוסף. (חתן ה"ר ישעי' בן המ"י) חבר ס' ויקהל משה וקצתו נדפס בסוף ספר דברי דוד להט"ו עה"ת, ויש לו הסכמה בס' בית דוד ושלמה.

(ס' תכ"ט) ה"ר משה יהושע העשיל ב"ר מרדכי זאב אורנשטיין, נמצאה ממנו הסכמה בס' נתיבות עולם על הסמ"ק יהובא בתשו' בית אפרים האו"ח ס' מ' וחתו"מ ס' כ"ט, ובשו"ת תפארת צבי האה"ע ס' י'.

(שם) „ועוד נשארו: זחריו בכתובים הרבה חבורים". כל ב"י שלו נשרפו בקראשניק ביד בן בתו הג"מ אברהם ראטינבערג שהי' אח"כ אבד"ק זאוויחואסט, ויועפאף גדול.

(ס' תל"ב) ה"ר משולם, הוא חבר ס' עקר תו"מ, חתן ה"ר איציקל ראש מדינה ממבאלחוב, בהג"מ וחיאל מיכל באב"ד האבד"ק בילקאמין, בהג"מ מרדכי באב"ד מבראד, הובא בהאסף הרנ"ד צד 127.

(ס' תמ"ג) ה"ר נחמן ב"ר מאיר כ"ץ רפאפורט, שם הושב רנ"מ את תולדותיו. ועוד הי' לו בן הג"מ בנימין הכהן רפאפורט בע"ס גבולות בנימין עה"ת והובא בתשו' בן אחיו הג"מ ר' חיים כהן ר"פ האו"ח ס' א'. וגם הרבנית מיכלא אשת הג"מ אברהם עפשטיין מסאטנוב האבד"ק רעביניץ הובא בס' אור נעלם ס' כ"ה (קנמן בושם על עין יעקב לה"ר יודל מווארשא).

(ס' תמ"ב) ה"ר נחמן ב"ר חיים כהן ר"פ, הביא שם בנו של ה"ר נחמן הי' ה"ר אריה ליב כהן ר"פ אבד"ק ראדמישלא, הוא הי' אבי הג"מ יוסף אבד"ק הג"ל, חתן הה"ג המפורסם מו"ה יהודה ליבש מקארין, חתן הרה"ג מו"ה מרדכי מקארין.

(ס' תמ"ח) ה"ר נפתלי הירץ ב"ר ישראל אשכנזי „הי' מלפנים אב"ד ור"מ בק"ק קאוול"י. בפנקס טוקטין מובא שנתקבל מקאוול"י לשם בשנת תס"א ומשם הלך לובלינה, ומובא בפנקס דבהכ"נ ו' קרואים יזכור את כו'. וחתום בפנקס תח"ק דשם ומשם הלך ללבו, ומובא בשו"ת עבודת הגרשוני ס' ק"ג, ובורע אברהם על מדרש רב בראשית פל"ה, שמות פ"א, פנים יפות פ' ויקהל.

(שם) הביא כי היו לו שני בנים גדולי הדור כו'. יש להעיר כי הם היו מאשתו הראשונה בת הג"מ צבי הירש האבד"ק לבוב המובא בס' תע"ט ואחרי מותה לקח את בת הג"מ משה חרוף, והוליד את הג"מ משה אשכנזי מבראד (חתן ה"ר יעקב באב"ד משם) אבי הג"מ נפתלי הירץ האבד"ק ראווי, יערסלוב, חתן הפרנס דד"א מו"ה איסר מואלקווי, יש לו הסכמה בס' אבן העזר, מפלגי ראובן, נחלת שמעון עה"ת, שירי תהלה, שבת מישראל, והובא בהק' ס' ברוך מבנים אשר, השיב משה האה"ע ס' ע"ד, עמרת צבי פ' אמור, אבי הקצין מו"ה יואל נתן אבי משפחה גדולה, ובתו מרת עלקא אשת הרב מו"ה זעליג הוליש דומ"צ דק"ק לבוב.

(שם צד 177 בשורת אחרונה) „ובן מה שהביא בשם בנו היניק וחכים מו"ה דוד שיחיו", הוא חתן הג"מ ישראל חרוף היילפרין, יש לו הסכמה בס' יד כל בו, חוקי דרך.

(שם) הביא כי בפנקס בקראקא חתום גם ה"ר אברהם החונה בק"ק זאלקווא, יש לו הסכמה בס' בית לחם יהודה יו"ד, ברכת יעקב, דמשק אליעזר, זרע יצחק, טעמי מסורה, קננים והובא בס' ארני פו פ' חיי, הקדמת ס' פנים יפות, והוא חתן השר ונגיד מו"ה יצחק מואלקווי, ובן הפרנס דד"א מו"ה מרדכי ליבשם.

(שם) „גם חתום בפנקס הג"ל הצעיר צבי יוכנה הירש החונה בק"ק ליסקא" הוא המובא לעיל

בס' קג"ט שהי' בן ה"ר חיים כהרב הגאון בעל מגוני שלמות, והי' חתן הגאון מו"ה אברהם מארי אבד"ק נאוויהרהראק, המיוחד מתלמידיו ר"ר העשיל (כתב יד שבריו"ף ספר בית יעקב), (שם) ויכן חתום שם יעקב אברהם ב"ר יצחק זאלקוויר, הוא הפרנס דד"א ה"ר אברהם, חתן הג"מ יעקב שור האבד"ק לויצק, בראדי, בעל ס' בית יעקב על סנהדרין.

(ס' תנ"ט) ה"ר נתן נטע ב"ר יקותיאל זלמן סג"ל, לא יחכן שהי' בלבוש משנת תפ"א עד תקל"ו, ובפרט שבסוף ס' בית יעקב כתב שהי' מוקדם אבד"ק אלעסק, אלא ששנים היו, אחד חתן ה"ר יצחק זאלקוויר כמ"ש הבית יעקב כתב יד שם, והוא אבי ה"ר נטע, שנפטר תל"ו כפי סדר הזמן, והשני הי' בן אחיו, וזה היה חתן ה"ר מורדכי גינצבורג שהי' חתן ר' יצחק זאלקוויר כמ"ש בהקדמת ס' זרע יצחק על משניות והוא אבי ר' נטע אבד"ק אלעסק, ויש לי ראיות ברורות ע"ז ואכמ"ל.

(ס' תס"א) ה"ר נתן ב"ר יעקב יושע, יש להעיר כי בנו הג"מ שמתה ראבד"ק אוסטרואוצי (חתן הג"מ יחזקאל האבד"ק גרידינג, אוסטרואוצי, אבי הרב בעל הר הכרמל) אבי הגאון מו"ה נתן יחזקאל טוקאזניץ.

(ס' תע"א) ה"ר פתחי ב"ר דוד, הי' גם אבד"ק לוקאטש, והוא הי' חתן הג"מ בנימין וואלף האבד"ק דעסו, זמיגרדא, לאקאטש, ושאר קהלות, בעל ספר עיר בנימין, חתן הראש ומנהיג מוהר"ר אברהם מקראקא המובא לעיל בס' קצ"ה צד 84.

(ס' תע"ז) ה"ר צבי הירש ב"ר יעקב, וילמד תורה מפי אביו ה"ר יעקב ב"ר בנימין זאב ז"ק. אביו ה"ר יעקב בבאורו על ס' מאורי אור לר"מ פאפרש בשם יאיר נתיב חתם א"ע זעירא דמן חבריא בא"א החכם השלם התורני הראש ומנהיג בוויילנא מו"ה בנימין וואלף, ומרגלא בפומא דאנשי לקרותו ר' וואלף ר' יעקב ר' ליב ראשיש, חתן המרומם החסיד המפורסם הרדין המצוין הרב המקובל האלקי מ' יהודה ליב במו' יוסף מק' קארין בקוראי שמו ר' ליב ר' שלמה'ס. (שם) ובבואו לקושטנינא ושם נתן לו שם „הכס", בשו"ת בעו חיי ה"א (לה"ר חיים בנ-בשתי בעל כנסת הגדולה) החו"מ ס' מ"ג נדפסה סמיכתו.

(ס' תע"ז) ה"ר צבי הירש ב"ר נתן. מובא בתשו' מהר"מ מלוברין ס' ג"ב וס' ק"ג, ובתשובות משאת בנימין ס' ק"ה.

(ס' תע"ט) ה"ר צבי הירש ב"ר זכרי' מענדל. מובא בלב אריה פ' אמור, בהקדמת שו"ת דבר משה מה"ת (לבוש) ובס' נגון דוד (לבוש תרל"ג) כתב שבנו הי' הג"מ זאב וואלף חותנו של הג"מ נפתלי הירץ האבד"ק לבוב ונכד המהר"ם לובלין, וז"ש שהיה נכד המהר"ם כבר נדפס בשמו בס' מגלת יוחסין להמהר"ל (ווארישא תרמ"ט) שאביו היה חתן ה"ר בצלאל מפראג, כי אשתו היתה אחות המהר"ל, וכמובאר בס' אסיפת יהודה, אך שרב אחד כתב אלי כי ה"ר זכרי' מענדל חתן ה"ר בצלאל היה אחי אביו של הרו"מ השני, והוא היה חתן הרב מהר"מ הנ"ל זכן הנהיג היה חתן בנו הרו"ו בוזג ראשון, ומנה הוליד הג"מ צבי הירש האבד"ק האלבער-שטאדט בעל ס' עמרת צבי, אבל אח"כ לקח את בת הג"מ משה הירף כמבואר לעיל ס' תמ"ח צד 177.

(ס' תפ"ב) ה"ר צבי הירש ב"ר משה מרגליות. הדושו הובאו בסוף ספר מאיר נתיבים לבנו הג"מ מאיר, ואביו יש לו הסכמה בס' פני יצחק זוטא, והובא במגלת יוחסין להמהר"ל ובהקדמת ס' תכנית אות יוסף.

(ס' תפ"ד) ה"ר צבי הירש מיוולש, הוא היה אחי הג"מ שמשון האבד"ק זאלקווא, יש לו תשובה בשו"ת גאונים בתראי בסופו שנדפס כחדש במשערנאוויץ, והביאו בסוף ס' נועם מגדים עה"ת בדרוש הספר, ויש לו הסכמה בס' מענה אליהו על ב"מ, ובס' שבט מיישראל, בני הרב מו"ה יעקב מיוולש, אחי החסיד הפרנס דד"א מו"ה צבי הירש מיוולש מק"ק בעלזא, כהרב מו"ה שמשון מיוולש, הובא בסוף שו"ת בית יעקב לה"ר יעקב טוואזניץ.

(ס' תפ"ה) ה"ר צבי הירש ב"ר נפתלי הירץ אישכנזי. הביא כבודו כי היו לו שלשה בנים, והיו לו עוד שלשה בנים הג"מ אריה ליבש האבד"ק דובענקא (אבי הג"מ מאיר ספרא דריינא דק"ק לובלין ואבד"ק אפמין הובא בשו"ת עמרת צבי) חתן הג"מ יחיאל האבד"ק הוראדנא, והשני הג"מ יוסף ר"מ דק"ק לויסא, חתום כמכתב רבני לויסא לפד"מ לכקשם שיתנו רשות להג"מ אברהם איבש מפד"מ לויסא, והם מובאים בס' מגן דוד הוצאה שניה, השלישי הג"מ שמואל דומ"צ דק"ק האלבערשטאדט הובא בס' לוחות העדות, בן הוריעני ה"ר ישראל טוביה אייועשטאדט מראזניץ. ה"ר צבי הירש מהאלבערשטאדט הנ"ל יש לו הסכמה בס' זרע ברך, חוקי דרך על אה"ע עמרת

צבי על הו"מ והובא בס' דברי שאול (פ' תרומה) ובס' מנחת עני על הש"ס, ויש מאתו ספר
בכתובים על כל הש"ס בווארשא.

(שם) בנו הראשון היה הגאון מו"ה נפתלי הירץ שהי' אב"ד זר"מ בק"ק דובנא רבתי מלפנים
היהגם הוא בקאזלי, ויש לו תשובה בשו"ת מים חיים חאה"ע סי' כ"ו, והובא בנוב"ק חיו"ד
סס"ו מ"ג, פרי תבואה, תפארת צבי חאה"ע דיני מינקת סי' א' ט', ויש לו הסכמה בס' כוכבי יעקב
על אה"ע, תוספת שבת, והי' חתן הקצין המפורסם מו"ה יעקב באב"ד מבראדי.

(סי' תפ"ו) ה"ר צבי הירש ב"ר אברהם כ"ץ, הוא האבד"ק טארלא, זאמושטש, בעל ספר בית
אברהם (ברלין תק"ג) והובא כמה פעמים בתשו' ר"ח כהן ר"פ מלכוז, ובתו' עמרת
צבי להג"מ צ"ה מהאלכערשטאט.

(סי' תפ"ח) ה"ר צבי הירש ב"ר נתן, יש לו הסכמה בס' פורת יוסף להפמ"ג מו"ה טבת תקט"ו
וחתום יעקב משה צבי באמ"י הרב המאוה"ג מו"ה נתן כ"ץ חו"ק קאמארנא.

(סי' תפ"ט) ה"ר צבי הירש ב"ר דוב בער אבד"ק באלחאב ואח"כ בעיר לכוז, הוא המובא בסו'
תצ"ג, אחי התרוף המפורסם מו"ה שלמה מוזאלקווי, ואחותם הרבנית מ' שרה אשת
הג"מ צבי הירש האבד"ק ואלקווי ביסק.

(סי' תק"א) ה"ר ראובן מלכוז, אבי הרב בעל מפלגות ראובן המובא לעיל בסו' שפ"ב, היה חתן
הרה"ג מו"ה מרדכי גימפל, והוא בן הג"מ יעקב ב"ר שמואל רעכליס נכד מההר"מ
מלובלין.

(סי' תק"ג) ה"ר שאול ב"ר מאיר מרגליות, הוא עשה שיר לס' גנת ורדים מהפמ"ג, ובנו היה
הג"מ צבי הירש מרגליות האבד"ק לובלין, חתן הג"מ אריה ליב מאמסטרדאם הנכד
באות צ'.

(סי' תקי"א) ה"ר שלמה זלמן ב"ר שמואל כ"ץ, בנו הרב מו"ה נתן הכהן מובא לעיל בסו' נ"ב,
אבי הג"מ שלמה זלמן כ"ץ חתום בפנקס פיננשיוב יום א' י"א תמוז תע"ד, ונתקיימה
חתימתו בקיום הג"מ אשר עניול האב"ד דשם, ובנו הג"מ יעקב נתן כ"ץ האבד"ק באלחוב יש
לו הסכמה בס' אוהל מועד.

(סי' תקי"ד) ה"ר שלמה קראקאווי, הובא בס' אדני פו (פ' גת) ר' זלמן קראקאווי מנגיד דק"ק
לכוז והוא אשר הביא רו"מ בסו' קב"ד.

(סי' תקט"ו) ה"ר שלמה ספרא דמתא לובלין, אגרוה נדפסת בתולדות שבת צבי.

(סי' תקט"ז) ה"ר שלמה זלמן, הוא המגיה בשו"ת שמש צדקה (וויניציאה תצ"ו) וחתום שם
בסוף חיו"ד שלמה זלמן כהוה"ר מאיר זצ"ל מלכוז, והובא שם חאו"ה סי' ל"א (דף
מ"ט), ובהשטמות הנמצאים בח"ב (דף ס'), ובתורת הקנאות להרע"ב"ץ בריוז עם ה"ר משה
חיים לוצאטו.

(סי' תקי"ח) ה"ר שלמה לאנדא סנ"ל. הובא בסוף ספר תורת הקנאות להרע"ב"ץ, וכתב עליו שהוא
בן הרב הפרנס ומנהיג מו"ה צבי הירש לאנדא מאפטא. (יש לו הסכמה בס' תבנית
אות יוסף לנכדו).

(סי' תקכ"ב) ה"ר שלמה ב"ר וואלף היילפרין, אביו היה האבד"ק סוחסטאב, חתן הפרנס מו"ה צבי
הירש מיאזליוויץ (חתן ה"ר שלמה זלמן כהג"מ הלל ראבד"ק ווילנא, אבד"ק אה"ו,
זאלקווי, בעל ס' בית הלל) ובן הג"מ טובי' יחיאל היילפרין האבד"ק בעלזא, בערוואן, הנכד
לעיל אות צ"ו, ובסוף שו"ת בית יעקב לה"ר יעקב היילפרין מוואזניץ שהוא ה"ר שלמה מיוזש
וצאצאוי רבנים ופרנסים בלכוז.

(סי' תקכ"א) ה"ר שלמה דוב בער ב"ר צבי הירש, מוכא באור חדש (פסחים מ"ד) בית אפרים
חאו"ה סי' כ"ג, היד החזקה סי' פ"ז, זכרון כהונה סי' ב' (בשם המגיד הגדול
ממעזריטש), חמדת צבי, חודשי הריבוש (דף ט"ו), חתם סופר (ע"ז ל"ב), בשו"ת ר' חיים כהן
מלכוז חיו"ד סי' נ"ב, וזה איזה שנים בא לידו ס' מישנת ר' אליעזר בכתב יד להג"מ אליעזר
ליפמן האבד"ק צילץ ב"ר שמשון מליסא (הובא בתשו' רע"א סי' ע"ז ותפארת צבי לחותנו) ושם
דף צ"ד כמה תשובות מגאוני זמנו והרב בעל בגדי כהונה כתב שיכתבו ספיקתם להגאון מופה"ד
אב"ד הישראלי מוהר"ש דובעדיש אבד"ק גלונא, שהוא נוה לשמים ולבריות, ושם בא גם תשובתו
הרמתה, ויש לו הסכמה בס' אור חדש לפסחים, עמרת ראש, דרישה ופרישה או"ח, והובא בהקדמת

ספר הדרשי מהר"ם ברבי ובקונטרס צלעות הבית סימן ו"ג.

(ס' תקכ"ב) ה"ר שלמה ביהרר"ם, אבי הגאון מו"ה משה האבד"ק וולאדווא, קאזמיר, בעל ס' שו"ת מהר"ם רוטנברג אחרונים.

(ס' תקכ"ה) ה"ר שלמה ב"ר משה נכד הגאון בעל ס' מגיני שלמה (הסכמת הג"מ דוד שמואל מקראקא למרכבת המשנה) ואביו ה"ר משה היה חתן האלוף מו"ה חיים (אבי הפרינס דר"א מו"ה אברהם שהובא בלוחות העדות בשם אברהם ר' חיימ'ש מלוברין) ב"ר שמואל, ב"ר בנימין וואלף (הנוכר בס' ק"א) ב"ר אברהם ב"ר אליעזר ליפמן, חתן המהר"ם מלוברין. לבעל מרכבת המשנה ה' בן הג"מ חיים האבד"ק ראדויל (הובא בתשו' מר אביו לתשו' ר"ח חתן מלכוב חאה"ע ס' ע"א), והוא היה חתן הג"מ יצחק הלוי איש הורוויץ האבד"ק אה"ר.

(ס' תקכ"ז) ה"ר שמואל זיינוויל, הובא בשו"ת מהר"ם לובלין סי' כ"ה, ובשו"ת פני יהושע.

(ס' תקכ"ט) ה"ר שמואל כנורע שהוא המובא בתשו' מהר"ם לובלין סי' ק"ב, ובשו"ת גבורת אנשים.

(ס' תקל"ד) ה"ר שמואל שמעלקא אבד"ק אוסטרחה, הובא בס' לב איהו פ' קרה.

(שם) נפטר באוסטרא, ושם נמצאה גם מצבת בנו הג"מ מאיר ז"ל והג"מ נפתלי הירץ. חתניו היו הג"מ יוסף גינצבורג בעל ס' לקט יוסף, והג"מ מאיר הכהן נוכר לעיל שג"ב, והג"מ נפתלי ב"ר האבד"ק אוסטרחה, פוזנץ, והוא שייחסו עוד בשכנו הג"מ יצחק אבד"ק פרעמיסלא חתן המג"ש, אינו אמת לסדר הזמן, ובפנקס ווילנא משנת ת"ז כבר מצינוהו חתום ואכמ"ל.

(ס' תקל"ה) ה"ר שמואל זנוויל הכהן, אולו זה הוא שהובא בעה"ג סימן פ'.

(ס' תקל"ז) ה"ר שמואל בר"ב מרגליות, אביו ה"ר בער היה חתן הרב מו"ה אברהם האבד"ק פוזנץ, קרעמיניץ, כהגאון מו"ה יעקב האבד"ק טוקטין אבד"ק ראונא ואח"כ בק"ק רעכניץ כמדינת הבר, והסכים ה"ר והג"ר ר' העשיל על הש"ע עם הרמ"א ב"א באר היטב דפוס עמיאש באמ"ד, ומובא בתשובת אור נעלם סי' כ"ה, ובתשובת פנים מאירות ח"ב סי' ס"ה והבר ספר ברכת אברהם שנשא בכתובים :

(ס' תקמ"ב) ה"ר שמחה ב"ר משה יצחק אבד"ק סטריא והגליל וריש מתיבתא ומנהיג מלכוב, טעות נפל במצבת קודש כי נמצא תחת יד הרב האבד"ק קאליביעל סמוך לווארשוי

ספר שו"ת דברי שמואל כ"י לוקנו הגאון מו"ה שמואל נח ליפשיץ האבד"ק טורבין (הובא בשו"ת ברית אברהם, כתר כהונה) ושם בהקדמה מתייחס וכתב שם כי אביו הג"מ יהודה ליב ליפשיץ האבד"ק אפאטשא, היה חתן הג"מ יהודה האבד"ק שינאווי, קאליש, בן הגאון מו"ה שמחה האבד"ק סטריא ור"מ דק"ק ליבון בן הגאון המפורסם מו"ה ליב צינץ האבד"ק פינטשוב בהג"מ נפתלי הירץ מווינא |הג"מ ליב צינץ הובא בידי משה על המ"ר, כרתו פלתי ס' צ"ג, עטרת צבי לר' הירשלי האלברשטאט, ובנו הר"ר שמחה מסטריא הנ"ל, הובא בס' בגדי אהרן (פ' ויצא) לכן אחותיו |הג"מ שמחה ה' חתן הגאון מו"ה יוסף גל האבד"ק פרעמיסלא (הנוכר לעיל בס' רכ"ח) ונכדיו כולם בסגנון זה מתייחסים ובודאי ט"ס במצב"ק.

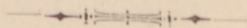
(ס' תקמ"ה) ה"ר שמחה ב"ר נחמן הכהן רפאפארט. יש להוסיף כי יש לו הסכמה בס' אור ישראל, בית יעקב, וזע בירך שלישי, מגיני שלמה, עלה דיונה, ראש יוסף על ש"ס, שם שמואל והובא בס' אוצרות חיים, לרח"ב מאוסטרהא (ס"ז ע"א, ע"ב). שכל טוב (פ' לך, ויחי), נגסת יהוקאל ס' ט"ו ר"ר, עטרת צבי (לחתנו ר' הירשלי מתאלברשטאט) דף ג"ז, עיר דוד ס' האבד"ק ביאלא והג"מ חיים ליב איטינגא אה"ר מאיר הכהן לא היה בנו כ"א אחיו.

בניו לבד בנו הג"מ בנימין הכהן היה לו עוד בן הג"מ גרשון רפאפארט אבד"ק אייברענהיים (עלואם) מגענצא (עורבים ובי"י) גם עוד בן הג"מ נחמן ב"ר רפאפארט חתן הקצין מו"ה דוד כתבן מואלקווי, חתן רבינו הש"ך (שו"ת בית יעקב כתב יד). גם עוד בן אחד הג"מ יוסף הכהן רפאפארט ראב"ד מינסק, תולדות הרב בעל סדר הדורות צד 4 להר"ן משיכול לאיתן. ועוד בן אחד ה"ר שלמה הכהן רפאפארט האבד"ק עלמא (שו"ת ברכת יעקב ליכדו בהקדמה), וכן עוד בן הג"מ ישראל רפאפארט האבד"ק וואלקוויס, קאלוויי (סיומא דספרא למר אחיו ה"ר חיים כהן בתשו') חתנו של ה"ר יצחק מוואלאוין, חתנו ה"ר מענדל דרש ז"ל, והג"מ שלמה זלמן האבד"ק ביאלא והג"מ חיים ליב איטינגא אה"ר מאיר הכהן לא היה בנו כ"א אחיו.

(ס' תקנ"ג) ה"ר שמרי' ב"ר אליעזר. כנראה שזוהו המובא במשאת בנימין סי' ו', ובס' ראש יוסף למגילה (דף ד' ע"ב) בתוס' ד"ה נשים הביאו ר' שמעורל ב"ר גרשון מלכוב.

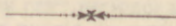
(ס' תקנ"ה) ר' שמשון ב"ר יצחק. חתום בויעד דר"א, והובא כהאסף שנת תרנ"ד.

(ס' תקס"א) ר' שינאור, כנראה שהוא האבד"ק רישא שהובא בסמיכת חכמים (לח"ד נפתלי ב"ר) לברכות (דף ס"ג ע"ב) ד"ה עשת חסד :

לוח התקונים.

צ"ל	תחת	צד שורה	סימן	צ"ל	תחת	צד שורה	סימן
תכ"ח.	תכ"ח	38	68	קפו	בהוספה	3	16
תע"ה.	תע"ה	19	69	קסה	הקי"א	5	17
קאזאק.	קאזאן	18	89	רעו	ונפאטיק	37	—
תקס"ה.	תקס"ז	21	111	רסו	ת"נ	23	19
והרב.	הרב	36	121	שה	אפרים	7	34
ס"י נ"א נ"ב וכ"ג.	ס"י' נב	18	122	—	שהיה.	39	—
חריף.	חדיף	36	128	שכט	אגדות	2	39
שנה.	עשרים וחמשה עשרים וחמשה	26	129	שלב	אלכסנדר.	6	41
הנדפסה.	הנדפסות	11	138	שנג	חיים	19	—
ונחנה ארון.	ונחנה אהרן	8	139	—	ונשם	1	48
שס.	ש	2	143	שסב	ז"ל.	17	49
קראקווייר.	קראטווייר	19	161	תי	תק"א	28	50
בן.	ב	1	166	חכ	כ"ג.	5	57
לאקאטש.	לאביטש	1	207	תקכא	קבלו.	2	59
באר ילחק.	ונאיר ילחק	12	212	תקלו	תכ"ח.	40	61

מזכרת נצח

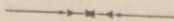
לנשמת אבי מורי עטרת ראשי, הרב החכם השלם, מופלג בתורה, ירא-
וחרד על דבר ה', יראת ה' היתה אוצרו,

מוהר"ר ישעיה אברהם הלוי באבער ז"ל.

ולמען לזכר עולם ינון שמו, הנני מעתיק החרוזים החרותים על ציון קברו,
ועדה המצבה על תכונותיו וכשרונותיו ותרומת מדותיו, ותעמוד עד דור
אחרון על עפר יקום.

מאת בנו המכבדו בחייו ובמותו

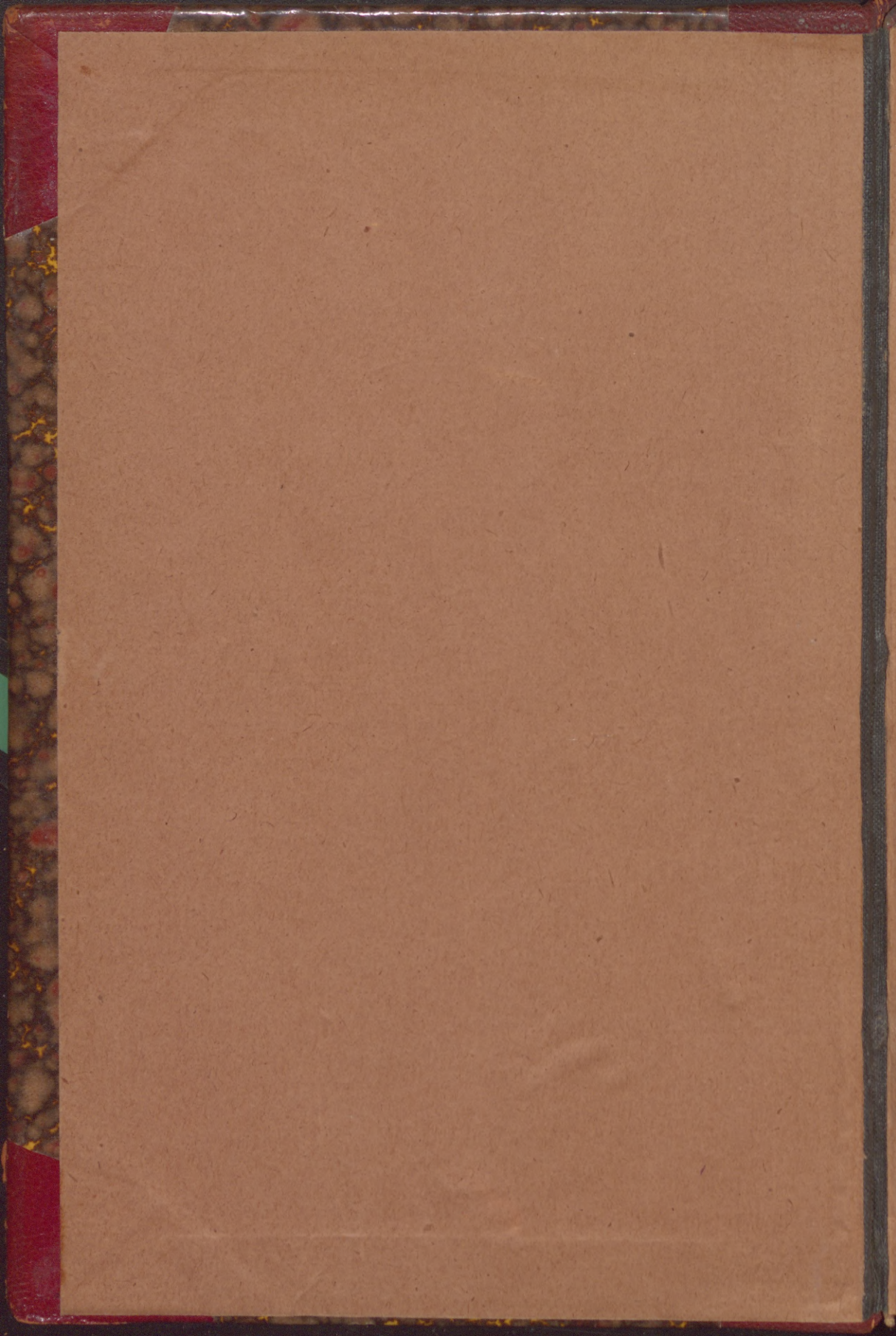
המחבר.

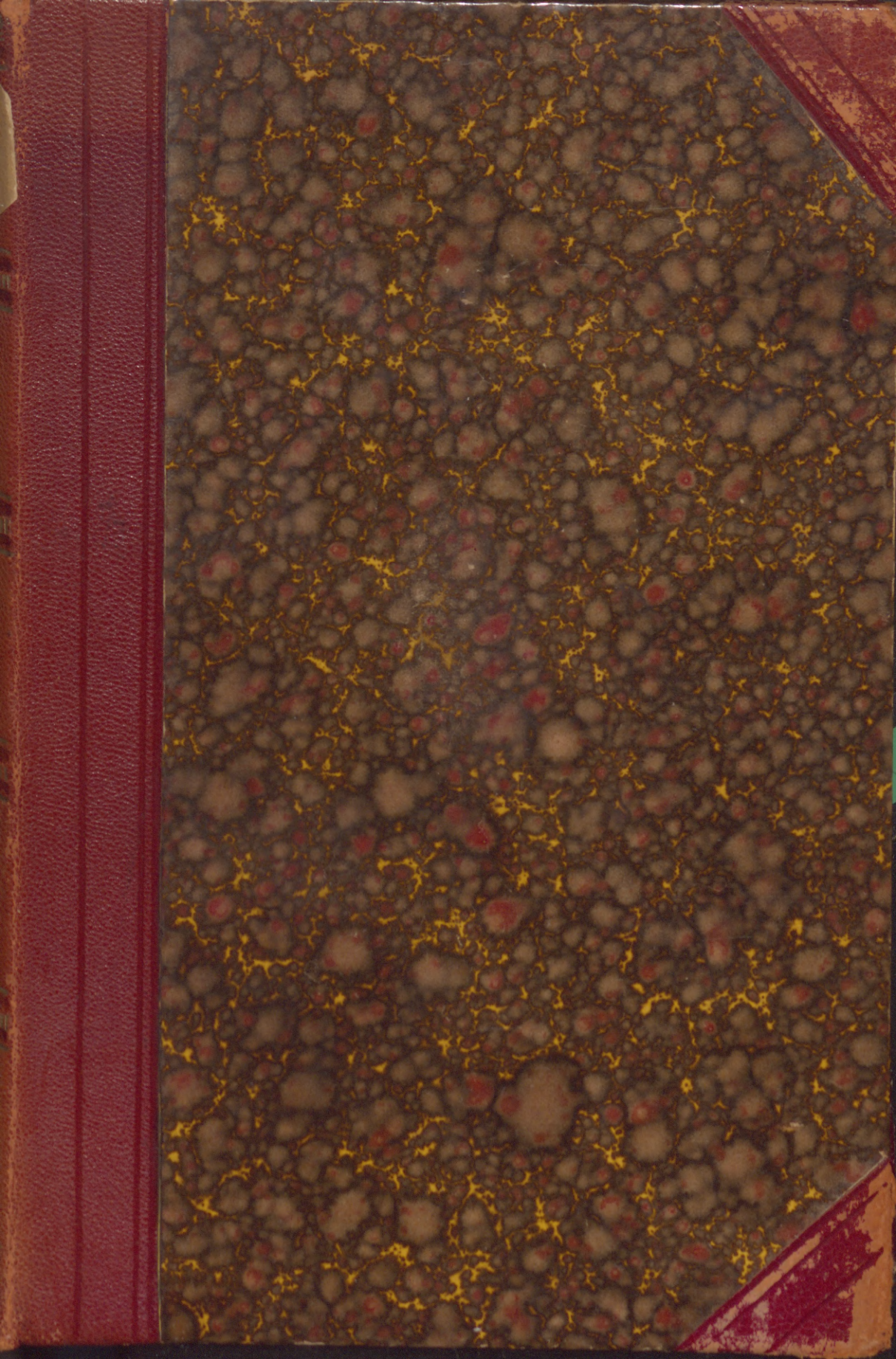

יום ד' כ"ו ניסן שנת ה"א תר"ל לפ"ג.

ציון לנפש איש צדיק וישר, הולך תמים ופועל צדק, הרב המופלג
בתורה וביראה, מוהר"ר **ישעיה אברהם** בהרב הגדול מוהר"ר
יוסף צבי הלוי זלה"ה.

צדקה וחסד גם יראת-אל לראשו כתר,
ברוח נדיבה פור צדקות בגלוי ובסתר.
נשא ונתן באמונה ולתורה קבע עתותיו,
תמים עם אלהים ואנשים היה בכל תהלכותיו.
שמו הטוב נשאר לברכה פה כתבל למזכרת,
וצדקתו ישרתו יענדו לנשמתו שם עטרת.
מעשיו הטובים אור זרוע לו בארץ ובשמים,
ונשמתו הטהורה צרורה היא בצרור החיים.

B

87

S. HUBER.

אֵלֵינוּ

שָׁמַיְךָ

2
,

192
Handwritten text in Arabic script, likely a date and a name or title, written in purple ink.

